KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

Call No M 330 Acc. No 1428

Author ഗോപിനാഥൻ നായർ പി.

Title ധനശാസ്ത്ര ചിന്താപഥങ്ങൾ

ചരിത്രം

953

BOOK To READER

* Thank you for not tearing my pages.
* Grateful for not Writing Comments or put unsightly markings.

Calling Urgent Attention

1. Tearing of pages causes permanent damage to the Book. Please think of the Reader who finds missing pages after reading that far. It is cruelty to the innocent.

2. Writing Comments and put markings disfigures the Book. Please take care.

Secretary

30/4/19

ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രം

(Malayalam)
DHANASASTRACHINTAYUDE CHARITRAM
(HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT)
Author : **P. R. Gopinathan Nair**
First Published April 1972
Copies : 2000
Printed at :
S. B. Press, Trivandrum
Price Rs. 12.00
Publishers :
State Institute of Languages, Trivandrum-1

© State Institute of Languages
Trivandrum-1

Published under the scheme for production of University level literature in Indian languages, with the assistance of the Ministry of Education and Social Welfare, Government of India.

SIL/88

ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രം

RM. 1428

പി. ആർ. ഗോപിനാഥൻ നായർ

കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്
തിരുവനന്തപുരം

ജനറൽ എഡിറ്റർ

എൻ. വി. കൃഷ്ണവാരിയർ

ചീഫ് എഡിറ്റർ

കെ. ജെ. മാത്യു തരകൻ

സാങ്കേതിക എഡിറ്റർ

ടി. എ. കമാലുട്ടീൻ

330

ഭാഷാ എഡിറ്റർ

പുനലൂർ ബാലൻ

പ്രൂഫ്

കെ. എ. വാസുക്കുട്ടൻ

ആമുഖം

കേന്ദ്രഗവണ്മെൻറ് നൽകുന്ന ധനസഹായം ഉപയോഗപ്പെടുത്തി സർവകലാശാലാ നിലവാരത്തിലുള്ള പുസ്തകങ്ങളും മലയാളത്തിൽ നിർമിക്കുന്നതിനു് കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് തയ്യാറാക്കി നടപ്പിൽ വരുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പരിപാടിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയാണു് 'ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രം' പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതു്. കേരള സർവകലാശാലയിലെ ധനശാസ്ത്രം എം. എ. പരീക്ഷയിൽ ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തെപ്പറ്റി ഒരു ചോദ്യപത്രമുണ്ടു്. ധനശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രീഡിഗ്രി പരീക്ഷയിലാകട്ടെ ധനശാസ്ത്രാശയങ്ങളുടെ ചരിത്രം ഒരു ചോദ്യപത്രത്തിലെ ഒരു ഭാഗമാണു്.

ധനശാസ്ത്രത്തിലെ പ്രധാനാശയങ്ങളുടെ വളർച്ച വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു് അവയുടെ ആവിർഭാവത്തിനിടവരുത്തിയ ചരിത്രപശ്ചാത്തലം കൂടി അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതു് ആവശ്യമാണു്. അതിനാൽ ബിരുദതലത്തിൽ ധനശാസ്ത്രം പഠിക്കുന്നവക്കും ധനശാസ്ത്രത്തിൽ താൽപര്യമുള്ള സാധാരണ വായനക്കാർക്കും ഇത്തരമൊരു പുസ്തകം തികച്ചും പ്രയോജനപ്രദമായിരിക്കും.

ധനശാസ്ത്രത്തിനു് പ്രാചീന യവനദാർശനികർ നൽകിയ സംഭാവനയിലേയ്ക്കു വിരൽ ചൂണ്ടിക്കൊണ്ടു് ഈ ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നു. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രചിന്തയ്ക്കു പശ്ചാത്തലമൊരുക്കിയ വാണിജ്യവാദം, പ്രകൃതിനിയമവാദം മുതലായവ വിവരിച്ചശേഷം, ചിരസമ്മത ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ മുഖ്യസിദ്ധാന്തങ്ങളും ഏറെക്കുറെ സമഗ്രമായിത്തന്നെ ചർച്ചചെയ്യുന്നു. തുടർന്നു് ഉട്ടോപ്പിയൻ സോഷ്യലിസവും ശാസ്ത്രീയസോഷ്യലിസവും സംക്ഷേപിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ആധുനികകാലഘട്ടത്തിലെ ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ മുഖ്യസ്വഭാവങ്ങളും വിവരിച്ചശേഷം അമേരിക്കൻധനശാസ്ത്രചിന്തകളെ പ്രത്യേകമെടുത്തു പരിശോധിക്കുകയും സമകാലിക ധനശാസ്ത്രരംഗത്തെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങനെ, ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സമഗ്രാവലോകനത്തിനു് ഈ ഗ്രന്ഥം പഠിതാക്കളെ സഹായിക്കുന്നു.

കേരള സർവകലാശാലയിലെ ധനശാസ്ത്രവകുപ്പിൽ ലക്ചറർ ആയ ശ്രീ പി. ആർ. ഗോപിനാഥൻ നായരാണു് ഗ്രന്ഥകാരൻ.

ഇതിലുണ്ടായേയ്ക്കാവുന്ന തെറ്റുകളും കുറവുകളും ചൂണ്ടിക്കാണിയ്ക്കുന്നവരോടു് ഞങ്ങൾ കൃതജ്ഞരായിരിക്കും; കാരണം, അടുത്ത പതിപ്പിൽ അവ പരിഹരിക്കാമല്ലോ.

കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്,
തിരുവനന്തപുരം,
17 ഏപ്രിൽ, 1972.

എൻ. വി. കൃഷ്ണവാരിയർ
ടി. എ. കമാലുദ്ദീൻ

വിഷയവിവരം

1. ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ആവിർഭാവം 1—19

ഗ്രീസിന്റെ സംഭാവന—പ്ലേറ്റോ—അരിസ്റ്റോട്ടൽ—റോമാസാമ്രാജ്യകാലം—ആദ്യകാല ക്രിസ്ത്രീയചിന്ത—മധ്യയുഗങ്ങൾ—മധ്യയുഗങ്ങളുടെ തിരോധാനവും വാണിജ്യയുഗത്തിന്റെ ഉദയവും.

2. ആധുനിക ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ഉദയം 20—37

വാണിജ്യവാദം—വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ പ്രധാന സ്വഭാവങ്ങൾ—തോമസ് മൺ—മോൺട്ക്രെതീൻ—അന്തോണിയോ സെർറാ—ഫിലിപ്പ് ഫോൺ ഹോർണിക്—കോൾബർട്ട്.

3. ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ വികാസം 38—61

വില്യം പെറ്റി—ഭൂമിയുടെ മൂല്യം—റിച്ചാർഡ് കാൻറില്ലൺ—ജോൺ ലോക്ക്—ഡഡ്ലി നോർത്ത്—ഡേവിഡ് ഹ്യും—ജെയിംസ് ഡെൻഹാം സ്റ്റ്യുവർട്ട്.

4. പ്രകൃതിനിയമവാദം 62—77

സാമ്പത്തികസാരണി—ആൻ റോബർട്ട് ജാക്വി ടർഗോ.

5. ക്ലാസ്സിക്കൽസമ്പ്രദായം 78—100

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സ്വഭാവവും സവിശേഷതകളും—ആഡം സ്മിത്ത്.

6. ഡേവിഡ് റിക്കാർഡോ 101—122

മൂല്യവും വിതരണവും സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തം—വേതനം—ലാഭം—പാട്ടം — സാമ്പത്തികവികാസസിദ്ധാന്തം—യന്ത്രവൽക്കരണം—അന്തർദേശീയ മൂല്യസിദ്ധാന്തം.

7. തോമസ് റോബർട്ട് മാൽത്തൂസ് 123—135

ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തം—ആഹ്രാസപ്രത്യായനിയമം—മൂല്യം, ഉല്പാദകഅധ്വാനം, അമിതോൽപാദനം.

8. ബെന്താം, സേ, സീനിയർ 136—149

ജെറമി ബെന്താം—ജീൻ ബാപ്റ്റിസ്റ്റ് സേ—നാസ്സാവു വില്യം സീനിയർ.

9. ജോൺ സ്റ്റ്യൂവർട്ട് മിൽ 150—163

10. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രവിമർശനം 164—197

ആദം സ്മിത്ത്—ഫ്രെഡറിക് ലിസ്റ്റ്—സോഷ്യലിസ്റ്റു വിമർശനം—സംഘവാദം—റോബർട്ട് ഓവൻ—ചാൾസ് ഫൂറിയർ—ക്ലാവ്ഡ് ഹെൻറി, കോംറേ ഡി സെയിൻറ് സൈമൺ—ജീൻ ചാൾസ് ലീയോണാർദ് സിമോന്ദേ ദി സിസ്മോന്ദി—പീയർ ജോസഫ് പ്രൂധോൺ—ജീൻ ജോസഫ് ലൂയി ബ്ളാങ്—കാൾ മാർക്സിൻെറ മുന്നോടികൾ—ജോൺ ഗ്രേ—ജോൺ ഫ്രാൻസിസ് ബ്രേ—തോമസ് ഹോഡ്ഗസ്കിൻ.

11. ശാസ്ത്രീയസോഷ്യലിസം 198—225

കാൾ മാർക്സ്—മാർക്സിൻെറ അപഗ്രഥനരീതി—മൂല്യസിദ്ധാന്തം—ചരക്കുകളുടെ ദ്വിവ്യത്വം—മിച്ചമൂല്യം—മിച്ചമൂല്യനിരക്ക് — മൂലധനസമ്പാദനം — കുറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കാൻ വെമ്പുന്ന ലാഭ (പലിശ) നിരക്ക് — പ്രതിസന്ധികൾ.

12. സീമാന്തികവാദം 226—262

ആധുനികഘട്ടത്തിൻെറ സ്വഭാവം — സീമാന്തോപയുക്തത—ചില മുന്നോടികൾ—വില്യം ഫോസ്റ്റർ ലോയിഡ്—ജൂൾസ് ഡ്യൂപ്യൂ — ഔഗസ്റ്റ് വാൽറാസ്—ഹെർമാൻ ഹെൻറിഷ് ഗോസ്സൻ — ജോഹാൻ ഹെൻറീഷ് ഫോൺ തൂണൻ—വില്യം സ്റ്റാൻലി ജെവോൺസ്—കാൾ മെഞ്ജർ—ലിയോൺ വാൽറാസ്.

13. സീമാന്തികവാദം—രണ്ടാംതലമുറ 263—293

ആൽഫ്രെഡ് മാഷൽ— ഫ്രെഡറിക് ഫോൺ വീസർ—യൂജെൻ ഫോൺ ബോംബാവെർക്ക്—വിൽഫ്രെഡോ പരേത്തോ.

14. ചരിത്രാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്രവും അമേരിക്കൻധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ആദ്യഘട്ടവും 294—330

ചരിത്രാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്രം—പൂർവഘട്ടം—ബ്രൂണോ ഹിൽഡ്ബ്രാൻറ്—കാൾ നൈസ്— ഉത്തരഘട്ടം—

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY. KOTTAYAM-1

രീതികളും തമ്മിലുള്ള സമരം— ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിലെ ഇളംതലമുറ—ചരിത്രാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്രം മറുനാടുകളിൽ — അമേരിക്കയിലെ ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ആദ്യഘട്ടങ്ങൾ—ജോൺ ബേറൻസ് ക്ലാർക്ക്—ഇർവിങ് ഫിഷർ—ഫ്രാങ്ക് വില്യം റൗസ് സിഗ്—തോഴ്സ്റ്റീൻ വെബ്ളർ.

15. സമകാലിക ധനശാസ്ത്രരംഗം–I 331—350

വിലസിദ്ധാന്തങ്ങൾ — ജോവൻ റോബിൻസൺ — ഹെൻറിക് ഫോൺ സ്റ്റാക്കെൽബെർഗ്—ജോൺ ഹിക്സ്—സാമ്പത്തികവികസനവും വ്യാപാരചക്രങ്ങളും—ജോസഫ് ഷുംപീറ്റർ.

16. സമകാലിക ധനശാസ്ത്രരംഗം–II 351—370

ജോൺ മെയ്നാർഡ് കെയിൻസ്.

17. സമകാലിക ധനശാസ്ത്രരംഗം–III 371—378

കെയിൻസിന്റെ അനന്തരകാലപ്രഭാവം: സാമ്പത്തികവികസനം.

18. സമകാലിക ധനശാസ്ത്രരംഗം–IV 379—389

പോൾ സാമുവൽസൺ—വാസ്സിലി ലിയോന്തീഫ്—ഗെയിംസിദ്ധാന്തവും രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങും—രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങ്.

ബിബ്ലിയോഗ്രഫി 390—394

ശബ്ദാവലി 395—494

വിഷയസൂചിക 405

ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ആവിർഭാവം

ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ മനുഷ്യസമുദായത്തോളം തന്നെ പഴക്കമുണ്ടായിരിക്കണം. പുരാതനഅസ്സീറിയയിലെയും ബാബിലോണിയയിലെയും പുരോഹിതഭരണകൂടങ്ങൾക്കു വമ്പിച്ച സൈന്യബലവും വിശദമായ നിയമാവലിയും ഫലപ്രദമായ വിദേശനയവുമുണ്ടായിരുന്നു. നാണയവ്യവസ്ഥയും ബാങ്കിങ് സമ്പ്രദായങ്ങളും അവർക്ക് അജ്ഞാതമായിരുന്നില്ല. ഇസ്രായേൽജനത അവരുടെ രാജ്യത്തിന്റെ പ്രായോഗികസാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങൾ നല്ല പോലെ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നുവെന്നു് ബൈബിളിലെ 'പഴയ നിയമം' വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടു്. പുരാതനചൈനയിലെ ഭരണാധികാരികൾ കൃഷി, വാണിജ്യം, ധനവിനിമയം എന്നീ പ്രശ്നങ്ങൾ സമർഥമായി കൈകാര്യം ചെയ്തിരുന്നതായി ചൈനയിലെ അന്നത്തെ സാഹിത്യകൃതികളിൽ നിന്നു മനസ്സിലാക്കാം. എന്നാൽ ഈ പുരാതനസമുദായങ്ങളൊന്നിലും തന്നെ ധനശാസ്ത്രവിഷയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച ''ശാസ്ത്രീയ'' സമീപനം കാണുന്നില്ല.

ലളിതമായ ഉൽപാദനസമ്പ്രദായങ്ങളും അല്പമാത്രമായ അധ്വാനവിഭജനവും കൂട്ടുകുടുംബവ്യവസ്ഥകളും നിലനിന്നിരുന്ന പ്രാചീനലോകത്തിൽ ജനങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ ധനത്തെ സംബന്ധിച്ചു് എത്രയും സരളമായ ബന്ധങ്ങൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കയുള്ളൂ. അവ കേവലം സാമാന്യബുദ്ധി കൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കാമായിരുന്നവ മാത്രമായിരുന്നിരിക്കണം. എന്നാൽ പ്രകൃതിയിലെ പ്രതിഭാസങ്ങൾ പലപ്പോഴും അങ്ങനെയായിരുന്നില്ല. ഋതുഭേദങ്ങളും പ്രകൃതിക്ഷോഭങ്ങളും സൂര്യചന്ദ്രന്മാരും താരാപഥവുമെല്ലാം സാമാന്യബുദ്ധിക്കു് അപ്രാപ്യമായി അനുഭവപ്പെട്ടിരിക്കണം. നിഗൂഢതകളെ അനാവരണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ശ്രമമെന്ന നിലയിലാണു് ആദ്യമായി മനുഷ്യനിൽ ശാസ്ത്രീയകൗതുകമുണർന്നതു്. സാങ്കേതികവിജ്ഞാനം വികസിക്കുകയും സ്വകാര്യസ്വത്തുടമസമ്പ്രദായം വ്യാപകമാവുകയും അധ്വാനവിഭജനം സങ്കീർണമാവുകയും ചെയ്തതോടു കൂടി മാത്രമായിരിക്കണം സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങൾ ശ്രദ്ധാപൂർവമായ പഠനം അർഹിക്കുന്ന ഒരു വിജ്ഞാനശാഖയായിത്തീർന്നതു്.

മനുഷ്യചിന്തയുടെ ആദ്യഘട്ടങ്ങളിൽ വിജ്ഞാനം ഇന്നത്തെപ്പോലെ നിരവധി മണ്ഡലങ്ങളായി തിരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. തത്വചിന്തയും സദാചാരനിയമങ്ങളും രാഷ്ട്രവിജ്ഞാനീയവും ധനശാസ്ത്രവുമെല്ലാം വേർതിരിക്കപ്പെടാനാവാത്ത വണ്ണം ഒന്നിച്ചു ചേർന്ന വിജ്ഞാനത്തിന്റെ ഒരൊറ്റ പ്രവാഹമായിട്ടാണ നില നിന്നിരുന്നത്. ഇതിൽ നിന്ന വ്യത്യസ്തമായി ധനശാസ്ത്രത്തെ, ആദ്യമായി അപഗ്രഥനപൂർവമായ അന്വേഷണത്തിന വിധേയമാക്കിയത് ഗ്രീക്കുതത്വചിന്തകരാണ്.

ഗ്രീസിന്റെ സംഭാവന

ഗണിതം, ജ്യോതിഷം മുതലായ മറ്റു വിജ്ഞാനശാഖകളിലെന്ന പോലെ, ധനശാസ്ത്രത്തിലും അനന്തരകാലങ്ങളിലുണ്ടായിട്ടുള്ള വളച്ചുയുടെ പ്രാഭവം ഗ്രീസായിരുന്ന. എങ്കിലും ധനശാസ്ത്രത്തിൽ ഗ്രീസിന്റെ സംഭാവന, ഇതരമേഖലകളിലെതിനേക്കാം തീരെ കുറവായിട്ടാണ കാണുന്നത്. രാഷ്ട്രത്തെ സംബന്ധിച്ച തങ്ങളുടെ നിദ്ധാന്തങ്ങളുമായി, ധനശാസ്ത്രത്തെ ലയിപ്പിച്ചു ചേർക്കുകയല്ലാതെ, ധനശാസ്ത്രാപഗ്രഥനത്തിനു മാത്രമായി അവർ ശ്രമിക്കുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. ഗ്രീക്ക ധനശാസ്ത്രചിന്തയിലെ ശാസ്ത്രീയാംശങ്ങളം പ്രധാനമായും പ്ലേറോവിന്റെയും അരിസ്റ്റോട്ടലിന്റെയും കൃതികളിൽ നിന്നാണ് നമുക്ക ലഭിക്കുന്നത്.

ഗ്രീസിലെ ചിന്തകർ, തങ്ങളുടെ നഗരരാഷ്ട്രത്തെ മാനവസംസ്കൃതിയുടെ പ്രതീകമായും ആ രാഷ്ട്രത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളെ മനുഷ്യരാശിയുടെ പൊതുവിലുള്ള പ്രശ്നങ്ങളായും വീക്ഷിച്ചു.

പ്ലേറോ

ബി. സി. 427-ൽ ജാതനായ പ്ലേറോ ആഥൻസിലെ ജനകീയഭരണത്തെയും സാമ്പത്തികശക്തിയാർജിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന വ്യാപാരിവർഗത്തെയും അസ്വാസ്ഥ്യത്തോടെ വീക്ഷിച്ചു. ആദർശസുന്ദരമായൊരു രാഷ്ട്രത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം സ്വപ്നം കണ്ടു. ആ സ്വപ്നമാണ്, പ്ലേറോവിന്റെ പ്രസിദ്ധമായ റിപ്പബ്ലിക് (The Republic). പ്ലേറോവിന്റെ അനന്തരകാലകൃതിയായ നിയമങ്ങ (The Laws)ളിൽ ധനശാസ്ത്രപ്രശ്നങ്ങളെ കുറെക്കൂടി വിശദമായും പ്രായോഗിക തലത്തിലും അദ്ദേഹം പരിശോധിക്കുന്നുണ്ട്.

മനുഷ്യരാശിയുടെ ആവശ്യങ്ങളിൽ നിന്നാണ് രാഷ്ട്രം ഉണ്ടാകുന്നത് എന്ന പ്ലേറോ വിശ്വസിച്ചു. അന്യസഹായം കൂടാതെ ആർക്കും ജീവിക്കാൻ സാധ്യമല്ലെന്നും ഓരോ ആൾക്കും നിരവധി ആവശ്യങ്ങളുണ്ടെന്നും പ്ലേറോ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. രാഷ്ട്രത്തിന സുസ്ഥിരതയും സമാധാനവും വേണമെങ്കിൽ അതു ചെറുതായിരിക്കണം. കഴിയുമെങ്കിൽ അതിലെ അംഗങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിൽ ഏറ്റക്കുറവുകളം ഉണ്ടാകാതെയിരിക്കുന്നതാണ നല്ലത്. കാരണം, സമൂഹത്തിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങളം മൂലമാണ്, ഏകാധിപത്യത്തിൽ നിന്നും പ്രഭുതന്ത്രഭരണത്തിലേയ്ക്കും അതിൽ നിന്നും ജനകീയഭരണത്തിലേയ്ക്കും വീണ്ടും തിരിച്ചേകാധിപത്യത്തിലേയ്ക്കും ഭരണസമ്പ്രദായങ്ങളം വഴുതി വീണ കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

സാമ്പത്തികബന്ധങ്ങൾ മാത്രമല്ല, സമൂഹത്തിലെ മറ്റെല്ലാ ബന്ധങ്ങളും ഒരു മാതൃകാരാഷ്ട്രത്തിൽ, സുനിശ്ചിതങ്ങളും നിയന്ത്രണവിധേയങ്ങളുമായിരിക്കണം. പടയാളികളും കർഷകരും കൈത്തൊഴിലുകാരും മറ്റു വിഭാഗങ്ങളുമെല്ലാം ജാതിവ്യവസ്ഥയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ശാശ്വതമായി നിർണയിക്കപ്പെടണം. ഇത്തരം ജാതികളിൽ ഒന്ന് ഭരണാധികാരിവർഗമായി അവരോധിക്കപ്പെടേണ്ടതാണ്. രക്ഷാധികാരികൾ എന്നയിനത്തിൽ പെട്ട ഇക്കൂട്ടർ സ്വകാര്യസ്വത്തോ കുടുംബബന്ധങ്ങളോ കൂടാതെ ഒരുമിച്ചു പാർക്കുന്നവരായിരിക്കണമെന്നാണ് പ്ലേറോവിന്റെ അഭിമതം. ഈ അഭിപ്രായങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, പ്ലേറോവിനെ ആധുനികകമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് തത്ത്വസംഹിതകളുടെ ഒരു പുരാതനപ്രവാചകനായി കരുതുന്നവരുണ്ട്.

പ്ലേറോ വിവക്ഷിക്കുന്ന ജാതിവ്യവസ്ഥയുടെ അടിസ്ഥാനം അധ്വാനവിഭജനമാണ്. മനുഷ്യരെല്ലാം ജന്മനാ ഒരേ പ്രകൃതവും കഴിവുകളുമുള്ളവരല്ലെന്നു പ്ലേറോ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ജന്മനാ ഓരോരുത്തർക്കും ചില പ്രത്യേകതൊഴിലുകളിൽ വാസനയുണ്ടായിരിക്കും. വാസനയ്ക്കനുസൃതമായ തൊഴിലുകളിൽ ഏർപ്പെടുന്നതാണ് എല്ലാ പേർക്കും ഏറ്റവും എളുപ്പവും നല്ലതും. ഉൽപാദനം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനും കൂടുതൽ നല്ല സാധനങ്ങൾ നിർമിക്കുന്നതിനും ഇതു വഴിതെളിക്കും. ഓരോ വ്യക്തിക്കും നിരവധി ആവശ്യങ്ങൾ ഉള്ളതു കൊണ്ടും ചില പ്രത്യേകതൊഴിലുകളിൽ മാത്രം വാസനയുണ്ടായിരിക്കുന്നതു കൊണ്ടും സമൂഹജീവിതം മാത്രമല്ല അധ്വാനവിഭജനവും സ്വാഭാവികമായ ഒരാവശ്യമായിത്തീരുന്നു. അധ്വാനവിഭജനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആഡം സ്മിത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധമായ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ നിന്ന് പ്ലേറോവിന്റെ ആശയങ്ങൾക്ക് പ്രകടമായ വ്യത്യാസമുണ്ടെന്നുള്ള കാര്യം ശ്രദ്ധേയമാണ്. ആഡം സ്മിത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ മനുഷ്യരെല്ലാം ജന്മനാ ഒരേ പോലെ കഴിവും വാസനയും ഉള്ളവരാണ്. വാസനാവൈഭവത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലല്ല, പ്രത്യുത, സാധനങ്ങൾ പരസ്പരം കൈമാറുന്നതിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന സംതൃപ്തിയിലാണ് സ്മിത്ത്, അധ്വാനവിഭജനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനപ്രേരണ കണ്ടെത്തുന്നത്.

നിയമങ്ങൾ (The Laws) എഴുതുന്ന കാലത്ത് പ്ലേറോവിന്റെ സ്വപ്നങ്ങൾക്ക് അൽപം നിറംമങ്ങൽ വന്നു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. വസ്തുവകകളും ഉൽപന്നങ്ങളുമെല്ലാം കൂട്ടായി കൈവശം വയ്ക്കുകയും അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്നതു മാതൃകാപരമാണെങ്കിലും പ്രായോഗികമല്ലെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനു ബോധ്യമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഈ മാതൃകാവ്യവസ്ഥിതിയോടു അടുത്തു നിൽക്കുന്നതും പ്രായോഗികവുമായ ഒരു രാഷ്ട്രത്തെപ്പറ്റിയാണ് പ്ലേറോ നിയമങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നതു. സംതൃപ്തി നിറഞ്ഞ ഒരു മിതജീവിതത്തിനു ഒഴിച്ചുകൂടാൻ വയ്യാത്ത ആത്മനിയന്ത്രണരീതികളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം വിസ്തരിക്കുന്നു. അമിതമായ ആഗ്രഹങ്ങൾ നൈരാശ്യത്തിനിടവരുത്തും. സ്വർണവും വെള്ളിയും നാണയങ്ങളായിട്ടല്ലാതെ കൈവശം വയ്ക്കരുതു. സമുദായത്തിൽ കൃത്യമായ സമത്വം കൈവരുത്താൻ വിഷമമാണ്. എന്നാലും ഏറ്റവും പാവപ്പെട്ടയാളിനുള്ളതിന്റെ നാലി

രട്ടിയിൽ കൂടുതൽ സമുദായത്തിലെ ഏറ്റവും ഉന്നതസ്ഥാനീയർക്കു പോലും ഉണ്ടാകുന്നു. പണം പലിശയ്ക്കു നൽകുന്നതു് അധർമ്മമാണു്. കടം വീട്ടാൻ പോലും ആളുകളെ നിർബന്ധിക്കാതിരിക്കയാണു വേണ്ടതു്. കാരണം, സമുദായത്തിലെ അംഗങ്ങൾ സഹോദരങ്ങളാണു്. കൈത്തൊഴിലും കച്ചവടവും മാന്യർക്കു ചേർന്നവയല്ല. അവർ പൗരധർമം പഠിച്ചാൽ മതി. മുഴുവൻ സമയവും ശ്രദ്ധിച്ചു പഠിക്കേണ്ട ഒരു വിദ്യയാണു് പൗരധർമം.

ഒരു രാഷ്ട്രത്തിലെ നാണയം അന്യരാഷ്ട്രങ്ങൾക്കു സ്വീകാര്യമായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ലെന്നും, സ്വർണവും വെള്ളിയും കഴിയുന്നത്ര ഉപയോഗിക്കരുതെന്നുമുള്ള പ്ലേറോവിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ നിന്നു് പണത്തിന്റെ വില, നാണയങ്ങളിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ലോഹത്തിന്റെ വിലയായിരിക്കണമെന്നില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നതായി കരുതാം. പോരെങ്കിൽ പണം ഒരു പ്രതീകം മാത്രമാണെന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു താനും. സ്വതന്ത്രമായ വിദേശവ്യാപാരത്തെ അനുകൂലിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ആഡംബരവസ്തുക്കൾ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നതിനെയും അവശ്യവസ്തുക്കൾ കയറ്റുമതി ചെയ്യുന്നതിനെയും അദ്ദേഹം എതിർത്തിരുന്നു.

അരിസ്റ്റോട്ടൽ

ധനശാസ്ത്രത്തെ ഒരു പ്രത്യേക വിജ്ഞാനശാഖയെന്ന നിലയിൽ കൈകാര്യം ചെയ്ത ആദ്യത്തെ പ്രാചീനചിന്തകൻ അരിസ്റ്റോട്ടൽ തന്നെ. പ്രശ്നങ്ങളെ അപഗ്രഥിക്കുന്നതിൽ അരിസ്റ്റോട്ടലിനു് അസാമാന്യമായ കഴിവുണ്ടായിരുന്നു. പ്ലേറോവിന്റെ കൃതികളിൽ കാണാത്ത യുക്തിവൈഭവം അരിസ്റ്റോട്ടലിന്റെ മിക്ക കൃതികളിലും കാണാം. എങ്കിലും അവയിലൊരു ചെറിയ ഭാഗത്തിനു മാത്രമേ ധനശാസ്ത്രവുമായി നേരിട്ടു ബന്ധമുള്ളതായിക്കാണുന്നുള്ളു. 'പോളിറ്റിക്സ്', 'എത്തിക്സ്' എന്നീ രണ്ടു കൃതികളിൽ അരിസ്റ്റോട്ടലിന്റെ സാമൂഹികശാസ്ത്രചിന്തകളും അവയുടെ അംശമായി ധനശാസ്ത്രചിന്തകളും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ധനശാസ്ത്രത്തിനു നിർവചനം നൽകുന്നതിലും അതിന്റെ വ്യാപ്തി നിർണയിക്കുന്നതിലും അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധിച്ചു. മാത്രമല്ല, അതിലെ ഓരോ സംജ്ഞയ്ക്കും നിഷ്കൃഷ്ടമായ അർഥം കല്പിക്കുന്നതിലും ഈ സംജ്ഞകളെയെല്ലാം ചേർത്തു് ശാസ്ത്രീയാപഗ്രഥനത്തിനുതകുന്ന ഒരപഗ്രഥനസൂത്രം നിബന്ധിക്കുന്നതിലും അദ്ദേഹം വിജയിച്ചു. നിരവധി ഗ്രീക്കുരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ഭരണഘടനകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മപരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമായി. അവയിൽ നിന്നു ലഭിച്ച വസ്തുതകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു് അദ്ദേഹം തന്റെ പഠനം തുടർന്നതു്.

'മനുഷ്യൻ സാമൂഹികജീവിയാകുന്നു' എന്ന അരിസ്റ്റോട്ടലിന്റെ അഭിപ്രായം ലോകപ്രസിദ്ധമാണു്. സമൂഹജീവിതത്തിനുള്ള സഹജമായ വാസനയുടെ പ്രകടരൂപമാണു് രാഷ്ട്രം. രാഷ്ട്രത്തിലെ സ്വത്തും സമ്പാദ്യവുമെല്ലാം ജനങ്ങളുടെ കൂട്ടായ അവകാശത്തിലായിരിക്കണമെന്ന പ്ലേറോവിന്റെ അഭിപ്രായത്തെ അരിസ്റ്റോട്ടൽ നിശിതമായി എതിർത്തു. സ്വന്തം സമ്പാദ്യത്തോടു തോന്നുന്ന

താൽപര്യം പൊതുവെ സ്വത്തുക്കളോട്ട് ആർക്കും തോന്നുകയില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു. വസ്തുവകകളെല്ലാം പൊതുവകയായിരുന്നാൽ സമൂഹത്തിന്റെ നിലനിൽപു തന്നെ തകരാറിലാകും. മനുഷ്യസ്വഭാവത്തിന്റെ വൈകല്യം കൊണ്ടു് സ്വകാര്യസമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ അപാകതകളും ഉണ്ടാകുമെന്ന വാദം അരിസ്റ്റോട്ടൽ അംഗീകരിച്ചു. എന്നാൽ സ്വകാര്യസ്വത്തുടമസമ്പ്രദായം നശിപ്പിക്കുന്നതു കൊണ്ടു് കാര്യങ്ങൾ മെച്ചമാവുകയില്ല. കാരണം, ദോഷം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതു് സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലല്ല, മനുഷ്യസ്വഭാവത്തിലാണു്. സ്വകാര്യവ്യവസ്ഥയുടെ അനാശാസ്യതകളും പരിഹരിക്കുന്നതിനു് ഉപഭോഗത്തിൽ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തിയാൽ മതിയാകുമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസം.

അടിമസമ്പ്രദായത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അരിസ്റ്റോട്ടലിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾ നമുക്കു വിചിത്രമായി തോന്നിയേക്കാം. അടിമയും ഉടമയും എന്ന വ്യത്യാസം മനുഷ്യസൃഷ്ടമല്ല, ജന്മസിദ്ധമാണെന്നദ്ദേഹം വാദിച്ചു. ചിലർ ജന്മനാ തന്നെ അടിമകളായിരിക്കും. അവരുടെ മനസ്സും ശരീരവും അടിമകളുടെതായിരിക്കും. അങ്ങനെയുള്ളവർക്കു് അടിമയായിരിക്കുന്നതു തന്നെയായിരിക്കും സൗകര്യം.

ഗൃഹഭരണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിചാരത്തിൽ നിന്നാണു് ധനശാസ്ത്രചിന്തകളിലേക്കദ്ദേഹം കടക്കുന്നതു്. ഗൃഹഭരണത്തിന്റെ ഒരവശ്യഘടകമാണു് ധനസമ്പാദനം. ഗാർഹികാവശ്യങ്ങൾക്കു ധനം വേണമല്ലോ. എന്നാൽ ധനസമ്പാദനം തന്നെ രണ്ടു വിധത്തിലാകാം; ന്യായമായതും അന്യായമായതും. ന്യായമായ ധനസമ്പാദനശ്രമങ്ങൾക്കു് പരിധിയുണ്ടു്. കുടുംബത്തിലെ ആവശ്യങ്ങളാണു് പരിധി നിശ്ചയിക്കുന്നതു്. നേരെ മറിച്ചു്, ധനസമ്പാദനം തന്നെ ജീവിതോദ്ദേശ്യമാക്കിയിട്ടുള്ളവരുമുണ്ടു്. ഇതന്യായമായ ആഗ്രഹത്തിന്റെ ഫലമാണു്. ഈ ആഗ്രഹത്തിനു് അതിർവരമ്പുകളില്ല. ഗൃഹഭരണത്തിന്റെ ഒരനുപേക്ഷണീയസ്വഭാവമല്ല ഇത്തരത്തിലുള്ള ധനസമ്പാദനവ്യഗ്രത.

യഥാർഥധനം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതു് ജീവിതാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റാനുപയുക്തമാവുന്ന സാധനങ്ങളിലാണു്. ഈ സാധനങ്ങളുപയോഗിക്കുമ്പോൾ സംതൃപ്തി ലഭിക്കുന്നു. സാധനങ്ങളുടെ ശരിയായ ഉപയോഗവും ഈ സംതൃപ്തി നൽകുക എന്നതു തന്നെയാണു്. എന്നാൽ അവയ്ക്കു മറ്റൊരു തരം ഉപയോഗം കൂടിയുണ്ടു്. അവയെ വിനിമയത്തിനുപയോഗിക്കാം. ഒരു സാധനം കൊടുത്തു്, പകരം ആവശ്യത്തിനുള്ള മറ്റു സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുക മാത്രമാണു ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ ആ ഇടപാടിൽ അസ്വാഭാവികമായി ഒന്നുമില്ല. പക്ഷേ, ആവശ്യത്തിൻ മറ്റു സാധനങ്ങൾ ലഭിക്കുകയെന്ന ഉദ്ദേശ്യം കൂടാതെ ലാഭമുണ്ടാക്കാനായി മാത്രം ഇടപാടുകൾ നടത്തുന്നതു സ്വാഭാവികനീതിക്കു ചേർന്നതല്ല. പണം സമ്പാദിക്കാനുള്ള ആർത്തിയിൽ നിന്നാണിത്തരം പ്രവണത വളരുന്നതു്. ഇടപാടു നടത്തുന്നതിൽ ഒരു കക്ഷിക്കു നഷ്ടം വരുത്താതെ മറേ കക്ഷിക്കു ലാഭമുണ്ടാക്കാൻ സാധ്യമല്ല. ചെറുകിടവ്യാപാരത്തിൽ ഇതാണു സംഭവിക്കുന്നതു്. കുറെക്കൂടി നികൃഷ്ടമായ ധനസമ്പാദനമാർഗമാണു് പലിശവാങ്ങൽ. പണമിടപാടു നടത്തി ലാഭമുണ്ടാക്കുക

യെന്നതു് അന്യായമാണു്. പണം കൊണ്ടു പണമുണ്ടാക്കുകയെന്നതു് പണത്തിന്റെ മൗലികവും ന്യായവുമായ ഉപയോഗത്തിൽപ്പെടുകയില്ല. പണത്തിന്റെ ശരിയായ ഉപയോഗം ഇടപാടുകൾ നടത്താനുള്ള ഒരു മാധ്യമമായി വർത്തിക്കുക എന്നതു മാത്രമാണു്. പണം യഥാർഥത്തിൽ വന്ധ്യമായ ഒരു വസ്തുവാണു്. അതു കൂടുതൽ പണം ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നില്ല. ഇക്കാരണത്താൽ പണത്തെ മറ്റു ധനവിഭവങ്ങളെപ്പോലെ കരുതുന്നതു ശരിയല്ലെന്നതാണു് അരിസ്റ്റോട്ടലിന്റെ വാദം.

ഒരു വസ്തുവിനു രണ്ടു തരം മൂല്യമുണ്ടു്. ഒന്നു് ഉപയോഗമൂല്യം, മറ്റേതു് വിനിമയമൂല്യം. ഉപയോഗമൂല്യമില്ലാത്ത വസ്തുവിനു് വിനിമയമൂല്യവുമില്ല. വിനിമയമൂല്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു് സമൂഹത്തിലെ ക്രയവിക്രയങ്ങൾ നടക്കുക. ന്യായമായ ക്രയവിക്രയങ്ങളാണു നടക്കുന്നതെങ്കിൽ വാങ്ങുന്നവർക്കും വിൽക്കുന്നവർക്കും ലാഭമോ ചേതമോ ഉണ്ടാവുകയില്ല. വാങ്ങുന്ന സാധനങ്ങൾ, വിൽക്കുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു തുല്യം മൂല്യമുള്ളതായിരിക്കും. തുല്യമൂല്യങ്ങൾ തമ്മിലല്ലാതെ നടക്കുന്ന ഏതിടപാടും അന്യായമാണു്. പക്ഷേ തുല്യമൂല്യങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതെങ്ങനെ? സാധനങ്ങൾ പല തരത്തിലുള്ളവയാണു്. അവ തമ്മിൽ കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്നതിനു് അവയുടെ മൂല്യങ്ങൾ അറിയേണ്ടതുണ്ടു്. ഇതിനു കൃത്യമായ മാർഗമൊന്നുമില്ല. എങ്കിലും ന്യായമായ ഇടപാടുകൾ നടത്താൻ വേണ്ടതു് ഏകദേശ വിവരം കിട്ടാൻ വിഷമമില്ല. ഒരു വീടു്, ഒരു നേരത്തെ ആഹാരം, ഒരു ജോഡി ചെരിപ്പു് ഇവ തമ്മിലുള്ള മൂല്യബന്ധം എന്താണെന്നു് ഏതു സമൂഹത്തിനും ചിരകാലത്തെ അനുഭവവും പരിചയവും കൊണ്ടു് അറിയാൻ വിഷമമുണ്ടാവുകയില്ല എന്നു് അരിസ്റ്റോട്ടൽ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അരിസ്റ്റോട്ടൽ വിവക്ഷിക്കുന്ന ഈ ബന്ധം, വിവിധ വസ്തുക്കൾ നിർമിക്കാൻ ചെലവായ അധ്വാനത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ചായിരിക്കണം നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു് എന്നു് ജോസഫ് ഷുംപീറ്റർ കരുതുന്നു. സമൂഹം അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളവയിൽ നിന്നു് വ്യത്യസ്തമായ നിരക്കുകളിൽ നടക്കുന്ന വിനിമയങ്ങൾ അന്യായമാണെന്നാണു് അരിസ്റ്റോട്ടലിന്റെ അഭിപ്രായം. ഇത്തരം അന്യായമായ വിനിമയനിരക്കുകൾ, കൃത്രികങ്ങൾ നിലവിലുള്ളപ്പോൾ മാത്രമേ നടപ്പിലാവൂ. കൃത്രികങ്ങൾ, സമൂഹനന്മയ്ക്കു് വിലങ്ങുതടിയാണെന്നു് അദ്ദേഹം കരുതുന്നു. പരസ്പരസഹായം ആവശ്യമുള്ളതു കൊണ്ടാണു് സമൂഹം യോജിച്ചു നില്ക്കുന്നതു്. പരസ്പരം സഹായിക്കുന്നതിനു് വിനിമയം കൂടിയേ തീരൂ. വിനിമയം സുഗമമാക്കാൻ കണ്ടുപിടിക്കപ്പെട്ട ഉപാധിയാണു് പണം. പണം സ്വാഭാവികമായ ഒരു വസ്തുവല്ല. പൊതുസമ്മതിയിലാണു് അതിന്റെ നിലനിൽപ്പു്. മറ്റു സാധനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലെന്ന പോലെ, പണത്തിന്റെ മൂല്യത്തിലും വ്യതിയാനങ്ങളുണ്ടാവാം. എന്നാൽ മറ്റുള്ളവയേക്കാളും കൂടുതൽ മൂല്യസ്ഥിരത പണത്തിനുണ്ടു്. പണം ഭാവിയിൽ വിനിമയം നടത്താനും, ഉപകരിക്കും. പണം, മൂല്യം സംഭരിച്ചു വെക്കാവുന്ന ഒരു മൂല്യപ്രവേം ആയി കണക്കാക്കാമെന്നു് അരിസ്റ്റോട്ടൽ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നുവെന്നതു് ശ്രദ്ധാർഹമാണു്.

പാശ്ചാത്യലോകത്തെ മറ്റു പുരാതനചിന്തകരെപ്പോലെ അരിസ്റ്റോട്ടലും കായികാധ്വാനവും കൈത്തൊഴിലുകളും മാന്യതയ്ക്കു ചേർന്നതല്ലെന്നു വിശ്വസിച്ചു. ഇത്തരം തൊഴിലുകളും സമൂഹത്തിന്റെ നിലനില്പിനും പുരോഗതിക്കും ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പാടില്ലാത്തവയാണെങ്കിലും അവയിലേർപ്പെടുന്നവരെ ഭരണകാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചകളിൽ പങ്കെടുപ്പിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ലെന്നു് അദ്ദേഹം ബലമായി വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ഇത്തരം പാതിത്യത്തിൽ നിന്നു് ഒഴിവാക്കപ്പെടാമായിരുന്ന ഒരേയൊരു തൊഴിൽ കൃഷിമാത്രമാണെന്നു് അരിസ്റ്റോട്ടൽ വിശ്വസിച്ചു.

മറെറാരു ഗ്രീക്കുചിന്തകനായ സെനോഫൊൺ കൃഷിയുടെ മേന്മകളിൽ അത്യധികം ആകൃഷ്ടനായിരുന്നു. പ്രകൃതിയും അധ്വാനവുമാണു് ഉൽപാദനത്തിലെ മുഖ്യഘടകങ്ങളെന്നു് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. അധ്വാനം കണക്കിൽ കവിഞ്ഞാൽ അതിനനുസരണമായി ഉല്പാദനം വർധിക്കുകയില്ലെന്നു് സെനോഫൊൺ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പില്ക്കാലത്തു ധനശാസ്ത്രത്തിൽ ചിരപ്രതിഷ്ഠ നേടിയിട്ടുള്ള ആഹ്രാസീപ്രത്യായനിയമത്തിന്റെ ബീജം ഈ പ്രസ്താവനയിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതായി കാണാവുന്നതാണു്. 'ആഥൻസിന്റെ വരുമാനം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗങ്ങൾ' എന്ന തന്റെ കൃതിയിൽ, സെനോഫൊൺ സ്വതന്ത്രവിദേശവ്യാപാരത്തെ പുകഴ്ത്തുന്നുണ്ടു്. വെള്ളിഖനികൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതും ഖനനം നടത്തുന്നതും രാജ്യത്തിന്റെ ഐശ്വര്യത്തിനേറെറവും അനുയോജ്യമായിരിക്കുമെന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. ഈ വ്യവസായത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ആദായനിരക്കു് അധ്വാനവർധനവിനേക്കാൾ കൂടിയതോതിൽ ഉയർന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. സ്വർണത്തിന്റെ വില പോലും തുക വർധിക്കുന്നതിനനുസരിച്ചു് കുറഞ്ഞു പോകും. എന്നാൽ വെള്ളി എത്രയുണ്ടായാലും അതിന്റെ വില കുറയുകയില്ല. അധ്വാനവിഭജനത്തിന്റെ മേന്മകളെക്കുറിച്ചും സെനോഫൊൺ സവിസ്തരം പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

റോമാസാമ്രാജ്യകാലം

ധനശാസ്ത്രവികസനത്തിനു് റോമാസാമ്രാജ്യകാലത്തെ ചിന്തകർ നൽകിയ സംഭാവനകൾ കനപ്പെട്ടതല്ല. എങ്കിലും സ്വകാര്യസ്വത്തവകാശം, വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യം എന്നീ ആശയങ്ങളും റോമൻനിയമവും അനന്തരകാലപുരോഗതിക്കു് നിർണായകമായ ഗതിനിർദേശവും ശക്തിയും നൽകിയിട്ടുണ്ടു്. കൃഷിയുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ വർണിക്കുന്നതിൽ റോമൻ ചിന്തകർ മറെറാരെയുംകാൾ മുന്നിലായിരുന്നു. ഗ്രീക്കുചിന്തയുടെ ചുവടു പിടിച്ചു കൊണ്ടു്, അവർ കൃഷിയൊഴികെയുള്ള തൊഴിലുകളെ നിന്ദ്യമെന്നു കരുതി. ചരിത്രകാരനായ പ്ലിനി പണത്തിന്റെ ആവിർഭാവം, ഉപയോഗം എന്നിവയെക്കുറിച്ചു് സവിസ്തരം പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ടു്. നാണയത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾക്കു സ്വർണം ഉപയോഗിക്കാനുള്ള കാരണങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അതു തീപിടിക്കുകയില്ല, തുരുമ്പെടുക്കുകയില്ല, നാണയമാക്കുമ്പോൾ പൊട്ടിപ്പോവുകയില്ല തുടങ്ങി സ്വർണത്തിന്റെ ഗുണങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി അദ്ദേഹം എടുത്തു പറയുന്നു. എങ്കിലും സ്വർണത്തിനോടു ജനങ്ങൾ കാട്ടിയിരുന്ന കമ്പം അദ്ദേഹത്തെ ഞെട്ടിപ്പിച്ചിരുന്നു.

അടിമസമ്പ്രദായത്തോട് തികഞ്ഞ അലംഭാവമാണ് റോമൻഎഴുത്തുകാർ പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. അടിമകൾക്ക് അവർ ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തിയിൽ യാതൊരു താല്പര്യവും ഉണ്ടാകാൻ ഇടയില്ലാത്തതിനാൽ അവരെക്കൊണ്ടുള്ള ജോലി നഷ്ടമാണെന്നാണ് റോമൻചിന്തകരിൽ മിക്ക പേരുടെയും അഭിപ്രായം.

ആദ്യകാലക്രിസ്തീയ ചിന്ത

ക്രിസ്തീയാചാര്യന്മാരുടെ കൃതികളിലും വിശുദ്ധഗ്രന്ഥങ്ങളിലും ധനശാസ്ത്ര പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ഗഹനമായ പ്രതിപാദനം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതസ്ഥാനത്താണ്. വിശ്വാസികൾ സ്വന്തം വസ്തുവകകൾ വിറ്റ് പാവങ്ങൾക്ക് നൽകണമെന്നും കടം കൊടുക്കുമ്പോൾ ലാഭം പാടില്ലെന്നും മറ്റുമുള്ള ശാസനങ്ങൾ ജീവിതവിശുദ്ധിക്കു വേണ്ടിയുള്ള പൊതുനിർദേശങ്ങൾ എന്നനിലയിലല്ലാതെ, സാമ്പത്തികകാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള സങ്കല്പനങ്ങളോ സിദ്ധാന്തങ്ങളോ ആയി കരുതപ്പെടാനില്ല. എങ്കിലും ക്രിസ്തീയജീവിതദർശനവും ഗ്രീക്കുചിന്തയും തമ്മിൽ പ്രകടമായ ചില വ്യത്യാസങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. മറ്റു രംഗങ്ങളിലെന്ന പോലെ, ധനശാസ്ത്രചിന്താമണ്ഡലത്തിലും ഈ വ്യത്യസ്ത സമീപനങ്ങൾ അനല്പമായ സ്വാധീനം പിൽക്കാലങ്ങളിൽ ചെലുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഗ്രീക്കുചിന്തകരുടെ ഉപദേശങ്ങൾ പ്രധാനമായും തങ്ങളുടെ നഗരരാഷ്ട്രത്തിലെ പൗരന്മാരെ മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചുള്ളവയായിരുന്നു. നഗരരാഷ്ട്രത്തെയും ബാഹ്യലോകത്തെയും അവർക്ക് ഒന്നുപോലെ കാണാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ജീവിതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനതത്വം തന്നെ അവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അസമത്വമെന്നതായിരുന്നു. ഉയർച്ചതാഴ്ചകൾ മനുഷ്യനിർമിതങ്ങളല്ല, പ്രകൃതിദത്തമാണെന്ന് അവർ കരുതി. കായികാധ്വാനം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന എല്ലാ തൊഴിലുകളും നീചമായും നീചജാതികൾക്കു മാത്രം ചേർന്നതായും അവർ വിശ്വസിച്ചു. മനുഷ്യർ തമ്മിലുള്ള ഇടപാടുകളിൽ പാലിക്കേണ്ട പരമോന്നതതത്വം ന്യായദീക്ഷയായിരിക്കണമെന്നവർ നിർദേശിച്ചു.

ക്രിസ്തീയോപദേശങ്ങൾ സമസ്തലോകത്തെയും ഉദ്ദേശിച്ചുള്ളതായിരുന്നു. മനുഷ്യരെല്ലാം ഏകദൈവത്തിന്റെ സന്താനങ്ങളും തന്നിമിത്തം സഹോദരന്മാരുമാണെന്ന് ക്രിസ്തു ഉപദേശിച്ചു. ജാതിവ്യവസ്ഥകളോ സമൂഹത്തിലെ ഉച്ചനീചത്വങ്ങളോ ക്രിസ്തീയവിശ്വാസങ്ങൾക്കു നിരക്കുന്നവയായിരുന്നില്ല. സർവജനസമത്വമെന്നായിരുന്നു ക്രിസ്തുവിന്റെ തത്വം. തൊഴിൽ ദൈവദത്തമാണെന്നും തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നതിൽ യാതൊരു അഭിമാനക്കുറവുമില്ലെന്നും ക്രൈസ്തവചിന്ത ഉൽഘോഷിച്ചു. ന്യായമല്ല, സ്നേഹമാണ് ക്രിസ്തീയവിശ്വാസപ്രകാരം മനുഷ്യസമുദായത്തെ യോജിപ്പിക്കുന്ന നിയാമകശക്തി. ഈ തത്വങ്ങൾ ഗ്രീക്കുചിന്തകളിൽ നിന്നു ഭിന്നവും അവയേക്കാൾ വിശാലവുമാണെന്ന് സ്പഷ്ടമാണല്ലോ.

ക്രൈസ്തവോപദേശങ്ങൾ ഉച്ചനീചത്വങ്ങൾക്കും ധനമോഹത്തിനും പലിശവാങ്ങലിനുമെതിരായിരുന്നുവെങ്കിലും ആദ്യകാലങ്ങളിൽ ക്രിസ്തീയാചാര്യന്മാർക്ക് അന്നത്തെ സമുദായത്തിൽ നിലവിലിരുന്ന അനീതികളവസാനിപ്പിക്കാൻ

കഴിഞ്ഞില്ല. ഏറ്റവും ഉന്നതമായ ജീവിതാദർശങ്ങളായി ക്രൈസ്തവചിന്തകളെ അംഗീകരിക്കാമെന്നല്ലാതെ ജീവിതത്തിലേക്ക് നേരിട്ട് പകർത്താവുന്ന പ്രായോഗികനിർദേശങ്ങളായി അവയെ ക്രൈസ്തവർ പോലും കണക്കാക്കിയതുമില്ല. സമുദായത്തിലെ പ്രബലശക്തികളെ നിഷ്ക്രാസനം ചെയ്യാനുള്ള കരുത്ത് അവയ്ക്കില്ലാതെ പോയി. ഇക്കാരണത്താൽ കാലക്രമത്തിൽ ക്രൈസ്തവാദർശങ്ങളും പലതും അപ്രായോഗികങ്ങളായ 'ഉട്ടോപ്പിയൻ' തത്വങ്ങളായിത്തീർന്നു. മധ്യയുഗങ്ങളിൽ ക്രിസ്തീയസഭയ്ക്ക് ഭൗതികശക്തി വർധിച്ചതിനു ശേഷമേ സഭയുടെ ആജ്ഞകളും ജനതയെക്കൊണ്ട് നിർബന്ധപൂർവം അനുസരിപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. പക്ഷേ അന്നത്തേക്കു സഭ തന്നെ ഏറ്റവും വലിയ സ്ഥാപിതതാല്പര്യമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

മധ്യയുഗങ്ങൾ

ക്രിസ്തുവർഷം അഞ്ചാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മധ്യത്തിലുണ്ടായ റോമാസാമ്രാജ്യത്തകർച്ചയും പതിനഞ്ചാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മധ്യത്തിൽ സംഭവിച്ച കോൺസ്റ്റാന്റിനോപ്പിളിന്റെ വീഴ്ചയുമിടയ്ക്ക് നീണ്ടു കിടക്കുന്ന ആയിരം കൊല്ലക്കാലമാണ് മധ്യയുഗങ്ങൾ എന്ന പൊതുവെ അറിയപ്പെടുന്നത്. ആധുനികകാലത്തെ കണ്ടുപിടിത്തങ്ങളും പരിഷ്ക്കാരവേഗവും വച്ചു നോക്കുമ്പോൾ, മധ്യയുഗങ്ങൾ പ്രായേണ നിഷ്ക്രിയവും നിശ്ചലവുമായ ഒരു കാലഘട്ടമായിത്തോന്നാം. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ കൊമ്പുവിളി കേട്ട് ഉണരുന്നതു വരെ ആയിരം വർഷങ്ങളും ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഒരു രാജകുമാരിയായി ഈ ഘട്ടത്തെ ചിലർ ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ മധ്യയുഗങ്ങളിൽ സാവധാനമെങ്കിലും ഇടതടവില്ലാതെ സമൂഹം പുരോഗമിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു.. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ജനനം മധ്യയുഗങ്ങളിലെ ജന്മിതപ്രഭുവ്യവസ്ഥയുടെ ഉദരത്തിലായിരുന്നുവെന്നു തന്നെ പറയാം. മധ്യയുഗങ്ങളെ ചിലപ്പോൾ തമോയുഗങ്ങൾ എന്നും വിളിക്കാറുണ്ട്. യൂറോപ്പിലെ കിരാതവർഗങ്ങളുടെ ആക്രമണത്തിനു മുമ്പിൽ റോമാസാമ്രാജ്യം തകർന്നു വീണതോടെ റോമൻനാഗരികതയും സംസ്ക്കാരവും യൂറോപ്പിൽ നിന്നു തിരോധാനം ചെയ്യുകയും വിജ്ഞാനത്തിന്റെവെളിച്ചമേൽക്കാത്തൊരുനീണ്ട കാലഘട്ടം ആവിർഭവിക്കുകയും ചെയ്തതിനെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നതാണ് 'തമോയുഗങ്ങൾ' എന്ന പേർ. മധ്യയുഗങ്ങളെ ഇത്തരത്തിൽ വീക്ഷിക്കുന്നതിനോട് വിയോജിക്കുന്ന ചരിത്രകാരന്മാർ വളരെയുണ്ട്. റോമൻനാഗരികതയും സംസ്ക്കാരവും ജീവിതസമ്പ്രദായങ്ങളും റോമാസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ പതനത്തിനു ശേഷവും യൂറോപ്പിൽ പലയിടങ്ങളിലും പുലർന്നിരുന്നുവെന്നും പുതിയ അധികാരശക്തികളുടെ കീഴിൽ അവയ്ക്ക് കാലാന്തരത്തിൽ പല പരിണാമങ്ങളും ഉണ്ടായെന്നു മാത്രമേയുള്ളുവെന്നും അവർ കരുതുന്നു.

റോമാസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ അസ്തമയം യൂറോപ്പിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സാമ്പത്തികവും സാംസ്ക്കാരികവുമായ കനത്ത ഒരാഘാതമായിരുന്നുവെന്നതിൽ സംശയമില്ല. റോമാസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ അധീശശക്തി അവസാനിച്ചതോ

ടെ പല പ്രദേശങ്ങളിലും അന്തർസംസ്ഥാനഗതാഗതവും വ്യാപാരവും സുരക്ഷിതമല്ലെന്നു വന്നു. യൂറോപ്പിലുടനീളം കൊച്ചു കൊച്ചു നാടുവാഴികളും പ്രഭുക്കന്മാരും തലയുയർത്തി. നഗരങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്ന തമ്പുരാൻമാർക്കു വേണ്ടി നാട്ടിൻ പുറത്തുള്ളവർ കൃഷി ചെയ്യുകയും അവകാശങ്ങളും കാഴ്ചകളും എത്തിച്ചു കൊടുക്കുകയും ചെയ്യുക പതിവായിത്തീർന്നു. കോട്ടകളും കൊത്തളങ്ങളും നഗരങ്ങൾക്കു ചുറ്റുമുയർത്തി പുറത്തു നിന്നുള്ള ആക്രമണത്തിൽ നിന്നു് വിമുക്തമാവാൻ ഓരോ നാടുവാഴിയും ഇടപ്രഭുവും ശ്രമിച്ചു. കൃഷിയും വ്യവസായവും വ്യാപാരവുമെല്ലാം അതതു നാടുകൾക്കുള്ളിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങി നിന്നു. പുറംലോകവുമായുള്ള വ്യാപാരബന്ധങ്ങളെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്താൻ കർശനമായ ചുങ്കങ്ങളും തീരുവകളും മറ്റും ഏർപ്പെടുത്തപ്പെട്ടു.

മധ്യയുഗങ്ങളും ജന്മിത്വസമ്പ്രദായവും ഏതാണ്ടു് പര്യായപദങ്ങളായിത്തീന്നിട്ടുണ്ടു്. ഭൂമിയിന്മേലുള്ള അവകാശങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പടുത്തുയർത്തിയതായിരുന്നു ജന്മിത്വസമ്പ്രദായം. രാജാവു മുതൽ കൃഷിക്കാരൻ വരെ സമുദായത്തിലെ പല തട്ടുകളിലും പെട്ട ആളുകൾക്കു ഭൂമിയിൽ നിശ്ചിതമായ അവകാശങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ഭൂമിയുടെ മേലുള്ള അവകാശത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സമുദായത്തിലെ ഓരോ വിഭാഗത്തിനുമുള്ള സ്ഥാനവും അധികാരവും ചുമതലകളും നിർണയിക്കപ്പെട്ട പോന്നു. മധ്യകാലസമൂഹവ്യവസ്ഥയിൽ യോദ്ധാക്കൾക്കായിരുന്നു ഏറ്റവും ഉയർന്ന സ്ഥാനം. മിക്കവാറും അനിയന്ത്രിതമായ അധികാരമാണു് അവർ ആസ്വദിച്ചു പോന്നതു്. ജന്മിത്വസമ്പ്രദായത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂടിൽ ഒതുങ്ങാതെ നിന്ന അതിശക്തമായ ഒരു സ്ഥാപനമായിരുന്നു റോമൻ കത്തോലിക്കാസഭ. സ്വന്തം അധികാരം നടപ്പിലാക്കുകയും ജന്മിത്വതാത്പര്യങ്ങളുമായി നിരന്തരം സംഘട്ടനങ്ങളിലേർപ്പെടുകയും ചെയ്തു കൊണ്ടിരുന്ന സഭ, കാലക്രമത്തിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ സ്ഥാപിതതാത്പര്യങ്ങളുള്ളതും ജന്മിത്വസ്വഭാവത്തോടു കൂടിയതുമായ ഒരു സ്ഥാപനമായിത്തീരുകയാണുണ്ടായതു്.

മധ്യയുഗങ്ങളിൽ റോമൻ കത്തോലിക്കാസഭയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ക്രിസ്തുമതം യൂറോപ്പിലെങ്ങും വ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി. എങ്കിലും ക്രൈസ്തവോപദേശങ്ങളുടെ കാതലായ സമത്വവും സ്വാതന്ത്ര്യവും മധ്യയുഗങ്ങളിൽ മിക്കവാറും നിലനിന്നിരുന്നില്ലെന്നു തന്നെ പറയാം. പാരമ്പര്യവ്യവസ്ഥയുടെയും ജന്മിത്വസമ്പ്രദായത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ മനുഷ്യരുടെ തൊഴിലുകളും സ്ഥാനമാനങ്ങളും നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട പോന്നു. ജനനം കൊണ്ടു നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട പോകുന്ന നിലമാറാൻ ആർക്കും അവകാശമുണ്ടായിരുന്നില്ല. സമുദായത്തിലെ ഉച്ചനീചത്വങ്ങൾ പരാതി കൂടാതെ സഹിക്കാൻ എല്ലാവരും നിർബന്ധിതരായിരുന്നു. ജന്മിത്വസമ്പ്രദായത്തിലെ അനാശാസ്യതകളെ എതിർക്കുന്നതിൽ ക്രൈസ്തവസഭയും കാര്യമായ ശ്രദ്ധ ചെലുത്തിയിരുന്നില്ല. ലൗകികജീവിതം ശാശ്വതമല്ലെന്നും മരണാനന്തരമുള്ള നിത്യജീവിതമാണു കാമ്യമെന്നുമായിരുന്നു ഇതിനു് സഭയുടെ സമാധാനം. റോമൻ കത്തോലിക്കാസഭയുടെ ഈ മനോഭാവം മധ്യയുഗങ്ങളുടെ സ്ഥായിഭാവമായ അനാസ്ഥയ്ക്കു് ഉത്തമോദാഹരണമാണു്.

റോമാസാമ്രാജ്യത്തിനു ശേഷം ഏതാനും നൂറ്റാണ്ടുകാലത്തേയ്ക്ക് മധ്യയുഗങ്ങളിലെ യൂറോപ്യൻചിന്തകർക്ക് ഗ്രീക്കുതത്വചിന്തയെപ്പറ്റി വിവരമൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ അറബികൾക്കതു വശമായിരുന്നു. സിസിലിയും സ്പെയിനും അറബികൾ ആക്രമിച്ചതിനു ശേഷം അറബിപണ്ഡിതരാണ് ഗ്രീക്കുതത്വചിന്ത യൂറോപ്പിൽ പ്രചരിപ്പിച്ചതു്. 13-ാം നൂറ്റാണ്ടോടു കൂടി യൂറോപ്പിൽ ക്രൈസ്തവചിന്തയും ഗ്രീക്കുചിന്തയും തമ്മിൽ കൂടിക്കലരുന്നതായിക്കാണാം. തത്വചിന്തയ്ക്കും രാഷ്ട്രവിജ്ഞാനത്തിനും മധ്യയുഗങ്ങളിൽ ഏറ്റവും ഈടുറ്റ സംഭാവനകൾ ലഭിച്ചതു് 13–ാം നൂറ്റാണ്ടിലാണു്. ഈ സംഭാവനകളുടെ സാരാംശം തോമസ് അകവിനാസ് പുണ്യവാളന്റെ ''ദൈവശാസ്ത്രസർവസ്വം'' (Summa Theologica) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നു മനസ്സിലാക്കാം.

അരിസ്റ്റോട്ടലിനെപ്പോലെ അകവിനാസും രാഷ്ട്രം, സ്വകാര്യസ്വത്തു്, സമ്പാദ്യം, പണം, പലിശ എന്നീ വിവിധ പ്രശ്നങ്ങൾ പരിശോധിക്കുന്നുണ്ടു്. അരിസ്റ്റോട്ടലിന്റെ സ്വാധീനം അകവിനാസിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളെ എത്ര മാത്രം സ്വാധീനിച്ചിരുന്നുവെന്നു് ഈ പ്രശ്നങ്ങളിലദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു.

മനുഷ്യനന്മയ്ക്കു വേണ്ടിയാണു സമുദായജീവിതവും ഭരണകൂടങ്ങളുമുണ്ടായതും നിലനില്ക്കുന്നതുമെന്നു് അകവിനാസ് പ്രഖ്യാപിച്ചു. ജനങ്ങളിൽ നിന്നാണു് ഭരണാധികാരികൾക്കു തങ്ങളുടെ അധികാരം ലഭിക്കുന്നതു്. സ്വകാര്യസ്വത്തും സമ്പാദ്യവും പ്രകൃതിനിയമങ്ങൾക്കു വിരുദ്ധമല്ല. എന്നാൽ അവ പൊതുനന്മയ്ക്കു വേണ്ടിയായിരിക്കണം ഉപയോഗിക്കപ്പെടുക.

സ്വകാര്യഉടമസമ്പ്രദായത്തിനു് ദോഷങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും, സമുദായത്തിന്റെ നിലനില്പിനും പുരോഗതിക്കും ഇതാവശ്യമാണെന്നു് അകവിനാസ് കരുതി. അരിസ്റ്റോട്ടലിന്റെ ന്യായങ്ങൾ തന്നെയാണു് അകവിനാസും പറയുന്നതു്. പൊതുവുടമസമ്പ്രദായത്തിലാണെങ്കിൽ ഉൽപാദനത്തിൽ വ്യക്തികൾക്കു ശ്രദ്ധയും താത്പര്യവും ഉണ്ടാകാനിടയില്ലെന്നും എല്ലാ പേരുടെയും കാര്യം ഫലത്തിൽ ആരുടെയും കാര്യമല്ലാതായിത്തീരുമെന്നും അകവിനാസ് കരുതുന്നു. ഉൽപാദനം സ്വകാര്യാടിസ്ഥാനത്തിൽ നടത്തിയാലും ഉപഭോഗം സാമാന്യാടിസ്ഥാനത്തിലാകാമെന്നും അതാണു പൊതുനന്മയ്ക്കു നല്ലതെന്നും അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ധനസമ്പാദനത്തെ പ്രധാനമായി രണ്ടു തരത്തിൽ വിഭജിക്കാം. ഒന്നു്, ജീവിതാവശ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ട ധനസമ്പാദനം; രണ്ടു്, സോദ്ദേശ്യമല്ലാത്ത അന്ധവും അടങ്ങാത്തതുമായ അത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ ഫലമായുള്ള ധനസമ്പാദനം. ഇതിൽ ആദ്യത്തേതു് ന്യായവും രണ്ടാമത്തേതു് അന്യായവുമാണു്. ജീവിതാവശ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയുള്ള ധനസമ്പാദനത്തിനു് പരിമിതിയുണ്ടു്; രണ്ടാമത്തേതിനു് അതിരില്ല. സമൂഹജീവിതത്തിലെ അക്രമങ്ങൾക്കും അനീതിക്കും വഴിവയ്ക്കുന്നതു് ഇത്തരം അനിയന്ത്രിതമായ ധനമോഹമാണു്.

സമുദായജീവിതം ശ്രദ്ധവും സമാധാനപൂർണവുമാകുന്നതിനു് മനുഷ്യരുടെ എല്ലാ പ്രവൃത്തികളിലും ന്യായദീക്ഷയുണ്ടായിരിക്കണം. കൊടുക്കൽവാങ്ങലു

കളിൽ ന്യായമായ വിലയേ ഈടാക്കാവൂ. ന്യായമായ വിലയനുസരിച്ചാണു് വ്യാപാരം നടക്കുന്നതെങ്കിൽ വാങ്ങുന്നവർക്കും വിൽക്കുന്നവർക്കും ലാഭമോ നഷ്ടമോ ഉണ്ടാവുകയില്ല. എന്നാൽ ന്യായമായ വില കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു് സൂനിശ്ചിതങ്ങളായ നിയമങ്ങളും കുറവാണു്. അനേകകാലത്തെ പരിചയവും അനുഭവവും കൊണ്ടു് ജനങ്ങൾക്കു് എല്ലാ സാധനങ്ങളുടെയും വിലകളെക്കുറിച്ചു് സാമാന്യധാരണ ഉണ്ടായിരിക്കും. ജനങ്ങളുടെ പൊതുവെയുള്ള മതിപ്പിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിലകളെ ന്യായവിലകളായി കണക്കാക്കാമെന്നു് അകവിനാസു് കരുതുന്നു.

വിലകളെയോ മൂല്യത്തെയോ കുറിച്ചു് ഖണ്ഡിതമായ നിയമങ്ങളൊന്നും അകവിനാസു് നൽകുന്നില്ല. എങ്കിലും ഉല്പാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തത്തിനോടു് അടുത്തു വരുന്നുണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിഗമനങ്ങളും, പൊതുമതിപ്പിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിലകളും ന്യായവിലകളായി കണക്കാക്കാമെന്നുള്ള അകവിനാസിന്റെ അഭിപ്രായവും മധ്യകാലയുഗങ്ങളിലെ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥ വെച്ചു നോക്കുമ്പോളും പ്രസക്തവും അർഥവത്തുമായിരുന്നുവെന്നു് കാണാം. ഉല്പന്നങ്ങളും ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങളും ജീവിതാവശ്യങ്ങളും ജനസംഖ്യ പോലും വ്യതിയാനങ്ങളും കൂടാതെ തുടർന്നു പോന്നിരുന്ന അന്നത്തെ സമുദായത്തിൽ വിലകളിലും സാരമായ വ്യതിയാനങ്ങളുണ്ടാകേണ്ട കാര്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

ന്യായവിലകളിൽ അല്പാല്പമായ നീക്കുപോക്കുകളും സന്ദർഭത്തിനനുസരിച്ചു വരുത്തിക്കൂടെന്നില്ല. കമ്പോളത്തിൽ പെട്ടെന്നാവശ്യക്കാർ വർധിക്കുമ്പോഴും കൂടുതൽ സാധനങ്ങളും വന്നു ചേരുമ്പോഴും വിലകളും കൂട്ടുകയോ കുറയ്ക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതായി വരാം. എന്നാൽ വില കൂട്ടുന്നതിനു വേണ്ടി കൃത്രിമമായ മാർഗങ്ങളും സ്വീകരിക്കാൻ പാടില്ല. പലരും വില്പനയ്ക്കു കൊണ്ടു വരുന്ന സാധനങ്ങളും ഒരാൾ വാങ്ങി വച്ചിട്ടു് കൂടുതൽ വില ആവശ്യപ്പെടുക, കമ്പോളത്തിലേക്കു വരുന്ന സാധനങ്ങളും പുറത്തു നിന്നു വാങ്ങി മാറ്റിക്കളഞ്ഞിട്ടു് കമ്പോളത്തിൽ വച്ചു് അമിതവിലയീടാക്കുക തുടങ്ങി നിരവധി അനാശാസ്യമാർഗങ്ങളും വ്യാപാരികളും അവലംബിച്ചിരുന്നതായി അകവിനാസു് കുറ്റപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടു്.

ഗ്രീക്കുചിന്തകരും റോമാസാമ്രാജ്യത്തിലെ പണ്ഡിതരും വ്യാപാരത്തെ അവജ്ഞയോടെയാണു വീക്ഷിച്ചിരുന്നതെന്നു് നാം കണ്ടുവല്ലോ. അകവിനാസിനും ഈ തൊഴിലിനോടു് അത്ര അനുഭാവമൊന്നുമില്ല. എങ്കിലും സ്വകാര്യസ്വത്തിന്റെ കാര്യത്തിലെന്ന പോലെ വ്യാപാരത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും അയവുള്ള ഒരു സമീപനമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റേതു്. അപൂർണനായ മനുഷ്യനും അവന്റെ സമുദായത്തിനും ആദർശത്തിന്റെ ഔന്നത്യങ്ങളിൽ നിന്നു് ഒട്ടൊക്കെ ഇറങ്ങി വരാതെ തരമില്ല. വാങ്ങിയതിൽ കൂടുതൽ വിലയ്ക്കു് വില്ക്കുകയെന്നതാണു് വ്യാപാരത്തിന്റെ തത്വം. ഇതു ന്യായവിലയുടെ മാനദണ്ഡത്തിനു് യോജിച്ചതല്ല. എങ്കിലും വ്യാപാരിയുടെ സേവനം സമുദായത്തിനാവശ്യമുണ്ടു്. പോരെങ്കിൽ വ്യാപാരികളും ചിലപ്പോഴും വാങ്ങിയ സാധനങ്ങൾക്കു കൂടുതൽ ഗുണവും മേനിയും മറ്റും വരുത്തിയാണു് വിൽക്കാറു്. ആവശ്യമുള്ള സമയത്തു് ആവശ്യമുള്ള

സ്ഥലത്ത് സാധനങ്ങൾ എത്തിച്ചു കൊടുക്കുകയെന്ന ജോലിയും അവർ ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഇക്കാര്യങ്ങളെല്ലാം കണക്കാക്കുമ്പോൾ വ്യാപാരിവർഗത്തെ ഒന്നടങ്കം ഒഴിവാക്കാൻ സമുദായത്തിനു കഴിയുകയില്ലെന്ന് വ്യക്തമാവും. വ്യാപാരി ജനങ്ങളുടെ നന്മയ്ക്ക് സ്വന്തം വ്യക്തിതാൽപര്യത്തേക്കാൾ പ്രാധാന്യം കൊടുക്കുമെങ്കിൽ അയാൾ സമുദായത്തിന് പ്രയോജനമുള്ളയാളായിത്തീരും. സ്വന്തം ജീവിതാവശ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടതിലധികം അയാൾ ലാഭമെടുക്കരുതു്.

പലിശക്ക് പണം കടം കൊടുക്കുന്ന ഏർപ്പാട് ഗ്രീക്കുതത്വചിന്തയ്ക്കും ക്രിസ്തീയനീതിക്കും നിരക്കാത്തതായതിനാൽ അക്വിനാസ് ഈ ഏർപ്പാടിനെതിരായിരുന്നു. അരിസ്റ്റോട്ടലിന്റെ വാദങ്ങളുടെ ചുവടു പിടിച്ചാണ് അക്വിനാസിന്റെ പോക്ക്. ഇതിൽ അദ്ദേഹം റോമൻചിന്തകരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും കൂട്ടിക്കലർത്തിയിട്ടുണ്ട്. പണം വന്ധ്യമാണ്. കൊടുത്ത പണത്തേക്കാൾ കൂടുതൽ പണം തിരികെ വാങ്ങുന്നതു് അനീതിയാണ്. പക്ഷേ, എല്ലാ സാധനങ്ങളുടെയും കാര്യത്തിൽ ന്യായം ഇങ്ങനെയാകണമെന്നില്ല. ഉദാഹരണത്തിന് ഒരു വീടു് മറ്റൊരാളുടെ ഉപയോഗത്തിനു നൽകിയെന്നു വിചാരിക്കുക. വീടു് അയാൾ ഉപയോഗിക്കുകയും ഉപയോഗം കഴിഞ്ഞു് തിരിച്ചേല്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ഒരാൾക്കു കുറെ ആഹാരം നൽകുകയാണെങ്കിലോ? ആഹാരം ഉപയോഗിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ അതവശേഷിക്കുന്നില്ല. ഉപയോഗത്തോടൊപ്പം ആ സാധനം അപ്രത്യക്ഷമാവുകയാണു്. കൊടുത്ത ആഹാരത്തിനു പകരം അതുപോലെതന്നെ ആഹാരവും അതിനു പുറമെ ആഹാരം ഉപയോഗിച്ചതിന്റെ പ്രതിഫലമായി വേറെ അല്പമാഹാരവും തിരികെ വേണമെന്നാവശ്യപ്പെടാമോ? പാടില്ല. പണത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും ഇതു തന്നെയാണു് നിയമം. കൊടുത്ത തുക തിരികെ വാങ്ങാം. പണമുപയോഗിച്ചതിനു പ്രതിഫലമൊന്നും അധമർണനോടു് ആവശ്യപ്പെടാൻ പാടില്ല.

പണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഒരു കാര്യമായി മാത്രമേ പലിശ കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരുന്നുള്ളൂ എന്നു് അക്വിനാസിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ നിന്നു മനസ്സിലാക്കാം. കടം വാങ്ങിയ പണം കൊണ്ടു് ഒരാൾ ആദായമുണ്ടാക്കിയാൽ ആ ആദായം അയാളുടെ പ്രയത്നഫലമായിട്ടല്ലാതെ പണത്തിന്റെ സൃഷ്ടിയായി കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. ഇക്കാരണത്താൽ പ്രസ്തുത ആദായത്തിന്റെ പങ്കു പറ്റാൻ പണം കടം നൽകിയയാളിനു് അവകാശമൊന്നും അനുവദിക്കപ്പെട്ടിരുന്നുമില്ല.

പലിശയെ സംബന്ധിച്ച കർശനമായ ഈ നിലപാടിൽ കാലക്രമത്തിൽ കൂടുതൽ കൂടുതൽ അയവുണ്ടായി വന്നിരുന്നതായിക്കാണാം. വർധിച്ചു വന്നിരുന്ന വ്യാപാരാവശ്യങ്ങൾക്കു് കൂടുതൽ പണമിടപാടുകളാവശ്യമായിത്തീർന്നു.

വ്യവസായങ്ങളും അനുക്രമം വളർന്നു കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. സാമ്പത്തികമണ്ഡലത്തിലുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്ന പരിവർത്തനങ്ങളും പുരോഗതിയും ചെറുത്തു നിർത്താൻ മതശാസനങ്ങൾക്കും ധർമോപദേശങ്ങൾക്കും സാധിക്കാതെ വന്നു. പതിനാലാം നൂറ്റാണ്ടു മുതൽ പതിനാറാം നൂറ്റാണ്ടു വരെയുള്ള മധ്യ

യുഗങ്ങളുടെ അന്ത്യഘട്ടത്തിൽ പലിശയെ സംബന്ധിക്കുന്ന നിയമങ്ങളിൽ പല ഇളവുകളും അനുവദിക്കപ്പെട്ടു. ഉദാഹരണമായി കടം കൊടുക്കുന്ന ആൾ തന്റെ പ്രവൃത്തി മൂലം എന്തെങ്കിലും കഷ്ടനഷ്ടങ്ങളനുഭവിക്കേണ്ടി വരികയാണെങ്കിൽ അതിനു പരിഹാരമായി ഒരു തുക കടം വാങ്ങിയ ആളിൽ നിന്നു് വാങ്ങാവുന്നതാണെന്നു് പിൽക്കാലനിയമങ്ങളിൽ എഴുതിച്ചേർക്കപ്പെടുകയുണ്ടായി. അതു പോലെ തന്നെ കടം നൽകിപ്പോയതു മൂലം അന്യഥാ കൈവരുമായിരുന്ന ആദായം നഷ്ടപ്പെട്ടുവെന്നു വന്നാലും പലിശയീടാക്കി ഈ നഷ്ടം പരിഹരിക്കാം. പറഞ്ഞ അവധിക്കു് കടം മടക്കി കൊടുക്കാത്തതു കൊണ്ടു് ഉണ്ടാകുന്ന അസൗകര്യങ്ങൾക്കും (Mora) പലിശ വാങ്ങാമെന്നു വന്നു. ഇതിനൊക്കെപ്പുറമേ പലിശയീടപാടു മറച്ചു വെക്കാനുള്ള കൃത്രിമമാർഗങ്ങളും നിലവിലുണ്ടായിരുന്നുവെന്നതിനു് തെളിവുകളുണ്ടു്. കൊമെൻദാ (Commenda) എന്ന ഒരു തരം കൂട്ടുസംരംഭമായിരുന്നു അതിലൊന്നു്. ഒരാൾ പണം കടം കൊടുക്കുന്നു. ആ പണമുപയോഗിച്ചു് മറ്റേയാൾ വ്യാപാരമോ വ്യവസായമോ നടത്തുന്നു. കടം വാങ്ങിയ പണത്തിനു പലിശ കൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ഈ പലിശയേർപ്പാടു് മറച്ചു വെക്കാനായി, കടം കൊടുത്തയാളും വാങ്ങിയ ആളും ചേർന്നു് ഒരു കൂട്ടുസംരംഭമാണു നടത്തുന്നതെന്നും പ്രവർത്തനലാഭം അവർ പങ്കു വെയ്ക്കുക മാത്രമേ ചെയ്യുന്നുള്ളുവെന്നും നിയമത്തിനു മുമ്പിൽ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

പലിശ സംബന്ധിച്ച നിലപാടിൽ പല തരത്തിലുള്ള ഒഴികഴിവുകളും വ്യവസായ—വ്യാപാരരംഗങ്ങളിൽ നാനാപ്രകാരേണയുള്ള കൃത്രിമമാർഗങ്ങളും നിലവിൽ വന്നതോടെ പലിശയുടെ ന്യായാന്യായതയെക്കുറിച്ചുള്ള വിവാദങ്ങൾക്കു ശക്തി കുറയുകയും സാമ്പത്തികപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു പ്രതിബന്ധമാകാത്ത വിധത്തിൽ മിതമായ പലിശനിരക്കുകൾ ചുമത്തുന്നതെങ്ങനെയെന്ന കാര്യത്തിലേക്കു് ജനശ്രദ്ധ തിരിയുകയുമുണ്ടായി. പലിശ വാങ്ങുന്നതും കൊടുക്കുന്നതും സാധാരണമാകുന്നുവെന്നു കണ്ടപ്പോൾ മതനേതൃത്വം അതു തടയുവാൻ ശ്രമങ്ങൾ നടത്തി. ഈ ശ്രമങ്ങൾ പരാജയപ്പെട്ട എന്നു മാത്രമല്ല, ഭൗതികകാര്യങ്ങളിൽ മതത്തിനുണ്ടായിരുന്ന സ്വാധീനം അനുക്രമം കുറഞ്ഞു വരികയും ചെയ്തു. മധ്യയുഗങ്ങളവസാനിക്കുമ്പോഴേക്കും മനുഷ്യരുടെ ആത്മീയകാര്യങ്ങളിലേക്കു മാത്രമായി മതത്തിന്റെ സ്വാധീനമണ്ഡലം ഒതുങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

പതിനാലാം നൂറ്റാണ്ടിനും പതിനേഴാം നൂറ്റാണ്ടിനും മധ്യേയുള്ള കാലഘട്ടത്തിലാണു് ശാസ്ത്രീയധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ അസ്തിവാരം ഉറച്ചതെന്നു് ജോസഫ് ഷുംപീറ്റർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മൂല്യത്തെ സംബന്ധിച്ചു് ഇന്നു് സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പല ആശയങ്ങളും അക്കാലത്തെ പണ്ഡിതന്മാരുടെ കൃതികളിൽ ചിതറിക്കിടപ്പുണ്ടു്. ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യദശകങ്ങളിൽ പിറവിയും കൂട്ടുമാരംഭിച്ച ക്ഷേമാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ മൗലികഘടകങ്ങളും പിൽക്കാലമധ്യയുഗചിന്തകളിൽ അടങ്ങിയിരുന്നു. ഉൽപാദനച്ചെലവിൽ നിന്നു വിലകളും വ്യതിചലിച്ചു പോകുന്നതിന്റെ കാരണങ്ങളവർ ആരാഞ്ഞു. ഭോഗനപ്രദാനങ്ങളും കമ്പോളവിലകളും നിർണയിക്കുന്നതെങ്ങനെ എന്നു്

അവർ അന്വേഷണം നടത്തി. സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യവും വിലയും അവയിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള എന്തെങ്കിലും ഗുണമോ മറ്റു് പ്രത്യേകതയോ കൊണ്ടു മാത്രമല്ല, മനുഷ്യർക്കു് ആ സാധനങ്ങളുടെ ഉപയോഗത്തെ സംബന്ധിച്ച ധാരണകൂടി കൊണ്ടുകൂടിയാണു് നിശ്ചയിക്കപ്പെടുകയെന്നും അവർക്കറിയാമായിരുന്നു. പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെഒടുവിൽ ആസ്ട്രിയയിലെ ധനശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്ന കാർമെഞ്ജർ അവതരിപ്പിച്ച ആശയങ്ങളോടു് ഈ വീക്ഷണഗതിക്കു് പ്രബലമായ സാജാത്യമുണ്ടു്.

ആഡം സ്മിത്തിനെപ്പോലും കഴക്കിയ മൂല്യവൈരുധ്യമെന്ന പ്രതിഭാസത്തിനു് തൃപ്തികരമായ ഒരു സമാധാനം കണ്ടെത്താൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിലും, സാധനങ്ങളുടെ ഉപയുക്തതയുടെ അടിസ്ഥാനം അവയുടെ ലഭ്യതയാണെന്നു് അവർ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു.

ന്യായവിലയെ സംബന്ധിച്ച ആശയങ്ങൾക്കും ഗണ്യമായ വ്യത്യാസങ്ങളും വന്നു കൊണ്ടിരുന്നു. കമ്പോളത്തിലെ മത്സരത്തിന്റെ ഫലമായുണ്ടാകുന്ന ഏതു വിലയും ന്യായമായ വിലയായി കണക്കാക്കാമെന്നു് അവർ കരുതി. നിയമം മൂലം വില ക്രിപ്പപ്പെടുത്തുന്നതിനോടു അവർക്കു് എതിർപ്പു വർധിച്ചു വന്നതിനു് ഇതായിരുന്നു കാരണം.

മുതലാളിത്തരീതിയിലുള്ള സാമ്പത്തികബന്ധങ്ങളും വളർന്നു വന്നതോടെ സാമ്പത്തികവൃത്തിയുടെ സ്വഭാവത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രത്യേക പഠനങ്ങളും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അന്തോണീനെ പുണ്യവാളന്റെ 'വ്യവസായം' (Industria) എന്ന കൃതി ഇതിനുദാഹരണമായി പറയാവുന്നതാണു്.

പണത്തെ സംബന്ധിച്ച പുതിയ ആശയങ്ങളും സിദ്ധാന്തങ്ങളും നിലവിൽ വന്നതു ഇക്കാലത്താണു്. നിക്കോളേ ഒറസ്മേ എന്ന ചിന്തകനെത്തുടർന്നു് മറ്റു പലരും പണത്തിന്റെ ആവിർഭാവം, നാണയനിർമാണത്തിന്റെ നിയമങ്ങളും, വിദേശവ്യാപാരം, അന്തർദേശീയനാണയപ്രവാഹം, വായ്പാസമ്പ്രദായങ്ങളും എന്നിവയെക്കുറിച്ചു് ഗവേഷണങ്ങളും നടത്തിത്തുടങ്ങി. നാണയങ്ങളിലെ ലോഹാംശം കുറയ്ക്കുന്ന രീതി (Debasement) കഠിനമായ അധിക്ഷേപത്തിനു പാത്രമായി. ഈ പ്രവൃത്തി മൂലം ഭരണാധിപന്മാർ, തങ്ങളുടെ പ്രജകളോടു് വിശ്വാസവഞ്ചനയാണു് കാണിക്കുന്നതെന്നു് അവർ വിശ്വസിച്ചു.

മധ്യകാലചിന്തയുടെ വിഷയമാകാത്ത ധനശാസ്ത്രപ്രശ്നങ്ങളും പലതുണ്ടു്. പാട്ടം, കൂലി എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങളൊന്നും തന്നെ മധ്യകാല ധനശാസ്ത്രചിന്തകളിൽ കാണുന്നില്ല. വിതരണമെന്ന പ്രശ്നം തന്നെ അവരുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു വേണം കരുതുക.

മധ്യയുഗങ്ങളുടെ തിരോധാനവും വാണിജ്യയുഗത്തിന്റെ ഉദയവും

മധ്യയുഗങ്ങളിൽ നിന്നു് ആധുനികയുഗത്തിലേക്കുള്ള മാറ്റം പൊടുന്നനെ ഉണ്ടായതല്ല. പതിന്നാലും പതിനഞ്ചും ശതകങ്ങളിൽ വ്യവസായത്തിലും വ്യാ

പാരത്തിലും കൃഷിരീതികളിലും അനുസ്യൂതമായ പരിവർത്തനങ്ങൾ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. സാമ്പത്തികമണ്ഡലത്തിലും സാമൂഹികസംവിധാനത്തിലുമുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്ന വികസനത്തിനനുസരിച്ച്, മതത്തിന് ജനജീവിതത്തിലുണ്ടായിരുന്ന സ്വാധീനം കുറഞ്ഞു വന്നു. വിജ്ഞാനത്തിന്റെ പുതിയ മേഖലകൾ തുറക്കപ്പെടുകയും വിജ്ഞാനം സാർവജനീനമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ഈ പരിവർത്തനങ്ങൾക്കു പ്രേരകങ്ങളും സഹായകങ്ങളുമായ നിരവധി നൂതനശക്തികളും പ്രസ്ഥാനങ്ങളും അക്കാലത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയുണ്ടായി.

മധ്യയുഗങ്ങളുടെ ഉത്തരഘട്ടങ്ങളിൽ റോമൻ കത്തോലിക്കാസഭയുടെയും വിശുദ്ധറോമാസാമ്രാജ്യത്തിന്റെയും സംയുക്തശക്തി ക്ഷയിച്ചു തുടങ്ങി. റോമാസഭയുടെ പ്രവർത്തനത്തിലും വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങളിലും പല ജനവിഭാഗങ്ങൾക്കും അസംതൃപ്തി വർധിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. വിശുദ്ധറോമാസാമ്രാട്ടുകൾ, പ്രബലമായി വന്ന മുസ്ലീംശക്തികൾക്കു മുന്നിൽ അസ്വസ്ഥരായിത്തീർന്നു. അറബികൾ വടക്കെ ആഫ്രിക്കയും കോൺസ്റ്റാൻറിനോപ്പിൾ തലസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ബൈസൻടൈൻസാമ്രാജ്യവും സിസിലിയും സ്പെയിനും ആക്രമിച്ചു. സ്പെയിനിൽ നിന്ന് അവരെ തുരത്തിയെങ്കിലും മധ്യധരണ്യാഴിയുടെ കിഴക്കേതീരങ്ങളിൽ അവർക്കു വൻപിച്ച വിജയമുണ്ടായി. 1453-ാമാണ്ട് കോൺസ്റ്റാൻറിനോപ്പിൾ അവർ കീഴടക്കി. കോൺസ്റ്റാൻറിനോപ്പിളിന്റെ പതനത്തിനു ശേഷം യൂറോപ്പിലെങ്ങും വ്യാപിച്ച സാംസ്ക്കാരികനവോത്ഥാനം പാശ്ചാത്യലോകത്തിൽ ജീവിതാസ്വാദനതൃഷ്ണ വളർത്തുന്നതിൽ അതിപ്രധാനമായ ഒരു പങ്കു വഹിക്കുകയുണ്ടായി.

ക്രൂരിശ്രയുദ്ധങ്ങളും നാട്ടുവാഴികളും തമ്മിലുള്ള പോരുകളും ജന്മിത്തവ്യവസ്ഥിതിയെ ദുർബലമാക്കി. നെടുനാളത്തെ ''റോസായുദ്ധങ്ങൾ''ക്കു (Wars of Roses) ശേഷം 1485-ാമാണ്ടിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ രാജവാഴ്ച ശക്തി പ്രാപിച്ചു. യൂറോപ്യൻ വൻകരയിൽ നവീകരണപ്രസ്ഥാനത്തോടൊപ്പം നടന്നു കൊണ്ടിരുന്ന മതയുദ്ധങ്ങൾ അവിടെയും ഫ്യൂഡലിസത്തിന്റെ ശക്തി ക്ഷയിപ്പിച്ചു.

ജന്മിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ കൃഷിക്കാർ മേലാളർക്കു പല തരത്തിലുള്ള സേവനങ്ങൾ ചെയ്തു കൊടുക്കാൻ ബാധ്യസ്ഥരായിരുന്നു. എന്നാൽ കാലക്രമത്തിൽ സേവനങ്ങൾക്കു പകരം പണം നൽകുകയെന്നതു പതിവായി. രാജാക്കന്മാർ, കരം പണമായി പിരിക്കാനും ഗവണ്മെൻറുജീവനക്കാർക്ക് പ്രതിഫലം പണമായി നൽകാനും തുടങ്ങി. പണത്തിന്റെ ഉപയോഗം കൂടുതൽ വ്യാപകമായിത്തീർന്നു കൊണ്ടിരുന്നു.

വാണിജ്യവും വ്യവസായവും അതിവേഗം പുരോഗമിച്ചു. പുതിയ ഭൂവിഭാഗങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കപ്പെട്ടു. 1492-ൽ സ്പെയിനിൽ നിന്നു കപ്പൽമാർഗം പടിഞ്ഞാറോട്ടു തിരിച്ച ക്രിസ്റ്റോഫർ കൊളംബസ്, വെസ്റ്റ് ഇന്ത്യൻദ്വീപസമൂഹങ്ങൾ കണ്ടെത്തി. പോർത്തുഗലിലെ രാജാവിന്റെ നിർദേശമനുസരിച്ച്, വാസ്കോദഗാമ, ഗുഡ് ഹോപ് മുനമ്പു ചുറ്റി സഞ്ചരിച്ച് 1498-ൽ കോഴിക്കോ

ട്ടെത്തി. 1519–ൽ സ്പെയിനിൽ നിന്നും യാത്ര തിരിച്ച ഫെർഡിനൻറ് മഗല്ലന്റെ നാവികസംഘം, തെക്കെ അമേരിക്കയെ പ്രദക്ഷിണം വെച്ച് ഫിലിപ്പീൻ ദ്വീപുകളിലെത്തുകയും അവിടെ നിന്നും തുടർന്നും യാത്രചെയ്ത്, ഗ്രഡ് ഹോപ്പ് മുനമ്പുവഴി 1522–ൽ തിരിച്ചു സ്പെയിനിൽ ചെന്നു ചേരുകയും ചെയ്തു. ഈ യാത്രകൾ കടൽവഴിയുള്ള പുതിയ വ്യാപാരമാർഗങ്ങൾ തുറന്നു. കരവഴിക്കുള്ള വ്യാപാരത്തിനു വർധിച്ച തോതിൽ ശല്യം നേരിട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന അവസരമായതു കൊണ്ട്, വ്യാപാരതാത്പര്യങ്ങൾക്ക് ഈ പുതിയ മാർഗങ്ങൾ അനുഗ്രഹമായിത്തീർന്നു.

1300–ാമാണ്ടു വരെ, ഇംഗ്ലണ്ട്, കമ്പിളി കയറ്റുമതി ചെയ്യുന്ന ഒരു രാജ്യമായിരുന്നു. ഈ സ്ഥിതി വളരെ വേഗം മാറിപ്പോയി. 1500–ാമാണ്ടു ആയപ്പോഴേക്കും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നു യൂറോപ്പിലേക്ക് വൻതോതിൽ കമ്പിളിത്തുണികൾ കയറ്റി അയച്ചു തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. വർത്തകസാഹസികർ (Merchant Adventurers) എന്ന കമ്പനിക്കായിരുന്നു ഈ വ്യാപാരത്തിന്റെ കുത്തക. നഗരങ്ങൾ വളർന്നുവന്നു. അവ രാജാവിനു സഹായവും പിൻബലവും നല്കി. ഇടപ്രഭുക്കന്മാരുടെ ആക്രമണങ്ങളിൽ നിന്ന് അവർ രാജാവിന്റെ സുരക്ഷിതത്വം നൽകി. ഇടപ്രഭുക്കന്മാർക്കു വേണ്ടി പണിയെടുക്കുന്നതിനെക്കാൾ രാജാവിനു നികുതി നൽകുന്നതിനു അവർ ഇഷ്ടപ്പെട്ടു.

അച്ചടിസമ്പ്രദായം 1450–ാമാണ്ടോടു കൂടി ജർമനിയിൽ ആരംഭിക്കുകയും അതിവേഗം മറ്റു യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിലേക്ക് വ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ സമ്പ്രദായം മൂലം പുസ്തകനിർമിതി ക്ലേശരഹിതമായിത്തീരുകയും അക്കാലം വരെ ഏതാനും പേരുടെ കുത്തകയായിരുന്ന വിജ്ഞാനം അച്ചടിച്ച പുസ്തകങ്ങളിലൂടെ ജനങ്ങളുടെ ഇടയിലേക്കു വ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

ക്രിസ്തീയസഭയിൽ നടമാടിയിരുന്ന അനാചാരങ്ങൾക്കു നേരെയുള്ള ഒരു പ്രതിഷേധമെന്ന നിലക്കാണ് നവീകരണപ്രസ്ഥാനമുടലെടുത്തത്. 1517–ൽ മാർട്ടിൻ ലൂഥറുടെ (1438–1546) നേതൃത്വത്തിലാരംഭിച്ച ഈ പ്രസ്ഥാനം റോമൻ കത്തോലിക്കാസഭയുടെ സർവാധിപത്യം ശിഥിലമാക്കി. യൂറോപ്പിലെ പല രാജ്യങ്ങളിലും ദേശീയ മതസഭകളും രൂപം പൂണ്ടു. ലൂഥർ, ബൈബിൾ ജർമൻ ഭാഷയിലേക്കു വിവർത്തനം ചെയ്തു. ഇതോടൊപ്പം ഇംഗ്ലീഷിലും മറ്റു യൂറോപ്യൻഭാഷകളിലും പരിഭാഷകളുണ്ടായി. ഇത്തരം പരിഭാഷകളും മുഖേന, ലാറ്റിൻ അറിഞ്ഞുകൂടാത്തവർക്കു അപ്രാപ്യമായിരുന്ന ബൈബിൾ ലക്ഷോപലക്ഷം ജനങ്ങൾക്കു വായിച്ചു മനസ്സിലാക്കാനും വ്യാഖ്യാനിക്കാനും കഴിയുമെന്നായി. പുതിയ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ, പുതിയ അഭിപ്രായഗതികൾക്കും പുതിയ സംഘടനകൾക്കും രൂപം നല്കി.

ക്രൈസ്തവസന്ദേശങ്ങൾ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിൽ ലൂഥർ, പ്രായേണ യാഥാസ്ഥിതികമായ ഒരു നിലപാടാണു സ്വീകരിച്ചതു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായികളിൽ ഭൂരിപക്ഷവും പഴമക്കാരായ ജന്മിമാരും പ്രഭുക്കളുമായിരുന്നു. എന്നാൽ

വ്യവസായത്തോടും വ്യാപാരത്തോടും കൂടുതൽ അനുഭാവമുള്ള നേതാക്കന്മാർ നവീകരണപ്രസ്ഥാനത്തിലില്ലാതിരുന്നില്ല. അക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ട ഒരാളായിരുന്നു, ജോൺ കാൽവിൻ (1509–1564). ലൂഥറിനോടൊപ്പം നവീകരണപ്രസ്ഥാനത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന കാൽവിൻ പിന്നീടു് ഫ്രാൻസിൽ നിന്നു് ജനീവയിലേക്കു് പോവുകയും അവിടെ മതരാഷ്ട്രം ഏർപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. അക്കാലത്തു് ജനീവയിലുണ്ടായിരുന്ന ജോൺനോക്സു് (1505–1572), നവീകരണപ്രസ്ഥാനത്തെ തന്റെ സ്വദേശമായ സ്കോട്ട്ലൻഡിൽ പ്രചരിപ്പിച്ചു. നോക്സിന്റെ ആശയങ്ങളും, ക്രിസ്തീയസന്ദേശങ്ങളിൽ നിന്നു് വ്യതിചലിക്കുന്നു എന്നു സംശയിച്ച ഇംഗ്ലണ്ടിലെ പ്രോട്ടസ്റ്റന്റുകളും, പ്യൂരിട്ടൻസും അഥവാ ശുദ്ധിവ്രതക്കാർ എന്നറിയപ്പെട്ട തുടങ്ങി. അസാമ്പ്രദായികന്മാരായ (Non conformists) മറ്റു വിഭാഗക്കാരും ഇതേ അവസരത്തിൽ തന്നെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട തുടങ്ങി.

ക്രിസ്തുമതത്തിലെ ശുദ്ധിവ്രതക്കാർ ജീവിതം ആസ്വദിക്കാനുള്ള ജനങ്ങളുടെ എല്ലാ ശ്രമങ്ങളെയും വെറുക്കുകയും എതിർക്കുകയും ചെയ്തു. കഠിനമായി അധ്വാനിക്കുകയും ജീവിതസുഖങ്ങളും ഏറ്റവും ചുരുക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്നതാണു് ക്രിസ്തീയജീവിതത്തിന്റെ മാനദണ്ഡമെന്നു് അവർ വിശ്വസിച്ചു. ദാരിദ്ര്യദുഃഖം പാപങ്ങളും കഴുകിക്കളയാനുള്ള ദിവ്യമായ ഒരവസരമായതു കൊണ്ടു് ദരിദ്രരെ സഹായിക്കുന്നതുപോലും നിഷിദ്ധമാണെന്നവർ കരുതിപ്പോന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള വിശ്വാസങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു്, മാക്സ്വെബർ 1904-ൽ ''പ്രോട്ടസ്റ്റന്റു് സദാചാരവും മുതലാളിത്തത്തിന്റെ സത്ത''യും (The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism) എന്ന തന്റെ കൃതി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയുണ്ടായി. വടക്കൻ യൂറോപ്പിലെ മുതലാളിത്തമുന്നേറ്റത്തിനു് പ്രധാനകാരണം പ്രോട്ടസ്റ്റന്റു് മതമാണെന്നാണു് വെബറിന്റെ അഭിപ്രായം. ഇതൊരു അതിശയോക്തിയായിരിക്കാം; എങ്കിലും സത്യത്തിന്റെ കനത്ത ഒരംശം ഈ പ്രസ്താവത്തിലടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്.

മധ്യകാലങ്ങളിലെ കൃഷിസമ്പ്രദായങ്ങളിൽ വൻപിച്ച മാറ്റങ്ങളും സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഗ്രാമീണർ സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ തങ്ങളുടെ വാസസ്ഥലങ്ങൾക്കു ചുറ്റുമുള്ള, അതിരും വരമ്പുമില്ലാത്ത തുറന്ന പാടങ്ങളിൽ കൃഷിയിറക്കുകയെന്നതായിരുന്നു മുൻ പതിവു്. കമ്പിളിനെയ്ത്തു പ്രചാരത്തിൽ വന്നതോടു കൂടി ആടുവളർത്തൽ ആദായകരമായ തൊഴിലായിത്തീർന്നു. പല പാടങ്ങളും വേലികെട്ടിത്തിരിച്ചു് മേച്ചിൽസ്ഥലങ്ങളാക്കി മാറ്റി. വരമ്പില്ലാതെയും കൂട്ടായും കൃഷി ചെയ്യുന്ന രീതി കൊണ്ടു വലിയ ഗുണമില്ലെന്നു് കർഷകർക്കു ബോധ്യം വന്നപ്പോൾ ആ രീതി ക്രമേണ അപ്രത്യക്ഷമായിത്തുടങ്ങി. ഇതിന്റെയെല്ലാം ഫലമായി അനേകം പേർക്കു സ്വന്തം കൃഷിഭൂമിയില്ലാതെയാവുകയും അവർ തൊഴിലന്വേഷിച്ചു കൂട്ടം കൂട്ടമായി നഗരങ്ങളിലേക്കു പോയിത്തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. മധ്യയുഗങ്ങളിലെ തൊഴിൽക്കൂട്ടങ്ങൾ (Guilds) തൊഴിലാളികൾക്കു പല സൗജന്യങ്ങളും നല്കി വന്നിരുന്നു. അതു പോലെ തന്നെ, സന്യാസിമഠങ്ങൾ (Monasteries) അഗതികൾക്കു് ആഹാരവും പാർപ്പിടവും കൊടുത്തു സഹായിച്ചു

പോന്നു. തൊഴിൽക്കൂട്ടങ്ങൾ ക്ഷയിക്കുകയും സന്യാസിമഠങ്ങൾ നശിപ്പിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തതോടെ, തൊഴിലാളികളും അഗതികളും അനുഭവിച്ചു വന്നിരുന്ന സുരക്ഷിതത്വം ഇല്ലാതെയായി. തൊഴിലിനു വേണ്ടി അവർക്കു തീവ്രമായ മത്സരം നടത്തണമെന്ന സ്ഥിതി വന്നു ചേർന്നു. വർധിച്ചു വന്ന ജനപ്പെരുപ്പം ഈ പ്രശ്നങ്ങളെ രൂക്ഷതരമാക്കി.

പരമ്പരയാ പല ജന്മികളും അനുഭവിച്ചു പോന്ന കാർഷികഭോഗങ്ങൾ നിലച്ചു. പുത്തൻ പണക്കാരായ വ്യാപാരികൾ ഭൂമിയിൽ ആധിപത്യം സ്ഥാപിച്ചു തുടങ്ങി. പല ഭൂവുടമകളും വസ്തുവകകൾ വിറ്റു പണമുണ്ടാക്കുകയും കൂടുതൽ ആദായകരമായ വ്യാപാരത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടു തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

മധ്യയുഗങ്ങളുടെ അവസാനഘട്ടങ്ങളിൽ സാംസ്കാരികവും രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവുമായ മണ്ഡലങ്ങളിൽ ആഞ്ഞടിച്ച മാറ്റങ്ങളുടെ കൊടുങ്കാറ്റ് നൂറ്റാണ്ടുകളായി നിലനിന്നു വന്ന നിശ്ചലമായ വ്യവസ്ഥിതിയെ ഉലയ്ക്കുകയും തകർക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രാദേശിക ഭരണകൂടങ്ങൾ ദേശീയാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കു വഴിമാറി കൊടുത്തു. കത്തോലിക്കാമതത്തിന്റെ ഏകാധിപത്യത്തിൻ കീഴിൽ പുലർന്നുപോന്ന സാർവലൗകികവീക്ഷണവും വേരറ്റു വീണു. സാമ്പത്തികകാര്യങ്ങളിൽ മതത്തിന്റെ സ്വാധീനം തിരോധാനം ചെയ്തു. പുതിയ സമ്പന്നവർഗങ്ങൾ ആവിർഭവിച്ചു. വ്യവസായവും വാണിജ്യവും അന്തർദേശീയാടിസ്ഥാനത്തിൽ വ്യാപിച്ചു. കൂടുതൽ പണമിടപാടുകൾ പലിശയെപ്പറ്റിയുള്ള സങ്കല്പനങ്ങളിൽ മൗലികമായ മാറ്റമുണ്ടാക്കി. പുതിയ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളുടെ ഫലമായി പുതിയ വിഭവങ്ങളും പുതിയ ജീവിതമാർഗങ്ങളും ആവിർഭവിച്ചു. പുതിയ ചലനങ്ങളും പുതിയ പ്രതീക്ഷകളും യൂറോപ്പിലെങ്ങും ദൃശ്യമായി.

2

ആധുനിക ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ഉദയം

വാണിജ്യവാദം mercantilism

മധ്യയുഗങ്ങളുടെ അസ്തമയത്തിനും ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉയർച്ചയ്ക്കുമിടയ്ക്ക് വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്ന, പതിനഞ്ചാം നൂറ്റാണ്ടു മുതൽ പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടു വരെയുള്ള, ഏകദേശം മുന്നൂറു വർഷങ്ങളെയാണ് സാധാരണയായി വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ കാലമായി കണക്കാക്കാറുള്ളത്. ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ യൂറോപ്പിലെ മിക്ക രാജ്യങ്ങളിലും ഏറെക്കുറെ ഐകരൂപ്യമുള്ള സാമ്പത്തികനയങ്ങളും പ്രവർത്തനങ്ങളുമാണ് നാം കാണുക.

വ്യാപാരപ്രധാനമായ ഈ ഘട്ടം തുടങ്ങിയ കാലം കൃത്യമായി പറയുന്നതു ശരിയാവുകയില്ല. വ്യാപാരത്തിലും വ്യവസായത്തിലും ഗണ്യമായ പുരോഗതി ചില രാജ്യങ്ങളിലെങ്കിലും പതിമ്മൂന്നും പതിന്നാലും നൂറ്റാണ്ടുകളിൽത്തന്നെ ആരംഭിച്ചിരുന്നു. നേരെ മറിച്ച്, വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ പ്രത്യക്ഷലക്ഷണങ്ങൾ ജർമനിയിലും ഫ്രാൻസിലും കണ്ടുതുടങ്ങിയതു 17-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ മാത്രമാണെന്നാണ്. എങ്കിലും സാമാന്യമായി നോക്കിയാൽ കോൺസ്റ്റാന്റിനോപ്പിളിന്റെ പതനത്തിനും (1453) ആഡംസ്മിത്തിന്റെ സുപ്രസിദ്ധമായ ''രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനം'' പ്രസിദ്ധീകൃതമായതിനും (1776) മധ്യേയുള്ള ഘട്ടത്തെ വാണിജ്യവാദകാലഘട്ടമായി കണക്കാക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല.

ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തെപ്പോലെ വാണിജ്യവാദം ഒരു സിദ്ധാന്തമോ തത്ത്വസംഹിതയോ ആയിരുന്നില്ല. ഈ സംജ്ഞയ്ക്ക് പലരും പല വിധത്തിലാണ് അർഥം നല്കിയിട്ടുള്ളതു.

രാജ്യത്തിന്റെ ശക്തി വർധിപ്പിക്കുകയെന്ന ലക്ഷ്യമാണ് വാണിജ്യവാദത്തിനുണ്ടായിരുന്നതെന്നു പതിനാറാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഫ്രാൻസിസ് ബേക്കൺ കരുതുന്നു. ചരിത്രകാരനായ മാക്സ് വെബർ, രാജ്യശക്തി വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഉൽപാദനം, വ്യാപാരം, പണം മുതലായ കാര്യങ്ങളിൽ ഭരണകൂടങ്ങൾ പിൻതുടർന്നുപോന്ന നയങ്ങളുടെ സമാഹാരത്തെയാണ് വാണിജ്യ

വാദം എന്നു പറയാറുള്ളതെന്നു് അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഒടുവിൽ, ജീവിച്ചിരുന്ന വില്യം കണ്ണിങ്ഹാം എന്ന ചരിത്രകാരനും രാജ്യശക്തി വർധിപ്പിക്കുകയെന്നതായിരുന്നു ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ നയങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശ്യമെന്ന അഭിപ്രായക്കാരനാണു്. റോമൻ കത്തോലിക്കാസഭയിൽ നിന്നു് പല രാജ്യങ്ങളും വിട്ടുപോയപ്പോഴും അവിടങ്ങളിലെ സദാചാരനേതൃത്വത്തിലുണ്ടായ വിടവു നികത്തുന്നതിനുവേണ്ടി ഭരണകൂടങ്ങളും ഇടപെടുകയും വേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങളും നൽകുകയും ചെയ്യുകയാണുണ്ടായതെന്നും അദ്ദേഹം വിശ്വസിക്കുന്നു. ജർമൻ ധനശാസ്ത്രജ്ഞനായ ഗുസ്താഫ് സ്മോളർ രാജ്യത്തിന്റെ ശക്തിയല്ല, രാജ്യത്തിന്റെ ഭദ്രതയാണക്കാലത്തെ നയങ്ങളുടെയും പരിപാടികളുടെയും മാനദണ്ഡമായിരുന്നതെന്നു സമർഥിക്കുന്നു. വാണിജ്യവാദത്തെക്കുറിച്ചു് വിശദവും സമഗ്രവുമായ പഠനം നടത്തിയ സ്വീഡിഷ് ധനശാസ്ത്രജ്ഞനായ ഹെക്ഷറുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ രാജ്യത്തിന്റെ ഭദ്രതയും ശക്തിയുമാണു് വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനപ്രേരണകളും. ഭരണകൂടങ്ങളുടെ ചരിത്രത്തിലെ ഒരു പ്രത്യേക ദശയെയാണു് വാണിജ്യവാദം പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നതെന്നു് അദ്ദേഹം കരുതുന്നു. വാണിജ്യവാദമെന്ന പ്രയോഗം പ്രചാരത്തിലായതു് ആഡംസ്മിത്തിന്റെ കൃതിയിലൂടെയായിരുന്നു. വിശിഷ്ട ലോഹങ്ങളോടുള്ള അന്ധമായ ആരാധനയും വ്യാപാരനിലയെക്കുറിച്ചുള്ള അതിരു കവിഞ്ഞ ഉൽക്കണ്ഠയുമാണു് ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്ഥായിഭാവങ്ങളെന്നു് അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചു. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ വാണിജ്യവാദം എന്ന പ്രയോഗം കൊണ്ടെന്താണു വിവക്ഷയെന്നു് കൃത്യമായി പറയുക സാധ്യമല്ല. ധനശാസ്ത്രചർച്ചകളിൽ നിന്നു് ഈ പ്രയോഗം ഒഴിവാക്കുകയാണു നല്ലതെന്നുപോലും ഇ. എ. ജി. ജോൺസൺ കരുതുന്നു.

തങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയശക്തിക്കും ഭദ്രതയ്ക്കും വേണ്ടി യൂറോപ്പിലെ രാജ്യങ്ങൾ പിൻതുടർന്ന സാമ്പത്തികനയങ്ങളെയാണു് 'വാണിജ്യവാദം' പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നതെന്ന അഭിപ്രായം ഒട്ടൊക്കെ ശരിയാണു്. പുതിയ രാഷ്ട്രങ്ങൾ രൂപം പ്രാപിച്ച കാലമായിരുന്നു അതു്. ഇംഗ്ലണ്ടും ഫ്രാൻസും സ്പെയിനും അതിനു മുൻപും ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും ഒരൊറ്റ ഭരണാധിപതിയുടെ കീഴിൽ, പ്രത്യേക രാഷ്ട്രങ്ങളെന്ന പദവി അവയ്ക്കു കിട്ടിയതു് ആയിടയ്ക്കുമാത്രമായിരുന്നു. ഈ രാജ്യങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ കഠിനമായ സംശയവും അസൂയയും നിലവിലിരുന്നു. സ്പെയിൻ ശക്തി പ്രാപിക്കുന്നതു് ഇംഗ്ലണ്ടും, ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ പുരോഗതി, ഫ്രാൻസിന്റെ ഉത്തമ താത്പര്യങ്ങൾക്കു് ഭീഷണിയാണെന്നു ഫ്രാൻസും കരുതിപ്പോന്നു. ഈ ചുറ്റുപാടുകളിൽ സ്വതന്ത്രമായി നിലനില്ക്കുന്നതിനു് ഓരോ രാജ്യവും സൈനികമായി ശക്തി പ്രാപിക്കേണ്ടിയിരുന്നു. നെടുനാളത്തെ നിരന്തരമായ സമരങ്ങൾക്കുശേഷം അധികാരത്തിലെത്തിയ രാജാക്കന്മാർക്കു് ശോഷിച്ച ഭണ്ഡാരമേ ബാക്കിയുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. പെട്ടെന്നു് വളരെയധികം പണം കിട്ടിയെങ്കിലേ രാജ്യത്തിനകത്തും പുറത്തുമുള്ള ശത്രുക്കളെ നിലയ്ക്കു നിറുത്തുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളവെന്നു് അവർക്കു ബോധ്യമായി. രാഷ്ട്രവിജ്ഞാനീയത്തിൽ മാക്കിയവെല്ലി, ജീൻ ബോഡിൻ തുടങ്ങിയവരുടെ കൃതികളും പ്രസിദ്ധീകൃതമായതോടുകൂടി സുശ

കുത്തകളായ പരമാധികാരരാഷ്ട്രങ്ങൾ എന്ന ആശയത്തിനു കൂടുതൽ പ്രാബല്യം സിദ്ധിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. വ്യാപാരത്തിനനുയോജ്യമായ പല സാഹചര്യങ്ങളു മുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും, അപകടശങ്കകൂടാതെ വ്യാപാരം നടത്താൻ അന്നത്തെ സാഹചര്യങ്ങളിൽ ആർക്കും സാധ്യമായിരുന്നില്ല. മധ്യകാലയുഗങ്ങളിലെ ചുങ്കങ്ങളും തീരുവകളും എടുത്തു കളയേണ്ടതു് ആഭ്യന്തരവ്യാപാരത്തിനാവശ്യ മായിരുന്നു. അതുപോലെ, കൂടുതൽ ഗതാഗതസൗകര്യങ്ങളും വർധിപ്പിക്കേണ്ടി യിരുന്നു. അക്രമികളെ അമർച്ച ചെയ്യാതെ വ്യാപാരം രാജ്യത്തിന്റെ പല കോ ണുകളിലേക്കും വ്യാപിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കുമായിരുന്നില്ല. വിദേശവ്യാപാരത്തി ലാകട്ടെ, സ്ഥിതിഗതികളും കുറേക്കൂടി മോശമായിരുന്നു. കടൽവഴി കൊണ്ടു വരുന്ന ചരക്കുകളും പണവും ശക്തന്മാരായ കടൽക്കൊള്ളക്കാർ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുപോകുകയെന്നതു് സാധാരണമായിരുന്നു. മറ്റു രാജ്യങ്ങളുടെ കപ്പലുകളും ഉപയോഗിക്കേണ്ടിവരുമ്പോൾ, ലാഭം മുഴുവനും കപ്പൽക്കൂലിയിനത്തിൽ നല്കേ ണ്ടി വരികയെന്നതായിരുന്നു സ്ഥിതി. വ്യാപാരത്തിൽ പരിചയമോ ധന ശേഷിയോ ഇല്ലാത്തവരും ലാഭക്കൊതികൊണ്ടു് വിദേശവ്യാപാരത്തിനു തുനി ഞ്ഞിറങ്ങിയിരുന്നതിനാൽ പുറംരാജ്യങ്ങളിൽ സാധനങ്ങൾക്കു വിലയിടിയു കയും മേനിയും തരവുമില്ലാത്ത സാധനങ്ങൾ വില്പനയ്ക്കു വരികയും കമ്പോള മാകെ അലങ്കോലപ്പെടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഈ ദുഃസ്ഥിതി പരിഹരിക്കണമെ ങ്കിൽ ശേഷിയും പരിചയവുമില്ലാത്തവരെ രംഗത്തുനിന്നു മാറ്റി നിറുത്തേണ്ടതു് ആവശ്യമാണെന്നു് പല പ്രബല വ്യാപാരസംഘടനകളും വിശ്വസിച്ചു. ആഭ്യ ന്തരവും വൈദേശികവുമായ വ്യാപാരം സുഗമമാക്കുന്നതിനു് ഈ പരിതഃസ്ഥി തികളിൽ രാജാവിന്റെയും ഭരണകൂടത്തിന്റെയും സജീവമായ ഒത്താശ കൂടിയേ കഴിയൂവെന്നു് വ്യാപാരികൾക്കു ബോധ്യമായി.

പണത്തിനു ഞെരുങ്ങുന്ന രാജാവും സുരക്ഷിതത്വത്തിനുവേണ്ടി ഉഴറിയി രുന്ന വ്യാപാരികളും ഒരുമിച്ചുചേർന്നപ്പോൾ ഇരുകൂട്ടരുടെയും ശക്തി വർധിച്ചു. രാജ്യത്തിന്റെ സാമ്പത്തികശക്തിക്കു് പൊതുവേ ഈ കൂട്ടുകെട്ട ഗുണകരമായും തീർന്നു. രാജാവിന്റെ ലക്ഷ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടി വ്യാപാരനയങ്ങൾ രൂപീകൃത മായെന്നോ, വ്യാപാരതാത്പര്യങ്ങൾ രാഷ്ട്രീയശക്തികൾക്കു ഗതിനിർദേശം നൽകിയെന്നോ വാദിക്കുന്നതു ശരിയല്ല. ഇരുകൂട്ടരുടെയും താത്പര്യങ്ങൾക്കു ഒരു പരസ്പരപൂരകസ്വഭാവം അക്കാലത്തെ പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ നിലവി ലുണ്ടായിരുന്നുവെന്നതാണു് കൂടുതൽ വസ്തുനിഷ്ഠമായ വിലയിരുത്തൽ തെളിയി ക്കുന്നതു്.

വ്യാപാരികൾ രാജാവിനാവശ്യമുള്ള ധനസഹായം നൽകി. വ്യാപാരി കൾക്കു വേണ്ട സൗകര്യങ്ങൾ രാജാവും ചെയ്തുകൊടുത്തു. രാജ്യത്തിനുള്ളിലെ ചുങ്കങ്ങളും തീരുവകളും റദ്ദാക്കുക, വിദേശവ്യാപാരത്തിലെ അനാവശ്യമത്സരം ഒഴിവാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പ്രത്യേക വ്യാപാരികൾക്കും വ്യാപാരസംഘടനകൾ ക്കും മാത്രം കുത്തകാവകാശങ്ങൾ നൽകുക, ഗതാഗതസൗകര്യം വർധിപ്പിക്കുക, കൂലിയും തൊഴിൽവ്യവസ്ഥകളും സംബന്ധിച്ച നിയമങ്ങൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുക

നാട്ടിനകത്തും പുറത്തുമുള്ള കൊള്ളസംഘങ്ങളെ അമർച്ചവരുത്തുക, നാവിക ബലം വർധിപ്പിച്ച് വ്യാപാരസുരക്ഷിതത്വം വർധിപ്പിക്കുക എന്നിവയെല്ലാം അക്കാലത്തെ വിവിധ രാജ്യങ്ങൾ സ്വീകരിച്ച പൊതു നയങ്ങളാണ്. എല്ലായിടത്തും എപ്പോഴുമുള്ള ഗവണ്മെന്റിടപെടൽ എന്നാണ് ഈ നയങ്ങളെപ്പറ്റി ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ പ്രധാനസ്വഭാവങ്ങൾ

വാണിജ്യവാദഘട്ടത്തിന്റെ മുഖമുദ്ര വിശിഷ്ടലോഹങ്ങളോടുള്ള അമിതമായ പ്രതിപത്തിയാണെന്നു പലരും അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. സ്വർണവും വെള്ളിയും അവ കൊണ്ടു നിർമിക്കപ്പെടുന്ന പണവുമാണ് യഥാർഥ സമ്പത്തെന്നു് അന്നത്തെ ആളുകൾ കരുതിയിരുന്നുവത്രെ. ഈ അഭിപ്രായം മുഴുവൻ ശരിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. വിശിഷ്ടലോഹങ്ങളോടു് മനുഷ്യനു് അതിപ്രാചീനകാലം മുതൽക്കുതന്നെ അഭിനിവേശമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു് ചരിത്രം തെളിയിക്കുന്നുണ്ട്. ലോഹനിർമിതമായ പണം ഉപയോഗത്തിൽ വന്നിട്ടു വളരെക്കാലമായെങ്കിലും, മധ്യയുഗങ്ങളുടെ അന്ത്യഘട്ടങ്ങൾ വരെ പണത്തിന്റെ പ്രചാരം തീരെ പരിമിതമായിരുന്നു. കാരണം പലതാണ്. സ്വർണവും വെള്ളിയും വളരെ പരിമിതമായ തോതിൽ മാത്രമേ ലഭ്യമായിരുന്നുള്ളൂ. കൂടാതെ, അന്നത്തെ കൊട്ടക്കൽ വാങ്ങലുകളിൽ സിംഹഭാഗവും പണത്തെ ആശ്രയിക്കാതെ നേരിട്ടുതന്നെ നടത്തപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇടപ്രഭുക്കന്മാരുടെയും നാടുവാഴികളുടെയും ആധിപത്യത്തിൽ കഴിഞ്ഞിരുന്ന പ്രദേശങ്ങൾക്കു പുറംലോകവുമായി പറയത്തക്ക സാമ്പത്തിക ബന്ധങ്ങളൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. അതതു പ്രദേശങ്ങൾക്കുള്ളിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങിനിന്ന വ്യവസായങ്ങൾ പണത്തെ അത്രയധികം ആശ്രയിക്കാതെ നടത്താവുന്നതു മാത്രമായിരുന്നു താനും. എന്നാൽ പതിനാറാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തോടുകൂടി അമേരിക്കയിൽ നിന്നും വിശിഷ്ട ലോഹങ്ങളുടെ ഒരു നിലയ്ക്കാത്ത പ്രവാഹം തുടങ്ങി. യൂറോപ്പിലങ്ങോളമിങ്ങോളം പണത്തിന്റെ ഒരു വേലിയേറ്റം തന്നെ ഉണ്ടായി. ഇതോടൊപ്പം വിലനിലവാരം ഇടതടവില്ലാതെ കുതിച്ചുയരുകൊണ്ടിരുന്നു. ഉയരുന്ന വിലകളും വ്യാപാരികളുടെയും വ്യവസായികളുടെയും ലാഭനിരക്കുകളും ജന്മികളുടെ പാട്ടവും വർധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. കഴിയുന്നത്ര പണം കൈവശമാക്കാനുള്ള മത്സരം എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും സജീവമായിത്തീർന്നു.

മധ്യകാലങ്ങളിലെ പ്രാദേശിക ഭരണകൂടങ്ങളുടെ കീഴിൽ കഴിഞ്ഞിരുന്ന ജനതകളുടെ ഏറ്റവും പ്രധാന താത്പര്യം സുഭിക്ഷമായ ഒരു ജീവിതം കൈവരുത്തുക എന്നതായിരുന്നു. കഴിയുന്നത്ര ഉൽപാദിപ്പിക്കുകയും ഏറ്റവും കുറച്ചു മാത്രം കയറ്റുമതി ചെയ്യുകയും എന്നതായിരുന്നു അതിനവർ കണ്ട ഉപാധി. ജീവിതാവശ്യത്തിനുള്ള സാധനങ്ങൾ സുഭിക്ഷമായി ലഭിക്കുകയെന്ന ഈ വീക്ഷണഗതിക്കു പിൽക്കാലത്തു സാരമായ മാറ്റം സംഭവിച്ചു. ഉയർന്നുവന്ന വ്യാപാരിവർഗത്തിന്റെ ലാഭാന്വേഷണകൗതുകത്തിൽ നിന്നാണ് ഈ പുതിയ ആശയഗതിക്കു് പ്രചാരവും പ്രാബല്യവും സിദ്ധിച്ചതു്. ക്രയവിക്രയത്തിൽ നിന്നാണ

ല്ലോ വ്യാപാരികൾക്ക് ലാഭമുണ്ടാവുന്നത്. സാധനങ്ങൾ സംഭരിച്ചു വെച്ചതുകൊണ്ടു മാത്രം ലാഭമുണ്ടാവുകയില്ല. അതന്യർക്ക് വില്ക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ ലാഭം കൈവരികയുള്ളൂ. കഴിയുന്നത്ര കൈവശം വെയ്ക്കുകയെന്നതല്ല, കഴിയുന്നത്ര മറ്റുള്ളവർക്ക് വിൽക്കുകയെന്നതാണ് ലാഭമുണ്ടാക്കാനുള്ള മാർഗം. മാത്രമല്ല, സാധനങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ടാകുമ്പോൾ വിലകൾ താഴ്ന്നുപോകാനും ലാഭം കുറയാനും ഇടവരും. സാധനങ്ങളോടുള്ള ഭയം വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാന സ്വഭാവമായിരുന്നു എന്ന് ഹെക്ഷർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ലാഭം വർധിക്കുന്നതിനനുസരിച്ച് വ്യാപാരികളുടെ സാമ്പത്തികസ്ഥിതിയും ഉയരുന്നു. വ്യാപാരിയുടെ കാര്യത്തിൽ ശരിയെന്നു കണ്ട ഈ തത്വം രാജ്യങ്ങൾക്കും ബാധകമാണെന്ന വിശ്വാസം ക്രമേണ പ്രബലമായിത്തീർന്നു. വ്യാപാരത്തിലൂടെ ലാഭമായിക്കിട്ടുന്ന പണം സാമ്പത്തികശക്തിയുടെ വളർച്ചയെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നു എന്ന വിശ്വാസത്തിനു പരക്കെ അംഗീകാരം ലഭിച്ചു

പണത്തിനു പകരം ഏതു സാധനവും വിഭവവും കൈമാറാൻ മിക്കവാറും എല്ലാ രാഷ്ട്രങ്ങളും അന്നു തയ്യാറായിരുന്നു. ശത്രുക്കളിൽ നിന്നുതന്നെയും യുദ്ധസാമഗ്രികളും ഭടന്മാരെപ്പോലും ലഭിക്കുവാൻ പണം മതിയായിരുന്നു. ഈ സ്ഥിതിഗതികളിൽ പണത്തിനോട് അഗാധമായ ആദരവും അഭിനിവേശവും അക്കാലത്തുണ്ടായതിൽ അതിശയിക്കാനില്ല.

വിശിഷ്ട ലോഹങ്ങളോടും പണത്തിനോടുമുള്ള ആരാധനാമനോഭാവത്തിനു ക്രമേണ അയവു സംഭവിക്കുന്നുണ്ട്. യാതൊരു കാരണവശാലും രാജ്യത്തിനുള്ളിൽ വന്ന പണം പുറത്തേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകാൻ അനുവദിക്കരുതെന്നായിരുന്നു ആദ്യകാലങ്ങളിലെ നിലപാട്. മാർട്ടിൻ ലൂഥർ പോലും ഫ്രാങ്ക്ഫർട്ട് തുറമുഖത്തിലൂടെ ജർമനിയിൽ നിന്നു ചോർന്നു പോകുന്ന സ്വർണത്തെപ്പറ്റി ഓർത്തു വിലപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇംഗ്ലണ്ടിലെ വർത്തകപ്രമാണികളിൽ ഒരാളായ ജറാൾഡ് മാലൈൻസ് 17-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നു പണം പുറത്തേക്കു പോകുന്നതിനു ഇടയാക്കുന്ന വ്യാപാരികളുടെയും ബാങ്കുകളുടെയും കുറ്റകരമായ നടപടികളെ നിശിതമായി അധിക്ഷേപിക്കുകയുണ്ടായി. ഒരിക്കൽ പുറത്തു പോകുന്ന പണം പിന്നീട് ഒരിക്കലും തിരിച്ചുവരികയില്ലെന്നായിരുന്നു അവരുടെ ഭയം. കുറെക്കൂടി പരിഷ്കൃതമായ ആശയങ്ങളും പുലർത്തിയിരുന്ന എഡ്വേർഡ് മിസ്സൽഡൻ വിശിഷ്ട ലോഹങ്ങളും എന്നെന്നേയ്ക്കുമായി നഷ്ടപ്പെടാതിരിക്കുന്നതിനു വിദേശവ്യാപാരം ക്രൈസ്തവലോകത്തിനുള്ളിൽ പരിമിതപ്പെടുത്തി നിർത്തേണ്ടതാണെന്നു വാദിച്ചു. സ്വർണത്തിനോടും വെള്ളിയോടുമുള്ള മനോഭാവത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആദ്യകാല വാണിജ്യവാദികളെ ബുള്ളിയണിസ്റ്റുകളും (Bullionists) അഥവാ വിശിഷ്ടലോഹവാദികളും എന്നു വിളിക്കാറുണ്ട്.

ആഭ്യന്തരവ്യാപാരം മൂലമായാലും വിദേശവ്യാപാരം മൂലമായാലും ലാഭം കിട്ടുന്നതനുസരിച്ച് വ്യാപാരിയുടെ സാമ്പത്തികനിലയ്ക്കു മെച്ചപ്പെടും. എന്നാൽ

R.M 14-28 KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY 2 AUG 1984

രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ഈ നിയമത്തിനു് അല്പം ഭേദഗതി വേണ്ടിവരുന്നുണ്ടു്. ആഭ്യന്തരവ്യാപാരം മൂലം വ്യക്തികളെന്ന നിലയിൽ, വ്യാപാരികളുടെ ധനം വർധിക്കാമെങ്കിലും, രാഷ്ട്രത്തിന്റെ മൊത്തം ധനസ്ഥിതിക്കു് ഏറ്റമൊന്നും സംഭവിക്കുന്നില്ല. വലത്തെ കീശയിൽ നിന്നു് ഇടത്തെ കീശയിലേക്കു പണം മാറുന്നതുപോലെയുള്ള ഫലമേ ഇതു കൊണ്ടുണ്ടാകുന്നുള്ളു. ഒരു രാജ്യത്തിലെ വിശിഷ്ട ലോഹങ്ങളുടെയും പണത്തിന്റെയും തുക വർധിക്കണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ, വിദേശങ്ങളിൽ നിന്നു് ഇവ വന്നു ചേരണം. വിദേശവ്യാപാരം കൊണ്ടു മാത്രമേ ഇതു സാധിക്കൂ. വാണിജ്യവാദകാലത്തു് വിദേശവ്യാപാരത്തിനു് മറ്റൊന്നു പ്രവൃത്തിയിലുമധികം മാന്യത കല്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതിന്റെ കാരണം പ്രധാനമായും ഇതായിരുന്നു.

സ്വർണവും വെള്ളിയും നഷ്ടപ്പെടരുതെന്നുള്ള നിഷ്ക്കർഷമൂലം ഓരോ വ്യാപാരിയും താൻ കയറ്റുമതിചെയ്യുന്ന സാധനങ്ങളുടെ മൊത്തം വില ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നവയുടെ മൊത്തം വിലയെക്കാൾ കൂടിയിരിക്കണമെന്ന കാര്യത്തിൽ ശ്രദ്ധിക്കുകയെന്ന പതിവു് വളരെക്കാലം നിലനിന്നു. എന്നാൽ ഇത്രയും നിഷ്കർഷ ആവശ്യമില്ലെന്നും ഓരോ രാജ്യവുമായുള്ള മൊത്തം വ്യാപാരം പ്രത്യേകമായി നോക്കുമ്പോൾ അതിലോരോന്നിലും അനുകൂലമായ വ്യാപാരനില ഉണ്ടായിരുന്നാൽ മതിയെന്നുമുള്ള അഭിപ്രായം ക്രമേണ പ്രാബല്യത്തിൽ വന്നു. എഡ്വേർഡ് മിസ്സൽഡൻ തന്റെ വാണിജ്യവൃത്തം എന്ന കൃതിയിലൂടെ ഈ അഭിപ്രായത്തിനു പിൻബലം നല്കി. പിന്നീടു് ഈ ആശയത്തിനു് കുറെക്കൂടി വ്യാപകമായ അർഥം നൽകപ്പെട്ടു. തോമസ് മൺ തന്റെ, ''ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ ധനം, വിദേശവ്യാപാരത്തിലൂടെ'' (England's Treasure by Foreign Trade) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഈ ആശയം വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടു്. ഒരു രാജ്യത്തിനു്, മറ്റൊരോ രാജ്യവുമായുള്ള പ്രത്യേക വ്യപാരനിലയെപ്പറ്റി ക്ലേശിക്കേണ്ടതില്ലെന്നും, മറ്റെല്ലാ രാജ്യങ്ങളുമായുള്ള വ്യാപാരത്തിന്റെ മൊത്തം നില മാത്രം നോക്കിയാൽ മതിയെന്നും തോമസ് മൺ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു.

വ്യാപാരം വർധിച്ചതോടെ പണത്തിന്റെ ആവശ്യം വർധിക്കുകയും വായ്പാസമ്പ്രദായങ്ങളും വ്യാപകമാവുകയും ചെയ്തു. പലിശ ഈടാക്കുന്നതു ന്യായമോ അന്യായമോ എന്ന പ്രശ്നത്തിൽ താല്പര്യം കുറഞ്ഞു വരികയും വ്യാപാരത്തിന്റെ പുരോഗതിക്കു് സഹായകമാകണമെങ്കിൽ പലിശനിരക്കുകളും എന്തായിരിക്കണമെന്ന കാര്യത്തിൽ കൂടുതൽ അഭിപ്രായങ്ങളും ഉയർന്നു കേട്ടുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. 16-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന കരോളസ് മോളിനൂസ് (1500–1566) എന്ന സുപ്രസിദ്ധ ഫ്രഞ്ചു നിയമജ്ഞൻ പലിശനിരക്കുകളും നിയമംമൂലം നിജപ്പെടുത്തണമെന്നു വാദിക്കുന്നു. 6 ശതമാനം മുതൽ 8 ശതമാനം വരെയുള്ള പലിശനിരക്കുകളും സാധാരണ നിലവിലിരുന്നതായി അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇംഗ്ലണ്ടിനെ അപേക്ഷിച്ചു് കുറഞ്ഞ പലിശനിരക്കുകളും നിലവിലുള്ളതുകൊണ്ടാണു് ഡച്ചുവ്യാപാരികൾക്കു് വിദേശവ്യാപാരത്തിൽ ഇംഗ്ലീഷ് വ്യാപാരികളെ പിന്നിലാക്കാൻ കഴിയുന്നതെന്നു് സർ തോമസ് കംപെപ്പർ അഭി

പ്രായപ്പെട്ടന്നു. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പലിശനിരക്കുകൾ 10 ശതമാനമായിരിക്കുമ്പോൾ, നെതർലെൻഡ്സിൽ അവ 6 ശതമാനം മാത്രമേ ഉള്ളൂവത്രെ. സാമ്പത്തികസമൃദ്ധിയുടെ കാരണമാണോ, അതോ അതിന്റെ ഫലമാണോ കുറഞ്ഞ പലിശനിരക്കുകൾ എന്ന പ്രശ്നത്തിന്റെ പേരിൽ തോമസ് മാൻലിയും സർ ജോസിയാ ചൈൽഡും തമ്മിൽ തീക്ഷ്ണമായ വിവാദങ്ങൾ നടക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. മധ്യയുഗങ്ങളിലെ പണ്ഡിതാചാര്യന്മാരുടെ പലിശവിരോധത്തോട് സമരം ചെയ്ത വ്യാപാരതാത്പര്യങ്ങൾ, വാണിജ്യവാദകാലഘട്ടത്തിന്റെ ഉത്തരഘട്ടങ്ങളിൽ, അമിതമായ പലിശനിരക്കുകൾ വ്യാപാരത്തെ വീർപ്പുമുട്ടിക്കുന്നതായി മനസ്സിലാക്കിയപ്പോൾ പലിശസമ്പ്രദായം നിയമംമൂലം നിരോധിക്കണമെന്ന മുറവിളികൂട്ടുകയും അതിനുപോൽബലകമായി മധ്യകാലങ്ങളിലെ വാദമുഖങ്ങൾ തന്നെ ഉന്നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന രസാവഹമായ കാഴ്ചയും കാണാനുണ്ട്. ഇറക്കുമതികളെക്കാൾ കൂടിയിരിക്കണം കയറ്റുമതികളെന്നതു് വാണിജ്യവാദത്തിൽ എല്ലാ രാജ്യങ്ങളും ശ്രദ്ധിച്ചുപോന്ന കാര്യമായിരുന്നു. എല്ലാ രാജ്യങ്ങൾക്കും ഒരേ സമയം ഇത്തരമൊരു നയം നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിയുമോ എന്നൊന്നും അവർ ആലോചിച്ചു വിഷമിച്ചില്ല. കഴിയുന്നത്ര ഉൽപാദിപ്പിക്കുക, ആവുന്നിടത്തോളം വിലകൂട്ടി വിദേശികൾക്കു വിൽക്കുക, ഏറ്റവും കുറച്ചുമാത്രം വിദേശങ്ങളിൽ നിന്നു് വാങ്ങുക — ഇതായിരുന്നു അവരുടെ വ്രതം. 'വ്യാപാരക്കമ്മി' എന്നു് ഈ നയത്തിനു പേരു വീണതിൽ അത്ഭുതമില്ല.

ലോകത്തിലാകെയുള്ള വിശിഷ്ട ലോഹങ്ങളുടെ തുക പരിമിതമാണെന്നു വാണിജ്യവാദികൾ കരുതിയിരിക്കണം. ഇതു ശരിയാണെങ്കിൽ ഒരു രാജ്യം കൂടുതൽ പണം നേടുകയെന്നതിന്റെ അർഥം അന്യരാജ്യങ്ങളെ ദരിദ്രരാക്കുകയെന്നതാണല്ലോ. പണം സമ്പാദിക്കുന്നതിനുള്ള അവരുടെ ശ്രമങ്ങളെ അയൽക്കാരനെ പാപ്പരാക്കുന്ന നയങ്ങളെന്നു വിശേഷിപ്പിക്കുന്നതിനു് ഇതാണൊരു കാരണം.

നാട്ടിലെ ഉൽപന്നങ്ങളെല്ലാം അതേപടി കയറ്റുമതി ചെയ്യുന്നതു നല്ലതല്ലെന്നവർ വിശ്വസിച്ചു. ഓരോ സാധനവും കഴിയുന്നത്ര സംസ്കരിച്ചു് മേനിയും രൂപഗുണവും വരുത്തി വേണം കയറ്റി അയയ്ക്കേണ്ടതു്. ഓരോ സാധനത്തിലും എത്രത്തോളം പണി ഉൾക്കൊള്ളിക്കാമോ അത്രത്തോളം അതിന്റെ വിലയും കൂടും. കൂടിയ വിലകൾക്കു് സാധനങ്ങൾ അന്യദേശക്കാർക്കു വിൽക്കുമ്പോൾ ആ സാധനങ്ങളിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള വസ്തുവിനു മാത്രമല്ല, ആ വസ്തുവിന്മേൽ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള പണിക്കും കൂടിയാണു് വില കിട്ടുക. നാട്ടിലുള്ള തൊഴിലാളികളുടെ വേതനം, അന്യനാട്ടുകാർ നല്കേണ്ടിവരുന്നുവെന്നതാണു് അവസാനവിശകലനത്തിൽ ഈ പ്രക്രിയയുടെ അർഥം.

എത്രയും കൂടുതൽ തൊഴിലാളികൾ ഒരു നാട്ടിലുണ്ടോ അത്രയും കൂടുതൽ ആ രാജ്യത്തിനു സാമ്പത്തികപുരോഗതിക്കുള്ള സാധ്യതയുണ്ടു്. ആളെണ്ണം കൂടിയാൽ ആനന്ദവും കൂടും എന്നതായിരുന്നു അവരുടെ മുദ്രാവാക്യം. ജനസംഖ്യ വർധിക്കുന്നതിനനുസരിച്ചു് തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണവും വർധിക്കുമെന്നു് അവർ കരുതി. തൊഴിലാളികൾക്കു് യാതൊരു കാരണവശാലും തൊഴിലി

ല്ലാതെ വരരുതു്. നാടിനു നഷ്ടമാണതു്. അവർക്കെല്ലായ്പോഴും പിടിപ്പതു ജോലി നൽകുക, കഷ്ടിച്ചു ജീവിക്കാൻ മാത്രമുള്ള കൂലി നൽകുക എന്നതായിരിക്കണം നയം. ജോലിയില്ലാതെ വന്നാൽ അവർ മടിയന്മാരായിപ്പോകും; കൂടുതൽ കൂലി കൊടുത്താലും അവർ സുഖലോലുപന്മാരായിത്തീരുന്നതാണു്. വർധിച്ച ജനസംഖ്യയും മുഴുവൻ സമയം ജോലിയും ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ കൂലി നിരക്കുകളും രാജ്യത്തിന്റെ സാമ്പത്തികവളർച്ചയെ സഹായിക്കുമെന്നു് അന്നത്തെ അധികാരികളും വ്യാപാരികളും മുമ്പുപോലെ വിശ്വസിച്ചു. വിശിഷ്ടലോഹവാദത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാന വക്താക്കളിലൊരാളായിരുന്ന ജൊർഡ്ഡ് മലൈൻസ്. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നു തുടർച്ചയായി ലോഹങ്ങൾ മറുനാടുകളിലേക്കു് കയറ്റിപ്പോകാനിടയാകുന്നതു് ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ സാമ്പത്തികശേഷിയെ അപകടത്തിലാക്കുമെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. ഇപ്രകാരമുള്ള പോക്കു തടയുന്നതെങ്ങനെയെന്ന ചിന്ത അദ്ദേഹത്തെ അലട്ടിയിരുന്നു.

മധ്യയുഗങ്ങളിലെ ആശയഗതികളോടു് പ്രകടമായ ചായ്വുള്ളയാളായിരുന്നു മാലൈൻസ്. പ്രകൃതിയിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കും നിയമങ്ങൾക്കുമനുസരിച്ചു വേണം സമുദായത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തുകയെന്നദ്ദേഹം കരുതി. ഓരോരുത്തർക്കും സമുദായത്തിൽ സുനിശ്ചിതമായ കടമകളുണ്ടു്. അവരവർക്കു പറ്റിയ തൊഴിലുകളിൽ വേണം ഓരോരുത്തരും ഏർപ്പെടുക. അങ്ങനെയായാൽ നാട്ടിൽ ക്രമവും നീതിയും പുലരും. ഉൽപാദനവും വിനിയോഗവും തമ്മിൽ പൊരുത്തക്കേടുകൾ ഉണ്ടാവുകയില്ല. എന്നാൽ, ലാഭക്കൊതി കൊണ്ടു് ശരിയായ പരിചയവും ധനശേഷിയും ഇല്ലാത്തവർ വ്യാപാരത്തിലേർപ്പെടുന്നുണ്ടു്. അവരുടെ പ്രവർത്തനം മൂലം വ്യാപാരരംഗത്തു് അനാശാസ്യമായ മത്സരവും അസ്ഥിരതയും ഉണ്ടാകുന്നു. ഇതു നിയമം മൂലം തടയേണ്ടതാണു്. ശേഷിയും സാമർഥ്യവുമുള്ള വ്യക്തികൾക്കും സംഘടനകൾക്കും മാത്രമേ വ്യാപാരരംഗത്തു്, വിശേഷിച്ചും വിദേശവ്യാപാരരംഗത്തു്, പ്രവർത്തിക്കാനനുവാദം നല്കാവൂ.

വിദേശവ്യാപാരരംഗത്തെ ക്രമക്കേടുകൾ ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ സാമ്പത്തികശരീരത്തെ ബാധിച്ചിരിക്കുന്ന അർബുദമാണെന്നു മലൈൻസ് ''ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ ക്ഷേമത്തെ ബാധിച്ച അർബുദത്തെക്കുറിച്ചൊരു പ്രബന്ധ''ത്തിൽ (1601) വിലപിച്ചു. ഈ വ്യാധി മാറുന്നതിനു ഭരണാധികാരികൾ കർശനനടപടികൾ സ്വീകരിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം ആഹ്വാനം ചെയ്തു. സാമ്പത്തികശേഷിയില്ലാത്ത വ്യാപാരികളും അവരുടെ പരാധീനതകളെ മുതലെടുക്കുന്ന ബാങ്കുകളും ചേർന്നു നടത്തുന്ന ഇടപാടുകൾ പലതും രഹസ്യവും അന്യായവുമായ വ്യവസ്ഥകളനുസരിച്ചാണു്. ബാങ്കുകൾ അമിതമായ പലിശ ഇക്കൂട്ടരിൽ നിന്നീടാക്കുന്നു. അത്യാവശ്യം കൊണ്ടു് വ്യാപാരികൾ ഏതു വ്യവസ്ഥയ്ക്കും സമ്മതം മൂളുന്നു. വ്യാപാരികൾക്കു വേണ്ടി വിദേശനാണയം നൽകുന്നതിലും പല വിധത്തിലുള്ള ക്രമക്കേടുകൾ ബാങ്കുകൾ കാണിക്കുന്നുണ്ടു്. യഥാർഥ വ്യാപാരം നടക്കാതെ തന്നെ വിദേശനാണയക്കമ്പോളത്തിൽ വേലിയേറ്റങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നതു് ഈ ബാങ്കുകളാണു്. രഹസ്യമായ പലിശയേർപ്പാടുകൾ, അനാവശ്യമായ വിദേശനാണയനീക്കങ്ങൾ

എന്നിവ മൂലം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നു് പണം അനുസ്യൂതമായി പുറത്തേയ്ക്കു പോവുകയാണു്. ഇംഗ്ലണ്ടിനെ പിടികൂടിയിരിക്കുന്ന ഈ ദുഷ്ടരക്ഷസ്സിനെ നിലയ്ക്കു നിർത്താൻ, ഗീവർഗീസു് പുണ്യവാളനെപ്പോലെ, രാജാവു മുമ്പോട്ടു വരണമെന്നു് മാലൈൻസു് ആഹ്വാനം ചെയ്തു.

അന്യായമായ പലിശയും അനാശാസ്യമായ വിദേശനാണയനീക്കങ്ങളുമാണു് ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ ദുഃസ്ഥിതിക്കു കാരണമെന്ന മാലൈൻസിന്റെ വാദത്തിനു് അംഗീകാരം ലഭിച്ചില്ല. വിദേശനാണയത്തിന്റെ നീക്കങ്ങളും വിലസ്ഥിരതയില്ലായ്മയും വ്യാപാരികളുടെയും ബാങ്കുകളുടെയും നെറികേടു കൊണ്ടാണുണ്ടാവുന്നതെന്ന ആശയത്തെ അന്നു പലരും അധിക്ഷേപിച്ചു. മാത്രമല്ല, വിശിഷ്ടലോഹങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെടാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി, പലിശനിരക്കുകൾ നിയന്ത്രിക്കുകയും വിദേശനാണയ ഇടപാടുകൾ ഗവണ്മെന്റു് മേൽനോട്ടത്തിലാക്കുകയും വേണമെന്ന മാലൈൻസിന്റെ വാദം പിന്തിരിപ്പനാണെന്നു് കരുതപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

മാലൈൻസിന്റെ വാദങ്ങളെ ഏറ്റവുമധികം എതിർത്തതു് വ്യാപാരരംഗത്തു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാന എതിരാളിയായിരുന്ന എഡ്വേർഡ് മിസ്സെൽഡൻ ആയിരുന്നു. [1]സ്വതന്ത്രവ്യാപാരം, [2]വാണിജ്യവൃത്തം എന്നീ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളിൽ കൂടി മാലൈൻസിന്റെ വാദമുഖങ്ങളെ മിസ്സെൽഡൻ ഖണ്ഡിച്ചു. മാലൈൻസു് തന്റെ വാദമുഖങ്ങളിൽ ഉറച്ചു നിന്നു കൊണ്ടു് മിസ്സെൽഡന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു മറുപടി പറയാൻ ശ്രമിച്ചു. അന്നത്തെ അന്തരീക്ഷത്തിൽ മിസ്സെൽഡന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കാണു് കൂടുതൽ അംഗീകാരം ലഭിച്ചതു്. വിദേശനാണയക്കമ്പോളത്തിലെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിയന്ത്രിക്കുന്നതു കൊണ്ടോ അന്യനാടുകളിലേക്കു സ്വർണം കൊണ്ടുപോകുന്നതു തടയുന്നതു കൊണ്ടോ ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ വ്യാപാരമാന്ദ്യം തടയാനാവില്ലെന്നു് മിസ്സെൽഡൻ ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു. വിഭവസമൃദ്ധിയെയും മറ്റു പല ഘടകങ്ങളെയും ആശ്രയിച്ചാണു് വ്യാപാരഗതി നിൽക്കുന്നതു്. ഇത്തരം ഘടകങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചു പരിഹരിച്ചാൽ മാത്രമേ വ്യാപാരമാന്ദ്യം പരിഹരിക്കാനാവൂ. മാത്രമല്ല, വിദേശവ്യാപാരത്തെ സംബന്ധിച്ച വ്യക്തമായ രൂപം കിട്ടണമെങ്കിൽ വ്യാപാരക്കണക്കുകൾ ബാക്കിപത്രത്തിന്റെ രൂപത്തിൽ എഴുതി നോക്കേണ്ടതുണ്ടു്. ഓരോ വ്യാപാരിയുടെയും കണക്കുകളല്ല പ്രധാനം, ഓരോ വിദേശരാജ്യവുമായുള്ള വ്യാപാരത്തിന്റെ കണക്കുകളാണു്. ഓരോ രാജ്യത്തോടുമുള്ള പ്രത്യേക വ്യാപാരബാക്കിനില കണ്ടുപിടിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ ആവശ്യമായ വ്യത്യാസങ്ങൾ വ്യാപാരനയത്തിൽ വരുത്തുവാൻ സാധിക്കുമെന്നു് മിസ്സെൽഡൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

---

1. സ്വതന്ത്രവ്യാപാരം അഥവാ വ്യാപാരപുരോഗതിക്കുള്ള മാർഗങ്ങൾ
(Free Trade or the Means to make trade flourish—1622)
2. വാണിജ്യവൃത്തം അഥവാ വ്യാപാരബാക്കിനില
(The Circle of Commerce or the balance of Trade—1623)

മിസ്സെൽഡനും മാലൈൻസും തമ്മിൽ നടന്ന വാദപ്രതിവാദത്തിൽ മിസ്സെൽഡന്റെ ഭാഗത്തായിരുന്ന ഭൂരിപക്ഷം. വ്യാപാരം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുന്നതിനു് വിദേശനാണയത്തിന്റെ വിനിമയനിരക്കുകളും നിയന്ത്രിച്ചാൽ പോരെന്നും യഥാർഥ കാരണങ്ങളും ഉത്പാദനത്തിന്റെയും വ്യാപാരത്തിന്റെയും രംഗങ്ങളിലാണു കണ്ടെത്തേണ്ടതെന്നുമുള്ള മിസ്സെൽഡന്റെ അഭിപ്രായമാണു കൂടുതൽ സ്വീകാര്യമെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. എങ്കിലും വിദേശനാണയ കമ്പോളങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെയും വിനിമയനിരക്കുകളുടെ ഏറ്റക്കുറവുകളെയും സംബന്ധിക്കുന്ന മാലൈൻസിന്റെ ആശയങ്ങളും അപഗ്രഥനവും പണ്ഡിതോചിതമായിരുന്നുവെന്നു ജേക്കബ് വീനർ, ജോസഫ് ഷുംപീറ്റർ മുതലായ പ്രസിദ്ധ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്.

തോമസ് മൺ

വ്യാപാരവാദത്തിന്റെ ആശയങ്ങളുടെ പൂർണമായ സംഗ്രഹം, തോമസ് മൺ (1571–1641) എഴുതിയ "വിദേശവ്യാപാരത്തിൽ നിന്നു് ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ ധനം, അഥവാ നമ്മുടെ വിദേശവ്യാപാരത്തിന്റെ ബാക്കി നിലയാണു് നമ്മുടെ ധനത്തിന്റെ നിയാമകത്വം" (England's Treasure of Foreign Trade; Or the Balance of our foreign Trade is the rule of our treasure) എന്ന കൃതിയിലാണെന്നു പൊതുവേ അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടു്. 1630-ാമാണ്ടോടടുപ്പിച്ചെഴുതിയ ഈ കൃതി, മൺ മരിച്ചതിനു ശേഷം 1664–ൽ മാത്രമാണു് പ്രസിദ്ധീകൃതമായതു്. ഇതിനു പുറമേ 1621–ൽ "ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നും പൂർവേന്ത്യൻ ദ്വീപുകളിലേക്കുള്ള വ്യാപാരത്തെ സംബന്ധിച്ചു് ഒരു ചർച്ച" (A discourse of Trade, from England unto the East Indies) എന്നൊരു കൃതിയും ഇദ്ദേഹത്തിന്റേതായുണ്ടു്. ഈസ്റ്റ് ഇന്ത്യാ കമ്പനിയുടെ ഡയറക്ടർമാരിൽ ഒരാളായിരുന്ന മൺ, തന്റെ ആദ്യകൃതിയിൽ, കമ്പനിക്കു നല്ലപ്പെട്ടിരുന്ന ചില പ്രത്യേക അവകാശങ്ങളെ സാധൂകരിക്കാനുള്ള ശ്രമമാണു് നടത്തിക്കാണുന്നതു്. ഈസ്റ്റ് ഇന്ത്യാ കമ്പനിക്കു് വ്യാപാരാവശ്യങ്ങൾക്കായി മുപ്പതിനായിരം പവൻ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നു പുറത്തു കൊണ്ടു പോകാൻ അനുവാദം നല്ലപ്പെട്ടിരുന്നു. ആറു മാസത്തിനകം ഈ തുക മുഴുവൻ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ മടക്കി അയച്ചിരിക്കണമെന്നു മാത്രമായിരുന്നു നിബന്ധന. ഈ പ്രത്യേകാവകാശം മറ്റു കമ്പനികൾക്കിഷ്ടമായിരുന്നില്ല. പോരെങ്കിൽ അക്കാലത്തു നിലനിന്നിരുന്ന വിശ്വാസങ്ങൾക്കും കീഴ്നടപ്പിനും വിപരീതവുമായിരുന്നു ഈ നടപടി. എന്നാൽ ഈസ്റ്റ് ഇന്ത്യാ കമ്പനിയുടെ നടപടിക്കു നിയമസാധുതയുണ്ടെന്നു മാത്രമല്ല അതു കൊണ്ടു് ഇംഗ്ലണ്ടിനു ഗുണമാണുണ്ടാകുന്നതെന്നും മൺ വാദിച്ചു. കാരണം, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നു കൊണ്ടു പോകുന്നതിൽ എത്രയോ കൂടുതൽ പണമാണു് കമ്പനിപ്രവർത്തനം മൂലം ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു മടങ്ങി വരുന്നതു്. വളരെ ശക്തമായ ഭാഷയിലായിരുന്ന ഈ കൃതിയിലെ വാദമുഖങ്ങളെങ്കിലും ധനശാസ്ത്രത്തിലുള്ള തോമസ് മൺ-ന്റെ അവഗാഹം ഇതിൽ നിന്നു വ്യക്തമാവുന്നില്ല.

രണ്ടാമത്തെ കൃതിയായ ''ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ ധന''ത്തിൽ മൺ, കൂട്ടായ അപഗ്രഥനപാടവവും പാണ്ഡിത്യവും പ്രകടമാക്കുന്നുണ്ട്. മൂലധനമെന്ന നിലയിൽ പണത്തിന്റെ ഉപയോഗം, പ്രചാരത്തിലുള്ള പണവും വിലനിലവാരവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം, നികുതിവ്യവസ്ഥ മുതലായി ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിവിധ മേഖലകളിലേക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്വേഷണബുദ്ധി തിരിയുന്നുണ്ട്.

സമുദായത്തിൽ വ്യാപാരിയുടെ സ്ഥാനം അത്യന്നതമാണെന്നും മൺ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. നാടിന്റെ സമൃദ്ധിക്ക് അയാളാണുത്തരവാദി. തന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം മനസ്സിലാക്കിയും നാടിന്റെ നന്മയെ ലാക്കാക്കിയും നീതിപൂർവം പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതു് വ്യാപാരിയുടെ കർത്തവ്യമാണു്. രാജാവിനും ജനങ്ങൾക്കും തങ്ങൾക്കും ഒന്നുപോലെ ഗുണകരമായ പ്രവൃത്തികളിൽ വേണം അയാൾ ഏർപ്പെടുക.

രാജ്യപുരോഗതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ വ്യാപാരിക്കുള്ളതിന്റെ അടുത്ത സ്ഥാനം നിർമാതാക്കൾക്കാണു്. അതിനടുത്ത സ്ഥാനമേ കൃഷിക്കാർക്കുള്ളൂ. മധ്യകാലങ്ങൾ വരെ നിലനിന്നിരുന്ന വിശ്വാസങ്ങൾക്കു കടകവിരുദ്ധമായ ഈ പ്രസ്താവം വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ തനതായ സ്വഭാവം ശരിക്കും വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടു്.

പണം വർധിക്കുന്നതു കൊണ്ടു മാത്രം ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ ധനസ്ഥിതി നന്നായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല എന്നു മൺ വാദിച്ചു. പണം എങ്ങനെ ഉപയോഗിക്കുന്നുവെന്നതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും പുരോഗമനസാധ്യതകൾ. വ്യാപാരത്തിനു വേണ്ടി വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന പണം ഐശ്വര്യം കൈവരുത്തുന്നു. ഓരോ തവണ കൈമറിയുമ്പോഴും അതു് ലാഭം സൃഷ്ടിക്കുകയും ഉൽപാദനത്തെ ത്വരിതപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങനെ ലാഭകരമായ പ്രവൃത്തികൾക്കു് വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന പണത്തിനു് സ്റ്റോക്കു് എന്നാണു് പേർ പറയുക. മൂലധനവും പണവും തമ്മിലുള്ള അന്തരത്തെക്കുറിച്ചു് മൺ നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നുവെന്നു ഇതിൽ നിന്നു തെളിയുന്നു.

സ്റ്റോക്കെന്ന നിലയ്ക്കു് പണം വിനിയോഗിക്കുന്നതുവഴി എങ്ങനെ സമൃദ്ധി കൈവരുന്നു എന്നു് സമർഥിക്കുന്നതിനായി മൺ പിന്നീട് പ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്ന ഒരുപമ പ്രയോഗിക്കുന്നുണ്ടു്. ആഡം സ്മിത്ത് തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അതു ഉദ്ധരിച്ചു ചേർത്തിട്ടുണ്ടു്. ''വിതയ്ക്കുന്ന കാലത്തു്, കർഷകൻ നല്ല ധാന്യം പാടത്തു വീശിയെറിയുന്നതു കാണുമ്പോൾ അയാൾ കർഷകനല്ല, ഭ്രാന്തനാണെന്നു് നാം അധിക്ഷേപിച്ചേയ്ക്കാം; എന്നാൽ അയാളുടെ പ്രയത്നത്തിന്റെയെല്ലാം ലക്ഷ്യത്തെ കുറിക്കുന്ന കൊയ്ത്തുകാലത്തു് അയാളുടെ പ്രവൃത്തിനോക്കിയാൽ അയാളുടെ അധ്വാനത്തിന്റെ വിലയും സമൃദ്ധമായ വർധനവും നമുക്കു ബോധ്യമാകും.''

പ്രചാരത്തിലുള്ള പണത്തിന്റെ അളവു കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു് നാട്ടിൽ തികച്ചും നല്ലതാണോ എന്ന കാര്യത്തിൽ മൺ സംശയം പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

KERALA PUBLIC LIBRARY. KOTTAYAM

പ്രചാരത്തിലുള്ള പണം വർധിക്കുമ്പോൾ സാധനവിലകളും അതേത്തുടർന്നു കൂലി നിലവാരവും ഉയരും. കൂലിനിരക്കു വർധിക്കുന്തോറുമനുസരിച്ചു് ഉത്പാദനച്ചെലവും കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കും. അമിതമായ ഉത്പാദനച്ചെലവു് കയറ്റുമതി സാധനങ്ങളുടെ വില വർധിപ്പിക്കുന്നു. വില അമിതമായി വർധിച്ചാൽ ഇംഗ്ലണ്ടിനു വിദേശക്കമ്പോളങ്ങളിൽ വിജയപൂർവം മൽസരിക്കാൻ കഴിയാതെ പോവും. കയറ്റുമതികുറയും ചുരുങ്ങുകയും അതിന്റെ ഫലമായി ഉത്പാദനം മന്ദീഭവിക്കയും ചെയ്യുമെന്നതായിരിക്കും ഇതിന്റെ ഫലം. തുടർന്നു് അസംസ്കൃത സാധനങ്ങളുടെയും ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളുടെയും ചോദനം കുറയുന്നു. കൃഷിയിടങ്ങളിൽ പാട്ടത്തിനു കൃഷി ചെയ്യാൻ ആളുകുറയും വിമുഖരാകുകയും തന്മൂലം ഭൂവുടമകൾക്കു് അവരുടെ പ്രധാന വരുമാനമാർഗമായ പാട്ടത്തിന്റെ നിരക്കു കുറഞ്ഞുപോവുകയും ചെയ്യുന്നു. വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഉന്നതനായ വക്താവെന്നു് കരുതപ്പെടുന്ന മൺ ഈ വിധത്തിലുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾ, ആനുഷംഗികമായിട്ടെങ്കിലും പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നുവെന്നതു് വാണിജ്യവാദം വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത ഒരു സിദ്ധാന്തമോ വിശ്വാസസംഹിതയോ ആയിരുന്നില്ലെന്നു് തെളിയിക്കുന്നു.

നേരെ വിപരീതമായ അഭിപ്രായവും മൺ തന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. പ്രചാരത്തിൽ കൂടുതൽ പണമുണ്ടാകുമ്പോൾ സാധനവിലകളും അതേത്തുടർന്നു് ഉത്പാദനഘടകങ്ങളുടെ വിലകളും വർധിക്കുകയും ഭൂവുടമകളും മറ്റു ജനവിഭാഗങ്ങളും ഈ പ്രക്രിയയിലൂടെ സമ്പന്നരാവുകയും ചെയ്യുമെന്നു മൺ പറയുന്നു.

വിദേശവ്യാപാരനിലതിട്ടപ്പെടുത്തുന്നതിനു് ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ കയറ്റുമതികളും ഇറക്കുമതികളും മൊത്തമായി കണക്കാക്കിയാൽ മതിയെന്നായിരുന്നു മൺ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതു്. ഓരോ രാജ്യവുമായുള്ള പ്രത്യേക വ്യാപാരനില പരിശോധിക്കണമെന്ന മിസ്സൽഡന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ നിന്നു് ഒരു പടികൂടി മുന്നോട്ടു കടന്നതായിരുന്നു ഈ അഭിപ്രായം. മാത്രമല്ല വിദേശവ്യാപാരത്തിൽ അദൃശ്യവ്യവഹാരങ്ങൾക്കുള്ള പ്രാധാന്യവും മൺ ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. കപ്പൽക്കൂലി, ഇൻഷ്വറൻസു് തുടങ്ങിയ ഇനങ്ങളിൽ നിന്നു് ഗണ്യമായ ആദായം ഇംഗ്ലണ്ടിനുണ്ടാകുന്നുണ്ടെന്നു് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു.

ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ ധനം എന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ മൂന്നാമധ്യായത്തിൽ കയറ്റുമതികൾ വർധിപ്പിക്കുന്നതിനും വിദേശസാധനങ്ങളുടെ ഉപഭോഗം കുറയ്ക്കുന്നതിനും സ്വീകരിക്കേണ്ട നിരവധി നയങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്യുകയാണു് മൺ. വാണിജ്യവാദനയങ്ങളുടെ പൂർണമായ ഒരു പട്ടിക ഇതിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്നുണ്ടു്.

വിദേശസാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിനു് പ്രകൃതിദത്തമോ മനുഷ്യനിർമിതമോ ആയ ധനം വേണം. നമ്മുടെ ഉപഭോഗാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറിക്കഴിഞ്ഞു് ശേഷിക്കുന്നിടത്തോളമേ പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾ അന്യർക്കു നൽകാൻ സാധ്യമാകൂ. എന്നാൽ മനുഷ്യനിർമിതമെന്നു വിവക്ഷിക്കുന്ന ധനം വ്യവസായങ്ങൾ കൊണ്ടും ബുദ്ധിപൂർവമുള്ള വ്യാപാരം കൊണ്ടും വർധിപ്പിക്കാം. ഈ ധനം വർധിപ്പിക്കു

ന്നതിനുള്ള പന്ത്രണ്ടു മാർഗങ്ങളെപ്പറ്റിയാണു് മൺ സവിസ്തരം പ്രതിപാദിക്കുന്നതു്. അവയുടെ ഒരു സംഗ്രഹം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

ഇംഗ്ലണ്ടു് അന്യരിൽ നിന്നു വാങ്ങുന്ന സാധനങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചണവും പുകയിലയും മറ്റും ഉൾപ്പെട്ടുന്നുണ്ടു്. തരിശുഭൂമികളിൽ ഇവ കൃഷിചെയ്താൽ ഇവ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നതുമൂലം ഇംഗ്ലണ്ടിനുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന നഷ്ടമൊഴിവാക്കാം. മാത്രമല്ല, ഫാഷൻ ഭ്രമത്തിന്റെയും മറ്റും പേരിൽ വിദേശവസ്തുക്കളും മറ്റു സാധനങ്ങളും കണക്കില്ലാതെ ഇറക്കുമതി ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും നിറുത്തലാക്കണം. മറ്റു മിക്കരാജ്യങ്ങളിലും ഇത്തരം സാധനങ്ങൾ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നതു നിരോധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നും അത്യാവശ്യമില്ലാത്ത സാധനങ്ങൾ കയറ്റിഅയക്കാൻ ശ്രമിക്കണം. മാത്രമല്ല, അന്യരാജ്യക്കാരുടെ ആവശ്യങ്ങളും അത്യാവശ്യങ്ങളും നാം മനസ്സിലാക്കണം. അവർക്കത്യാവശ്യമുള്ളവയും മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നു ലഭിക്കാനിടയില്ലാത്തവയുമായ സാധനങ്ങൾക്കു കഴിയുന്നത്ര വില കൂട്ടി വില്ക്കണം. വില കൂട്ടുന്നതു കൊണ്ടു് സാധനങ്ങളുടെ വില്പന കുറയരുതെന്ന കാര്യം മാത്രം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണു്. എന്നാൽ അവർക്കത്യാവശ്യമില്ലാത്തവയും അന്യനാടുകളിൽ നിന്നു് എളുപ്പം ലഭിക്കാൻ സൗകര്യമുള്ളവയുമായ സാധനങ്ങൾ എത്രയും കുറഞ്ഞവിലയ്ക്കുവേണം വില്ക്കുക. ഭാവിയിൽ വില കൂട്ടി വിൽക്കാമെന്ന പ്രതീക്ഷയിൽ, തൽക്കാലം വിലകൾ അമിതമായി കുറച്ചു വിൽക്കുന്നതും മറ്റുള്ളവർ മത്സരരംഗത്തില്ലെന്നുള്ള ഉറപ്പിൽ അമിതമായി വിലകൾ വർധിപ്പിക്കുന്നതും പലപ്പോഴും വിദേശക്കമ്പോളങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെടുവാനിടയാക്കുമെന്നുള്ള കാര്യവും ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. കയറ്റുമതികളിൽ നിന്നുള്ള ആദായം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള മറ്റൊരു മാർഗം ഇംഗ്ലണ്ടു് സ്വന്തം കപ്പലുകൾ വ്യാപാരത്തിനുപയോഗിക്കുകയെന്നുള്ളതാണു്. സാധനങ്ങളുടെ വിലയ്ക്കു പുറമേ വ്യാപാരികളുടെ ആദായവും ഇൻഷ്വറൻസ് തുകകളും കപ്പൽക്കൂലിയുമെല്ലാം ഇംഗ്ലണ്ടിനു തന്നെ കിട്ടുന്നതിനു് ഈ നയം ഉപകരിക്കും. ഇംഗ്ലണ്ടിലെ പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾ കഴിയുന്നത്ര മിതമായി ഉപയോഗിച്ചാൽ അധികമുള്ളതു മുഴുവൻ കയറ്റുമതിചെയ്യാം. വേഷഭ്രഷ്ടാദികളിൽ ആഡംബരം കൂടിയേ കഴിയൂ എന്നുള്ളവർ നാട്ടിൽത്തന്നെ ഉണ്ടാക്കിയ സാധനങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുകയാണു നല്ലതു്. അങ്ങനെയായാൽ ധനികരുടെ ആഡംബരഭ്രമം സ്വന്തം നാട്ടുകാരായ പാവങ്ങൾക്കു് തൊഴിലവസരം സൃഷ്ടിക്കും. ഇംഗ്ലണ്ടു്, സ്കോട്ട്ലൻഡു്, അയർലൻഡു് എന്നിവയുടെ ചുറ്റുമുള്ള സമുദ്രപ്രദേശങ്ങളിലെ മത്സ്യസമ്പത്തു് ഇംഗ്ലണ്ടിനേറ്റതാണു്. ധാരാളം ഡച്ചുകാർക്കു തൊഴിലും ആദായവും പണവും അന്യരാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നു് സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാനുള്ള കഴിവും അവർ ഈ സമുദ്രങ്ങൾ ഇഷ്ടംപോലെ മീൻപിടിത്തത്തിനുപയോഗിക്കുന്നതുമൂലം ലഭിക്കുന്നുണ്ടു്. ഈ പതിവു നിർത്തലാക്കുകയും ഇംഗ്ലീഷുകാർ മത്സ്യബന്ധനത്തിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധിക്കുകയും ചെയ്താൽ തൊഴിലും ആദായവും വർധിക്കുമെന്നു മാത്രമല്ല, ക്ഷയിച്ചുവരുന്ന വിദേശവ്യാപാരം പരിപോഷിപ്പിക്കുവാൻ ഇതുമൂലം സാധിക്കയും ചെയ്യും. ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ നാവികശക്തി വർധിക്കുന്നതിനും ഇതു സഹായകമാവും. ഇംഗ്ലണ്ടിനു

പരിശ്രമശീലവും ഊർജസ്വലതയുമുണ്ടെങ്കിൽ ആദായമുണ്ടാക്കാനുള്ള മറ്റൊരു വഴി വിദേശങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള സാധനങ്ങളും വാങ്ങി ഇംഗ്ലണ്ടിൽ കൊണ്ടുവന്നിട്ട്, പിന്നീട് മറ്റു പലയിടങ്ങളിലുമായി വിറ്റഴിക്കുകയെന്നതാണ്. ഇതു മൂലം കപ്പൽക്കൂലിയും വ്യാപാരവും ധനവും കടൽച്ചുങ്കത്തിൽ നിന്നുള്ള വരവുമെല്ലാം വർധിക്കും.

സമീപദേശങ്ങളുമായി വാണിജ്യം നടത്തുന്നതിലും ഭേദം വിദൂരദേശങ്ങളുമായി വ്യാപാരബന്ധങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നതാണ്. കപ്പൽക്കൂലിയിൽ നിന്നുള്ള ആദായം മാത്രമല്ല ഇതിനു കാരണം. വിദൂര പൂർവദേശങ്ങളിലും മറ്റും പല ചരക്കുകളും നാമമാത്രമായ വിലയ്ക്കു വാങ്ങാൻ കിട്ടും.

അന്യരാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നു വാങ്ങിയ സാധനങ്ങളും കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ചരക്കുകളും കയറ്റുമതിചെയ്യുമ്പോൾ അവയെ ചുങ്കത്തിൽ നിന്നൊഴിവാക്കുന്നതു നല്ലതാണ്. കാരണം പ്രസ്തുത സാധനങ്ങൾ കൂടുതൽ ഇറക്കുമതി ചെയ്യാനും കൂടുതൽ ആളുകൾക്കു തൊഴിൽ ലഭിക്കാനും ഇതു മൂലം ഇടയാകും. കൂടാതെ ഇറക്കുമതിയിൽ നിന്നുള്ള ചുങ്കങ്ങളും വർധിക്കും. നാട്ടിലെ വിഭവങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചു നിർമിക്കുന്ന സാധനങ്ങളിന്മേലും അമിതതീരുവകൾ ചുമത്താതിരിക്കണം. എന്തെന്നാൽ അമിതമായ തീരുവകൾ മൂലം സാധനവില വർധിക്കുകയും അന്യനാട്ടുകാർക്ക് അവ സ്വീകാര്യമല്ലാതായിത്തീരുകയും ചെയ്തേക്കാം. അവസാനമായി ഏറ്റവും കൂടുതലാളുകൾക്കു തൊഴിൽ നൽകുകയും വ്യാപാരം വർധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന രാജ്യത്തെ സമ്പന്നമാക്കാനുതകുന്ന എല്ലാ നടപടികളും കൈക്കൊള്ളേണ്ടതാണ്.

മേൽ പറഞ്ഞ നയങ്ങൾ കൂടാതെ, വ്യാപാരപുരോഗതിക്ക് തോമസ് മൺ നിർദേശിക്കുന്ന ഒരു പ്രധാന ഉപാധി വാണിജ്യത്തിനു വേണ്ടി താൽക്കാലികമായി പണം പുറംനാടുകളിലേക്ക് കൊണ്ടുപോവുകയെന്നതാണ്. നിലവിലുള്ള അഭിപ്രായഗതിക്കു തീരെ നിരക്കാത്തതാണീ നിർദേശമെന്ന് മൺ മനസ്സിലാക്കുന്നുണ്ട്. എങ്കിലും രാജ്യതാത്പര്യങ്ങൾക്ക് എത്രയും അനുയോജ്യമായ ഒരു നയമാണിതെന്ന് അദ്ദേഹം നിരവധി ഉദാഹരണങ്ങൾ കൊണ്ട് സമർഥിക്കുന്നു.

നികുതികളെക്കുറിച്ചും തോമസ് മൺ ചർച്ചചെയ്യുന്നുണ്ട്. എല്ലാ നികുതികളും ജനങ്ങളെ പീഡിപ്പിക്കുന്നവയാണെന്ന് അദ്ദേഹം കരുതുന്നു. എങ്കിലും രാജാവിനു ഭരണം നടത്തുന്നതിന് ജനങ്ങളിൽ നിന്നും പണം പിരിച്ചെടുത്തേ പറ്റൂ. ദൈനംദിനമുള്ള ഭരണച്ചെലവുകൾക്ക് പുറമേ യുദ്ധം, പ്രകൃതികോപം തുടങ്ങിയവ മൂലമുണ്ടാകുന്ന അടിയന്തിരഘട്ടങ്ങളെ നേരിടുന്നതിനു വേണ്ടി ഒരു കരുതൽശേഖരവും രാജാവിന്റെ അധീനതയിലുണ്ടായിരിക്കണം. എന്നാൽ അനാവശ്യമായി പണം ശേഖരിക്കുകയോ ധൂർത്തടിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന രാജാവ് ജനങ്ങളോട് ദ്രോഹമാണ ചെയ്യുന്നത്. അത്യാവശ്യസന്ദർഭങ്ങളിൽ രാജാവിനു കൂടുതൽ പണം ആവശ്യമായി വരുമ്പോൾ എല്ലാ ജനങ്ങളെയും ഒരുപോലെ ബാധിക്കത്തക്കവിധം വേണം ആ തുക പിരിച്ചെടുക്കേണ്ടത്. വിദേശ

വ്യാപാരം വഴി രാജ്യത്തിനാദായമായി ലഭിക്കുന്ന പണത്തിൽ കൂടുതൽ നികുതിയിനത്തിൽ രാജാവ് ഈടാക്കരുതു്. അങ്ങനെ ചെയ്താൽ രാജാവ് തന്റെ പ്രജകളാകുന്ന ആട്ടിൻപറ്റത്തിന്റെ രോമം വെട്ടിയെടുക്കുകയല്ല തൊലിയുരിക്കുകയാവും ചെയ്യുക. പിന്നെയൊരിക്കലും ആട്ടിൻപറ്റത്തിൽ നിന്നു രോമം കിട്ടാതെവരാനിടയാക്കുന്ന പണിയാണിതു്. രാജാവു ശേഖരിക്കുന്ന പണം മുഴുവൻ പ്രജകൾക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടുന്നുവെന്നു കരുതുന്നതും ശരിയല്ല. കപ്പലുകൾ, കോട്ടകൊത്തളങ്ങൾ മുതലായവ നിർമിക്കാനും ബാങ്കുകളിൽ നിക്ഷേപിക്കാനും മറ്റും വിനിയോഗിക്കുന്ന തുകകൾ പ്രജകൾക്കു തിരിയെ ലഭിക്കുന്നു. രാജാവിന്റെ പക്കലുള്ള പണംകൊണ്ടുമാത്രം രാജ്യത്തിന്റെ ശക്തി കണക്കാക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. പണം യുദ്ധത്തിന്റെ സിരകളാണു് എന്നു പറയപ്പെടാറുണ്ടെങ്കിലും പണം കൊണ്ടു യുദ്ധസാമഗ്രികൾ വാങ്ങാനും പടയൊരുക്കാനും കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ പ്രയോജനമില്ല. യഥാർഥശക്തി പണമല്ല പണംകൊടുത്തു വാങ്ങേണ്ട സാധനങ്ങളാണു്.

വാണിജ്യവാദകാലത്തെ മറ്റു ചിന്തകരെപ്പോലെ തോമസ് മൺ നാണയങ്ങളിലെ ലോഹാംശം കുറയ്ക്കുകയും നാണയങ്ങളിൽ കുറഞ്ഞതരം ലോഹങ്ങൾ കലർത്തുകയും ചെയ്യുന്ന നടപടിയെ നിശിതമായി വിമർശിക്കുന്നുണ്ടു്. പ്രജകളോടു ചെയ്യുന്ന വിശ്വാസവഞ്ചനയാണിതെന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം.

മോൺട്ക്രെതീൻ (1576-1621)

ഇംഗ്ലണ്ടിനു പുറമേയുള്ള യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിലെ ചില അഭിപ്രായങ്ങൾ അടുത്തതായി പരിശോധിക്കാം. ഫ്രാൻസിലെ ഒരു വ്യാപാരിയും കവിയുമായ മോൺട് ക്രെതീൻ 1615-ൽ തന്റെ ഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. പൊളിറ്റിക്കൽ എക്കണോമി എന്ന പ്രയോഗം ആദ്യമായി ഉപയോഗിച്ചതു് മോൺട് ക്രെതീന്റെ പ്രബന്ധത്തിലാണെന്നുള്ളതു് ഒരു വിശേഷമായിപ്പറയാം. വ്യവസായം, വ്യാപാരം, നാവികഗതാഗതം, രാജാവിന്റെ ഭരണഭാരം എന്നിവയെക്കുറിച്ചെല്ലാം അദ്ദേഹം ഉപന്യസിക്കുന്നുണ്ടു്. അളവറ്റ രാജ്യഭക്തിയും ദേശാഭിമാനവുമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകൾ. മറ്റു വാണിജ്യവാദികളിൽ നിന്നും വിഭിന്നമായി മോൺട് ക്രെതീൻ കൃഷിയുടെ ഗുണഗണങ്ങളെ വാഴ്ത്തുന്നതായി കാണുന്നു. സർവവിധ സമ്പത്തിന്റെയും ഉറവിടം കൃഷിയാണു്. എങ്കിലും വ്യവസായവികസനം കൊണ്ടു മാത്രമേ ഏതു രാജ്യത്തിനും സാമ്പത്തികശക്തി നേടാനാവുകയുള്ളൂ.

അലസതയാണു് മനുഷ്യന്റെ മുഖ്യ ശത്രു; അതു മനുഷ്യന്റെ കഴിവുകൾ നശിപ്പിക്കുന്നു; സ്വഭാവം ചീത്തയാക്കുന്നു. ഐശ്വര്യവും സദ്വൃത്തിയും അവിരാമമായ പരിശ്രമം കൊണ്ടു മാത്രമേ കൈവരുത്താൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. ഫ്രാൻസിനു് സാമ്പത്തികരംഗത്തു് അതുല്യമായ ഒരു പദവി നേടിക്കൊടുക്കുക എന്നതായിരിക്കണം ഫ്രാൻസിന്റെ ഭരണാധികാരികളുടെ ലക്ഷ്യം. പ്രകൃതി കനിഞ്ഞനുഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള രാജ്യമായതു കൊണ്ടു് ഈ ലക്ഷ്യം നേടാൻ പ്രയാസമില്ല. മറ്റൊരു രാജ്യത്തെയും ഒരു കാര്യത്തിനും ആശ്രയിക്കേണ്ട കാര്യം ഫ്രാൻസിനില്ല.

ഫ്രാൻസിൽ നിർമിക്കാവുന്ന സാധനങ്ങളും അന്യരിൽ നിന്നു വാങ്ങുന്നതു മൂലം ഫ്രഞ്ചുകാർക്കു തൊഴിലില്ലാതെ വരുന്നുവെന്നും മോൺടു ക്രെതീൻ വിലപിക്കുന്നു. അന്യനാട്ടുകാരുമായി യാതൊരു ബന്ധവും വേണ്ടെന്നു വയ്ക്കുന്നതാണു നല്ലതു്. വിദേശികളും ചതിയന്മാരാണു്. മോൺടു ക്രെതീൻ വിദേശവ്യാപാരത്തിനു യാതൊരു പ്രാധാന്യവും കല്പിച്ചിരുന്നില്ല. നാടിനു നാശവും നഷ്ടവും വരുത്തിവയ്ക്കാനേ ഇതു് ഉതകുകയുള്ളു എന്ന അഭിപ്രായം മറ്റു വാണിജ്യവാദികളിൽ നിന്നു് അദ്ദേഹത്തെ വേർതിരിച്ചു നിർത്തുന്നു. പണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം മറ്റുള്ളവരുടേതിൽ നിന്നു് ഭിന്നമല്ലെങ്കിലും പണത്തിനു പരമപ്രാധാന്യം നൽകുന്നതിനു് അദ്ദേഹം തയ്യാറില്ലായിരുന്നു.

അന്തോണിയോ സെർറാ

കള്ളനാണയമുണ്ടാക്കിയതിനു് നേപ്പിംസിലെ ജയിലിൽ ശിക്ഷയനുഭവിച്ചു കിടന്ന സെർറാ 1613-ൽ തന്റെ ചെറു പ്രബന്ധം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഖനികളില്ലാത്ത രാജ്യങ്ങളിൽ സ്വർണവും വെള്ളിയും സുലഭമാകുന്നതിനിടയാക്കുന്ന കാരണങ്ങളെക്കുറിച്ചായിരുന്നു ഈ ചെറു പ്രബന്ധം. സ്വർണവും വെള്ളിയും രാജാക്കന്മാർക്കും പ്രജകൾക്കുമൊരുപോലെ ആവശ്യമാണെന്നും അവ കൊണ്ടുള്ള ഗുണങ്ങൾ നിരവധിയാണെന്നുമുള്ള കാര്യത്തിൽ തർക്കമില്ലെന്നു സെർറാ ആമുഖമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. സ്വർണവും വെള്ളിയും ഇല്ലാത്ത രാജ്യങ്ങളിൽ അവ ലഭിക്കുന്നതിനു് രണ്ടു വിധത്തിലുള്ള കാരണങ്ങളുണ്ടു്. ഒന്നു്, പ്രത്യേക കാരണങ്ങൾ; രണ്ടു് പൊതുവേയുള്ള കാരണങ്ങൾ. പ്രത്യേക കാരണങ്ങൾ രണ്ടാണു്: ഒന്നു്, നാട്ടിലെ ആവശ്യത്തിൽക്കവിഞ്ഞു് ഉൽപാദനമുണ്ടായിരിക്കുക, ആവശ്യത്തിൽ കവിഞ്ഞുള്ള ഉൽപാദനങ്ങൾ കൊടുത്തു് അന്യദേശങ്ങളിൽ നിന്നു പകരം സ്വർണവും വെള്ളിയും വാങ്ങാം. രണ്ടു്, ലോകത്തിന്റെ ഇതരഭാഗങ്ങളുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു് അനുകൂലമായ ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ കിടപ്പു്. ചില രാജ്യങ്ങൾക്കു് ഈ പ്രത്യേകത കൊണ്ടു് ഒരന്തർദേശീയവാണിജ്യകേന്ദ്രമായി വികസിക്കാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നു വരാം. എന്നാൽ ഇത്തരം കാരണങ്ങൾ എല്ലാ രാജ്യങ്ങൾക്കും ബാധകമല്ല.

എല്ലാ രാജ്യങ്ങൾക്കും ബാധകമായ കാരണങ്ങളെ സെർറാ നാലായി തിരിക്കുന്നു: വ്യവസായത്തിന്റെ നില, ജനങ്ങളുടെ ശീലം, വ്യാപാരബന്ധങ്ങൾ, രാജ്യനിയമങ്ങൾ.

ധാരാളം വ്യവസായങ്ങളുള്ള രാജ്യം സമ്പന്നമാകുമെന്നതിൽ സംശയമില്ല. കൃഷി പ്രധാനമായ ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഇതു ഖണ്ഡിതമായി പറയാൻ സാധ്യമല്ല. ലാഭത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വ്യവസായത്തിൽ കൃഷിയെക്കാൾ ഉറപ്പുണ്ടു്. അവിടെ ലാഭസാധ്യത പ്രകൃതിശക്തികളെ ആശ്രയിച്ചല്ല സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതു്. മാത്രമല്ല വ്യവസായങ്ങൾ വികാസം പ്രാപിക്കുമ്പോൾ ലാഭത്തിന്റെ തോതും വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. നേരെ മറിച്ചു് കൃഷിയിൽ കൂടുതൽ പണം മുടക്കുമ്പോൾ ലാഭത്തിന്റെ തോതു കുറയുകയാണു പതിവു്. ഇതി

നും പുറമേ വ്യാവസായികോല്പന്നങ്ങൾക്കു സ്ഥിരമായ കമ്പോളമുണ്ട്; കാർഷിക വിഭവങ്ങൾക്കാകട്ടെ, അത്ര സ്ഥിരതയുള്ള കമ്പോളങ്ങളും നിലവിലില്ല. കാർഷിക വിഭവങ്ങളും അധികകാലം സൂക്ഷിച്ചുവെക്കാൻ കഴിയാത്തതു കൊണ്ട്, നഷ്ടം സഹിച്ചും ചിലപ്പോൾ വിൽക്കേണ്ടിവരും. എന്നാൽ വ്യാവസായിക വിഭവങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലാകട്ടെ കമ്പോളനില അനുകൂലമല്ലെന്നു കണ്ടാൽ വില്പന മാറ്റിവയ്ക്കാൻ കഴിയുന്നതാണ്. കാരണം അവ പൊതുവേ കാർഷിക വിഭവങ്ങളെക്കാൾ കൂടുതൽ കാലം കേടില്ലാതെ സൂക്ഷിച്ചുവെയ്ക്കാവുന്നവയാണ്.

അധ്വാനശീലരും വ്യാപാരതാല്പര്യമുള്ളവരുമായ ജനങ്ങളും ഏതൊരു രാജ്യത്തിന്റെയും സാമ്പത്തികവളർച്ചയ്ക്ക് അനുപേക്ഷണീയമായ ഘടകമാണ്. വിസ്തൃതവും വിപുലവുമായ വിദേശവ്യാപാരബന്ധങ്ങളും രാജ്യത്തിന്റെ സാമ്പത്തികശക്തി വർധിപ്പിക്കുന്നു. വ്യവസായങ്ങളുടെ വളർച്ചയും ജനങ്ങളുടെ പരിശ്രമശീലവും വ്യാപാരത്തിന്റെ വികാസവും ഏറ്റവും ആദായപ്രദമായ ശാഖകളിലേക്ക് തിരിച്ചുവിടുന്നതിനു ഭരണകർത്താക്കളും ജാഗരൂകരായിരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. സന്ദർഭത്തിനനുസരിച്ച് നയങ്ങളിൽ വേണ്ട ഭേദഗതികളും നടപ്പാക്കാൻ ഭരണത്തിനു കഴിവുണ്ടായിരിക്കുകയും വേണം. ഏതാവശ്യത്തിനും പണം അന്യനാടുകളിലേക്കു കൊണ്ടുപോകാൻ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായിരിക്കണമെന്നും, എന്നാൽ കൊണ്ടുപോയ പണം ലാഭസഹിതം തിരികെ വരുമെന്ന് ഉറപ്പുണ്ടായിരിക്കണമെന്നും സെർറാ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഇക്കാര്യത്തിൽ സെർറായുടെയും തോമസ് മൺന്റെയും അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ പ്രകടമായ ഐകരൂപ്യമുണ്ട്.

ഫിലിപ്പ് വോൺ ഹോർണിക് (1638-1712)

ആസ്ട്രിയക്കാരനായ ഈ നിയമപണ്ഡിതൻ, ''മനസ്സുവെച്ചാൽ മതി, ആസ്ട്രിയ സകലതിനും ഉയരെ'' എത്തുമെന്ന പ്രഖ്യാപിച്ചു. മറ്റു വാണിജ്യവാദികളെപ്പോലെ ഇദ്ദേഹവും രാജ്യങ്ങളുടെ പ്രശസ്തിയും പ്രാബല്യവും വിശിഷ്ട ലോഹങ്ങളുടെ അളവനുസരിച്ച് ഏറിയും കുറഞ്ഞുമിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിച്ചു. ജീവിതോപയോഗത്തിനുള്ള മറ്റു സാധനങ്ങളെല്ലാം നാട്ടിൽ തന്നെ നിർമിച്ചവയായിരിക്കുന്നതാണു നല്ലതു്. ഈ ലക്ഷ്യങ്ങൾ നേടുന്നതിനു് ഏറ്റവും പറ്റിയ ഏതാനും പരിപാടികളും ഹോർണിക്ക് നിർദേശിക്കുന്നുണ്ട്. ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ സാമ്പത്തികാഭിവൃദ്ധിക്കു വേണ്ടി മൺ നിർദേശിച്ച പരിപാടികളോട് ഇവയ്ക്കോരോറ്റവും കൂടുതൽ അടുപ്പമുള്ളതായിക്കാണാം. ഒൻപതിനങ്ങളടങ്ങുന്ന ഈ പരിപാടി ഇപ്രകാരമാണ്:

1. രാജ്യത്തുള്ള ഒരു തരി മണ്ണുപോലും തരിശിടരുതു്; ഏതെല്ലാം സസ്യങ്ങൾ കൃഷി ചെയ്യാമോ അവയെല്ലാം കൃഷി ചെയ്യണം. മാതൃമല്ല സ്വർണവും വെള്ളിയും ഖനനം ചെയ്തു് എടുക്കാൻ എന്തെങ്കിലും മാർഗമുണ്ടോ എന്നും പരിശോധിക്കേണ്ടതാണു്. 2. എല്ലാ സാധനങ്ങളും നാട്ടിൽത്തന്നെ നിർമിക്കാൻ ശ്രമിക്കണം. 3. ജനസംഖ്യ വർധിക്കുന്നതിനു് എല്ലാ ഒത്താശകളും ചെയ്യണം; മാതൃമല്ല ജനങ്ങളെ ആലസ്യത്തിൽ നിന്നുണർത്തി അധ്വാനത്തിലേർപ്പെടുത്തുക

യെന്നുള്ളതും പ്രധാനമാണ്. 4. നാട്ടിലെത്തിച്ചേരുന്ന സ്വർണവും വെള്ളിയും യാതൊരു കാരണവശാലും പുറത്തുപോകാൻ അനുവദിച്ചുകൂടാ; അവ ശേഖരിച്ചു വെക്കുകയല്ല പ്രചാരത്തിലിറക്കുകയാണു വേണ്ടതു്. 5. ജനങ്ങളും വിദേശസാധനങ്ങളും കഴിയുന്നിടത്തോളം ഉപയോഗിക്കാതിരിക്കുകയും സ്വദേശിസാധനങ്ങളും മാത്രം ഉപയോഗിക്കുകയും വേണം. 6. വിദേശസാധനങ്ങളും കൂടിയേ കഴിയൂ എന്നു വരുമ്പോൾ, പണം കൊടുത്തു് അവ വാങ്ങാതിരിക്കുകയും പകരം സാധനങ്ങളും കൊടുത്തു മാത്രം വാങ്ങുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണു്. 7. ഇറക്കുമതികളും അനിവാര്യമായിത്തീരുമ്പോൾ കഴിയുന്നതും അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളും മാത്രം വാങ്ങുകയും അവയെ സംസ്കരിച്ചെടുക്കുന്ന ജോലി നാട്ടിൽ വെച്ചു ചെയ്യുകയും വേണം. 8. എന്നാൽ നമുക്കത്യാവശ്യമില്ലാത്ത മിച്ചസാധനങ്ങളും പൂർണമായും സംസ്കരിച്ച രൂപത്തിൽ അന്യനാടുകളിലേക്കയയ്ക്കാൻ രാവും പകലും യത്നിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം; അവയുടെ വില പകരസാധനങ്ങളായിട്ടു വാങ്ങാതെ സ്വർണവും വെള്ളിയുമായി ഈടാക്കാൻ ശ്രമിക്കേണ്ടതാണു്. 9. നാട്ടിൽത്തന്നെ ഉണ്ടാക്കിയ സാധനങ്ങളും ഉണ്ടായിരിക്കെ അവയുടെ വില വിദേശസാധനങ്ങളുടെ വിലയെക്കാളും കൂടുതലായിരിക്കുകയും ഗുണം വിദേശസാധനങ്ങളുടെ ഗുണത്തെക്കാളും കുറഞ്ഞിരിക്കുകയും ചെയ്താൽപ്പോലും ഇറക്കുമതികളനുവദിക്കാൻ പാടില്ല. ഫാഷന്റെ പേരിലും മറ്റും അന്യനാടുകളിൽ നിന്നു സാധനങ്ങളും വാങ്ങുന്നതിനോടു് ഹോർണിക്കിനു് ഒടുങ്ങാത്ത അമർഷമാണുണ്ടായിരുന്നതു്. ശ്രീമതി ഫാഷൻ എന്നു പറയുന്ന സത്വം ചെകുത്താന്റെ സന്തതിയാണെന്നും അവളെ അവളുടെ പിതൃരാജ്യത്തിലേക്കു് അയക്കുകയാണു വേണ്ടതെന്നും അദ്ദേഹം എഴുതി.

കോൾബർട്ട് Colbert:

വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ അലച്ചാർത്തുകളും യൂറോപ്പിലെങ്ങും ഉയരുന്നുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും ഇംഗ്ലണ്ടും നെതർലൻഡ്സുമായിരുന്നു വ്യാപാരമുതലാളിത്തത്തിന്റെ മുൻപന്തിയിൽ നിന്നിരുന്നതു്. ഫ്രാൻസും ജർമനിയും മധ്യകാലങ്ങളുടെ പിടിയിൽ നിന്നും മുക്തമായിരുന്നില്ല. പൂയി പതിന്നാലാമന്റെ ഭരണത്തിൻ കീഴിൽ ധനകാര്യമന്ത്രിയായിത്തീർന്ന ജീൻ ബാപ്റ്റിസ്റ്റ് കോൾബെർട്ട് (1619–1683) ഫ്രാൻസിൽ വ്യാപാരവും വ്യവസായങ്ങളും വളർത്തുന്നതിനു് തീക്ഷ്ണമായ ശ്രമങ്ങളും നടത്തി. ഇന്ത്യയിലും അമേരിക്കയിലും വ്യാപാരം നടത്താൻ ഗവണ്മെന്റ് ഉടമയിലുള്ള കമ്പനികളും സ്ഥാപിച്ചതിദ്ദേഹമാണു്. സ്വകാര്യസംരംഭങ്ങൾക്കു് ഉത്തേജനമാതൃക നൽകുകയെന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടു കൂടി പൊതുമേഖലയിൽ അനേകം ഫാക്ടറികളും അദ്ദേഹം ആരംഭിച്ചു. ജോലിക്കാർ നാടുവിട്ടു പോകുന്നതു നിയന്ത്രിക്കുകയും ഇറക്കുമതികളുടെമേൽ ഭാരിച്ച ചുങ്കം ചുമത്തുകയും ചെയ്തു. ആഭ്യന്തരവ്യാപാരം വികസിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഗതാഗതസൗകര്യങ്ങളും മെച്ചപ്പെടുത്തി; നാവികശക്തി വർധിപ്പിച്ചു; കപ്പൽനിർമാണത്തിനു ധനസഹായം ചെയ്തു. പക്ഷേ നിരന്തരമായ യുദ്ധത്തിലേർപ്പെട്ടിരുന്ന അന്നത്തെ ഫ്രാൻസിന്റെ സാമ്പത്തികാഭിവൃദ്ധിയെ കോൾബർട്ടിന്റെ ശ്രമങ്ങളും സാരമായി സഹായിച്ചില്ല.

ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ വികാസം

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പ്രാഗ്രൂപമായ വാണിജ്യാധിപത്യവ്യവസ്ഥ ക്രമേണ വ്യവസായമേധാവിത്വത്തിനു വഴി മാറിക്കൊടുത്തു കൊണ്ടിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയ വിശ്വാസങ്ങളിലും നയങ്ങളിലും പല വിപ്ലവങ്ങളും നടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. മധ്യകാലയുഗങ്ങളിലും വാണിജ്യമേധാവിത്വഘട്ടത്തിലും കാണുന്ന ആത്മനിഷ്ഠമായ ആശയങ്ങളും വസ്തുനിഷ്ഠമായ പഠനങ്ങളും വഴി മാറിക്കൊടുത്തു തുടങ്ങി. ആധുനിക ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനശിലകളും സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട ഇക്കാലത്തിനു കഷ്ടിച്ച് ഒരു നൂറ്റാണ്ടു ദൈർഘ്യം വരും. ഇംഗ്ലണ്ടിലാണ് ഈ പ്രവണത സുശക്തമായി കാണപ്പെട്ടതു്. വില്യം പെറ്റിയുടെ കൃതികളും മുതൽ ജെംയിസ് സ്റ്റ്യൂവർട്ടിന്റെ രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രം എന്ന ഗ്രന്ഥം വരെ വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്ന ഈ വളർച്ചയുടെ സ്വാഭാവികമായ പരിണാമപാരമ്യമായിരുന്നു ആഡംസ്മിത്തിന്റെ 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനം.'

1688-ൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലുണ്ടായ രാഷ്ട്രീയവിപ്ലവം സുപ്രസിദ്ധമാണ്. രക്തച്ചൊരിച്ചിൽ കൂടാതെ നടന്ന ശോഭനമായ ഈ വിപ്ലവ (ഗ്ലോറിയസ്സ് റവലൂഷൻ)ത്തിന്റെ ഫലമായി അധികാരപ്രമത്തനായ ജെയിംസ് രണ്ടാമൻ നിഷ്ക്കാസിതനാവുകയും, വില്യം മൂന്നാമൻ രാജാവായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. രാജാവിന്റെ അധികാരം പരിമിതമായിത്തീർന്നു. പ്രതിനിധിസഭ കൂടുതൽ അധികാരം ആർജിച്ചു. ജോൺ ലോക്ക് എന്ന പ്രശസ്തനായ ഇംഗ്ലീഷ് ചിന്തകൻ ഈ പരിവർത്തനത്തിന്റെ ആന്തരികപ്രേരണകൾക്ക് ശാസ്ത്രീയമായ വ്യാഖ്യാനം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

വ്യാപാരികളുടെ കുത്തകാവകാശങ്ങളും രാജാവിന്റെ അനിയന്ത്രിതമായ അധികാരങ്ങളും ക്രമേണ ക്ഷയിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. വ്യാപാരരംഗത്ത് മത്സരം വർധിച്ചു വന്നു. വ്യവസായങ്ങൾ കൂടുതൽ കൂടുതൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു തുടങ്ങി. വ്യാപാരത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ലാഭമല്ല, ഉൽപാദനമാണ് ധനത്തിന്റെ ഉറവിടമെന്നുള്ള ബോധ്യം ശക്തിപ്പെട്ടു വന്നു. വ്യാപാരനിയമങ്ങളിൽ നിന്ന് ഉൽപാദനത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളിലേക്ക് ശ്രദ്ധ തിരിഞ്ഞു തുടങ്ങി.

മൂല്യത്തെ സംബന്ധിച്ച അന്വേഷണങ്ങൾക്കു പുതിയ മാനദണ്ഡങ്ങൾ സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഉൽപന്നത്തിന്റെ മൂല്യവും ഉൽപാദനഘടകങ്ങൾക്കു കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം കൂടുതൽ പഠനങ്ങൾക്കു വിഷയീഭവിച്ചു. ഉൽപാദനത്തെയും ഉപഭോഗത്തെയും കൂട്ടിയിണക്കുന്ന കണ്ണിയേതെന്നും കൂടുതലാളുകൾ അന്വേഷിച്ചു തുടങ്ങി.

വില്യം പെറ്റി (1623-1687)

അസാമാന്യ ധിഷണാശാലിയായിരുന്നു പെറ്റി. മാർക്സും ഏംഗൽസും അദ്ദേഹത്തെ ധനശാസ്ത്രസ്ഥാപകനെന്നു പിൽക്കാലത്തു വിശേഷിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരു നെയ്ത്തുകാരന്റെ മകനായി ജനിച്ച പെറ്റി, സ്വന്തം പരിശ്രമം കൊണ്ടു ഭിഷഗ്വരൻ, ഗണിതപണ്ഡിതൻ, എൻജിനീയർ, പാർലമെന്റംഗം, ഉദ്യോഗസ്ഥൻ, വ്യവസായി, ഭൂവുടമ എന്നീ നിലകളിലെല്ലാം പ്രശസ്തിയാർജിക്കുകയുണ്ടായി. കപ്പൽ ജോലിക്കാരനായും നടന്നുവില്പനക്കാരനായും നാവികനായും മറ്റുമുള്ള താഴ്ന്ന തരം തൊഴിലുകളിൽക്കൂടിയാണു അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധിയിലേക്കു കടന്നു കയറിയതു. പിന്നീടു റോയൽ സൊസൈറ്റിയായിത്തീർന്ന വിദ്വൽസഭസ്സിന്റെ സ്ഥാപകാംഗങ്ങളിൽ ഒരാളായിരുന്നു വില്യം പെറ്റി.

പെറ്റിയുടെ ധനശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നികുതികളെയും സംഭാവനകളെയും പറ്റി ഒരു പ്രബന്ധം (A Treatise of Taxes and Contributions, 1662), രാഷ്ട്രീയ അങ്കഗണിതം (Political Arithmetik, 1676), പണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്തകം (Quantulumcunque Concerning money, 1682), വെർബും സാപ്പിയേന്തി (Verbum Sapienti) എന്നിവയാണു ഏറ്റവും പ്രധാനം.

സമകാലിക ഇംഗ്ലണ്ടിനെ നേരിട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന പ്രധാന പ്രശ്നങ്ങളിലേക്കെല്ലാം പെറ്റിയുടെ ശ്രദ്ധ തിരിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. നികുതിനയം, പണം, വിദേശവ്യാപാരം എന്നിവ ഇക്കൂട്ടത്തിൽ പെടുന്നു. എന്നാൽ ഈ പ്രശ്നങ്ങളെ ചർച്ച ചെയ്യുന്നയിടങ്ങളിലൊന്നുമല്ല പെറ്റിയുടെ മൗലികപ്രതിഭ തെളിഞ്ഞു കാണുന്നതു. അദ്ദേഹത്തിനു തനതെന്നവകാശപ്പെടാവുന്നതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനശ്ശക്തിയും വാദനൈപുണിയും പ്രകാശിക്കുന്നതും ആയ മറ്റു ചില മേഖലകളുണ്ട്. അവയും അവയുടെ പ്രതിപാദനത്തിനു സ്വീകരിച്ച രീതിയും പെറ്റിക്കു ധനശാസ്ത്രചരിത്രത്തിൽ അനന്യമായ ഒരു സ്ഥാനം നേടിക്കൊടുത്തിരിക്കുന്നു.

1676–ൽ എഴുതപ്പെട്ടതും 1690–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടതുമായ ''രാഷ്ട്രീയാങ്കഗണിത''ത്തിൽ ധനശാസ്ത്രഗവേഷണത്തിനു ഒരു പുതിയ സമീപനം ആവശ്യമാണെന്നു പെറ്റി പ്രസ്താവിച്ചു. ''തരതമ പ്രയോഗങ്ങളും ഐഷണിക വാദങ്ങളും ഉന്നയിക്കുന്നതിനു പകരം എണ്ണം, കനം, അളവു എന്നിവയിൽക്കൂടെ എന്റെ ആശയങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിനും ആശയപ്രതീതിയുണ്ടാക്കുന്ന വാദങ്ങൾ മാത്രം പ്രയോഗിക്കുന്നതിനും പ്രകൃതിയിൽ കാണാവുന്നതെന്നു ബോ

ധ്യമുള്ള സംഗതികളും മാത്രം പരിഗണിക്കുന്നതിനും ഞാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്'' എന്നദ്ദേഹം പറയുന്നു. സാംഖ്യികം (statistics) വളർത്തിയെടുത്തവരിൽ പ്രമുഖനായി പെററി അറിയപ്പെടുന്നു. വസ്തുതകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ശാസ്ത്രീയ വിശകലനരീതിയുടെ പ്രാധാന്യം ഊന്നിപ്പറയുകയും അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തുവെങ്കിലും ന്യായവാദരീതിയുടെ ആവശ്യവും സ്ഥാനവും പെററി അവഗണിച്ചിരുന്നില്ല.

വസ്തുസ്ഥിതികളെക്കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണങ്ങൾക്കു വേണ്ടി പെററിക്കു പല പുതിയ ആശയങ്ങളും നൂതനമായി സൃഷ്ടിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. ഇക്കാര്യത്തിൽ സമകാലികരെക്കാളെല്ലാം പെററി വളരെ മുൻപിലായിരുന്നു. പണത്തിന്റെ പ്രചാരവേഗം എന്ന ആശയം ഉദാഹരണമായിപ്പറയാം.

നികുതികളും രാജഭോഗവുമാണ് പെററിക്കു ധനശാസ്ത്രത്തിൽ താത്പര്യമുണ്ടാക്കിയ വിഷയങ്ങൾ. ഒലിവർ ക്രോംവെല്ലിന്റെ നിർദ്ദേശാനുസരണം അയർലൻഡിലെ താഴ്വാരങ്ങൾ കണ്ടെഴുത്തുനടത്തിയതിൽ നിന്നായിരിക്കണം ഈ വഴിക്കു ചിന്തിക്കാൻ പെററിക്കു പ്രേരണ ലഭിച്ചത്. ഹോബ്സിന്റെ അന്തേവാസിയായിരുന്നതു കൊണ്ട് രാജാവിന്റെ അധികാരങ്ങളെയും ആവശ്യങ്ങളെയും പററി അദ്ദേഹത്തിനു പ്രത്യേക ശ്രദ്ധയുണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം. രാജഭോഗത്തെയും നികുതികളെയും സംബന്ധിച്ച ചർച്ചയിൽ നിന്നാണ് മൂല്യം, ധനം തുടങ്ങിയ കാതലായ ധനശാസ്ത്രാശയങ്ങളിലേക്കു പെററി കടക്കുന്നതു്.

ഭരണകൂടത്തിന്റെ വരവിനങ്ങളും, ചെലവുകളും, വരവുചെലവുകളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളും എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള പെററിയുടെ അഭിപ്രായം വ്യാപാരമേധാവിത്വവാദികളുടേതിൽ നിന്നു് ഭിന്നമായിരുന്നില്ല. നികുതികളും വേണ്ടെന്നു വെക്കാൻ ഒരു ഭരണാധികാരിക്കും സാധ്യമല്ലെന്നും എന്നാൽ ഭരണാധികാരികളും കണ്ടമാനക്കാരാകരുതെന്നും ആശ്യത്തിലധികം തുക നികുതിയായി വസൂലാക്കിയാൽ ജനങ്ങളുടെ ഉൽപാദനശ്രമങ്ങളെ അവ ദോഷപ്പെടുത്തുമെന്നും മറും പെററി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. നികുതിയായിക്കിട്ടുന്ന തുക ഭരണാധികാരികൾ ബുദ്ധിപൂർവം ചെലവിട്ടാൽ വ്യാപാരവും വ്യവസായവും വർധിക്കുകയും അങ്ങനെ അതു നാട്ടുകാർക്കു വർധിച്ച അളവിൽ തിരിച്ചു കിട്ടുകയും ചെയ്യും. ഭരണാധികാരികളുടെ പ്രധാന ചുമതലകൾ രാജ്യരക്ഷ, സിവിൽഭരണം, നിയമപാലനം, ആത്മീയരക്ഷ എന്നിവയാണ്. യുദ്ധവും ആർഭാടച്ചെലവും ഒരിക്കലും പാടില്ല. ജനങ്ങളുടെ സ്വകാര്യസ്വത്തു കാത്തുസൂക്ഷിക്കേണ്ട ചുമതല ഭരണകൂടത്തിനുണ്ട്. ഈ ചുമതല വഹിക്കുന്നതിനു് ജനങ്ങൾ ഗവണ്മെൻറിനെ താങ്ങിനിർത്തിയേ പറൂ. സ്വത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ചായിരിക്കണം ഓരോരുത്തരും ഗവണ്മെൻറിനു നൽകേണ്ട വിഹിതം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുക. എങ്കിൽ മാത്രമേ ഗവണ്മെൻറിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന സേവനത്തിന്റെയും ഗവണ്മെൻറിനു നൽകുന്ന തുകയുടെയും വില ഒത്തുവരികയുള്ളൂ. എന്നാൽ പലപ്പോഴും ഓരോ ആളുടെയും നികുതിഭാരം നീതിപൂർവമായിട്ടാണ് നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതെന്ന വിശ്വാസം

ജനങ്ങൾക്കുണ്ടാക്കുന്നതിൽ ഭരണാധിപന്മാർ വിജയിക്കാറില്ല. രാജാവു് നികുതി പിരിച്ചെടുത്തു് ആഡംബരങ്ങൾക്കായി ചെലവഴിക്കുന്നുവെന്നും മറ്റുള്ളവരെ അപേക്ഷിച്ചു് താൻ കൂടുതൽ നികുതി കൊടുക്കുന്നുവെന്നും മറ്റും ഓരോ ആൾക്കും തോന്നാറുണ്ടു്. നികുതി നീതിപൂർവമാകണമെങ്കിൽ നികുതികൊണ്ടു് അമിതമാകാനും ആർക്കും നഷ്ടബോധമുണ്ടാകാനും പാടില്ല. എന്നാൽ നാട്ടിലെത്ര പണമുണ്ടെന്നോ ആരുടെ കയ്യിലുണ്ടെന്നോ എപ്പോഴാണവർക്കു് അതു കിട്ടുന്നതെന്നോ ശരിയായ വിവരമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു് രാജാവിനു ശരിയായ നികുതിനയം നടപ്പാക്കാൻ കഴിയാതെപോവുകയാണു പതിവു്.

നികുതികൊണ്ടു് എങ്ങനെയാണു വസൂലാക്കേണ്ടതെന്ന കാര്യത്തിലാണു് അടുത്തതായി പെററി ശ്രദ്ധിക്കുന്നതു്. ഭണ്ഡാരം വകയായി വസ്തുക്കൾ തിരിച്ചിട്ടിട്ടു് അതിൽ നിന്നുള്ള ആദായം മുഴുവൻ രാജാവിനു വേണ്ടി നീക്കിവെക്കുകയെന്ന പഴയ പതിവുകൊണ്ടു് രാജാവിന്റെ ആവശ്യത്തിനുള്ള തുക ഈടാവുകയില്ലെന്നു് പെററി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. കുറെക്കൂടി പ്രായോഗികമായ ഒരു മാർഗം ഓരോ വസ്തുവും എന്തു പാട്ടം പിടിക്കുമെന്നു നോക്കി പാട്ടത്തുകയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ എല്ലാ വസ്തുക്കൾക്കും നികുതിയേർപ്പെടുത്തുകയെന്നതാണു്. അങ്ങനെ ആയാൽ നികുതിദായകരുടെ എണ്ണം വർധിക്കുകയും രാജാവിനു കൂടുതൽ സുരക്ഷിതത്വം ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്യും. പക്ഷേ ഭണ്ഡാരം വക വസ്തുക്കൾ നോക്കി നടത്തുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന ചെലവിൽ കൂടരുതു്, പുതിയ രീതിയിൽ നികുതി പിരിച്ചെടുക്കുന്നതിനുള്ള ഭരണച്ചെലവു്. ആദ്യമായി ആൾപ്പാർപ്പു തുടങ്ങുന്ന ഒരു നാട്ടിൽ വസ്തുക്കൾ ആരുടെയെങ്കിലും കൈവശമാകുന്നതിനു മുമ്പാണു് ഇപ്രകാരമൊരു നികുതിസമ്പ്രദായം ആരംഭിക്കുന്നതെങ്കിൽ ഇതു് ഏറ്റവും നല്ല സമ്പ്രദായം ആയിത്തീരും. വസ്തു വാങ്ങുന്നവർ നികുതികൂടി കണക്കാക്കിയേ വില നൽകൂ. നികുതിയുടെ ഭാരം എല്ലാവരിലും ആനുപാതികമായി പതിക്കുകയും ചെയ്യും. നിലമുടമകളും മാത്രമല്ല കാർഷികവിഭവങ്ങൾ നേരിട്ടോ അല്ലാതെയോ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്ന ഏതൊരാളും അതിന്റെ പങ്കു വഹിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും. എന്നാൽ പഴയകാലങ്ങളിൽ പ്രശ്നം സങ്കീർണമായിരുന്നു. കാലാവധി തീർന്നു് പുതുക്കുന്ന പാട്ടച്ചീട്ടുകളിൽ പുതിയ നികുതി കൂടി ചേർത്തെഴുതും; എന്നാൽ കാലാവധി തീരാത്ത പാട്ടമിടപാടുകൾ പഴയ തോതിൽ തന്നെ തുടരും. പാട്ടച്ചീട്ടു പുതുക്കിയെഴുതിക്കുന്ന ജന്മിമാർക്കു ലാഭവും മറ്റു ജന്മിമാർക്കു നഷ്ടവുമായിരിക്കും ഫലം. രണ്ടായാലും ഉപഭോക്താക്കൾക്കു നഷ്ടം തന്നെ. കാരണം കൃഷിചെയ്യുന്നവർ പാട്ടം കൊടുക്കുന്നതു പഴയ നിരക്കിലായാലും പുതിയ നിരക്കിലായാലും സാധനങ്ങളുടെ വില കൂടും. കൃഷിക്കാരന്റെ ലാഭം വർധിക്കുമെന്നുള്ളതാണിതിന്റെ ഫലം. പെററിയുടെ ചിന്തകൾ ഈ ഘട്ടത്തിലെത്തുമ്പോൾ നികുതിഭാരത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചയിൽ നിന്നു് വഴുതി മൂല്യനിർണയത്തിലേക്കു പതിക്കുന്നു.

മൂല്യത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെയും മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതിനെയും സംബന്ധിച്ച പെററിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവിധ കൃതികളിലാ

യി ചിതറിക്കിടക്കുകയാണു്. ''ധനത്തിന്റെ മാതാവു് ഭൂമിയാണെന്നതു പോലെ, പിതാവും സജീവതത്വവും അധ്വാനമാകുന്നു.'' എന്ന പെറ്റിയുടെ പ്രസ്താവം പ്രസിദ്ധമാണു്. വാണിജ്യവാദത്തിൽ നിന്നു പെറ്റി ബഹുദൂരം മുന്നോട്ടു പോയിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നുവെന്നു് ഈ പ്രസ്താവം തെളിയിക്കുന്നു. ധനത്തിനു ജന്മം നൽകുന്നതു് വ്യാപാരമല്ല, ഭൂമിയും അധ്വാനവുമെന്ന രണ്ടുൽപാദന ഘടകങ്ങളാണു്. എന്നാൽ 'മാതാവി'നും 'പിതാവി'നും പെറ്റിയുടെ തുടർന്നുള്ള ചിന്തകളിൽ ഒരു പോലെ സ്ഥാനം ലഭിക്കുന്നില്ല. പലപ്പോഴും മാതാവിനെ വിട്ടിട്ടു് പിതാവായ അധ്വാനം മാത്രമാണു സൃഷ്ടി നടത്തുന്നതെന്നു് അർഥം വരത്തക്കവിധത്തിൽ പെറ്റി എഴുതിയിട്ടുണ്ടു്. ഉദാഹരണമായി ധനം, കരുതൽശേഖരം അഥവാ നാട്ടിലെ അവശ്യസാധനങ്ങൾ (മൂലധനമെന്ന അർഥത്തിലാണു് പെറ്റി ഇതു് ഉപയോഗിക്കുന്നതു്) എന്നിവ അതീവകാലത്തെ അധ്വാനത്തിന്റെ മാത്രം ഫലമാണെന്നു് ഒരിടത്തു പെറ്റി പറയുന്നു. ഉപയോഗമൂല്യത്തെക്കുറിച്ചു പറയുമ്പോഴും അധ്വാനം, ഭൂമി എന്നീ രണ്ടു ഘടകങ്ങളെയും, വിനിമയമൂല്യത്തെക്കുറിച്ചു പറയുമ്പോൾ അധ്വാനത്തെ മാത്രവും ധനസൃഷ്ടിയുടെ കാരണമായി പെറ്റി സങ്കല്പിച്ചുവെന്നു വേണം കരുതുവാൻ. എന്നാൽ ഭൂമിയെയും അധ്വാനത്തെയും പറ്റിയുള്ള ഈ പ്രസ്താവങ്ങളിൽ കവിഞ്ഞു് സ്വീകാര്യമായ ഒരു മൂല്യസിദ്ധാന്തം പെറ്റിയിൽ നിന്നു നമുക്കു ലഭിക്കുന്നില്ല.

ഒരു സാധനത്തിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള അധ്വാന (ഭൂമിയും)മാണു് അതിന്റെ മൂല്യം. എന്നാൽ മൂല്യത്തെ വിലയായി പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതെങ്ങനെ, അഥവാ പണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കണക്കാക്കുന്നതെങ്ങനെ? ഈ പ്രശ്നത്തിനു് പെറ്റി നിർദ്ദേശിക്കുന്ന പോംവഴി ഇപ്രകാരമാണു്. ഒരാൾ ഒരു കൊല്ലം ധാന്യം കൃഷി ചെയ്യുന്നു എന്നു വിചാരിക്കുക. കൊയ്ത്തു കഴിഞ്ഞു് വിത്തും ചെലവും നീക്കി ബാക്കിയെന്തു ധാന്യം അയാളുടെ പക്കലുണ്ടായിരിക്കുമോ അത്രയും ധാന്യമാണു് അയാളുടെ ഒരു കൊല്ലത്തെ അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യം. ഇതേ കൊല്ലം മറ്റൊരാൾ വെള്ളി ഖനനം ചെയ്തെടുക്കുന്നതിൽ ഏർപ്പെടുന്നുവെന്നു വിചാരിക്കുക. വെള്ളിഖനികളും ഉള്ള നാടു കണ്ടുപിടിച്ചു് വെള്ളി കുഴിച്ചെടുത്തു സംസ്കരിച്ചു് തിരിച്ചു നാട്ടിൽ വരുമ്പോൾ അയാളുടെ പക്കൽ അതുവരെയുള്ള എല്ലാ ചെലവും കഴിഞ്ഞു് എന്തു വെള്ളി ബാക്കിവരുമോ അതാണയാളുടെ ഒരു കൊല്ലത്തെ അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യം. ഇതിൽ നിന്നു് ആദ്യത്തെയാളിന്റെ പക്കൽ അവശേഷിക്കുന്ന ധാന്യവും രണ്ടാമത്തെയാളിന്റെ പക്കൽ അവശേഷിക്കുന്ന വെള്ളിയും ഒരേ മൂല്യമുള്ളവയാണെന്നു വരുന്നു. ഇരുപതു പറ നെല്ലും ഇരുപതു് ഔൺസു് വെള്ളിയുമാണു് ഉള്ളതെങ്കിൽ ഒരു പറ നെല്ലിന്റെ വില ഒരൗൺസു വെള്ളിയാണെന്നു പറയാം. ഇത്തരത്തിൽ നിർണയിക്കപ്പെടുന്ന യഥാർഥ വിലകളിൽ നിന്നു് കമ്പോളവിലകളും ഏറിയും കുറഞ്ഞുമിരിക്കാമെന്നും പെറ്റി കൂട്ടിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ടു്.

അധ്വാനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്ന മൂല്യത്തിനും വിലയ്ക്കും സഹജവില എന്നും കമ്പോളവിലയ്ക്കു് രാഷ്ട്രീയവില എന്നുമാണു്

natural price

പെററി പേർ വിളിക്കുന്നതു്. പ്രദാനത്തിന്റെയും ചോദനത്തിന്റെയും ഏറ്റക്കുറവുകൾക്കനുസരിച്ചു് കമ്പോളവിലകളിൽ മാറ്റങ്ങളുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കും. വ്യാപാരികളുടെ എണ്ണം കണക്കിൽ കവിയുമ്പോഴും വിലകളുയരും; ജനങ്ങളുടെ ശീലഭേദങ്ങൾക്കനുസരിച്ചും വിലകളിൽ ഉയർച്ചത്താഴ്ചകൾ ഉണ്ടാകാവുന്നതാണു്.

മനുഷ്യാധ്വാനമാണു് മൂല്യത്തിന്റെ പ്രഭവവും മാനദണ്ഡവുമെങ്കിലും അധ്വാനമളക്കുന്നതു സമയദൈർഘ്യം കൊണ്ടു മാത്രമായാൽപ്പോരാ. ''പ്രായപൂർത്തിയായ ഒരാളുടെ ഒരു ദിവസത്തെ ഭക്ഷണമാണു്, അധ്വാനമല്ല മൂല്യത്തിന്റെ സാമാന്യമാനദണ്ഡം.'' ആളുകളുടെ ഭക്ഷണശീലങ്ങളിൽ വ്യത്യാസങ്ങൾ കണ്ടേക്കാം. പലരും കഴിക്കുന്ന ആഹാരത്തിന്റെ അളവു് പലവിധത്തിലായിരിക്കുകയും ചെയ്യാം. എന്നാൽ അവയൊന്നും സാരമുള്ള കാര്യങ്ങളല്ല. കണക്കു കൂട്ടുന്നതിനു് ഉൽപാദനച്ചെലവു് ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ആഹാരം എടുത്താൽ മതി. ഒരാളുടെ ഭക്ഷണാവശ്യം കണക്കാക്കുന്നതു് തൊഴിലാളികളുടെ ശരാശരി ഭക്ഷണരീതി വച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കണം. തൊഴിലാളിക്കു ജീവിക്കാനും പ്രയത്നിക്കാനും വർഗസന്ധാരണത്തിനും വേണ്ടത്ര ആഹാരമെന്നുവേണം ഇതുകൊണ്ടു് അർഥമാക്കുവാൻ. മൂല്യത്തെപ്പററിയുള്ള ചിന്തയിൽ നിന്നു് പെററി വേതനത്തെ സംബന്ധിച്ച തത്വത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്നിരിക്കുകയാണു്. തൊഴിലാളിക്കു കഷ്ടിച്ചു ജീവിക്കാനും വർഗം പുലർത്താനും മാത്രമുള്ള വകയേ കൊടുക്കാവൂ എന്ന അഭിപ്രായം പിൽക്കാലത്തു വളരെ പ്രബലമായ ഒരു വേതനസിദ്ധാന്തമായി പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ആഡംസ്മിത്തും റിക്കാർഡോയും മറ്റു പലരും ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ വക്താക്കളായിരുന്നു. പെററിയും ഈ അഭിപ്രായത്തിൽ ഉറച്ചു വിശ്വസിച്ചിരുന്നുവെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേറെയും ചില പ്രസ്താവനകളും തെളിയിക്കുന്നുണ്ടു്. ''ജീവിക്കാൻ കഷ്ടിച്ചു തികയുന്ന കൂലിയേ കൊടുക്കാവൂ; അതിന്റെ ഇരട്ടി കൊടുത്താൽ അയാളും ചെയ്യുമായിരുന്ന ജോലിയുടെ പകുതിയേ ചെയ്യൂ. അയാളുടെ അത്രയും പ്രയത്നഫലം നാട്ടാർക്കു നഷ്ടപ്പെടുകയാണു്'' എന്നാണു് പെററിയുടെ നിലപാടു്. കൂലിയേക്കാളും കൂടുതൽ തൊഴിലാളി ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നുവെന്ന ഈ ആശയത്തിൽ നിന്നു് മാർക്സിന്റെ 'മിച്ചമൂല്യ'സിദ്ധാന്തത്തിലേക്കു് അധികം ദൂരമില്ലെന്നു കാണാവുന്നതാണു്.

അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലമായി, അധ്വാനത്തിന്റെ പ്രതിഫലമായി നൽകപ്പെടുന്ന കൂലി കഴിഞ്ഞു് ഒരു മിച്ചം ഉൽപാദകന്റെ പക്കൽ അവശേഷിക്കുമെന്നു് പെററിക്കു് അറിയാമായിരുന്നുവെങ്കിലും കാർഷികരംഗത്തു മാത്രമേ ഇതു സംഭവിക്കുന്നുള്ളൂ എന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. കാർഷികരംഗത്തു കാണപ്പെടുന്ന ഈ മിച്ചമാണു പാട്ടം; അധ്വാനത്തിന്റെ മുഴുവൻ ലാഭവും ഈ തുകയിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. പാട്ടമെന്നോ മിച്ചമെന്നോ ലാഭമെന്നോ വിളിക്കാവുന്ന ഈ തുക തന്നെയാണു് മൂല്യമെന്നു് പെററി കരുതിയിരുന്നതായി നാം കണ്ടു. ഈ വീക്ഷണകോണത്തിൽ നോക്കുമ്പോഴും പാട്ടം മൂല്യനിർണായകമാണെന്നു് വരുന്നു. എന്നാൽ പാട്ടത്തെക്കുറിച്ചു് മറെറാരു സിദ്ധാന്തവും പെററി

അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്". ധാന്യത്തിനു പ്രിയം വർധിക്കുമ്പോഴും അതിന്റെ വില ഉയരുകയും തത്ഫലമായി ധാന്യം വിതയ്ക്കുന്ന നിലങ്ങളുടെ പാട്ടം കൂടുകയും ഒട്ടുവിൽ നിലങ്ങളുടെ വിലതന്നെ ഉയരുകയും ചെയ്യും. ഉദാഹരണമായി ലണ്ടൻ നിവാസികളുടെ ആവശ്യത്തിനു നാല്പതു മൈലകലെ നിന്നു ധാന്യം കൊണ്ടു വരുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ലണ്ടനിൽ നിന്നു ഒരു മൈൽ ദൂരത്തിനകമുള്ള പ്രദേശങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന ധാന്യത്തിനു അവയുടെ സഹജവിലയ്ക്കു പുറമേ മുപ്പത്തിയൊൻപതു മൈൽ ദൂരത്തെത്തിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന ചെലവിന്റെ തുകയും കൂടി കിട്ടുന്നതാണു്. ഈ സിദ്ധാന്തമനുസരിച്ചു് വിലയാണു് പാട്ടം നിശ്ചയിക്കുന്നതു്. ഉൽപാദനച്ചെലവിനു പുറമേ കിട്ടുന്ന തുകയാണതെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. പെററിക്കു ശേഷം ഏതാണ്ടു നൂററിയൻപതു വർഷങ്ങൾക്കു ശേഷം 'റിക്കാർഡോ സിദ്ധാന്ത'മെന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമായ പാട്ടസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ പ്രധാന അംശങ്ങളെല്ലാം ഇതിലടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്. നിലങ്ങളുടെ ദൂരവ്യത്യാസം കൊണ്ടു ചില കൃഷിക്കാർക്കു മിച്ചം കിട്ടുമെന്നു പെററി അഭിപ്രായപ്പെട്ടപ്പോൾ റിക്കാർഡോയുടെ വിശദീകരണം നിലങ്ങളുടെ ഫലഭ്രയിഷ്ഠതയിലുള്ള വ്യത്യാസത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നുവെന്നേയുള്ളൂ.

ഭൂമിയുടെ മൂല്യം

ഭൂമിയുടെ മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതിനു പെററി നിർദേശിക്കുന്ന മാർഗം, ഭൂമിയിൽ നിന്നുള്ള വാർഷികാദായത്തിന്റെ മൂലധനവൽക്കരണമാണു്. അധ്വാനഫലത്തിൽ നിന്നു കൂലി കുറച്ചു് ബാക്കി വരുന്നതാണു് പാട്ടമെന്നു് പെററി നേരത്തെ നിർവചിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഭൂമിയിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന വാർഷികാദായമായിട്ടാണു് ഇപ്പോഴും അദ്ദേഹം പാട്ടത്തെ വീക്ഷിക്കുന്നതു്. എത്ര കൊല്ലത്തെ വാർഷികാദായമാണു് ഭൂമിയുടെ വില കണക്കാക്കാൻ എടുക്കേണ്ടതെന്നു തീരുമാനിക്കുന്നതു് ഇംഗ്ലണ്ടിൽ അക്കാലത്തു നിലനിന്ന ചില ഏർപ്പാടുകളും പതിവുകളും വെച്ചുകൊണ്ടാണു്. ഒരു വസ്തു വാങ്ങുന്ന ആളു നോക്കുന്നതു് ആ വസ്തുവിൽ നിന്നുള്ള വാർഷികാദായമെന്തായിരിക്കുമെന്നും ആ ആദായം അയാളും അയാളുടെ അനന്തരാവകാശികളും കൂടി എത്രകൊല്ലം അനുഭവിക്കുമെന്നുമാണു്. ഒരു കുടുംബത്തിലെ മൂന്നു തലമുറയിൽപ്പെട്ട ആളുകളും—മകനും അച്ഛനും മുത്തച്ഛനും—ഒരേ കാലത്തു ശരാശരി ഇരുപത്തൊന്നു വർഷം ജീവിച്ചിരിക്കുമെങ്കിൽ ഇരുപത്തിയൊന്നു വർഷത്തെ വാർഷികാദായമാണു് വസ്തുവിന്റെ വിലയായി നിർണയിക്കപ്പെടുക. പ്രമാണത്തിന്റെ ഭദ്രതയും ആദായത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഉറപ്പും വ്യത്യാസപ്പെടുന്നതനുസരിച്ചു് ഈ വിലയ്ക്കും വ്യത്യാസം വരാവുന്നതാണു്.

ഭൂമിയുടെ വില കണ്ടുപിടിക്കാനുള്ള ഈ വിദ്യ ഉപയോഗിച്ചു് മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു വാങ്ങുന്ന പണത്തിന്റെ പലിശനിരക്കു കണ്ടുപിടിക്കാമെന്നു പെറ്റി മനസ്സിലാക്കി. മറിച്ചു് ഭൂമിയുടെ കോംവില കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു് പണത്തിന്റെ പലിശനിരക്കു നേരത്തെ കണ്ടുപിടിക്കണമെന്നു് പെറ്റി കരുതി

യില്ല. പാട്ടവും ഭൂമിയുടെ വിലയുമറിഞ്ഞാൽ അതിൽ നിന്നും പലിശ കണ്ടു പിടിക്കാമെന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിലപാടു്. പലിശയെന്നു പറയുന്നതു തന്നെ പണത്തിന്മേലുള്ള 'പാട്ട'മാണെന്നു പെററി കരുതി. കടം വാങ്ങിയ പണം കൊണ്ടു് വാങ്ങാവുന്ന ഭൂമിയുടെ വാർഷികാദായവും പണത്തിന്റെ പലിശയും തുല്യമാണെന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാദം. പക്ഷേ, തിരിച്ചു കിട്ടുമെന്നുറപ്പുള്ളപ്പോഴാ മാത്രമേ ഈ പലിശയ്ക്കു കടം കിട്ടുകയുള്ളു. ഉറപ്പു കുറവായ ഇടപാടുകളിൽ, ഈ നിരക്കിനോടുകൂടി നഷ്ടസാധ്യതയ്ക്കു പരിഹാരമെന്ന നിലയിൽ ഒരു തുക കൂടി ചേർക്കപ്പെടാറുണ്ടു്. ഓരോ വായ്പയുടെയും സാഹചര്യങ്ങളനുസരിച്ചു് പലിശനിരക്കുകളും വ്യത്യാസപ്പെടാമെന്നുള്ളതിനാൽ നിയമം മൂലം പലിശ നിരക്കുകളും ക്രിപ്പപ്പെടുത്തുന്നതിനോടു് പെററിക്കു് അനുഭാവമില്ലായിരുന്നു. എങ്കിലും പലിശയുടെ യഥാർഥ അടിസ്ഥാനവും മാനദണ്ഡവും ഭൂമിയുടെ വാർഷികാദായനിരക്കാണെന്നു തന്നെ അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. പലിശയെ സംബന്ധിച്ച പെററിയുടെ ചില അഭിപ്രായങ്ങളിൽ മധ്യയുഗചിന്തയുടെ സ്വാധീനം കാണാം. ഉദാഹരണമായി കടം കൊടുക്കുന്നയാളും എപ്പോഴും ആവശ്യപ്പെട്ടാലും ഉടൻ തന്നെ പണം മടക്കിക്കൊടുക്കണമെന്നാണു് നിബന്ധനയെങ്കിൽ പലിശ കൊടുക്കേണ്ടതില്ലെന്നാണു് പെററി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഒരാൾ തന്റെ പണം സ്വന്തകാര്യത്തിനു് ഒരു നിശ്ചിത കാലത്തേയ്ക്കു് തനിക്കെത്ര അത്യാവശ്യം വന്നാലും ഉപയോഗിക്കാതിരിക്കാൻ തയ്യാറാവുന്നതിന്റെ ഒരു നഷ്ടപരിഹാരമാണു് പലിശയെന്നു് പെററി തുടർന്നു പറയുന്നു.[1] ഏതായാലും പലിശയെന്നതു് പണത്തിന്റെ ഉപയോഗത്തിനു നൽകുന്ന പ്രതിഫലമായിട്ടാണു് പെററി നിർവചിച്ചിരുന്നതെന്നുള്ളതു് വ്യക്തമാണു്. പലിശനിരക്കും വിദേശവിനിമയനിരക്കും തമ്മിൽ ബന്ധമുണ്ടെന്നു പെററി വാദിച്ചു. ഇക്കാര്യത്തിൽ മാലൈൻസിന്റെയും പെററിയുടെയും അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു് അടുപ്പം കാണുന്നുണ്ടു്. എങ്കിലും വിദേശവിനിമയനിരക്കുകളും നിയമംവഴി നിയന്ത്രിക്കണമെന്ന മാലൈൻസിന്റെ വാദവും പെററിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും വിരുദ്ധങ്ങളായിരിക്കുന്നു. വിദേശവിനിമയനിരക്കുകളും നിയമം വഴി നിശ്ചയിക്കാൻ പാടില്ലയെന്നു പെററി ശക്തിയായി വാദിച്ചു. സ്വർണവും വെള്ളിയും മറുനാടുകളിലേക്കു് കൊണ്ടുപോകുന്നതു തടയേണ്ട കാര്യമില്ലെന്നും പെറ്റി വിശ്വസിച്ചു.

വിശിഷ്ടലോഹങ്ങൾക്കും പണത്തിനും വാണിജ്യവാദകാലത്തെ മറു ചിന്തകന്മാർ നൽകിയിരുന്ന പ്രാധാന്യം പെററിയും നൽകിക്കാണുന്നുണ്ടു്. കയറ്റുമതികളും, ഇറക്കുമതികളെക്കാളും കൂടിയിരുന്നാൽ നാട്ടിലേക്കു പണം വരുമെന്നും അദ്ദേഹം ഓർമപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. എങ്കിലും പണവും മൂലധനവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസത്തെ സംബന്ധിച്ചു് പെററിക്കുണ്ടായിരുന്ന അറിവു് അക്കാലത്തു മറു പലർക്കുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. വ്യാപാരത്തിനു പണം വേണമെന്നുള്ളതു ശരിതന്നെ. എന്നാൽ പണം കൂടുതലായാലും കുഴപ്പമുണ്ടു്. മനുഷ്യശരീരത്തിൽ കൊഴുപ്പുപോലെയാണു് 'സാമ്പത്തികശരീരത്തിൽ' പണം. സാമ്പത്തികരം

1 Schumpeter, History of Economic Analysis, P. 215

ഗത്തെ അനുക്രമമായ വളർച്ചയ്ക്കും സുഗമമായ വ്യാപാരത്തിനും മറ്റുമായി എത്ര പണം വേണമെന്നു് നിശ്ചയിക്കാൻ പണം എത്ര വേഗത്തിൽ കൈമറിഞ്ഞു പോകുന്നുവെന്ന കൂടി അറിയേണ്ടതുണ്ടു്. പണത്തിന്റെ പ്രചാരവേഗം എന്ന ഈ ആശയം പണസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ സ്ഥായിയായ അംഗീകാരം നേടിയിട്ടുണ്ടു്. പണം കൂടുതലുള്ളപ്പോൾ അവ അന്യദേശങ്ങളിലേക്കു് കയറ്റുമതി ചെയ്യുകയോ ഏറ്റവും കൂടുതൽ പലിശ കിട്ടുന്നയിടങ്ങളിൽ പലിശയ്ക്കു കൊടുക്കുകയോ ചെയ്യണം. ആവശ്യത്തിനു വേണ്ടത്ര പണമില്ലെങ്കിൽ ഒരു ബാങ്കു സ്ഥാപിച്ചു് വായ്പാസൗകര്യങ്ങളും വർധിപ്പിച്ചും മറ്റും ആ വിഷമം തരണം ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നതാണു്. ഏതായാലും പണമല്ല, പണം കൊണ്ടു നടത്തേണ്ട ഇടപാടുകളാണു് പ്രധാനം.

പണം പോരാതെ വരുമ്പോൾ നാണയങ്ങളുടെ ലോഹാംശം കുറയ്ക്കുന്ന നടപടിയെ പെററിയും നിശിതമായി എതിർത്തു. പൊളിഞ്ഞുപോകുന്ന കച്ചവടക്കാർ, കടക്കാർക്കു രൂപയ്ക്കു് 75 പൈസവച്ചു കൊടുത്തുതീർക്കുന്നതുപോലെയോ, അല്ലെങ്കിൽ കടയിലുള്ള സാധനങ്ങൾ കമ്പോളവിലയിൽ കുട്ടിവിൽക്കുന്നതുപോലെയോ ഉള്ള ഒരു നടപടിയാണിതെന്നും പെററി കരുതി. വെള്ളികൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന ഒരു നാണയത്തിലെ വെള്ളിയുടെ അംശം കുറച്ചാൽ ആ നാണയത്തിനു പകരം കിട്ടുന്ന സാധനങ്ങളുടെ അളവും കുറയാതെ തരമില്ല.

വെർബൂം സാപ്പിയേന്തി എന്ന കൃതിയിൽ പെററി ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ ദേശീയ വരുമാനം കണക്കാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടു്. ജനസംഖ്യ, പ്രചാരത്തിലുള്ള പണം, മൂലധനം, ഭരണകൂടത്തിന്റെ വരവുചെലവുകൾ എന്നിവയെല്ലാം അദ്ദേഹം കണക്കുകൂട്ടിനോക്കി. ഇപ്പോൾ നടപ്പിലുള്ള വരുമാനനിർണയസംരംഭങ്ങൾക്കെല്ലാം ഒന്നാമതായി മാർഗദർശനം നൽകിയതു് വില്യം പെററിയാണെന്നു് പറയുന്നതിൽ തെററില്ല.

റിച്ചാർഡ് കാൻറില്ലൺ (1680-1734)

പെററിയുടെ ചിന്താസരണിയുടെ തുടർച്ചതന്നെയാണു് കാൻറില്ലണിൽ കാണുന്നതു്. ഐറിഷ് വംശജനായ കാൻറില്ലൺ പാരീസിലെ ഒരു ബാങ്കറായിരുന്നു. 1730 നോടടുപ്പിച്ചു് ഇദ്ദേഹം രചിച്ച ''വാണിജ്യത്തിന്റെ സാമാന്യസ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചൊരുപന്യാസം'' (Essai Sur la Nature de Commerce en general) ശ്രദ്ധേയമാണു്. ഈ ഉപന്യാസത്തിന്റെ കൈയെഴുത്തുപ്രതി ചില സുഹൃത്തുക്കളെ അക്കാലത്തു തന്നെ കാൻറില്ലൺ കാണിച്ചിരുന്നു. 1734-ൽ കാൻറില്ലൺ കൊല്ലപ്പെട്ടു. 1755-ൽ ഈ ഉപന്യാസം പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. എന്നാൽ വില്യം സ്റ്റാൻലി ജെവോൺസ് 1781-ൽ വീണ്ടും കണ്ടെടുത്തതിനു ശേഷമാണു് ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുടെ സവിശേഷശ്രദ്ധയ്ക്കു് ഇതു വിഷയമായതു്. കാൻറില്ലണിന്റെ പ്രബന്ധത്തിൽ നിന്നു് വേതനത്തെ സംബന്ധിച്ച അഭിപ്രായങ്ങൾ ആഡംസ്മിത്ത് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന കാര്യവും എടുത്തുപറയേണ്ടതാണു്.

ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആഡംസ്മിത്തിന്റെ ''രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധന''ത്തിനു മുമ്പുണ്ടായ ഏറ്റവും അടുക്കും ചിട്ടയുമുള്ള പ്രബന്ധം കാൻറില്ലൺന്റേതായിരുന്നു. അന്നുവരെ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന തത്വങ്ങളെ പുനരാവിഷ്ക്കരിച്ചുവെന്നതു് മാത്രമല്ല കാൻറില്ലൺന്റെ നേട്ടം. മൗലികമായ ചില നവീനാശയങ്ങളും സംഭാവന ചെയ്യാനും അദ്ദേഹത്തിനു സാധിച്ചു. സാന്മാർഗികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ പരിഗണനകളിൽ നിന്നു തികച്ചും സ്വതന്ത്രമായ ഒരു കാഴ്ചപ്പാടിൽ നിന്നു കൊണ്ടു് ഉൽപാദനം, വിനിമയം, വിതരണം എന്നീ പ്രക്രിയകളെ വ്യവസ്ഥാപിതവും വസ്തുനിഷ്ഠവുമായി ആദ്യമായി വിശകലനം ചെയ്തതു കാൻറില്ലൺ ആണെന്നു ജെവോൺസു് അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. പെറ്റിയെത്തുടർന്നു് മറ്റു പലരും നികുതി സമ്പ്രദായത്തെയും മറ്റു സാമ്പത്തിക നയങ്ങളെയും കുറിച്ചു പഠനങ്ങളും നടത്തിയിരുന്ന അക്കാലത്തു് കാൻറില്ലൺ ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങളിലും സിദ്ധാന്തങ്ങളിലും മാത്രമേ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിച്ചിരുന്നുള്ളു എന്നുള്ളതും ശ്രദ്ധേയമാണു്.

കാൻറില്ലൺന്റെ പ്രബന്ധം മൂന്നു ഭാഗങ്ങളായി തിരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒന്നാം ഭാഗത്തിൽ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥ, ജനസംഖ്യ, മൂല്യം, വേതനം മുതലായ വിഷയങ്ങളാണു് ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടുന്നതു്. രണ്ടാം ഭാഗത്തിൽ വിനിമയം, പണം, പലിശ തുടങ്ങിയവയും മൂന്നാം ഭാഗത്തിൽ വിദേശവ്യാപാരം, ബാങ്കിങ്ങു് സമ്പ്രദായങ്ങളും, വായ്പകളും എന്നിവയുമാണു് വിഷയങ്ങളും. ഒടുവിലത്തെ രണ്ടു ഭാഗങ്ങളിലാണു് കാൻറില്ലൺന്റെ മൗലികപ്രതിഭ വെട്ടിത്തിളങ്ങുന്നതു്.

മൂല്യം, വില, പലിശ എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച കാൻറില്ലൺന്റെ ആശയങ്ങളിൽ വലിയ പുതുമയൊന്നും കാണുന്നില്ല. മിക്കവാറും പെറ്റിയുടെയും മറ്റും ആശയങ്ങളുടെ സ്വതന്ത്രമായ ഒരാവിഷ്ക്കരണം മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളു അവ. ''ഒരു ധനത്തിന്റെ വിലയും തനി മൂല്യവും സാമാന്യേന അതുൽപാദിപ്പിക്കുന്നതിനു ചെലവായ ഭൂമിയുടെയും അധ്വാനത്തിന്റെയും തുകയാണു്'' എന്നതാണദ്ദേഹത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന സങ്കല്പം. എന്നാൽ ഭൂമിയും അധ്വാനവും എല്ലാ വസ്തുക്കളിലും ഒരേ അനുപാതത്തിലല്ല ചെലവാക്കപ്പെടുന്നതു്. വാച്ചിന്റെ സ്പ്രിങ്ങുപോലെയുള്ള സാധനങ്ങളിൽ ഭൂമിയുടെ (പദാർഥത്തിന്റെ) അംശം തീരെ കുറവും അധ്വാനത്തിന്റെ അംശം വളരെക്കൂടുതലുമായിരിക്കും. എന്നാൽ വെട്ടിവീഴ്ത്തപ്പെടുന്ന ഒരു തടിയുടെ മൂല്യത്തിൽ, ഭൂമിയുടെ (പദാർഥത്തിന്റെ) പങ്കു് അധ്വാനത്തിനേതിനെക്കാളും എത്രയോ കൂടുതലായിരിക്കും. ഭൂമിയും അധ്വാനവും ചേർന്നാണു് മൂല്യം നിശ്ചയിക്കുന്നതെന്ന ഈ പ്രസ്താവനയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മൂല്യത്തെ സംബന്ധിച്ച ഉൽപാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തമാണു് കാൻറില്ലൺ ആവിഷ്ക്കരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു പറയാം.

തനിമൂല്യം (Intrinsic value, valeur intrinsique) കാലദേശങ്ങൾക്കതീതമായി സ്ഥിരമായി നിലകൊള്ളുന്നു. എന്നാൽ കമ്പോളവിലകളിൽ നിരന്തരം ഏറ്റക്കുറവുകളുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കും. തന്മൂലം യഥാർഥവിലയായ തനിമൂല്യവും കമ്പോളവിലയും വ്യത്യസ്തമായിരിക്കാൻ സാധ്യതയുണ്ടു്. എങ്കിലും ഈ

വ്യത്യാസങ്ങൾ സാധാരണയായി ചെറിയ തോതിൽ മാത്രമായിരിക്കുമെന്നായിരുന്നു കാൻറില്ലൺന്റെ വിശ്വാസം. കമ്പോളവിലകളെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ശക്തികൾ ചോദനവും പ്രദാനവുമാണു്. ചോദനത്തിന്റെ അഭാവവും അപര്യാപ്തതയും സാധനവിലകൾ താഴ്ത്തിക്കളയും. ഉദാഹരണമായി, തോട്ടകൾ വെട്ടിയും തിട്ടകൾ പിടിപ്പിച്ചും ഭംഗിയാക്കപ്പെട്ട ഒരുദ്യാനം വില്ക്കുമ്പോൾ ആ ഭൂമിയുടെയും അതിൽ ചെലവാക്കപ്പെട്ട അധ്വാനത്തിന്റെയും തോതിലുള്ള വില ചിലപ്പോൾ കിട്ടിയില്ലെന്നു വരാം. എന്നാൽ മറ്റു ചിലപ്പോഴാകട്ടെ, ഇരട്ടി വില കിട്ടിയെന്നുമിരിക്കും. ചോദനത്തിന്റെ കൂടുതൽ കുറവിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യമാണിതു്. യഥാർഥമൂല്യവും കമ്പോളവിലകളും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുവെങ്കിലും അവയെ പരസ്പരം ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന കണ്ണിയേതാണെന്നു കാൻറില്ലൺ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടില്ല. ഇത്തരം വ്യത്യാസങ്ങൾ ഒരു ഹ്രസ്വകാലപ്രതിഭാസം മാത്രമാണെന്നു കാൻറില്ലൺ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. വേണ്ടത്ര സമയം നൽകിയാൽ പ്രദാനം ചോദനത്തിനൊപ്പമായിക്കൊള്ളും. ഇതു തെളിയിക്കാൻ കാൻറിലൺ ഒരുദാഹരണം നൽകുന്നുണ്ടു്. കൃഷിക്കാർ, പതിവിൽക്കവിഞ്ഞു ധാന്യം കൃഷിചെയ്താൽ മുൻപതിവനുസരിച്ചുള്ള എണ്ണം ആടുകളെ വളർത്താൻ കഴിയുകയില്ല. അതിന്റെ ഫലമായി, കമ്പിളിരോമവും മാംസവും പതിവനുസരിച്ചു് വില്ക്കാനില്ലാതെയാകും. കമ്പിളിരോമത്തിന്റെയും മാംസത്തിന്റെയും വില കൂടുകയും ധാന്യത്തിന്റെ വില കുറയുകയുമായിരിക്കും ഇതിന്റെ ഫലം. ആളുകൾ അവരുടെ വസ്ത്രങ്ങൾ കൂടുതൽ കാലം ഉപയോഗിക്കാൻ ശ്രമിക്കും. ധാന്യത്തിന്റെ വിലയിടിവും കമ്പിളിരോമത്തിന്റെ വിലക്കയറ്റവും കാണുമ്പോൾ അടുത്ത തവണ കൃഷിക്കാർ കുറച്ചു സ്ഥലത്തു മാത്രം വിതയ്ക്കുകയും ബാക്കി പ്രദേശങ്ങൾ മുഴവൻ ആടുവളർത്താനുപയോഗിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങനെ വിലകൾ മാറുന്നതനുസരിച്ചു് കൃഷിയും വ്യത്യാസപ്പെടുത്താനുള്ള നിരന്തരമായ പരിശ്രമത്തിന്റെ ഫലമായി ചോദനത്തിനോടു പൂർണമായും പ്രദാനം ഒപ്പുത്തപ്പെടുത്തിയെടുക്കാൻ കൃഷിക്കാർക്കു കുറെക്കാലം കൊണ്ടു സാധിക്കും.

അധ്വാനവും ഭൂമിയുമാണു് സാധനങ്ങളുടെ യഥാർഥ മൂല്യം നിശ്ചയിക്കുന്നതെന്ന പ്രസ്താവം കൊണ്ടു് കാൻറില്ലൺ തൃപ്തനാവുന്നില്ല. മൂല്യത്തെ ഒരു ഒറ്റത്തുകയായി പറയണമെങ്കിൽ ഭൂമിയെ അധ്വാനമായിട്ടോ മറിച്ചോ മാറ്റാൻ കഴിയണം. അതിനു ഭൂമിയുടെ മൂല്യവും അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം കണ്ടുപിടിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. സമബന്ധം കണ്ടെത്താനുള്ള ഈ ശ്രമം പെറ്റിയും നടത്തിയതാണെന്നു് നാം നേരത്തെ കണ്ടു. കാൻറില്ലൺന്റെ ശ്രമം കൂലിയെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു ചർച്ചയിലേക്കു വഴുതി വീഴുന്നതായിട്ടാണു് കാണുന്നതു്.

കൂലിയെ സംബന്ധിച്ച കാൻറില്ലൺന്റെ ആശയങ്ങൾ പെറ്റിയുടേതിൽ നിന്നും വിഭിന്നമല്ല. ഭൂമിയും അധ്വാനവും തമ്മിലുള്ള സമബന്ധം കാണുന്നതിനു് ഒരു നിശ്ചിതമായ അധ്വാനശക്തിയുൽപാദിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ട ഭക്ഷണമെത്രയെന്നു നോക്കിയാൽ മതിയെന്നു കാൻറില്ലൺ കരുതി. അടുത്തതായി അ

ത്രയും ക്ഷേണം ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ട ഭൂമി എത്രയെന്നു കണ്ടുപിടിക്കാം. ഒരു തൊഴിലാളിയുടെ അധ്വാനത്തിന്റെ യഥാർഥമൂല്യം, അയാൾക്കും പ്രായപൂർത്തിയെത്തുന്നതു വരെ അയാളുടെ രണ്ടു കുഞ്ഞുങ്ങൾക്കും വേണ്ട ക്ഷേണസാധനങ്ങളുൽപാദിപ്പിക്കാൻ വേണ്ടിവരുന്ന ഭൂമിയാണെന്നു കാൻറില്ലൺ പ്രഖ്യാപിച്ചു. ജനിക്കുന്ന കുട്ടികളിൽ പകുതിയും പതിനേഴു വയസ്സാകുന്നതിനു മുമ്പു മരിച്ചുപോകുന്നുവെന്ന ഹാല്ലിയുടെ കണക്കനുസരിച്ചാണു് രണ്ടു കുഞ്ഞുങ്ങൾക്കു വേണ്ട ആഹാരത്തെപ്പറ്റി കാൻറില്ലൺ പറയുന്നതു്. വിവിധ തൊഴിലുകളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന തൊഴിലാളികൾക്കു് വിവിധ തോതിൽ കൂലി നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതിന്റെ കാരണങ്ങളും അദ്ദേഹം കണ്ടെത്തി. കൂലിയെ സംബന്ധിച്ച ഈ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു് ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളോടു് ഏതു നിലയിലും സമശീർഷത അവകാശപ്പെടാവുന്നതാണു്.

അധ്വാനത്തിനു ചെലവാകുന്നതിൽ കൂടുതൽ കൃഷിയിൽ നിന്നു് ആദായം കിട്ടുമെന്നും, കൃഷിയിൽ നിന്നുള്ള ഈ അറുതാദായമാണു് ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ മൊത്തം അറുതാദായമെന്നും കാൻറില്ലൺ വിശ്വസിച്ചു. ഈ അറുതാദായത്തിനു പാട്ടമെന്നും ഉല്പാദകന്റെ മിച്ചമെന്നും പറയാം. എങ്ങനെ വിളിച്ചാലും, ഇതു പ്രകൃതിയുടെ സംഭാവനയാണെന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു സംശയമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഈ തുക ചെലവു ചെയ്യുന്ന രീതി അനുസരിച്ചായിരിക്കും ആ രാജ്യത്തിലെ തൊഴിലവസരങ്ങളും വരുമാനവും മറ്റും കൂടുകയോ കുറയുകയോ ചെയ്യുന്നതു്.

പണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചയിലും ചോദനപ്രദാനങ്ങളുടെ സ്വാധീനത്തെപ്പറ്റി കാൻറില്ലൺ എടുത്തു പറയുന്നുണ്ടു്. പണത്തിന്റെ തുകയും വിലനിലവാരവും തമ്മിൽ ബന്ധമുണ്ടെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും, ആ ബന്ധത്തിന്റെ പരിമിതികളെക്കുറിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിനു നല്ല ബോധ്യമുണ്ടായിരുന്നു. വിലനിലവാരം കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു് പ്രചാരത്തിലുള്ള പണവും സാധനങ്ങളുടെ മൊത്തം തുകകളുമായി തട്ടിച്ചു നോക്കുന്നതു്, കയറ്റുമതി ചെയ്യാൻ ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സാധനങ്ങൾ മാറ്റി വെച്ചിട്ടുവേണമെന്നു് അദ്ദേഹം താക്കീതു നൽകുന്നുണ്ടു്.

മറ്റു സാധനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലെന്നതു പോലെ, പണത്തിന്റെയും യഥാർഥമൂല്യം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുക, അതിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഭൂമിയുടെയും അധ്വാനത്തിന്റെയും തോതനുസരിച്ചാണു്. പണത്തിന്റെ മൂല്യം സാങ്കല്പികമാണെന്നും, പൊതുസമ്മതി കൊണ്ടു മാത്രമാണു് അവയ്ക്കു മൂല്യമുണ്ടാകുന്നതെന്നും പറയുന്നതിൽ വലിയ കാര്യമില്ല. കാരണം, എല്ലാ സാധനങ്ങളുടെയും കാര്യത്തിൽ, മൂല്യനിർണയത്തിനു പുറകിൽ ജനസമ്മതിയുണ്ടെന്നു കാണാവുന്നതാണു്. മറ്റു സാധനങ്ങളുടെ കമ്പോളവിലകളും മാറുന്നതുപോലെ പണത്തിന്റെ വിലയും മാറ്റങ്ങൾക്കതീതമല്ല. എന്നാൽ, മൂല്യത്തിന്റെ യഥാർഥ മാനദണ്ഡമെന്ന നിലയ്ക്കു്, പണത്തിന്റെ വില അതിന്റെ യഥാർഥ മൂല്യത്തിൽ നിന്നു വ്യതിചലിച്ചു കൂടാത്തതാണു്.

വിദേശവ്യാപാരത്തിന്റെ ഫലമായി, വ്യാപാരത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങൾക്കിടയിൽ വിശിഷ്ടലോഹങ്ങൾ എങ്ങനെ അനായാസമായും സ്വാഭാവികമായും വിതരണം ചെയ്യപ്പെടുമെന്നു് കാൻറില്ലൺ വിശദമാക്കുന്നുണ്ടു്. ഒരു രാജ്യത്തിനു്, കുറെക്കാലം തുടർച്ചയായി, കയറ്റുമതിമിച്ചം അനുഭവപ്പെട്ടാൽ, ആ രാജ്യത്തിലേക്കു വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വിശിഷ്ടലോഹങ്ങൾ പണമായി പ്രചാരത്തിലെത്തുകയും പണം കൂടുന്ന തോതിൽ ഭൂമിയുടെയും അധ്വാനത്തിന്റെയും വില വർധിക്കുകയും ചെയ്യും. തുടർന്നു സാധനങ്ങളുടെ വില കൂടുകയും കയറ്റുമതി കുറയുകയും ഇറക്കുമതി വർധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അനുകൂലമായിരുന്ന വ്യാപാരമിച്ചം പ്രതികൂലമായിത്തീരുകയും വിശിഷ്ടലോഹങ്ങൾ പുറം രാജ്യങ്ങളിലേക്കു് അയക്കേണ്ടിവരികയും ചെയ്യുന്നു. അന്തർദേശീയ വിശിഷ്ടലോഹപ്രവാഹസമ്പ്രദായത്തെക്കുറിച്ചു് കാൻറില്ലൺ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഈ പ്രസ്താവനയോടു് ഒപ്പം നിൽക്കാൻ ഡേവിഡ് ഹ്യൂമിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ മാത്രമേ അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ.

ഒരു രാജ്യത്തു പ്രചാരത്തിലുള്ള പണം വർധിക്കുമ്പോൾ, അതിന്റെ ഫലം ഏതേതു രംഗങ്ങളിലാണു് ആദ്യം കാണുകയെന്നും ഏതെല്ലാം ജനവിഭാഗങ്ങളാണു് അതിന്റെ ഗുണഫലങ്ങളനുഭവിക്കാനിടയാവുകയെന്നുമുള്ള പ്രശ്നത്തിൽ കാൻറില്ലൺ നടത്തിയ പഠനം പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിൽ പല പുതിയ അറിവുകളും സംഭാവന ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ലോഹങ്ങളില്ലാത്തതു കൊണ്ടു് കൂടുതൽ പണം പ്രചാരത്തിൽ കൊണ്ടുവരാൻ സാധിക്കാതെ വരുമ്പോൾ, കടലാസ്സുപണം നിർമ്മിച്ചു് തൽക്കാലം പരിഹാരം കാണാമെങ്കിലും, അപ്പിശാസത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ വേലിയേറ്റത്തിൽ തന്നെ കടലാസ്സുപണം അപ്രത്യക്ഷമാവുകയും രാജ്യത്തു കുഴപ്പങ്ങൾക്കിടയാക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നായിരുന്നു കാൻറില്ലൺന്റെ വിശ്വാസം. പണത്തിന്റെ പ്രചാരവേഗം വർധിക്കുന്നതു കൊണ്ടു് പ്രചാരത്തിലുള്ള പണം വർധിക്കുന്ന ഫലം ഒരളവുവരെ ഉണ്ടാകുമെന്നദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു.

പെറ്റിയെയും മറ്റു സമകാലികരായ ധനശാസ്ത്രചിന്തകരെയും പോലെ ജനശക്തിയാണു് ഏതു രാജ്യത്തിന്റെയും യഥാർഥ സമ്പത്തെന്നു് കാൻറില്ലണും വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. എങ്കിലും, ആഹാരമുള്ളിടത്തോളം ജനസംഖ്യ വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്നും, തൊഴിലാളിക്കു കഷ്ടിച്ചു കഴിയാനുള്ള തുകയേ കൂലിയായി കിട്ടാനിടയാവുകയുള്ളുവെന്നുമുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ മാൽത്തൂസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ വിദൂരച്ഛായ കാണാവുന്നതാണു്.

കൂലിയെ സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു് ഹാല്ലിയുടെ ജനനമരണക്കണക്കുകളെ ആശ്രയിക്കുകയും തൊഴിലാളികളുടെ വരവു ചെലവു കണക്കുകളെക്കുറിച്ചു് പഠനങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്ത കാൻറില്ലൺ, സാഖ്യികം ഉപയോഗിച്ചു് കൃത്യമായി സാമ്പത്തികപഠനങ്ങൾ നടത്താനുള്ള പിൽക്കാലപ്രവണതയ്ക്കു് ഉത്തേജനവും മാർഗദർശനവും നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാവുന്നതാണു്, ധനമിതികമെന്ന വിജ്ഞാനശാഖ ഇന്നു വളരെ വളർന്നിട്ടുണ്ടല്ലോ.

സാമ്പത്തികമണ്ഡലത്തിൽ സംരംഭകവൃത്തിയുടെ പങ്കിനെക്കുറിച്ച് കാൻറില്ലൺനു് ധാരണയുണ്ടായിരുന്നു. കാർഷികരംഗത്തു് സംരംഭകവൃത്തിയുടെ സ്വഭാവമെങ്ങനെയെന്നു് അദ്ദേഹം നന്നായി വിശകലനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. പാട്ടം, കൂലി എന്നീ ചെലവുകൾ കരാറിൻപടി തന്നെ ചെയ്യു തീർക്കുവാൻ കൃഷിക്കാർ ബാധ്യസ്ഥരാണു്. എന്നാൽ കാർഷികവിഭവങ്ങൾ വില്ക്കുമ്പോൾ എത്ര വില കിട്ടുമെന്ന കാര്യം അവർക്കു നേരത്തെ തീർച്ചപ്പെടുത്താൻ കഴിയുകയില്ല. സുനിശ്ചിതമായ ബാധ്യതകളും അനിശ്ചിതമായ പ്രതിഫലവുമാണു് കൃഷിക്കാരനു ലഭിക്കുന്നതു്. നഷ്ടം വരാനുള്ള സാധ്യതയുണ്ടെന്നു മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടു് തന്നെയാണു് അവർ കൃഷി ചെയ്യാൻ തീരുമാനിക്കുന്നതു്. ഇതു കൊണ്ടു തന്നെയാണു് കൃഷിക്കാരൻ ഒരു സംരംഭകനായിത്തീരുന്നതു്. നഷ്ടസാധ്യത ഏറെറടുക്കുകയെന്നതാണു് സംരംഭവൃത്തിയുടെ സ്ഥായിഭാവമെന്ന ഈ ആശയം കാൻറില്ലൺനു ശേഷം വളരെ വൈകിയിട്ടു മാത്രമേ, ഒരു സുപ്രധാന ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തമായി അംഗീകാരം നേടിയുള്ളൂ. കൃഷിയിൽ മാത്രമല്ല വ്യാപാരം, വ്യവസായം തുടങ്ങി മറെറല്ലാ മണ്ഡലങ്ങളിലും സംരംഭത്തിൻെറ സ്വഭാവം ഇതു തന്നെയാണെന്നും കാൻറില്ലൺ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ടു്.

ഒരു നാട്ടിലെ പ്രധാന സാമ്പത്തികവിഭാഗങ്ങളെ മൂന്നായി തിരിക്കാമെന്നു് കാൻറില്ലൺ പ്രസ്താവിച്ചു. (1) കൃഷിക്കാർ (2) ഭൂവുടമകൾ (3) വ്യാപാരികളും വ്യവസായികളും. വ്യാപാരികളും വ്യവസായികളും പ്രായേണ പട്ടണങ്ങളിലാണു താമസിക്കുന്നതു്. കൃഷിക്കാരുടെ പ്രയത്നഫലമായി ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന കാർഷികവിഭവങ്ങളിൽ മൂന്നിലൊരുഭാഗം അവരുടെ ചെലവിനു വേണ്ടി വരുന്നു. മൂന്നിൽ രണ്ടാമത്തെ ഭാഗം അവരുടെ ലാഭമാണു്. മൂന്നാമത്തെ ഭാഗം ഭൂവുടമകൾക്കു പാട്ടമിനത്തിൽ കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്നു. ഭൂവുടമകളാകട്ടെ പാട്ടമിനത്തിൽ കിട്ടുന്നതു് പട്ടണത്തിൽ നിന്നു സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാൻ ചെലവാക്കുകയാണു്. കൃഷിക്കാരും അവരുടെ മൊത്തം വരവിൽ നാലിലൊരു ഭാഗത്തോളം പട്ടണങ്ങളിലാണു ചെലവാക്കുന്നതു്. അങ്ങനെ മൊത്തം കാർഷികോല്പന്നത്തിൻെറ പകുതിയും രണ്ടു മാർഗങ്ങളിൽക്കൂടി പട്ടണങ്ങളിലെത്തുന്നു. പട്ടണവാസികൾ ഈ തുക ആഹാരത്തിനും അസംസ്കൃതസാധനങ്ങൾക്കും വേണ്ടി കൃഷിക്കാർക്കു തിരിച്ചു നൽകുന്നു. ഈ പ്രക്രിയ അനുസ്യൂതം തുടർന്നു കൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്.

സാമ്പത്തികഘടനയ്ക്കുള്ളിൽ നിരന്തരമായി നടക്കുന്ന വരുമാനപ്രവാഹചക്രത്തിൻെറ ഒരു നഖചിത്രമേ ആകുന്നുള്ളൂ ഇതു്. മാത്രമല്ല ചുഴിഞ്ഞു നോക്കുമ്പോൾ ഈ ചിത്രത്തിൽ അപാകതകൾ തെളിഞ്ഞു കാണുകയും ചെയ്യും. സാമ്പത്തികശരീരത്തിലെ ജീവൻ നിലനിർത്താനാവശ്യമായ ഈ പ്രവാഹചക്രത്തിൻെറ ഒരു ചിത്രം, ആദ്യം വരച്ചുകാട്ടിയ ആശയം എന്ന നിലയിൽ കാൻറില്ലൺ സ്മരണീയനാണു്. എന്നാൽ ഒരു ചിത്രത്തിൻെറ സഹായത്തോടുകൂടി ഈ ആശയം വിശദീകരിച്ച പ്രകൃതിനിയമവാദത്തിൻെറ അനിഷേധ്യാചാര്യനായ

ഫ്രാങ്സ്വാ കെനേയ്ക്കാണ് ഇതു കണ്ടുപിടിച്ചയാളെന്ന ബഹുമതി സാധാരണ നൽകി വരാറുള്ളതു്.

ജോൺ ലോക്കു് (1632–1704)

തത്വചിന്തകൻ, രാഷ്ട്രവിജ്ഞാനീയപണ്ഡിതൻ, ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ എന്നീ നിലകളിൽ വിഖ്യാതനായ ലോക്കു് 1688 ൽ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നടന്ന ശോഭനവിപ്ലവത്തിന്റെ താത്വികാചാര്യനും ജനായത്തഭരണസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ മുഖ്യപ്രണേതാവുമായിരുന്നു.

മനുഷ്യധാരണയെക്കുറിച്ചൊരുപന്യാസം (An essay concerning Human understanding, 1960) എന്ന കൃതിയിൽ ലോക്കു് തന്റെ സുഖതത്വസിദ്ധാന്തം പ്രഖ്യാപിച്ചു. മനുഷ്യർ സുഖാന്വേഷികളാണെന്നും, ആഗ്രഹങ്ങളാണവരെ നയിക്കുന്നതെന്നും ലോക്കു് വിശ്വസിച്ചു. വേദനയും രസവും എന്ന രണ്ടു ചുഴിക്കുറികളിലാണു് നമ്മുടെ രാഗദ്വേഷങ്ങളും തിരിയുന്നതു്. വർത്തമാനകാലത്തിലെ സുഖദുഃഖങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളിൽ ആളുകൾക്കു തെറ്റു പറ്റാറില്ല. എന്നാൽ ഇന്നത്തെയും നാളത്തെയും സുഖങ്ങളും തമ്മിൽ താരതമ്യപ്പെടുത്തിനോക്കുന്നതിൽ പലപ്പോഴും അബദ്ധം പറ്റാറുണ്ടു്. ഭാവിയിലുള്ള ആവശ്യങ്ങളുടെ ഗൗരവം ശരിക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ മനുഷ്യനു കഴിയാതെ പോകുകയെന്നതു സ്വാഭാവികമാണു്. അതുകൊണ്ടു് തൽക്കാലാവശ്യങ്ങൾക്കു ഭാവിയിലെ ആവശ്യങ്ങളെക്കാളും മുൻഗണന ലഭിക്കുവാൻ ഇടയാകുന്നു. മനുഷ്യന്റെ സുഖാന്വേഷണവ്യഗ്രതയെക്കുറിച്ചുള്ള ലോക്കിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും ആഡം സ്മിത്തിന്റെ കൃതികളിലെ മനുഷ്യസ്വഭാവാപഗ്രഥനത്തെ സാരമായി സ്വാധീനിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

സ്വകാര്യസ്വത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തെ സംബന്ധിച്ച ലോക്കിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും പ്രശസ്തമാണു്. ഒരു മനുഷ്യൻ പ്രകൃതിയിൽ അധ്വാനമർപ്പിക്കുമ്പോൾ, അതു് അവന്റെ സ്വന്തമായിത്തീരുന്നു. എന്നാൽ ന്യായമെന്നു് അവനവകാശപ്പെടാവുന്ന സ്വകാര്യഭൂമിക്കു് പരിധിയുണ്ടു്. അവനവന്റെ ജീവിതാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റാനുള്ള ഭൂമി മാത്രമേ ന്യായയുക്തമെന്നു കണക്കാക്കാവൂ.

വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ സ്വാധീനവലയത്തിൽ നിന്നു് ലോക്കിന്റെ ധനശാസ്ത്രവിശ്വാസങ്ങളും തീർത്തും വിമുക്തമായിരുന്നില്ല. കയറ്റുമതികളും ഇറക്കുമതികളെക്കാളും കൂടിയിരിക്കണമെന്നതു് ലോക്കിനും സ്വീകാര്യമായ നയമായിരുന്നു.

മൂല്യവിചാരത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ലോക്കു് അത്ര ശ്രദ്ധേയനല്ല. 1690 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ''ഗവണ്മെൻറിനെപ്പറ്റി രണ്ടു പ്രബന്ധങ്ങൾ'' (Two Treatises Concerning Government) എന്ന കൃതിയിൽ ലോക്കു് പെറ്റിയുടെ മൂല്യസിദ്ധാന്തങ്ങളോടു് വളരെ അടുത്തുവരുന്നുണ്ടു്. അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ എഴുതി: ''അധ്വാനമാണു് പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾക്കു് മൂല്യത്തിന്റെ മുന്തിയകൂറും നൽകുന്നതു്. അധ്വാനമില്ലെങ്കിൽ അവ മിക്കവാറും ഒന്നിനും കൊള്ളാത്തവയായി

രിക്കും.'' എന്നാൽ 1692–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ''പലിശ കുറയ്ക്കുകയും പണത്തിന്റെ മൂല്യം വർധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന്റെ ഫലങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ചില ചിന്തകളിൽ ചോദനപ്രദാനങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഒരു വിലസിദ്ധാന്തമാണ് കാണുന്നത്. ഇതിലാദ്യത്തേത് യഥാർഥ മൂല്യവും രണ്ടാമത്തേത് കമ്പോളമൂല്യവുമാണെന്നു ലോക്ക് എടുത്തു പറഞ്ഞില്ലയെന്നതു ഒരു വീഴ്ചയായി, വേണമെങ്കിൽപ്പറയാം. ഭൂമിക്കും അധ്വാനത്തിനും പുറമെ മൂലധനവും കൂടി ചേർന്നാണ് മൂല്യം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുകയെന്നും ലോക്ക് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. പിൽക്കാലത്തു റിക്കാർഡോ, മാർക്സ് തുടങ്ങിയവർ ചെയ്തതുപോലെ ലോക്കും അതീതകാല അധ്വാനമായിട്ടാണ് മൂലധനത്തെ കണക്കാക്കിയതു.

നാണയങ്ങളിലെ ലോഹാംശം കുറവുചെയ്യുന്ന സമ്പ്രദായത്തോടു ലോക്കിനു കഠിനമായ എതിർപ്പുണ്ടായിരുന്നു. ഈ സമ്പ്രദായം വിലകളെ ബാധിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്നു അദ്ദേഹം വിശദമായി പ്രതിപാദിച്ചു. നാട്ടിലെ സമ്പത്തിന്റെ മുഴുവൻ ഉറവിടം ഭൂമിയാണെന്നിരിക്കെ, പ്രകൃത്യാ ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത പണത്തിനു ഉൽപാദനസ്വഭാവം കൈവരുന്നതെങ്ങനെ എന്നു ലോക്ക് ആലോചിച്ചു. ഭൂസ്വത്തിന്റെ കാര്യത്തിലെന്നതുപോലെ, പണം കൈവശമാക്കുന്ന കാര്യത്തിലും സമൂഹത്തിൽ കാണുന്ന അസമത്വങ്ങളായിരിക്കണം പണത്തിനു ഈ ഗുണം നൽകുന്നതെന്നു അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. ഭൂമി കൃഷിക്കെടുക്കുമ്പോൾ ഉടമസ്ഥനു പാട്ടം കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്നതുപോലെ, പണം വായ്പ വാങ്ങുമ്പോഴും അതിനു പ്രതിഫലം നൽകേണ്ടിവരുന്നു. പണത്തിന്റെ ഉപയോഗത്തിനു നൽകുന്ന പ്രതിഫലത്തിനു പലിശയെന്നു പറയുന്നു.

പണം വിലയുള്ളതായിത്തീരുന്നതു പൊതുജനസമ്മതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമാണ്. പണത്തിന്റെ മുഖ്യ ഉപയോഗം ഒരു വിനിമയോപാധി എന്ന നിലയ്ക്കാണ്. പ്രചാരത്തിലുള്ള പണത്തിന്റെ ഏറ്റക്കുറവനുസരിച്ചു വിലകളുടെ തോതു വ്യത്യാസപ്പെടും. സാധനങ്ങളുടെ വിലകളും അവയുടെ ഉപയോഗയോഗ്യതയിലാണ് വാസ്തവത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നതെങ്കിലും, ചെലവാക്കാനുള്ള പണത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ചും വിലകളിൽ മാറ്റമുണ്ടാകും. എന്നാൽ പണത്തിന്റെ മൂല്യം മറ്റു സാധനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലെന്നതുപോലെ ചോദനപ്രദാനങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചല്ല സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു. മൊത്തം പണം മാത്രമേ ഇതിൽ നിർണായകമായി കണക്കാക്കേണ്ടതുള്ളൂ. ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ വ്യാപാരാവശ്യങ്ങൾ നടത്താൻ എത്ര പണം വേണമെന്നു കൃത്യമായി പറയുന്നതു ശരിയല്ല. ഇതിനു ഏതു തുകയും മതിയാകും. പണത്തിന്റെ ഒരു നിശ്ചിതത്തുക കൊണ്ടതന്നെ, പ്രചാരവേഗത്തിന്റെ ഏറ്റക്കുറവനുസരിച്ചു, പല തുകകൾക്കുള്ള വ്യാപാരം നടത്താൻ ഉപയുക്തമാക്കാം. പക്ഷേ വിദേശവ്യാപാരത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഒരു രാജ്യത്തിനു പണത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഉദാസീനമാകാൻ നിവൃത്തിയില്ല. കാരണം, പണത്തിന്റെ തുകയനുസരിച്ചു വിലനിലവാരത്തിൽ വ്യത്യാസം വരും. പണത്തിന്റെ കുറവുകൊണ്ടു വിലനിലവാരം ഇടിയുകയാണെങ്കിൽ, അന്യനാടുകളിലേക്കു സാധനങ്ങൾ താരതമ്യേന കുറഞ്ഞ വിലയ്ക്കു

വിൽക്കുന്നതിനും അന്യരാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നു കൂടിയ വിലയ്ക്കു വാങ്ങുന്നതിനുമിടയാകും. ഇതു് എല്ലാ വാണിജ്യവാദികളും ഭയപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു സ്ഥിതിയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ലോക്കും അവരുടെ ചേരിയിൽത്തന്നെയാണെന്നു മേൽപ്പറഞ്ഞ അഭിപ്രായങ്ങളും തെളിയിക്കുന്നു.

ഡഡ്‌ലി നോർത്ത് (1641–169.)

വാനമ്പാടിയെ വേലികെട്ടിപ്പിടിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നതുപോലെ വ്യർഥമാണു് വ്യാപാരരംഗത്തെ നിയന്ത്രിച്ചു് സാമ്പത്തികാഭിവൃദ്ധിയുണ്ടാക്കാനുള്ള ശ്രമമെന്നു് നോർത്തു് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. വ്യാപാരത്തെ സംബന്ധിച്ച പ്രഭാഷണങ്ങളും (Discourses upon Trade, 1691) എന്ന കൃതിയിലാണു് നോർത്തു് തന്റെ ധനശാസ്ത്രചിന്തകളും പ്രധാനമായും അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ലോകം മുഴുവൻ ഒരൊറ്റ സാമ്പത്തികരംഗമാണെന്നും രാജ്യങ്ങളും തമ്മിൽ വ്യാപാരം നടത്തുന്നതിൽ ഇടങ്കോലിടുന്നതും ചില വ്യാപാരികളെമാത്രം പരിരക്ഷിക്കുന്നതും ഗവണ്മെന്റുകൾക്കു ചേർന്ന നടപടി അല്ലെന്നും നോർത്തു് താക്കീതു നൽകി. ലാഭമില്ലാത്ത തൊഴിലിൽ ആരും പ്രവേശിക്കയില്ല. ഓരോ ആളും അവനവന്റെ ലാഭസാധ്യതകളും നോക്കി സ്വതന്ത്രമായി വ്യാപാരം നടത്തുന്നതാണു് നല്ലതു്. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ശക്തിപ്രാപിച്ച പ്രയോജനവാദത്തിന്റെ സ്വരമാണു് നാം ഇതിൽ കേൾക്കുന്നതു്.

അധ്വാനിക്കാൻ വയ്യാത്ത ഭൂവുടമകളും ഭൂമി പാട്ടത്തിനു കൊടുക്കുന്നതുപോലെ, പണമിറക്കി വ്യാപാരവും വ്യവസായവും നടത്താൻ കഴിവില്ലാത്ത പണമുടമകളും, പണം പലിശയ്ക്കു നൽകുന്നു. പണം കെട്ടിവച്ചിരുന്നാൽ വർധിക്കുകയില്ല. നേരിട്ടു വ്യാപാരത്തിലിറക്കുകയോ മറ്റുള്ളവർക്കു വായ്പ നൽകുകയോ ചെയ്യുകിൽ മാത്രമേ പണം വർധിക്കൂ. ഇക്കാരണത്താൽ ആരും പണം സൂക്ഷിച്ചു വയ്ക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുകയില്ല. സകല സ്വത്തും പണമായി കൈവശം വെയ്ക്കുന്നതു കൊണ്ടു് ഒരാളും ധനികനാവുന്നുമില്ല. യഥാർഥ ധനം ഉപയോഗിക്കാൻ കൊള്ളാവുന്ന സാധനങ്ങളാണു്.

വായ്പ വാങ്ങാനുള്ളതിലധികം പേർ കടം കൊടുക്കാനുണ്ടാവുമ്പോഴും പലിശനിരക്കു കുറയാതെ തരമില്ലെന്നു നോർത്തു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. പലിശനിരക്കു കുറഞ്ഞതു കൊണ്ടു് വ്യാപാരം പുഷ്ടിപ്പെടണമെന്നില്ല. എന്നാൽ വ്യാപാരം പുഷ്ടിപ്രാപിക്കുമ്പോഴും പണം വർധിക്കുകയും പലിശനിരക്കു താണുവരികയും ചെയ്യും. അതുപോലെ വ്യാപാരാവശ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടതിലധികം പണം, വ്യാപാരത്തിൽ നിന്നോ ഖനികളിൽ നിന്നോ നാട്ടിലുണ്ടാകാൻ ഇടയായാൽ, അധികമുള്ള പണത്തെ മറ്റു വ്യാപാരസാധനങ്ങളിൽ നിന്നു് വ്യത്യസ്തമായി കാണേണ്ട കാര്യമില്ല. വാണിജ്യയുഗചിന്തയുടെ മോഹവലയത്തിൽ നിന്നു് നോർത്തു് എത്രത്തോളം മുക്തനായിരുന്നുവെന്നു് ഈ പ്രസ്താവനകളും തെളിയിക്കുന്നു.

ഡെവിഡ് ഹ്യൂം (1711–1776)

സ്കോട്ട്ലൻറിലെ ഒരു ചെറുകിട ഭൂവുടമയായിരുന്ന ഹ്യൂം ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് ഉദ്യോഗങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുകയും ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരു ധനശാസ്ത്രജ്ഞനെന്നതിലുമുപരി, ഒരു തത്വചിന്തകനെന്ന നിലയ്ക്കാണ് ഹ്യൂം പ്രസിദ്ധി നേടിയിട്ടുള്ളതു്. വാണിജ്യം, പണം, പലിശ, വ്യാപാരനില തുടങ്ങി വിവിധ സാമ്പത്തികവിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചെഴുതിയിട്ടുള്ള ചെറു പ്രബന്ധങ്ങളാണ് ധനശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള അദ്ദേഹത്തിൻെറ സംഭാവന. ഉറ്റ ചങ്ങാതികളായിരുന്ന ആഡംസ്മിത്തും ഹ്യൂമും അഭിപ്രായങ്ങൾ പരസ്പരം കൈമാറുകയും ചിന്താഗതികളെ അന്യോന്യം സ്വാധീനിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ജോൺ ലോക്കിനെയും, ഡഡ്ലി നോർത്തിനെയുംപോലെ, സൗഖ്യമാണ് മനുഷ്യപ്രയത്നത്തിൻെറ പരമലക്ഷ്യമെന്നു് ഹ്യൂം വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ഓരോരുത്തരും തൻെറയും സഹജീവികളുടെയും സൗഖ്യത്തിനുവേണ്ടി ശ്രമിക്കുമ്പോൾ, മാനവസമുദായത്തിൻെറ മൊത്തം സൗഖ്യം അതിൻെറ ഉച്ചകോടിയിലെത്തുന്നുവെന്നായിരുന്നു ഹ്യൂമിൻെറ അഭിപ്രായം.

ധനശാസ്ത്രാശയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഹ്യൂമിൻെറ ആശയങ്ങൾക്കു മൗലികസ്വഭാവമില്ല. അന്നുവരെ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന ആശയങ്ങളെ കൂട്ടിയിണക്കുക മാത്രമേ അദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടുള്ളു. തൻെറ കാലത്തുതന്നെ കാലഹരണപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞിരുന്ന ചില വ്യാപാരവാദങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൃതികളിൽ കാണാം. മനുഷ്യസമുദായത്തിനു് ഏറ്റവും ഉപകാരമുള്ള വർഗത്തിൽപ്പെടുന്നവരാണു് വ്യാപാരികളെന്നും വ്യാപാരത്തിൻെറ വളർച്ചയ്ക്കു് പണം പല പ്രകാരത്തിലും ഉപകരിക്കുമെന്നുമുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾ ഇതിനുദാഹരണമായിപ്പറയാം. എങ്കിലും പൊതുവെ ഹ്യൂം വാണിജ്യചിന്താഗതിയോടു വിയോജിപ്പാണു് പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

പണം, വിലകൾ, പലിശ, വിദേശവ്യാപാരനില എന്നീ വിഷയങ്ങളിലാണു് ഹ്യൂം അധികം ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതു്. പണവും വിലകളും നേരിട്ടു ബന്ധമുള്ളവയാണെന്ന ലോക്കിൻെറ അഭിപ്രായത്തോടു് ഹ്യൂം യോജിച്ചു. പണം ഒരു പ്രതീകം മാത്രമാണെന്ന കാര്യത്തിലും അദ്ദേഹം ലോക്കിനോടു യോജിപ്പു പ്രകടിപ്പിച്ചു. വിലകൾ പണത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിദേശവ്യാപാരത്തിലെ ബാക്കിനിലയെച്ചൊല്ലിയുള്ള വാണിജ്യവാദം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്ന ഉൽക്കണ്ഠ അസ്ഥാനത്താണെന്നായിരുന്നു ഹ്യൂമിൻെറ വിശ്വാസം. അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ എഴുതി: ''ഒരു രാത്രി കൊണ്ടു് ബ്രിട്ടണിലുള്ള പണത്തിൻെറ അഞ്ചിൽ നാലു ഭാഗം നശിച്ചുപോയിയെന്നു കരുതുക.....എല്ലാത്തരം തൊഴിലിൻെറയും സാധനങ്ങളുടെയും വില, ആനുപാതികമായി താഴേണ്ടതില്ലേ ?.....അപ്പോൾ വിദേശക്കമ്പോളത്തിൽ നമ്മോടു മത്സരിക്കാൻ ഏതു രാജ്യത്തിനു കഴിയും ?.....അതിനാൽ എത്ര പെട്ടെന്നാണു് നമുക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടിടത്തോളം പണം വ്യാപാരം വഴി തിരിച്ചു വരികയും മറ്റു രാജ്യങ്ങളുടെ നില

യിലേയ്ക്ക് നാം ഉയരുകയും ചെയ്യുക? ഈ നിലയിലെത്തിക്കഴിഞ്ഞാൽ താഴ്ന്ന കൂലിനിരക്കും വിലകുറഞ്ഞ സാധനങ്ങളും നമുക്കില്ലാതാവുകയും തുടർന്നു പണം പ്രവഹിക്കാതാവുകയും ചെയ്തുകൊള്ളും.''

വിലകളെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതു പണമാണെന്നും വിലകളെ കയറ്റുമതിയെയും ഇറക്കുമതിയെയും ബാധിക്കുമെന്നും കയറ്റുമതികളും ഇറക്കുമതികളും രാജ്യാന്തര നാണയപ്രവാഹത്തെ സ്വാധീനിക്കുമെന്നുമുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളെ ഈ വിശദീകരണത്തിലടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. പണം കൂടുന്നതും കുറയുന്നതും ഒരു രാജ്യത്തെ മാത്രം സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അപ്രധാനമാണെന്നും ഹ്യൂം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹ്യൂമിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ചില പൊരുത്തക്കേടുകൾ ഉണ്ടെന്നു തോന്നാം. പണവും വിലനിലവാരവും ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് പണം കൂടുതലുണ്ടാവുന്നതു നല്ലതാണെന്നു ഒരിടത്തും പണത്തെപ്പറ്റി ഉൽകണ്ഠപ്പെടേണ്ട കാര്യമില്ലെന്നു മറ്റൊരിടത്തും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ രണ്ടു കാലയളവുകളെ സംബന്ധിച്ചാണ് ഹ്യൂം ഈ വ്യത്യസ്താഭിപ്രായങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഹ്രസ്വകാലവീക്ഷണത്തിൽ പണം പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നുവെന്നും എന്നാൽ, മതിയായ ഒരു ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിലാണ് വീക്ഷിക്കുന്നതെങ്കിൽ ഒരു രാജ്യത്തിനു് അതിന്റെ വ്യാപാരാവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള പണം ഇല്ലാതെവരികയെന്നുള്ളതു് അസംഭവ്യമാണെന്നും മാത്രമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവക്ഷ.

വിദേശവ്യാപാരത്തിന്റെ ഫലമായി നാട്ടിലേയ്ക്ക് പണം പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ വിലകൾ ഉയരുമെന്നാണല്ലോ ഹ്യൂമിന്റെ അഭിപ്രായം. എന്നാൽ എല്ലാ സാധനങ്ങളുടെയും വിലകൾ ഒരുമിച്ചുയരുകയില്ല. അല്പകാലത്തേയ്ക്കു വിലകളിൽ യാതൊരു വ്യത്യാസവും ഉണ്ടായില്ലെന്നു വരാം. കൂടുതൽ പണം കൈവശം വന്നുചേരുമ്പോൾ വ്യാപാരികൾ കൂടുതൽ സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുകയും അതനുസരിച്ച് വ്യവസായികൾ ഉൽപാദനം വർധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. കൂടുതലാളുകൾക്കു തൊഴിൽ ലഭിക്കുന്നു; എന്നാൽ കൂലിനിരക്കുകൾ പെട്ടെന്നുയരുകയില്ല. കൂടുതലാളുകൾക്കു് കൂലി ലഭിക്കുമ്പോൾ കൂടുതൽ സാധനങ്ങൾ ചെലവാകുന്നു. കൃഷിക്കാർ കൂടുതൽ സാധനങ്ങളുൽപാദിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ മുഴുവൻ തൊഴിലാളികളും ജോലിയിലേർപ്പെട്ടു കഴിയുകയും വ്യവസായങ്ങൾ അവയുടെ മുഴുവൻ ശേഷിയുമുപയോഗിച്ച് ഉൽപാദനം നടത്തുകയും എല്ലാ കൃഷിയിടങ്ങളും കൃഷിചെയ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു കഴിയാറാകുമ്പോഴേക്കും എല്ലാത്തരം വിലകളും ഉയർന്നു തുടങ്ങുന്നു. പണം വന്നു ചേരുന്നതിനും വിലകൾ ഉയരുന്നതിനും മുമ്പുള്ള കാലമാണ് ഉൽപാദകർക്കും വ്യാപാരികൾക്കും ലാഭം വർധിക്കുന്ന ഘട്ടമെന്നു ഹ്യൂം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഹ്യൂമിനുശേഷം കാൻറില്ലണും ഇതേ വിധത്തിലുള്ള ഒരു വിശകലനം നടത്തിയിട്ടുണ്ട്.

സാമ്പത്തികവികസനത്തിന്റെ വിവിധഘട്ടങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഹ്യൂം ഇപ്രകാരം പറയുന്നു: നാട്ടിൽ വ്യവസായങ്ങൾ വികസിക്കുന്നതിനു മുമ്പുള്ള ഘട്ടങ്ങളിലാണ് വിദേശവ്യാപാരം തഴച്ചു വളരുന്നതു്. ആഡംബരങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയായിരിക്കും വിദേശവ്യാപാരത്തിലേർപ്പെടുക. ആഡംബരത്തിന്റെ രസവും,

വ്യാപാരത്തിന്റെ ലാഭവും വിദേശവ്യാപാരത്തിലേക്ക് ആളുകളെ ആകർഷിക്കുന്നു. അടുത്ത ഘട്ടത്തിൽ സ്വദേശവ്യവസായങ്ങളും വിദേശസാധനങ്ങളെ അനുകരിച്ച് ഉൽപാദനം നടത്തുന്നു. നമ്മുടെ നാട്ടിലെ സാധനങ്ങളും വാങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്ന രാജ്യങ്ങളിലാണ് ഈ പരിവർത്തനമുണ്ടാകുന്നതെങ്കിൽ, നമ്മുടെ വിദേശവ്യാപാരം അസ്തമിച്ചു പോയിയെന്നു വരാം. എങ്കിലും ഇതു കൊണ്ടു രാജ്യത്തിന്റെ സാമ്പത്തികശക്തി ക്ഷയിച്ചുപോകണമെന്നില്ല. മുൻപു നിർമിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു പകരം, നാട്ടിനാവശ്യമുള്ള മറ്റു സാധനങ്ങൾ നന്നായി ഉണ്ടാക്കാൻ ശ്രമിച്ചാൽ മതിയാകും. വ്യാപാരവാദത്തിന്റെ ആശയങ്ങളെ പൂർണമായും തിരസ്ക്കരിക്കുകയാണ് ഹ്യും ഇവിടെ ചെയ്യുന്നതെന്നു സ്പഷ്ടമാണല്ലോ.

വ്യാപാരം നല്ല നിലയിൽ നടക്കുമ്പോഴും പലിശ കുറവായിരിക്കും. എന്നാൽ പലിശ കുറയ്ക്കുന്നതു കൊണ്ട്, വ്യാപാരം നന്നാകുമോ? ഇല്ലെന്നാണു ഹ്യുമിന്റെ അഭിപ്രായം. ഇക്കാരണത്താൽ, പലിശനിരക്കുകളും നിയമം മൂലം കുറച്ചുപ്പെടുത്തുന്നതിനെ ഹ്യും എതിർത്തു. കുറഞ്ഞ പലിശ വ്യാപാരപുരോഗതിയുടെ ഫലമാണെന്നും ഹ്യും തീർത്തു പറഞ്ഞില്ല. രണ്ടും ഒപ്പമായാണു കാണപ്പെടുന്നതെന്നേ പറയാൻ കഴിയൂ. മൂന്നു സാഹചര്യങ്ങളിലാണ് ഉയർന്ന പലിശനിരക്കുകളുണ്ടാവുക—വളരെ കൂടുതൽ വായ്പകൾക്ക് ആവശ്യക്കാർ ഉണ്ടായിരിക്കുക; മൂഴവൻ ആവശ്യക്കാർക്കും വായ്പ നൽകുന്നതിനു പണം ഇല്ലാതിരിക്കുക; ലാഭനിരക്ക് ഉയർന്നിരിക്കുക; വ്യാപാരവാണിജ്യങ്ങളും നല്ല പോലെ വികസിച്ചുകഴിയുന്നതോടെ പലിശനിരക്കുകളും കുറഞ്ഞു വരുമെന്നു ഹ്യും വിശ്വസിച്ചു. സ്വർണവും വെള്ളിയും കൂടുതലുണ്ടാകുമ്പോഴാണ് ഇങ്ങനെ സംഭവിക്കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ.

വായ്പയായി നൽകാനുള്ള പണം എത്രയുണ്ടാകുമെന്നതു നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതു ജനങ്ങളുടെ സ്വഭാവരീതികളും കൊണ്ടാണ്. ആളുകൾക്കു മിച്ചം വയ്ക്കുന്ന ശീലമുണ്ടെങ്കിൽ, വായ്പയായി നൽകുന്നതിനും ഉൽപാദനത്തിനോ വ്യാപാരത്തിനോ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനും ആവശ്യമുള്ള പണമുണ്ടാവും. സാമാന്യേന, ഭൂവുടമകളും അമിതമായി ചെലവാക്കുന്നവരും വ്യവസായികളും, വ്യാപാരികളും തുടങ്ങിയവർ ചെലവു കഴിയുന്നതു കുറയ്ക്കുന്നവരുമായി കാണപ്പെടുന്നു. തന്റെ സാമ്പത്തികം വർധിക്കുന്നതു കാണുമ്പോഴാണ് ഒരു വ്യവസായിക്കോ വ്യാപാരിക്കോ ജീവിതനിർവൃതി അനുഭവപ്പെടുന്നതു. വ്യാപാരം വർധിക്കുമ്പോൾ മിച്ചവും വർധിക്കുന്നു. അതിനോടൊപ്പം വ്യാപാരികളും തമ്മിൽ മത്സരവും കൂടി വരുന്നു. ഇതിന്റെ രണ്ടിന്റെയും ഫലം പലിശനിരക്കു കുറയുകയെന്നതാണ്.

ജെയിംസ് ഡെൻഹാം സ്റ്റ്യുവർട്ട് (1712–1780)

വാണിജ്യവാദയുഗത്തിലെ ഒടുവിലത്തെ ഗ്രന്ഥകാരനെന്നു കരുതപ്പെടാവുന്ന സ്റ്റ്യുവർട്ട് തന്റെ കൃതിയായ ''രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ തത്വങ്ങളിലേ

ക്കു് ഒരന്വേഷണം'' (An Inquiry in to the Principles of Political Economy) 1767-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ''രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രം'' (Political Economy) എന്ന പേരിൽ ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിലെ ആദ്യഗ്രന്ഥം രചിച്ച ബഹുമതി സ്റ്റ്യൂവർട്ടിനുള്ളതാണു്. അടുത്ത ഒരു നൂറ്റാണ്ടുകാലത്തിലധികം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ട മിക്കവാറുമെല്ലാ ധനശാസ്ത്രപാഠഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കും ഈ പേരാണു് നൽകപ്പെടാറുണ്ടായിരുന്നതു്. റിക്കാർഡോ, മാൽത്തൂസു്, ജോൺ സ്റ്റ്യൂവർട്ടു് മിൽ എന്നിവരുടെ കൃതികളും ഇതിനുദാഹരണങ്ങളായിപ്പറയാം.

വാണിജ്യവാദത്തോടു് നോർത്തു്, ഹ്യൂം എന്നിവരെക്കാളും ആഭിമുഖ്യമുള്ളയാളായിരുന്ന സ്റ്റ്യൂവർട്ടു്. ധനശാസ്ത്രത്തിൽ, ഒരു കുടുംബത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങളും നിറവേറ്റുന്നതെങ്ങനെയെന്നു പ്രതിപാദിക്കുകയാണു ചെയ്യുന്നതു് എന്നു സ്റ്റ്യൂവർട്ടു് നിർവചിക്കുന്നു. ധനശാസ്ത്രം കുടുംബത്തെ സംബന്ധിച്ചെങ്ങനെയാണോ, അതു പോലെയാണു് രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രം രാഷ്ട്രത്തെ സംബന്ധിച്ചും. വ്യാപാരരംഗത്തു്, വ്യാപാരികളും തമ്മിൽ അമിതമായ മത്സരമുണ്ടാകുന്നതു് വില താഴുന്നതിനും കയറ്റുമതി കുറയുന്നതിനും ഇടവരുത്തുമെന്നതിനാൽ, വ്യാപാരരംഗം ഗവണ്മെന്റിന്റെ കർശനമായ നിയന്ത്രണത്തിനു വിധേയമായിരിക്കണമെന്നു് സ്റ്റ്യൂവർട്ടു് നിർദ്ദേശിച്ചു.

മൂല്യം, മിച്ചം മുതലായ സംജ്ഞകളെക്കുറിച്ചു് സ്റ്റ്യൂവർട്ടിനു രണ്ടു വിധത്തിലുള്ള ആശയങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. മറ്റു വ്യാപാരവാദികളെപ്പോലെ, സാധനങ്ങൾ വിൽക്കുമ്പോഴാണു് ലാഭം അഥവാ മിച്ചമുണ്ടാവുകയെന്നു് അദ്ദേഹം കരുതി. എന്നാൽ ഇത്തരം മിച്ചം കൊണ്ടു് ധനം വർധിക്കുന്നില്ലെന്നും അദ്ദേഹം കൂട്ടിച്ചേർത്തു. ഒരാളുടെ നഷ്ടം, മറ്റൊരാളുടെ ലാഭമായി കാണപ്പെടുന്നുവെന്നേയുള്ളൂ. എന്നാൽ ഒരുത്തർക്കും നഷ്ടം വരാതെ, ആർക്കെങ്കിലും ലാഭമുണ്ടാകുമ്പോൾ അതു് യഥാർഥ ധനവർധനവു കാണിക്കുന്നു. അധ്വാനം, പരിശ്രമം, വൈദഗ്ധ്യം എന്നിവയെ ആശ്രയിച്ചാണു് ഇതു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്.

ഒരു സാധനത്തിന്റെ യഥാർഥമൂല്യം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു് അതിനു വേണ്ടിവരുന്ന തൊഴിൽ, തൊഴിൽ നൽകുന്നതിനാവശ്യമായ ഭക്ഷണവും ഉപകരണങ്ങളും, അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളും എന്നിവയെ ആശ്രയിച്ചാണെന്നു് സ്റ്റ്യൂവർട്ടു് നിർവചിച്ചു. ഉൽപാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തമാണിതു്. ഇപ്രകാരം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്ന യഥാർഥമൂല്യത്തിൽക്കവിഞ്ഞു കിട്ടുന്നതു് ഉൽപാദകന്റെ ലാഭമായിത്തീരുന്നു. വിനിമയം കൊണ്ടു മാത്രമേ ഉൽപാദകനു ലാഭമുണ്ടാവുകയുള്ളൂ എന്ന സ്റ്റ്യൂവർട്ടിന്റെ സിദ്ധാന്തം വ്യാപാരവാദവിശ്വാസങ്ങൾക്കു് അനുഗുണമായിരിക്കുന്നു.

യഥാർഥ മൂല്യത്തിൽ നിന്നു കമ്പോളവിലകളും വ്യതിചലിക്കുന്നതു് ചോദനപ്രദാനങ്ങളുടെ ഗതിവിഗതികൾ കൊണ്ടാണു്. വില്പനക്കാരുടെയിടയിലെ മത്സരം വർധിച്ചാൽ വിലകളും താഴുകയും, വാങ്ങുന്നവരുടെയിടയിലെ മത്സരം വർധിക്കുമ്പോൾ വിലകളും വർധിക്കുകയും ചെയ്യും. പക്ഷേ വ്യാപാരം സാധാ

രണനിലയിലാണെങ്കിൽ കമ്പോളവിലയും യഥാർഥമൂല്യവും തമ്മിൽ വലിയ അന്തരമുണ്ടാകാനിടയില്ല.

പണത്തെ സംബന്ധിച്ച സ്റ്റുവർട്ടിന്റെ ചില നിരീക്ഷണങ്ങൾക്കു പെറ്റിയുടേതുമായി സാദൃശ്യമുണ്ട്. രണ്ടു കാര്യങ്ങൾക്കാണു പണം വേണ്ടി വരിക; കടം വീട്ടുന്നതിനും സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിനും. വ്യാപാരത്തിന്റെയും വ്യവസായത്തിന്റെയും നില, പണം ചെലവാക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ജനങ്ങളുടെ ശീലം എന്നിവയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും എത്ര പണം വേണമെന്ന കാര്യം. ആവശ്യത്തിലധികമുള്ള പണം, ഒന്നുകിൽ കെട്ടിയിരിപ്പായി സൂക്ഷിക്കപ്പെടുകയോ അല്ലെങ്കിൽ ലോഹത്തകിടുകളാക്കി മാറ്റപ്പെടുകയോ ചെയ്യും. ഉള്ള പണം ആവശ്യത്തിനു തികയുന്നില്ലെങ്കിൽ പോരാതെ വരുന്നതു പ്രതീകരൂപത്തിലുള്ള പണം നിർമിച്ചു പരിഹരിക്കാം. നോർത്തിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും സ്റ്റുവർട്ടിന്റെ ഈ അഭിപ്രായങ്ങളോടു് അടുത്തു വരുന്നവയാണു്.

മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയുടെ വളർച്ചയെ സംബന്ധിച്ച സ്റ്റുവർട്ടിന്റെ ആശയങ്ങൾ കാൻറില്ലണിന്റെ ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തത്തിനു തുല്യമായ ചില തത്വങ്ങൾ ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹത്തിനവസരം നൽകി. ഉൽപാദനസമ്പ്രദായങ്ങളിലെ വ്യതിയാനങ്ങളും സാമ്പത്തികവർഗങ്ങളുടെ ആവിർഭാവവും അദ്ദേഹം വിവരിക്കുന്നു. ജനസംഖ്യ വർധിക്കുന്നതിനനുസരിച്ചു് കാർഷികോൽപാദനം വർധിക്കുകയും കാർഷികമേഖലയിലെ മിച്ചം കൊണ്ടു് വ്യവസായങ്ങൾ വളരുകയും ചെയ്യുന്നു. വ്യവസായത്തിന്റെ വളർച്ചയോടുകൂടി മുതലാളിമാരും തൊഴിലാളികളുമെന്ന രണ്ടു വർഗങ്ങൾ ഉരുത്തിരിയുകയായി. ഓരോ തൊഴിലാളിവിഭാഗവും ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന സാധനങ്ങൾ ഗുണപരമായി വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുമെങ്കിലും, തൊഴിലാളിവർഗം സൃഷ്ടിക്കുന്ന സാധനങ്ങൾക്കെല്ലാം വിനിമയമൂല്യമെന്ന സമാനഗുണമുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണു്.

സ്റ്റുവർട്ടിന്റെ സാമൂഹ്യവീക്ഷണം പഴഞ്ചനും പിന്തിരിപ്പനുമാണെന്നു് പലപ്പോഴും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഉച്ഛൃംഖലമായ സ്വാർഥതാത്പര്യത്തിന്റെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെയും പടഹധ്വനി ഉയർന്നു തുടങ്ങിയിരുന്ന അക്കാലത്തു് നിയന്ത്രണങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയാണു് അദ്ദേഹം വാദിച്ചതു്. വാണിജ്യവാദഘട്ടത്തെക്കുറിച്ചു് ജോൺ മെയ്നാർഡ് കെയിൻസ് പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ചില അഭിപ്രായങ്ങൾ കൂടി നമുക്കു ശ്രദ്ധിക്കാം. കെയിൻസിന്റെ സാമൂഹ്യവീക്ഷണത്തിനു് വാണിജ്യവാദികളുടേതിൽ നിന്നു പ്രകടമായ വ്യത്യാസങ്ങളുണ്ടു്. തൊഴിലാളികളുടെ ക്ഷേമത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഉത്ക്കണ്ഠയായിരുന്നു കെയിൻസിന്റെ ഒരു പ്രത്യേകത. വാണിജ്യവാദികളാകട്ടെ, ഇക്കാര്യത്തിൽ അങ്ങേയറ്റം ഉദാസീനരുമായിരുന്നു. എങ്കിലും കെയിൻസ് നിർദേശിച്ച സാമ്പത്തികനയങ്ങൾക്കും വാണിജ്യവാദഘട്ടത്തിൽ യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങൾ പിൻതുടർന്നിരുന്ന നയങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ നിരവധി സാദൃശ്യങ്ങൾ കാണപ്പെടുന്നു. വാണിജ്യവാദത്തിലെ ''ശാസ്ത്രീയസത്യം'' കണ്ടെത്തുന്നതിനു കെയിൻസ് ശ്രമം നടത്തിയതിലത്ഭുതമില്ല.

പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഒടുവിൽ ആരംഭിച്ച്, പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ആധിപത്യം സ്ഥാപിച്ച ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം, വാണിജ്യവാദത്തെ മുഴുവൻ അബദ്ധജടിലമായിട്ടാണ കരുതിയതു്. മാർഷൽ പോലും ഇക്കാര്യത്തിൽ വ്യത്യസ്തനായിരുന്നില്ലെന്നു് കെയിൻസ് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

കെയിൻസിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ വാണിജ്യവാദികളും പിൻതുടർന്ന നയങ്ങളും ഏറ്റവും യുക്തിയുക്തവും അന്നത്തെ കാലസ്ഥിതിക്കു് അത്യന്താപേക്ഷിതവുമായിരുന്നു. ഒരു രാജ്യം കുറച്ചു കാലം തുടർച്ചയായി സാമ്പത്തികാഭിവൃദ്ധി അനുഭവിച്ചു കഴിയുമ്പോൾ, സാമ്പത്തികപുരോഗതി തുടർന്നുകൊണ്ടു പോകാൻ വിഷമമായ ഒരു സ്ഥിതിയിലെത്തിച്ചേരുന്നു. മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു വേണ്ടത്ര പ്രചോദനമില്ലാതെ പോകുന്നതു കൊണ്ടാണിങ്ങനെ സംഭവിക്കുന്നതു്. ഈ സ്ഥിതിയിൽ മൂലധനനിക്ഷേപത്തോതു വർധിപ്പിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്നതാണു് പ്രശ്നം. മൂലധനനിക്ഷേപം നാട്ടിനുള്ളിൽത്തന്നെയോ പുറം രാജ്യങ്ങളിലോ നടത്താം. നാട്ടിനുള്ളിലെ മൂലധനനിക്ഷേപം ഉയർത്തുന്നതിനു്, പലിശനിരക്കു് കുറയ്ക്കേണ്ടതാവശ്യമാണു്. പുറം രാജ്യങ്ങളിൽ നിക്ഷേപം നടത്തുന്നതിനു് വിദേശവ്യാപാരനില അനുകൂലമായിരിക്കണം. ഗവണ്മെൻറിനു നേരിട്ടു് മൂലധനനിക്ഷേപം നടത്താൻ കഴിയുമെങ്കിൽ ഈ പ്രശ്നങ്ങളൊന്നുമുണ്ടാവുകയില്ല. പക്ഷേ വാണിജ്യവാദകാലത്തു ഗവണ്മെൻറു് നേരിട്ടു മൂലധനനിക്ഷേപം നടത്തുന്ന പതിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു് പലിശനിരക്കു കുറയ്ക്കാനും വിദേശവ്യാപാരനില അനുകൂലമാക്കാനും ശ്രമിക്കുകയെന്നതു മാത്രമേ അവർക്കു് സാധ്യമായിരുന്നുള്ളൂ. ഈ രണ്ടു ലക്ഷ്യങ്ങളും ഒരുമിച്ചു സാധിക്കുന്നതിനു് വിദേശവ്യാപാരനിലയിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധിച്ചാൽ മതിയെന്നു് അവർ മനസ്സിലാക്കി.

വിദേശവ്യാപാരനില അനുകൂലമാണെങ്കിൽ സ്വർണവും വെള്ളിയും നാട്ടിലേക്കു വന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. വിദേശങ്ങളിൽ മൂലധനം നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനു തുല്യമായി ഈ മാർഗമേ അന്നുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. പണം വന്നു ചേരുന്നതനുസരിച്ചു് —കൈവശം പണം സൂക്ഷിക്കാനുള്ള ആളുകളുടെ താല്പര്യത്തിനും ബാങ്കിങ്ങ് സമ്പ്രദായങ്ങൾക്കും മാറ്റങ്ങളുണ്ടാകാതെയിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ — പലിശനിരക്കു കുറയും. തുടർന്നു മൂലധനനിക്ഷേപങ്ങളും വർധിക്കുകയും സാമ്പത്തിക പുരോഗതിയുടെ ഗതിവേഗം സംരക്ഷിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യും.

വാണിജ്യവാദകാലത്തു കണ്ടുവന്നിരുന്ന സാധനങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള ഭയവും വ്യാപാരക്കുശുമ്പും അയൽപക്കക്കാരനെ തെണ്ടിക്കുകയെന്ന നയവും എല്ലാം ഈ പൊതുനയത്തിന്റെ വിവിധ ഭാവങ്ങളും മാത്രമായിരുന്നു.

സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയെ പൂർണമായ തോതിൽ പ്രവർത്തനനിരതമായി നിലനിർത്തുന്നതിനു് സാമ്പത്തികരംഗത്തെ സകല നിയന്ത്രണങ്ങളിൽ നിന്നും മോചിപ്പിച്ചു് യഥേഷ്ടം വിടുക മാത്രമാണു് വേണ്ടതെന്നായിരുന്നു ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ വിശ്വാസം. പലിശനിരക്കുകളും കുറയ്ക്കുന്നതിനു് കൃത്രിമമായി ശ്രമിക്കേണ്ടയാവശ്യമില്ല. ഏറ്റവും ഉചിതമായ നിരക്കിൽ അവ

സ്വാഭാവികമായിത്തന്നെ എത്തിക്കൊള്ളും. എന്നാൽ വാണിജ്യവാദികൾക്ക് ഈ വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

വാണിജ്യവാദികൾ തങ്ങളുടെ തത്വങ്ങളും പ്രമാണങ്ങളും സ്വന്തം അനുഭവത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണ് രൂപപ്പെടുത്തിയിരുന്നതെന്നും മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനുള്ള പ്രചോദനത്തെക്കാൾ മിച്ചംവെക്കാനുള്ള പ്രേരണ കൂടിയിരിക്കുമെന്നുള്ളതു് ചരിത്രദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ കൊണ്ടു തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു നിത്യസത്യമാണെന്നും ധരിച്ചെങ്കിൽ മാത്രമേ വാണിജ്യവാദികളുടെ ആശയങ്ങൾ ശരിയായി മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളുവെന്നു് കെയിൻസ് ഓർമിപ്പിക്കുന്നു.

വാണിജ്യവാദത്തെക്കുറിച്ചു് ഏറ്റവും വിശദവും അഗാധവുമായി പഠനം നടത്തിയ ഹെക്ഷർ, കെയിൻസിന്റെ മേൽപ്പറഞ്ഞ ആശയങ്ങളോടു് പൂർണമായി വിയോജിക്കുന്നു. ഒന്നാമതായി കെയിൻസ് തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ വാണിജ്യവാദികളിൽ കെട്ടിവെയ്ക്കുകയാണെന്നു ഹെക്ഷർ കരുതുന്നു. അവർക്കു സ്വന്തം അനുഭവത്തിലൂടെ പിൽക്കാലത്തെ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരെക്കാൾ ശരിയായ അറിവു ലഭിച്ചുതെങ്ങനെയെന്നും ഹെക്ഷർ സംശയിക്കുന്നു. ഒന്നുകിൽ ക്ലസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ഒന്നടങ്കം വിഡ്ഢികളായിരുന്നു എന്നു കരുതണം; അല്ലെങ്കിൽ ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള സ്ഥിതിവിവരങ്ങളും മറ്റു സൗകര്യങ്ങളും അവരുടെ കാലത്തെക്കാൾ, വാണിജ്യവാദകാലത്തു് കൂടുതലുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു് വാദിക്കണം. ഇതു രണ്ടും ശരിയല്ല. മാത്രമല്ല, വാണിജ്യവാദകാലത്തു് തങ്ങളുടെ നയങ്ങൾ രൂപീകരിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ആശ്രയിക്കാൻ അന്നത്തെ ചിന്തകർക്കും എഴുത്തുകാർക്കും വിശ്വാസയോഗ്യമായ യാതൊരു വിവരങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല എന്നതാണു് സത്യമെന്നു് ഹെക്ഷർ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

ഇതിനും പുറമെ, മിച്ചം വെക്കാനുള്ള പ്രേരണ മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനുള്ള പ്രചോദനത്തെക്കാൾ എന്നും ശക്തമായിരുന്നിട്ടുണ്ടെന്ന കെയിൻസിന്റെ അഭിപ്രായത്തെയും ഹെക്ഷർ തെളിവുകൾ ഹാജരാക്കി ഖണ്ഡിക്കുന്നുണ്ടു്.

4

പ്രകൃതിനിയമവാദം

പതിനേഴാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർധത്തിൽ ''ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ'' എന്ന പേർ സ്വയം സ്വീകരിച്ച ഒരു വിഭാഗം ചിന്തകർ ഫ്രാൻസിൽ പ്രസിദ്ധരായിത്തീർന്നു. അനന്തര തലമുറകളും അവരെ 'പ്രകൃതിനിയമവാദി' (Physiocrats) കളെന്നു വിളിക്കാനാണിഷ്ടപ്പെട്ടതു്.

ഫ്രാൻസു് അക്കാലത്തു് കാർഷികപ്രധാനമായ ഒരു രാജ്യമായിരുന്നു. ജന്മിത്വം മിക്കവാറും അസ്തപ്രാണമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. കുടിയായ്മ സമ്പ്രദായവും മിക്കവാറും അപ്രത്യക്ഷമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നുവെന്നു പറയാം. എങ്കിലും ഇവയുടെ എല്ലാ അടയാളങ്ങളും അന്നത്തെ സമൂഹത്തിൽ നിന്നും മാഞ്ഞുപോയിരുന്നില്ല. അവശേഷിച്ചിരുന്ന കുടിയാന്മാർ മേലാളന്മാർക്കുവേണ്ടി സേവനങ്ങളും ചെയ്യുകയും കാഴ്ചകളെത്തിക്കുകയും ചെയ്യുവന്നിരുന്നു. ഈ പതിവുകളും താങ്ങാനാവാത്ത ഭാരമായി കുടിയാന്മാർക്കു തോന്നി. അവർക്കു് ഈ സമ്പ്രദായത്തോടു് കടുത്ത അമർഷമുണ്ടായിരുന്നു. ആശ്രിതന്മാരായി കഴിയാൻ അവർക്കശേഷം സമ്മതമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവരെല്ലാം സ്വതന്ത്രരായ കൃഷിക്കാരായിത്തീരാനാണു് ആഗ്രഹിച്ചതു്. ദിനംപ്രതിയെന്നോണം സ്വതന്ത്രരായ ചെറുതരം കൃഷിയിടങ്ങളും കൃഷിക്കാരും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ ഇവയ്ക്കു് യഥേഷ്ടം വളരുന്നതിനു് അന്നു് ഫ്രാൻസിൽ നിലവിലിരുന്ന നിയന്ത്രണങ്ങളും യാത്രക്കാരും വ്യാപാരികളും കൊടുക്കേണ്ടിവന്നിരുന്ന ചുങ്കങ്ങളും പ്രതിബന്ധമായിരുന്നു. നികുതികളും പിരിച്ചെടുത്തിരുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ പലപ്പോഴും അവയുടെ ഒരു ചെറിയ അംശം മാത്രമേ ഖജനാവിലേല്പിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. ബാക്കിയുള്ളതു് അവർ സ്വന്തം കീശവീർപ്പിക്കുന്നതിനുപയോഗിച്ചു. ഇതിന്റെ ഫലമായി ഭണ്ഡാരത്തിൽ പണം തീരെ ഇല്ലാതെ വിഷമിക്കുന്ന ഒരു ഘട്ടമായിരുന്നു അതു്. ഈ ദുഃസ്ഥിതികൾക്കെല്ലാം പരിഹാരം പ്രതീക്ഷിച്ചു കൊണ്ടു് ഫ്രഞ്ചുജനത അക്ഷമരായി കാത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു. അക്കാലത്തു് സാമ്പത്തികാടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രശ്നങ്ങൾ നിർണയിക്കുകയും അവയ്ക്കു പരിഹാരം നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്യുക

എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടുകൂടി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ഒരു ചെറിയ വിഭാഗമായിരുന്നു പ്രകൃതിനിയമവാദികളും.

ഫ്രാങ്സ്വാ കെനേ(1694–1774)ആയിരുന്നു ഈ ചെറിയ വിഭാഗത്തിന്റെ ആചാര്യനും അനിഷേധ്യനേതാവും. ഒരു ഇടത്തരം വക്കീലിന്റെ മകനായി ജനിച്ച കെനേ, സ്വന്തം പരിശ്രമം കൊണ്ട് സുപ്രസിദ്ധനായ ഒരു ഭിഷഗ്വരനായിത്തീർന്നു. വൈദ്യശാസ്ത്രസംബന്ധികളായ ഏതാനും പ്രബന്ധങ്ങളും ഇദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശസ്ത്രക്രിയാ അക്കാദമിയുടെ ജനറൽ സെക്രട്ടറിയും അക്കാദമിവക പ്രസിദ്ധീകരണത്തിന്റെ പത്രാധിപരുമായി കുറെക്കാലം ജോലി നോക്കി. ഒടുവിൽ ഫ്രഞ്ചുരാജാവിന്റെ ഒന്നാം വൈദ്യനായിത്തീർന്നു. മദാം പോംപദൂർ എന്ന പ്രഭ്വിക്ക് തന്റെ വൈദ്യോപദേഷ്ടാവെന്ന നിലയിൽ കെനേയോടുണ്ടായിരുന്ന താത്പര്യം ക്രമേണ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രവിജ്ഞാനത്തോടുള്ള ബഹുമാനമായിത്തീരുകയും ഇതിന്റെ ഫലമായി കെനേയ്ക്ക് പാരീസിലെ അഭിജാതവിഭാഗങ്ങളുടെയിടയിൽ വൻപിച്ച സ്വാധീനമുണ്ടാവുകയും ചെയ്തു. 62–ാം വയസ്സിലാണ് ധനശാസ്ത്രവിഷയകമായ കെനേയുടെ ഒന്നാമത്തെ പ്രസിദ്ധീകരണം പുറത്തുവന്നതു്. 1756 ലും 1757 ലുമായി 'കർഷകർ' (Fermiers) 'ധാന്യങ്ങൾ' (Grains) എന്ന രണ്ടു ലേഖനങ്ങളും അദ്ദേഹം ഫ്രഞ്ചു വിജ്ഞാനകോശത്തിനുവേണ്ടി എഴുതി. 1758 ൽ 'സാമ്പത്തിക സാരണി' (Tableau Economique)യും 1765 ൽ 'പ്രകൃതിനിയമ' (Droit Naturel)വും, 1766 ൽ 'വാണിജ്യത്തെപ്പറ്റി' (Du Commerce) യും പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഈ ലേഖനങ്ങളിൽ പലതും സ്വന്തം പേരുവച്ചല്ല അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതു്.

പിയർ സമുവേൽ ദു പൂദ് നെമൂർ (1739-1817), പിയർ ഫ്രാങ്സ്വാ മെർസിയേ ദ് ല റിവിയേർ(1720–1793), ഷാങ് ക്ലോദ് ദ് ഗൂർണേ(1712–1759), വിക്തോർ റികെത്തി മാർക്വിസ് ദ് മിറാബൂ (1715–1789) എന്നിവരായിരുന്നു പ്രകൃതിനിയമവാദത്തിന്റെ മറ്റു പ്രമാണിമാർ. ഇവരിൽ മിക്കവരും ഗവണ്മെൻറുദ്യോഗസ്ഥരോ പാർലമെൻറംഗങ്ങളോ ആയിരുന്നു. വിശ്വസ്തരായ ഒരനുചരസംഘത്തെ മാർക്കിനും കെയിൻസിനുമല്ലാതെ മാറ്റാർക്കും കിട്ടിയിട്ടുള്ളതിനു ധനശാസ്ത്രചരിത്രത്തിൽ തെളിവുകളില്ല.

കെനെയും കൂട്ടുകാരുമാണ് ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സ്ഥാപകരെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നവരുണ്ട്. എന്നാൽ ആദം സ്മിത്തിനാണ് ഈ സ്ഥാനം പൊതുവെ നൽകപ്പെട്ടുവരുന്നതു്. എങ്കിലും, മനുഷ്യന്റെ സാമൂഹികജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ തുറകളെയും ഉൾക്കൊള്ളിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരേകീകൃതശാസ്ത്രം ആദ്യമായി വിഭാവനം ചെയ്തതു് പ്രകൃതിനിയമവാദികളാണെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല.

1756 മുതൽ 1776 വരെ പാരീസിലും മറ്റു യൂറോപ്യൻ തലസ്ഥാനങ്ങളിലും പ്രകൃതിനിയമവാദമായിരുന്നു ഏറ്റവും കൂടുതൽ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ട ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം. പ്രകൃതിനിയമമെന്ന ഒരു പ്രസ്ഥാനം ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നും എന്നാൽ ഒരു ഫാഷനെന്ന നിലയ്ക്ക്, പ്രകൃതിനിയമവാദം വളരെപ്പേ

രെ അക്കാലത്തു് ആകർഷിച്ചുകളഞ്ഞുവെന്നുമാണു് ജോസഫ് ഷുംപീറ്ററുടെ അഭിപ്രായം.

പ്രകൃതിനിയമവാദത്തിന്റെ ഏറ്റവും കാതലായ ആശയം പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥയെപ്പറ്റിയുള്ളതായിരുന്നു. മനുഷ്യൻ സമൂഹജീവിതം തുടങ്ങുന്നതിനു മുമ്പും പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥ നിലനിന്നിട്ടുണ്ടാവണം. പ്രകൃതിയുടെ വ്യവസ്ഥകളും കാലദേശാതീതങ്ങളായി, പരിവർത്തനങ്ങൾക്കെല്ലാം ഉപരിയായി, സ്വയം സംപൂർണമായി നിലകൊള്ളുന്നവയാണു്. എന്നാൽ കണ്ണുള്ളവർക്കേ കാണാൻ കഴിയൂ എന്നു പറയുന്നതുപോലെ, ഏകാഗ്രചിന്തയും പ്രതിഭാശക്തിയുമുള്ളവർക്കു മാത്രമേ പ്രകൃതിയുടെ വ്യവസ്ഥകളും വ്യക്തമായി മനസ്സിലാവുകയുള്ളൂ. അങ്ങനെയുള്ളവർ ഏതു കാര്യത്തെപ്പറ്റിയും ''എന്താണെ''ന്നോ, ''എന്തായിരുന്നു'' വെന്നോ മാത്രം മനസ്സിലാക്കിയാൽ പോരാ, ''എന്തായിരിക്കണ''മെന്നു കൂടി മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുണ്ടു് എന്നാണു് തർഗോവിന്റെ അഭിപ്രായം. ഇതു മനസ്സിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ, അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വേണം അനുദിന ജീവിതം ചിട്ടപ്പെടുത്തുക. എല്ലാപേർക്കും ഏറ്റവും സൗകര്യപ്രദമായ ചിട്ടയായതിനാൽ, ഇത്തരം ജീവിതം കൊണ്ടു് മനുഷ്യസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ വ്യാപ്തി വർധിക്കുന്നതാണു്.

Hedonism

19-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ പ്രചാരത്തിൽ വന്ന ''ആനന്ദവാദ''ത്തിന്റെ മൂലതത്വങ്ങളും കെനേയ്ക്കു നന്നായറിയാമായിരുന്നു. ''സകല സാമ്പത്തികവൃത്തികളുടെയും ലക്ഷ്യം ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ശ്രമം കൊണ്ടു് ഏറ്റവുമധികം സുഖം നേടുകയെന്നതാണു്'' എന്നദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചു. പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥ കൊണ്ടു നേടാനുള്ളതും ഇതു തന്നെ. വ്യക്തിതാത്പര്യങ്ങളും പൊതുതാത്പര്യങ്ങളും തമ്മിൽ യാതൊരു സംഘട്ടനങ്ങൾക്കുമിടയാവുകയില്ലെന്നതാണു് പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥയുടെ മെച്ചം. എന്നാൽ സ്വതന്ത്രമായ ഒരു സമുദായത്തിൽ മാത്രമേ പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥ പൂർണമായി അനുഭവവേദ്യമാവുകയുള്ളൂ.

പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥയനുസരിച്ചു് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു സമൂഹത്തിൽ സ്വകാര്യസ്വത്തു്, വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യം എന്നിവയ്ക്കു പരിമിതികളുണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. ആർക്കും കഴിവനുസരിച്ചു് സ്വകാര്യസമ്പത്തു സമാർജിക്കാം. ഈ അവകാശങ്ങളും കാത്തുസൂക്ഷിക്കുകയെന്നതായിരിക്കും ഒരു ഭരണകൂടത്തിന്റെ ശരിയായ ചുമതല. പ്രകൃതിയുടെ വ്യവസ്ഥകൾക്കും നിയമങ്ങൾക്കും വിരുദ്ധമായി മനുഷ്യൻ നിർമിക്കുന്ന നിയമങ്ങളെല്ലാം സ്വാതന്ത്ര്യവും സുഖവും നശിപ്പിക്കുവാനിടവരുത്തും. ഏറ്റവും നല്ല നിയമം, ലളിതവും ഋജുവും പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥകളെ പൂർണമായി പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നതുമായിരിക്കണം. തോന്നുന്നതുപോലെ ചെയ്യട്ടെ, തോന്നുന്നതുപോലെ നടക്കട്ടെ, ലോകം അതിന്റെ വഴിക്കു പൊയ്ക്കൊള്ളും എന്നതായിരുന്നു പ്രകൃതിനിയമവാദത്തിന്റെ മുഖമുദ്ര. ഇപ്രകാരമുള്ള അളവറ്റ സ്വാതന്ത്ര്യം സമൂഹത്തിനു് ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ട ചുമതല ഭരണകൂടത്തിനുണ്ടു്. പ്രതിരോധം, നിയമസമാധാനപാലനം എന്നിവയാണു് ഈ ചുമതലകളിൽ എറ്റവും പ്രധാനം.

കെനേയുടെ പ്രകൃതിനിയമങ്ങൾ മിക്കവാറും മധ്യയുഗസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ പുനരാവിഷ്കരണം മാത്രമായിരുന്നു. എങ്കിലും സാമൂഹികനിയമങ്ങൾ കാലദേശാതീതങ്ങളാണെന്ന ആശയം കെനേയുടേതു മാത്രമായിരുന്നുവെന്നു വേണം കരുതുക. കാരണം, മധ്യകാലങ്ങളിലെ ആചാര്യന്മാർ ഓരോ സമുദായത്തിന്റെയും വളർച്ചയുടെ നില അനുസരിച്ചുവേണം അതിന്റെ നിയമങ്ങൾ രൂപീകരിക്കുകയെന്ന പക്ഷക്കാരായിരുന്നു. കാലദേശാതീതമായ നിയമങ്ങൾ കേവലശാസ്ത്രങ്ങളിൽ മാത്രമേ കാണുകയുള്ളൂ എന്ന അഭിപ്രായമായിരുന്നു അവരുടേതു്. ഭരണകൂടങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും കെനേയുടെ അഭിപ്രായം ആചാര്യമതത്തിൽ നിന്നു ഭിന്നമായിരുന്നു. സർവശക്തമായ രാജവാഴ്ചയാണു് കെനേയ്ക്കും കൂട്ടർക്കും വേണ്ടിയിരുന്നതു്. പ്രകൃതിനിയമങ്ങളിൽ കെനേയ്ക്കുണ്ടായിരുന്ന അപാരമായ വിശ്വാസത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രം മതചിന്ത കൊണ്ടു വികലമായിപ്പോയിയെന്നു വിചാരിക്കുന്നവരുണ്ടു്. സാമ്പത്തികനയങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നതിലും മറ്റും സദാചാരത്തിന്റെയും മതത്തിന്റെയും സ്വാധീനം കെനേയിലുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു സമ്മതിച്ചാൽപ്പോലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രാപഗ്രഥനത്തെ ഇത്തരം പരിഗണനകൾ ബാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു പറയുന്നതു ശരിയല്ല തന്നെ. കെനേയുടെ ധനശാസ്ത്രനിർമിതിയുടെ പ്രധാനഘടകങ്ങൾ ഏതെല്ലാമെന്നു പരിശോധിക്കുന്നതിനു മുമ്പു്, പ്രകൃതിനിയമവാദത്തിന്റെ പൊതുസ്വഭാവമെന്തായിരുന്നു വെന്നു നോക്കാം.

ഒരു ചെലവുമില്ലാതെ യാതൊന്നുമുണ്ടാക്കാനൊക്കുകയില്ല. പുതിയ സമ്പത്തു സൃഷ്ടിക്കുമ്പോൾ, പഴയ സമ്പത്തു കുറച്ചെങ്കിലും ബലികഴിക്കേണ്ടതായി വരും. പുത്തനായി സൃഷ്ടിച്ച സമ്പത്തും, ഈ സൃഷ്ടിക്കുവേണ്ടി ചെലവാക്കപ്പെട്ട സമ്പത്തും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസമാണു്, ധനത്തിലുണ്ടാകുന്ന യഥാർഥ വർധനവു്. ഈ വർധനവിനു്, അവശിഷ്ടോത്പന്നമെന്നു് പ്രകൃതിനിയമവാദികൾ പേരു നൽകി. അവശിഷ്ടോത്പന്നം കിട്ടുന്ന ഒരേയൊരു തൊഴിലേയുള്ളൂ—കൃഷി. ചെലവാക്കിയതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ സമ്പത്തു് ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനു് കൃഷിയിലല്ലാതെ മറെറാന്നിലും സാധ്യമല്ല. കൃഷിയിൽ ഇതു സാധിക്കുന്നതു്, ഉൽപാദനപ്രക്രിയയിൽ പ്രകൃതി മുഖ്യപങ്കുവഹിക്കുന്നതു കൊണ്ടാണു്. പ്രകൃതിക്കല്ലാതെ, മനുഷ്യനു സൃഷ്ടിനടത്താൻ കഴിയുകയില്ല. കൃഷിയൊഴികെയുള്ള മറു തൊഴിലുകളിൽ—വ്യവസായത്തിലും വ്യാപാരത്തിലുമൊന്നും—സമ്പത്തു (അവശിഷ്ടോൽപന്നം) ഉണ്ടാകുന്നില്ല. വ്യവസായോൽപന്നങ്ങളിൽ ഉൽപാദകരുടെ ചെലവും അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളുടെ വിലയും മാത്രമേ അടങ്ങിയിട്ടുള്ളൂ. വസ്തുക്കളുടെ രൂപവും ഗുണവും മാററാമെന്നല്ലാതെ അല്പം പോലും പുതിയ വസ്തു ഉൽപാദിപ്പിക്കുവാൻ വ്യവസായത്തിനു കഴിയുന്നില്ല. വ്യാപാരത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ സംഗതി കുറെക്കൂടി വ്യക്തമാണു്. ഉൽപന്നങ്ങൾ ഒരിടത്തു നിന്നു് മറെറാരിടത്തേയ്ക്കും ഒരാളിൽ നിന്നു് മറെറാരാളിലേക്കും കൈമാററം ചെയ്യുകയെന്നതല്ലാതെ പുതുതായി എന്തെങ്കിലും ധനം വ്യാപാരം കൊണ്ടുണ്ടാവുകയില്ല. പക്ഷേ, വ്യാപാരികൾക്കും വ്യവസായികൾക്കും അവരുടെ പ്രവൃത്തി കൊണ്ടു നേട്ടമുണ്ടാകുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു് വ്യക്തമാണു്.

പ്രകൃതിനിയമവാദികളുടെ മുൻഗണനാക്രമത്തിൽ കൃഷിക്കേറെറവും കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം കല്പിക്കപ്പെട്ടു; അതിനടുത്തതു് വ്യവസായം, ഒടുവിൽ മാത്രമേ വരുന്നുള്ളൂ വ്യാപാരം. കൃഷിയിൽ അവശിഷ്ടോൽപന്നമുണ്ടാവുന്നു; വ്യവസായത്തിൽ അവിശിഷ്ടോൽപന്നമില്ലെങ്കിലും അ സംസ്കൃതസാധനങ്ങളിൽ ചെലവഴിക്കപ്പെടുന്ന അധ്വാനം ഉൽപന്നങ്ങളുടെ മൂല്യം വർധിപ്പിക്കുന്നു. വ്യാപാരവും നാടിനു് ആവശ്യമാണു്, പക്ഷേ വ്യാപാരം കൊണ്ടു് ധനം വർധിക്കുന്നതേയില്ല. മാത്രമല്ല, വ്യാപാരികൾ ആവശ്യത്തിലധികം പെരുകുന്നതു് നഷ്ടവുമാണു്. അവരെ മുഴുവൻ തീററിപ്പോററുന്നതു കാർഷികമേഖലയിൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന മിച്ചം കൊണ്ടു വേണം. വ്യാപാരം വർധിച്ചാൽ സമ്പത്തു വർധിക്കുമെന്ന ധാരണ തെററാണു്. സാധനങ്ങൾ കണ്ണാടികളിൽ കൂടി പല മടങ്ങു വർധിച്ചു കാണപ്പെടുന്നതു പോലെ മാത്രമേയുള്ളൂ വ്യാപാരത്തിന്റെ ഫലവും. കണ്ണാടികളിൽ കൂടി അനേകം പ്രതിബിംബങ്ങൾ കാണുന്നതു പോലെയാണു് വ്യാപാരം കൊണ്ടു സമ്പത്തു വർധിപ്പിക്കുന്നുവെന്ന പ്രതീതിയുണ്ടാവുന്നതു്.

അവശിഷ്ടോൽപന്നമുണ്ടാവുന്നതു കൃഷിയിൽ നിന്നു മാത്രമായതു കൊണ്ടു്, കൃഷിയെ ഉൽപാദനക്ഷമമെന്നും മററുള്ള സാമ്പത്തികവ്യാപാരങ്ങളെ വന്ധ്യമെന്നും പ്രകൃതിനിയമവാദികൾ വ്യവച്ഛേദിച്ചു. അവർ തുടങ്ങിവെച്ച ഈ തരം തിരിക്കൽ, ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പിൽക്കാലചരിത്രത്തിൽ അനാവശ്യമായ അനേകം വിവാദങ്ങൾക്കു വഴിവെച്ചു കൊടുത്തിട്ടുണ്ടു്. ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രജ്ഞരെല്ലാം, ഉൽപാദനക്ഷമമായ പ്രവൃത്തികളേവ അല്ലാത്തതേവ എന്ന പ്രശ്നത്തെക്കുറിച്ചു് തലപുകഞ്ഞാലോചിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നു. ഉൽപാദനക്ഷമവും അല്ലാത്തതുമായ പ്രവൃത്തികളുണ്ടെന്ന പ്രകൃതിനിയമവാദികളുടെ അഭിപ്രായം അപ്പാടെ സ്വീകരിച്ച ആഡംസ്മിത്തിനു പോലും കൃഷി മാത്രമാണു് ഉല്പാദനക്ഷമമെന്ന ആശയം ശരിയാണെന്നു തോന്നിയില്ല. വ്യവസായോൽപാദനത്തിനു ചെലവാക്കിയ സമ്പത്തും, വ്യവസായോൽപന്നത്തിന്റെ മൂല്യവും തുല്യമാണെന്നു് പ്രകൃതിനിയമവാദികൾ തന്നെ സമ്മതിക്കുന്നുണ്ടു്. പുതിയതായി നിർമിക്കപ്പെട്ട സമ്പത്തും നിർമാണത്തിനുവേണ്ടി ചെലവഴിച്ച സമ്പത്തും തുല്യമാണെന്നതു കൊണ്ടു് വ്യവസായത്തിൽ ഉൽപാദനമേ നടക്കുന്നില്ല എന്നെങ്ങനെ പറയാനൊക്കുമെന്നാണു് ആഡംസ്മിത്തു ചോദിക്കുന്നതു്. ഒരു വിവാഹത്തിൽ നിന്നു് രണ്ടു കുഞ്ഞുങ്ങൾ—ഒരാണും ഒരു പെണ്ണും—മാത്രമേ ഉണ്ടാകുന്നുള്ളൂ എന്നു വെച്ചു് ആ വിവാഹം വന്ധ്യമാണെന്നെങ്ങനെ പറയും? അച്ഛനും അമ്മയ്ക്കും പകരം ഒരു മകനും മകളുമേ ശേഷിക്കുന്നുള്ളൂ എന്നതു ശരിതന്നെ. ആരെയെങ്കിലും കൂടിയിട്ടില്ല. എങ്കിലും ഉൽപാദനം ഉൽപാദനം തന്നെയല്ലേ? രണ്ടിൽ കൂടുതൽ കുട്ടികളുണ്ടായെങ്കിൽ മാത്രമേ, ആ വിവാഹം 'സഫല'മായിയെന്നു പറയുകയുള്ളോ? എന്നിങ്ങനെ പോകുന്നു ആഡംസ്മിത്തിന്റെ തുടർന്നുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ. ഇതൊക്കെയാണെങ്കിലും മററുള്ള സാമ്പത്തികവൃത്തികളെയപേക്ഷിച്ചു് കൃഷിയാണു് കൂടുതൽ ഉൽപാദനക്ഷമമെന്നു് അദ്ദേഹം സമ്മതിച്ചുകൊടുത്തിരിക്കുകയാണു്.

എന്തു കൊണ്ടാണു്, ഉൽപാദനക്ഷമതയെക്കുറിച്ചു് പ്രകൃതിവാദികളുന്നയിച്ച സിദ്ധാന്തം ഇന്നു് അംഗീകരിക്കപ്പെടാത്തതു്? സാമ്പത്തികവൃത്തികൾ കൊണ്ടു്

ധനമുണ്ടാവുന്നു എന്നു നാം പറയുമ്പോഴും, മൂല്യരൂപത്തിലുള്ള ധനമാണു് നമ്മുടെ മനസ്സിലുള്ളതു്. എന്നാൽ പ്രകൃതിനിയമവാദികളും മൂല്യത്തിലുള്ള ധനത്തെയല്ല, പദാർഥരൂപത്തിലുള്ള ധനത്തെയാണുദ്ദേശിച്ചതു്. പദാർഥരൂപത്തിൽ പുതിയ സമ്പത്തുണ്ടാകുന്നതു് കൃഷിയിലാണേറെയും വ്യക്തമായി കാണാൻ കഴിയുക. വിതയ്ക്കുന്നതിനേക്കാളും പല മടങ്ങു ധാന്യം കൊയ്തെടുക്കാൻ കഴിയുമ്പോഴും, അവശിഷ്ടോൽപന്നം തൊട്ടുകാണിക്കാൻ കഴിയും. ഇതിന്റെ കാരണം, പ്രകൃതിയാണെന്നു വിശ്വസിക്കാനും എളുപ്പമാണു്. എന്നാൽ പ്രകൃതിയുടെ സഹകരണം കൃഷിയിൽ മാത്രമല്ലെന്നും, വെള്ളവും വായുവും വെളിച്ചവുമെല്ലാം വ്യവസായത്തിലും പ്രയോജനപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നും മനസ്സിലാക്കിയാൽ, പ്രകൃതിയുടെ സഹകരണത്തിന്റെ പേരിലുള്ള ഈ വാദം അപ്രമാദമല്ലെന്നു മനസ്സിലാക്കാവുന്നതേയുള്ളൂ. മാത്രമല്ല, പദാർഥരൂപത്തിലുള്ള ധനം മാത്രം സൃഷ്ടിക്കുകയാണോ സാമ്പത്തികവൃത്തികളുടെ ലക്ഷ്യം? മനുഷ്യനുവേണ്ടതു് ആഗ്രഹസാഫല്യമാണു്. അതിനുപകരിക്കുന്നതെന്തും സാമ്പത്തികാർഥത്തിൽ ധനമാണു്. ഒരു പദാർഥമുണ്ടാക്കുന്നതു പോലെ സാമ്പത്തികപ്രാധാന്യമുള്ളതാണു്, അതുപയോഗയോഗ്യമാക്കുന്നതും ഉപയോഗിക്കേണ്ട സമയത്തും സ്ഥലത്തും കിട്ടുമാറാക്കുന്നതും. ഒരുദാഹരണമെടുക്കാം. ഗോതമ്പു കൃഷി ചെയ്യുണ്ടാക്കുന്നതു പോലെതന്നെ പ്രധാനമല്ലേ, ഗോതമ്പു കൊണ്ടു റൊട്ടിയുണ്ടാക്കുകയെന്നതും ആവശ്യക്കാർക്കു കിട്ടത്തക്കവിധത്തിൽ അതു കമ്പോളത്തിലെത്തിക്കുകയെന്നതും? ഗോതമ്പു കൊണ്ടു റൊട്ടിയുണ്ടാക്കുമ്പോഴും, റൊട്ടി പല ദിക്കുകളിലെത്തിക്കുമ്പോഴും ഗോതമ്പിന്റെ അളവു വർധിക്കുന്നില്ലെന്നു വച്ചു് ആ വക പ്രവൃത്തികളെല്ലാം 'നിഷ്ഫല' മാണെന്നു പറയാമോ? മാത്രമല്ല, കൃഷി ചെയ്തു കിട്ടുന്ന ഗോതമ്പു പോലും പ്രകൃതിയിലെ പദാർഥങ്ങളുടെയും ശക്തികളുടെയും ഒരു രൂപംമാറ്റം മാത്രമല്ലേയുള്ളൂ? പുതിയ പദാർഥം ഉണ്ടാകുന്നുവെന്നു പറയുന്നതു് വെറുമൊരു തോന്നലല്ലേ? അവശിഷ്ടോൽപന്നമെന്ന ആശയം ഒരു മരീചികയായിരുന്നു എന്നു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു് ഇക്കാരണങ്ങളാലാണു്.

കൃഷി മാത്രമേയുള്ളൂ ഉൽപാദനക്ഷമമായ പ്രവൃത്തിയെന്ന സിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു്, മറ്റു തൊഴിലുകളിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരെ പുലർത്തുന്നതു കൃഷി കൊണ്ടാണെന്ന ആശയത്തിലാണു് പ്രകൃതിനിയമവാദികളെത്തിച്ചേരുന്നതു്. കൃഷിയിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന സമ്പത്തിനെ ആശ്രയിച്ചു്, അതിന്റെ ചെലവിൽ കഴിഞ്ഞു കൂടുന്നവരാണു് വ്യവസായത്തിലും വാണിജ്യത്തിലുമെല്ലാം. ഇവരില്ലെങ്കിലും സമ്പത്തിനു കുറവു വരികയില്ല. ഒരു രാജ്യവും അതിന്റെ സമ്പത്തും ആ രാജ്യത്തെ കൃഷിയും കൃഷിക്കാരുമാണു്. മറ്റുള്ളവരെല്ലാം അന്യർ; ആ രാജ്യത്തിന്റെ സമ്പത്തിനെ ആശ്രയിച്ചു കഴിയുന്നവർ.

കൃഷി മാത്രം ഉൽപാദനക്ഷമതയുള്ളതെന്നും വ്യവസായവാണിജ്യങ്ങൾ വന്ധ്യമെന്നും കരുതിയ ഇവർ, യാതൊരു സാമ്പത്തികവൃത്തിയിലുമേർപ്പെടാതെ, ഉൽപാദനത്തിന്റെ നല്ലൊരു പങ്കു് അനുഭവിച്ചു പൂർണമായും വിശ്രമജീവിതം നയിച്ചിരുന്ന ജന്മിമാരെ, വന്ധ്യമായ വർഗമെന്നു വിളിച്ചില്ല. എന്നു

മാത്രമല്ല, അവർക്ക് സമുദായത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠമായ സ്ഥാനം കല്പിച്ചു കൊടുക്കാനും പ്രകൃതിനിയമക്കാർ സന്നദ്ധരായിരുന്നു. സ്വകാര്യസ്വത്തെന്ന ആശയത്തോട് അവർ പുലർത്തിയിരുന്ന അളവറ്റ ആദരവും, ഫ്രാൻസിൽ അന്നു നിലവിലിരുന്ന രാഷ്ട്രീയ–സാമൂഹികസ്ഥിതികളുമായിരിക്കണം ഇത്തരമൊരു നിലസ്വീകരിക്കുവാൻ അവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചത്.

സാമ്പത്തികസാരണി Tableau Economique

കാർഷികരംഗത്തുൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ധനം, ജന്മിമാർ, വ്യവസായികം, വ്യാപാരികം എന്നീ വിവിധ വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ടവരുടെ കൈകളിൽ എത്തിച്ചേരുകയും വീണ്ടും അതു കർഷകരിലേയ്ക്കു പകരുകയും, അങ്ങനെ കാഷ്ികരംഗത്തെ പ്രവർത്തനം തുടർന്നുപോവുകയും ചെയ്യുന്നതെപ്രകാരമെന്ന ചോദ്യം കെനേയെ അലട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്ന രക്തചംക്രമണത്തെക്കുറിച്ച് ഹാർവിയുടെ പുതിയ കണ്ടുപിടിത്തങ്ങം ശ്രദ്ധയോടെ പഠിക്കുകയും ജന്തുശാസ്ത്രത്തെക്കുറിച്ച് പ്രബന്ധങ്ങം രചിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന കെനേ, ജന്തുശരീരത്തിനേറ്റുപോലെയുള്ള നിയമങ്ങം സാമ്പത്തികശരീരത്തിനും ബാധകമാണെന്ന് വിചാരിച്ചതിൽ അത്ഭുതമില്ല. എങ്കിലും, വസ്തുനിഷ്ഠമായി നോക്കുമ്പോം, കെനേയുടെ ഈ ആശയത്തിനെറ സാരാംശം കാൻറില്ലൺ നേരത്തേ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് സമ്മതിച്ചേ തീരൂ. കാൻറില്ലൺനെറ പ്രബന്ധത്തിനെറ കൈയെഴുത്തു പ്രതി, 1755–ൽ മിറാബ്യൂവിനെറ പക്കൽ എത്തിച്ചേർന്നിരുന്നുവെന്നു നമുക്കറിയാം.

കെനേയുടെ സാമ്പത്തികസാരണി പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടപ്പോം, പ്രകൃതിനിയമവാദികം അത്ഭുതാനന്ദപരവശരായി കെനേയുടെ മഹത്വത്തെ വാഴ്ത്തി. ലോകാരംഭത്തിനു ശേഷം മനുഷ്യസമുദായത്തിനു ഭദ്രത കൈവരുത്തിയ മൂന്നു കണ്ടുപിടിത്തങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നും അവയിൽ മൂന്നാമത്തേതാണ് സാമ്പത്തികസാരണിയെന്നും മിറാബ്യൂ പ്രഭു പ്രഖ്യാപിച്ചു. അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിക്കുന്ന ആദ്യത്തെ രണ്ടെണ്ണം യഥാക്രമം വരമൊഴിയും പണവും കണ്ടുപിടിച്ചതാണ്. ആദ്യത്തെ രണ്ടിനെറയും സംയുക്തഫലമാണ് മൂന്നാമത്തേത്. മൂന്നാമത്തേതു വന്നതോടെ ആദ്യത്തെ രണ്ടെണ്ണത്തിനെറയും ലക്ഷ്യം പൂർത്തീകൃതമായിയെന്നും, അതിനെറ ഗുണഫലങ്ങം വരുംതലമുറകംക്കു അനുഭവവേദ്യമാകുമെന്നും അദ്ദേഹം ഉദ്ഘോഷിച്ചു. മിറാബ്യൂവിനെറ ഉത്ക്കടവികാരങ്ങളോട് യോജിക്കാൻ അധികമാളുകം അന്നത്തെക്കാലത്തുപോലും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇന്നത്തെക്കഥ പറയാനുമില്ല.

ഒരു നാട്ടിലുണ്ടാകുന്ന ധനം, എങ്ങനെയാണ് സമുദായത്തിനെറ വിവിധ തലങ്ങളിലെത്തിച്ചേരുന്നതെന്നു, സംഖ്യകളുടെ സഹായത്തോടെ ഉദാഹരിക്കുവാൻ ഒരു ശ്രമം നടത്തിയിരിക്കുകയാണ് കെനെ, തനെറ 'സാരണി'യിൽ. മൂന്നു വിഭാഗങ്ങളുള്ള ഒരു സമുദായമാണ് അദ്ദേഹം ചിത്രീകരിക്കുന്നത്. 1. ഭൂവുടമകം 2. കൃഷിക്കാർ 3. മറ്റു തൊഴിൽക്കാർ. ഭൂവുടമകളെ ജന്മിമാ

രെന്നോ അധികാരികളെന്നോ വിതരണാവകാശികളെന്നോ വിളിക്കാം. കൃഷിക്കാരാണ് ഉൽപാദകവർഗം; മറ്റു തൊഴിൽക്കാരെയെല്ലാം ചേർത്തു് ''വന്ധ്യവർഗങ്ങ''ം എന്നു വിളിക്കാം. ഈ മൂന്നു വിഭാഗങ്ങൾക്കിടയിൽ സമ്പത്തു് അന്യോന്യം കൈമാറുന്ന വിധം ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുകയാണു്, കെ.നേ. നമുക്കതിങ്ങനെ വിശദീകരിക്കാം.

ഒരുൽപാദന ചക്രം മുഴുമിപ്പിക്കുന്നതിനു് ഒരു വർഷം മതിയാകുമെന്നു് വിചാരിക്കുക. ഒരു വർഷത്തിന്റെ അവസാനമാകുമ്പോഴം, ആ വർഷത്തെ അവശിഷ്ടോൽപന്നം മുഴുവനും പാട്ടമെന്ന നിലയ്ക്കു്, പല തവണകളായി, ഭൂവുടമകളുടെ കൈകളിൽ എത്തിച്ചേർന്നിട്ടുണ്ടാവും. പുതിയ വർഷം തുടങ്ങുമ്പോഴം പോയ വർഷത്തെ കൃഷിച്ചെലവുകളെല്ലാം കഴിഞ്ഞു് ബാക്കിയുള്ള ദേശീയവരുമാനം (അവശിഷ്ടോൽപന്നം) മുഴുവൻ ഭൂവുടമകളുടെ കൈകളിലാണു്. ഇതു് 1000 നാണയങ്ങളാണെന്നു സങ്കൽപിക്കുക. ഇതിൽ 500 എണ്ണം കാർഷികോത്പന്നങ്ങൾക്കും 500 എണ്ണം തൊഴിൽക്കാരുണ്ടാക്കുന്ന സാധനങ്ങൾക്കുമായി ഭൂവുടമകളം ചെലവാക്കുന്നുവെന്നും വിചാരിക്കുക. കൃഷിക്കാർക്കു കിട്ടുന്ന 500 നാണയങ്ങളം കഴിഞ്ഞ വർഷം പാട്ടം ഇനത്തിൽ അവർ ഭൂവുടമകളെ ഏൽപിച്ചതിന്റെ നേർ പകുതിയാണു്. ഈ 500 നാണയങ്ങളം അവർ കൃഷിയിൽ മുടക്കുന്നതുകൊണ്ടു് 1000 ആയി വർധിക്കുന്നു. കൃഷിയുടെ അവശിഷ്ടോൽപന്നശേഷിതാണിതു്. (അവശിഷ്ടോൽപന്നം 100 ശതമാനമെന്ന സങ്കൽപത്തിലാണു് ഈ തുക കിട്ടുക). 1000 നാണയങ്ങളിൽ 500 എണ്ണം ഉടനെ തന്നെ പാട്ടം ഇനത്തിൽ ഭൂവുടമയ്ക്കും തിരിച്ചു നൽകപ്പെടുന്നു. (ഒരാണ്ടിൽ പല തവണകളിലായി കിട്ടുന്ന പാട്ടം ആ ആണ്ടു് കഴിഞ്ഞതിനു ശേഷമേ ഭൂവുടമകളം ചെലവാക്കാനായി പുറത്തെടുക്കൂ എന്നുകൂടി സങ്കൽപിച്ചു കൊള്ളുക). ബാക്കിയുള്ള 500 എണ്ണത്തിൽ പകുതി കാർഷികമേഖലയിൽത്തന്നെ ഉപഭോഗത്തിനായി ചെലവാകുന്നു. തൊഴിൽക്കാർ 'വന്ധ്യവർഗ' മാണല്ലോ. അതുകൊണ്ടു്, ഭൂവുടമകളിൽ നിന്നു കിട്ടിയ 500 നാണയങ്ങളിൽ 250 സ്വന്തം ഉപയോഗത്തിനായി തൊഴിലുൽപന്നങ്ങളായ ഉപഭോഗസാധനങ്ങളം വാങ്ങുന്നതിനും, ബാക്കി 250 എണ്ണം കൃഷിക്കാരിൽ നിന്നു തൊഴിലിനു വേണ്ട അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളും ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും വാങ്ങുന്നതിനും ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നു. കൃഷിക്കാർക്കു കിട്ടുന്ന 250 നാണയങ്ങളം അവരുടെ കൈകളിൽ 500 ആയിത്തീരുകയും, അതിൽ നിന്നു് 250 പാട്ടമായി ഭൂവുടമകൾക്കു പോവുകയും ചെയ്യുന്നു. കൃഷിക്കാരിൽ നിന്നു് തൊഴിൽക്കാരുടെ വർഗത്തിനു കിട്ടിയ 250 നാണയങ്ങളും തുടർന്നു ലഭിക്കാവുന്ന തുകകളുമെല്ലാം ഇപ്പറഞ്ഞ രീതിയിൽത്തന്നെ ചെലവഴിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കും. കൃഷിക്കാരുടെ കൈകളിൽ കിട്ടുന്ന ഏതു തുകയും ഇരട്ടിക്കും; ഉടനെ തന്നെ അധികമായുണ്ടാകുന്ന തുക ഭൂവുടമയ്ക്കു പാട്ടമിനത്തിൽ ചെല്ലുകയും ചെയ്യും. പാട്ടം കിട്ടുന്ന തുകകളം മുഴുവൻ ഒന്നിച്ചു ചേർത്തു് അടുത്ത കൊല്ലം ആരംഭത്തിൽ ഭൂവുടമകളം ചെലവാക്കുന്നു. 1000 നാണയങ്ങളം കൊണ്ടു് ആണ്ടിന്റെ തുടക്കത്തിൽ ഭൂവുടമകളം ആരംഭിക്കുന്ന ചെലവാക്കൽപ്രസ്ഥാനം കൃഷിക്കാരും തൊഴിൽ

ക്കാരും തമ്മിൽ നിരന്തരം തുടർന്നുപോകുന്ന വിനിമയങ്ങൾക്കിടനൽകുന്നു. ഓരോ വിനിമയത്തിന്റെയും ഫലമായി ഭൂവുടമകൾക്ക്, കൃഷിക്കാരിൽ നിന്നു പാട്ടം ലഭിക്കുന്നു. ആദ്യം 500 പിന്നീട് 250 അടുത്തതായി 125 എന്ന കണക്കിനു് പാട്ടത്തിന്റെ തുക കുറഞ്ഞു വരും. ഒരു വർഷം കൊണ്ടു് ഈ പ്രക്രിയ തീരുമ്പോൾ ഭൂവുടമകൾക്ക് പല ഗഡുക്കളിലായി 1000 നാണയങ്ങൾ പാട്ടമിനത്തിൻ മടക്കിക്കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടാവും. അടുത്ത വർഷം ആരംഭിക്കുമ്പോൾ ഈ പ്രക്രിയ മുഴവനും ആവർത്തിക്കുകയായി.

1000 നാണയങ്ങൾ കൊണ്ടു ഭൂവുടമകൾ തുടങ്ങിവെയ്ക്കുന്ന ചെലവിന്റെ പ്രക്രിയ അവസാനിക്കുന്നതു് 1000 നാണയങ്ങളും അവർക്കുതന്നെ തിരിച്ചുകിട്ടിക്കഴിയുമ്പോഴാണു്. ഈ തുക തിരിച്ചുവരുന്നതു ചിത്രീകരിച്ചു കണ്ടപ്പോൾ അതൊരു വൻപിച്ച കണ്ടുപിടിത്തമായി കെനേയുടെ ആരാധകർക്കു തോന്നി. എന്നാൽ കണ്ടുപിടിത്തമൊന്നുമില്ല ഇതിൽ. കൃഷിക്കാർ മാത്രമാണു് അവശിഷ്ടോൽപാദനമുണ്ടാക്കുന്നതെന്നും ഇതിൽ നിന്നു തെളിയുന്നില്ല. വേറെ സങ്കല്പങ്ങൾ വച്ചുകൊണ്ടു് മറ്റു വിധത്തിൽ ചിത്രീകരിച്ചാൽ ഇതിൽ നിന്നു വിഭിന്നങ്ങളായ ഫലങ്ങളായിരിക്കും കിട്ടുക. സങ്കൽപങ്ങളനുസരിച്ച ഫലങ്ങൾ മാത്രമേ ഇത്തരം വിദ്യകൾ കൊണ്ടു കാണിക്കാൻ കഴിയൂ.

കെനേയുടെ സാരണി ലോകോത്തരമെന്നു വിശേഷിപ്പിക്കുന്നതുപോലെതന്നെ തെറ്റാണു് അതു മുഴവൻ അബദ്ധപ്പഞ്ചാംഗമാണെന്നു പറയുന്നതും. അലക്സാണ്ടർ ഗ്രേയുടെ അഭിപ്രായം, സാമ്പത്തികസാരണി പഠിക്കാൻ മെനക്കെടുന്നതു് വന്ധ്യമായ അധ്വാനത്തിനു് ഉത്തമോദാഹരണമാണെന്നാണു്. ഈ വിമർശനം കെനേയോടു നീതിപുലർത്തുന്നില്ലെന്നു മാത്രമേ നമുക്കു പറയാനുള്ളൂ.

ഏതായാലും ഭൂവുടമകൾക്കു കല്പിച്ചുകൊടുത്ത അദ്വിതീയ സ്ഥാനമോ, അവശിഷ്ടോൽപന്നത്തിന്റെ തോതോ, തൊഴിൽക്കാരുടെ ഉൽപാദനക്ഷമതയില്ലായ്മയോ തെളിയിക്കാനുള്ള ശ്രമമെന്ന നിലയിലല്ല സാമ്പത്തികസാരണിയുടെ യഥാർഥ മേന്മ. അപഗ്രഥനത്തിനുള്ള ഒരുപകരണമായി, ഒരു രീതിയായി, സാരണി ഉപയോഗിക്കാൻ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരെ പഠിപ്പിച്ചുവെന്നതാണു് കെനേ നൽകിയ സംഭാവന.

ഒന്നാമതായി, സാരണിയുടെ രീതി കൊണ്ടു് അപഗ്രഥിക്കാനുള്ള പ്രശ്നത്തെ വളരെ അധികം ലഘൂകരിക്കാൻ സാധിക്കുന്നു. ലക്ഷക്കണക്കിനു് വീടുകളും ഉൽപാദനഘടകങ്ങളും കൃഷിയിടങ്ങളും തമ്മിലുള്ള സാമ്പത്തികവിനിമയബന്ധങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു്, ചില നിയമങ്ങളാവിഷ്കരിക്കുന്നതിനു സാധിക്കുമെങ്കിലും, അവയെയെല്ലാം നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനോ, അവയെ അർഥസംവേദനക്ഷമമായി അവതരിപ്പിക്കുന്നതിനോ സാധിക്കുകയില്ല. എന്നാൽ വീടുകളെയും ഉൽപാദന ഘടകങ്ങളെയും പ്രത്യേകം മണ്ഡലങ്ങളായി കണക്കാക്കി, അവ തമ്മിലുള്ള വിനിമയത്തെ ആകെത്തുകകളിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ, കൈകാര്യം ചെയ്യാനാവാതെ കിടന്ന ലക്ഷക്കണക്കിനുള്ള പ്രശ്നങ്ങൾ, കയ്യിലൊതുങ്ങാവുന്നതായി ചുരുങ്ങിക്കിട്ടുന്നു. പല ഘട്ടങ്ങളി

ലായി ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ദേശീയോൽപന്നം പല ഘട്ടങ്ങളിലായി വിതരണം ചെയ്യപ്പെടുന്നുവെന്ന ആശയവും ഈ സാരണിയിൽ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്.

സാരണിയെന്ന ഉപാധികൊണ്ട് അപഗ്രഥനമാർഗം എളുപ്പമാകുമ്പോഴും സംഖ്യകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലും സംഖ്യകളെ ഉപയോഗിച്ചുമുള്ള ധനശാസ്ത്രാന്വേഷണം സുഗമമായിത്തീരുന്നു.

കെനേ തന്നെ ഈ മാർഗത്തിൽ പല ശ്രമങ്ങളും നടത്തിനോക്കിയിട്ടുണ്ട്. പ്രതിവർഷദേശീയോൽപന്നവും മറ്റും കണക്കാക്കാൻ നടത്തിയ ശ്രമം ശരിയായ ധനമിതികമായിരുന്നുവെന്നു വേണം പറയുക. കെനേയുടെ സാരണിരീതിയിൽ നിന്നും എത്രയോ വിഭിന്നവും ഉന്നതവും ആണ് ലിയോൺ ടീഫിന്റെ നിവേശ-നിർഗമസാരണികളെങ്കിലും അവയുടെ രണ്ടിന്റെയും അടിസ്ഥാനാശയം ഒന്നു തന്നെ.

സാമ്പത്തികസന്തുലിതാവസ്ഥ എന്ന ആശയത്തെ വരച്ചുകാട്ടുന്നതിനുള്ള ആദ്യത്തെ ശ്രമമെന്ന നിലയിലും 'സാരണി' പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. താത്പര്യം തോന്നുന്ന ചില അംശങ്ങളെയോ ചില തരം ബന്ധങ്ങളെയോ പ്രത്യേകമായി പരിശോധിക്കുകയെന്നതാണ് ആദ്യകാലങ്ങളിലെ സാമ്പത്തികാപഗ്രഥനശ്രമങ്ങളിൽ സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടുപോന്നിരുന്ന മാർഗം. സാമ്പത്തികരംഗത്തിലെ ഏതു പ്രത്യേക പ്രതിഭാസത്തിനും മറ്റെല്ലാ പ്രതിഭാസങ്ങളുമായി ബന്ധമുണ്ടെന്നും അവയെയെല്ലാം ഒന്നിച്ചു ചേർത്തുനിർത്തുന്ന തത്വങ്ങളുണ്ടെന്നും കാലക്രമേണ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർക്കു ബോധ്യമായിവന്നു. എങ്കിലും ഈ തത്വങ്ങളേവ, ഇവയെങ്ങനെ പ്രവർത്തിക്കുന്നു എന്ന കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് കാര്യമായ ശ്രദ്ധയും അപഗ്രഥനവും ഉണ്ടാകാൻ പിന്നെയും വളരെക്കാലം വേണ്ടിവന്നു. 1874 ൽ ലിയോൺ വാൽറസ് ആണ്, സാങ്കേതികമായ കുറവുകളുണ്ടെങ്കിലും ഈ വഴിക്കു വ്യക്തവും, നിഷ്കൃഷ്ടവും സമഗ്രവുമായ ഒരപഗ്രഥനം നടത്തിയതു്. എന്നാൽ അതിനെത്രയോ മുമ്പു തന്നെ സാമ്പത്തികമണ്ഡലത്തിലെ വിവിധതലങ്ങളും ബഹുമുഖങ്ങളായ പ്രതിഭാസങ്ങളും നാനാതരത്തിലുള്ള ഘടകങ്ങളും എല്ലാം തമ്മിൽത്തമ്മിൽ ബന്ധപ്പെട്ടു നില്ക്കുകയാണെന്നും, ഒന്നില്ലാതെ മറ്റൊന്നും നിൽക്കുകയില്ലെന്നും അവയ്ക്കു തമ്മിൽ പൊതുവേയുള്ള പരസ്പരാശ്രയത്വമാണ് സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയുടെ നിയാമകശക്തിയെന്നും കെനേയ്ക്കു റിയാമായിരുന്നു.

പ്രകൃതിനിയമവാദികൾക്കു മൂല്യത്തെ സംബന്ധിച്ചു ഒരു സിദ്ധാന്തമുണ്ടായിരുന്നില്ല. വ്യവസായോൽപന്നങ്ങളുടെ വിലയും അവയുടെ ഉൽപാദനച്ചെലവും ഒന്നാണെന്നു് കെനേ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതായി നാം കണ്ടു. എന്നാൽ കമ്പോളവിലയും ഉൽപാദനച്ചെലവിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിർണയിക്കപ്പെടുന്ന വിലയും എപ്പോഴും ഒന്നായിരിക്കണമെന്നില്ല. കാരണം വില കൂട്ടി വിറ്റാണ് വ്യാപാരികൾ ചെലവു കഴിയുന്നതു്. മാത്രമല്ല, ആവശ്യക്കാരുടെ ഏറ്റക്കുറവുകളനുസരിച്ചും വിലകൾക്കു മാറ്റം വരാം. എന്നാൽ ആവശ്യക്കാരുടെയും വില്പനക്കാരുടെയും ഇടയ്ക്കു നടക്കുന്ന മത്സരത്തിന്റെ ഫലമായി സാധനങ്ങൾ അവ

യുടെ നേർവിലയ്ക്ക് വില്പപ്പെടാനിടയാവുകയെന്നതും സാധാരണമാണ്. മത്സരത്തിന്റെ അടിയിലുള്ള ചേതോവികാരം സ്വാർഥമാണെങ്കിലും, മത്സരത്തിന്റെ പൊതുഫലമുള്ള ഫലം ആർക്കും പ്രത്യേകം ആനുകൂല്യങ്ങളൊന്നും കിട്ടാതെ വരികയെന്നുള്ളതാണ്. മത്സരം കുറയുന്നതു കൊണ്ട് വിലകൾ താണുപോവുന്നതു നാട്ടിനു നല്ലതല്ലെന്ന അഭിപ്രായവും കെനേയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പ്രഖ്യാപിച്ചു: ''സുലഭതയും വിലക്കുറവും സമ്പത്തല്ല; ദുർലഭ്യവും വിലക്കൂടുതലും ദുരിതം തന്നെ; സുലഭതയും വിലക്കൂടുതലും ആണ് സുഭിക്ഷത.''

നല്ല വിലയുണ്ടെങ്കിലേ ഉൽപാദനച്ചെലവു കഴിഞ്ഞു വല്ലതും മിച്ചം കിട്ടുകയുള്ളൂ. കാർഷികോൽപന്നങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ പോലും ഇതു ശരിയാണെന്നു കെനേ കരുതി. വിലയിടിഞ്ഞുപോയാൽ അവശിഷ്ടോൽപന്നം ഈടാക്കാനൊക്കാതെ പോവും. ഫലത്തിൽ അവശിഷ്ടോൽപന്നം അപ്രത്യക്ഷമാവും. ഇവിടെ പ്രകൃതിനിയമവാദത്തിൽ അല്പം യുക്തിഭംഗമുണ്ടാവുന്നു എന്നു കാണാം. കൃഷിയിൽ മാത്രമേ അവശിഷ്ടോൽപന്നമുണ്ടാവുന്നുള്ളുവെന്നും വ്യവസായത്തിൽ ഉൽപാദനച്ചെലവും ഉൽപന്നത്തിന്റെ വിലയും തുല്യമാണെന്നും അതിനാൽ കൃഷി മാത്രം ഉത്പാദനക്ഷമവും മറ്റു വൃത്തികൾ വന്ധ്യവുമാണെന്നാണല്ലോ ഇവരുടെ നിലപാട്. എന്നാൽ ഉൽപാദനച്ചെലവിൽ കൂടുതൽ കിട്ടത്തക്കവണ്ണം ഉയർന്ന വിലകൾ നിലവിലില്ലെങ്കിൽ അവശിഷ്ടോൽപന്നം കാണാതാവുമെന്നാണ് ഇവിടെപ്പറയുന്നതു്. കൂടിയ വില കിട്ടിയാലേ മിച്ചോൽപന്നം ഈടാവുകയുള്ളുവെങ്കിൽ, കൃഷിയും വ്യവസായവും തമ്മിൽ എന്താണൊരു വ്യത്യാസം?

അവശിഷ്ടോൽപന്നം ഈടാക്കുന്നതിനു് 'നല്ല വില' കിട്ടണമെന്ന കെനേയുടെയും, 'മിച്ചമൂല്യം' ഈടാക്കുന്നതിനു് നല്ല വിലകൾ നിലനില്ക്കേണ്ടതു മുതലാളിമാരുടെ ആവശ്യമാണെന്ന മാർക്സിന്റെയും അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു നല്ല സാദൃശ്യം കാണുന്നുണ്ടു്.

'നല്ല വില'കൾ കിട്ടണമെങ്കിൽ ആളുകൾ പണം ചെലവാക്കുന്ന ശീലമുള്ളവരായിരിക്കണം. നേരെ മറിച്ചു് കൈവശം വന്നുചേരുന്ന പണം കെട്ടിസൂക്ഷിക്കാനാണു് ആളുകൾക്കു കൂടുതൽ താത്പര്യമെങ്കിൽ അതുകൊണ്ടല്ലോപേർക്കും ദോഷമാണുണ്ടാവുക. നാട്ടിലെ മൊത്തം വരുമാനം കുറഞ്ഞുപോകും. കാരണം ഒരാൾ ചെലവു ചെയ്യാൻ മടിച്ചാൽ മറ്റൊരാളിന്റെ വരുമാനം ഇല്ലാതാവുകയെന്നതാണല്ലോ ഫലം. ഈയൊരു കാര്യത്തിൽ കെയിൻസും കെനേയും ഒരേ വഴിക്കാണു് ചിന്തിച്ചതെന്ന കാര്യം രസാവഹമായി തോന്നുന്നു.

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരിൽ നിന്നും കെനേയെ വേർതിരിച്ചു കാണിക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേകത വിലയെ സംബന്ധിച്ച തത്വങ്ങളിൽ ഉപഭോക്താക്കൾക്കു് അദ്ദേഹം നൽകിയ പ്രാധാന്യമാണു്. സാധനങ്ങൾക്കു് നല്ല പ്രിയമുണ്ടാവുമ്പോഴാണു് വിലകൾ കൂടുന്നതു്. ഇതൊരു മഹത്തായ കണ്ടുപിടുത്തമല്ലെങ്കിലും ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ പൊതുവേ അവഗണിച്ച ഒരു കാര്യമാണിതു്. സാധനങ്ങളുടെ യഥാർഥവില നിർണയിക്കുന്നതിൽ ഉത്പാദനത്തിന്റെ ഭാഗ

ത്തു നിന്നുള്ള പരിശോധനകളാണു് അവർ പ്രായേണ നടത്തിയതു്. വാങ്ങുന്നവന്റെ മനസ്സിലുള്ള മതിപ്പനുസരിച്ചാണു് വിലകം നിർണയിക്കപ്പെടുകയെന്ന ആശയം ശക്തിപ്പെടാൻ 1870 -മാണ്ടുവരെ ധനശാസ്ത്രത്തിനു കാത്തിരിക്കേണ്ടിവന്നു. എന്നാൽ ആ അഭിപ്രായം കെനേ ഊന്നിപ്പറഞ്ഞിരുന്നുവെന്നും അതിനെത്തുടർന്നു് ജെ. ബി. സേയും ഈ അഭിപ്രായം ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചുവെന്നും നാം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ടു്.

മൂലധനത്തിന്റെ പ്രകൃതം, അതിന്റെ പ്രാധാന്യം എന്നിവയെക്കുറിച്ചു് കെനേയ്ക്കു് അഗാധമായ പരിജ്ഞാനം ഉണ്ടായിരുന്നു. കൃഷിയെക്കുറിച്ചു സംസാരിച്ചപ്പോഴെല്ലാം വൻതോതിൽ ഏറ്റവും പുതിയ സങ്കേതങ്ങളുപയോഗിച്ചു് വാണിജ്യാടിസ്ഥാനത്തിൽ നടത്തപ്പെടുന്ന കൃഷിയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്നതു്. ഭൂവുടമകളിൽ നിന്നു ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ നിലങ്ങളം പാട്ടത്തിനെടുക്കുന്ന കൃഷിക്കാർ സ്വന്തം മേധാശക്തിയുപയോഗിച്ചു് ഏറ്റവും ലാഭകരങ്ങളായ കൃഷിരീതികളവലംബിച്ചു കൃഷി ചെയ്യുന്നു. കാടുവെട്ടിത്തെളിച്ചും വെള്ളം വാർത്തുകളഞ്ഞും ധാന്യപ്പുരകളും മറ്റും കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയും കൃഷിക്കു കൊള്ളാവുന്ന നിലയിലാക്കിയ നിലങ്ങളാണു് ഭൂവുടമകളിൽ നിന്നു് അവർക്കു പാട്ടത്തിനു കിട്ടുന്നതു്. പതിച്ചുകൊടുക്കാതെയും പട്ടയം പിടിക്കാതെയും കിടക്കുന്ന നിലങ്ങളെല്ലാം പതിച്ചുകൊടുക്കണമെന്നും കൃഷിയിറക്കിയിട്ടുള്ള നിലങ്ങളിൽ ജന്മിമാർക്കു തോന്നിയ പോലെ പ്രവേശനസ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദിക്കേണ്ടതില്ലെന്നും ധാന്യങ്ങളും മറ്റു വിളവുകളും സ്വതന്ത്രമായി വിൽക്കുന്നതിനു് വിലങ്ങുതടിയായി നിൽക്കുന്ന തീരുവകളും പ്രയത്നശീലത്തെ കെടുത്തിക്കളയുന്ന നികുതിഭാരവുമെല്ലാം എടുത്തു കളയണമെന്നും കെനേ ആഗ്രഹിച്ചു. അങ്ങനെയായാൽ സ്വന്തം കൃഷിരീതികളം ആവിഷ്ക്കരിക്കുകയും നല്ല വിളവുണ്ടാക്കുകയും നല്ല വിലയ്ക്കു് വിൽക്കുകയും ശക്തിനേടുകയും നാടിനു മുഴുവൻ ശക്തി പകർന്നുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പരിശ്രമശാലികളായ കർഷകരെക്കൊണ്ടു നാട്ടിൻപുറങ്ങളെല്ലാം നിറയും. പക്ഷേ ഇത്തരത്തിൽ കൃഷി നടത്തുന്നതിനു് മൂലധനം വേണം. അതു കുറഞ്ഞ ചെലവിൽ കിട്ടുകയും വേണം. ഏതെല്ലാം തരത്തിലുള്ള മൂലധനമാണു് കൃഷിക്കു വേണ്ടതെന്നു കെനേ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. മൂന്നു വകുപ്പുകളായി അദ്ദേഹം അവയെ തിരിക്കുന്നു. (1) നിലം തെളിച്ചെടുക്കാൻ വേണ്ടിവരുന്ന മുൻകൂർ ചെലവുകളം, കാടുതെളിക്കുക, ചാലുകളം വെട്ടി വെള്ളം വാർത്തുകളയുക, വേലി കെട്ടുക, പുരകളം കെട്ടുക മുതലായ ചെലവുകളെല്ലാം ഇതിൽപ്പെടും. ഇത്തരം ചെലവുകളം ആവർത്തിച്ചു ചെയ്യേണ്ടവയല്ല. (2) പ്രാരംഭത്തിലുള്ള മുൻകൂർ ചെലവുകളം: കൃഷിയായുധങ്ങളം, ഉഴവിനുള്ള മാടുകളം മുതലായവ വാങ്ങുന്നതിനുള്ള ചെലവുകളാണു് ഈ ഇനത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടതിയിരിക്കുന്നതു്. അനതിദീർഘമായ ഗഡുക്കളിൽ ആവർത്തിക്കേണ്ട ചെലവുകളാണിവ. (3) ആണ്ടോടാണ്ടു വേണ്ടിവരുന്ന മുൻകൂർ ചെലവുകളം: കൃഷി നടത്തിപ്പിനു വേണ്ടിവരുന്ന വിത്തു്, കൂലി, വളം തുടങ്ങിയ ഇനങ്ങളം ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു. (ഇവയിലൊന്നും പെടാത്ത മറ്റൊരിനം മുൻകൂർചെലവുക

ളാണ്. പൊതു ഉപയോഗത്തിനുള്ള മൺകൂർ ചെലവുകൾ. റോഡുകൾ, പാലങ്ങൾ തുടങ്ങിയ പൊതുമരാമത്തുപണികൾക്കു വേണ്ടിവരുന്ന ചെലവാണിതിൽ വിവക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളതു്). ഇതിൽ ആദ്യത്തെ രണ്ടിനും ചെലവുകൾ നിശ്ചിതമെന്നും മൂന്നാമത്തേതു് ചലനാങ്കമെന്നുമാണു് ഇന്നു ധനശാസ്ത്രത്തിലറിയപ്പെടുന്നതു്. ഈ മൂലധനച്ചെലവുകളെല്ലാം മൺകൂറായി ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു കെനേ എടുത്തു പറയുന്നു. മൺകൂറായി ചെലവാക്കണമെങ്കിൽ അതിനുള്ള വക പണമായോ മറ്റിനങ്ങളായോ നീക്കിയിരിപ്പിനത്തിൽ കൈവശമുണ്ടായിരിക്കണം. ഉൽപാദനം ആരംഭിക്കുന്നതിനു മുൻപു്, അതിനു വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കാൻ കരുതിവെച്ചിട്ടുള്ള 'ധന' മാണു് മൂലധനമെന്ന സിദ്ധാന്തം ഇവിടെ വ്യക്തമാകുന്നു. ആഡം സ്മിത്തിന്റെ കൃതികളിൽ തുടങ്ങി വാൽറാസു്, ജെവോൺസു്, ബോം–ബോവർക്കു്, ഫിഷർ, ജെ. ബി. ക്ലാർക്കു് തുടങ്ങിയവരുടെ ചിന്തകളിലൂടെ വികാസം പ്രാപിച്ചുവന്ന നിരവധി മൂലധനസിദ്ധാന്തങ്ങളിലേക്കു് വിരൽ ചൂണ്ടുന്ന, അവ്യക്തങ്ങളെങ്കിലും അർഥഗർഭങ്ങളായ, പല സൂചനകളും കെനേയുടെ കൃതികളിലുണ്ടു്.

വിദേശവ്യാപാരം കൊണ്ടു സമ്പൽസമൃദ്ധി ഉണ്ടാവുമെന്ന ''വാണിജ്യവാദം'' അർഥശൂന്യമാണെന്നു പ്രകൃതിനിയമവാദികളും വിശ്വസിച്ചു. പൊന്നും പണവും കിട്ടിയതു കൊണ്ടു പ്രത്യേക കാര്യമൊന്നുമില്ല. അവ വേണ്ടെന്നു വെച്ചാൽ അതുപയും തുകയ്ക്കു മറ്റു സാധനങ്ങളും കിട്ടും. പൊന്നും പണവും അന്യനാടുകളിൽ നിന്നു വെറുതേ കിട്ടുന്നതൊന്നുമല്ലതാനും. അതുപയും വിലയുള്ള സാധനങ്ങളും കൊടുത്തിട്ടാണവ കിട്ടുന്നതു്. അപ്പോൾ പിന്നെ, സാധനങ്ങളും പകരം കിട്ടുന്നതിനെക്കാളും നല്ലതു പണം കിട്ടുകയാണെന്നു ശഠിച്ചിട്ടെന്താണു കാര്യം? പണം കൊണ്ടു മറ്റു സാധനങ്ങളും വാങ്ങാമെന്ന ഒറ്റ ഉപയോഗമുണ്ടു്. എന്നാൽ സാധനങ്ങൾക്കാകട്ടെ പലപ്പോഴും ഒന്നിൽ കൂടുതൽ ഉപയോഗമാണുള്ളതു്. മാത്രമല്ല, മനുഷ്യർക്കാവശ്യം സാധനങ്ങളാണു്. പണമുണ്ടാക്കുന്നതു് ആ സാധനങ്ങൾക്കു വേണ്ടി മുടക്കാനാണു്. സാധനങ്ങളും വിറ്റു പണം വാങ്ങിയെന്നു പറഞ്ഞതു കൊണ്ടു് കഥ പൂർത്തിയാവുന്നില്ല. ആ പണം കൊണ്ടു പകരം സാധനങ്ങളും വാങ്ങുക കൂടി ചെയ്യുമ്പോഴേ അതു പൂർത്തിയാവുകയുള്ളൂ. ഇതിൽ നിന്നു് വിദേശവ്യാപാരം കൊണ്ടു് നാട്ടിൽ സമ്പത്തു വർധിക്കുമെന്ന ആശയം ശുദ്ധ അബദ്ധമാണെന്നു പ്രകൃതിനിയമവാദികളും ഉറപ്പായി വിശ്വസിച്ചു. പക്ഷേ വിദേശവ്യാപാരം സ്വതന്ത്രമായി വിടുന്നതാണു് കൃഷിക്കാർക്കു നല്ലതു്. അന്താരാഷ്ട്രീയ കമ്പോളങ്ങളിലെ മത്സരം, അവരുടെ വിഭവങ്ങൾക്കു നല്ല വില കിട്ടാൻ സഹായിക്കും. സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുവാനും സ്വതന്ത്രവ്യാപാരമാണു നല്ലതു്. കിട്ടാവുന്നതു കുറഞ്ഞ വിലയ്ക്കു് സാധനങ്ങൾ കിട്ടുന്നതു് വ്യാപാരം സ്വതന്ത്രമാവുമ്പോഴാണു്.

മറ്റെല്ലാക്കാര്യങ്ങളിലുമെന്ന പോലെ നികുതിനയത്തിലും സ്വീകരിക്കേണ്ട ചില ന്യായങ്ങളുണ്ടു്. അനാവശ്യച്ചെലവുകളും അസൗകര്യങ്ങളും ഒഴിവാക്കു

കയെന്നതു് ഇതിലേറെയും പ്രധാനമാണു്. ഫ്രാൻസിൽ അക്കാലത്തു നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന നികുതിസമ്പ്രദായം തീരെ തൃപ്തികരമായിരുന്നില്ല. കൃഷിയായിരുന്നു ഏറെയും പ്രധാനപ്പെട്ട സാമ്പത്തികവൃത്തിയെങ്കിലും, പള്ളിയുടെയും പ്രഭുക്കന്മാരുടെയും വക കെട്ടിടങ്ങളും വസ്തുവകകളും കരമൊഴിവായിരുന്നു. കൃഷിക്കാരും മറ്റു പാവപ്പെട്ടവരുമാണു് നികുതി കൊടുക്കേണ്ടിവന്നിരുന്നതു്. നികുതികൾ ആരു കൊടുത്താലും നികുതിഭാരം ആത്യന്തികമായി ഭൂവുടമകളുടെ ചുമലിലാണു് വന്നു വീഴുന്നതെന്നു് പ്രകൃതിനിയമവാദികൾക്കു തോന്നി. അവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ നിന്നു മറെറാരു നിഗമനത്തിലെത്താൻ സാധ്യമായിരുന്നില്ല. കാരണം, മിച്ചമെല്ലാം ഒഴുകിക്കൂടുന്നതു ഭൂവുടമകളുടെ കൈകളിലാണു്. സമൂഹത്തിലെ മറ്റു വിഭാഗങ്ങൾക്കെല്ലാം അവരുടെ ചെലവിനുള്ളതു മാത്രമേ കിട്ടുന്നുള്ളൂ. അവർക്കു്, അവരുടെ വരവിൽ നിന്നു നികുതി കൊടുക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. അവർ നികുതി കൊടുക്കേണ്ടിവന്നാൽ, അത്രയും തുക അവരുടെ വരുമാനത്തിൽ വന്ന കുറവു നികത്താൻ വേണ്ടി അവശിഷ്ടോൽപന്നത്തിൽ നിന്നു് അവർക്കു നൽകേണ്ടിവരും. അപ്പോൾ അവശിഷ്ടോൽപന്നമാണു കുറയുന്നതു്. ഇങ്ങനെ, പരോക്ഷമായി, മിച്ചത്തിൽ നിന്നു് നികുതി ഇടാക്കുന്നതു കൊണ്ടു് കൃഷിക്കാർ, വ്യവസായികൾ, വ്യാപാരികൾ എന്നിവർക്കസൗകര്യമുണ്ടാവുമെന്നു മാത്രമല്ല, അനാവശ്യമായ ഭരണച്ചെലവുകളും ഉണ്ടാകുന്നു. ഭൂവുടമകളുടെ കൈകളിൽ കുമിഞ്ഞുകൂടുന്ന അവശിഷ്ടോൽപന്നം, നേരിട്ടു നികുതിവിധേയമാക്കിയാൽ ഈ അസൗകര്യങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുകയും ചെലവുകൾ ചുരുക്കുകയും ചെയ്യാൻ കഴിയും. അവസാനവിശകലനത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ ഭൂവുടമകൾക്കു കൂടുതൽ നഷ്ടമൊന്നുമുണ്ടാകാനില്ല താനും. വളരെ യുക്തിപൂർവം പ്രകൃതിനിയമവാദികളുന്നയിച്ച ഈ 'ഏകനികുതി' ന്യായം അന്നത്തെ ഭൂവുടമകൾക്കു സ്വീകാര്യമാവാത്തതിൽ അതിശയിക്കാനില്ല.

ആൻ റോബർട്ടു് ജാക്വി ടർഗോ (1727–1781)

ഒരു കുലീനകുടുംബത്തിൽ പിറന്ന ടർഗോ, ക്രൈസ്തവസഭയിലെ ഒരു പട്ടക്കാരനാവാനാണു് പഠിച്ചതു്. സോർബോൺ എന്ന സ്ഥലത്തെ ഇടവകയിൽ ജോലി ചെയ്യുമ്പോഴാണു്, സഭയിൽ നിന്നു് ഭരണമണ്ഡലത്തിലേക്കു് അദ്ദേഹം തന്റെ സേവനരംഗം മാറ്റിയതു്. ആവുന്ന കാലം മുഴുവൻ അദ്ദേഹം ഗവണ്മെന്റു സേവനത്തിൽത്തന്നെ തുടരുകയും ചെയ്തു. ഒരു ജില്ലാഭരണാധിപനായി പ്രവേശിച്ച ടർഗോ, 1774–ൽ ധനകാര്യമന്ത്രിയായി അവരോധിക്കപ്പെട്ടു. ഇരുപതു മാസക്കാലം ധനകാര്യമന്ത്രിയായി അദ്ദേഹം ജോലി നോക്കി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചില നടപടികൾ അപ്രതീക്ഷിതമായ കാരണങ്ങളാൽ പരാജയപ്പെട്ടതിനെത്തുടർന്നു് അദ്ദേഹം ഉദ്യോഗത്തിൽ നിന്നു പുറത്താക്കപ്പെട്ടു.

പ്രകൃതിനിയമവാദികളോടു വളരെ അടുത്തു നിൽക്കുന്നുവെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തെ അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുത്താതിരിക്കുകയാവും ശരി. കൃഷിക്കാരാണു് നാടി

ന്റെ സമ്പത്തു മുഴുവൻ സൃഷ്ടിക്കുന്നതെന്നും മറ്റുള്ളവരെല്ലാം കൃഷിയിൽ നിന്നുള്ള നേട്ടങ്ങളുടെ പങ്കു പറ്റിക്കഴിയുന്നവരാണെന്നും ടർഗോയും വിശ്വസിച്ചിരുന്നു.

ധനരൂപീകരണവും വിതരണവും സംബന്ധിച്ച ചിന്തകൾ (Reflexions sur la formation et la distribution des richesse) എന്നതാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖ്യകൃതി. 1776-ൽ ഇതു പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഗ്വർണേയുടെ മാഹാത്മ്യം (Eloge de Gournay), മൂല്യവും പണവും (Valeurs ets Monnaies, 1769), സെൻറു പെറാവിയുടെ പ്രബന്ധത്തെക്കുറിച്ചുള്ള നിരീക്ഷണങ്ങൾ (Observation sur la memoire de M. de Saint Peravy, 1768) എന്നീ കൃതികളിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രാശയങ്ങൾ തെളിഞ്ഞു കാണുന്നുണ്ടു്.

സ്വതന്ത്ര സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെന്ന ആശയത്തോടു് ടർഗോയ്ക്കു് അമിതമായ അഭിനിവേശമുണ്ടായിരുന്നു. ധനം വർധിക്കുന്നതിനും, വാങ്ങുന്നവർക്കും വില്ക്കുന്നവർക്കും ഒരുപോലെ അനുകൂലമായ വിലകൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും ഈ വ്യവസ്ഥയാണു് നല്ലതു്. സമുദായത്തിലെ കഴിവുകുറഞ്ഞ ചില അംഗങ്ങൾക്കു് ദോഷമുണ്ടാവുമെന്നു കരുതി ഈ സമ്പ്രദായം വേണ്ടെന്നു വയ്ക്കുന്നതു് സമുദായത്തിനു പൊതുവേ നഷ്ടവും വളർച്ചയില്ലായ്മയും ക്ഷണിച്ചുവരുത്തുകയേ ഉള്ളൂ. ഓരോ വ്യക്തിക്കും അയാൾക്കിഷ്ടമുള്ള ധനസമ്പാദനമാർഗം സ്വീകരിക്കുന്നതിനു സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടാകുമ്പോൾ മാത്രമാണു് കൃഷിയും വ്യവസായവുമെല്ലാം ഏറ്റവും നന്നായി നടക്കുന്നതു്.

ടർഗോയുടെ 'ചിന്തകൾ' മൂല്യവും വിതരണവും സംബന്ധിച്ച ആദ്യത്തെ പ്രബന്ധമായിരുന്നുവെന്നു് ഷുംപീറർ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. വളരെ ശ്രുതിയിലെഴുതപ്പെട്ട 'ചിന്തകൾ' ടർഗോ എഴുതാനിരുന്ന ഒരു ബൃഹദ്ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വിഷയവിവരം മാത്രമേ നമുക്കു നൽകുന്നുള്ളൂ. ഈ വിഷയങ്ങൾ നൂറു ഖണ്ഡികകളിലായി അദ്ദേഹം ഒതുക്കി നിർത്തിയിരിക്കുന്നു. ധനരൂപീകരണം, മൂല്യം, വില, വേതനം, പണം, മൂലധനം എന്നിവയെല്ലാം ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നുണ്ടു്.

'മൂല്യ'ത്തെക്കുറിച്ചു ചിന്തിക്കുമ്പോൾ ആത്മനിഷ്ഠമായ സംഗതികൾ വിനിമയമൂല്യത്തെ സ്വാധീനിക്കുമെന്നു ടർഗോ സൂചിപ്പിച്ചു. ഒരാൾക്കു് ഏതെങ്കിലുമൊരു സാധനത്തെക്കുറിച്ചു് അഭിപ്രായമുണ്ടാകുന്നതു് പല കാര്യങ്ങൾ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണു്. തന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനു് ആ സാധനം എത്രകണ്ടുപകരിക്കും, അതു കിട്ടാനെത്ര ക്ലേശിക്കണം, അതിന്റെ ആപേക്ഷികലഭ്യത മുതലായ പല ഘടകങ്ങളും ഇവയിൽപ്പെടും. ഈ ഘടകങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി ഒരാൾക്കുണ്ടാകുന്ന അഭിപ്രായമാണു് ആ വസ്തുവിന്റെ മതിപ്പുമൂല്യം. ഈ മൂല്യത്തിൽ നിന്നു് വിനിമയമൂല്യം ഉണ്ടാവുന്നു. വിനിമയത്തിലേർപ്പെടുന്ന കക്ഷികളുടെ മതിപ്പുമൂല്യങ്ങളുടെ ശരാശരിയായിരിക്കും വിനിമയമൂല്യം.

മൂല്യത്തെയും വിതരണത്തെയും സംബന്ധിച്ച സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാസിദ്ധാന്തത്തോടു് വളരെ അടുത്തു വരുന്ന ചില പ്രസ്താവനകളും ടർഗോ ചെയ്തി

ട്ടുണ്ട്. സീമാന്തോല്പന്നം ഏറ്റവും കൂടിയിരിക്കുമ്പോഴാണ് ഉൽപാദനം നിർത്തുന്നതല്ല ഏറ്റവും ആദായകരമെന്നും ഓരോ തവണയും അധികമായി ചെയ്യുന്ന ചെലവിനെക്കാൾ അതിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ആദായം കൂടിയിരിക്കുന്നിടത്തോളം ഇതു തുടർന്നു പോകാമെന്നും അധികമായി ചെയ്യുന്ന ചെലവും അതിൽ നിന്നുള്ള ആദായവും തുല്യമാവുന്നിടത്തു് നിർത്തുന്നതാണേറ്റവും കൂടുതൽ ആദായകരമെന്നും അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി.

വരുമാനത്തിൽ നിന്നു മിച്ചം പിടിച്ചെങ്കിലേ മൂലധനമുണ്ടാവുകയുള്ളൂ. ഈ മിച്ചം പണമാകാം, മറ്റു വസ്തുക്കളാവാം. ധൂർത്തുകൊണ്ടു് മൂലധനം നശിച്ചു പോവുകയും ചെയ്യും. ആവശ്യക്കാരുടെ തോതും, വാസ്തു നൽകാനുള്ളവരുടെ കഴിവുമനുസരിച്ചു് പലിശനിരക്കുകളും നിർണയിക്കപ്പെടുന്നു. വിപണിയിലെ ശക്തികളും സ്വതന്ത്രമായ മത്സരത്തിലൂടെ പലിശനിരക്കുകളും സ്ഥാപിക്കയെന്നതാണു് സമൂഹപുരോഗതിക്കുതകുന്ന സമ്പ്രദായമെന്നു് ടർഗോ വിശ്വസിച്ചു.

പ്രകൃതിനിയമവാദികളുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും അവരുദ്ദേശിക്കാത്ത ചില ഫലങ്ങൾക്കു വഴിതെളിച്ചു. കൃഷിയുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ വാഴ്ത്തിയെങ്കിലും അവരുടെ നികുതിന്യായം ഭൂവുടമകൾക്കു് അരോചകമായിത്തീർന്നു. വ്യവസായയുഗത്തിന്റെ പടിക്കലെത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്ന അക്കാലത്തെ യൂറോപ്പിൽ ഭൂവുടമകൾക്കും ഉച്ഛൃംഖലമായ രാജവാഴ്ചയ്ക്കും വേണ്ടി നിലകൊണ്ട പ്രകൃതിനിയമവാദം ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവക്കൊടുങ്കാറ്റിൽ കടപുഴങ്ങി വീഴുകയാണുണ്ടായതു്.

5

ക്ലാസ്സിക്കൽസമ്പ്രദായം

ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സ്വഭാവവും സവിശേഷതകളും

പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഒടുവിലും പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിലുമായി യൂറോപ്പിലാകെ വ്യാപിച്ച വ്യവസായവിപ്ലവത്തിനു് ഏതാണ്ടു് ഒരു നൂറ്റാണ്ടിനു മുമ്പു മുതൽ തന്നെ വാണിജ്യവാദം തളരാനും വ്യവസായമുതലാളിത്തം വളരാനും തുടങ്ങിയിരുന്നു. ഗവണ്മെൻറിന്റെ രക്ഷാഹസ്തത്തെ ആശ്രയിച്ചു പുലർന്നുവന്ന മുതലാളിത്തം വളർച്ചയെത്തിയതോടെ സകലവിധത്തിലുള്ള നിയന്ത്രണങ്ങളിൽ നിന്നും വിമുക്തി നേടാൻ ശ്രമിച്ചു തുടങ്ങി. സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള മുറവിളി ആദ്യം മുഴങ്ങിത്തുടങ്ങിയതു് ഇംഗ്ലണ്ടിലാണു്. പിന്നീടു് അതു മറ്റു യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിലേക്കും വ്യാപിച്ചു. പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർധത്തിൽ പുതിയ ഉത്പാദനരീതികളും സാമൂഹികബന്ധങ്ങളും പ്രതിബന്ധങ്ങളെ തകർത്തുകൊണ്ടു പുരോഗമിക്കാനാരംഭിച്ചു.

സാമൂഹികശാസ്ത്രങ്ങളിലെല്ലാം തന്നെ പ്രത്യേകിച്ചു ധനശാസ്ത്രത്തിൽ അന്നുവരെ കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത വിധത്തിലുള്ള ഒരു സമഗ്രവീക്ഷണം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു തുടങ്ങി. പ്രത്യേക പ്രശ്നങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും, ഒറ്റതിരിഞ്ഞും ഉള്ള കൃതികളാണു് അന്നുവരെ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നതു്. പല പ്രത്യേക പ്രശ്നങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും പ്രഗല്ഭങ്ങളായ പഠനങ്ങളും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നുവെന്നുള്ളതു ശരിയാണു്. എങ്കിലും എല്ലാ പ്രധാന പ്രശ്നങ്ങളും ചർച്ചചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. മാത്രമല്ല, പല കൃതികളും വേണ്ടത്ര അടുക്കും ചിട്ടയും ഉള്ളവയായിരുന്നുമില്ല. അവ്യക്തത പലതിന്റെയും സ്ഥായിഭാവമായിരുന്നു.

ഈ അവ്യക്തതകളും അവസാനിപ്പിക്കുകയും ധനശാസ്ത്രത്തിനു് സ്പഷ്ടമായ ഒരു രൂപവും ക്രമവും വ്യവസ്ഥയും ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തതു് ആഡം സ്മിത്തും റിക്കാർഡോയുമാണു്. അവർ സ്ഥാപിച്ച ധനശാസ്ത്രപ്രഥനസമ്പ്രദായം

ക്ലാസ്സിക്കൽ സമ്പ്രദായം' എന്ന പേരിലാണു് അറിയപ്പെടുന്നതു്. പലരും പല കാരണങ്ങളാലാണു് ഈ പേർ അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ആഡം സ്മിത്തിന്റെയും റിക്കാർഡോയുടെയും സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു ലഭിച്ച സാർവലൗകികമായ അംഗീകാരത്തിന്റെയും അവയുടെ ആധികാരികതയുടെയും പേരിൽ ചിലർ ''ക്ലാസ്സിക്കൽ'' എന്ന പദം സ്വീകരിക്കുന്നു. ഈ സമ്പ്രദായത്തെ മറ്റു സമ്പ്രദായങ്ങളിൽ നിന്നു വ്യവഛേദിച്ചു കാണിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയാണു് മറ്റു ചിലർ ഈ പേരു് ഉപയോഗിക്കുന്നതു്.

മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ പ്രവർത്തനത്തെ അതിന്റെ സമ്പൂർണവും സൂക്ഷ്മവുമായ എല്ലാ ഭാവങ്ങളിലും വിശദീകരിക്കാൻ ഈ കൃതികൾക്കു കഴിഞ്ഞു. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ആവിർഭാവവും അതിന്റെ കാരണങ്ങളും ഈ കൃതികളിൽ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ടുന്നുണ്ടു്. ഈ വ്യവസ്ഥയുടെ വളർച്ച ഏതു വിധത്തിലാകുമെന്നും അതിന്റെ ഗതിയെങ്ങോട്ടാകുമെന്നും ഇവയിൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

സമൂഹത്തിനു സ്വന്തമായ ചില നിയമങ്ങളുണ്ടെന്നും ഈ നിയമങ്ങൾ അനിഷേധ്യങ്ങളാണെന്നും ഈ കൃതികൾ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നുണ്ടു്. ഈ പ്രഖ്യാപനവും ഈ നിയമങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള അപഗ്രഥനവും ഈ കൃതികൾക്കു് ഒരു ശാസ്ത്രീയസ്വഭാവം നൽകുന്നു. സാമ്പത്തികപ്രതിഭാസങ്ങൾ വിശകലനം ചെയ്യുമ്പോൾ അവയെ പരസ്പരം ബന്ധിപ്പിക്കുന്നതും അവയെ ഒന്നിച്ചു കാണാൻ സഹായിക്കുന്നതുമായ ഒരു സമീപനം വേണമെന്നു് വരുംതലമുറകളെ ഉദ്ബോധിപ്പിക്കുന്നതിനും ഈ കൃതികൾക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉത്ഭവം ആഡം സ്മിത്തിന്റെ കൃതിയിൽ നിന്നാണെന്നു് ഇന്നു പൊതുവേ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ അതു് എന്നു് വസാനിച്ചു എന്നതിനെപ്പറ്റി അഭിപ്രായൈക്യമില്ല. അതു് ഇന്നും തുടരുന്നുവെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നവരുണ്ടു്. പക്ഷേ 1820-ാം മാണ്ടിനു ശേഷം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആധിപത്യത്തിനു കോട്ടം തട്ടിത്തുടങ്ങി. ഇംഗ്ലണ്ടിലും ഫ്റാൻസിലും അനേകം ധനശാസ്ത്രചിന്തകർ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അപ്രമാദിത്വത്തിൽ സംശയാലുക്കളാവുകയും അതിനെ വിമർശിച്ചു തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും പിന്നെയും വളരെക്കാലത്തേയ്ക്കു് അതിന്റെ സ്വാധീനം ഒളിഞ്ഞും തെളിഞ്ഞും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട കൊണ്ടിരുന്നു. 1871-ൽ, സീമാന്തോപയുക്തതാസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഉദയത്തോടുകൂടിയാണു് ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സ്വാധീനം നഷ്ടപ്രായമായിപ്പോയതു്.

ആഡം സ്മിത്തു് (1723-1790)

പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർധത്തിൽ രാഷ്ട്രീയ-സാമ്പത്തികമണ്ഡലങ്ങളെ സാരമായി ബാധിച്ച ചില സംഭവങ്ങൾ ഉണ്ടായി. വ്യാവസായിക വിപ്ലവത്തിന്റെ നാന്ദി കുറിച്ചതു് അക്കാലത്താണു്. 1776-ൽ അമേരിക്കയി

ലെ കോളനികളും ബ്രിട്ടനിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രഖ്യാപിച്ചു. അതേ കൊല്ലം തന്നെ സ്കോട്ട്ലൻഡുകാരനായ ഒരു തത്വചിന്താചാര്യൻ 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധന'മെന്ന ഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിക്കയുണ്ടായി. പഴയ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയുടെ തിരോധാനവും പുതിയ ഒരു വ്യവസ്ഥയുടെ ഉദയവും കുറിക്കുന്ന ഒരു സുപ്രധാന സംഭവമായിരുന്നു ഈ ഗ്രന്ഥം.

ധനശാസ്ത്രചരിത്രത്തിൽ അദ്വിതീയമായ സ്ഥാനമാണ് ആഡം സ്മിത്തിനുള്ളത്. 1723–ൽ സ്കോട്ട്ലൻഡിലെ കിർകോഡിയെന്ന ചെറുപട്ടണത്തിൽ ഒരു ചുങകംഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ മകനായി ആഡം സ്മിത്ത് ജനിച്ചു. ഗ്ലാസ്ഗോ, ഓക്സ്ഫോർഡ് എന്നീ സർവകലാശാലകളിൽ വിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തിയാക്കിയ സ്മിത്ത് ഗ്ലാസ്ഗോയിൽ തത്വചിന്തയുടെ ആചാര്യനായി. 1759–ൽ സന്മാർഗവികാരസിദ്ധാന്തം എന്ന ഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. പതിമൂന്നു വർഷത്തെ അധ്യാപനത്തിനു ശേഷം, 1764 മുതൽ 1766 വരെ തന്റെ ശിഷ്യനായി ബ്യൂക്ലേയിലെ പ്രഭുകുമാരനുമൊന്നിച്ച് യൂറോപ്യൻ പര്യടനം നടത്തി. ജീവിതകാലം മുഴുവൻ നിലനില്ക്കുന്ന ഒരു അടുത്തുൺ ഈ ശിഷ്യനിൽ നിന്നും ലഭിച്ചതു കൊണ്ട് അധ്യാപനത്തിൽ നിന്നും വിരമിക്കുന്നതിനും ഗ്രന്ഥരചനയിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നതിനും കഴിഞ്ഞു. 1776–ൽ 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെയും കാരണങ്ങളെയും കുറിച്ച് ഒരു അന്വേഷണം' (An Inquiry into the Nature and Causes of the wealth of Nations) പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. 1778–ൽ, ഒരു ബഹുമതിയെന്ന നിലയിൽ ഗവണ്മെന്റു നൽകിയ കസ്റ്റംസ് കമ്മിഷണർ എന്ന ഉദ്യോഗം സ്വീകരിച്ചു. 1790–ൽ മരിക്കുന്നതു വരെ ഈ ഉദ്യോഗത്തിൽ തുടർന്നു.

ധനശാസ്ത്രചിന്തയും അപഗ്രഥനവും ഒരു ജീവിതവൃത്തിയായി സ്വീകരിച്ച ആദ്യത്തെ കലാശാലാധ്യാപകൻ ആഡം സ്മിത്ത് ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹം തുടങ്ങിവെച്ച ഈ പാരമ്പര്യം കൂടുതൽ ശക്തിയോടെ ഇന്നോളം തുടർന്നു പോന്നിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ച ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെയും ശിക്ഷണത്തിന്റെയും ഫലമായി 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനം' അതിനു മുമ്പുണ്ടായിട്ടുള്ള ഏതു ധനശാസ്ത്രഗ്രന്ഥത്തെക്കാളും അടുക്കും ചിട്ടയുമുള്ളതായിത്തീർന്നു.

സ്മിത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥം കുറ്റമറ്റതാണെന്നു ഇതിനർഥമില്ല. ഫ്രാൻസിലെ ഷാൻ ബാപ്റ്റിസ്റ്റ് സേ, സർവത്ര കുഴപ്പം നിറഞ്ഞ ഒരു ഗ്രന്ഥമായിട്ടാണ് 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധന'ത്തെ ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു. പുസ്തകത്തിലെ പ്രധാന പ്രമേയം അനവധി ഉപാഖ്യാനങ്ങൾക്കു പിന്നിൽ മറഞ്ഞു പോകുന്നുണ്ട് പല ഭാഗങ്ങളിലും. ചില പ്രത്യേക ആശയങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ സ്മിത്തിനു ആശയക്കുഴപ്പമുള്ളതുപോലെ തോന്നും. മൂല്യസിദ്ധാന്തം ചർച്ചചെയ്യുമ്പോൾ താനെന്താണു പറയുന്നതെന്നു പോലും സ്മിത്തിനു വ്യക്തമല്ലെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്ന സന്ദർഭങ്ങൾ ഇല്ലാതില്ല. പല സിദ്ധാന്തങ്ങളും അന്യോന്യം പൊരുത്തപ്പെടാതെ നിൽക്കുന്നുണ്ട് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ. എന്നാൽ ഈ വീഴ്ചകളൊക്കെ സ്വാഭാവികമാണെന്നു ആദ്യമായി ഒരു പൂർണധനശാസ്ത്രഗ്രന്ഥം രചിക്കുകയെന്ന മഹാസംരംഭത്തിൽ ഏർപ്പെടുന്ന

ഒരാൾക്കു് ഇതിലപ്പുറമൊന്നും സാധ്യമല്ലെന്നും ഇന്നു് എല്ലാ വിമർശകരും സമ്മതിക്കുന്നു.

പ്രേരകശക്തികം

ധനശാസ്ത്രം കണ്ടുപിടിച്ചതോ, തുടങ്ങിവെച്ചതോ ആഡം സ്മിത്താണെന്നു പറയുന്നതു് അബദ്ധമാണു്. വാണിജ്യവാദകാലത്തു് ഏറെക്കുറെ എല്ലാ സാമ്പത്തിക പ്രശ്നങ്ങളും ചർച്ചചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്നു. ഫ്രാൻസിലെ പ്രകൃതിനിയമവാദികൾക്കു് ആർഥികപ്രക്രിയയെ സംബന്ധിച്ച ഏതാണ്ടു കൃത്യവും വ്യവസ്ഥാപിതവുമായ ഒരു വിവരണം തന്നെ നൽകാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അന്നുവരെ വിശകലനം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ലാതിരുന്ന ഒരു കാര്യവും ആഡം സ്മിത്തു പുതിയതായി ചർച്ചചെയ്തില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപഗ്രഥനത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂടു് മധ്യകാലയുഗങ്ങളിലെ മതപണ്ഡിതന്മാരുടെ ആശയങ്ങളായിരുന്നു. ഈ ആശയങ്ങൾ തന്റെ ഗുരുനാഥനായ ഫ്രാൻസിസ് ഹച്ചീസണിൽ നിന്നു് സ്മിത്തിനു ലഭിച്ചു. ഹച്ചീസണിൽ നിന്നു ലഭിച്ച പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥ, പ്രകൃതിനിയമങ്ങൾ എന്നീ ആശയങ്ങളോടു് സ്മിത്തിനു് അഗാധമായ കൂറും വിശ്വാസവും തോന്നി. പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥയെപ്പറ്റിയുള്ള ആശയങ്ങൾക്കു ഗ്രീക്കുതത്വചിന്തയോളം പഴക്കമുണ്ടു്. പ്രകൃതിനിയമങ്ങൾ ശാശ്വതങ്ങളാണെന്നും അവയ്ക്കനുസരിച്ചു സമൂഹത്തിന്റെ പ്രവൃത്തികളും പ്രയാണവും രൂപപ്പെടുത്തണമെന്നുമുള്ളതാണു് ഈ ചിന്താഗതിയുടെ സാരം. സമൂഹത്തിന്റെ പുരോഗതിയനുസരിച്ചു് നയങ്ങളിൽ മാറ്റം വേണ്ടിവന്നേക്കാം; എന്നാൽ മനുഷ്യനിർമിതമായ ഏതു നിയമത്തേക്കാളും സാധുത പ്രകൃതിനിയമങ്ങൾക്കു് എക്കാലവും ഉണ്ടായിരിക്കും.

ബെർണാർഡ് മാൻഡെവിൽ എന്നൊരു ഡച്ചുകാരൻ 1705ലും പിന്നീടു് 1714—ലും പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'തേനീച്ചകളുടെ കഥ അഥവാ, സ്വകാര്യ ദുഷ്യങ്ങൾ, പൊതുനന്മകൾ' എന്ന ഹാസ്യകവിത സ്മിത്തിന്റെ ചിന്തയെ പരോക്ഷമായി സ്വാധീനിച്ചിരിക്കണം. മോഹം, ആർത്തി, ഡംഭു് മുതലായി വ്യക്തികളിൽ കാണപ്പെടുന്ന ദുഷ്യങ്ങൾ സമുദായത്തിന്റെ ശക്തിയും സമ്പത്തും വർധിപ്പിക്കാനാവശ്യമാണെന്നായിരുന്നു മാൻഡെവില്ലിന്റെ സന്ദേശം. വ്യക്തികളുടെ ദുഷ്യങ്ങൾ സമുദായത്തിനു ഗുണം വരുത്തുമെന്ന ആശയം സ്മിത്തിനു തികച്ചും അരോചകമായിത്തോന്നി. നന്മയിൽ നിന്നല്ലാതെ, തിന്മയിൽ നിന്നു് നന്മ ഉരുത്തിരിയുക സാധ്യമല്ലെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതം. അദ്ദേഹം അക്കാരണത്താൽ മാൻഡെവില്ലിനെ നിശിതമായി വിമർശിച്ചു. എന്നാൽ വിമർശിക്കപ്പെട്ട ആശയങ്ങൾ, മറെറാരു രൂപത്തിൽ, സ്മിത്തറിയാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ കടന്നു കൂടുകയാണുണ്ടായതു്. സ്വാർഥതാത്പര്യം സമുദായനന്മയ്ക്കു നിദാനമാവുന്നുവെന്ന തത്വം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളിൽ ഉടനീളം പ്രകാശിച്ചു കാണാം. സ്മിത്തിന്റെ കൈകളിൽ സ്വാർഥതാത്പര്യത്തിനു് ഒരു ഗുണപരിണാമം സംഭവിക്കുന്നു എന്നുമാത്രം. സ്വാർഥതാത്പര്യം, ഒരു സ്വഭാവദുഷ്യമെന്ന നിലയിൽ നിന്നു്, അത്യൽകൃഷ്ടമായ ഒരു ഗുണവിശേഷമായി മാറുന്നുണ്ടു് സ്മിത്തിന്റെ അപഗ്രഥനത്തിൽ.

'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധന'ത്തിൽ സ്മിത്ത് ഉത്പാദനത്തെക്കുറിച്ചും വിതരണത്തെക്കുറിച്ചും ചർച്ചചെയ്യുന്നുണ്ട്. വിതരണത്തെക്കുറിച്ച മധ്യകാലങ്ങളിലെ പണ്ഡിതരോ, അവരുടെ പിൻമുറക്കാരോ ശരിയായി അപഗ്രഥിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നാൽ അവരുടെ കൃതികളിൽ ഈ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ച ധാരാളം പരാമർശങ്ങൾ കാണാം. അവയ്ക്ക് സമഗ്രവും വ്യവസ്ഥാപൂർവവുമായ ഒരു രൂപം നൽകാൻ സ്മിത്തിനു കഴിഞ്ഞു. ഫ്രാൻസിലെ പ്രകൃതിനിയമവാദികളുമായി ഉണ്ടായ സമ്പർക്കം ഈ വിഷയത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹത്തിനു കൂടുതൽ ഉൾക്കാഴ്ച നൽകിയിരിക്കാം.

വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ ചിന്താഗതികളെയും നയങ്ങളെയും കുറിച്ച് സ്മിത്ത് നടത്തിയ വിമർശനങ്ങൾ പലതും നേരത്തെ മറ്റു പലരും പറഞ്ഞിരുന്നതിന്റെ ആവർത്തനങ്ങളായിരുന്നു. സർ ഡഡ്‌ലി നോർത്ത് സംരക്ഷണനയത്തെ നിശിതമായി വിമർശിച്ചിരുന്നു. ഡേവിഡ് ഹ്യും, സർ ജോൺ ലോക്ക്, ജെയിംസ് സ്റ്റുവർട്ട് എന്നിവർ വ്യാപാരമുതലാളിത്തത്തിന്റെ പണസംബന്ധമായ നയങ്ങളെ എതിർത്തിരുന്നു. അതിൽ കൂടുതൽ ഒന്നും അതിനെ സംബന്ധിച്ച സ്മിത്തിനു പറയാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. പൊതുധനവിനിയോഗത്തെ സംബന്ധിച്ച സ്മിത്തിന്റെ ആശയങ്ങൾ വില്യം പെറ്റി, ജേയിംസ് സ്റ്റുവർട്ട് എന്നിവരിൽ നിന്നു ലഭിച്ചതായിരിക്കണം. സ്മിത്തിന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സാരാംശങ്ങൾ പെറ്റി, കാൻറില്ലൺ എന്നിവരുടെ കൃതികളിൽ കാണാവുന്നതാണ്. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ, 1776–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനം' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ തികച്ചും നൂതനമെന്നു പറയാവുന്ന ഒരൊറ്റ ആശയമോ സിദ്ധാന്തമോ വാദരീതിയോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

സാമൂഹികതത്വശാസ്ത്രം

'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധന'ത്തിൽ മനുഷ്യസ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സ്മിത്തിന്റെ ധാരണകളും സിദ്ധാന്തങ്ങളും ഒരു അടിയൊഴുക്കുപോലെ കാണാം. ഈ ധാരണകളെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളെയും കുറിച്ച തന്റെ ആദ്യത്തെ ഗ്രന്ഥമായ സന്മാർഗവിചാരസിദ്ധാന്തത്തിൽ സവിസ്തരം പ്രതിപാദിച്ചിരുന്നു. 1759–ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതമായ ഈ കൃതിയിൽ മനുഷ്യമനസ്സിനെക്കുറിച്ച സ്മിത്ത് നടത്തിയിട്ടുള്ള പഠനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമ്പത്തികസിദ്ധാന്തങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു് അനുപേക്ഷണീയമാണ്.

മനുഷ്യസ്വഭാവത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന പ്രേരകശക്തികൾ ആറെണ്ണമാണെന്നു സ്മിത്ത് കരുതുന്നു: അവനവനോടുള്ള സ്നേഹം, സ്വാതന്ത്ര്യേച്ഛ, വിവേകം, അധ്വാനശീലം, സാധനങ്ങൾ വെച്ചുമാറുന്നതിനും മറ്റുമുള്ള ഔത്സുക്യം. സ്വന്തം താത്പര്യമെന്തെന്നു് ഓരോ വ്യക്തിയും തീരുമാനിക്കുന്നതു് ഈ പരിഗണനകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്. അപ്രകാരം തീരുമാനിച്ച് അതിനനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു് കഴിയുമ്പോഴാണ് ഓരോരുത്തർക്കും ഏറ്റവുമധികം തൃപ്തി ലഭിക്കുന്നതു്. ഓരോ വ്യക്തിക്കും പരമാവധി തൃപ്തി ലഭിക്കുമ്പോൾ സമൂഹ

ത്തിനും പരമാവധി നന്മ ലഭിക്കുന്നു. ഭിന്നാഭിമുഖങ്ങളായ ഈ പ്രേരകശക്തികൾക്ക് സമാനബലമുള്ളതിനാൽ വ്യക്തിയുടെ നന്മ, സമൂഹത്തിന് ഒരു വിധത്തിലും ദോഷമുണ്ടാക്കുകയില്ല. നേരെ മറിച്ച്, ഓരോ വ്യക്തിയും തന്റെ സ്വന്തം അഭീഷ്ടങ്ങൾ സാക്ഷാത്കരിക്കുമ്പോൾ, അയാളുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തിലെങ്ങും പെടാത്ത ഒരു സംഗതി കൂടി നിറവേറുന്നതിന്—സമുദായത്തിനു നന്മ വരുത്തുന്നതിന്—ഒരു അദൃശ്യഹസ്തം അയാളെ നയിക്കുന്നുണ്ട് എന്ന് ആഡം സ്മിത്ത് പ്രഖ്യാപിച്ചു. മനുഷ്യപ്രവൃത്തികളെ അവയുടെ പാട്ടിനു വിട്ടേക്കുന്നതാണ് വ്യക്തികൾക്കും സമൂഹത്തിനും നല്ലത്. സമൂഹത്തിനു നന്മ വരുത്താനുള്ള മനഃപൂർവമായ ഏതു ശ്രമവും ഫലത്തിൽ അതിനു ഹാനി വരുത്തുകയേ ഉള്ളൂ.

പ്രകൃതിനിയമങ്ങളിലുള്ള ഈ വിശ്വാസത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ, സാമൂഹികനന്മയ്ക്കു വേണ്ടി ഗവണ്മെന്റു ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തികളെല്ലാം പാഴ്വേലയാണെന്നു വരുന്നു. വ്യക്തികളുടെ കാര്യത്തിൽ ഗവണ്മെന്റ് ഇടപെടാതെയിരിക്കുകയാണ് ഉത്തമം. ഓരോ ആളും സ്വന്തം അഭിരുചിയും അഭിലാഷവും അനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കട്ടെ. അതായിരിക്കും സമൂഹനന്മയ്ക്ക് ഏറ്റവും നല്ലത്. എന്നാൽ ഗവണ്മെന്റ് തീർത്തും നിഷ്ക്രിയമാകണമെന്നല്ല വിവക്ഷ. പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥയ്ക്കനുസൃതമായ ഗവണ്മെന്റുകളായാലും അവയ്ക്ക് മൂന്നു കർത്തവ്യങ്ങൾ ഉണ്ടാകും: ഒന്ന്, വിദേശാക്രമണത്തിൽ നിന്നും രാജ്യാതിർത്തികൾ രക്ഷിക്കുക; രണ്ട്, നിയമസമാധാനങ്ങൾ കർശനമായി പാലിക്കുക; മൂന്ന്, ലാഭകരമല്ലാത്തതിനാൽ വ്യക്തികളോ സ്വകാര്യസംഘങ്ങളോ ഏറ്റെടുത്തു നടത്താൻ ഇടയില്ലാത്ത പൊതുമരാമത്തുജോലികൾ, വിദ്യാലയങ്ങൾ മുതലായവ നടത്തുക. ഈ മൂന്നു രംഗങ്ങളിലൊഴികെ മറ്റെല്ലായിടത്തും 'അദൃശ്യഹസ്തം' തന്നെയാണ് കൂടുതൽ കാര്യക്ഷമം.

വ്യവസായത്തിലും വ്യാപാരത്തിലും ഗവണ്മെന്റ് ഇടപെടേണ്ട യാതൊരു ആവശ്യവുമില്ല. മനുഷ്യരിൽ സഹജമായ ലാഭേച്ഛ അവർക്കു മാർഗദർശനം നൽകിക്കൊള്ളും. ആധുനിക സമൂഹങ്ങളിൽ അധ്വാനവിഭജനം വളരെ ഉയർന്ന പടിയിലായിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ പരസ്പരാശ്രയം കൂടാതെ മനുഷ്യർക്കു ജീവിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. സമുദായത്തിലെ ഏതൊരംഗത്തിനും എപ്പോഴും മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നു സഹായം ആവശ്യമാണ്. എന്നാൽ ഈ സഹായം മറ്റുള്ളവർ സൗജന്യമായി നൽകുന്നതല്ല. സൗജന്യത്തിന്റെ ഒരംശം ഇതിൽ ഉണ്ടായിക്കൂടെന്നില്ല. എങ്കിലും ഒരു കൂട്ടർ അവരുടെ സ്വന്തം താത്പര്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തികൾ അവരറിയാതെ തന്നെ മറ്റുള്ളവർക്കു സഹായമായിത്തീരുകയാണു സാധാരണ രീതി. ''കശാപ്പുകാരന്റെയോ വാറുകാരന്റെയോ അപ്പമുണ്ടാക്കുന്നവന്റെയോ ഔദാര്യത്തിൽ നിന്നല്ല നമുക്കു നമ്മുടെ അത്താഴം കിട്ടുന്നത്; അവരുടെ സ്വന്തം താത്പര്യങ്ങളോടുള്ള അഭിനിവേശത്തിൽ നിന്നാണ്.''

സാധനങ്ങളും പരസ്പരം കൈമാറുമ്പോഴും ഇരുകൂട്ടർക്കും തൃപ്തിയുണ്ടാകണം. സമൂഹത്തിലെ ഓരോ വ്യക്തിയും തന്റെ പ്രയത്നഫലങ്ങളും വസ്തുക്കളിൽ നിന്നുള്ള ആദായവും സ്വന്തമായി ഉപയോഗിക്കുകയോ അന്യർക്കു നൽകി പകരം സാധനങ്ങളും വാങ്ങി ഉപയോഗിക്കുകയോ ചെയ്യാം. അധ്വാനവിഭജനം പുരോഗമിച്ച സമൂഹങ്ങളിൽ, മറ്റു പലരും ഉണ്ടാക്കുന്ന സാധനങ്ങളും ഒരാൾക്കു വാങ്ങേണ്ടിവരും. അതിനു പകരം അയാളും ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന സാധനങ്ങളും അവർക്കു കൊടുക്കുകയും വേണം. മറ്റുള്ളവർ വാങ്ങാനിടയുള്ള സാധനങ്ങളും ഉണ്ടാക്കി അവർക്കു നൽകിയെങ്കിൽ മാത്രമേ അയാൾക്കു തന്റെ ആവശ്യത്തിനുള്ള സാധനങ്ങളും അവരിൽ നിന്നു കിട്ടുകയുള്ളു. മറ്റുള്ളവരുടെ ആവശ്യങ്ങളുടെ അളവും സ്വഭാവവുമാണു്, ഒരാൾ ഏതു തരം ഉൽപാദനത്തിൽ ഏർപ്പെടേണ്ടതാണെന്നു നിശ്ചയിക്കുക. എന്നാൽ ഇതു് ആരെയും സഹായിക്കാനുള്ള മനഃപൂർവമായ ആഗ്രഹം കൊണ്ടായിരിക്കണമെന്നില്ലെന്നു വ്യക്തമാണല്ലോ. എങ്കിലും സമൂഹത്തിലെ ഓരോ അംഗവും താൻ സമൂഹത്തിൽ നിന്നും നേടുന്ന വകകൾക്കു പ്രതിഫലമായി സമൂഹത്തിനു് ആവശ്യമായവ നൽകാൻ നിർബന്ധിതനായിത്തീരുന്നു.

ഈ തത്വത്തിനു് സാമ്പത്തികവ്യവഹാരത്തിന്റെ എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങളിലും പ്രസക്തിയുണ്ടു്. ആഭ്യന്തരവ്യാപാരം, വിദേശവ്യാപാരം, കൃഷി, വ്യവസായം എന്നീ തുറകളിലെല്ലാം തന്നെ സ്വതന്ത്രവും സ്വച്ഛന്ദവുമായ പ്രവർത്തനം ഏറ്റവും കൂടുതൽ നന്മ കൈവരുത്തുമെന്ന നിയമം സാർഥകമാണു്. ഒരു സാധനം വീട്ടിലുണ്ടാക്കുന്നതിലും ലാഭം വില കൊടുത്തു വാങ്ങുകയാണെന്നു കണ്ടാൽ, അതു വീട്ടിലുണ്ടാക്കാൻ ശ്രമിക്കരുതെന്ന തത്വം ഓരോ ഗൃഹനാഥനും അറിയാം. ഈ ന്യായം വെച്ചു നോക്കുമ്പോഴും, നാട്ടിലുണ്ടാക്കുന്നതിനേക്കാൾ ചെലവു കുറവു് അന്യരാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നു വാങ്ങുകയാണെന്നു് ഏതെങ്കിലും സാധനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ബോധ്യമായാൽ, ഇറക്കുമതിക്കു തടസ്സങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതു ബുദ്ധിമോശമാണെന്നു വ്യക്തമാകും. അത്തരം ഒരു നയം വ്യവസായങ്ങളെ അവയുടെ സഹജമായ മാർഗങ്ങളിൽ നിന്നു വ്യതിചലിപ്പിച്ചു് ക്ലിഷ്ടമാർഗങ്ങൾ സ്വീകരിപ്പിക്കും. അതു പോലെ, ഒരു വ്യവസായത്തെ സഹായിക്കുക, മറ്റൊന്നിനെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുക; കൃഷിയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, വ്യവസായത്തെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുക മുതലായ നയങ്ങളും അനർഥകാരികളാണു്. വ്യവസായങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഗവണ്മെന്റു ധനസഹായമേർപ്പെടുത്തുന്നതും മറ്റു വ്യവസായവളർച്ചയ്ക്കു വിലങ്ങുതടിയായിത്തീരും. തൊഴിലാളികളും മുതലാളികളും സംഘടിതശക്തിയാർജിക്കുന്നതും, കുത്തകസമ്പ്രദായങ്ങളെ വളർത്തുന്നതും വ്യവസായപുരോഗതിക്കു ഹാനികരമാണു്. പരിപൂർണമായ സ്വതന്ത്രമത്സരം മാത്രമാണു് അഭികാമ്യം. അപ്പോഴും മാത്രമേ പ്രകൃതിയുടെ വ്യവസ്ഥകളും പാലിക്കപ്പെടുന്നു എന്നു പറയാൻ കഴിയൂ. അപ്പോഴും മാത്രമേ ഓരോരുത്തർക്കും അവരുടെ പ്രയത്നത്തിൽ നിന്നു പൂർണമായ പ്രതിഫലവും സമുദായത്തിനു്

അതിന്റെ ഓരോ അംഗത്തിൽ നിന്നും പൂർണമായ പ്രയോജനവും സിദ്ധിക്കുകയുള്ളൂ.

ഫ്രാൻസിലെ പ്രകൃതിനിയമവാദികളും ഉച്ചൃംഖലമായ സാമ്പത്തിക വ്യവഹാരങ്ങൾക്കു വേണ്ടി വീറോടെ വാദിച്ചിരുന്നു. അതിലും ഒരു പടി മുന്നിലാണു സ്മിത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യവാദം. മറ്റു തൊഴിലുകളിൽ നിന്നും തികച്ചും വിഭിന്നമായ ഒരടിസ്ഥാനത്തിൽ അവർ കൃഷിയെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും കൃഷിയുടെ വികാസത്തിനു വേണ്ടി സ്വതന്ത്രസാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയെ ഉയർത്തിക്കാട്ടുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ സ്മിത്തിനു് കൃഷിയും മറ്റു തൊഴിലുകളുമായി മൗലികഭിന്നതയൊന്നുമില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ എല്ലാ സാമ്പത്തികവ്യവഹാരങ്ങളെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതായിരുന്നു.

ആഡം സ്മിത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ പില്ക്കാല സാമ്പത്തികനയങ്ങൾ രൂപീകരിക്കുന്നതിൽ വമ്പിച്ച സ്വാധീനമുണ്ടായിരുന്നു. ഇറക്കുമതിയിന്മേലുണ്ടായിരുന്ന നിരോധനങ്ങളും നിയന്ത്രണങ്ങളും, ചില വ്യവസായങ്ങൾക്കും വ്യാപാരങ്ങൾക്കും ലഭിച്ചുപോന്നിരുന്ന പ്രത്യേകാവകാശങ്ങളും ഒന്നൊന്നായി റദ്ദാക്കപ്പെട്ടു.

'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധന'ത്തെ അന്നത്തെ ഇംഗ്ലണ്ടു് ഹൃദയപൂർവം സ്വീകരിച്ചു. നിയന്ത്രണങ്ങളിൽ നിന്നു കുതറിമാറാൻ കൊതിച്ചു നിന്ന ഒരു വ്യവസായിവർഗത്തിനു്, സ്മിത്തിന്റെ കൃതിയിൽ, പയറ്റാൻ പറ്റിയ വേണ്ടുവോളം ആയുധങ്ങൾ കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. ലാഭേച്ഛ അനാശാസ്യമല്ലെന്നും നേരെ മറിച്ചു സമുദായപുരോഗതിക്കു് അത്യന്താപേക്ഷിതമാണെന്നുമുള്ള സ്മിത്തിന്റെ വാദം വ്യവസായികൾക്കും വ്യാപാരികൾക്കും സമുദായത്തിൽ മാന്യമായ ഒരു പദവി നേടിക്കൊടുത്തു. ഈ വിഭാഗങ്ങളാണു് സമുദായപുരോഗതിയുടെ കേന്ദ്രശക്തിയെന്നായിരുന്നല്ലോ സ്മിത്തിന്റെ വാദം. ഇക്കാരണത്താൽ, ഒരു പ്രത്യേക വിഭാഗത്തിന്റെ മാത്രം വക്താവാണു് ആഡം സ്മിത്തു് എന്ന വിമർശനം പിന്നീടു പലപ്പോഴും ഉയർന്നിട്ടുണ്ടു്.

ഉത്പാദകവർഗത്തിന്റെ സർവസ്വതന്ത്രമായ പ്രവർത്തനത്തിനു വേണ്ടി വാദിച്ച സ്മിത്തിനു് സ്വകാര്യസ്വത്തവകാശം അസ്വീകാര്യമായ ഒരു വ്യവസ്ഥയായി തോന്നിയിരുന്നില്ല. സ്വകാര്യസ്വത്തോ അതിൽനിന്നുത്ഭവിക്കുന്ന അസമത്വങ്ങളോ സ്വാഭാവികനീതിക്കു വിരുദ്ധമാണെന്നു് അദ്ദേഹം കരുതിയില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല, സ്വകാര്യസ്വത്തവകാശം സംരക്ഷിക്കുകയെന്നതാണു് ഭരണകൂടങ്ങളുടെ പ്രാഥമിക കർത്തവ്യമെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

രാഷ്ട്രങ്ങളുടെധനം

രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനം അഞ്ചു പുസ്തകങ്ങളായി തിരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒന്നും രണ്ടും പുസ്തകങ്ങളിൽ സ്മിത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങൾ മുഴുവൻ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാം. മൂന്നാം പുസ്തകം നഗരങ്ങളുടെയും രാഷ്ട്രങ്ങളുടെയും സാ

മ്പത്തികചരിത്രപഠനങ്ങളാണ്. നാലാമത്തേത് വ്യാപാരമുതലാളിത്തത്തിന്റെ സാമ്പത്തികനയങ്ങളെയും ധാരണകളെയും നിശിതമായി വിമർശിക്കുന്നതിനും, ഫ്രാൻസിലെ പ്രകൃതിനിയമവാദത്തെ ദാക്ഷിണ്യത്തോടെ നിരൂപണം ചെയ്യുന്നതിനും നീക്കിവെയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അഞ്ചാമത്തേത് ഗവണ്മെന്റിന്റെ ധനവിനിമയസമ്പ്രദായങ്ങളെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളെയും കുറിച്ചുള്ള ഒരു വിദഗ്ദ്ധമായ അപഗ്രഥനമാണ്.

തൊഴിൽവിഭജനം

ആദ്യം സ്മിത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ സാമ്പത്തികപുരോഗതിയുടെ ഏറ്റവും പ്രധാന ഘടകം തൊഴിൽവിഭജനമത്രേ. തൊഴിൽവിഭജനം ആവിർഭവിക്കുന്നത്, സാധനങ്ങൾ പരസ്പരം കൈമാറാനുള്ള മനുഷ്യന്റെ ജന്മവാസനയിൽ നിന്നാണ്. കൈമാറ്റങ്ങൾ കൂടിക്കൂടി വരുമ്പോൾ തൊഴിൽവിഭജനവും കൂടുന്നു. തൊഴിൽവിഭജനത്തിന്റെ അതിർവരമ്പ്, കമ്പോളത്തിന്റെ വ്യാപ്തിയാണെന്ന സ്മിത്തിന്റെ വാക്യം പ്രശസ്തമാണ്.

ഒരു നിശ്ചിതകാലയളവിൽ ഉപഭോഗത്തിനു ലഭ്യമാവുന്ന സാധനങ്ങളുടെ പ്രവാഹത്തെയാണ് സമ്പത്ത് എന്നു വിളിച്ചുവരുന്നത്. അതു നിയതമായ ഒരു തുകയല്ല. അധ്വാനം കൊണ്ടാണ് സമ്പത്തുണ്ടാവുക. ഒരു രാജ്യത്തിലെ തൊഴിലാളികളുടെ അധ്വാനം കൊണ്ട് വർഷംപ്രതി ഉത്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളും ആ രാജ്യവാസികൾക്ക് ഉപയോഗിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ ആ സാധനങ്ങളും കൊടുത്ത് മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്ന് ആവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങളും വാങ്ങി ഉപയോഗിക്കാം. ഉത്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളുടെ അളവും അവ ഉപയോഗിക്കാനുള്ള ആളുകളുടെ എണ്ണവുമനുസരിച്ച് ഒരു നാട്ടിലെ ജീവിതത്തോത് നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നു. ജീവിതത്തോത് രണ്ടു കാര്യങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചാണിരിക്കുന്നത്. ഒന്ന് അധ്വാനിക്കുന്നവരുടെ കഴിവ്. രണ്ട്, അധ്വാനിക്കുന്നവരും അധ്വാനിക്കാത്തവരും തമ്മിലുള്ള അനുപാതം.

ഉൽപാദനമാണ് സമ്പത്തിന്റെ ഉറവിടമെന്ന സ്മിത്തിന്റെ ആശയം വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ വിശ്വാസത്തിനു നിരക്കാത്തതായിരുന്നു. വിദേശവ്യാപാരത്തിൽ നിന്നു രാഷ്ട്രങ്ങൾ സമ്പത്ത് ആർജിക്കുന്നുവെന്നാണ് വാണിജ്യവാദകാലത്തു വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടുപോന്നിരുന്നത്. ഫ്രാൻസിലെ പ്രകൃതിനിയമവാദികളും ഈ വിശ്വാസത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യുകയും ഉത്പാദനമാണ് സമ്പത്തിനു നിദാനമെന്നു പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എങ്കിലും ഉത്പാദനത്തിന്റെ ഒരു ശാഖയായ കൃഷി മാത്രമേ സമ്പത്തുൽപാദിപ്പിക്കുന്നുള്ളൂ എന്നാണ് അവർ കരുതിയത്. ആദ്യം സ്മിത്താകട്ടെ കൃഷി മാത്രമല്ല വ്യവസായവും വ്യാപാരവുമെല്ലാം സമ്പത്തുണ്ടാക്കുന്നവയാണെന്നു സ്ഥാപിച്ചു. പ്രവൃത്തിയിലേർപ്പെടുകയെന്നാണ് ഉൽപാദനത്തിനു അദ്ദേഹം നൽകിയ നിർവചനം. പ്രവൃത്തി വർധിച്ചാൽ ഉത്പാദനവും വർധിക്കും. ഒരു നാടിന്റെ ഉൽപാദനസാധ്യത ആ നാടിന്റെ അധ്വാനശേഷിയ്ക്കൊപ്പമായിരിക്കും. എന്നാൽ അധ്വാനശേഷിയെ

ക്കാം യഥാർഥ ഉത്പാദനം കാഞ്ഞിരിക്കുക സാധാരണമാണു്. കാരണം അധ്വാനശേഷി എപ്പോഴും പ്രയോജനകരമായി വിനിയോഗിക്കപ്പെടണമെന്നില്ല. പ്രയോജനകരമായി ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തി മാത്രമേ ഉൽപാദനത്തിൽ കലാശിക്കൂ.

പ്രവൃത്തിയിലുള്ള കഴിവു് തൊഴിൽവിഭജനത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു; തൊഴിൽവിഭജനമാകട്ടെ കമ്പോളത്തിന്റെ വ്യാപ്തിയെയും. തൊഴിൽവിഭജനവും തൊഴിൽവൈദഗ്ധ്യവും പുരോഗമിക്കുന്നതോടെ സമുദായത്തിലെ ഓരോ വ്യക്തിയും സ്വന്തം ആവശ്യങ്ങൾക്കു മറ്റനേകം പേരെ ആശ്രയിക്കുന്ന ഒരു നില വന്നുചേരും. ഒരോ വ്യക്തിയും ഏറെക്കുറെ ഒരു വ്യാപാരിയെപ്പോലെ അനേകം കൊട്ടക്കൽവാങ്ങലുകളും നടത്തേണ്ട സ്ഥിതിയാണപ്പോൾ ഉണ്ടാവുക. സമൂഹമാകെത്തന്നെ വ്യാപാരാധിഷ്ഠിതമായിത്തീരുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള സമൂഹത്തിലെ ക്രയവിക്രയങ്ങളും ആദ്യഘട്ടങ്ങളിൽ സാധനങ്ങൾക്കു പകരം സാധനങ്ങളും എന്ന രീതിയാണവലംബിക്കുക. എന്നാൽ കാലക്രമത്തിൽ ഈ രീതിയുടെ വൈഷമ്യങ്ങളും കൂടുതൽ അനുഭവത്തിൽ വരുന്നു. ക്രയവിക്രയങ്ങൾക്കു് ഒരു പൊതുമാധ്യമം സ്വീകരിച്ചു് ഈ വൈഷമ്യത്തെ തരണംചെയ്യുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങളും പിന്നീടു നിലവിൽ വരും. പൊതുമാധ്യമമായി സ്വീകരിക്കുന്ന സാധനത്തിനു പണമെന്നു പറയുന്നു. പല സാധനങ്ങളും പരീക്ഷിച്ചുനോക്കിയശേഷം മിക്ക ജനതകളും ഏതെങ്കിലുമൊരു ഘട്ടത്തിൽ, പണമായി ഉപയോഗിക്കുന്നതിനു് ഏറ്റവും പറ്റിയതു ലോഹങ്ങളാണെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നു. അങ്ങനെ ലോഹനിർമിതങ്ങളായ നാണയങ്ങളും പ്രചാരത്തിൽ വരുന്നു. ഈ പ്രക്രിയ ഈഷൽഭേദങ്ങളോടെ എല്ലാ പരിഷ്കൃതസമൂഹങ്ങളിലും സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ചരിത്രലക്ഷ്യങ്ങളും വെച്ചുകൊണ്ടു സ്മിത്തു സമർഥിക്കുന്നു.

പണം ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ടായാലും സാധനങ്ങളും തന്നെ പരസ്പരം കൈമാറിക്കൊണ്ടായാലും വിപുലമായ തോതിൽ കൈമാറ്റങ്ങളും നടത്തേണ്ടിവരുമ്പോൾ അത്തരം കൈമാറ്റങ്ങൾക്കു് ഒരു അടിസ്ഥാനമുണ്ടാകേണ്ടതു് ആവശ്യമാണു്. കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം ഈ അടിസ്ഥാനമായി വർത്തിക്കുന്നു.

മൂല്യം

മൂല്യം എന്ന വാക്കിനു വ്യത്യസ്തമായ രണ്ടു് അർഥങ്ങളുണ്ടെന്നു് ആദ്യം സ്മിത്തു മനസ്സിലാക്കി. ഒന്നു്, ഉപയോഗമൂല്യം; മറ്റേതു് വിനിമയ മൂല്യം. ചില സാധനങ്ങളും വളരെ ഉപയോഗമൂല്യമുള്ളവയാകാം. ഉദാഹരണം, വെള്ളം. എന്നാൽ അവയ്ക്കു വിനിമയമൂല്യം തീരെക്കുറഞ്ഞോ ഒട്ടും തന്നെ ഇല്ലാതെയോ ഇരിക്കാം. നേരേമറിച്ചു മറ്റു ചില സാധനങ്ങൾക്കു് ഉപയോഗമൂല്യം തീരെക്കുറവും വിനിമയമൂല്യം വളരെക്കൂടുതലുമായി കാണപ്പെടുന്നു. വജ്രങ്ങളും ഇവയ്ക്കു് ഒരു നല്ല ഉദാഹരണമാണു്. ഉപയോഗമൂല്യവും വിനിമയമൂലവും തമ്മിലുള്ള ഈ പൊരുത്തക്കേടു് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചശേഷം വിനിമയമൂല്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ച

യിലേക്കു സ്മിത്തു കടക്കുകയാണു്. ഉപയോഗമൂല്യത്തെ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധിക്കുകയും പ്രകടമായ ഈ പൊരുത്തക്കേടിന്റെ പൊരുൾ മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്യാൻ സ്മിത്തിനു കഴിയാതെ പോയതുകൊണ്ടു് ഇതിനൊരു തരം കിട്ടാൻ ധനശാസ്ത്രം പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനം വരെ കാത്തിരിക്കേണ്ടിവന്നു. സീമാന്തോപയുക്തതാസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ തുടക്കം തന്നെ ഈ വൈരുധ്യത്തിനു് ഒരു സമാധാനം കണ്ടുപിടിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ നിന്നായിരുന്നു എന്നു നമുക്കു കാണാം.

വിനിമയമൂല്യത്തെക്കുറിച്ചു ചർച്ചചെയ്യുമ്പോഴും വ്യത്യസ്തങ്ങളായ രണ്ടു് പ്രശ്നങ്ങളും സ്മിത്തു കൂട്ടിക്കുഴയ്ക്കുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു. ഒന്നു് വിനിമയമൂല്യത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഉത്തമമായ മാനദണ്ഡമേതെന്നുള്ളതു്; രണ്ടു്, വിനിമയമൂല്യത്തിന്റെ നിർണായക ഘടകം ഏതെന്നുള്ള പ്രശ്നം. ഇതു രണ്ടും രണ്ടാണു്. ഏറ്റവും നല്ല മാനദണ്ഡമേതെന്നുള്ള പ്രശ്നം വാസ്തവത്തിൽ മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ കൊണ്ടുവരേണ്ട കാര്യമേയില്ല. സ്വർണമോ തൊഴിലോ ധാന്യമോ സ്വീകാര്യമെന്നുകണ്ടാൽ മൂല്യത്തിന്റെ മാനദണ്ഡമായി അംഗീകരിക്കപ്പെടാം. പക്ഷേ അതു കൊണ്ടു് ഒരു മൂല്യസിദ്ധാന്തമായി എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. മൂല്യം എങ്ങനെയുണ്ടാകുന്നു എന്നാണു് അത്തരം ഒരു സിദ്ധാന്തം ചർച്ചചെയ്യേണ്ടതു്. എന്നാൽ മാനദണ്ഡത്തിന്റെ കാര്യത്തിലാണു് സ്മിത്തു കൂടുതൽ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു കാണുന്നു.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ തൊഴിലാണു് ഏറ്റവും വിശ്വാസ്യവും സ്വീകാര്യവുമായ മാനദണ്ഡം. എന്നാൽ സാധാരണയായി വിനിമയമൂല്യം തൊഴിലിന്റെ കണക്കിലല്ല പറയാറുള്ളതു്. കാരണം, തൊഴിലെന്നതു വളരെ വ്യാപകവും അർഥവ്യക്തിയില്ലാത്തതുമായ ഒരു സംജ്ഞയാണു്. കൂടുതലായി നടപ്പിലുള്ളതു് സാധനങ്ങളുടെ വില പണമായി പറയുക എന്ന രീതിയാണു്— പക്ഷേ പണമായി പറയുന്നതിൽ ഒരു കുഴപ്പമുണ്ടു്. പണമുണ്ടാക്കാൻ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന സ്വർണം, വെള്ളി എന്നിവയുടെ വില കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ വിദൂരസ്ഥിതങ്ങളായ കാലഘട്ടങ്ങളും തമ്മിൽ താരതമ്യപഠനങ്ങളും നടത്താൻ ഈ മാനദണ്ഡം സ്വീകാര്യമല്ല. എന്നാൽ ഒരു നിശ്ചിത തൊഴിലിന്റെ യഥാർഥ വില, തൊഴിലാളിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം എന്നും എവിടെയും ഒന്നു തന്നെയായിരിക്കും. അതു കൊണ്ടു്. താത്വികമായിപ്പറഞ്ഞാൽ, തൊഴിലാണു് കൂടുതൽ ഉത്തമമായ മാനദണ്ഡം. പണത്തിനു പകരം ധാന്യം മാനദണ്ഡമായി എടുത്താലോ? തൊഴിലാളിയുടെ ആഹാരാവശ്യങ്ങൾക്കു ശരാശരി എത്ര ധാന്യം വേണ്ടിവരുമെന്നു കണക്കാക്കി അത്രയും ധാന്യം ഒരളവായി സ്വീകരിക്കാമെങ്കിൽ, സാധനങ്ങളുടെ വിനിമയമൂല്യം കണക്കാക്കുന്നതിനു മറ്റു് ഏതു സാധനങ്ങളേക്കാളും ഈ അളവു് നന്നായിരിക്കും. പക്ഷേ ധാന്യത്തിന്റെ വില കൊല്ലംതോറും കൂടിയും കുറഞ്ഞും വരും. അതുകൊണ്ടു്, ഒരു കൊല്ലവും അതിനടുത്ത കൊല്ലങ്ങളും തമ്മിൽ ഈ മാനദണ്ഡമുപയോഗിച്ചു താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോഴും കിട്ടുന്ന ഫലങ്ങളും തികച്ചും വിശ്വാസ്യങ്ങളായിരിക്കയില്ല. ഈ വിധത്തിലുള്ള കുഴപ്പങ്ങളൊന്നുമില്ല തൊഴിൽ മാനദണ്ഡമായി സ്വീകരി

ച്ചാൽ. എന്നാൽ ദൈനംദിനമുള്ള ഇടപാടുകൾക്കു സ്വീകരിക്കാവുന്ന പ്രായോഗികമായ ഒരു മാനദണ്ഡമല്ലാത്തതു കൊണ്ടു് ഇതു സിദ്ധാന്തതലത്തിൽ ഒതുങ്ങിനിൽക്കയേയുള്ളൂ. പ്രായോഗികമായ മാനദണ്ഡമായി പണം തന്നെ സ്വീകരിക്കുന്നതാവും നല്ലതു്.

മൂല്യത്തിന്റെ ഉൽപത്തി എവിടെ നിന്നു്? വസ്തുക്കൾക്കു മൂല്യം നൽകുന്ന ഘടകമെന്തു്? എന്നീ പ്രശ്നങ്ങളും സ്മിത്തു ചർച്ച ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. തൊഴിൽ തന്നെയാണു് മൂല്യം നിർണയിക്കുന്ന ശക്തി. തൊഴിലിൽ നിന്നു സമ്പത്തുദിക്കുന്നു എന്ന പ്രസ്താവത്തോടെയാണു് 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനം' ആരംഭിക്കുന്നതു തന്നെ. സകലസാധനങ്ങൾക്കും ആദ്യം കൊടുക്കുന്ന വില തൊഴിലാണു്. ഒരു സാധനത്തിന്റെ വില അതുണ്ടാക്കാൻ വേണ്ടിവന്ന തൊഴിലല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല. ഒരു സാധനത്തിനു ചെലവായതിന്റെ ഇരട്ടി തൊഴിൽ മറ്റൊന്നിനു വേണ്ടിവന്നു എന്നിരിക്കട്ടെ. രണ്ടാമത്തേതു് ആദ്യത്തേതിന്റെ ഇരട്ടി വിലയുള്ളതായിത്തീരുന്നു. ആദ്യത്തേതു രണ്ടെണ്ണം കൊടുത്താൽ പകരം രണ്ടാമത്തേതു് ഒരെണ്ണം വാങ്ങാം. ഈ ഉദാഹരണം വെച്ചു പറഞ്ഞാൽ, ഒരു സാധനത്തിന്റെ മൂല്യം അതിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള തൊഴിലാണു്. അല്ലെങ്കിൽ അതു കൊടുത്താൽ പകരം കിട്ടുന്ന സാധനമാണു്. അതുമല്ലെങ്കിൽ അതു കൊടുത്തു വാങ്ങാവുന്ന തൊഴിലാണു് എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. തൊഴിലല്ലാതെ മൂല്യം സൃഷ്ടിക്കുന്ന മറ്റൊരു ഘടകവുമില്ല. തൊഴിലിന്റെ ഫലമായ ഉൽപന്നങ്ങളും തൊഴിലാളികളുടേതാണു്. അവയ്ക്കു സ്വന്തമായി ഉപയോഗിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ അതു കൊടുത്തു പകരം മറ്റു് സാധനങ്ങളും വാങ്ങാം. പക്ഷേ കൊടുക്കുന്ന സാധനത്തിലും വാങ്ങുന്ന സാധനത്തിലും അടങ്ങിയിട്ടുള്ള തൊഴിലളവു് തുല്യമായിരിക്കും.

ഈ വിശകലനത്തിൽ അല്പം പൊരുത്തക്കേടു വന്നുപോയിട്ടുള്ളതായി പലരും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. തൊഴിൽസിദ്ധാന്തത്തിനു സാർവകാലികത്വം കല്പിക്കുമ്പോഴാണു് ഇതു പ്രകടമാവുക. തൊഴിൽ മാത്രമേയുള്ളൂ ഉൽപാദകഘടകമെങ്കിൽ ശരി. പക്ഷേ സമൂഹജീവിതത്തിന്റെ പ്രാക്തനഘട്ടങ്ങളിൽ മാത്രമേ ഈ രീതി നിലവിലുണ്ടായിരിക്കൂ. മനുഷ്യസമൂഹം കാടത്തത്തിൽ നിന്നും പരിഷ്കാരത്തിലേക്കു പുരോഗമിച്ചതിന്റെ വിശ്വാസ്യമായ ചരിത്രമൊന്നും നമുക്കറിവില്ല. എങ്കിലും സമൂഹജീവിതം വ്യവസ്ഥാപിതമായിത്തീർന്നതോടെ മൂലധനം സ്വരൂപിക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങളും തുടങ്ങിയിരിക്കണമെന്നു സ്മിത്തു കരുതുന്നു. മൂലധനരൂപീകരണത്തോടെ ഉൽപാദനവ്യവസ്ഥകളും മാറിത്തുടങ്ങി. തൊഴിലിനോടൊപ്പം മൂലധനവും ഉൽപാദനപ്രക്രിയയിൽ ഭാഗഭാക്കായിത്തീരുന്നു. അതോടുകൂടി, ഉൽപ്പന്നമൂല്യം തൊഴിലിന്റെ ഫലം മാത്രമാണെന്ന സ്ഥിതി അവസാനിക്കുന്നു. മൂല്യത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തിനു് ഉത്തരവാദി മൂലധനമാണെന്നു വരുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിനു ശേഷം കുറേക്കൂടി കഴിഞ്ഞപ്പോഴായിരിക്കണം ഭൂമിയിൽ സ്വകാര്യാവകാശങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടുതുടങ്ങിയതു്. അപ്പോൾ മുതൽ ഉത്പന്നത്തിന്റെ ഒരു പങ്കു് ഭൂവുടമകളുടെ അവകാശമായിത്തീർന്നു. ഭൂവുടമകളുടെ പങ്കിന്റെ സാമ്പത്തികാടിസ്ഥാനം എന്തായിരുന്നുവെന്ന

കാര്യത്തിൽ ആഡം സ്മിത്തിനു വ്യക്തമായ അഭിപ്രായമുണ്ടായിരുന്നുവോ എന്നു സംശയമുണ്ട്. ''മറെറല്ലാ പേരെയും പോലെ, വിതയ്ക്കാത്തിടത്തു കൊയ്യാൻ, ഭൂവുടമകൾക്കും ഇഷ്ടമായിരുന്നു'' എന്നു സ്മിത്ത് ഒരു ഭാഗത്തു പറയുന്നു. ഏതായാലും, മുതലാളിയും ഭൂവുടമയും ഉൾപ്പെടുന്ന സാമൂഹികവ്യവസ്ഥ ആവിർഭവിക്കുന്നതോടെ തൊഴിൽ മാത്രമാണ് മൂല്യകർത്താവ് എന്ന നില മാറുകയും ഭൂമി, തൊഴിൽ, മൂലധനം എന്നീ ത്രിമൂർത്തികളും അതിനു അവകാശികളായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ സ്ഥിതിയിൽ ഒരു വസ്തുവിന്റെ മൂല്യം അതു കൈമാറ്റം ചെയ്യാൽ കിട്ടുന്ന തൊഴിലിനു സമമാണെന്നു പറയുന്നതു ശരിയാവുകയില്ല. കൂലി, ലാഭം, പാട്ടം എന്നീ മൂന്നു ഘടകങ്ങളും മൂല്യത്തിൽ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടാവും. ഈ മൂന്നു ഘടകങ്ങളുടെയും തുകയാണ് ഉൽപാദനച്ചെലവു്. ഈ അഭിപ്രായങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പല ശാസ്ത്രജ്ഞരും വിശ്വസിക്കുന്നതു്, ആഡം സ്മിത്തിന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം തൊഴിൽസിദ്ധാന്തമല്ല, ഉൽപാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തമാണെന്നാണു്.

ഒരു വസ്തുവിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള തൊഴിലും ഒരു വസ്തു കൈമാറ്റം ചെയ്യുമ്പോൾ പകരമായി കിട്ടാവുന്ന തൊഴിലും മൂല്യത്തിന്റെ അളവായി സ്മിത്തു കരുതിയിട്ടുണ്ടെന്നു നാം നേരത്തെ കണ്ടു. തൊഴിലിനെക്കുറിച്ചുള്ള മൂന്നാമതൊരു സിദ്ധാന്തവും ആഡം സ്മിത്തിന്റെ പ്രതിപാദനത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഒരു വസ്തുവിന്റെ മൂല്യം അതുണ്ടാക്കാൻ വേണ്ടിവരുന്ന 'പാട്ടം ദുരിതവും' ആണെന്നാണു് സ്മിത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. 'പാട്ടം ദുരിതവും' വ്യക്തിഗതമായ, മാനസികമായ ഒരു അനുഭവമാണു്. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഒടുവിൽ വളർന്നുവന്ന സീമാന്തവാദത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാനസ്വഭാവമായിരുന്ന മാനസികാനുഭൂതികളിൽ ഊന്നിക്കൊണ്ടുള്ള ഇത്തരം അപഗ്രഥനം. ഏതായാലും ഈ സൂചനയല്ലാതെ ഈ വഴിക്കു സ്മിത്തു് അധികം ചിന്തിച്ചിട്ടുള്ളതിനു മറ്റു തെളിവുകളില്ല.

മൂലധനവളർച്ചയും സ്വകാര്യസ്വത്തും ഉണ്ടാകുന്നതിനു മുമ്പുള്ള സമുദായങ്ങളിൽ തൊഴിൽസിദ്ധാന്തവും അതിനു ശേഷമുള്ളവയിൽ ഉൽപാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തവുമാണു് മൂല്യനിർണയത്തിനു സ്വീകരിക്കേണ്ടതെന്നു സ്മിത്തു കരുതിയിരുന്നതായി വേണം കണക്കാക്കുക. ഉൽപാദനച്ചെലവു് പാട്ടം, ലാഭം, കൂലി എന്നിവയുടെ ആകെത്തുകയാണു്. എന്നാൽ ഇവയുടെ നിരക്കുകൾ എല്ലാ ഉൽപാദനരംഗങ്ങളിലും ഒരുപോലെയല്ല. വിവിധ നിരക്കുകളിൽ ഏതാണു് ശരിയെന്നു് അറിയാൻ വിഷമമാണു്. ഒരു വസ്തുവിന്റെ യഥാർഥമൂല്യം അറിയണമെങ്കിൽ യഥാർഥനിരക്കുകൾ തന്നെ ഉപയോഗിക്കണം. ഇതിനു് സ്മിത്തു് പോംവഴി നിർദേശിക്കുന്നുണ്ടു്. ഓരോ സമുദായത്തിലും ഏതു നിശ്ചിതഘട്ടത്തിലും ലാഭം, പാട്ടം, കൂലി എന്നിവയുടെ സ്വാഭാവികമെന്നോ, യഥാർഥമെന്നോ പറയാവുന്ന നിരക്കുകൾ കാണും. നിലവിലുള്ള നിരവധി നിരക്കുകളുടെ ശരാശരിയായിരിക്കും ഇവ. ഈ നിരക്കുകൾ വേണം ഒരു സാധനത്തിന്റെ മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കുക. അങ്ങനെ

നിർണയിക്കപ്പെടുന്ന തുകയ്ക്ക് ആ സാധനത്തിന്റെ മൂല്യം അഥവാ സഹജ വില എന്നു പറയാം. ഈ സഹജവില മിക്കവാറും സങ്കല്പത്തിൽ മാത്രം സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഒന്നായിരിക്കും. ഇതിനു വിപരീതമായി നിലവിലുള്ള വിലകൾ വേറെയുണ്ടായിരിക്കും. അവയ്ക്ക് കമ്പോളവിലകൾ എന്നാണു പേർ. കമ്പോള വിലകൾ നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു് വിലപേശലും മത്സരവും കൊണ്ടാണു്. പ്രദാനവും ചോദനവും ഇവിടെ നിർണായകഘടകങ്ങളായി വർത്തിക്കുന്നു. മത്സരത്തിന്റെ ഫലമായി കമ്പോളവിലകൾ സഹജവിലകളുടെ നിരപ്പിലേക്കു് ആകർഷിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കും. മത്സരത്തിന്റെ ശക്തി കുറഞ്ഞിരിക്കുന്ന അവസ്ഥയിൽ വളരെക്കാലത്തേക്കു് വിലകൾ സഹജവിലകളേക്കാൾ ഉയർന്നു നിന്നുവെന്നു വരാം. ചോദനത്തിനനുസരിച്ചു പ്രദാനം വർധിപ്പിക്കാൻ സൗകര്യമില്ലാതെ വരുമ്പോഴും ഉല്പാദനം കുത്തകകളുടെ കൈകളിലായിരിക്കുമ്പോഴും ഇങ്ങനെ സംഭവിക്കാവുന്നതാണു്. കുത്തകകളെക്കുറിച്ചു സ്മിത്തു വളരെ വിസ്തരിച്ചൊന്നും പറയുന്നില്ല. ഉൽപാദനക്കുത്തകകളുള്ളപ്പോൾ വിലകൾ അവയ്ക്കു കിട്ടാവുന്നതിന്റെ പരമാവധിയായി നിശ്ചയിക്കപ്പെടും എന്നു മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിനു പറയാനുള്ളൂ.

വിതരണം

തൊഴിൽ, മൂലധനം, ഭൂമി എന്നീ മൂന്നു ഘടകങ്ങളും ഉല്പാദനത്തിൽ പങ്കു ചേരുന്നതിനാൽ ഇവ ഉല്പന്നത്തിന്റെ അവകാശികളായിത്തീരുന്നു. കൂലി, ലാഭം, പാട്ടം എന്നീ മൂന്നു പേരുകളിലാണു് അവയുടെ അവകാശങ്ങൾ അറിയപ്പെടുന്നതു്. ലാഭവും, പാട്ടവും, മൂലധനത്തിന്റെയും ഭൂമിയുടെയും ഉത്പാദകത്വത്തിനു നൽകുന്ന പ്രതിഫലമാണോ അതോ തൊഴിലിന്റെ പ്രതിഫലത്തിൽ നിന്നു് അപഹരിച്ചെടുക്കുന്നതാണോ എന്ന കാര്യത്തിൽ സുവ്യക്തമായ ഒരു തീരുമാനത്തിലെത്താൻ സ്മിത്തിന്റെ ചർച്ച സഹായകമാവുന്നില്ല. തൊഴിൽ സിദ്ധാന്തമനുസരിച്ചു് തൊഴിലല്ലാതെ മറ്റു മൗലികഘടകങ്ങളൊന്നുമില്ല. സ്വകാര്യഭൂമിയും, സ്വകാര്യമൂലധനവും സാമൂഹികമായ ഏർപ്പാടുകളാണു്. ഈ സ്വകാര്യാവകാശങ്ങൾ ഇല്ലെങ്കിൽ ഭൂവുടമയ്ക്കും മുതലാളിക്കും വെവ്വേറെ പ്രതിഫലം നൽകേണ്ടിവരികയില്ല. അധ്വാനത്തിനു തന്നെ മുഴുവൻ പ്രതിഫലവും ലഭിക്കാവുന്നതാണു്. അങ്ങനെയെങ്കിൽ ലാഭവും, പാട്ടവും, തൊഴിലിന്റെ പ്രതിഫലമായ കൂലിയിൽ നിന്നു ചോർത്തിയെടുക്കുന്ന ഇനങ്ങളായി കണക്കാക്കേണ്ടിവരും. എന്നാൽ മൂലധനവും ഭൂമിയും ഉല്പാദനപ്രക്രിയയിൽ നിർമാണാത്മകമായ പങ്കു നിർവഹിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അതു കൊണ്ടു് ഉല്പന്നത്തിന്റെ ഒരംശം അവയുടെ സംഭാവനയാണെന്നും സമ്മതിച്ചാൽ ലാഭവും പാട്ടവും കൂലിയിൽ നിന്നുള്ള അപഹരണമായി കരുതേണ്ടതില്ല. മൂലധനവും ഭൂമിയും തൊഴിലിനെപ്പോലെ തന്നെ മൗലികഘടകങ്ങളാണെന്നു വരുന്നു.

കൂലി, ലാഭം, പാട്ടം എന്നിവ നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതെങ്ങനെ? തൊഴിലാളികളും ഒരുവശത്തും മുതലാളികളും മറുവശത്തുമായി കൂലിക്കുവേണ്ടി വിലപേശുന്നു.

തൊഴിലാളികൾ അസംഘടിതരായതുകൊണ്ടോ അവർക്ക് വേണ്ടത്ര സംഘടനാ ബലമില്ലാത്തതുകൊണ്ടോ വിലപേശാനുള്ള അവരുടെ കഴിവു പരിമിതമാണ്. മുതലാളിമാർ പ്രായേണ പ്രബലരും തൊഴിലാളികളുടെ അവകാശങ്ങൾ നിഷേധിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ഏകാഭിപ്രായക്കാരുമാണ്. ഈ സ്ഥിതിയിൽ കൂലിനിരക്കുകൾ ഏറ്റവും താണനിലയിൽ നിൽക്കുകയേ നിവൃത്തിയുള്ളൂ. എന്നാൽ കൂലിനിരക്കുകൾക്ക് താഴാവുന്നതിനു് ഒരു പരിധിയുണ്ട്. തൊഴിലാളിയുടെ അഷ്ടിക്കെങ്കിലും തികയണം കൂലി. തൊഴിലാളിയുടെ മാത്രം ആഹാരാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറിയാൽ പോരാ. തൊഴിലാളിവർഗം നിലനിൽക്കണമെങ്കിൽ തൊഴിലാളിക്കു സന്താനങ്ങളുണ്ടാവുകയും അവർ വളർന്നു് യഥാകാലം തൊഴിലാളികളായിത്തീരുകയും വേണം. അതിനും കൂടി തികയുന്ന തരത്തിലുള്ള കൂലി നൽകേണ്ടിവരും. പക്ഷേ തൊഴിലാളികൾക്കു് എത്രയെങ്കിലും സന്താനങ്ങളെ വളർത്തിക്കൊള്ളാൻ വേണ്ടത്ര കൂലി നൽകേണ്ടതില്ല. കാരണം ഉല്പാദനപ്രക്രിയ തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകാൻ വേണ്ടിടത്തോളം തൊഴിലാളികൾ ഉണ്ടായാൽ മതി, സ്മിത്തിനു മുമ്പു് വില്യം പെറ്റി, കാൻറില്ലൺ എന്നിവർ പ്രഖ്യാപിച്ചതും സ്മിത്തിനു ശേഷം റിക്കാർഡോയും അനന്തരഗാമികളും സ്ഥാപിച്ചതുമായ ഈ അഭിപ്രായം വേതനത്തെ സംബന്ധിച്ച 'ആയസനിയമം' എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധമാണു്. ഉല്പാദനാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റാൻ തൊഴിലാളികൾ തികയാതെ വന്നാൽ തൽക്കാലത്തേക്കു് കൂലി ഈ നിരപ്പിൽ നിന്നു ഉയർന്നുകൂടെന്നില്ല എന്നു സ്മിത്തു സമ്മതിക്കുന്നുണ്ടു്. കൂലിയായി കൊടുക്കാൻ നീക്കിവെയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്ന തുക ഒരു വശത്തും തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണം മറുവശത്തും വെച്ചുനോക്കുമ്പോഴേ കൂലിനിരക്കു് എന്തായിരിക്കുമെന്നു് അറിയാൻ കഴിയൂ. ദേശീയസമ്പത്തു് അതിവേഗം വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഘട്ടങ്ങളിൽ കൂലിനിരക്കുകൾ ഉയരാൻ ഇടയുണ്ടു്. എന്നാൽ ഇതു് അധികകാലം തുടർന്നു നിൽക്കുകയില്ല. ഉയർന്ന കൂലിനിരക്കു കിട്ടുമ്പോൾ തൊഴിലാളികൾക്കു കൂടുതൽ സന്താനങ്ങളെ പുലർത്താൻ കഴിയുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി ജോലിചെയ്യാൻ തയ്യാറായി കൂടുതൽ തൊഴിലാളികൾ ഉണ്ടാകും. ഈ പ്രവണതമൂലം കൂലിനിരക്കു് വീണ്ടും അതിന്റെ സ്വാഭാവികനിരപ്പിലേക്കു് താണുപോകുന്നതാണു്. മാൽത്തൂസിന്റെ ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ കാതൽ സ്മിത്തിന്റെ ഈ പ്രസ്താവനയിൽ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്.

ലാഭം

സമ്പത്തിന്റെ വൃദ്ധിക്ഷയങ്ങളനുസരിച്ചു്, കൂലിനിരക്കുകളിലെന്നപോലെ ലാഭത്തിലും ഏറ്റക്കുറച്ചിലുകൾ ഉണ്ടാകുന്നു. പക്ഷേ കൂലിയും ലാഭവും സാധാരണയായി രണ്ടു വഴിക്കാണു നീങ്ങുന്നതു്. കൂലി കൂടുമ്പോൾ ലാഭം കുറയുന്നു. കൂലി കൊടുത്തുകഴിഞ്ഞു് അവശേഷിക്കുന്ന ഉൽപന്നമാണു് ലാഭം. മൂലധനത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ചു് ലാഭം കൂടിയോ കുറഞ്ഞോ ഇരിക്കും. മുടക്കുമുതലിന്റെ പലിശ ലാഭത്തിന്റെ പ്രധാന ഭാഗമാണു്. അതിനു പുറമേ, ഉൽപാദനപ്രക്രിയയുടെ മേൽനോട്ടത്തിനും നടത്തിപ്പിനുമുള്ള വേതനം, അവിചാരിതമാ

യി ഉണ്ടാകുന്ന ചേതങ്ങളും നികത്താൻ വേണ്ട തുക എന്നിവയും ലാഭത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ലാഭസാധ്യതയുടെ ഒരു സൂചികയാണു് പലിശനിരക്കുകൾ. ഉയർന്ന പലിശനിരക്കുകളുടെ അർഥം പണം മുടക്കി ലാഭകരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടാൻ അവസരങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ടെന്നാണു്.

കൂലി കൂടുന്നതു കൊണ്ടല്ലേ ലാഭം കുറയുന്നതു്. മുടക്കാനുള്ള മുതൽ വർധിക്കുമ്പോൾ കൂടുതൽ തൊഴിലാളികൾ ആവശ്യമായി വരുന്നു. ഇതു കൂലി വർധിക്കാൻ ഇടയാക്കുന്നു. എന്നാൽ, കൂടുതൽ മുതൽ മുടക്കാൻ കഴിയുന്ന പല ഘട്ടങ്ങളിലും അതിനുള്ള അവസരങ്ങൾ വേണ്ടത്ര ഉണ്ടാകാറില്ല. നിലവിലുള്ള നിക്ഷേപാവസരങ്ങൾക്കു വേണ്ടി മുതലുടമകൾ തമ്മിൽ മത്സരമുണ്ടാകുന്നു. ഇതിന്റെ ഫലമായി ലാഭം കുറയുന്നു. ഇങ്ങനെയാണു് കൂലി കൂടുതലും ലാഭക്കുറവും ഒരേ കാലത്തു സംഭവിക്കാറുള്ളതു്. എന്നാൽ ഇതിനു് അപവാദങ്ങളില്ലെന്നില്ല. ആദ്യമായി കുടിയേറിപ്പാർപ്പു തുടങ്ങുന്ന നാടുകളിൽ വളരെക്കാലത്തേക്കു കൂലിയും ലാഭവും ഉയർന്ന തോതിൽ തന്നെ നില്ക്കാം. സമ്പൽസമൃദ്ധിയിലെത്തിക്കഴിഞ്ഞ ശേഷം ആലസ്യത്തിൽ കഴിയുന്ന നാടുകളിൽ അവ രണ്ടും താണിരിക്കാൻ സാധ്യതയുണ്ടു്. ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ, മൂലധനശേഖരങ്ങളുടെ ആധിക്യം മൂലം, ലാഭനിരക്കു കുറഞ്ഞുവരാനാണു സാധ്യത.

ഒരു നാട്ടിൽ പല കൂലിനിരക്കുകളും ലാഭനിരക്കുകളും കാണാം. കൂലിനിരക്കുകളിൽ കാണപ്പെടുന്ന വ്യത്യാസങ്ങൾക്കു സ്മിത്തു് അഞ്ചു കാരണങ്ങൾ പറയുന്നുണ്ടു്: ഇഷ്ടപ്പെട്ട ജോലിയാണോ പഠിക്കാൻ എളുപ്പമുള്ളതാണോ സ്ഥിരതയുള്ളതാണോ വിശ്വസ്തത വേണ്ടതാണോ വിജയസാധ്യതയുള്ളതാണോ എന്നീ പരിഗണനകളാണു് കൂലിനിരക്കുകൾ നിർണയിക്കുന്നതു്. ഒരു തൊഴിലിൽ നിന്നു മറ്റൊന്നിലേക്കു മാറാൻ പ്രതിബന്ധങ്ങളൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ സ്മിത്തു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ മതി കൂലിനിരക്കുകളിലെ വ്യത്യാസങ്ങളുടെ കാരണം കണ്ടുപിടിക്കാൻ. എന്നാൽ ഒരു തൊഴിലിൽ നിന്നു മറ്റൊന്നിലേക്കു മാറുകയെന്നതു പലപ്പോഴും അത്ര സുകരമല്ല. ഒരു പ്രൊഫസ്സർക്കു് സിനിമാതാരമാകാനോ ഒരു ഗ്രമസ്ഥനു് എൻജിനീയർ ആകാനോ എളുപ്പമല്ലെന്നിരിക്കെ, ഈ തൊഴിലുകളിലുള്ള വേതനവ്യത്യാസങ്ങൾ സ്മിത്തു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള സംഗതികൾ കൊണ്ടു മാത്രം വിശദീകരിക്കാൻ പ്രയാസമായിവരും.

മേൽപ്പറഞ്ഞ അഞ്ചെണ്ണത്തിൽ രണ്ടെണ്ണത്തിനു മാത്രമേ ലാഭത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ പ്രസക്തിയുള്ളൂ—ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതാണോ, വിജയസാധ്യതയുള്ളതാണോ എന്നീ പരിഗണനകൾ മാത്രം. ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതാണോ എന്ന പരിഗണനയ്ക്കു് ലാഭത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ വലിയ സ്വാധീനമില്ല. കാരണം തൊഴിലിനെ സംബന്ധിച്ചു്, തൊഴിലാളിക്കുണ്ടാകാവുന്നത്ര ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങൾ മുതലുടമയ്ക്കു് ഉണ്ടാകാറില്ല. പൊതുവേ നോക്കുമ്പോൾ, കൂലിനിരക്കുകളിൽ കാണുന്നത്ര വ്യത്യാസങ്ങൾ ലാഭനിരക്കുകളിൽ കാണാറില്ല എന്നതാണു് അനുഭവം.

പാട്ടം

പാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള സ്മിത്തിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും കുറേകൂടി കൂത്തഴിഞ്ഞ മട്ടിലാണ്. 'വിതയ്ക്കാത്തിടത്തു കൊയ്യാനുള്ള' ഭൂവുടമകളുടെ വാസന സ്മിത്തു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതായി നാം നേരത്തെ കണ്ടു. തങ്ങളുടെ നിലങ്ങളും നന്നാക്കാൻ മുടക്കിയ പണത്തിന്റെ ആദായമായിട്ടല്ല ഭൂവുടമകളും പാട്ടം ആവശ്യപ്പെടുന്നതു്. ഭൂമിയുടെ സഹജമായ ഗുണങ്ങളും കൊണ്ടുണ്ടാവുന്ന വിളയുടെ പങ്കു പോലും അവർക്കു വേണം. ഈ പങ്കു പിടിച്ചുപറ്റാൻ അവർക്കു കഴിയുന്നതു ഭൂമി അവരുടെ സ്വകാര്യസ്വത്തായതു കൊണ്ടാണു്. സ്മിത്തു പറയുന്നു, പാട്ടം ഒരു ''കുത്തകവില'' യാണെന്നു്. എന്നാൽ ഭൂമി ഒരിക്കലും ഒരാളുടെ മാത്രം അധീനതയിൽ ആയിരുന്നിട്ടില്ലെന്നും അനേകം ഭൂവുടമകളും ഉണ്ടായിരിക്കുന്ന അവസരങ്ങളിൽ കൃഷിസ്ഥലത്തിനുവേണ്ടി ഏതെങ്കിലും ഒരു ഭൂവുടമയെ മാത്രം കൃഷിക്കാർക്കു് ആശ്രയിക്കേണ്ടിവന്നിരുന്നില്ലെന്നും ആയതിനാൽ 'കുത്തകവില'യെക്കുറിച്ചുള്ള സ്മിത്തിന്റെ പരാമർശങ്ങളും ശരിയല്ലെന്നും ചിലർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കൃഷിച്ചെലവു കഴിഞ്ഞുള്ളതു മുഴുവൻ കുടിയാന്മാരിൽ നിന്നു പാട്ടമായി പിടിച്ചെടുക്കുകയാണു ജന്മിമാർ ചെയ്യുന്നതെന്നു സ്മിത്തു പറയുന്നു. കൃഷിച്ചെലവുകളും കഴിഞ്ഞു മിച്ചമൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ പാട്ടം കൊടുക്കാൻ സാധ്യമല്ല. കൃഷിച്ചെലവിൽ, കൂലിയും മറ്റു് ഉത്പാദനച്ചെലവുകളും ഉൾപ്പെടുന്നു. അതു കൊണ്ടു് ഉൽപാദനച്ചെലവുകളും കഴിഞ്ഞു ശേഷിക്കുന്ന ഉൽപന്നമാണു് പാട്ടം എന്ന നിർവചനം സ്മിത്തു് അടുത്തതായി നൽകുന്നു. ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വില നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു കൃഷിച്ചെലവുകളും കണക്കാക്കിയാണു്. കൂലിയും പലിശയും വർധിച്ചാൽ വിലകളും വർധിക്കും. കൂലിയും പലിശയും (ലാഭവും) വിലകളുടെ ഹേതുക്കളാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നതു് ഇതു കൊണ്ടാണു്. മറ്റു കാരണങ്ങളും കൊണ്ടാണു് വിലകളും വർധിക്കുന്നതെങ്കിൽ കൃഷിച്ചെലവു കഴിഞ്ഞു മിച്ചം വരും. ഈ മിച്ചമാണു് പാട്ടം. പാട്ടം വർധിക്കുന്നതു വിലകളും വർധിക്കുന്നതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു്. ഇക്കാരണത്താൽ ഇതു് കൂലി, ലാഭം എന്നിവയിൽ നിന്നു വിഭിന്നമാണു്. ഈ വാദമാണു് പിന്നീടു് റിക്കാർഡോയുടെ പ്രശസ്തമായ പാട്ടനിയമത്തിനു വഴിതെളിച്ചതെന്നു പറയാം.

മൂലധനസംഭരണം

അധ്വാനവിഭജനത്തിൽ നിന്നു മൂലധനം വളരുന്നുവെന്നു സ്മിത്തു പ്രസ്താവിക്കുന്നു. എന്നാൽ, മൂലധനം ഉണ്ടായതിനുശേഷമേ അധ്വാനവിഭജനം തുടങ്ങാനൊക്കൂ എന്ന അഭിപ്രായവും സ്മിത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. കാര്യകാരണബന്ധത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഈ സന്ദേഹത്തിനു് വ്യക്തമായ ഒരു ഉത്തരം 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധന'ത്തിൽ കാണുന്നില്ല. മൂലധനരൂപീകരണത്തിനു മിച്ചംവെയ്പു കൂടിയേ തീരൂ എന്നു സ്മിത്തു ബലമായി വിശ്വസിക്കുന്നു.

അധ്വാനത്തെ സ്മിത്തു് രണ്ടായി തരം തിരിക്കുന്നുണ്ടു്: ഉൽപാദകമായ അധ്വാനവും ഉത്പാദകമല്ലാത്ത അധ്വാനവും. ഈ തരംതിരിക്കൽ വളരെക്കാ

ലം ധനശാസ്ത്രത്തിലെ ഒരു തർക്കവിഷയമായി തുടർന്നു. ഇതു് ആദ്യമായി അവതരിപ്പിച്ചതു് ആഡം സ്മിത്തല്ല, ഫ്രാൻസിലെ പ്രകൃതിവാദികളായിരുന്നു. വാണിജ്യവാദകാലത്തും ഈ ആശയം ഏതാണ്ടു് അവ്യക്തമായിട്ടാണെങ്കിലും നിലനിന്നിരുന്നു.

ഉൽപാദകമായ അധ്വാനത്തിനു്, ഒന്നിലധികം നിർവചനങ്ങൾ സ്മിത്തു നൽകുന്നുണ്ടു്. അധ്വാനം ഏതു വസ്തുവിലാണോ അർപ്പിക്കപ്പെടുന്നതു്, ആ വസ്തുവിന്റെ മൂല്യം വർധിപ്പിക്കുന്നതും മുതലാളിയുടെ ലാഭം വർധിപ്പിക്കുന്നതും ഏതെങ്കിലും സാധനത്തിന്റെ നിർമിതിയിൽ കലാശിക്കുന്നതും ആയ അധ്വാനരീതികളെല്ലാം ഉൽപാദകമെന്ന വിഭാഗത്തിൽ പെടുത്താം. നേരേ മറിച്ചു്, അധ്വാനം തീരുമ്പോൾ അതിന്റെ ഫലവും അപ്രത്യക്ഷമാവുന്നതരത്തിലുള്ള അധ്വാനവുമുണ്ടു്. ഭൃത്യനും വക്കീലും അധ്യാപകനും പട്ടാളക്കാരും കലാകാരന്മാരും രാജാവുമെല്ലാം ഇത്തരത്തിലുള്ള അധ്വാനം നിർവഹിക്കുന്ന കൂട്ടരാണു്.

ഉൽപാദകമെന്നും അല്ലാത്തതെന്നുമുള്ള ഈ വിവേചനം ശാസ്ത്രീയമല്ലെന്നു വ്യക്തമാണു്. കമ്പോളത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി വിൽക്കാൻ കഴിയുന്ന സാധനങ്ങൾ ഉൽപാദിപ്പിച്ചാലേ ഉപയോഗമുള്ള അധ്വാനമാവൂ എന്ന അഭിപ്രായം ശരിയല്ല. പട്ടാളത്തിന്റെയും ഭരണാധികാരികളുടെയും അധ്യാപകന്റെയും സേവനം ഉൽപാദകമല്ലെന്നു പറയുന്നതും നീതീകരിക്കാൻ സാധ്യമല്ല.

ഉൽപാദകമായ അധ്വാനം കൊണ്ടു മാത്രമേ മൂലധനം വർധിപ്പിക്കാൻ കഴിയൂ എന്നു സ്മിത്തു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. അതിനു വേണ്ടി നീക്കിവെക്കുന്ന മുതൽ (stock) ആണു് മൂലധനം. ഉൽപാദകമല്ലാത്ത അധ്വാനം നടത്തുന്നതു മുതലു കൊണ്ടല്ല, വരവു (revenue) കൊണ്ടാണു്. മൂലധനം ഏറുന്ന ഇടങ്ങളിലെല്ലാം പരിശ്രമം മുന്നിട്ടു നില്ക്കും; മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു പകരം ഉല്പാദകമല്ലാത്ത അധ്വാനം മുന്നിട്ടു നില്ക്കുന്ന ഇടങ്ങളിൽ അലസതയായിരിക്കും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുക.

ഉൽപാദകമായ അധ്വാനത്തിന്റെ കൂട്ടത്തിൽ കൃഷിയെ മാത്രമേ പ്രകൃതിനിയമവാദികൾ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നുള്ളൂ. കാരണം, കൃഷിയിൽ മാത്രമേ മുടക്കുന്നതിന്റെ പല മടങ്ങു പ്രതിഫലം സാധനമായി കിട്ടുന്നുള്ളൂ. ഈ ആശയം സ്മിത്തു സ്വീകരിക്കുന്നില്ല. കൃഷിയോടൊപ്പം ഇതര വൃത്തികളും ഉൽപാദകങ്ങൾ തന്നെ. കൃഷിയിൽ ഈ ഗുണം കൂടുതൽ കണ്ടേക്കാമെന്നു മാത്രം. പക്ഷേ ഉൽപാദനം കുറവാണെന്നു കരുതി ഒരു തൊഴിൽ ഉൽപാദകമല്ലെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. ഒരു വിവാഹത്തിൽ നിന്നു രണ്ടു കുഞ്ഞുങ്ങൾ മാത്രമേ ജനിക്കുന്നുള്ളൂവെന്നതുകൊണ്ടു് ആ വിവാഹം വന്ധ്യമെന്നു പറഞ്ഞുകൂടല്ലോ.

ഉൽപാദകാധ്വാനത്തിനു വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന മുതൽ രണ്ടു് ഇനങ്ങളിൽ പെടുന്നു: ചംക്രമണമൂലധനവും നിശ്ചിതമൂലധനവും. ഈ വിഭജനം തികച്ചും വ്യക്തമായിട്ടല്ല സ്മിത്തു നിർവചിച്ചിട്ടുള്ളതു്. മൂലധനം വർധിക്കണമെങ്കിൽ

മിതവ്യയം കൂടിയേ തീരൂ. ധൂർത്തു് ധനനാശത്തിലേക്കു നയിക്കും. ഈ നിയമം വ്യക്തികൾക്കെന്ന പോലെ രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കും ബാധകമാണു്. പക്ഷേ പ്രകൃതിനിയമങ്ങൾ ധൂർത്തിന്റെ ദോഷഫലങ്ങളിൽ നിന്നും രാഷ്ട്രങ്ങളെ രക്ഷിക്കാൻ പര്യാപ്തങ്ങളാണു്. കാരണം, മനുഷ്യന്റെ സഹജവാസനകൾ ധനസമ്പാദനത്തിനു് അനുകൂലമായിട്ടുള്ളവയത്രേ. സ്വന്തം താൽപര്യങ്ങളിൽ മനുഷ്യനു് അതീവ ശ്രദ്ധയുണ്ടു്. ഏതാനും വ്യക്തികളോ, ഗവണ്മെന്റോ ധൂർത്തു കാണിച്ചു എന്നു വരാമെങ്കിലും ഭൂരിപക്ഷം ജനങ്ങളും മിതവ്യയശീലമുള്ളവരാക കൊണ്ടു് രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ മൂലധനരൂപീകരണത്തിൽ വിജയിക്കുകയാണു് സാധാരണ പതിവു്. മിതവ്യയശീലം മാത്രം പോരാ, മിച്ചം വെയ്ക്കുന്ന സമ്പത്തു മുഴുവൻ മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു വിനിയോഗിക്കാൻ കഴിയുക കൂടി വേണം സാമ്പത്തിക ഭദ്രതയ്ക്കും വികാസത്തിനുമെന്നു് കെയിൻസു വാദിച്ചിട്ടുള്ളതു് ഈയവസരത്തിൽ ഓർമിക്കുന്നതു രസാവഹമാണു്. മിച്ചംവെയ്ക്കുന്ന സമ്പത്തു് ഉൽപാദകമായി നിക്ഷേപിക്കാൻ കഴിയാതെവരുമെന്നു സ്മിത്തോ മറ്റു ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരോ പൊതുവേ വിശ്വസിച്ചിരുന്നില്ല.

എല്ലാ ഉൽപാദനവൃത്തികളും ഒരു പോലെ ഫലദായകങ്ങളാണെന്നു സ്മിത്തു വാദിച്ചിരുന്നില്ല. ഏറ്റവും കൂടുതൽ ആദായം നൽകുന്ന പ്രവൃത്തി കൃഷിയാണെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. കാരണം, ഈ രംഗത്തു് മനുഷ്യനോടൊപ്പം പ്രകൃതിയും പണിയെടുക്കുന്നുണ്ടു്. പ്രകൃതിനിയമവാദികളുടെ ആശയങ്ങൾ സ്മിത്തിനെ സ്വാധീനിച്ചിട്ടുള്ളതിന്റെ തെളിവായി ഈ പ്രസ്താവനയെ നമുക്കു കാണക്കാക്കാം. ഉൽപാദനക്ഷമതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ കൃഷിയുടെ തൊട്ടു പിന്നിലായി വ്യവസായങ്ങളും തുടർന്നു കയറ്റുമതിവ്യാപാരവും നിൽക്കുന്നുവെന്നു സ്മിത്തു കരുതി. എന്നാൽ ഉപഭോഗസാധനങ്ങൾക്കു വേണ്ടി നടത്തുന്ന വിദേശവ്യാപാരത്തേക്കാൾ നല്ലതു സ്വദേശവ്യാപാരം തന്നെയാണു്. സ്വദേശവ്യാപാരം കൊണ്ടു കൂടുതൽ തൊഴിലവസരങ്ങളെങ്കിലും ഉണ്ടാകും. എങ്കിലും, കൃത്രിമമായ എന്തെങ്കിലും ഉപാധികൾ ഉപയോഗിച്ചു വ്യാപാരത്തിന്റെ ഗതി തിരിച്ചുവിടുന്നതു സാമ്പത്തികതാല്പര്യങ്ങൾക്കു ഹാനികരമാണു്. സ്വാഭാവികമായ മാർഗങ്ങളിൽക്കൂടി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു് അവയെ സ്വതന്ത്രമായി വിടുന്നതായിരിക്കും ഉത്തമം.

പണം

പണത്തെപ്പറ്റി സ്മിത്തിനുണ്ടായിരുന്ന ആശയങ്ങൾ 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധന'ത്തിൽ പലയിടത്തുമായി വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്നു. മറ്റു പല തരത്തിലുള്ള സാധനങ്ങളും പരീക്ഷിച്ചുനോക്കിയതിനു ശേഷമാണു് മനുഷ്യർ ലോഹങ്ങൾ പണമായി ഉപയോഗിച്ചു തുടങ്ങിയതു് എന്നു സ്മിത്തു സമർഥിക്കുന്നുണ്ടു്. മറ്റു സാധനങ്ങൾക്കില്ലാത്ത പല ഗുണങ്ങളും ലോഹങ്ങൾക്കുണ്ടു്, പ്രത്യേകിച്ചു് സ്വർണം, വെള്ളി എന്നിവയ്ക്കു്. ഈടും ഉറപ്പും പെട്ടെന്നു തിരിച്ചറിയാവുന്ന നിറവും മറ്റും ഇവയുടെ പ്രത്യേകതകളിൽപ്പെടുന്നു. ഓരോ കൈമാറ്റത്തിനു മുമ്പും അള

വും തൂക്കവും പരിശോധിക്കുന്നതിനുള്ള വിഷമം തരണം ചെയ്യുന്നതിനായിരി ക്കണം നാണയങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ട തുടങ്ങിയതു്. ഒരു രാജ്യത്തെ വ്യാ പാരാവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള പണം നിർമിക്കുന്നതിനു വേണ്ടത്ര ലോഹങ്ങൾ ആ നാട്ടിൽ ലഭ്യമല്ലെങ്കിൽ മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നു് അവ കിട്ടാൻ ശ്രമിക്കണം. പക്ഷേ പണം നേടുകയെന്നതാണു വിദേശവ്യാപാരത്തിന്റെ പരമപ്രധാനമായ ലക്ഷ്യം എന്നു കരുതരുതു്. മറ്റേതൊരു സാധനത്തെയും പോലെ പണവും ആവശ്യത്തിനു വേണമെന്നേയുള്ള. എന്നാൽ വാണിജ്യയുഗത്തിന്റെ വക്താ ക്കൾ ഏതു വിധത്തിലും പണമുണ്ടാക്കുകയെന്നതാണു സാമ്പത്തികവ്യാപാരങ്ങ ളുടെ പരമലക്ഷ്യമെന്നു വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ഈ വിശ്വാസത്തെ സ്മിത്തു് അടി മുടി എതിർക്കുന്നു. മറ്റു സാധനങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു പണത്തിനു കൂടുതൽ മേന്മ യൊന്നുമില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, പ്രാധാന്യം കുറവാണു താനും. പണമില്ലെങ്കിൽ പല പോംവഴികളുമുണ്ടു്. നിവൃത്തിയില്ലാതെ വന്നാൽ പണം ഉപയോഗിക്കാ തെ തന്നെ സാധനങ്ങൾ കൈമാറ്റം ചെയ്യാൻ സാധിക്കും. ഇതിനു് അസൗ കര്യങ്ങളില്ലെന്നല്ല. മറ്റൊരു ഖഴി, പറ്റുവരവു് അടിസ്ഥാനത്തിൽ കച്ചവടം നടത്തുകയെന്നതാണു്. മാസത്തിലൊരിക്കൽ ഇടപാടു തീർത്താൽ മതിയെ ങ്കിൽ പണം കുറച്ചു മതിയാകുമല്ലോ. കുറേക്കൂടി മെച്ചമായ മൂന്നാമത്തെ മാർഗം ലോഹനാണയങ്ങൾക്കു പകരം കടലാസുപണം ഉപയോഗിക്കുകയെന്നതാണു്. ശരിയായി നടത്താമെങ്കിൽ ഈ രീതി യാതൊരു അസൗകര്യങ്ങൾക്കും ഇട നല്കു കയില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, കൂടുതൽ കാര്യക്ഷമമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നു സ്മിത്തു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു.

വ്യാപാരികൾ കഴിവിൽ കവിഞ്ഞു വ്യാപാരം നടത്താൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ പണത്തിനു ഞെരുക്കമുണ്ടാകുമെന്നു സ്മിത്തു കരുതുന്നു. ഉള്ള മൂലധനം കൊണ്ടു ചെയ്യാവുന്നതിൽ കവിഞ്ഞ വ്യാപാരം നടത്താൻ ശ്രമിച്ചാൽ, അത്തരം ശ്രമ ങ്ങൾ പൂർത്തിയാവുന്നതിനു മുമ്പു മൂലധനം തീർന്നുപോകും. അതോടൊപ്പം അത്ത രക്കാരെപ്പറ്റി കമ്പോളത്തിലുള്ള മതിപ്പു കുറഞ്ഞുപോവുകയും ചെയ്യും. കടം കിട്ടാൻ വിഷമിക്കും. ലാഭസാധ്യത കൂടുതലുള്ളപ്പോഴാണു് ഇത്തരം കടന്ന കൈ കാണിക്കാൻ വ്യാപാരികൾ ഒരുമ്പെടുക. നാട്ടിലും വിദേശത്തും നിന്നു കിട്ടാ വുന്നത്ര സാധനങ്ങൾ വാങ്ങിക്കൂട്ടും. അവയ്ക്കു വില കൊടുത്തുതീർക്കാൻ കഴുങ്ങും. സ്വർണവും വെള്ളിയും നാട്ടിൽ ആവശ്യത്തിനില്ലാത്തതു കൊണ്ടല്ലേ, സാധന ങ്ങൾ വാങ്ങിയവർ കടം കിട്ടാതെയും സാധനങ്ങൾ വിറ്റവർ സാധനങ്ങളുടെ വില കൈവശം വന്നുചേരാതെയും വിഷമിക്കുന്നതു കൊണ്ടാണു് ഈ മാതിരി സന്ദർഭങ്ങളിൽ പണമില്ല എന്ന പരാതി പൊതുവെ കേട്ടുതുടങ്ങുന്നതു്. സ്മി ത്തിന്റെ ഈ അപഗ്രഥനം ആധുനിക കാലഘട്ടങ്ങളിൽ രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ചില വ്യാപാരചക്രസിദ്ധാന്തങ്ങളോടു വളരെ സാദൃശ്യം പ്രകടമാക്കുന്നുണ്ടു്. ഇത്തരം വിഷമസ്ഥിതിക്കു സ്മിത്തു നിർദേശിക്കുന്ന പരിഹാരം എത്രയും ലളിത മാണു്. ശരിയായി ആലോചിച്ചും കണക്കു കൂട്ടിയും കഴിവിനനുസരിച്ചും മാത്രം വ്യാപാരം ചെയ്യുക എന്നതാണു് ആ പരിഹാരം.

വാണിജ്യയുഗത്തിലെ എഴുത്തുകാരിൽ ചിലരെങ്കിലും പണവും സമ്പത്തും

ഒന്നാണെന്നു കരുതിയിരുന്നു. ഇതു് അബദ്ധമാണെന്നു സ്മിത്തു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. പണമല്ല, പണം കൊടുത്തു വാങ്ങുന്ന സാധനങ്ങളാണു് സമ്പത്തു്. പണം മൂലധനത്തിന്റെ ഒരംശം തന്നെ. പക്ഷേ മൊത്തം മൂലധനത്തിന്റെ ഒരു ചെറിയ അംശം മാത്രമാണിതു്. സമ്പത്തിന്റെ ഏറ്റവും ആദായം കുറഞ്ഞ രൂപമാണു പണം. ചുരുക്കത്തിൽ, വ്യാപാരത്തിലാണു്, പണസമ്പാദനത്തിലല്ല, നേരിട്ടു ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതു്. വ്യാപാരം നേരേ നടത്തുക; പണത്തിന്റെ കാര്യം താനേ പരിഹൃതമായിക്കൊള്ളും എന്നതായിരുന്നു സ്മിത്തിന്റെ അഭിപ്രായം.

യുദ്ധകാലങ്ങളിൽ പണമാണു പരമപ്രധാനം എന്നു വാണിജ്യവാദികൾ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ഈ ആശയവും സ്മിത്തു നിരാകരിച്ചു. "സൈന്യങ്ങളെ നിലനിത്താൻ പണമല്ല സാധനങ്ങളാണു് ആവശ്യം. പണം മറ്റു സാധനങ്ങളേക്കാൾ നിലനിൽപ്പുള്ളതാണെന്നുള്ള വാദവും സ്മിത്തു ബാലിശമായിക്കരുതി. വീഞ്ഞിനേക്കാൾ കൂടുതൽ കാലം സൂക്ഷിക്കാവുന്നതാണു് ലോഹനിർമിതമായ പാത്രങ്ങൾ എന്നു കരുതി അത്തരം പാത്രങ്ങൾ ആരെങ്കിലും കണക്കില്ലാതെ വാങ്ങിക്കൂട്ടാറുണ്ടോ? ആവശ്യത്തിനുള്ള പാത്രങ്ങളേ ആളുകൾ സൂക്ഷിക്കാറുള്ളൂ. അതുപോലെ ആവശ്യത്തിനുള്ള പണമേ നാട്ടിലുണ്ടായിരിക്കേണ്ടതുള്ളൂ. മാത്രമല്ല, കണക്കിൽ കവിഞ്ഞു പണം നാട്ടിൽ സൂക്ഷിക്കാനുള്ള ശ്രമം വിജയിക്കാറില്ല താനും. സാമ്പത്തികസാഹചര്യങ്ങൾ അനുകൂലമല്ലെങ്കിൽ പണം കൂടുതൽ അനുകൂലസാഹചര്യങ്ങൾ ഉള്ള നാടുകളിലേക്കു പ്രവഹിക്കുന്നതു തടയാൻ പ്രയാസമാണു്.

വിദേശവ്യാപാരം

വിദേശവ്യാപാരത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം സ്വർണവും വെള്ളിയും നേടുകയെന്നതല്ലെങ്കിൽ, പിന്നെ അതിന്റെ മെച്ചമെന്താണു്? ഒന്നു്, നാട്ടിൽ ആവശ്യത്തിലധികമുള്ള സാധനങ്ങൾക്കു് ഒരു ബഹിർഗമനമാർഗം ഉണ്ടാക്കുന്നുവെന്നതു്; രണ്ടു്, നാട്ടിൽ അത്യാവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങൾ നേടാൻ സഹായിക്കുന്നുവെന്നതു്. കമ്പോളത്തിന്റെ പരിമിതി, അധ്വാനവിഭജനത്തെ ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തുമെന്ന സ്മിത്തിന്റെ വാക്യം ഓർക്കുമല്ലോ. വിദേശവ്യാപാരം കൊണ്ടു കമ്പോളത്തിന്റെ അതിരുകൾ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഫലമായി അധ്വാനവിഭജനം തടസ്സം കൂടാതെ തുടരുന്നതിനു സാധിക്കുന്നു.

വാണിജ്യവാദം പൊതുവേ അംഗീകരിച്ചിരുന്ന ഒരു തത്വം, വിദേശവ്യാപാരം കൊണ്ടു് അനുകൂലവ്യാപാരനില സൃഷ്ടിക്കണമെന്നതായിരുന്നു. ഇതിനു വേണ്ടി കയറ്റുമതി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ഇറക്കുമതി നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുവാൻ അക്കാലത്തു് അങ്ങേയറ്റത്തെ ശ്രമം നടന്നിരുന്നു. ഇറക്കുമതി രണ്ടു വിധത്തിലാണു നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്. നാട്ടിലുണ്ടാക്കാവുന്ന തരത്തിലുള്ള സാധനങ്ങൾ ഇറക്കുമതി ചെയ്യാൻ അനുവദിക്കാതിരിക്കുകയെന്നതു് ഒരു മാർഗം. മറ്റേതു് ഏതെങ്കിലും രാജ്യവുമായുള്ള വ്യാപാരത്തിൽ അനുകൂലവ്യാപാരനില ഉണ്ടാകുന്നില്ലെങ്കിൽ, ആ രാജ്യത്തുനിന്നുമുള്ള ഇറക്കുമതികൾ പാടേ നിരോധിക്കുകയെന്നതു്. ഇതിൽ ആദ്യത്തേതു്, സ്വദേശവ്യാപാരത്തെ സംരക്ഷി

ക്കാനുള്ള നയമാണു്. സാധാരണയായി ഭാരിച്ച ഇറക്കുമതിച്ചുങ്കങ്ങളും ചുമത്തിയാണു് ഈ നയം നടപ്പിലാക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്. ഈ നയം തെറ്റാണെന്നാണു് സ്മിത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. കാരണം ഇത്തരം നയങ്ങളുടെ ഫലമായി തൊഴിലും മൂലധനവും സംരക്ഷിതവ്യാപാരങ്ങളിലേക്കാകർഷിക്കപ്പെടും. ഇതു കൊണ്ടു് ഒരു മെച്ചവും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഉള്ള മൂലധനം ചില പ്രത്യേക മാർഗങ്ങളിലേക്കു തിരിഞ്ഞു പോകുമെന്നല്ലാതെ മൂലധനം വർധിക്കാൻ ഇതു കൊണ്ടു് ഇടയാകുന്നില്ല. മൊത്തം ഉത്പാദനം വർധിക്കുന്നതിനും സാധ്യതയില്ല. മാത്രമല്ല, ഉൽപാദനം കുറഞ്ഞുപോകാനാണു് ഇടയുള്ളതെന്നു സ്മിത്തു സംശയിക്കുന്നു. കൃത്രിമമായ സംരക്ഷണനിയമങ്ങളും നിലവിലില്ലെങ്കിൽ ഓരോ ഉൽപാദകനും ഏറ്റവും ആദായകരവും ഉൽപാദനക്ഷമവുമായ മാർഗങ്ങളിൽ തന്റെ മൂലധനം നിക്ഷേപിക്കും. അങ്ങനെ നാട്ടിലെ മൊത്തം ഉൽപാദനം അതിന്റെ പരമാവധിയിലെത്തും. സ്വകാര്യലാഭവും പൊതുനന്മയും സമരസപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു പോകുന്ന 'അദൃശ്യഹസ്തം, സാമ്പത്തികവ്യവഹാരങ്ങൾക്കു സൈരവിഹാരം അനുവദിക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ ഫലപ്രദമായി പ്രവർത്തിക്കുകയുള്ളു.

സാമ്പത്തികമണ്ഡലത്തിൽ സർവതോമുഖമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു വേണ്ടി വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാതെ വാദിച്ചുവെങ്കിലും, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ അതു് ഉടനടി നടപ്പാവുമെന്നു സ്മിത്തിനു പ്രതീക്ഷയുണ്ടായിരുന്നില്ല. നിലവിലുള്ള നിയന്ത്രണങ്ങൾ പെട്ടെന്നു് എടുത്തുകളഞ്ഞാൽ വിദേശസാധനങ്ങളുടെ ഒരു മഹാപ്രവാഹം തന്നെ ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കുണ്ടാവുമെന്നും ഇംഗ്ലണ്ടിലെ മൂലധനവും അധ്വാനവും തന്മൂലം പ്രവർത്തനരഹിതമായിപ്പോകുമെന്നും അദ്ദേഹം ഭയപ്പെട്ടു. കാലക്രമത്തിൽ ഒരു പക്ഷേ ഈ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി നീക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ദോഷമൊന്നും ഉണ്ടായില്ലെന്നു വരാം. പക്ഷേ നിയന്ത്രണങ്ങളെ അനുകൂലിക്കുന്ന താത്പര്യങ്ങൾ പ്രബലങ്ങളായതു മൂലം സ്വാതന്ത്ര്യവ്യാപാരത്തിനുള്ള സാധ്യത ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽപ്പോലും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ കുറവാണെന്നു് ആഡം സ്മിത്തിനു തോന്നിയിരുന്നു. എന്നാൽ മറ്റു പല പ്രവചനങ്ങളെയും പോലെ ഇതും തെറ്റാണെന്നു് കാലം തെളിയിച്ചു. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ, ഇംഗ്ലണ്ടിലെ സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥയിൽ നിന്നു് നിയന്ത്രണങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി അപ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയാണുണ്ടായതു്.

സമൃദ്ധിക്കും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും എത്ര പ്രാധാന്യമുണ്ടെങ്കിലും രാജ്യരക്ഷയാണു് അവയെക്കാളും പ്രധാനമെന്നു് സ്മിത്തു പ്രഖ്യാപിച്ചു. രാജ്യരക്ഷയ്ക്കു വേണ്ടിയാണെങ്കിൽ നിയന്ത്രണങ്ങളും ആകാം. ആഡം സ്മിത്തിനു സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ പേരിൽ അന്ധമായ നിർബന്ധമൊന്നുമില്ലായിരുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം തികഞ്ഞ പ്രായോഗികവാദിയായിരുന്നുവെന്നുമുള്ളതിന്റെ ഒരു ഉത്തമോദാഹരണമാണു് ഇതു്.

നികുതികളെ സംബന്ധിച്ച തത്വങ്ങൾ

നികുതികളെക്കുറിച്ചു് സ്മിത്തു് അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള തത്വങ്ങളും ആശയങ്ങളും ഇന്നും സർവസമ്മതങ്ങളായിത്തുടരുന്നു. സമത്വം, സുനിശ്ചിതത്വം, സൗകര്യം, പാഴ്ച്ചെലവില്ലായ്മ എന്നീ മാനദണ്ഡങ്ങൾ വെച്ചു വേണം ഏതു നികുതിയുടെയും ഔചിത്യം പരിശോധിക്കുക. നികുതിഭാരം എല്ലാവരും ഒരു പോലെ

വഹിക്കണം. ഭാരം തുല്യമായിത്തോന്നണമെങ്കിൽ കൂടുതൽ ധനമുള്ളവർ കൂടുതൽ നികുതി നൽകണം. എന്നാൽ ധനം വർധിക്കുന്നതിനു് ആനുപാതികമായി നികുതിനിരക്കു വർധിച്ചാൽ പോര. അനുപാതത്തിൽ കവിഞ്ഞ തോതിലായിരിക്കണം അതു വർധിക്കുന്നതു്. ഇന്നു സുസമ്മതമായി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്ന വർധമാന നികുതിനിരക്കുസമ്പ്രദായം വിഭാവനം ചെയ്യാൻ ആഡം സ്മിത്തിനു കഴിഞ്ഞുവെന്ന കാര്യം ശ്രദ്ധേയമാണു്.

ഓരോ തരം നികുതിയും സമുദായത്തിലെ ഏതേതു വിഭാഗങ്ങളാണു് ആത്യന്തികമായി വഹിക്കേണ്ടിവരികയെന്നു സ്മിത്തു സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കുന്നുണ്ടു്. പാട്ടത്തിന്മേൽ വേണം നികുതിഭാരം പ്രധാനമായും പതിയേണ്ടതു്. മറെറല്ലാ നികുതികളുടെയും ഭാരം നികുതിദായകർ ഏതെങ്കിലും വിധത്തിൽ സമൂഹത്തിലെ ഇതര വിഭാഗങ്ങളിലേക്കു മാററിക്കളയും. എന്നാൽ പാട്ടത്തിന്മേലുള്ള നികുതിഭാരം ഇപ്രകാരം മാററാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു.

ആഡം സ്മിത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും നിർദേശങ്ങളും പില്ക്കാലത്തു ധനശാസ്ത്രത്തിൽ വമ്പിച്ച സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിട്ടുണ്ടു്. കുറവുകളും അവയിൽ കണ്ടേക്കാം. എന്നാൽ പിന്നീടുണ്ടായിട്ടുള്ള ഏതു നൂതനമായ ആശയത്തിന്റെയും ഉറവിടം സ്മിത്തിന്റെ കൃതിയിൽ കണ്ടെത്താൻ കഴിയും.

RM·1498·

ഡേവിഡ് റിക്കാർഡോ
DAVID RICKARDO.

ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രം പൂർണ വികാസം നേടിയതു് റിക്കാർഡോയുടെ കൃതികളിലൂടെയാണു്. സ്മിത്തു് തെളിച്ച മാർഗത്തിലൂടെ പോകാവുന്നിടത്തോളം ദൂരം പോകാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു. എന്നാൽ സ്മിത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ കൂടികൊണ്ടിരുന്ന പൊരുത്തക്കേടുകളും തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ ഒഴിവാക്കാൻ റിക്കാർഡോയ്ക്കും കഴിഞ്ഞില്ല. ഹോളണ്ടിൽ നിന്നും വന്നു് ഇംഗ്ലണ്ടിൽ താമസമുറപ്പിച്ച ഒരു യഹൂദകുടുംബത്തിലാണു് റിക്കാർഡോ ജനിച്ചതു്. ചെറുപ്പം മുതൽ തന്നെ തന്റെ പിതാവിനെ ജോലിയിൽ സഹായിച്ചു തുടങ്ങി. കമ്പനികളിലെ ഓഹരികളും വാങ്ങുകയും വില്ക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നതായിരുന്നു പിതാവിന്റെ ജോലി. കേവലം പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസം മാത്രമേ റിക്കാർഡോയ്ക്കു കിട്ടിയിരുന്നുള്ളു. എങ്കിലും അസാധാരണമായ കഴിവുകളുണ്ടായിരുന്ന അദ്ദേഹം സ്വപ്രയത്നം കൊണ്ടു് ധാരാളം സമ്പാദിക്കുകയും ഒരു വലിയ ഭൂവുടമയായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. 1819 മുതൽ അദ്ദേഹമൊരു പാർലമെൻറംഗവുമായിരുന്നു. ഒരു ക്രിസ്തീയ വനിതയെവിവാഹം കഴിച്ചതോടെ സ്വന്തം കുടുംബത്തിൽ നിന്നും യഹൂദസഭയിൽ നിന്നും അദ്ദേഹത്തിനു വിട്ടുപോരേണ്ടതായിവന്നു. 1814-ൽ ഓഹരിക്കമ്പോളത്തിൽ നിന്നു വിരമിക്കുമ്പോൾ 20 ലക്ഷം പവൻ റിക്കാർഡോ സമ്പാദിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

1799-ലെ വിശ്രമവേളകളിൽ യാദൃച്ഛികമായി സ്മിത്തിന്റെ 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനം' കാണാനിടവന്നതുമൂലമാണു് റിക്കാർഡോയ്ക്കു് ധനശാസ്ത്രത്തിൽ താല്പര്യം ജനിച്ചതെന്നു തോന്നുന്നു. 1810-ലാണു് റിക്കാർഡോയുടെ ധനശാസ്ത്രവിഷയങ്ങളെസംബന്ധിച്ച ആദ്യത്തെ പ്രസിദ്ധീകരണം പുറത്തുവന്നതു്. ബുല്യന്റെ കുറഞ്ഞ വില (High Price of Bullion) എന്നതായിരുന്നു ആ ലേഖനത്തിന്റെ വിഷയം. ബാങ്കുകളെയും വായ്പാസമ്പ്രദായങ്ങളെയും കുറിച്ചു് മറ്റു ചില ലേഖനങ്ങളും അതിനെത്തുടർന്നു് പുറത്തു വന്നു. എന്നാൽ ഈ ലേഖനങ്ങളിൽ നിന്നൊന്നും ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു് അദ്ദേഹം നടത്തുന്നുണ്ടായിരുന്ന ഗഹനമായ പഠനത്തെക്കുറിച്ചു് ഒരു രൂപവും ആർക്കും കിട്ടിയിരുന്നില്ല. 1814-ൽ ഓഹരിക്കമ്പോളത്തിൽ നിന്നു വിരമിച്ചതിനു ശേഷം മൂന്നു വർഷം

കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും റിക്കാർഡോയുടെ സുപ്രസിദ്ധമായ രാഷ്ട്രീയ അർഥനീതിയുടെയും നികുതിസമ്പ്രദായത്തിന്റെയും തത്വങ്ങളും (Principles of Political Economy and Taxation) പുറത്തു വന്നു. 'തത്വങ്ങ'ളിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള ആശയങ്ങളും വാദഗതികളും 1814–ന ശേഷമുള്ള ഹ്രസ്വകാലത്തെ പഠനം കൊണ്ടു് വശമാക്കിയതായിരിക്കാനിടയില്ല. 1814–ൽ ബിസിനസ്സിൽ നിന്നു വിരമിക്കുന്നതിനു മുമ്പു തന്നെ റിക്കാർഡോ ഈ വിഷയങ്ങളിൽ അതീവ ശ്രദ്ധ ചെലുത്തിയിരുന്നുവെന്നും ഗഹനമായ പഠനങ്ങളും നടത്തിയിരുന്നുവെന്നും വേണം കരുതുക. സകല കഴിവും ഉപയോഗിച്ചു നടത്തേണ്ട ബിസിനസ്സും മുഴുവൻ ശ്രദ്ധയും വിനിയോഗിക്കേണ്ട ധനശാസ്ത്രപഠനവും ഒന്നിച്ചു നടത്തുകയാണു് റിക്കാർഡോ ചെയ്തതു്. വലത്തെ കൈ പുറകിൽ പിടിച്ചു കെട്ടപ്പെട്ട നിലയിൽ നിന്നു കൊണ്ടു് മൽപ്പിടുത്തം നടത്തുന്ന ഒരുവന്റെ പ്രതീതിയാണു് റിക്കാർഡോ ഉളവാക്കുകയെന്നു ജോസഫ് ഷും പീറ്റർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുള്ളതു് ഇക്കാരണത്താലാണു്.

''അർഥതത്വങ്ങൾ'' ഒരു ഗ്രന്ഥമെന്ന പരിഗണന പോലും അർഹിക്കുന്നില്ലെന്നാണു് അലക്സാണ്ടർ ഗ്രേയുടെ അഭിപ്രായം. ആഡം സ്മിത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥവുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ഈ പ്രസ്താവന ഒട്ടൊക്കെ ശരിയാണെന്നു സമ്മതിക്കണം. അടുക്കും ചിട്ടയുമില്ലാത്ത പണിക്കുറവു തീരാത്ത വിരസമായ ഒരു പുസ്തകമാണിതു്. ഒരു തത്വശാസ്ത്രത്തെയും അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയല്ല റിക്കാർഡോ തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ചതു്. എങ്കിലും അതിശയമെന്നു തന്നെ പറയട്ടെ, സ്മിത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥം സാധാരണക്കാർക്കു പോലും മനസ്സിലാകുമായിരുന്നുവെങ്കിൽ റിക്കാർഡോയുടേതാകട്ടെ പ്രഗല്ഭരായ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർക്കു പോലും ക്ലേശിച്ചു മാത്രം മനസ്സിലാക്കാവുന്ന തരത്തിലായിരുന്നു. സാധാരണ അർഥത്തിലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം നേടാത്ത റിക്കാർഡോ തികച്ചും ശാസ്ത്രീയമായ സമീപനമാണു് തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളാവിഷ്കരിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ പ്രകടമാക്കിയിട്ടുള്ളതും.

സാമ്പത്തികവ്യവഹാരങ്ങളുടെ നടുവിൽ അവയിൽത്തന്നെ മുഴുകിക്കഴിഞ്ഞിരുന്ന റിക്കാർഡോ യഥാർഥ അനുഭവങ്ങളിൽ ഒന്നുപോലും തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും സ്ഥാപിക്കുന്നതിനോ അന്യസിദ്ധാന്തങ്ങളും നിരാകരിക്കുന്നതിനോ വേണ്ടി ഉദാഹരണരൂപത്തിലെങ്കിലും അർഥതത്വങ്ങളിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നില്ല. കേവലമായ യുക്തിവാദമാർഗം ധനശാസ്ത്രത്തിലവതരിപ്പിച്ചതു് റിക്കാർഡോയാണെന്നു പറയാം. ധനശാസ്ത്രനിയമങ്ങളും കണ്ടെത്തുന്നതിനും അപഗ്രഥിക്കുന്നതിനും ഈ മാർഗമാണു് നല്ലതെന്നു അദ്ദേഹം കരുതിയിരിക്കണം. എന്നാൽ 'അർഥതത്വങ്ങ'ളിലൊഴികെയുള്ള മറ്റു കൃതികളിലും ലേഖനങ്ങളിലും അദ്ദേഹം ഈ രീതിയല്ല സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന കാര്യം ശ്രദ്ധേയമാണു്.

വിശാലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള സാമാന്യനിയമങ്ങളോ മൂലതത്വങ്ങളോ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിൽ റിക്കാർഡോയ്ക്കു വലിയ താത്പര്യമൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. പ്രത്യക്ഷത്തിൽത്തന്നെ പ്രായോഗികപ്രാധാന്യമുള്ള ഫലങ്ങളും കയ്യോടെ കണ്ടെത്തുകയെന്നതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. ഇതിനു വേണ്ടി അദ്ദേഹമൊരു

Dail

പ്രത്യേക അപഗ്രഥനരീതി തന്നെ സ്വീകരിച്ചു. സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയെ പല അംശങ്ങളായി തരം തിരിച്ചു് അവയിൽ കഴിയുന്നത്ര എണ്ണം ഒന്നിച്ചു ചേർത്തു് ഓരോ ഇനങ്ങളാക്കി ഒരു ഭാഗത്തു മാറ്റിവെക്കുക. എന്നിട്ടു് അങ്ങനെ മാറ്റിവെക്കുന്ന ഇനങ്ങളെല്ലാം നീക്കുപോക്കുകളില്ലാതെ തുടരുന്നുവെന്നു സങ്കല്പിച്ചു കൊള്ളുക. പിന്നീടു് അപഗ്രഥനമാർഗത്തിലുള്ള വൈതരണികളോരോന്നും ഓരോ തരം സങ്കല്പന വഴി മറികടക്കുക. ഇപ്രകാരമുള്ള സങ്കല്പനങ്ങളും കൊണ്ടു് എല്ലാ ന്യൂനാധികതകളും ഒതുക്കിമാറ്റിക്കഴിഞ്ഞ ശേഷം സ്ഥൂലതലത്തിലുള്ള വളരെക്കുറച്ചു് ഇനങ്ങളേ ബാക്കിവരൂ. ഇവയ്ക്കു തമ്മിലൊരു ഏകമാർഗബന്ധം കൂടി സങ്കല്പിച്ചു കഴിയുമ്പോഴും, തനിക്കാവശ്യമുള്ള ഉത്തരങ്ങളും താനേ പ്രകടമായിക്കൊള്ളും. ഉദാഹരണമായി, ധാന്യത്തിന്റെ വിലയെ ആശ്രയിച്ചാണു് ലാഭനിരക്കു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതെന്ന റിക്കാർഡോസിദ്ധാന്തം തന്നെ നോക്കാം. ലാഭനിരക്കുകളെ ബാധിച്ചേക്കാവുന്ന മറ്റെല്ലാ കാര്യങ്ങളെയും (ഉൽപാദനത്തിന്റെ തോതു്, പാട്ടം മുതലായവ) നേരത്തേ തന്നെ ഓരോ ന്യായം പറഞ്ഞു് മാറ്റിക്കഴിഞ്ഞ ശേഷം ധാന്യത്തിന്റെ വിലയും ലാഭനിരക്കും മാത്രമേ റിക്കാർഡോരംഗത്തവതരിപ്പിക്കുന്നുള്ളൂ. ഇവ തമ്മിൽ ഒരേകമാർഗബന്ധം കൂടി സങ്കല്പിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ, ലാഭനിരക്കു മാറുന്നതു് ധാന്യവിലയുടെ വ്യത്യാസമല്ലാതെ മറ്റൊന്നും കൊണ്ടാകാൻ നിവൃത്തിയില്ലല്ലോ. ഇത്തരം വിദ്യകളും കൊണ്ടു സമർഥിച്ചെടുക്കുന്ന സിദ്ധാന്തങ്ങളെ യഥാർഥപ്രശ്നങ്ങളും പരിഹരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി പ്രയോഗിക്കുന്ന രീതിയെ ഷൂം പീറ്റർ, റിക്കാർഡിയൻദോഷം എന്നു വിളിക്കുന്നു.†

ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സ്വഭാവവും വ്യാപ്തിയും എന്തെന്ന പ്രശ്നം അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടാണു് റിക്കാർഡോ തന്റെ തത്വങ്ങളും ആരംഭിക്കുന്നതു്. നാട്ടിൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന സമ്പത്തു മുഴുവൻ സമൂഹത്തിലെ മൂന്നു വർഗങ്ങളും വീതിച്ചെടുക്കുകയാണു്. ഓരോ വർഗത്തിനും കിട്ടുന്ന വീതം എക്കാലവും ഒന്നുപോലെയായിരിക്കുകയില്ല. നാടിന്റെ ധനസ്ഥിതി ഏതു ഘട്ടത്തിലാണെന്നതനുസരിച്ചു് ഇവ മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കും. വീതംവയ്പിനു് ഉപോത്ബലകങ്ങളായിരിക്കുന്ന നിയമങ്ങളേവയെന്നു കണ്ടുപിടിക്കുകയെന്നതാണു് ധനശാസ്ത്രത്തിലെ പ്രധാനപ്രശ്നമെന്നും, പാട്ടം, ലാഭം, കൂലി എന്നിവയുടെ സ്വാഭാവികഗതിയെപ്പറ്റി തൃപ്തികരമായ അറിവു് തീരെക്കുറച്ചു മാത്രമേ അന്നുവരെ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളൂവെന്നും റിക്കാർഡോ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. 1820–ൽ മാൽത്തൂസിനെഴുതിയ ഒരു കത്തിൽ റിക്കാർഡോ ഏതാണ്ടിങ്ങനെ പറയുന്നു:

''രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രവിജ്ഞാനീയം സമ്പത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെയും നിദാനത്തെയും സംബന്ധിച്ച അന്വേഷണമാണെന്നു താങ്കളും വിചാരിക്കുന്നു. സമ്പത്തുണ്ടാക്കുന്നതിൽ സഹകരിക്കുന്ന വർഗങ്ങൾക്കു അതെങ്ങനെ വീതിച്ചു നൽകണമെന്നു നിർണയിക്കാനുള്ള നിയമങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച ഒരന്വേഷണമായി

---

† കെയിൻസിനുമുണ്ടായിരുന്ന ഈ 'ദോഷം', ''അന്തർഭൂതന്യായവാദം'' (Implicit Reasoning) എന്നാണു് ലിയോൺ ടീഫ് ഇതിനു പേരു കൊടുത്തിട്ടുള്ളതു്.

രിക്കണം അതെന്നാണെനിക്കു തോന്നുന്നതു്. മൊത്തം തുകയെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഒരു നിയമവും ഉണ്ടാക്കാൻ സാധ്യമല്ല; പക്ഷേ അനുപാതങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു മാതിരി കൃത്യമായവ ഉണ്ടാക്കാൻ കഴിയും. ആദ്യത്തെ രീതിയിലുള്ള അന്വേഷണം വ്യർഥവും അയഥാർഥവുമാണെന്നും രണ്ടാമത്തേതിലാണു് ശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഏക ലക്ഷ്യം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതെന്നും ദിവസം ചെല്ലും തോറും എനിക്കു ബോധ്യമായി വരികയാണു്.''

ധനശാസ്ത്രത്തിൽ റിക്കാർഡോയ്ക്കു താത്പര്യമുണ്ടായതു് ആഡം സ്മിത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ നിന്നായിരിക്കണമെന്നു നേരത്തെ സൂചിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ സ്മിത്തിന്റെ പ്രതിപാദനത്തിൽ ആശയങ്ങളും കഴഞ്ചുമറിഞ്ഞു കിടക്കുന്നതായിട്ടാണു് റിക്കാർഡോയ്ക്കു തോന്നിയതു്. സ്മിത്തിന്റെ കൃതിയെ വിമർശനാത്മകമായി പഠിച്ചതിന്റെ ഫലമായുണ്ടായതാണു റിക്കാർഡോയുടെ ആശയങ്ങളും. സാമ്പത്തികസമ്പ്രദായത്തെ മുന്നോട്ടു ചലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അന്തഃശ്ശക്തിയെന്തെന്നു മനസ്സിലാക്കുകയെന്നതായിരുന്നു റിക്കാർഡോയുടെ അഭിലാഷം. സമൂഹത്തിലെ വിവിധ വർഗങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം മനസ്സിലാക്കേണ്ടതു് ഇതിനത്യാവശ്യമാണെന്നു് അദ്ദേഹം കരുതി. എന്നാൽ ഈ ബന്ധങ്ങളും മനസ്സിലാക്കണമെങ്കിൽ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ ഏറ്റവും വിശേഷപ്പെട്ട പ്രതിഭാസമായ വിനിമയമൂല്യത്തെക്കുറിച്ചു വ്യക്തമായ ധാരണ അത്യന്താപേക്ഷിതമാണെന്നു ബോധ്യമായി. മൂല്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചയിലേക്കു് അദ്ദേഹം ആകർഷിക്കപ്പെട്ടതു് ഈ വഴിക്കാണു്.

മൂല്യവും വിതരണവും സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തം

ആഡം സ്മിത്തിന്റെ കാൽപ്പാടുകളെ പിന്തുടർന്നു്, റിക്കാർഡോയും ഉപയോഗമൂല്യം, വിനിമയമൂല്യം എന്നിവ തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച ശേഷം വിനിമയമൂല്യത്തെസംബന്ധിച്ച ചർച്ചയിലേക്കു കടക്കുന്നു. ഉപയുക്തതയുള്ള വസ്തുക്കൾക്കു മാത്രമേ വിനിമയമൂല്യമുണ്ടാവുകയുള്ളൂ. എന്നാൽ ഉപയുക്തത കൊണ്ടു് ഒരു വസ്തുവിന്റെ മൂല്യം നിർണയിക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. വിരളത, അധ്വാനം എന്നീ രണ്ടു കാര്യങ്ങളിൽ നിന്നേ വിനിമയമൂല്യം ഉൽഭവിക്കുകയുള്ളൂ. ചില സാധനങ്ങൾക്കു മൂല്യം സിദ്ധിക്കുന്നതു് അവ വിരളമായതു കൊണ്ടു മാത്രമാണു്. അപൂർവലബ്ധങ്ങളായ പ്രതിമകളും, ഗ്രന്ഥങ്ങളും, നാണയങ്ങളും തുടങ്ങിയവയുടെ മൂല്യം അവയ്ക്കു വേണ്ടി ഒരു കാലത്തു വിനിയോഗിക്കപ്പെട്ടിരിക്കാവുന്ന അധ്വാനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിർണയിക്കുക സാധ്യമല്ല. ഈ തരത്തിലുള്ള വസ്തുക്കളും ആവശ്യാനുസരണം വർധിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുകയുമില്ല. അവയ്ക്കു്, അവയിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള അധ്വാനത്തെക്കാളും പല മടങ്ങു മൂല്യം കല്പിക്കപ്പെടാറുണ്ടു്. ഇതിനുള്ള കാരണം അവയുടെ അലഭ്യത അല്ലെങ്കിൽ വിരളത മാത്രമാണു്. മനുഷ്യോപയോഗത്തിനു വേണ്ട സാധനങ്ങളിൽ വളരെ തുച്ഛമായ ഒരംശം മാത്രമേ ഇത്തരത്തിൽപ്പെടുകയുള്ളൂ. മറ്റു ഭൂരിഭാഗം സാധനങ്ങളും ആവശ്യത്തിനനുസരിച്ചു് എത്ര വേണമെങ്കിലും ഉണ്ടാക്കാവുന്നവയാണു്. ഇവയുടെ മൂല്യം, അവയ്ക്കു വേണ്ടി ചെലവിടേണ്ടിവരുന്ന അധ്വാനമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല.

ആദിസമുദായങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഈ സിദ്ധാന്തം ''ഏതാണ്ട്, പൂർണമായും'' ശരിയാണ്. മറ്റെല്ലാ സമുദായങ്ങളിലും സമുദായത്തിന്റെ എല്ലാ വികാസഘട്ടങ്ങളിലും ഈ സിദ്ധാന്തം തന്നെ അടിസ്ഥാനസത്യമായി വർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

അടുത്തതായി, ആഡം സ്മിത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുള്ള വൈരുധ്യങ്ങളെ അനാവരണം ചെയ്യുകയാണ് റിക്കാർഡോ. ഒരു സാധനത്തിന്റെ മൂല്യം, അതു കൊടുത്തു വാങ്ങാവുന്ന അധ്വാനമാണെന്നും, അഥവാ, അതുയും അധ്വാനം കൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കാവുന്ന സാധനങ്ങളാണെന്നും സ്മിത്ത് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യവും അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലമായുണ്ടാക്കുന്ന സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യവും തമ്മിൽ വ്യത്യാസം വരാമെന്നു കണ്ടപ്പോൾ അധ്വാനം ചൂഷണംചെയ്യപ്പെടുന്നു എന്ന നിഗമനത്തിലെത്തുന്നതിനു പകരം, മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിനു തന്നെ ഭേദഗതികൾ വരുത്തുകയാണ്, ആഡം സ്മിത്ത് ചെയ്തത്. എങ്കിലും അധ്വാനമാണ് മൂല്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമെന്ന മൗലികസിദ്ധാന്തം അദ്ദേഹം കൈവെടിഞ്ഞതുമില്ല. ഇതിന്റെയൊക്കെ ഫലമായി, 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധന'ത്തിലെ മൂല്യസിദ്ധാന്തചർച്ച വൈരുധ്യങ്ങളുടെ ഒരു സമാഹാരമായിത്തീർന്നു, റിക്കാർഡോയ്ക്കു്. അധ്വാനത്തെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള സ്മിത്തിന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ നിന്ന് ഒന്നു മാത്രമേ റിക്കാർഡോ സ്വീകരിക്കുന്നുള്ളൂ. ''അധ്വാനം കൊണ്ടുണ്ടാക്കാവുന്ന സാധനങ്ങളുടെ അളവുകൾ കൊണ്ടാണ് അവയുടെ ഇന്നത്തെയും ഇന്നലത്തെയും താരതമ്യേനയുള്ള മൂല്യം നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതു്, അല്ലാതെ, ജോലിക്കാരനു്, അവന്റെ അധ്വാനത്തിനു പ്രതിഫലമായി നൽക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളുടെ അളവു വച്ചുകൊണ്ടല്ല'' എന്നു റിക്കാർഡോ പറയുന്നു. മറുവിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ അധ്വാനത്തിനു നൽകുന്ന പ്രതിഫലമല്ല, സാധനങ്ങളിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള അധ്വാനമാണവയുടെ മൂല്യം നിശ്ചയിക്കുന്നതു്. എന്നാൽ റിക്കാർഡോയും ആശയക്കുഴപ്പത്തിൽ ചെന്നു ചാടിപ്പോകുന്നുണ്ട്. സാധനങ്ങളുടെ ആപേക്ഷികമൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതു കൊണ്ട് അവയുടെ വിനിമയനിരക്കുകൾ മാറുന്നതെങ്ങനെയെന്നു് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുമെന്നു റിക്കാർഡോ ഒരിടത്തു പറയുന്നു. മറ്റൊരിടത്തു്, രണ്ടു സാധനങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ വേണ്ടിവരുന്ന അധ്വാനം ഒരേ തോതിൽ മാറുകയാണെങ്കിൽ അവ തമ്മിലുള്ള വിനിമയനിരക്കിൽ വ്യത്യാസം വരുന്നില്ലെങ്കിലും അവയുടെ തരതമമൂല്യങ്ങളിൽ മാറ്റം വരുമെന്നു പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. രണ്ടു കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റിയാണ് ഈ രണ്ടു പ്രസ്താവനകളിൽ റിക്കാർഡോ പ്രതിപാദിക്കുന്നതെന്നു ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണു്. ഒരിടത്തു്, സാധനങ്ങളുടെ വിനിമയനിരക്കുകൾ; മറ്റേയിടത്തു് അവയുടെ കേവലവും നിരപേക്ഷവുമായ മൂല്യങ്ങൾ. റിക്കാർഡോ എങ്ങനെ വിശ്വസിച്ചാലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം വിനിമയനിരക്കുകളെക്കുറിച്ചുള്ളതല്ലെന്നും സാധനങ്ങളുടെ കേവലമൂല്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതു മാത്രമാണെന്നും വ്യക്തമാണു്. ഈ ആശയക്കുഴപ്പത്തെച്ചൊല്ലി, സാമുവൽ ബെയ്ലി പിന്നീടു റിക്കാർഡോസിദ്ധാന്തത്തെ നിശിതമായി വിമർശിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

ആദിമസമുദായങ്ങളിലെന്നപോലെ, ആധുനികസമൂഹങ്ങളിലും മൂല്യം സൃഷ്ടിക്കുന്ന ഘടകം അധ്വാനമാണെന്നു റിക്കാർഡോ കരുതി. എന്നാൽ അധ്വാനം പല തരത്തിൽ പെടുന്നവയാണ്. ചില ജോലികൾക്കു കൂടുതൽ പരിശീലനവും പരിചയവും വേണ്ടിവരുന്നു. മാത്രമല്ല, അധ്വാനത്തിനുപയോഗപ്പെടുന്ന ഉപകരണങ്ങളും സാധനങ്ങളും മറ്റും ഓരോ തൊഴിലിലും ഓരോ വിധത്തിലായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ, ഏതെങ്കിലുമൊരു സാധനം ഒരു നിശ്ചിത അളവിൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതിനാവശ്യമുള്ള അധ്വാനം എത്രയെന്നു നിർണയിക്കുന്നതെങ്ങനെ? ഒരു സമൂഹത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിലെ ഏതു നിശ്ചിതഘട്ടത്തിലും ആ സമൂഹത്തിൽ ഉൽപാദനസമ്പ്രദായങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നിലവിലിരിക്കുന്ന ഒരു സാങ്കേതികനിലവാരം കാണും. ആ നിലവാരം വെച്ചു നോക്കുമ്പോൾ, ഓരോ പ്രത്യേക തുറയിലും സാധാരണഗതിയിൽ ഉൽപാദനം നടത്തുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന ശരാശരി അധ്വാനമെത്രയെന്നു കണക്കാക്കാം. വളരെ സമർഥമായ രീതിയിലുള്ളതോ തീരെ മോശമായ രീതിയിലുള്ളതോ ആയ അധ്വാനമല്ല, പ്രത്യുത സമൂഹത്തിന്റെ സാമ്പത്തികനിലവാരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ ശരാശരി നിലവാരത്തിലുള്ള അധ്വാനമാണ്, ഏതുൽപാദനത്തിന്റെയും മൂല്യം നിർണയിക്കുമ്പോൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതു്. സാമൂഹികമായി ആവശ്യമുള്ള അധ്വാനം എന്നു പിൽക്കാലത്തു് മാർക്സ് നിർവചിച്ചതു് ഈ ആശയം തന്നെയായിരുന്നു. അധ്വാനത്തെ സമയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വേണം അളക്കുക. ഉദാഹരണമായി, സാധാരണ രീതിയിലുള്ള ഉൽപാദനരംഗങ്ങളിൽ ചെലവാക്കപ്പെടുന്ന ഒരു മണിക്കൂർ നേരത്തെ അധ്വാനത്തെ ഒരു അധ്വാനമാത്രയായി കണക്കാക്കാം. ഒരു പ്രത്യേക തൊഴിലിനു കൂടുതൽ പരിചയവും പരിശീലനവും ആവശ്യമായി വരുന്നുവെങ്കിൽ അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു മണിക്കൂർ നേരത്തെ അധ്വാനത്തെ, ഒരു അധ്വാനമാത്രയായി കണക്കാക്കിയാൽ പോരാ.

അധ്വാനത്തിനോടൊപ്പം ഉപകരണങ്ങളും പദാർഥങ്ങളും ഉപയോഗിക്കേണ്ടിവരുന്നതിനാൽ അവയുടെ മൂല്യവും കൂടി ഉൽപന്നത്തിന്റെ മൂല്യത്തിന്റെ ഭാഗമാകുന്നില്ലേ എന്ന പ്രശ്നത്തിനു് റിക്കാർഡോ ഇങ്ങനെ പരിഹാരം കാണാൻ ശ്രമിക്കുന്നു: ഉപകരണങ്ങളും അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലമായി ഉണ്ടായിട്ടുള്ളവയാണ്. അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലങ്ങളായ അവയെ അധ്വാനമായിത്തന്നെ കണക്കാക്കിയാൽ മതി. അവയിലെ അധ്വാനം സജീവമായിരിക്കുന്നില്ല എന്നേയുള്ളു. അവയിലെ അർപ്പിതാധ്വാനവും, തൊഴിലാളിയുടെ നേരിട്ടുള്ള അധ്വാനത്തോടൊപ്പം പുതുതായി ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളിലേയ്ക്കു പകർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഉപകരണങ്ങളും മറ്റുൽപാദനോപാധികളുമെല്ലാം ഘനീഭവിച്ച, പോയകാലത്തെ അധ്വാനമാണെന്നു് അംഗീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം, അവ നിർമിക്കാൻ വിനിയുക്തമായ അധ്വാനമാണെന്ന സിദ്ധാന്തത്തിനു് ഇളക്കം തട്ടുകയില്ലല്ലോ. എങ്കിലും, മൂല്യസിദ്ധാന്തചർച്ച പുരോഗമിക്കും തോറും റിക്കാർഡോ പുതിയ ഓരോ ദുർഘടങ്ങളും നേരി

ട്ടുകയും, ഒടുവിൽ അധ്വാനസിദ്ധാന്തം തന്നെ പൊളിച്ചെഴുതേണ്ടതാണെന്ന നിഗമനത്തിലെത്തുകയും ചെയ്യുവെന്നു് നമുക്കു് വഴിയേ കാണാം.

ഉപകരണങ്ങളും മറ്റുൽപാദനോപാധികളും തൊഴിലാളിയുടെ വകയല്ലാതിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, ഉൽപാദനപ്രക്രിയയിലൂടെ ഉത്പന്നങ്ങളിലേയ്ക്കു് പകരുന്ന അധ്വാനത്തിന്റെ പ്രതിഫലം, അയാൾക്കു കിട്ടുന്നില്ല. ആ ഭാഗം ലാഭമെന്ന നിലയിൽ മുതലാളിയുടെ പക്കലെത്തുന്നു. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ, ഒരുൽപന്നത്തിന്റെ മൂല്യം അതിലടങ്ങിയിരിക്കുന്ന അധ്വാനം തന്നെ. ആ അധ്വാനം തന്നെ രണ്ടു വിധത്തിലുള്ളതാണു്. തൊഴിലാളി, ഉൽപാദനാർഥം അർപ്പിക്കുന്നേരിട്ടുള്ള സജീവാധ്വാനവും, ഉൽപാദനോപാധികളിൽ നിന്നു് ഉൽപന്നത്തിലേയ്ക്കു പകരുന്ന പരോക്ഷാധ്വാനവും. സജീവാധ്വാനത്തിന്റെ പങ്കു് തൊഴിലാളിക്കു വേതനമായും, മറ്റേ ഭാഗം മുതലാളിക്കു ലാഭമായും ലഭിക്കുന്നു.

സാങ്കേതികനിലവാരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരധ്വാനമാത്ര റിക്കാർഡോ സങ്കല്പിച്ചതായി നാം കണ്ടു. എന്നാൽ വിവിധ തരത്തിലുള്ള അധ്വാനത്തെ, ഈ സങ്കൽപമാത്രയുടെ കണക്കിൽ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്ന ചോദ്യം അവശേഷിക്കുന്നു. പല തരത്തിലുള്ള അധ്വാനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള മതിപ്പിന്റെ തോതു്, കാര്യനടത്തിപ്പിനു് വേണ്ടിടത്തോളം കൃത്യമായി കമ്പോളത്തിൽ വച്ചു് ശരിപ്പെട്ടുകൊള്ളുമെന്നും ഒരിക്കൽ രൂപീകൃതമായ തോതു് എളുപ്പമൊന്നും മാറുകയില്ലെന്നും റിക്കാർഡോ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ഒരു ആഭരണപ്പണിക്കാരനു് സാധാരണ തൊഴിലാളിക്കു കിട്ടുന്നതിന്റെ ഇരട്ടിക്കൂലി കിട്ടുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, ആഭരണപ്പണിക്കാരന്റെ ഒരു മണിക്കൂർ നേരത്തെ അധ്വാനം, സാധാരണ തൊഴിലാളിയുടെ രണ്ടു മണിക്കൂർ നേരത്തെ അധ്വാനത്തിനു സമമാണെന്നു കണക്കാക്കണം. റിക്കാർഡോയുടെ ഈ അഭിപ്രായം ശരിയോ തെറ്റോ ആകാം. പക്ഷേ ഒന്നു വ്യക്തമാണു് അധ്വാനസിദ്ധാന്തം സമർഥിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിനിടയ്ക്കു് അധ്വാനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലൊന്നുമല്ലാതെ കമ്പോളത്തിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെടാനിടയാവുന്ന മൂല്യങ്ങളെ മാനണ്ഡമാക്കാനുള്ള ഈ നിർദേശം, താർക്കികദൃഷ്ടിയിൽ, സ്വന്തം വാദമുഖത്തെ അടിയറവെയ്ക്കലാണു്.

അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യം (വേതനം) കൂട്ടുകയോ കുറയുകയോ ചെയ്യുന്നതനുസരിച്ചു് സാധനങ്ങളുടെ കേവലമൂല്യം മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കും. സാങ്കേതിക സമ്പ്രദായങ്ങളും പുരോഗമിക്കുമ്പോഴും കുറഞ്ഞ അധ്വാനം കൊണ്ടു തൊഴിലാളിയുടെ വേതന (സാധനങ്ങളായി കൂലികൊടുക്കുന്നുവെന്ന കരുതിയാൽ)ത്തിനുള്ള വകയുണ്ടാക്കാൻ കഴിഞ്ഞെന്നു വരാം. അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യം (വേതനം) കുറയുകയാണിവിടെ. എന്നാൽ കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട സാങ്കേതികവിദ്യകളും ഉപയോഗിക്കുന്നതിനു താരതമ്യേന കൂടുതൽ മുല്പാദനോപാധികളും ഓരോ തൊഴിലാളിയും ഉപയോഗിക്കേണ്ടിവരുന്നു. അപ്രകാരമുണ്ടാക്കുന്ന ഉൽപന്നത്തിന്റെ മൂല്യത്തിലെ അല്പമായ ഒരംശം മാത്രമേ സജീവാധ്വാനത്തിന്റേതായി കണക്കാക്കാനൊക്കൂ. ബാക്കിഭാഗം, മൂലധന (മുല്പാദനോപാധികളും)ത്തിന്റേതാണു്. ഉത്പാദനോപാധികളും കഴിഞ്ഞ കാലത്തെ അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലങ്ങളാണെന്നു

കരുതിയതു കൊണ്ടു മാത്രം അധ്വാനമൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിനു് ഉടവുതട്ടാതെ നില നിറുത്താൻ കഴിയുകയില്ലെന്നു റിക്കാർഡോയ്ക്കു ബോധ്യമായി. കാരണം, അധ്വാനത്തോടൊപ്പം ഉപയോഗിക്കുന്ന മൂലധനം എല്ലാം ഒരേതരത്തിലുള്ളവയല്ല, ചില തുറകളിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന മൂലധനസാമഗ്രികൾ വളരെക്കാലം ഈടു നില്ക്കുന്നവയായിരിക്കും. മറ്റു തുറകളിലുപയോഗിക്കപ്പെടുന്നവയ്ക്കു് അതുപോലും നാളത്തെ നിലനില്പുകാണുകയില്ല. ഇതിനും പുറമേ, ഓരോ ഉൽപാദനശാഖയിലും ഉൽപാദനം പൂർത്തിയാകാൻ വേണ്ടിവരുന്ന കാലയളവും വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കാവുന്നതാണു്. ചിലയിനം ഉല്പന്നങ്ങൾ ഒരു കൊല്ലം കൊണ്ടുണ്ടാക്കി കമ്പോളത്തിലെത്തിക്കാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ, മറ്റു ചിലയിനം സാധനങ്ങൾക്കു് അതിൽ കൂടുതൽ സമയം വേണ്ടിവരും. അപ്പോൾ അധ്വാനത്തോടൊപ്പം ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന മൂലധന (ഉല്പാദനോപാധികൾ)ത്തിന്റെ എതു ഭാഗം സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യത്തിൽ ചേർക്കണമെന്ന പ്രശ്നം ഉദിക്കുന്നു. ഉല്പാദനോപാധികളുടെ കാലദൈർഘ്യം കൂടി കണക്കാക്കിയെങ്കിൽ മാത്രമേ ഇതു സാധ്യമാകൂ എന്നു റിക്കാർഡോ മനസ്സിലാക്കി. ഇതിനു റിക്കാർഡോ കണ്ട പരിഹാരം ഉല്പാദനത്തിന്റെ എല്ലാ തുറകളിലും ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന മൂലധനഘടന ഒരേ വിധത്തിലുള്ളതു തന്നെയെന്ന സങ്കല്പിക്കുകയാണു്. സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം, അവയിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള അധ്വാന (സജീവാധ്വാനം)ത്തിനു തുല്യമായിരുന്നില്ലെങ്കിലും അതിനു് ആനുപാതികമായിരിക്കുമെന്നു പറയാൻ കഴിയുകയും ചെയ്യും. എന്നാൽ ഈ സങ്കല്പന കൊണ്ടു് അധ്വാനമൂല്യസിദ്ധാന്തം തെളിയിക്കുകയാണു് റിക്കാർഡോ ചെയ്തതെന്നു സമ്മതിക്കാൻ നിർവാഹമില്ല. മൂലധനത്തിന്റെ ഘടന ഒരേ വിധത്തിലായിരിക്കുമ്പോൾ, മൂല്യം അധ്വാനത്തിനനുസരിച്ചായിരിക്കുമെന്നു പറയാവുന്നതു പോലെ, അധ്വാനത്തിന്റെ ഘടന എല്ലായിടത്തും തുല്യമായിരുന്നാൽ മൂല്യം മൂലധനത്തിനനുസരിച്ചായിരിക്കുമെന്നു മറിച്ചും പറയാവുന്നതേയുള്ളു.

വേതനം വർധിക്കുമ്പോൾ, നിശ്ചിത മൂലധനമോ ദീർഘകാലം നിലനില്ക്കുന്ന നിശ്ചിത മൂലധനമോ താരതമ്യേന കൂടുതലായുപയോഗിച്ചു് ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളുടെ വിലയിടിയുകയും, അധ്വാനം കൊണ്ടു മാത്രമോ അല്ലെങ്കിൽ അല്പമാത്രമായ നിശ്ചിതമൂലധനമോ ശരാശരിയിൽ കുറഞ്ഞ കാലദൈർഘ്യമുള്ള നിശ്ചിതമൂലധനമോ കൂടി അധ്വാനത്തോടൊപ്പമുപയോഗിച്ചോ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളുടെ വില കൂടുകയും ചെയ്യുമെന്ന പ്രസ്താവന ഇന്നു് റിക്കാർഡോ എഫക്ടു് എന്ന പേരിലറിയപ്പെട്ടുവരുന്നു.

ഇത്തരം പല വിധത്തിലുള്ള ഭേദഗതികളിലൂടെ റിക്കാർഡോ തന്റെ അധ്വാനസിദ്ധാന്തത്തെ നിലനിറുത്താൻ ശ്രമിക്കുകയാണു്. സഹജവിലകളും കമ്പോളവിലകളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം പരിശോധിക്കുന്ന അധ്യായത്തിൽ, മൂല്യവും വിലയും തമ്മിൽ റിക്കാർഡോ കൂട്ടിക്കുഴയ്ക്കുന്നു. മൂല്യത്തിനും വിലകൾക്കും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം ഒന്നു് അധ്വാനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലും മറേതു് ശരാശരിലാഭത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുമാണു് നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നതാണു്. എന്നാൽ ഈ വ്യത്യാസമല്ല, റിക്കാർഡോ പരിശോധിക്കുന്നതു്. ചോദനപ്രധാന

ങ്ങളുടെ മാറ്റങ്ങളിൽ നിന്നു് കമ്പോളവിലകളിൽ വരുന്ന ഏറ്റക്കുറവുകളാണു്. പല നിരൂപകരും റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തം കേവലം അധ്വാനസിദ്ധാന്തമല്ലെന്നും ഉല്പാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തമാണെന്നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതിനുള്ള കാരണം മേൽപ്പറഞ്ഞ അവ്യക്തതകളും അനിശ്ചിതത്വവുമാണെന്നു വരാം.

വേതനം

വേതനം, പാട്ടം, ലാഭം എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു് മൂല്യസിദ്ധാന്തവുമായി സാരമായ ബന്ധമൊന്നുമില്ലെന്നായിരുന്നു റിക്കാർഡോയുടെ വിശ്വാസം. വേതനത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, മറ്റു വസ്തുക്കൾക്കെന്നതു പോലെ, സഹജമായ, (സ്വാഭാവികമായ) മൂല്യവും കമ്പോളവിലകളും തമ്മിൽ വ്യത്യാസങ്ങൾ കണ്ടെന്നുവരാം. കമ്പോളവിലയനുസരിച്ചാണു് തൊഴിലാളിക്കു യഥാർഥത്തിൽ വേതനം ലഭിക്കുക. എന്നാൽ കമ്പോളവിലകൾ യഥാർഥ (സ്വാഭാവിക) വിലകളിൽ നിന്നു് അകന്നു തന്നെ നിൽക്കണമെന്നില്ല. അവയോടടുത്തു വരാനുള്ള ഒരു പ്രവണത എപ്പോഴും അവയിൽ പ്രത്യക്ഷമായിക്കാണാം. അധ്വാനത്തിന്റെ സ്വാഭാവികമായ, ശരിയായ, പ്രതിഫലമെന്തു്? ചെലവു കഴിയാനും, ആളെണ്ണത്തിൽ ഏറ്റക്കുറവുകൾ കൂടാതെ സ്വന്തം വർഗം നിലനിറുത്താനും തൊഴിലാളികൾക്കു കഴിവുണ്ടാക്കുന്നതിനു കൊടുക്കേണ്ട വിലയെന്തോ, അതാണധ്വാനത്തിന്റെ സഹജവില. ഭക്ഷണസാധനങ്ങളുടെയും മറ്റും വില കൂടുമ്പോൾ അധ്വാനത്തിന്റെ വിലയും കൂടും. തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണം അവരുടെ ആവശ്യത്തിനുള്ള ഭക്ഷണസാധനങ്ങളുടെ അളവനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ, തൊഴിലാളിയെന്ന മനുഷ്യന്റെ പ്രധാനം നിലനിറുത്തുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ചെലവാണു് വേതനം. ക്രൂരമെന്നു തോന്നാവുന്ന ഈ ആശയത്തിനു അല്പം മയം വരുത്തുണ്ടു്. തൊഴിലാളിയുടെ ആവശ്യങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കുന്നതു് അയാൾ ശീലിച്ചുപോയ ആഹാരരീതി, മറ്റു സൗകര്യങ്ങൾ എന്നിവ വച്ചു കൊണ്ടു വേണമെന്നുള്ള പ്രസ്താവനയോടെ മാത്രമല്ല, മൂലധനം അനുസ്യൂതമായി വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ, വേതനം സ്വാഭാവികമായ നിലവാരത്തിൽ നിന്നു വളരെക്കാലത്തേയ്ക്കു് ഉയർന്നുനിന്നുവെന്നു വരാമെന്നും റിക്കാർഡോ സമ്മതിക്കുന്നുണ്ടു്. അങ്ങനെ ഉയർന്നവേതനം, അനേകവർഷങ്ങളനുഭവിച്ചുകഴിയുമ്പോൾ തൊഴിലാളികൾക്കു് ഉയർന്ന സുഖസൗകര്യങ്ങൾ ശീലമായിത്തീരുമെങ്കിൽ, ആ ഉയർന്ന വേതനം തന്നെ അവരുടെ ന്യായമായ സ്വാഭാവികവേതനമായിത്തീരാവുന്നതാണു്. ഈ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ നിത്യവൃത്തിക്കുള്ള വകയേ തൊഴിലാളിക്കു വേതനമായി കൊടുക്കേണ്ടതുള്ളൂ എന്ന റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തത്തിന്തർഭവിച്ചിട്ടുള്ള ഹൃദയശൂന്യത ഒട്ടൊക്കെ തിരോഭവിക്കുന്നതായിക്കാണാം.

അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതു് തൊഴിലാളി നിത്യച്ചെലവിനുപയോഗിക്കുന്ന സാധനങ്ങളിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന അധ്വാനം കൊണ്ടാണു് എന്ന പ്രസ്താവന റിക്കാർഡോയെ വീണ്ടും വൈഷമ്യത്തിലേക്കു നയിക്കുന്നു. തന്റെ അധ്വാനസിദ്ധാന്തം പറയുന്നതു്, സാധനങ്ങൾ വിനിമയം ചെയ്യു

മ്പോഴും വാസ്തവത്തിൽ അവയിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഒരേ അളവിലുള്ള അധ്വാന മാണു് വിനിമയം ചെയ്യപ്പെടുന്നതെന്നാണു്. എന്നാൽ മുതലാളിയും തൊഴിലാ ളിയും തമ്മിലുള്ള ഇടപാടിൽ ഈ തുല്യത നഷ്ടപ്പെടുന്നു വെന്നു തോന്നുന്നു. തൊഴി ലാളിക്കു ലഭിക്കുന്ന പ്രതിഫലം, വാസ്തവത്തിൽ അയാളുടെ നിത്യച്ചെലവിനുള്ള വകയാണു്. എന്നാൽ അത്രയും വകയുണ്ടാക്കാൻ വേണ്ടിവരുന്നതിൽ കൂടുതൽ അധ്വാനം അയാൾ മുതലാളിക്കു വേണ്ടി ചെയ്യുന്നുണ്ടാവും. അതായതു്, അധ്വാന ത്തിനു ലഭിക്കുന്ന പ്രതിഫലത്തിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള അധ്വാനവും, അധ്വാനം കൊണ്ടു സൃഷ്ടിക്കുന്ന ഉല്പന്നത്തിലെ അധ്വാനവും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടു്. ഇക്കാര്യം മന സ്സിലാക്കാതെപോയതിനു ആഡം സ്മിത്തിനെ റിക്കാർഡോ കാറപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ വൈതരണി കടക്കുന്നതിനു റിക്കാർഡോ കണ്ട മാർഗം ചോദനപ്ര ദാനങ്ങളിൽ വരുന്ന മാറ്റത്തിനു പുറമേ, നിത്യച്ചെലവിനുള്ള സാധനങ്ങളുടെ വിലയിൽ വരുന്ന മാറ്റം കൊണ്ടും അധ്വാനത്തിന്റെ വില വ്യത്യാസപ്പെട്ട കൊണ്ടിരിക്കുമെന്ന ന്യായമാണു്. ഏതായാലും അധ്വാനസിദ്ധാന്തം അധ്വാന ത്തിന്റെ മൂല്യം നിർണയിക്കാനുപകരിക്കാതെ പോകുന്നുവെന്നതാണു വാസ്തവം. തന്റെ സിദ്ധാന്തം ഒരു ചൂഷണസിദ്ധാന്തത്തിനു വഴിതെളിക്കാതിരിക്കാൻ റിക്കാർഡോ ശ്രമിച്ചു. എന്നാൽ മാർക്സ് ഈ സിദ്ധാന്തം എങ്ങനെ പ്രയോ ജനപ്പെടുത്തിയെന്നു നമുക്കറിയാം.

ലാഭം

കഴിഞ്ഞകാലത്തെ അധ്വാനം ഘനീഭവിച്ചിട്ടുള്ളതാണു് മൂലധനം എന്ന പ്ര സ്താവനയിലൂടെ, അധ്വാനസിദ്ധാന്തം ഉപേക്ഷിക്കാതെ തന്നെ ലാഭത്തിനു ന്യാ യീകരണം കണ്ടുപിടിച്ചതായി റിക്കാർഡോ വിശ്വസിച്ചു. സ്മിത്തു ചെയ്തതു പോലെ, മൂലധനം ഒരു പ്രത്യേക ഘടകമാണെന്നു സമ്മതിക്കേണ്ടി വന്നില്ലല്ലോ. എന്നാൽ അറിഞ്ഞും അറിയാതെയും ആഡം സ്മിത്തിന്റെ ആശയങ്ങളും റിക്കാർഡോയുടെ അപഗ്രഥനത്തിൽ നഴഞ്ഞുകയറുന്നുണ്ടായിരുന്നു. 1820–ൽ മക്കുള്ളോക് എന്ന സുഹൃത്തിനു് അദ്ദേഹമിങ്ങനെയെഴുതി: മൂല്യത്തെ സം ബന്ധിച്ച അധ്യായം ഒന്നു കൂടി എഴുതേണ്ടിവരികയാണെങ്കിൽ.....സാധന ങ്ങളുടെ ആപേക്ഷികമൂല്യം ഒരു കാരണം കൊണ്ടല്ല, രണ്ടു കാരണങ്ങളും കൊ ണ്ടാണു നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്നതെന്ന കാര്യം ഞാൻ വകവെച്ചു കൊടുക്കും. അതായ തു്, നാം പറയുന്ന സാധനങ്ങളുണ്ടാക്കാനാവശ്യമായിവരുന്ന അധ്വാനത്തി ന്റെ തോതു്, സാധനങ്ങളും കമ്പോളത്തിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതു വരെ വീണ്ടെടു ക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ മൂലധനം നിശ്ചേഷ്ടമായിക്കിടക്കുന്ന കാലത്തേക്കു ള്ള ലാഭനിരക്കു് എന്നിവയാണു് ഈ രണ്ടു കാരണങ്ങളും. മത്സരത്തിന്റെ ഫലമായി ലാഭനിരക്കുകളും ഏകീകരിക്കപ്പെടുമെന്നും റിക്കാർഡോ ചൂണ്ടിക്കാ ണിക്കുന്നു.

വാടക

വിതരണത്തെ സംബന്ധിച്ച നിയമങ്ങളും കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമ ത്തോടെയാണു് റിക്കാർഡോ തന്റെ ഗ്രന്ഥം ആരംഭിച്ചതെന്നു നാം നേരത്തെ

കണ്ടു. മൊത്തം ഉൽപന്നത്തിന്റെ അളവിനെക്കുറിച്ച് നിയമങ്ങളൊന്നുമുണ്ടാക്കാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നും റിക്കാർഡോ പ്രഖ്യാപിച്ചിരുന്നു. പാട്ടം, ലാഭം, വേതനം ഇവ മൂന്നും ചേർന്നതാണു മൊത്തം ഉൽപന്നം. മൊത്തം ഉൽപന്നം എത്രയെന്നു കണ്ടുപിടിക്കാൻ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ വഴി സാധ്യമല്ലാത്തതുകൊണ്ട് അതു നമുക്കറിയാമെന്നു സങ്കല്പിച്ചുകൊള്ളുക. ഇത്രയും ഉൽപന്നത്തിൽ പാട്ടം, ലാഭം, വേതനം എന്നിവയ്ക്ക് എത്ര അംശത്തിനു വീതം അവകാശമുണ്ട്? പാട്ടം പൂജ്യമാണെന്നു കരുതാൻ സാധിക്കുമെങ്കിൽ ഉൽപന്നത്തെ ലാഭവും വേതനവുമായി വീതിച്ചാൽ മതി. പക്ഷേ പാട്ടം പൂജ്യമാണെന്നു കരുതുന്നതിനു എന്തു ന്യായമാണുള്ളതു? ഈ വിധത്തിലുള്ള ചിന്തയുടെ പരിണതഫലമായുണ്ടായതാണു റിക്കാർഡോയുടെ പ്രസിദ്ധമായ പാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തം. ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉൽപന്നത്തിന്റെ മൂല്യത്തിൽ പാട്ടത്തിനു സ്ഥാനമില്ലെന്നു സ്ഥാപിക്കാൻ റിക്കാർഡോയ്ക്കു കഴിഞ്ഞു. അടുത്തതായി ലാഭവും വേതനവും തമ്മിലുള്ള വിഭജനമാണു. വേതനം എന്തായിരിക്കുമെന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് ചില സ്ഥിരം നിയമങ്ങളുണ്ടെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ശേഷിക്കുന്ന ഒരേയൊരു സംഗതി ലാഭം മാത്രമാണു. വേതനത്തിന്റെ ഓഹരി കഴിഞ്ഞുള്ളതു ലാഭമാണെന്നു സിദ്ധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. തന്റെ അധ്വാനസിദ്ധാന്തത്തിനു കോട്ടം തട്ടാതെ നോക്കാനും പാട്ടത്തെ മൂല്യത്തിൽ നിന്നു മാറ്റിനിർത്തേണ്ടതു ആവശ്യമാണെന്നു റിക്കാർഡോ കരുതിയിരിക്കണം.

ഒരു നിലത്തിന്റെ പാട്ടം എത്രയായിരിക്കുമെന്നു ആ നിലത്തിന്റെ മാത്രം ഫലഭ്രയിഷ്ഠത വച്ചുകൊണ്ടു നിർണയിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. കേവലാർഥത്തിലുള്ള പാട്ടം എന്നൊന്നില്ല. വ്യത്യസ്തമായ ഫലഭ്രയിഷ്ഠതയുള്ള പല നിലങ്ങളും കൃഷിക്കുപയോഗിക്കപ്പെടുമ്പോൾ മാത്രമേ പാട്ടമെന്ന പ്രതിഭാസം നിലവിൽ വരുന്നുള്ളൂ. നിലങ്ങളെല്ലാം ഒരുപോലെ നല്ലതുള്ളതല്ല. നല്ല നിലങ്ങളിൽ വിളവു കൂടുതൽ കിട്ടും. അതനുസരിച്ച് അവയിലെ ഉല്പാദനച്ചെലവു, മോശപ്പെട്ട നിലങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു കുറഞ്ഞിരിക്കുകയും ചെയ്യും. എന്നാൽ മോശപ്പെട്ട നിലങ്ങളിൽ കൃഷിയിറക്കണമെങ്കിൽ, അവിടെ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നവർക്കും നഷ്ടം വരാതിരിക്കണം. ഉൽപന്നങ്ങളുടെ വില, കൃഷി ചെയ്യപ്പെടുന്ന ഏറ്റവും മോശപ്പെട്ട നിലത്തിലെ ഉൽപാദനച്ചെലവു മുഴുവനടങ്ങിക്കിട്ടത്തക്കവണ്ണം ഉയർന്നിരിക്കേണ്ടതാവശ്യമാണു. ഉൽപന്നങ്ങളുടെ വില അവയ്ക്കു കൂടുതൽ ചോദനം ഉണ്ടാകുന്നതിനനുസരിച്ച് ഉയർന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. ചോദനത്തിനനുസരിച്ച് നിർണയിക്കപ്പെടുന്ന ഉല്പന്നവിലയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു വളരെ മോശപ്പെട്ട നിലങ്ങളും പോലും കൃഷിക്കുപയോഗിക്കാമോ എന്നു തീരുമാനിക്കപ്പെടുന്നതു. അങ്ങനെ കൃഷിചെയ്യപ്പെടുന്ന ഏറ്റവും മോശപ്പെട്ട നിലങ്ങളിലെ ഉൽപാദനച്ചെലവും ഉൽപന്നത്തിന്റെ വിലയും തുല്യമായിരിക്കും. കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ട നിലങ്ങളിൽ കൂടുതൽ വിളവു കിട്ടുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ട് ഉൽപാദനച്ചെലവിനേക്കാൾ കൂടുതലായിരിക്കും ഉൽപന്നത്തിനു കിട്ടുന്ന വില. കാരണം, ഏതു നില

ത്തിലുണ്ടാക്കിയതായാലും ഒരുൽപന്നത്തിനു കമ്പോളത്തിൽ ഒരു വിലനിരക്കു മാത്രമേ ഉണ്ടായിരിക്കുകയുള്ളൂ. ഈ വിധത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ കൃഷിക്കുവേണ്ടി ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഏറ്റവും മോശപ്പെട്ട നിലത്തിൽ മാത്രമേ ഉൽപാദനച്ചെലവും, വിലയും തുല്യമായിരിക്കുകയുള്ളൂ. ബാക്കിയുള്ള നിലങ്ങളിലെല്ലാം ചെലവു കഴിഞ്ഞു മിച്ചം കിട്ടുന്നു. ഇപ്രകാരം കിട്ടുന്ന മിച്ചമാണു് പാട്ടം. മിച്ചമില്ലാത്ത നിലത്തിനു് പാട്ടം കൊടുക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. നിലമുടമ തന്നെ കൃഷി ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ പാട്ടം മറ്റാർക്കും കൊടുക്കേണ്ടതില്ല. പക്ഷേ, നിലം പാട്ടത്തിനെടുത്തു കൃഷി ചെയ്യുന്നവർ പാട്ടം ഭൂവുടമയെ ഏല്പിക്കേണ്ടിവരുന്നു. റിക്കാർഡോ പാട്ടം നിർണയിക്കുന്നതിപ്രകാരമാണു്. ''മണ്ണിന്റെ നൈസർഗികവും നശീകരണാതീതവുമായ ശക്തികളുപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതിനു നിലത്തിന്റെ വിളവിൽ ഭൂവുടമയ്ക്കു നൽകുന്ന ഭാഗമാണു പാട്ടം.'' പാട്ടത്തെ ഈ വിധത്തിൽ നിർവചിച്ചതുകൊണ്ടു് സാധനങ്ങളുടെ വില (മൂല്യ)യിൽ നിന്നു് പാട്ടം മാറ്റി നിർത്താൻ റിക്കാർഡോയ്ക്കു കഴിഞ്ഞു.

സാധാരണയായി, നിലത്തിന്റെ നൈസർഗികവും, നശീകരണാതീതവുമായ ശക്തികളുപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതിനു് മാത്രമല്ല നിലം നന്നാക്കാനും മറ്റും മുടക്കിയിട്ടുള്ള മൂലധനത്തിനും നൽകുന്ന പ്രതിഫലം പാട്ടമായിട്ടാണു് കണക്കാക്കപ്പെടാറുള്ളതു്. ഇങ്ങനെ മൂലധനം മുടക്കിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ പാട്ടമവകാശപ്പെടാൻ നിലമുടമയ്ക്കു ധാർമികമായ അധികാരമുള്ള എന്ന ആഡം സ്മിത്തു് വിചാരിച്ചിരുന്നതായി, നിലത്തിന്റെ സ്വാഭാവികമായ ഗുണങ്ങൾക്കും ഭൂവുടമയ്ക്കും പ്രതിഫലമാവശ്യപ്പെടുന്നു എന്നവരെ കൂറപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതിൽ നിന്നു തെളിയുന്നു. പ്രകൃതിനിയമവാദികളും ഏതാണ്ടു് ഈയർഥം വരുന്ന പ്രസ്താവനകൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ഇതിനും പുറമേ നശിപ്പിക്കാൻ കഴിയാത്ത ശക്തികളൊന്നും മണ്ണിലില്ലെന്നും അതിന്റെ ശക്തികളൊന്നും സ്വയമേവ ഉണ്ടായതല്ലെന്നും മനുഷ്യപ്രയത്നത്തിന്റെ ഫലമാണെന്നും വിശ്വസിക്കുന്നവരുണ്ടു്. പാട്ടമില്ലാത്ത നിലം എന്ന ആശയവും പ്രായോഗികബുധ്യാ പറയുമ്പോൾ അയഥാർഥമാണെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടാറുണ്ടു്.

ചില വിമർശകർ റിക്കാർഡോയുടെ വാദത്തിലെ ചില അപാകതകളിലേക്കാണു് വിരൽ ചൂണ്ടുന്നതു്. ഒരു രാജ്യത്തു ജനസംഖ്യ വർധിക്കുമ്പോൾ മോശപ്പെട്ട നിലങ്ങൾ കൃഷിചെയ്യാൻ ആ രാജ്യം നിർബന്ധിതമാകുമെന്നും ആ നിലത്തിലെ അധികരിച്ച ഉൽപാദനച്ചെലവു് മുതലായിക്കിട്ടാൻ വേണ്ടി വിലനിരക്കുയരുമെന്നും റിക്കാർഡോ എഴുതിപ്പിടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. തീർച്ചയായും ഇതു സംഭവ്യമല്ല. ഉൽപാദനച്ചെലവു കൂടിയതിനു ശേഷം വിലനിരക്കു കൂടുകയല്ല, ജനസംഖ്യാവർധനവിനെത്തുടർന്നു് വിലനിരക്കുയരുന്നതിന്റെ ഫലമായി കൂടുതലുത്പാദനച്ചെലവു് ഉണ്ടായാലും നഷ്ടം വരികയില്ലെന്നു ബോധ്യമാവുന്നതിന്റെ ഫലമായി മോശപ്പെട്ട നിലങ്ങൾ കൂടി കൃഷി ചെയ്യുവാൻ ആളുകൾ തയ്യാറാവുകയാണു സംഭവ്യമെന്നു വിമർശകർ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ഒരു പക്ഷേ, റിക്കാർഡോയ്ക്കു് ഇതു് അറിഞ്ഞുകൂടാത്തതുകൊണ്ടായിരിക്കുകയില്ല, പ്രത്യുത തന്റെ അധ്വാനസിദ്ധാന്തത്തിനു് ഊനമുണ്ടാകരുതെന്നു കരുതിയായിരിക്കണം

മുകളിൽ പറഞ്ഞ വിധം എഴുതിയതു്. അദ്ദേഹം എഴുതിച്ചേർത്ത മറെറാരു വാക്യം ശ്രദ്ധിക്കുക: ''ഏറെറവും കൂടുതൽ അധ്വാനം ഉപയോഗിച്ചു് ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ധാന്യമാണു് ധാന്യവില നിയന്ത്രിക്കുന്നതു്.''

മെച്ചപ്പെട്ട നിലങ്ങളിൽ നിന്നു മോശപ്പെട്ട നിലങ്ങളിലേക്കു് കൃഷി വ്യാപിപ്പിക്കുമ്പോഴാണു് മാത്രമല്ല പാട്ടമുണ്ടാകുന്നതു്. ഒരേ നിലത്തിൽ തന്നെ കൂടുതൽ കൂടുതൽ അധ്വാനവും മൂലധനവും മുടക്കിയാൽ ഉൽപാദനം വർധിക്കുമെങ്കിലും വർധനവിന്റെ തോതു കുറഞ്ഞു കുറഞ്ഞു വരുന്നതാണു്. ഒടുവിലത്തെ തവണയായി മുടക്കുന്ന തുക അതിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ഉല്പന്നത്തിന്റെ വിലയ്ക്കു തുല്യമായിരിക്കണം. അതിനപ്പുറം മുടക്കുന്നതു നഷ്ടമാണു്. അതിനു മുമ്പു മുടക്കിയ തവണകളിലെല്ലാം ഉൽപന്നവിലയേക്കാൾ ഉൽപാദനച്ചെലവു കുറഞ്ഞിരിക്കും. ഓരോ തവണയായി ഇങ്ങനെ മുടക്കിയ തുകകളിൽ നിന്നെല്ലാം മിച്ചമുണ്ടായിട്ടുണ്ടാവും. ഈ മിച്ചവും പാട്ടം തന്നെയാണു്. അതായതു് പാട്ടമെന്ന പ്രതിഭാസം നെടുംകൃഷി നടത്തുമ്പോഴാണു് മാത്രമല്ല കടുംകൃഷി നടത്തുമ്പോഴും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ടു്.

പാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ച റിക്കാർഡോയുടെ ഈ സിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നൊരു കാര്യം വ്യക്തമാവുന്നുണ്ടു്. സമൂഹം മുന്നോട്ടു പോവുമ്പോഴാണു് ഭൂവുടമകൾക്കു കൂടുതൽ കൂടുതൽ ആദായം കിട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കും. നാട്ടിലെ സമ്പത്തു വർധിക്കുമ്പോഴാണു് ജനസംഖ്യ വർധിക്കുന്നു; ജനസംഖ്യാവർധനവിന്റെ ഫലമായി നല്ലും കുറഞ്ഞ നിലങ്ങളും കൃഷിക്കെടുക്കേണ്ടിവരും. പാട്ടം കൊടുക്കാത്ത നിലത്തിന്റെ നിലവാരം താണുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതനുസരിച്ചു് ഉയർന്നതരം നിലങ്ങളുടെ പാട്ടം വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. നിലമുടമകൾക്കു് ഈ ആദായം കിട്ടുന്നതു് ഉൽപാദനത്തിനു വേണ്ടി അവർ എന്തെങ്കിലും സേവനമോ സഹായമോ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടല്ല; വെറുതേ കിട്ടുന്നതാണു്. നല്ല ഭൂമി തീർന്നു തീർന്നു വരുമ്പോഴാണു് അവരുടെ ആദായം വളരെ വേഗം വർധിക്കുന്നതു്.

പ്രകൃതിനിയമവാദികളുടെയും ആഡം സ്മിത്തിന്റെയും സങ്കല്പങ്ങൾക്കു കടകവിരുദ്ധമാണു് റിക്കാർഡോയുടെ ആശയം. ഭൂവുടമകൾക്കു് സമുദായത്തിലെ അത്യുന്നതമായ പദവി അവർ നൽകി. പ്രകൃതിയുടെ നന്മയിൽ നിന്നും ഔദാര്യത്തിൽ നിന്നുമാണു് കൃഷിയിൽ ചെലവു കഴിഞ്ഞു ധാരാളം മിച്ചമുണ്ടാകുന്നതു്. പാട്ടം നിലവിൽ വരുന്നതിനു് ഇതാണു കാരണമെന്നു പ്രകൃതിനിയമവാദികളും വിശ്വസിച്ചു. എന്നാൽ റിക്കാർഡോയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ പ്രകൃതിയുടെ കാരുണ്യമല്ല, അവഗണനയാണു് പാട്ടം നിലവിൽവരുന്നതിനു കാരണം. ഒരു ചിറമ്മനയമാണു പ്രകൃതിയുടേതു്.

റിക്കാർഡോയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും പിന്നീടു ഭൂവുടമകൾക്കെതിരെ ഉപയോഗിക്കാവുന്ന ഏറെറവും നല്ല ആയുധമായിത്തീർന്നു. യാതൊരു പണിയും ചെയ്യാതെ നാട്ടിലെ ഉൽപാദനത്തിന്റെ സിംഹഭാഗവും അനുഭവിച്ചുകഴിയുന്ന ഒരു വർഗമായി ഭൂവുടമകളെ ചിത്രീകരിക്കാൻ റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തം നല്ലവണ്ണം പ്രയോജനപ്പെട്ടു.

സാമ്പത്തികവികാസസിദ്ധാന്തം

മൂല്യത്തെയും വേതനം, ലാഭം, പാട്ടം എന്നിവയെയും സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയുടെ പ്രയാണഗതിയെക്കുറിച്ച് റിക്കാർഡോ ചിന്തിക്കുന്നുണ്ട്. റിക്കാർഡോ നൽകുന്ന ചിത്രം വികലമാണെങ്കിലും പിൽക്കാലത്തു മുതലാളിത്തസമ്പദ്ഘടനകളെ ആവർത്തിച്ചു ഗ്രസിച്ചുതുടങ്ങിയ ''പ്രതിസന്ധി''കളുടെ സ്വഭാവത്തിലേക്കും കാരണങ്ങളിലേക്കും അതു വിരൽ ചൂണ്ടുന്നുണ്ട്.

സാമ്പത്തികവികാസത്തോടൊപ്പം 'ലാഭനിരക്ക്' താണുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്ന് ആഡം സ്മിത്തു് മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. അദ്ദേഹം അതിനു ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയ കാരണം മൂലധനത്തിന്റെ കുമിഞ്ഞുകൂടലാണു്. മൂലധനം അമിതമായി വർധിക്കുമ്പോൾ ആദായകരമായി മുതൽ മുടക്കാനുള്ള സാധ്യതകൾ വിരളമായിവരും. ഉള്ള സൗകര്യങ്ങൾ കൈയടക്കുന്നതിനു വേണ്ടി മുതലാളിമാർ തമ്മിൽ കടുത്ത മത്സരമുണ്ടാകും. ഈ മത്സരത്തിന്റെ ഫലമായി ലാഭനിരക്കു കുറഞ്ഞുപോവുകയും ചെയ്യും. ലാഭനിരക്കു കുറഞ്ഞുപോകുമെന്ന സ്മിത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തെ അംഗീകരിച്ചതോടൊപ്പം അതിനദ്ദേഹം നൽകിയ കാരണം റിക്കാർഡോ നിരസിക്കുകയുണ്ടായി. മത്സരം മൂലം ലാഭനിരക്കുകൾ കുറയുകയല്ല, അവ ഏകീകൃതമാവുകയാണുണ്ടാവുക എന്നു് റിക്കാർഡോ പ്രഖ്യാപിച്ചു. മാത്രമല്ല, ചില പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളിൽ മാത്രമേ ലാഭനിരക്കു കുറയുകയുള്ളതാനും. കാർഷികോൽപന്നങ്ങളുടെയും വ്യാവസായികോത്പന്നങ്ങളുടെയും വില നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു് അവയ്ക്കു വേണ്ടി ചെലവാക്കപ്പെടുന്ന അധ്വാനവും മൂലധനവും അനുസരിച്ചാണു്. കാർഷികോൽപാദനത്തിനു കൂടുതൽ അധ്വാനം വേണ്ടിവരുമ്പോൾ അവയുടെ വില വർധിക്കും. അക്കാരണം കൊണ്ടു മാത്രം വ്യാവസായികോൽപന്നങ്ങളുടെ വിലയിൽ വ്യത്യാസം വരികയില്ല. കാരണം, കാർഷികമേഖലയിൽ കൂടുതൽ അധ്വാനം ആവശ്യമായിവരുന്നതു കൊണ്ടു് വ്യാവസായികമേഖലയിൽ കൂടുതൽ അധ്വാനം ആവശ്യമായി വന്നുകൊള്ളണമെന്നില്ല. എന്നാൽ വ്യാവസായികോൽപന്നങ്ങളുടെ വില കൂടാനിടയാക്കുന്ന മറെറാരു സംഗതിയുണ്ടാകും. അതായതു് കാർഷികോൽപന്നങ്ങളുടെ വില കൂടുമ്പോൾ വ്യവസായത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന തൊഴിലാളികളുടെ വേതനം വർധിപ്പിക്കേണ്ടിവരുന്നു. വ്യവസായങ്ങളിലെ ലാഭനിരക്കു് അതനുസരിച്ചു് കുറഞ്ഞുപോവുകയും ചെയ്യും. എന്നാൽ ഇതിനു വിപരീതമായ മറെറാരു പ്രവണതയും വ്യവസായങ്ങളിൽ നിലവിലുണ്ട്. സാങ്കേതികവിദ്യ പുരോഗമിക്കുമ്പോൾ തൊഴിലാളികളുടെ ഉൽപാദനക്ഷമത വർധിക്കുന്നു. അതനുസരിച്ചു് വ്യാവസായികോൽപന്നങ്ങളിലെ അധ്വാനമൂല്യം കുറയുകയും ലാഭം കൂടുകയും ചെയ്തേക്കാം. ഇതേയവസരത്തിൽ അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യം (വേതനം) വർധിക്കുകയാണെങ്കിൽ, സാങ്കേതികപുരോഗതി കൊണ്ടു് ലാഭത്തിലുണ്ടാകുന്ന വർധനവു് തട്ടിക്കിഴിച്ചുപോവുകയോ ലാഭനിരക്കു് കുറഞ്ഞുപോവുകയോ ചെയ്യാവുന്ന

താണ്. ലാഭനിരക്കുകളെ ബാധിക്കുന്ന സ്ഥായിയായ ഒരു വസ്തുതയേയുള്ളൂ — അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യത്തിനുണ്ടാകുന്ന വർധനവ്. അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യം അഥവാ വേതനം (വേതനം കൊണ്ട് തൊഴിലാളികൾ വാങ്ങുന്ന സാധനങ്ങൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കാൻ വേണ്ടിവരുന്ന അധ്വാനം) വർധിക്കുന്നതു്, വർധിച്ചുവരുന്ന ജനങ്ങൾക്കു് ഭക്ഷണം കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള വിഷമം വർധിച്ചുവരുന്നതുകൊണ്ടാണു്. സാങ്കേതികവിജ്ഞാനത്തിലുണ്ടാകുന്ന പുരോഗതി കൊണ്ടു് ആഹ്രാസീപ്രത്യായനനിയമത്തിന്റെ ശക്തികളെ സ്ഥിരമായി തടയിട്ടുനിർത്താൻ കഴിയുമെന്നു് റിക്കാർഡോ വിശ്വസിച്ചിരുന്നില്ല. സാമ്പത്തികവികാസത്തിന്റെ ഫലമായി തൊഴിലാളികൾക്കു കിട്ടുന്ന നാണ്യവേതനം കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുമെങ്കിലും അവരുടെ യഥാർഥവേതനം നിത്യവൃത്തിക്കു തികയുന്ന നിലയിൽത്തന്നെ നില്ക്കും. പാട്ടം ക്രമാതീതമായി വർധിച്ചുവരും. ലാഭനിരക്കാകട്ടെ ഒന്നിനൊന്നു് താണുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യും. തികച്ചും വിഷാദാത്മകമായ ഒരു ചിത്രമാണിതു്.

ആഡം സ്മിത്തു് ശ്രദ്ധയോടെ വരച്ചുവെച്ച ഐശ്വര്യത്തിന്റെയും വർഗതാല്പര്യസമന്വയത്തിന്റെയും ചിത്രം റിക്കാർഡോ തകർത്തുകളഞ്ഞു. ഉല്പാദകന്റെയും ഉപഭോക്താവിന്റെയും താൽപര്യങ്ങൾക്കെപ്പോഴും വിപരീതമായിരിക്കും ഭൂവുടമകളുടെ താൽപര്യമെന്നും ഭൂവുടമയും പൊതുജനങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ഇടപാടുകളിൽ എപ്പോഴും നഷ്ടം പൊതുജനങ്ങൾക്കും ലാഭം ഭൂവുടമകൾക്കുമാണെന്നും റിക്കാർഡോ പറയുന്നു. കാർഷികോല്പന്നങ്ങളുടെ വില കൂട്ടുന്നതും നോക്കി ഇരിക്കുകയാണു ഭൂവുടമ; മറ്റെല്ലാപേരും അതിനെതിരായി ആഗ്രഹിക്കുന്നു. തൊഴിലാളികളും മുതലാളിമാരും തന്നെ രണ്ടു വിരുദ്ധ ചേരികളിലാണു്. കാരണം വേതനം കൂടിയാൽ ലാഭനിരക്കു കുറഞ്ഞുപോകുമെന്നാണു് റിക്കാർഡോയുടെ മതം.

ഭാവി ഇരുളടഞ്ഞതും ജീവിതം വിഷമപൂർണവുമാവുമെന്നാണു് കാണുന്നതെങ്കിൽ എന്തു കൊണ്ടു്, ഗവണ്മെൻറിന്റെ ഇടപെടൽ മൂലമോ മറ്റോ ഈ സ്ഥിതിഗതികൾക്കൊരു മാറ്റം വരുത്താൻ ശ്രമിച്ചുകൂടയെന്നു് ആരും ചോദിച്ചുപോകും. റിക്കാർഡോ ഇക്കാര്യത്തിൽ യാതൊരു വിട്ടുവീഴ്ചയ്ക്കും തയ്യാറില്ല. യഥേഷ്ടം പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനുള്ള വ്യക്തികളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാതെ തുടരണം. പുറത്തു നിന്നു് ആരുടെയും ഇടപെടൽ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ നന്നാക്കുകയില്ലെന്നായിരിക്കണം റിക്കാർഡോയുടെ വിശ്വാസം. അതിനൊരു ദൃഷ്ടാന്തമായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാവുന്നതായിരുന്നു അന്നത്തെ ധാന്യനിയമങ്ങൾ. ധാന്യം ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നതു തടഞ്ഞിരുന്ന നിയമങ്ങൾ സമൂഹപുരോഗതിക്കു് കടിഞ്ഞാണിട്ടു പിടിക്കുകയാണെന്നു റിക്കാർഡോസിദ്ധാന്തങ്ങൾ തെളിയിച്ചു. ധാന്യനിയമങ്ങൾ എടുത്തുമാറ്റിയാൽ ഫലപുഷ്ടിയുള്ള മണ്ണിൽ വിളയുന്ന, വില കുറഞ്ഞ ധാന്യം അന്യനാടുകളിൽ നിന്നിറക്കുമതി ചെയ്യാം. ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ വ്യവസായങ്ങളിൽ ലാഭനിരക്കു വർധിക്കും. അനശ്വരവും അഭംഗുരവുമായ സാമ്പത്തികവികാസം ഏറെ നാളത്തേക്കു് അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യാം.

അമിതോൽപാദനത്തെയും പ്രതിസന്ധികളെയും പറ്റി ക്ലാസ്സിക്കൽ ധന

ശാസ്ത്രജ്ഞർക്കു പൊതുവേ അധികമൊന്നും പറയാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. വ്യാവസായികമുതലാളിത്തത്തിന്റെ ഉത്തരഘട്ടങ്ങളിൽ മാത്രം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന ഒരു പ്രതിഭാസമാണു് സാമ്പത്തികപ്രതിസന്ധികളും. വ്യവസായയുഗത്തിന്റെ പ്രാരംഭഘട്ടങ്ങളിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർക്കു് ഇവയെപ്പറ്റി ശരിയായ പരിജ്ഞാനം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല എന്ന കാര്യത്തിൽ അതിശയിക്കാനില്ല. എന്നാൽ അപ്രതീക്ഷിതമായ കാരണങ്ങളാൽ സാമ്പത്തികവ്യാപാരഗതിയിൽ പൊടുന്നനെയുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങളും റിക്കാർഡോയുടെ അനേഷണദൃഷ്ടിക്കു് വിഷയമാകുന്നുണ്ടു്. യുദ്ധം, ഫാഷൻ, നികുതികളും എന്നീ കാരണങ്ങൾ കൊണ്ടു് ചില ഉല്പന്നങ്ങൾക്കു പ്രിയം വർധിക്കുകയും മറ്റു ചില ഉൽപന്നങ്ങൾക്കു് ആവശ്യക്കാരില്ലാതാവുകയും ചെയ്യാം. ഇതിന്റെ ഫലമായി, ഓരോ ഉല്പാദനമേഖലയിലും മുൻപു നിലവിലിരുന്ന ലാഭനിരക്കുകളും മാറി മറിഞ്ഞു പോവും. ഈ വക ഫലങ്ങളും ഒരു രാജ്യത്തിനകത്തു മാത്രം ഒതുങ്ങി നില്ക്കുകയില്ല. ഇത്തരം മാറ്റങ്ങളും സംഭവിക്കുന്ന രാജ്യവുമായി വ്യാപാരബന്ധങ്ങളും പുലർത്തുന്ന രാജ്യങ്ങളിലും ലാഭനിരക്കുകളുടെ സംവിധാനക്രമം മാറിപ്പോവും. മാറിയ പരിതഃസ്ഥിതികളോടു് സാമ്പത്തികവ്യാപാരത്തെ യോജിപ്പിച്ചു കൊണ്ടുപോകുന്നതിനു വേണ്ടി, അധ്വാനവും മൂലധനവും ചില രംഗങ്ങളിൽ നിന്നു മറ്റു രംഗങ്ങളിലേക്കു് മാറേണ്ടി വരും. ഇത്തരം മാറ്റങ്ങളും നീക്കുപോക്കുകളും പൂർത്തിയാകാൻ കുറച്ചു കാലം പിടിക്കും. ഈ കാലഘട്ടം ക്ലേശങ്ങളും നിറഞ്ഞതായിരിക്കും. കൂടുതൽ മൂലധനം വ്യവസായങ്ങളിൽ മുടക്കിയിട്ടുള്ള സമ്പന്നരാജ്യങ്ങളിൽ ഇത്തരം ക്ലേശങ്ങളും ദരിദ്രരാഷ്ട്രങ്ങളിലേക്കാൾ കൂടുതലനുഭവപ്പെടും. പുറമേ നിന്നുള്ള കാരണങ്ങളും കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന താൽക്കാലികമായ ഇത്തരം ക്ലേശങ്ങളല്ലാതെ, സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയെ തകരാറിലാക്കുന്ന മറ്റു സ്ഥായിയായ സംഗതികളൊന്നുമില്ലെന്നു റിക്കാർഡോ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു.

സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥ എപ്പോഴും സന്തുലിതാവസ്ഥയിലായിരിക്കുമെന്ന ആശയം ജെയിംസ് മിൽ, ജീൻ ബാപ്തിസ്റ്റ് സേ എന്നീ പണ്ഡിതരിൽ നിന്നാണു് റിക്കാർഡോ സ്വീകരിച്ചതു്. മിസ്റ്റർ മില്ലിന്റെ സിദ്ധാന്തമെന്നാണു് റിക്കാർഡോ ഇതിനെ വിളിക്കുന്നതു്. ''പ്രദാനം അതിന്റെ സ്വന്തം ചോദനം സൃഷ്ടിക്കുന്നു'' എന്നാണീ സിദ്ധാന്തം. റിക്കാർഡോ ഇങ്ങനെ വിശദീകരിക്കുന്നു: ''സ്വന്തമായി ഉപയോഗിക്കാനോ വിൽക്കാനോ അല്ലാതെ ഒരാളും ഉൽപാദനം നടത്തുന്നില്ല. മറെറന്തെങ്കിലും വാങ്ങണമെന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടിയല്ലാതെ അയാളും അയാളുണ്ടാക്കിയ ഉൽപന്നം വിൽക്കുകയില്ല. അങ്ങനെ പകരം വാങ്ങുന്നവ, ഉടനടി ഉപയോഗിക്കാവുന്നതോ അല്ലെങ്കിൽ ഭാവിയിൽ ഉൽപാദനത്തിനുപകരിക്കുന്നതോ ആവാം. ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതു കൊണ്ടു് അങ്ങനെ അയാളും തന്റെ ഉൽപന്നങ്ങളുടെ ഉപഭോക്താവോ അല്ലെങ്കിൽ മറെറാരാളിന്റെ ഉൽപന്നങ്ങളുടെ വിക്രേതാവും ഉപഭോക്താവുമായോ തീരുകയാണു്.'' ഓരോ വ്യക്തിയെ സംബന്ധിച്ചും ചോദനപ്രദാനങ്ങളും തുല്യമായി വരികയാണെങ്കിൽ, മൊത്തം ചോദനവും പ്രദാനവും തുല്യമാകാതെ തരമില്ല. ഏതെങ്കിലും ഒരു സാധനത്തിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥയ്ക്കു് ഊനമുണ്ടായാൽ മറ്റുള്ളവയുടെ സന്തു

ലിതാവസ്ഥയും നഷ്ടപ്പെടും. ഒരു സാധനം ആവശ്യത്തിലധികം വില്പനയ്ക്കു വന്നാൽ മറേറതെങ്കിലും സാധനമോ സാധനങ്ങളോ ആവശ്യാനുസരണം വില്പനയ്ക്കു വന്നിട്ടില്ലെന്നു സ്പഷ്ടമാണ്. എല്ലാ സാധനങ്ങളും ആവശ്യത്തിലധികം ഉണ്ടാക്കപ്പെടുക എന്നുള്ള സ്ഥിതിവിശേഷം അസാധ്യം തന്നെ.

ഈ വാദത്തിന്റെ അടുത്ത പടിയായി റിക്കാർഡോ പ്രഖ്യാപിച്ചു: ''ഉൽപാദനക്ഷമമായി ഉപയോഗിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത വിധം മൂലധനം ഒരു രാജ്യത്തുണ്ടാവുക സാധ്യമല്ല.'' ഇതു തെളിയിക്കുന്നതിനു റിക്കാർഡോ, ഉൽപാദനക്ഷമമായ അധ്വാനവും ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത അധ്വാനവും തമ്മിൽ സ്വീകൃത സ്വീകരിച്ച വേർതിരിക്കൽ പ്രയോഗിച്ചുനോക്കുന്നു. ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത അധ്വാനം ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത ഉപഭോഗത്തിനും, ഉൽപാദനക്ഷമമായ അധ്വാനം ഉൽപാദനക്ഷമമായ ഉപഭോഗത്തിനും ഇടനൽകുന്നു എന്നാണ് റിക്കാർഡോയുടെ പക്ഷം. മൂലധനം ഉൽപാദനക്ഷമമായ ഉപഭോഗത്തിനുള്ളതാണ്. അതായതു മൂലധനം വർധിക്കുമ്പോഴും ഉൽപാദനക്ഷമമായ അധ്വാനത്തിനു ആവശ്യം വർധിക്കുന്നു. പ്രശ്നമിതാണ്: ഉൽപാദനക്ഷമമായ അധ്വാനത്തിനു കിട്ടാവുന്നവരെയെല്ലാം അതിനേർപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടും പിന്നെയും മൂലധനം അവശേഷിക്കുന്നുവെന്ന ഒരവസ്ഥ ഉണ്ടാകാൻ പാടില്ലേ? ഇല്ല എന്നു തന്നെയാണ് റിക്കാർഡോ നൽകുന്ന ഉത്തരം. കാരണം, അത്ര ഉയർന്നതോതിൽ മൂലധനം വർധിക്കണമെങ്കിൽ, ആളുകളും അവരുടെ ആദായത്തിൽ നിന്നു ചെലവിനുള്ളതു കഴിഞ്ഞു ബാക്കി മുഴുവനും സമ്പാദിക്കുന്ന സ്വഭാവക്കാരായിരിക്കണം. അത്തരമൊരു സ്ഥിതിയിൽ മൂലധനം മുഴുവൻ മുടക്കുന്നതിനു വേണ്ടത്ര തൊഴിലാളികളെ കിട്ടിയില്ല എന്നു വരാം. അത്ര കൂടിയ നിരക്കിൽ ജനസംഖ്യ വർധിക്കുക എളുപ്പമല്ല. പക്ഷേ, വളരെയധികം ജോലിക്കാരെ ആവശ്യമാവുകയും അത്രയും പേർ ഇല്ലാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോഴും വേതനനിരക്കു വർധിക്കും. അതിന്റെ ഫലമായി ലാഭനിരക്കു താഴും. ലാഭനിരക്കിടിയുമ്പോഴും സമ്പാദിച്ചു പണമുണ്ടാക്കി മൂലധനനിക്ഷേപം നടത്തുന്നതിനുള്ള ഉത്സാഹം കെട്ടുപോകും. ക്രമേണ, മൂലധനത്തിന്റെ കാര്യത്തിലുണ്ടായ മലിവു് അപ്രത്യക്ഷമാവുകയും ചെയ്യും. മൂലധനശേഖരത്തിന്റെ ഗതിവേഗം സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ സ്ഥിതിഗതികൾക്കനുസരിച്ചു സ്വയം നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ടുകൊള്ളുമെന്നും സാമ്പത്തികത്തകരാറുകൾക്കു് ഇടയാക്കിയേക്കാവുന്ന കാര്യങ്ങളൊന്നും മുതലാളിത്തസമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ അന്തർവേചിച്ചിട്ടില്ലെന്നും സമർഥിക്കുന്നതിനു് റിക്കാർഡോയുടെ വാദഗതികളും ഒട്ടൊക്കെ ഉപകരിച്ചു. എങ്കിലും റിക്കാർഡോയുടെ വാദം ശരിയായി ശ്രദ്ധിക്കുന്ന ഒരാൾക്കു്, ഈ സിദ്ധാന്തത്തിൽ റിക്കാർഡോയുടെ നിലപാടു തികച്ചും ഭദ്രമല്ലെന്നു കാണാവുന്നതേയുള്ളൂ. ലാഭനിരക്കു കുറഞ്ഞുവരിക എന്നതാണു ദീർഘകാല പ്രവണതയെന്നു റിക്കാർഡോ സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ അമിതമായ സാമ്പദ്യശീലം കൊണ്ടു് ഹ്രസ്വകാലത്തേയ്ക്കു മൂലധനപ്രദാനം അമിതമാവുകയും ലാഭനിരക്കുകളും താഴ്ന്നുപോവുകയും ചെയ്യേക്കാമെന്ന കാര്യത്തിലും അദ്ദേഹത്തിനു തർക്കമില്ല. ഈ വസ്തുതകളും വെച്ചുനോക്കുമ്പോഴും റിക്കാർഡോ

യുടെ നിലപാട്, സമകാലീനരായ മറ്റു ചില ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടേതു പോലെ വിട്ടുവീഴ്ചയോ യാഥാർഥ്യബോധമോ ഇല്ലാത്തതല്ലെന്നു വ്യക്തമാവുന്നുണ്ട്.

യന്ത്രവൽക്കരണം

1821 ൽ 'തത്വങ്ങളുടെ' മൂന്നാം പതിപ്പ് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ യന്ത്രവത്ക്കരണത്തിന്റെ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ പരിശോധിക്കുന്നതിനു് ഒരധ്യായം അദ്ദേഹം എഴുതിച്ചേർത്തു. അക്കാലത്തു നിലവിലിരുന്നതും, താൻപോലും വളരെക്കാലം വിശ്വസിച്ചുപോന്നതുമായ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ ഖണ്ഡിക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണു് അദ്ദേഹം ഇതു് എഴുതിയതു്. യന്ത്രവത്ക്കരണം കൊണ്ടു തൊഴിലാളികൾക്കു് ഒരു ദോഷവും വരികയില്ലെന്നായിരുന്നു നിലവിലിരുന്ന സിദ്ധാന്തം. സേയുടെ കമ്പോളസിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു സിദ്ധിക്കുന്ന നിഗമനവും അതു തന്നെയായിരുന്നു. യന്ത്രവത്ക്കരണത്തെ ആശങ്കാപൂർവമേ തൊഴിലാളികൾ വീക്ഷിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. അവരെ സമാശ്വസിപ്പിക്കാൻ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ പറഞ്ഞതു്, യന്ത്രവൽക്കരണം മൂലമുണ്ടാകുന്ന തൊഴിലില്ലായ്മ താൽക്കാലികമാണെന്നും, കാലക്രമത്തിൽ യന്ത്രവൽക്കരണം എല്ലാവർക്കും ഗുണകരമായിത്തീരുമെന്നുമാണു്. യന്ത്രവൽക്കരണം തൊഴിലാളിയുടെ ഉൽപാദനക്ഷമത വർധിപ്പിക്കുന്നു; അതോടെ സാധനങ്ങൾ കൂടുതലുൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. പ്രദാനം വർധിക്കുമ്പോൾ സേയുടെ നിയമമനുസരിച്ചു് ചോദനവും വർധിക്കണമല്ലോ. അതിന്റെ അർഥം യന്ത്രവൽക്കരണത്തെത്തുടർന്നുണ്ടാവുന്ന തൊഴിലില്ലായ്മ നീണ്ടുനിൽക്കാൻ ഇടയില്ലെന്നാണു്. സേനിയമത്തിൽ റിക്കാർഡോയ്ക്കു വിശ്വാസമായിരുന്ന വെങ്കിലും, ഒടുവിൽപ്പറഞ്ഞ നിഗമനത്തിൽ അതു തന്നെ വിശ്വാസം തോന്നിയില്ല.

മുതലാളിയുടെ പ്രവൃത്തി എപ്പോഴും ലാഭത്തെ ലാക്കാക്കിയായിരിക്കുമെന്ന അടിസ്ഥാനസങ്കല്പത്തിൽ നിന്നാണു് റിക്കാർഡോ തന്റെ അപഗ്രഥനമാരംഭിക്കുന്നതു്. മുതലാളി, യന്ത്രവൽക്കരണത്തിനു തുനിയുന്നതു് അതിൽ നിന്നു ലാഭം കൂടുതൽ കിട്ടുമെന്നുറപ്പുവരുമ്പോൾ മാത്രമാണു്. മൊത്തം ഉല്പാദനം വർധിക്കുമോ ഇല്ലയോ എന്നുള്ള കാര്യത്തിൽ അയാൾക്കു വലിയ താത്പര്യം കാണാനിടയില്ല. യന്ത്രവൽക്കരണത്തിന്റെ ഉടനടിയുള്ള ഫലം ലാഭം കൂടുകയും മൊത്തമുൽപാദനം കുറയുകയും ചെയ്യുകയെന്നതാണു്. ഇതു വ്യക്തമാക്കാൻ റിക്കാർഡോ ഒരു കണക്കു് ഉദാഹരണമായി നൽകുന്നുണ്ടു്. മൊത്തമുൽപാദനം കുറയുമ്പോൾ, തൊഴിലാളികളുടെസ്ഥിതി കഷ്ടത്തിലാവുമെന്നതു തീർച്ചാണു്. ഈ വാദമുഖം റിക്കാർഡോ ഇങ്ങനെ ഉപസംഹരിക്കുന്നു: ''യന്ത്രങ്ങളുപയോഗിക്കുന്നതു തങ്ങളുടെ താത്പര്യങ്ങൾക്കു പലപ്പോഴും അപകടമാണെന്ന തൊഴിലാളികളുടെ വിശ്വാസം മൻവിധിയിലോ അജ്ഞതയിലോ അധിഷ്ഠിതമല്ല; പ്രത്യുത അതു അർഥശാസ്ത്രത്തിന്റെ ശരിയായ നിയമങ്ങളോടു് എത്രയും യോജിപ്പുള്ളതായിരിക്കുന്നു.'' മറ്റൊരു ഭാഗത്തു റിക്കാർഡോ ഇങ്ങനെയും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ''അധ്വാനത്തിന്റെ ആവശ്യം കുറയേണ്ടതായിവരും; ജനങ്ങൾ അധികപ്പറ്റാകും; അധ്വാനിക്കുന്ന വർഗങ്ങളുടെ നിലയാകട്ടെ പട്ടിണിയിലും ദുരിതത്തിലും ആണ്ടുപോവുകയും ചെയ്യും.'' ഈ പ്രസ്താവനകൾ ശത്രുമിത്രഭേദമെന്യേ എല്ലാ പേരെയും ആക

ഷ്ടിച്ചു. ഇതാണു റിക്കാർഡോ ആത്യന്തികമായി കൈക്കൊണ്ട നിലപാടെന്നു് അവരെല്ലാം വിശ്വസിച്ചുവശാകുകയും ചെയ്തു.

ഉൽപാദനത്തിനു യന്ത്രങ്ങളുപയോഗിച്ചു തുടങ്ങുന്നതു കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന സ്ഥായിയായ ഫലങ്ങളെക്കുറിച്ചു് റിക്കാർഡോ അതേ അധ്യായത്തിൽത്തന്നെ തുടർന്നു പറയുന്ന കാര്യങ്ങളും കൂടി ശ്രദ്ധിച്ചാൽ മറ്റൊരു നിഗമനത്തിലാണു നാമെത്തിച്ചേരുക. തൊഴിലിൽ നിന്നു തൽക്കാലം പിരിഞ്ഞുപോകേണ്ടിവരുന്ന വർക്കു് കാലക്രമത്തിൽ വീണ്ടും ജോലി കിട്ടുമെന്നതു് റിക്കാർഡോയുടെ വാദങ്ങളിൽ നിന്നു സ്വയമേവ ഉയർന്നു വരേണ്ട ഒരു നിഗമനമാണു്. കാരണം, പൂർണമത്സരവും ആവശ്യാനുസരണം മാറാവുന്ന വേതനനിരക്കുകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ എല്ലാ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെയും പുറകിലുള്ള സങ്കല്പങ്ങളിൽ പെടുന്നുണ്ടു്. മാത്രമല്ല യന്ത്രവൽക്കരണം കൊണ്ടുൽപാദനശേഷി അത്യധികം വർധിക്കാനിടയുണ്ടെന്നുള്ളതിനാൽ മൊത്തമുൽപാദനം കുറയേണ്ട കാര്യമില്ലതാനും. അതായതു് വേതനം വകയിലുള്ള വരുമാനത്തിൽ ശാശ്വതമായി കുറവൊന്നും വരേണ്ട കാര്യമില്ലെന്നർഥം. കൂടാതെ യന്ത്രവൽക്കരണത്തെത്തുടർന്നു സാധനവിലകളും താഴുകയും പാട്ടവും ലാഭവും വർധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന്റെ ഫലമായി നാട്ടിലെ സമ്പാദ്യം മൂലധനമായി നിക്ഷേപിക്കപ്പെടുമ്പോൾ കൂടുതൽ ജോലിക്കാർ ആവശ്യമായിത്തീരുകയും ചെയ്യും. ഇത്തരത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ഒരു പുതിയ രൂപം കൊള്ളുന്നതായിക്കാണാം. ജെയിംസ് മിൽ, മക്കുള്ളോക്, ജോൺ സ്റ്റുവർട്ട് മിൽ എന്നിവരുടെ ചുമലിൽ മാർക്കു് കെട്ടിവച്ച നഷ്ടപരിഹാരസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ—മനുഷ്യാധ്വാനം കുറയ്ക്കുന്നതിനു യന്ത്രങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുമ്പോൾ തൊഴിലാളിവർഗം 'താൽക്കാലിക'മായി അനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്ന ക്ലേശങ്ങൾക്കു മുഴുവൻ നഷ്ടപരിഹാരമാകത്തക്കവിധത്തിൽ തൊഴിലാളികൾക്കു് അപൂർവസൗഭാഗ്യങ്ങൾ കാലക്രമം കൊണ്ടു് കൈവരുമെന്ന സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ—യഥാർഥ ഉപജ്ഞാതാവു് റിക്കാർഡോ ആണെന്നു കരുതാവുന്നതാണു്. പണം, ബാങ്കിങ്ങു്, അന്തർദേശീയ കൊടുക്കൽ വാങ്ങലുകൾ എന്നീ കാര്യങ്ങളിൽ ആധികാരികമായി അഭിപ്രായം പറയാവുന്ന ആളായിരുന്ന റിക്കാർഡോ. നോട്ടുകൾ അമിതമായി അച്ചടിച്ചു പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതു കൊണ്ടു് പണത്തിന്റെ വില കുറയുകയും സാധനങ്ങളുടെ വില വർധിക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നു റിക്കാർഡോ 'വിശിഷ്ടലോഹങ്ങളുടെ ഉയർന്നവില' എന്ന ലേഖനത്തിൽ വാദിച്ചു. പണത്തെ സംബന്ധിച്ച പരിമാണസിദ്ധാന്ത (Quantity Theory) മായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റേതു്. പണപ്പെരുപ്പം വിലക്കയറ്റത്തിനു വഴിതെളിക്കുന്നു; വിലക്കയറ്റത്തിന്റെ ഫലമായി നാട്ടിലുള്ള സ്വർണം അന്യനാടുകളിലേക്കു് പ്രവഹിക്കാനിടയാകുന്നു; സ്വർണത്തിന്റെ വിലക്കയറ്റം തടയുന്നതിനും കുറച്ചു കൊണ്ടുവരുന്നതിനും നാട്ടിൽ പ്രചാരത്തിലിരിക്കുന്ന നോട്ടുകളുടെ തുക ക്രമേണ കുറച്ചുകൊണ്ടുവരേണ്ടതാണു്; എന്നിങ്ങനെയായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായഗതി. നോട്ടുകൾ പ്രചാരത്തിലിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ദോഷമൊന്നുമില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല സാമ്പത്തികവികാസം പ്രാപിച്ചു

കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള നാട്ടുകളിൽ അവ വ്യാപാരങ്ങൾക്ക് വളരെ സഹായമാകുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ പ്രചാരത്തിലിരിക്കുന്ന നോട്ടുകളുടെ തുകയ്ക്ക് തുല്യമായ സ്വർണമോ വെള്ളിയോ നാണ്യഅധികൃതരുടെ പക്കലുണ്ടായിരിക്കണം. സ്വർണനാണയങ്ങളും മറ്റും പ്രചരിക്കേണ്ട കാര്യമേയില്ല എന്നു തന്നെയല്ല, ചെറിയ തുകയ്ക്കുള്ള നോട്ടുകൾക്കു പകരം സ്വർണം നൽകാമെന്ന ബാധ്യത അധികൃതർ ഏറ്റെടുക്കുകയും ചെയ്യരുതു്. ഒരു ക്ലിപ്തപരിധിയിൽ കവിഞ്ഞ തുകയ്ക്ക് നോട്ടുകൾ ഹാജരാക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ അവയ്ക്ക് പകരം സ്വർണം (നാണയമായിട്ടല്ല, തകിടായിട്ടു്) നൽകേണ്ടതുള്ളൂ. റിക്കാർഡോ നിർദ്ദേശിച്ച ഈ രീതി സ്വർണ ബുള്ളിയൻസമ്പ്രദായം എന്നാണു് അറിയപ്പെടുന്നതു്.

മറ്റു സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതുപോലെ തന്നെയാണു് സ്വർണത്തിന്റെയും മൂല്യം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുകയെന്നു റിക്കാർഡോ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടു്. സ്വർണം ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന അധ്വാനമാണു് അതിന്റെ മൂല്യം. സ്വർണത്തിന്റെ മൂല്യമറിയാമെങ്കിൽ ഒരു നാട്ടിലെ സാമ്പത്തികവ്യവഹാരങ്ങൾക്കു് എത്ര സ്വർണം വേണമെന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നതിനും വിനിമയങ്ങൾക്കു വിധേയമാവുന്ന സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യത്തിന്റെ ആകെത്തുകയെ സ്വർണത്തിന്റെ മൂല്യം കൊണ്ടു് ഭാഗിച്ചാൽ മതി. ഈ സിദ്ധാന്തം ശരിയാണെങ്കിൽ നാണയമെന്ന നിലയ്ക്കുള്ള സ്വർണത്തിന്റെ തുക നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതു് വിലകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണെന്നു വരുന്നു. നേരത്തേ പറഞ്ഞ പരിമാണസിദ്ധാന്തത്തിനു വിരുദ്ധമായ ഒരു നിലപാടാണിതു്.

അന്തർദേശീയ വ്യാപാരബന്ധങ്ങൾ പുലർത്തിപ്പോരുന്ന രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കിടയിൽ അന്തർദേശീയ നാണയമെന്ന നിലയിൽ സ്വർണമെങ്ങനെ പ്രവർത്തിക്കുമെന്നും ഓരോ രാജ്യത്തിലുമുള്ള നാണ്യോപയോഗത്തിനുള്ള സ്വർണത്തിന്റെ തുക എങ്ങനെ നിർണയിക്കപ്പെടുന്നുവെന്നും റിക്കാർഡോ വിശദമാക്കി. പണത്തെ സംബന്ധിച്ച പരിമാണസിദ്ധാന്തത്തെ ആധാരമാക്കിയാണു് റിക്കാർഡോയുടെ പ്രതിപാദനം. ഒരു നാട്ടിലെ നാണ്യോപയോഗത്തിനുള്ള സ്വർണത്തിന്റെ തുക വർധിക്കുന്നതനുസരിച്ചു് വിലനിരക്കുകളും വർധിക്കും. വിലകൾ വർധിക്കുമ്പോൾ ഇറക്കുമതി വർധിക്കുകയും കയറ്റുമതികൾ ചുരുങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി അന്യനാട്ടുകളിലേക്കു പണം കൊടുക്കാനിടയാകുന്നു. അന്യനാട്ടുകാർക്കു സ്വർണമോ വെള്ളിയോ അല്ലാതെ നോട്ടുകൾ സ്വീകാര്യമാവുകയില്ലല്ലോ. നാട്ടിലെ സ്വർണവും അതിന്റെ ഫലമായി പണവും അങ്ങനെ കുറഞ്ഞുവരികയും അതനുസരിച്ചു വിലകൾ താഴുകയും ചെയ്യും. വിലകൾ താഴുമ്പോൾ ഇറക്കുമതികൾ കുറയുകയും കയറ്റുമതികൾ കൂടുകയും ചെയ്യും. അന്യനാട്ടുകളിലേക്കു നൽകേണ്ട പണത്തിന്റെ തുകയും അതനുസരിച്ചു കുറഞ്ഞു വരുന്നു. ഇതേ അവസരത്തിൽ സ്വർണം ലഭിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ വിലനിലവാരം ഉയർന്നുവരികയായിരിക്കും. സ്വർണത്തിന്റെ നീക്കത്തിനൊപ്പിച്ചു് വിലനിലവാരം മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു കൊണ്ടു് ഓരോ രാജ്യത്തിനും അതിന്റെ സാമ്പത്തികസ്ഥിതിക്കനുഗുണമായ തുകയ്ക്കുള്ള സ്വർണം ലഭിക്കുന്നതിനിടയാകുന്നു. എന്നാൽ ഒരു രാജ്യത്തെ പണം ഭാഗികമായി സ്വർണവും

ഭാഗികമായി നോട്ടുകളുമായിരുന്നാൽ സ്വമേധയായുള്ള ഈ പ്രവർത്തനം നടക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അതുകൊണ്ടാണ് മുഴുവൻ തുകയ്ക്കും സ്വർണം കൈവശം വച്ചുകൊണ്ടു മാത്രമേ നോട്ടുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കാൻ പാടുള്ളൂ എന്നു റിക്കാർഡോ വാദിച്ചത്. റിക്കാർഡോയുടെ ഈ അഭിപ്രായം അന്തർദേശീയ സ്വർണപ്രവാഹ സമ്പ്രദായമെന്ന നിലയ്ക്കു സുപ്രസിദ്ധി നേടിയിട്ടുണ്ട്.

അന്തർദേശീയമൂല്യസിദ്ധാന്തം

റിക്കാർഡോയുടെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം അധ്വാനത്തെ (മൂലധനത്തെയും) അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ളതാണെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. എന്നാൽ വിദേശവ്യാപാരത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ വാണിജ്യവിനിമയങ്ങൾ നടത്തുന്നതു് അധ്വാനസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരിക്കുകയില്ല എന്നു റിക്കാർഡോ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഇതിനു കാരണമായി അദ്ദേഹം പറഞ്ഞതു് അധ്വാനവും മൂലധനവും രാജ്യാതിർത്തികൾക്കു പുറത്തു പോകാറില്ലയെന്നതാണ്. രാജ്യത്തിനുള്ളിൽ അവയ്ക്കു യഥേഷ്ടം എവിടെയും പോകാം. അങ്ങനെ പോകാൻ സാധിക്കുന്നതു കൊണ്ടാണ് അധ്വാനത്തിനു് (മൂലധനത്തിനും) ലഭിക്കുന്ന പ്രതിഫലത്തിന്റെ നിരക്കു് രാജ്യത്തിനുള്ളിൽ ഏകീകൃതമാവുന്നതും ഒരേ തരത്തിൽപ്പെട്ട സാധനങ്ങളിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള അധ്വാനത്തിന്റെ (മൂലധനത്തിന്റെയും) തുക ഒന്നുപോലെയിരിക്കുന്നതും. മൂലധനവും അധ്വാനവും ഒരു രാജ്യത്തിൽ നിന്നും മറ്റൊന്നിലേക്കു കടക്കാത്തതു കൊണ്ടു് രാജ്യാന്തരവ്യാപാരത്തിലെ വിനിമയമൂല്യം നിശ്ചയിക്കുന്നതിനു മറ്റൊരു സിദ്ധാന്തം റിക്കാർഡോ അവതരിപ്പിച്ചു. താരതമ്യച്ചെലവുസിദ്ധാന്തമെന്നാണ് ഇതറിയപ്പെടുന്നതു്. പ്രസിദ്ധമായ ഒരുദാഹരണം വഴി റിക്കാർഡോ തന്റെ ആശയം ഇപ്രകാരം വ്യക്തമാക്കുന്നു. ഇംഗ്ലണ്ടും പോർട്ടുഗലുമെന്ന രണ്ടു രാജ്യങ്ങൾ; വീഞ്ഞും തുണിയും എന്ന രണ്ടു സാധനങ്ങൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നു എന്നു കരുതുക. രണ്ടു സാധനങ്ങളുമുണ്ടാക്കുന്നതിൽ പോർട്ടുഗലിനാണു കൂടുതൽ ശേഷി. അവിടെ ഒരു നിശ്ചിത അളവു് വീഞ്ഞുണ്ടാക്കുന്നതിനു് 80 പേരും ഒരു നിശ്ചിത നീളം തുണിയുണ്ടാക്കുന്നതിനു് 90 പേരും വേണമെന്നു കരുതുക. ഇംഗ്ലണ്ടിലാകട്ടെ യഥാക്രമം 120 പേരും 100 പേരുമാണു വേണ്ടിവരിക. ഈ പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ പോർട്ടുഗൽ വീഞ്ഞു നിർമിക്കുന്നതിൽ മാത്രം ഏർപ്പെടുകയും തുണി ഇറക്കുമതി ചെയ്യുകയും ചെയ്യട്ടെ; ഇംഗ്ലണ്ടു തുണിമാത്രം നിർമിക്കുകയും വീഞ്ഞു് ഇറക്കുമതി ചെയ്യുകയും ചെയ്യട്ടെ. ഇരു രാജ്യങ്ങൾക്കും ലാഭമുള്ള ഏർപ്പാടായിരിക്കുമിതു്. വീഞ്ഞും തുണിയും തമ്മിലുള്ള വിനിമയനിരക്കുകൾ ചില പരിധികൾക്കുള്ളിലായിരിക്കണമെന്നു മാത്രം. ഇംഗ്ലണ്ടു നിർമിക്കുന്ന ഒരളവു തുണിയുടെ പരമാവധി വിനിമയനിരക്കു് പോർട്ടുഗലിൽ നിർമിക്കുന്ന വീഞ്ഞിന്റെ $1\frac{1}{5}$ അളവും (മാത്രം); ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ നിരക്കു് വീഞ്ഞിന്റെ $\frac{5}{6}$ അളവും (മാത്രം) ആയിരിക്കും. ആദ്യത്തെ നിരക്കിലാണു വിനിമയം നടക്കുന്നതെങ്കിൽ ഇടപാടിന്റെ ഗുണം മുഴുവൻ ഇംഗ്ലണ്ടിനു കിട്ടും; രണ്ടാമത്തെ നിരക്കിലാണെങ്കിൽ ഇടപാടി

ന്റെ ഗുണം മുഴുവൻ പോർട്ടുഗലിനായിരിക്കും കിട്ടുക. ഇതിനു രണ്ടിനുമിടയ്ക്കുള്ള ഏതു നിരക്കായാലും രണ്ടു രാജ്യങ്ങൾക്കും പ്രയോജനമനുഭവപ്പെടും. അന്തർദേശീയ വ്യാപാരത്തെ സംബന്ധിച്ച റിക്കാർഡോസിദ്ധാന്തം ഇന്നും അംഗീകൃതമായിത്തുടരുകയാണു്.

കേവലസിദ്ധാന്തങ്ങളാവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിലും സാമ്പത്തികനയങ്ങൾ നിർദേശിക്കുന്നതിലും ഒന്നുപോലെ പ്രഗല്ഭനായിരുന്നു റിക്കാർഡോ. സമൂഹത്തിലെ ചില പ്രത്യേക താത്പര്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയാണു് അദ്ദേഹം തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളാവിഷ്ക്കരിച്ചതെന്നു വാദിക്കുന്നവരുണ്ടു്. അയഥാർഥമായ സങ്കല്പനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ രൂപപ്പെടുത്തിയ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശാസ്ത്രയന്ത്രം പ്രായോഗികമായ പ്രശ്നങ്ങൾക്കു പരിഹാരം കാണാൻ സഹായകമല്ലെന്നും പലരും അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ധനശാസ്ത്രത്തെ വഴിതെറ്റിച്ചുകളഞ്ഞതു് റിക്കാർഡോ ആണെന്നുപോലും പലരും കുറ്റപ്പെടുത്തി. എന്നാൽ ശാസ്ത്രീയാപഗ്രഥനത്തിന്റെ മാർഗദർശികളിൽ അഗ്രിമസ്ഥാനത്തിനു് റിക്കാർഡോയ്ക്കുവകാശമുണ്ടു്. ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ കാതലായ പ്രശ്നങ്ങളേവയെന്നു സ്പഷ്ടമാക്കുന്നതിലദ്ദേഹം വിജയിച്ചു. പിൽക്കാലത്തുണ്ടായ പല സിദ്ധാന്തപ്രശ്നങ്ങൾക്കും റിക്കാർഡോയുടെ ആശയങ്ങളിൽ നിന്നാണു പ്രചോദനം ലഭിച്ചതു്. എന്നാൽ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രതാപം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിക്കു ശേഷം ക്ഷയോന്മുഖമായിത്തുടങ്ങിയെന്നതിൽ സംശയമില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരഗാമികളും ഒരോരുത്തരായി അധ്വാനസിദ്ധാന്തത്തെ തള്ളിപ്പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. സമൂഹത്തിലെ വിഭിന്നവർഗങ്ങളുടെ താത്പര്യങ്ങൾക്കു തമ്മിലുള്ള വൈരുധ്യം മുതലാളിത്തത്തിന്റെ നിലനില്പിനെപ്പോലും ചോദ്യംചെയ്യുന്നതിനുള്ള കരുത്തേറിയ ഒരു കാരണമായിത്തീർന്നു.

തോമസ് റോബർട്ട് മാൽത്തൂസ്

1766–1834

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ നെടുംതൂണുകളിൽ ഒരാളാണ് മാൽത്തൂസ്. 1798–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'ജനസംഖ്യാപ്രമാണത്തെ സംബന്ധിച്ച ഒരുപന്യാസം' അദ്ദേഹത്തിനു ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തിൽ ശാശ്വതപ്രതിഷ്ഠ നേടിക്കൊടുത്തു. റൂസ്സോ, ഹ്യും എന്നീ തത്വചിന്തകരുടെ സുഹൃത്തും സഹൃദയനുമായിരുന്ന ഡാനിയൽ മാൽത്തൂസിന്റെ പുത്രനായി തോമസ് റോബർട്ട് മാൽത്തൂസ് ജനിച്ചു. വിദ്യാർഥിയെന്ന നിലയിൽ അതിസമർഥനായിരുന്ന മാൽത്തൂസ് വൈദികനാവുകയും ഈസ്റ്റ് ഇന്ത്യാ കമ്പനി ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കുവേണ്ടി നടത്തപ്പെട്ടിരുന്ന ഹെയ്ലിബറി കോളേജിൽ ചരിത്രവും ധനശാസ്ത്രവും വിഷയങ്ങളിൽ പ്രൊഫസ്സറായി ജോലി നോക്കുകയും ചെയ്തു. 'ജനസംഖ്യാപ്രമാണം' കൂടാതെ ഭക്ഷ്യവിലക്കയറ്റം, ധാന്യനിയമങ്ങൾ, ദരിദ്രനിയമങ്ങൾ, പാട്ടം തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങളിൽ നിരവധി ലഘുപ്രബന്ധങ്ങളും, രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങൾ 1820, രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്ര വിജ്ഞാനീയത്തിലെ നിർവചനങ്ങൾ 1827, എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളും രചിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. പിതാവുമായി നടത്തിയ വാദപ്രതിവാദങ്ങളിൽ നിന്നാണ് ജനസംഖ്യയെ സംബന്ധിച്ച പ്രബന്ധം എഴുതാനുള്ള പ്രേരണ ലഭിച്ചതെന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തം

മാൽത്തൂസിന്റെ സിദ്ധാന്തം പരിശോധിക്കുന്നതിനു മുൻപ് അക്കാലത്തു ജനസംഖ്യയെക്കുറിച്ച് നിലവിലിരുന്ന ചില അഭിപ്രായഗതികൾ പരിശോധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. മനുഷ്യസമൂഹത്തിന്റെ പരിണാമപ്രക്രിയയെ സംബന്ധിച്ച കൊണ്ടോറെയുടെ സിദ്ധാന്തം അന്നു പണ്ഡിതശ്രദ്ധയാകർഷിച്ചിരുന്നു. മനുഷ്യന്റെ യുക്തിബോധം അവന്റെ ഭൗതികപരിത:സ്ഥിതികളോടും ആചാരം, ശീലങ്ങൾ എന്നിവയോടും ഇടതടവില്ലാതെ സമരംചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നു കൊണ്ടോറെ പ്രഖ്യാപിച്ചു. ഈ സമരത്തിലൂടെ പ്രകൃതിനിയമങ്ങളെക്കുറിച്ച് മനുഷ്യൻ കൂടുതൽ ഉൾക്കാഴ്ച സമ്പാദിക്കുന്നു. തൽഫലമായി അബദ്ധചിന്തകളിലും സാമൂഹികവിരുദ്ധപ്രവണതകളിലും നിന്ന് അവൻ സ്വതന്ത്രനാവുന്നു.

പൂർണത പ്രാപിക്കുന്ന മനുഷ്യമസ്തിഷ്കം മനുഷ്യപ്രകൃതിയെ മുഴുവൻ പൂർണതയിലെത്തിക്കുന്നു; മനുഷ്യരാശിയ്ക്കൊന്നാകെ അമരപദവി കൈവരുന്നു എന്നിങ്ങനെ പോകുന്നു കൊണ്ടോറെയുടെ സങ്കല്പനങ്ങളും. ഈ വിധത്തിലുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളും ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിലവതരിപ്പിച്ചതു് പ്രസിദ്ധ ഇംഗ്ലീഷ് കവിയായ ഷെല്ലിയുടെ ഭാര്യാപിതാവായ വില്യം ഗോഡ്വിൻ ആയിരുന്നു. ഒരു വൈദികനായിരുന്ന ഗോഡ്വിൻ ഗ്രന്ഥരചന, പ്രസാധനം, പ്രസിദ്ധീകരണം എന്നിവയിലും താത്പര്യമുള്ള ആളായിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയനീതിയെയും, സുഖം, നന്മ എന്നിവയിൽ അതിന്റെ സ്വാധീനത്തെയും സംബന്ധിച്ച ഒരു പഠനം എന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥം 1793-ലും അല്പം ചില ഭേദഗതികളോടെ 1796-ലും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ലോകത്തിന്റെ നാലിൽ മൂന്നു ഭാഗവും തരിശായി കിടപ്പാണെന്നും അനേകം നൂറ്റാണ്ടുകളും കഴിഞ്ഞാലും ഭക്ഷ്യപ്രശ്നമെന്നൊന്നു് ഈ ഭൂമുഖത്തുണ്ടാവുകയില്ലെന്നും ഗോഡ്വിൻ വിശ്വസിച്ചു. മാത്രമല്ല, യുക്തിപ്രഭാവം കൊണ്ടു പൂർണതയിലെത്തുന്ന മനുഷ്യൻ വികാരങ്ങളെ ജയിച്ചവനായിരിക്കും. സ്വത്തിനപ്പറ്റിയോ വിവാഹത്തെപ്പറ്റിയോ ഉള്ള ചിന്തകളും അവനെ ക്ലേശിപ്പിക്കുകയില്ല. അരനാഴികനേരം അധ്വാനിച്ചാൽ സുഭിക്ഷമായി കഴിയാൻ സാധിക്കുന്ന നിലയിലെത്തും മനുഷ്യൻ; ഈ വിധത്തിലായിരുന്നു ഗോഡ്വിൻ വരച്ചുകാട്ടിയ ചിത്രം. തന്റെ പിതാവുപോലും ഇത്തരം ദിവാസ്വപ്നങ്ങളിൽ വിശ്വാസമർപ്പിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോഴും മാൽത്തൂസിനു സഹിച്ചില്ല. ഇവയുടെ പൊള്ളത്തരം വെളിച്ചത്തു കൊണ്ടുവരണമെന്ന നിർബന്ധബുദ്ധിയോടെ എഴുതി പേരു വെക്കാതെ 1798-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതാണു് 'ഉപന്യാസം' ഒന്നാം പതിപ്പു്.

'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനത്തിലും' മറ്റു പൂർവകാല ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും നിന്നു തന്റെ വാദമുഖങ്ങളും ഉറപ്പിക്കാനുള്ള വകകളും മാൽത്തൂസ് സമാഹരിച്ചു. മാൽത്തൂസിന്റെ ഉപന്യാസം പ്രസിദ്ധീകൃതമായതോടെ കൊണ്ടോറെയുടെയും ഗോഡ്വിന്റെയും 'സ്വപ്നഭൂമി'കയും അന്തർധാനം ചെയ്തു. മാൽത്തൂസിന്റെ സിദ്ധാന്തം സാർവത്രികമായ അംഗീകാരം നേടുകയും ചെയ്തു.

മാൽത്തൂസ് തന്റെ ഉപന്യാസത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങളും തികച്ചും നൂതനമായിരുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. ഏതാണ്ടു് ഇതേ ആശയങ്ങളും പലരും മുൻകാലങ്ങളിൽ പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു.

പ്രസിദ്ധ ഇറ്റാലിയൻ പണ്ഡിതനായ മാക്കിയവെല്ലി, ക്ഷാമവും രോഗവും മൂലം ജനസംഖ്യ ലഭ്യമായ ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങൾക്കനുസരിച്ചു് ക്രമീകൃതമാവുന്നുണ്ടെന്നു് 1519-ാം ആണ്ടോടടുപ്പിച്ചു് എഴുതിയ ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നു. ബൊത്തേറോ 1589 ൽ എഴുതിയതു് ഇപ്രകാരമാണു്. മനുഷ്യന്റെ പുനരുല്പാദനശേഷി അനുവദിക്കുന്ന പരമാവധി നിരക്കിൽ ജനസംഖ്യ ഇടതടവില്ലാതെ പെരുകാതിരിക്കുന്നതു് ഭക്ഷണസാധനങ്ങളും അതേ തോതിൽ വർധിക്കുന്നില്ല എന്നതുകൊണ്ടു മാത്രമാണു്. ഭക്ഷണസാധനങ്ങളുടെ ലഭ്യതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പൊറുപ്പിക്കാവുന്നതിന്റെ പരമാവധിയുടെ പരിധിയിൽ ജനസംഖ്യ എത്തിക്കഴിഞ്ഞാൽ ക്ഷാമം തല പൊക്കിത്തുടങ്ങും. ഈ അവസ്ഥയിൽ പലരും വിവാഹം

വേണ്ടെന്നു വെയ്ക്കും; അതല്ലെങ്കിൽ യുദ്ധം, മഹാരോഗങ്ങൾ എന്നിവ കൊണ്ട് ജനസംഖ്യ കുറയണം. ബൊത്തേറോയുടെ ആശയങ്ങൾ ശരിയായി മനസ്സിലാക്കാനുള്ള വളർച്ച എത്തിയിരുന്നില്ല അന്നത്തെ സമൂഹം. തന്മൂലം അവ മിക്കവാറും ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടാതെ പോയി. തുടർന്നു വന്ന നൂറ്റാണ്ടിൽ ജനസംഖ്യ വർധിക്കുന്നതു നാടിന്റെ ഐശ്വര്യത്തിനു് അത്യന്താപേക്ഷിതമാണെന്ന അഭിപ്രായത്തിനു പ്രാബല്യം കിട്ടുകയും ചെയ്തു. കുഞ്ഞുങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞുകൂടാൻ വകയില്ലെന്നു കണ്ടാൽ ആളുകൾ വിവാഹത്തിനും സന്താനസമ്പാദനത്തിനും മടിക്കുമെന്നു് 1625 ൽ ഫ്രാൻസിസ് ബേക്കൺ എഴുതി. ബൊത്തേറോയ്ക്കു ശേഷം ജനസംഖ്യയെ സംബന്ധിച്ചു് വില്യം പെറ്റിയും മറ്റു പലരും അഭിപ്രായങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മാൽത്തൂസിന്റേതു പോലുള്ള ആശയങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിച്ചവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ 18–ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ബെഞ്ചമിൻ ഫ്രാങ്ക്ളിൻ (1751), മിറാബ്യൂ (1756), ജെയിംസ് സ്റുവർട്ട് (1767), ടൗൺ ഷെൻഡ്(1786)എന്നീ പേരുകൾ എടുത്തുപറയാവുന്നതാണു്. മുൻപു പേർ പറഞ്ഞവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ വാല്യസിന്റെ അഭിപ്രായം അല്പം രാസാവഹമാണു്. സമത്വസുന്ദരമായ ഒരു കമ്മ്യൂണിസ്റു വ്യവസ്ഥിതിയാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സങ്കല്പം. യാഥാർത്ഥ്യികമായി ഈ സങ്കല്പം സാക്ഷാത്ക്കരിക്കപ്പെട്ടാലും പ്രായോഗിക കാരണങ്ങളാൽ ഇത്തരം ഒരു വ്യവസ്ഥിതി വളരെക്കാലത്തേയ്ക്കു നിലനില്ക്കയില്ലെന്നു വാല്യസ് വിശ്വസിച്ചു. മറ്റൊരു കാരണവും കൊണ്ടല്ല, ജനപ്പെരുപ്പം കൊണ്ടു മാത്രമാണു് ഈ വ്യവസ്ഥിതി തകരുന്നതു്. ഇത്തരം സമുദായം പെട്ടെന്നു ജനബാഹുല്യവും ദുരിതങ്ങളും കൊണ്ടു് നിറഞ്ഞതുമായിത്തീരുമെന്നായിരുന്നു വാല്യസിന്റെ പേടി. ഏതായാലും ഇതിൽ നിന്നു വാല്യസിന്റെ ഒരു സിദ്ധാന്തം വ്യക്തമാവുന്നുണ്ടു്. അവസരം കിട്ടിയാൽ ജനങ്ങൾ കണ്ടമാനം പെരുകും. ഒരു പ്രകൃതിനിയമമായിട്ടാണു് വാല്യസും തുടർന്നു് ഈ വഴിക്കു ചിന്തിച്ചവരും ജനസംഖ്യാവർധനവിനെ കരുതിയതു്.

ക്ഷണസാധനങ്ങളുള്ളിടത്തോളം വർധിക്കുവാനുള്ള പ്രവണതയാണു് ജനസംഖ്യയ്ക്കുള്ളതെന്നു് ബലമായി വിശ്വസിച്ചിരുന്ന ആളായിരുന്നു കെനേ. അതല്ലെങ്കിൽ ഏതു നാട്ടിലും പാവപ്പെട്ടവർ, പട്ടിണിക്കാർ എന്നീ വർഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകാൻ കാരണമെന്തെന്നു കെനേ സ്വയം ചോദിച്ചു. ജനസംഖ്യ, ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങൾക്കനുസരിച്ചിരിക്കുമെന്നു ആഡം സ്മിത്ത് എഴുതിയപ്പോഴും അദ്ദേഹം അന്നുവരെ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു വ്യക്തമായ കാര്യം അംഗീകരിക്കുക മാത്രമാണുണ്ടായതു്. തുടർന്നു് ബെക്കാറിയ, ജെനോവേസി എന്നീ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ തങ്ങളുടെ വിവാദങ്ങളിലൂടെ ഉത്തമ ജനസംഖ്യ എന്ന ആശയത്തിലെത്തിച്ചേർന്നു.

1798–ൽ പേരു വെയ്ക്കാതെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'ഉപന്യാസ'ത്തിൽ മാൽത്തൂസ് രണ്ടു പ്രമാണങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ചു. ഒന്നു്, മനുഷ്യന്റെ നിലനില്പിനു് ആഹാരം വേണം. രണ്ടു്, ലൈംഗികവികാരം ആവശ്യമാണു്; മാത്രമല്ല അതിന്റെ ശക്തി ഇന്നത്തെപ്പോലെ എക്കാലവും തുടരുന്നതാണു്. ഭക്ഷ്യപദാർഥങ്ങളെ

ക്കാം കൂടുതൽ വർധിക്കാനുള്ള ശേഷിയുണ്ട്, ജനസംഖ്യയ്ക്ക്. ഭക്ഷ്യപദാർഥങ്ങം 1, 2, 3, 4, 5, 6 എന്ന സമാന്തരശ്രേണിയിൽ വർധിക്കുമ്പോം ജനസംഖ്യ 1, 2, 4, 8, 16, 32 എന്ന ജ്യാമിതീയശ്രേണിയിൽ വർധിക്കുന്നു. ഈ രണ്ടു വർധനക്രമങ്ങളും തുടരുകയാണെങ്കിൽ, ജനസംഖ്യ ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങളെക്കാം എപ്പോഴും കൂടിനിൽക്കാതിരിക്കാൻ ഇടയില്ല. ഗോഡ്വിനും മറ്റും വിഭാവനം ചെയ്ത സുവർണകാലം യാദൃച്ഛികമായി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടുമെന്ന സങ്കല്പിച്ചാൽ പോലും അതു തുടർന്നു നിലനിൽക്കുന്നതിനു് യാതൊരു സാധ്യതയുമില്ലെന്നു് തെളിയിക്കുന്നതിനു് മാൽത്തൂസിനു് ഈ വാദം കൊണ്ടു നിഷ്പ്രയാസം കഴിഞ്ഞു. പരസ്പരം ആശ്രയിച്ചു നിൽക്കുന്ന രണ്ടു കാര്യങ്ങളാണു് ജനസംഖ്യയും ഭക്ഷ്യവും. ഇവയ്ക്കു് അനന്യാപേക്ഷങ്ങളായ പ്രമാണങ്ങം സ്ഥാപിക്കാനുള്ള ശ്രമം ശരിയല്ലെന്നു നമുക്കു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാം. എന്നാൽ മാൽത്തൂസിന്റെ ഉപന്യാസം ഉദ്ദേശിച്ച കാര്യം സാധിച്ചു. ഗോഡ്വിന്റെ സുവർണയുഗം അൻപതു കൊല്ലം പോലും നിലനിൽക്കുകയില്ലെന്നു സമർഥിക്കപ്പെട്ടു. ജനങ്ങംക്കാവശ്യത്തിനു ഭക്ഷണം തികയുകയില്ലെന്ന സ്ഥിതി സംജാതമാവുമ്പോം മനുഷ്യന്റെ സഹജസ്വഭാവങ്ങളായ മദമാത്സര്യങ്ങം പുറത്തുവരും. നിലനില്പിനുവേണ്ടിയുള്ള കടുത്ത മത്സരവും അതിനെത്തുടർന്നു് കാപട്യത്തിന്റെ ശക്തികളുമെല്ലാം പ്രകടമായിക്കൊള്ളും. തിന്മ കൊണ്ടു പരിഹാരമുണ്ടാവാതെ വരുമ്പോം, ദുരിതമായിരിക്കും ബാക്കിക്കാര്യം നോക്കാനുണ്ടാവുക. തിന്മയും ദുരിതവുമല്ലാതെ മൂന്നാമതൊരു പരിഹാരമാർഗം ഇല്ലെന്നു മാൽത്തൂസ് ശഠിച്ചു.

ഗോഡ്വിൻ, കൊണ്ടോറെ തുടങ്ങിയവരുടെ വാദത്തെ പൊളിക്കുകയെന്ന ഉദ്ദേശ്യം സാധിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോം മാൽത്തൂസ് തന്റെ 'ഉപന്യാസ'ത്തിലെ ന്യായങ്ങംക്കു് ഉപോൽബലകങ്ങളായ വസ്തുതകം കണ്ടെത്തുവാനുള്ള ശ്രമമാരംഭിച്ചു. ഇതിനു വേണ്ടി അദ്ദേഹം ധാരാളം വായിക്കുകയും സഞ്ചരിക്കുകയും ചെയ്തു. 1803-ൽ സ്വന്തം പേരു വച്ചു തന്നെ ഉപന്യാസത്തിന്റെ രണ്ടാം പതിപ്പു് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. വസ്തുതകളും കണക്കുകളും ഉദ്ധരിച്ചു ചേർത്തു് വാദമുഖങ്ങം കൂടുതൽ ശക്തമായി അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു് രണ്ടാം പതിപ്പിൽ. എന്നാൽ, ഒന്നാം പതിപ്പിലെ ആശയങ്ങളിൽ നിന്നു മാൽത്തൂസ് കുറെയൊക്കെ പിന്നോക്കം പോയിട്ടുള്ളതായും കാണുന്നു.

'ഉപന്യാസ'ത്തിന്റെ ഒന്നാം പതിപ്പിൽ, തിന്മയും ദുരിതവും മാത്രമാണു് ജനസംഖ്യാവർധനവിനെ നിരോധിക്കുന്ന രണ്ടു കാരണങ്ങം. എന്നാൽ ഇവ രണ്ടിനും പുറമേ, ആത്മസംയമനം എന്ന മൂന്നാമതൊരു കാരണം കൂടി രണ്ടാം പതിപ്പിൽ മാൽത്തൂസ് അവതരിപ്പിച്ചു. മൂന്നു് അടിസ്ഥാന പ്രമാണങ്ങളെപ്പറ്റി രണ്ടാം പതിപ്പിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ടു്. ഒന്നു്, ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങം ജനസംഖ്യയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നു; രണ്ടു്, പ്രബലവും പ്രകടവുമായ നിരോധനമുണ്ടായില്ലെങ്കിൽ, ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങം വർധിക്കുന്നേടത്തു് ജനസംഖ്യയും വർധിക്കും; മൂന്നു്, ജനസംഖ്യയെ നിരോധിക്കുന്ന ഉപാധികളെ ആത്മസംയമനം, തിന്മ, ദുരിതം എന്ന മൂന്നു വകുപ്പുകളിൽപ്പെടുത്താം.

രണ്ടാം പതിപ്പിൽ, ഒന്നാം പതിപ്പിനെ അപേക്ഷിച്ച് അപഗ്രഥനത്തിന്റെ നിലവാരം ഉയരുകയോ വാദഗതികൾ കൂടുതൽ ഭദ്രമാവുകയോ പ്രായോഗിക പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് സമാധാനം നൽകുന്നതിനുള്ള കെല്പ് കൂടുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. സിദ്ധാന്തങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള ശ്രമത്തിൽ പടയുപേക്ഷിച്ച പിൻവാങ്ങുന്ന സേനാനായകന്റെ ചിത്രമാണ് മാൽത്തൂസ് അനുവാചകഹൃദയത്തിൽ ഉദിപ്പിക്കുന്നതെന്നു് ഷും പീറർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നു. പ്രൊഫസ്സർ കാനൻ, 'ഉപന്യാസം' രണ്ടാം പതിപ്പിനെക്കുറിച്ചിങ്ങനെയെഴുതി: ''ഒരു വാദമെന്ന നിലയ്ക്ക് (അതു്) നിലംപരിശാവുകയും ഇല്ലാത്ത നിയമങ്ങൾ ഉദാഹരിക്കാൻവേണ്ടി ശേഖരിച്ച വസ്തുതകളുടെ ഒരു കൂട്ടക്കുഴപ്പമായി അവശേഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.'' തിന്മ, ദുരിതം എന്ന രണ്ടു നിരോധങ്ങളോടു് ആത്മസംയമനവും കൂടി ചേർത്തപ്പോൾ, ആദ്യത്തെ പതിപ്പിലെ വാദത്തിന്റെ അടിഭാഗം അടർത്തിക്കളയുകയായിരുന്നു മാൽത്തൂസ്. കാരണം ആത്മസംയമനം നിരോധമാർഗമാണെന്നു് അംഗീകരിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ, ഗോഡ്വിനും മറ്റും പറഞ്ഞ പൂർണതവും പ്രാപിക്കുന്നതിനു് മനുഷ്യരാശിക്കുള്ള പ്രധാന തടസ്സം നീങ്ങിക്കിട്ടുകയായി എന്നു സമ്മതിക്കാതെ തരമില്ല.

ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങളുടെ അളവു്, ജനസംഖ്യയുടെ പരിധി നിർണയിക്കുന്നു എന്ന പ്രമാണം സ്വയം സ്പഷ്ടമാണു്. രണ്ടാമത്തെ പ്രമാണം, ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾ വർധിക്കുമ്പോൾ തീർച്ചയായും ജനസംഖ്യയും വർധിക്കുമെന്നതാണു്. ഭക്ഷ്യം ജനത്തെ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തുന്നു മറ്റു തടസ്സങ്ങളൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ ജനസംഖ്യ 25 കൊല്ലം കൊണ്ടു് ഇരട്ടിയാകുമെന്നു് അമേരിക്കയിലെ അനുഭവങ്ങൾ വച്ചുകൊണ്ടു് മാൽത്തൂസ് പ്രസ്താവിച്ചു. എന്നാൽ 25 കൊല്ലം കൊണ്ടു് ഭക്ഷ്യം ഇരട്ടിപ്പിക്കുക വിഷമമാണു്. ഒരിക്കലെങ്ങനെ സാധിച്ചാൽത്തന്നെയും തുടർന്നുള്ള 25 വർഷം വീതമുള്ള കാലഘട്ടങ്ങളിൽ ഇതു സാധിക്കുകയില്ല. അപ്പോൾ ജനസംഖ്യയും ഭക്ഷ്യവും തമ്മിലുള്ള വിടവു വർധിച്ചുവരികയും ചെയ്യും. എന്നാൽ ഇപ്രകാരം വിടവുണ്ടായാലും അതു നിലനില്ക്കുന്നതിനു വഴിയില്ല. അധികമുള്ള ജനങ്ങൾ അപ്രത്യക്ഷരായേ മതിയാവൂ. പ്രകൃതിയൊരുക്കുന്ന സദ്യയിൽ വിളിക്കാതെ വരുന്നവർ ഉണ്ണാതെ പോവുകയേയുള്ളൂ എന്നാണു് മാൽത്തൂസിന്റെ ഉറച്ച വിശ്വാസം. അങ്ങനെ വരുന്നവരെ പറഞ്ഞയക്കാൻ പ്രകൃതിക്കു് സ്വന്തം മാർഗങ്ങളുണ്ടെന്നാണു്.

ജനങ്ങൾ അമിതമാകാതെ തടയുന്നതിനു് നിവാരണം, നിർമാർജനം എന്നു രണ്ടു വിധികളുള്ളതായി മാൽത്തൂസ് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ജനനനിരക്കു കുറയ്ക്കുവാനുപകരിക്കുന്ന എല്ലാ മാർഗങ്ങളും നിവാരണവിധിയിൽപ്പെടുന്നു. തിന്മയും ആത്മസംയമനവും ഇക്കൂട്ടത്തിലാണു് ചേർക്കേണ്ടതു്. മരണനിരക്കു വർധിക്കുന്നതിനിടയാക്കുന്ന കാരണങ്ങളെല്ലാം നിർമാർജനവിധിയാണു്. സാംക്രമികരോഗങ്ങൾ, ക്ഷാമങ്ങൾ, പ്രകൃതിക്ഷോഭങ്ങൾ, യുദ്ധങ്ങൾ എന്നിവയെല്ലാം ഈ ഇനത്തിൽ വരും. പ്രകൃതി വരുത്തിവെയ്ക്കുന്ന വിനകൾ കൊണ്ടു മരണനിരക്കു വർധിക്കുന്നതിനിടയായാൽ ദുരിതമാണു് ഫലം. മനുഷ്യന്റെ പ്രവൃത്തികളാണു്

മരണനിരക്ക് വർധിക്കുന്നതിനിടയാക്കുന്നതെങ്കിൽ അവയെ തിന്മയെന്നു വിശേഷിപ്പിക്കാം. എങ്കിലും അവയുടെ ഫലം ദുരിതമായിരിക്കും.

ആത്മസംയമനമെന്ന ഉപാധിയെപ്പറ്റി 'ഉപന്യാസ'ത്തിന്റെ ഒന്നാം പതിപ്പിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, അതു് 'ദുരിത'ത്തിനു ഇട നൽകുമെന്നാണു് അതിൽ മാൽത്തൂസ് പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നതു്. ആത്മസംയമനത്തിനു കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം നല്കപ്പെട്ടതു് രണ്ടാമത്തെ പതിപ്പിൽ മാത്രമാണു്. എങ്കിലും ഒരു ജനസംഖ്യാനിയന്ത്രണശക്തിയെന്നുള്ള നിലയിൽ അതിന്റെ പ്രാധാന്യം അത്ര വലുതാണെന്നു മാൽത്തൂസിനു വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നതായി രണ്ടാം പതിപ്പിലെ പ്രതിപാദനത്തിൽ നിന്നുപോലും തെളിയുന്നില്ല. ഒരു പ്രത്യേക രീതിയിലാണു് ആത്മസംയമനം അദ്ദേഹം നിർവചിച്ചതു്. ഭവിഷ്യത്തുകളെക്കുറിച്ചു മനസ്സിലാക്കി വിവാഹത്തിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞു നില്ക്കുകയും ഒഴിഞ്ഞു നില്ക്കുന്ന കാലത്തു തികച്ചും സന്മാർഗനിരതമായ ജീവിതം നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനു് ആത്മസംയമനം എന്നു മാൽത്തൂസ് പേരു നല്കി. വിവാഹത്തിനു ശേഷം ആത്മസംയമനം സാധ്യമാണെന്നു അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നില്ല. കല്യാണം കഴിഞ്ഞാൽ എത്ര കുഞ്ഞുങ്ങളുണ്ടാവുമെന്നു് ആർക്കും നിശ്ചയിക്കാനാവില്ല എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം.

ആഡം സ്മിത്തിനെയും റിക്കാർഡോയെയും പോലെ മാൽത്തൂസും സാമ്പത്തികകാര്യങ്ങളിൽ ഗവണ്മെൻറിടപെടലുകളും അനാവശ്യവും നിഷ്ഫലവും ഉപദ്രവകരവുമാണെന്നു വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ജനസംഖ്യയെ സംബന്ധിച്ചും ഈ തത്വം ശരിയാണെന്നു മാൽത്തൂസ് എഴുതി. ഗവണ്മെൻറിന്റെ പ്രോത്സാഹനം കൊണ്ടു ജനസംഖ്യ വർധിക്കുകയില്ല. കൂടുതൽ ജനങ്ങളുണ്ടായാൽ കൂടുതൽ മരണങ്ങളുണ്ടാവുമെന്നതുമാത്രമായിരിക്കും ഫലം. ജനസംഖ്യ വർധിക്കുന്നതിനൊരൊറ്റ സാഹചര്യമേ വേണ്ടൂ. ആഹാരം കൂടുതലുണ്ടാകുക എന്നതാണതു്. അതുണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞാൽ ജനസംഖ്യയെ പിടിച്ചുനിർത്താൻ നോക്കണ്ട. അന്യരാജ്യങ്ങളിലേക്കു കുടിയേറിപ്പാർക്കാൻ കൂടുതലാളുകളും പോയതു കൊണ്ടു് ജനസംഖ്യകുറയുമെന്നും പ്രതീക്ഷിക്കേണ്ടതില്ല. കാരണം, ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന സ്ഥാനം ഏറ്റെടുക്കാൻ പുതിയ ആളുകളുണ്ടായിക്കൊള്ളും. ആളൊഴിഞ്ഞു കിടക്കണമെങ്കിൽ ആഹാരമില്ലാതെയായാൽ മതി. കൃഷിയും വ്യവസായവും സ്തംഭിപ്പിക്കുക—ജനങ്ങളെ ചത്തൊടുങ്ങിക്കൊള്ളും. ജനസംഖ്യയെ ആശ്രയിച്ചല്ല, ഐശ്വര്യം നില്ക്കുന്നതു്; പ്രത്യുത ഐശ്വര്യത്തെ ആശ്രയിച്ചാണു് ജനസംഖ്യ നിൽക്കുന്നതു്. ആഹാരമുണ്ടെങ്കിലേ ജനങ്ങൾ വർധിക്കൂ; ആഹാരമുണ്ടായാൽ ജനങ്ങൾ വർധിക്കുന്നതിനു് ഒരു ഗവണ്മെൻറിന്റെയും ഒത്താശ വേണ്ടതാനും.

ഈ രീതിയിലുള്ള ചിന്താഗതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാൽത്തൂസ് ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന ദരിദ്രനിയമങ്ങളെ എതിർത്തു. ധനസഹായവും മറ്റും നൽകി സാധുക്കളുടെ ദുരിതങ്ങളകറ്റാൻ ശ്രമിക്കുന്നതു കൊണ്ടു് യാതൊരു ഫലവുമില്ല, ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ കൂടുതലുണ്ടാകാതെ പണം കൂടുതൽ നൽകുന്നതു മൂലം വില വർധിക്കുകയേയുള്ളൂ. സാധുക്കൾക്കു് അതു കൊണ്ടു് പ്രത്യേക ഗുണ

മൊന്നും ഉണ്ടാവുകയില്ല. അഥവാ അവർക്ക ഭക്ഷണം വാങ്ങാൻ കഴിയുന്നുണ്ടെന്നു വന്നാൽത്തന്നെയും, അതു കൊണ്ടവരുടെ പ്രശ്നം അവസാനിക്കുകയില്ല. കാരണം കൂടുതലാഹാരം ലഭിച്ചാൽ, അവരുടെയിടയിൽ കൂടുതൽ ജനങ്ങളം ഉണ്ടാവുകയും, തന്മൂലം ജീവിതനിലവാരം വീണ്ടും പഴയതു പോലെ ആയിത്തീരുകയും ചെയ്യും. പാവങ്ങളുടെ പാടും ദുരിതവും മാറാൻ ഗവണ്മെൻറിനെക്കൊണ്ടോ സഹകാര്യവ്യക്തികളെക്കൊണ്ടോ സാധ്യമല്ല. അവരുടെ കഷ്ടപ്പാടിനു്, അവർ തന്നെയാണു് കാരണം. മാൽത്തൂസിനെ, ഹൃദയശൂന്യനും പിന്തിരിപ്പനുമായി പലരും കണക്കാക്കി വന്നതിനുള്ള ഒരു കാരണം ഈ വിധത്തിലുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളാണെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല.

ജനസംഖ്യാപ്രശ്നത്തിനു ഫലപ്രദമായ യാതൊരു നിർദ്ദേശങ്ങളും മാൽത്തൂസിനു നൽകാനില്ലായിരുന്നു. വിവാഹം കഴിയുന്നതു നീട്ടിക്കൊണ്ടു പോവുകയെന്നതു് മാത്രമേ ഒരു മാർഗമായി അദ്ദേഹം കണ്ടുള്ളു. അതും അതു ഫലപ്രദമാണെന്ന അദ്ദേഹത്തിനു വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇന്നു സർവസാധാരണമായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള ജനനനിയന്ത്രണോപാധികളൊന്നും മാൽത്തൂസിനു് അംഗീകാര്യമായിരുന്നില്ല എന്നു കൂടി എടുത്തു പറയേണ്ടതുണ്ടു്.

മാൽത്തൂസിന്റെ ആശയങ്ങളം അന്നത്തെ യൂറോപ്പിനെ പിടിച്ചു കുലുക്കി. എന്നാൽ ഇന്നു് ഈ സിദ്ധാന്തത്തിനു് എന്തു പ്രസക്തിയാണുള്ളതു്? ലോകജനസംഖ്യ കഴിഞ്ഞ ഒന്നര നൂറ്റാണ്ടിനകം എത്രയോ മടങ്ങു വർധിച്ചിരിക്കുന്നു; അതിനോടൊപ്പം ഭക്ഷ്യോൽപാദനവും. സമ്പദ്സമൃദ്ധിയിലെത്തിയിട്ടുള്ള പല രാജ്യങ്ങളിലും ജനനനിരക്കു് വളരെ താണുപോയിരിക്കുന്നു. മാൽത്തൂസ് സ്വപ്നംകാണാത്ത നിരവധി കൃത്രിമമാർഗങ്ങളം ഇന്നു ജനനനിയന്ത്രണത്തിനു് പ്രയോഗിച്ചുവരുന്നുണ്ടു്. മാൽത്തൂസും റിക്കാർഡോയും ഭയപ്പെട്ടതുപോലെ ആഹ്രാസീപ്രത്യായനിയമം കർക്കശമായി അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടില്ല. സാങ്കേതികസമ്പ്രദായങ്ങളിൽ നിരന്തരമായി ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്ന വികാസമാണിതിനു് കാരണം. എന്നാൽ ലോകജനസംഖ്യയിൽ മൂന്നിൽ രണ്ടു ഭാഗവും, അവികസിതലോകത്തിന്റെ മുക്കാൽ ഭാഗവും ജനപ്പെരുപ്പം കൊണ്ടു വീർപ്പുമുട്ടുകയാണു്. ഇന്ത്യയും ബർമയും ഈജിപ്തുമെല്ലാം ഇതിൽ പെടും. ഈ പ്രശ്നങ്ങളിൽ ഭക്ഷ്യോൽപാദനവും ജനവർധനവും തമ്മിലുള്ള പന്തയത്തിൽ ഇന്നുവരെ ജനസംഖ്യയാണു് മുന്നിൽ നിൽക്കുന്നതു്. മാൽത്തൂസ് പറഞ്ഞതു പോലെ, മുയലിനെ ഉറക്കിക്കിടത്താതെ ആമയ്ക്കു പന്തയം ജയിക്കാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന നിലയാണു് ഇവിടങ്ങളിലുള്ളതു്.

ആഹ്രാസീപ്രത്യായനിയമം

മാൽത്തൂസിന്റെ ജനസംഖ്യാപ്രമാണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം ആഹ്രാസീപ്രത്യായ നിയമമായിരുന്നു. ടർഗോയും അതിനു മുൻപു് വില്യം പെററിയും ഇനിയമത്തെക്കുറിച്ചു് സവിസ്തരം പ്രതിപാദിച്ചിരുന്നു. 1777-ൽ ജെയിംസ് ആൻഡേഴ്സൺ എന്നയാളും ഈ നിയമത്തെക്കുറിച്ചു് രണ്ടു ലേഖനങ്ങളം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഭൂമി ചിലരുടെ കുത്തകയായിരിക്കുന്നതു കൊണ്ടല്ല, കാർഷികോൽപന്ന

ങ്ങളുടെ വില വർധിക്കുന്നതെന്നു മാൽത്തൂസ് വാദിച്ചു. അതിനു് മൂന്നു പ്രധാന കാരണങ്ങളും അദ്ദേഹമെടുത്തു പറഞ്ഞു. ഒന്നു് കൃഷിക്കാരന്റെ ആവശ്യത്തിനുള്ളതു മാത്രമല്ല, അതിലധികവും കൃഷിയിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നു; രണ്ടു് ഭൂമിയിൽ നിന്നുള്ള ഉൽപന്നങ്ങളും ജനവർധനവിനു വഴിതെളിക്കുകയും അങ്ങനെ അവയുടെ തന്നെ ചോദനം വർധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മൂന്നു് ഫലഭൂയിഷ്ഠമായ ഭൂമി താരതമ്യേന വിരളമാണു്. സാധനങ്ങളും ധാരാളം ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുമ്പോഴും അവയുടെ വില കുറയുക എന്നതാണു് സാധാരണ നിയമം. എന്നാൽ കാർഷികോൽപന്നങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ഈ നിയമം ബാധകമല്ല. അവ വർധിക്കുമ്പോഴും അവയുടെ വില യും വർധിച്ചു വരികയേയുള്ളൂ. കാരണം, അവ ജനപ്പെരുപ്പത്തിനു പ്രേരകമാ കുന്നുവെന്നതു തന്നെ.

ഈ വസ്തുതയാണു് പാട്ടം നിലവിൽ വരുന്നതിനു നിദാനം. ഫലപുഷ്ടി യുള്ള ഭൂമി ആവശ്യത്തിലധികമുള്ളപ്പോഴും ആരും ഭൂവുടമസ്ഥനു പാട്ടം കൊടുക്കുകയി ല്ല. പിന്നീടു് ഫലപുഷ്ടി കുറഞ്ഞതോ, സൗകര്യം കുറഞ്ഞ സ്ഥലത്തു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതോ ആയ നിലങ്ങളും കൃഷിചെയ്യേണ്ടിവരുമ്പോഴും മാത്രമേ പാട്ടമെന്ന പ്രശ്നം ഉദിക്കുന്നുള്ളൂ. ഏറ്റവും മോശപ്പെട്ട ഭൂമിയിൽ കൃഷി ചെയ്യുന്ന ആൾക്കും കൃഷി മുതലാകണമെന്നുള്ളതു കൊണ്ടു് കാർഷികോൽപന്നങ്ങളുടെ വില ഉയർന്നു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. വിലയും ഉൽപാദനച്ചെലവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസമാണു് പാട്ടം. പാട്ടം വർധിക്കുകയോ വർധിക്കാൻ സൗകര്യപ്പെടുകയോ ചെയ്താലല്ലാതെ ഫലപുഷ്ടി കുറഞ്ഞ പ്രദേശങ്ങളിലേക്കു് കൃഷി വ്യാപിപ്പിക്കാൻ ഇടയാവുകയി ല്ലെന്നും മാൽത്തൂസിനു നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നു. അതായതു് കാർഷികോൽപന്ന ങ്ങളുടെ വില കൂടുകയും, അതിന്റെ ഫലമായി മോശപ്പെട്ട നിലത്തിൽ കൃഷി ചെയ്താലും നഷ്ടമുണ്ടാവുകയില്ലെന്നു ബോധ്യമാവുകയും ചെയ്തതിനു ശേഷമേ, അത്തരം കൃഷി നടത്തപ്പെട്ട എന്നാണു് മാൽത്തൂസിന്റെ വാദം. ഇതും റിക്കാർ ഡോയുടെ വാദവുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുന്നതു രസാവഹമാണു്. റിക്കാർഡോ യുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, ജനസംഖ്യ കൂടുകയും, ഭക്ഷ്യപദാർഥങ്ങളും കൂടുതലാവശ്യ മായി വരികയും ചെയ്യുമ്പോഴും ജനങ്ങളും മോശപ്പെട്ട നിലങ്ങളിൽ കൃഷിയി റക്കാൻ നിർബന്ധിതരായിത്തീരുകയും അത്തരം നിലങ്ങളിൽ ഉല്പാദനച്ചെലവു് അധികമാവുന്നതിനാൽ അതനുസരിച്ചു് കാർഷികോൽപന്നങ്ങളുടെ വില കൂടു കയുമാണു്. ഈ രീതിയിലുള്ള വാദഗതിയുടെ പേരിൽ റിക്കാർഡോ പലപ്പോഴും വിമർശനവിധേയനായിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ മാൽത്തൂസിന്റെ വാദം കുറേക്കൂടി ഋജുവും യുക്തിസഹവുമാണെന്നു് കാണാം.

മൂല്യം, ഉൽപാദകാധ്വാനം, അമിതോൽപാദനം

1820 ൽ മാൽത്തൂസ് തന്റെ രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രതത്ത്വങ്ങളും എന്ന ഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ധനശാസ്ത്രത്തിലെ പ്രമാണങ്ങളും വളരെ കണിശമായവയാ യിരിക്കുകയില്ലെന്നു് മാൽത്തൂസ് ബലമായി വിശ്വസിച്ചു. കണക്കും ചിട്ടയും ഒപ്പിച്ചുള്ള ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ മാത്രമേ തുല്യവും സൂക്ഷ്മവുമായ പ്രമാണങ്ങളും ഉണ്ടാവു കയുള്ളൂ. ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിനു് അനുയോജ്യമായ സമീപനമേതു് എന്ന കാര്യ

ത്തെക്കുറിച്ച് റിക്കാർഡോയും മാൽത്തൂസും തമ്മിൽ നിരന്തരം ചർച്ചകളും തർക്കങ്ങളും നടത്തിവന്നിരുന്നു. അടിസ്ഥാനസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ രണ്ടുപേർക്കും അഭിപ്രായൈക്യമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും അവയെ ആസ്പദമാക്കി തികച്ചും ഭിന്നമായ നിഗമനങ്ങളിലാണ് അവരെത്തിച്ചേർന്നതു്. ഇതിന്റെ കാരണം അപഗ്രഥനരീതികളും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം മൂലമായിരുന്നുവെന്നു് അവർക്കു തോന്നി. എന്നാൽ ഏതു രീതിയാണു് മെച്ചമെന്ന കാര്യത്തെച്ചൊല്ലിയല്ല അവർ തർക്കിച്ചതു്. അവരവർ എത്തിച്ചേർന്ന നിഗമനങ്ങളാണു് ശരിയെന്ന നിലപാടിൽ അവർ ഉറച്ചു നിൽക്കുകയും, എതിർകക്ഷിയെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നതിനു് കഴിയാതെ വന്നപ്പോഴും, അതു് രീതികളിലുള്ള വ്യത്യാസത്തിന്റെ ഫലമാകാമെന്നു് ആശ്വസിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യുവന്നേയുള്ള. എന്നാൽ അപഗ്രഥനരീതികളിൽപ്പോലും റിക്കാർഡോയും മാൽത്തൂസും തമ്മിൽ മൗലികമായ വ്യത്യാസമില്ലായിരുന്നു എന്നതാണു സത്യം. രണ്ടു പേർക്കും സിദ്ധാന്തവൽക്കരണരീതിയോടു് പൂർണമായ ആഭിമുഖ്യമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ മാൽത്തൂസിന്റെ സിദ്ധാന്തവൽക്കരണശ്രമങ്ങളും ഒരു വഴിക്കും, റിക്കാർഡോയുടേതു മറ്റൊരു വഴിക്കുമാണു് പോയതു്. അപഗ്രഥനത്തിനവർ ആശ്രയിച്ചതും രണ്ടു തരത്തിലുള്ള വസ്തുതകളായിരുന്നു. ഈ കാരണങ്ങളും കൊണ്ടാണു് മൂല്യം, അമിതോൽപാദനം എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ചു് അവർ പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളായ നിഗമനങ്ങളിൽ എത്തിച്ചേർന്നതു്. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ സ്ഥായിയായ പ്രവണതകളിൽ റിക്കാർഡോ ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിച്ചപ്പോഴും, ഹ്രസ്വമായ പ്രവണതകളിലും ഫലങ്ങളിലുമായിരുന്നു മാൽത്തൂസിനു് കൂടുതൽ താല്പര്യം. അതിനാൽ റിക്കാർഡോയുടെ രീതി കേവലവും സൂക്ഷ്മവുമായിരുന്നു; മാൽത്തൂസിനേതു അല്പം താഴ്ന്ന സൈദ്ധാന്തികവിതാനത്തിലുള്ളതും.

മൂല്യം

മാൽത്തൂസിന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം റിക്കാർഡോയുടേതിനോടു് കിടപിടിക്കുന്നതായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും അവർ തമ്മിലുണ്ടായ ഒരു പ്രധാന തർക്കം മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ചായിരുന്നു. ആഡം സ്മിത്തിന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം തന്നെയായിരുന്ന മാൽത്തൂസിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെയും മൂലസ്രോതസ്സു്. എന്നാൽ സേയുടെ കമ്പോളസിദ്ധാന്തത്തിനു് സാധുത നൽകുന്നതിനിടയാക്കിയ റിക്കാർഡോയുടെ അധ്വാനസിദ്ധാന്തത്തിലെ നിഗമനങ്ങളെ നിരാകരിക്കേണ്ടതാണെന്നു മാൽത്തൂസിനു് ബോധ്യമായി. അതിനദ്ദേഹം നടത്തിയ ശ്രമത്തിന്റെ ഫലമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം. റിക്കാർഡോയുടെ മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിലെ ചില അപാകതകളും പുറത്തു കൊണ്ടുവരുന്നതിനു് മാൽത്തൂസിന്റെ ശ്രമം ഉപകരിച്ചു.

1814 ൽ എഴുതിയ ധാന്യനിയമങ്ങളുടെ ഫലങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള നിരീക്ഷണങ്ങളും എന്ന ലഘുപ്രബന്ധത്തിൽ, മാൽത്തൂസു് സ്മിത്തിന്റെ അധ്വാനസിദ്ധാന്തത്തെ വിമർശിച്ചിരുന്നു. ഒരു സാധനത്തിന്റെ മൂല്യം, അതു കൊടുത്തു വാങ്ങാ

വുന്ന അധ്വാനത്തിന്റെ അളവാണെന്ന സ്മിത്തിന്റെ നിർവചനമാണ് മാൽത്തൂസിന്റെ വിമർശനത്തിനു ശരവ്യമായതു്. എന്നാൽ ഈ നിർവചനം മാൽത്തൂസ് തന്നെ പിന്നീടുപയോഗിക്കുന്നു. മറ്റു സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതിനെന്നപോലെ, അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതിനും ഈ മാർഗമാണദ്ദേഹം സ്വീകരിക്കുന്നതു്. മാത്രമല്ല, മൂല്യത്തിന്റെ ഏറ്റവും നല്ല മാനദണ്ഡവും ഇതാണെന്നു് അദ്ദേഹം സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടു്.

അധ്വാനമെന്നു പറയുമ്പോഴും സജീവമായ അധ്വാനവും, കഴിഞ്ഞകാലങ്ങളിൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെട്ടതും നടപ്പുകാലത്തു് ഉൽപാദനത്തിനു് ഉപയോഗിക്കുന്ന സാധനങ്ങളിൽ അടക്കംചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഉൽപാദനവും ഉൾപ്പെടുമെന്നും അദ്ദേഹം മറ്റു ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ എഴുതിയിട്ടുണ്ടു്. പിന്നീടദ്ദേഹം ഒരുൽപാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തം അവതരിപ്പിച്ചു. ഇപ്പോഴത്തെയും കഴിഞ്ഞകാലത്തെയും അധ്വാനത്തിനു പുറമേ, ലാഭവും കൂടിച്ചേർന്നതാണു് ഒരു സാധനത്തിന്റെ മൂല്യമെന്നാണു് ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ സാരം. ഈ ഭേദഗതി അവതരിപ്പിച്ചശേഷവും ഒരു സാധനത്തിന്റെ മൂല്യം അതിനു പകരം കിട്ടാവുന്ന അധ്വാനമാണെന്ന സിദ്ധാന്തത്തിനപകടമൊന്നും വന്നിട്ടുള്ളതായി മാൽത്തൂസ് കരുതിയില്ല. അധ്വാനത്തിന്റെ വിനിമയമൂല്യവും, അധ്വാനഫലമായ ഉല്പന്നത്തിന്റെ മൂല്യവും തമ്മിൽ വ്യത്യാസം വരുന്നതായി റിക്കാർഡോയുടെ അപഗ്രഥനത്തിൽ നിന്നു തെളിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇതിൽ നിന്നും അധ്വാനത്തിനു നൽകപ്പെടുന്ന വിനിമയമൂല്യം അതിന്റെ യഥാർഥമൂല്യത്തിൽ കുറവാണെന്നു സമ്മതിക്കേണ്ട ഒരു നില വരുന്നു. ഈ ദുർഘടത്തിൽ നിന്നു രക്ഷപ്പെടുന്നതിനു് റിക്കാർഡോ തീരെ തൃപ്തികരമല്ലാത്ത ഒരു പോംവഴിയാണു് സ്വീകരിച്ചതു്. കമ്പോളത്തിലെ തല്ക്കാലസ്ഥിതി അനുസരിച്ചും മറ്റും അധ്വാനത്തിനു ലഭിക്കുന്ന മൂല്യം ഏറിയോ കുറഞ്ഞോ ഇരിക്കുന്നതു കൊണ്ടാണു് ഈ വ്യത്യാസം വരുന്നതെന്നായിരുന്നു റിക്കാർഡോയുടെ സമാധാനം. മാൽത്തൂസിന്റെ മാർഗം, മൂല്യനിർണയത്തിൽ ലാഭം കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തുക എന്നതായിരുന്നു. ഒരു സാധനം വിനിമയംചെയ്താൽ അതിലടങ്ങിയിട്ടുള്ളതിനെക്കാൾ കൂടുതലധ്വാനം വാങ്ങാൻ കഴിയുന്നതു്, ആ സാധനത്തിന്റെ മൂല്യത്തിൽ അധ്വാനത്തിനു പുറമേ, ലാഭം കൂടി അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതു കൊണ്ടാണെന്നായിരുന്നു ഇതിന്റെ അർഥം. അതായതു്, അധ്വാനം വിലയ്ക്കുടുക്കുകയും ഉല്പാദനത്തിനു വിനിയോഗിക്കുകയും അപ്രകാരം ഉത്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങൾ കൊണ്ടു് വീണ്ടും വിനിമയം തുടരുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ അധ്വാനം പോഷണംചെയ്യപ്പെടുന്നു എന്നു് മാൽത്തൂസിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. ഈയൊരു നിഗമനം ഒഴിവാക്കാനായിരുന്നു റിക്കാർഡോയുടെ ശ്രമം.

തന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തെ ആസ്പദമാക്കി ഫലപ്രദമായ ചോദനം എന്ന ആശയം മാൽത്തൂസ് വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുന്നു. ഉല്പാദനപ്രക്രിയ അഭംഗുരമായി തുടർന്നുപോകുന്നതിനു് അനുപേക്ഷണീയമായ ചോദനത്തിനാണു് ഫലപ്രദമായ ചോദനമെന്നു് മാൽത്തൂസ് പേർവിളിക്കുന്നതു്. ഒരു സാധനത്തിനു് ഫലപ്രദമായ ചോദനമുണ്ടെന്നു പറയണമെങ്കിൽ, ആ സാധനത്തിലടങ്ങിയി

ട്ടുള്ള അധ്വാനവും ലാഭവും ചേർന്നുള്ള മൊത്തം മൂല്യം, വിനിമയത്തിലൂടെ ഈ ടാകണം. മറെറാരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, ഉല്പാദനത്തിനു വേണ്ടി ഉല്പാദകൻ വിനിയോഗിച്ചിട്ടുള്ള അധ്വാനം, സാധനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ മൂല്യത്തിനു പുറമേ അയാളുടെ ലാഭവും കൂടി അയാൾക്കു് ആ സാധനം വിൽക്കുമ്പോൾ കിട്ടിയിരിക്കണം.

ഈ വാദത്തിൻെറ അടുത്തപടിയായി റിക്കാർഡോയുടെ മൂലധനസഞ്ചയന സിദ്ധാന്തത്തെ മാൽത്തൂസ് നിരൂപണവിധേയമാക്കുകയാണു്. ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത ഉപഭോഗത്തെ സാധൂകരിച്ചുകൊണ്ടാണു് ഈ നിരൂപണം മുന്നേറുന്നതു്. ഒരു സാധനം അതിൻെറ യഥാർഥമൂല്യത്തിനു്—അധ്വാനവും ലാഭവും ചേർന്നുള്ള മൂല്യത്തിനു്—വിൽക്കപ്പെടണമെങ്കിൽ അതിനെന്തു സാഹചര്യങ്ങളാണു വേണ്ടതു്? ഇവിടെ മാൽത്തൂസിനു് ഒരു തെറ്റു പിണയുന്നുണ്ടു്. മുതലാളി, അധ്വാനത്തിനു നൽകുന്ന മൂല്യത്തിൽ കൂടുതൽ ആ അധ്വാനം കൊണ്ടുൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന സാധനത്തിൻെറ മൂല്യമായി അയാൾക്കു കിട്ടുന്നുണ്ടെന്നു മാൽത്തൂസ് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതു് നാം കണ്ടുവല്ലോ. അധ്വാനവും മൂലധനവും തമ്മിൽ നടക്കുന്ന ഇടപാടിൽ കടികൊള്ളുന്ന ഈ തുല്യതയില്ലായ്മ, എല്ലാ ഇടപാടുകളിലും ഉള്ളതായി മാൽത്തൂസ് കണക്കാക്കി. മാത്രമല്ല, ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ നടക്കുന്ന ഭൂരിഭാഗം വിനിമയങ്ങളും അധ്വാനവുമായിട്ടാണു് നടക്കുന്നതെന്നും മാൽത്തൂസ് എടുത്തുപറയുന്നുണ്ടു്. അധ്വാനം രണ്ടു തരത്തിലുണ്ടു്; ഉൽപാദനക്ഷമവും അല്ലാത്തതും. മുതലാളി സാധാരണ വാങ്ങുന്നതു് ഉൽപാദനക്ഷമമായ അധ്വാനമാണു്. അതിനു കൊടുക്കുന്നതിൽ കൂടുതൽ മൂല്യം ആ അധ്വാനം കൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന ഉല്പന്നത്തിനു കിട്ടുമെന്നു് മുതലാളി പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഉല്പാദനക്ഷമമല്ലാത്ത അധ്വാനമാണു് വാങ്ങുന്നതെങ്കിൽ നൽകുന്ന മൂല്യത്തിനു പകരം, അയാൾക്കു് വിപണനമൂല്യമുള്ള യാതൊന്നും സിദ്ധിക്കുന്നില്ല. ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത അധ്വാനം (ഉദാ: വീട്ടുവേലക്കാർ, പാട്ടുകാർ, ഡാൻസുകാർ മുതലായവരുടെ അധ്വാനം) ആരും വാങ്ങുന്നില്ലെന്നു വെയ്ക്കുക. ഉല്പാദനക്ഷമമായ അധ്വാനം മാത്രമേ മുതലാളിമാർ വാങ്ങുന്നുള്ളൂ. അതിനു പ്രതിഫലമായി നൽകുന്ന മൂല്യത്തിൻെറ ആകെത്തുകയായിരിക്കും തൊഴിലാളികളുടെ മൊത്തം വേതനം. ഈ വേതനമുപയോഗിച്ചു്, അവരുടെ തന്നെ അധ്വാനത്തിൻെറ ഫലമായ ഉല്പന്നങ്ങൾ അവർ വില കൊടുത്തു വാങ്ങുന്നു. എന്നാൽ സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യത്തിൻെറ ആകെത്തുക, അവരുടെ വേതനത്തിൻെറ ആകെത്തുകയെക്കാൾ കൂടുതലായിരിക്കും. കാരണം, സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യത്തിൽ അധ്വാനത്തിൻെറ മൂല്യത്തിനു പുറമേ മുതലാളിയുടെ ലാഭവും കൂടി അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഈ പരിതസ്ഥിതിയിൽ, ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു മുഴുവൻ അവയുടെ യഥാർഥമൂല്യം (അധ്വാനം + ലാഭം) ഈടായിക്കിട്ടാൻ ഇടയില്ല. മുതലാളിമാർ പരസ്പരം നടത്തുന്ന വിനിമയങ്ങളിലൂടെ ഈ കുറവു് പരിഹരിക്കപ്പെടുമെന്നു കരുതാനും ന്യായമില്ല. പരസ്പരം കബളിപ്പിക്കാൻ കഴിയുമെന്നല്ലാതെ അത്തരം ഇടപാടുകളിൽ നിന്നു പ്രയോജനമുണ്ടാവുകയില്ല. ഇത്തരമൊരു പ്രതിസന്ധിയിൽ നിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടില്ലെങ്കിൽ, മുതലാളി

മാർക്ക മൂലധനം നിശ്ചയിക്കുന്നതിനും ഉൽപാദനം തുടർന്നു നടത്തുന്നതിനും താത്പര്യമില്ലാതെയാകും. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ പുരോഗതി പെട്ടെന്നു നിലച്ചുപോവുകയെന്നതായിരിക്കും ഫലം.

ഉൽപാദനക്ഷമമായ പ്രവൃത്തികളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന തൊഴിലാളികളിൽ നിന്നും, സഹനിർമാതാക്കളിൽ നിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന ചോദനത്തെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചു നിന്നാൽ പോരാ. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പുരോഗമനത്തിനു് എന്നതാണു് വസ്തുതയെങ്കിൽ, എന്താണിതിനൊരു പ്രതിവിധി? ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത അധ്വാനത്തിന്റെ പ്രയോജനം ഇവിടെയാണു പ്രത്യക്ഷമാകുന്നതു്. ഇത്തരം അധ്വാനം കൊണ്ടു് ഉൽപന്നം വർധിക്കുന്നില്ല; എന്നാൽ ഫലപ്രദമായ ചോദനം ഉണ്ടാകാൻ ഇതു സഹായിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. വൻപിച്ച ഉൽപാദനശേഷിയുള്ള ഒരു രാജ്യത്തിൽ ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത പ്രവൃത്തികളിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഉപഭോക്താക്കളുടെ വിപുലമായ ഒരു സംഘം ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതത്യന്താപേക്ഷിതമാണെന്നു മാൽത്തൂസു് സമർഥിക്കുന്നു. മുതലാളിക്കു ലാഭം ഈടായിക്കിട്ടുന്നതിനു് ഇവർ സഹായിക്കുന്നു. വേറൊരു പോംവഴിയുള്ളതു് മുതലാളിമാർ തന്നെ, ഉൽപന്നത്തിലൊരംശം ഉപഭോഗത്തിനെടുത്തുകൊള്ളുകയെന്നതാണു്. പക്ഷേ മാൽത്തൂസിനു് ഇതിലത്ര വിശ്വാസമില്ല. കാരണം, മുതലാളിവർഗത്തിന്റെ സ്വഭാവം കഴിയുന്നത്ര മിച്ചം പിടിക്കുകയെന്നതാണു്. ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത കാര്യങ്ങൾക്കു ചെലവുചെയ്യാൻ അവരുടെ താത്പര്യങ്ങൾ അവരെ അനുവദിക്കാനിടയില്ല.

ഒരു രാജ്യം എത്ര വേഗതയിൽ മൂലധനശക്തി വർധിപ്പിക്കുന്നുവോ, അതിനനുസരിച്ചു് ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത പ്രവൃത്തികളിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരുടെ എണ്ണവും വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണം. എന്നാൽ ഇത്തരക്കാരുടെ എണ്ണം കണക്കില്ലാതെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുക വിഷമമുള്ള കാര്യമാണു്. അതിനാൽ, സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയുടെ ഗതിവേഗത്തിനൊരു പരിധിയുണ്ടു്. അതിൽക്കവിഞ്ഞാൽ ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത ഉപഭോഗം എന്ന രക്ഷാമാർഗം വേണ്ടത്ര ഫലപ്രദമാകാതെ വരും; ആവശ്യത്തിനുള്ള ഫലപ്രദമായ ചോദനം ഇല്ലാതാവുകയും, ഉൽപാദനത്തിന്റെ പ്രേരകശക്തികൾ നിർജീവമാവുകയും ചെയ്യും. മൂലധനം സ്വരൂപിക്കേണ്ടതിലില്ലെന്നോ, ഉൽപാദനം വർധിപ്പിക്കുന്നതു തെറ്റാണെന്നോ ആയിരുന്നില്ല മാൽത്തൂസിന്റെ പക്ഷം. അതു രണ്ടും വേണം. പക്ഷേ അവയ്ക്കൊരു പരിധിയുണ്ടു്. ആ പരിധി കഴിഞ്ഞാൽ മിച്ചം വെയ്പും ഉപഭോഗവും തമ്മിലുള്ള താളം തെറ്റും.

ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത ഉപഭോഗം നടത്തുന്നവരുടെ മുൻപന്തിയിൽ നിൽക്കുന്നതു് ഭൂവുടമകളാണു്. പാട്ടം കൊണ്ടു ജീവിക്കുന്ന ഇക്കൂട്ടർ ഇത്തിക്കണ്ണികളല്ല; സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ സുഗമമായ പ്രയാണത്തിനു് അനുപേക്ഷണീയമായ സേവനം ചെയ്യുന്നവരാണു്. ഉൽപാദനം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനിടവരുത്താതെ, ചോദനം വർധിപ്പിക്കുന്നു എന്നതാണു് അവർ ചെയ്യുന്ന സേവനം. ഇവർക്കു പുറമേ വീട്ടുവേലക്കാർ, പട്ടാളക്കാർ, ഭരണക്കാർ, വക്കീലന്മാർ, വൈദ്യന്മാർ, പുരോഹിതന്മാർ തുടങ്ങി മറ്റു പല കൂട്ടരും ഈ വിഭാഗത്തിൽപ്പെടും. ഇത്തരക്കാർ ധാരാ

ളുമുണ്ടായിരുന്നാൽ, സാമ്പത്തികപുരോഗതി നിർവിഘ്നം തുടരുന്നതിനു് കഴിയും. ഇല്ലെങ്കിൽ പുരോഗതിയുടെ ഗതിവേഗം കുറയുകയോ, ഒരു പക്ഷേ നിലച്ചുപോവുകയോ ആവും ഫലം.

മാൽത്തൂസിന്റെ ആശയങ്ങളും മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ അന്തർലീനമായിക്കിടക്കുന്ന മൗലികമായ ചില തകരാറുകളും വെളിപ്പെടുത്തി. ഉൽപാദനത്തിനുതകാത്ത ഒരു വർഗത്തെ തീറ്റിപ്പോറ്റേണ്ടതു് ഈ വ്യവസ്ഥയുടെ നിലനില്പിനാവശ്യമാണെന്നു മാൽത്തൂസ് സമർഥിച്ചു. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ വ്യാപാരമാന്ദ്യവും, സ്തംഭനവുമുണ്ടാകുന്നതിനുള്ള സാധ്യതകളും മാൽത്തൂസ് ദർശിച്ചു. ഒരു പക്ഷേ കാലഹരണപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു സമുദായനീതിയെ നിലനിർത്തുന്നതിനുള്ള അവസാനശ്രമങ്ങളായിരുന്നു മാൽത്തൂസ് നടത്തിയതു് എന്നു വരാം. മൂലധനപ്രധാനമായ വ്യവസായസമ്പ്രദായത്തോടു് മാൽത്തൂസിനു് എതിർപ്പില്ല. എന്നാൽ വ്യവസായസംസ്കാരം ജന്മിതത്തെ കടപുഴക്കിയെറിയുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിനു സഹിക്കാനാവുമായിരുന്നില്ലെന്നതാണു്. ജന്മിതത്തിന്റെ വക്താവായി ഈ അഭിജാതവൈദികൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതിന്റെ കാരണം ഇതായിരിക്കണം. മാൽത്തൂസിന്റെ താത്പര്യങ്ങളും പിന്തിരിപ്പനാവാം; പക്ഷേ സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിൽ വളരെക്കാലം അവഗണിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു പ്രധാനകാര്യം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞുവെന്നതിൽ അദ്ദേഹം അഭിനന്ദനം അർഹിക്കുന്നു. ഫലപ്രദമായ ചോദനം എന്ന ആശയമാണിതു്. ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിലുണ്ടായ കൊടിയ വ്യാപാരമാന്ദ്യത്തിന്റെ കെടുതികളും അനുഭവിക്കുന്നതു വരെ ധനശാസ്ത്രം ഈ ആശയത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കം ശരിക്കു മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നില്ല എന്നു് നിസ്സംശയം പറയാം.

8

ബെന്താം, സേ, സീനിയർ

ജെറമി ബെന്താം (1748-1832)

നമ്മുടെ ചരിത്രാഖ്യാനം തുടരുന്നതിനു മുമ്പു് ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രചിന്തയെ പൊതുവേ സ്വാധീനിച്ചിരുന്ന ഒരു അസാമാന്യപ്രതിഭയ്ക്കു് ആദരാഞ്ജലി അർപ്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഡേവിഡ് ഹ്യൂമിന്റെയും ആഡം സ്മിത്തിന്റെയും റിക്കാർഡോയുടെയും മാൽത്തൂസിന്റെയും അത്യുന്നത ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനു സാക്ഷ്യംവഹിച്ചയാളാണു് അദ്ദേഹം. തത്വചിന്തയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാന വ്യാപാരമണ്ഡലമെങ്കിലും ധനശാസ്ത്രത്തിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാവനകൾ അഗണ്യങ്ങളല്ല. (നാലാംവയസ്സിൽ ചരിത്രം പഠിക്കുകയും, ലാറ്റിൻ വായിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന ഒരൽഭുതശിശുവായിരുന്നു ബെന്താം. പന്ത്രണ്ടാമത്തെ വയസ്സിൽ കോളേജിൽ പ്രവേശിക്കുകയും പതിനഞ്ചാമത്തെ വയസ്സിൽ ഓക്സ്ഫോർഡു സർവകലാശാലയിൽ നിന്നു് ബിരുദമെടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനു ശേഷം നിയമപഠനം നടത്തി. പക്ഷേ നിയമരംഗത്തു നിന്നു് വീണ്ടും അദ്ദേഹം തത്വചിന്തയിലേക്കു മാറി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളിൽ പലതും പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. മരണശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായപ്രകാരം ശാസ്ത്രാഭ്യസനത്തിനു വേണ്ടി കീറിമുറിക്കുകയുണ്ടായി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വത്തു മുഴുവൻ ലണ്ടൻ സർവകലാശാലയ്ക്കു് ഇഷ്ടദാനമായിക്കിട്ടി. എന്നാൽ അതിനദ്ദേഹമൊരു നിബന്ധനയേർപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ആ നിബന്ധനയനുസരിച്ചു് സർവകലാശാലയുടെ ബോർഡു മീറ്റിങ്ങുകളിൽ ''അദ്ദേഹം'' എപ്പോഴും സന്നിഹിതനായിരിക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അസ്ഥിപഞ്ജരത്തിനു മുകളിൽ കൃത്രിമമായി ഒരു ശരീരം ഉണ്ടാക്കി വേഷമിടുവിച്ചു് കയ്യിൽ ഒരു ചൂരലുമായി കസേരയിൽ ഇരുത്തിയിരിക്കുകയാണു്).

ബെന്താമിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട തത്വചിന്ത ഉപയുക്തതാവാദമെന്ന (Utilitarianism) പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്നു. ''സൗഖ്യപാരമ്യതത്വം'' എന്ന പേരിലും ഇതറിയപ്പെടാറുണ്ടു്. ഏറ്റവും കൂടുതൽ പേർക്കു് ഏറ്റവും കൂടുതൽ സൗഖ്യം കൈവരുന്നതെങ്ങനെ എന്ന പ്രശ്നത്തിനു് ഉത്തരം കണ്ടുപിടിക്കുക

യെന്നതായിരുന്നു ബെന്താമിന്റെ ലക്ഷ്യം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തത്വചിന്തയും സാമ്പത്തികനയവും പരിഷ്ക്കാരനിർദേശങ്ങളും 1780-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ 'സന്മാർഗത്തിന്റെയും നിയമനിർമാണത്തിന്റെയും തത്വങ്ങൾക്കൊരു മുഖവുര' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ബെന്താം ഏതാണ്ടിങ്ങനെ വാദിച്ചു:

വേദന, സുഖം എന്ന രണ്ടു പരമാധികാരശക്തികളുടെ കല്പനയ്ക്കു പ്രകൃതി മനുഷ്യസമൂഹത്തെ വിധേയമാക്കിയിരിക്കുകയാണു്. നാം എന്തു ചെയ്യണമെന്നും, നാം ചെയ്യുന്നതിന്റെ ഫലമെന്തായിരിക്കുമെന്നും നിശ്ചയിക്കുന്നതു് ഈ ശക്തികളാണു്. പ്രയോജനമെന്ന തത്വം ഈ വിധേയത്വത്തിന്റെ നിദർശനമാണു്. യുക്തിയും നിയമവും നടപ്പാകുന്നതു് ഈ വ്യവസ്ഥയുടെ ഫലമായിട്ടാണു്. പ്രയോജനതത്വത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഓരോ പ്രവൃത്തിയും സുഖദായകമാണോ അല്ലയോ എന്നു നിശ്ചയിക്കാം. സുഖവും സന്തോഷവും നന്മയും വളർത്തുകയോ, ദുഃഖവും വേദനയും തിന്മയും തടയുകയോ ചെയ്യുന്നതെല്ലാം പ്രയോജനപ്രദങ്ങളാണു്. ഇതൊരു വ്യക്തിയെ സംബന്ധിച്ചും സമൂഹത്തെ സംബന്ധിച്ചും പറയാവുന്ന തത്വമാണു്. ഒരു പ്രവൃത്തികൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന നന്മ അതിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന തിന്മയേക്കാൾ കൂടുതലാണെങ്കിൽ അതു മൊത്തത്തിലുള്ള നന്മ വർധിപ്പിക്കുന്നു.

ബെന്താമിന്റെ തത്വങ്ങൾ പുരോഗതി, പരിഷ്ക്കാരം, ജനകീയഭരണം എന്നിവയിലേക്കെല്ലാം വിരൽ ചൂണ്ടി. രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ശക്തി വർധിപ്പിക്കുന്നതിനും ഭരണാധികാരികൾക്കും സമ്പന്നവർഗങ്ങൾക്കും ധനം ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്നതിനും ഉള്ള വെറും ഉപകരണങ്ങളായി തൊഴിലാളികൾ കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു കാലത്തു് തൊഴിലാളിയായാലും മനുഷ്യൻ മനുഷ്യനാണെന്നു വാദിച്ചയാളാണു് ബെന്താം. ഏതെങ്കിലും പ്രവൃത്തിയുടെ ഫലമായി സാധാരണക്കാരനു കിട്ടുന്ന ഗുണം പണക്കാരനുണ്ടാകുന്ന ദോഷത്തെക്കാൾ കൂടുതലാണെന്നു നിശ്ചയമുണ്ടെങ്കിൽ അതു നല്ലതാണെന്നു ബെന്താം അനുശാസിച്ചു.

രാഷ്ട്രം ജനങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയാണെന്നും മറിച്ചുള്ള വിശ്വാസം അബദ്ധമാണെന്നും ബെന്താം വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ജനങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ആവശ്യമുള്ളപ്പോൾ ഗവണ്മെൻറുകൾ ഇടപെടുന്നതിൽ തെറ്റുണ്ടെന്നു അദ്ദേഹത്തിനു് അഭിപ്രായമില്ലായിരുന്നു. ഉപയുക്തതയെന്ന തത്വത്തെ മുറുകിപ്പിടിച്ച ചിന്തകന്മാർ സുഖവും ദുഃഖവും അളക്കുന്നതിനു് മാനദണ്ഡങ്ങൾ കണ്ടെത്താൻ ശ്രമിച്ചു. പണം ഇപ്രകാരമൊരു മാനദണ്ഡമായി സ്വീകരിക്കാമെന്നാണു് ബെന്താം കരുതിയതു്.

സ്വത്തുകൊണ്ടു സൗഖ്യം ഏറെക്കുറെ കണക്കാക്കാമെന്നു 'ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ തത്വശാസ്ത്ര'ത്തിൽ അദ്ദേഹം പറയുന്നു. പക്ഷേ സ്വത്തു കൂട്ടുന്നതനുസരിച്ചു സൗഖ്യം കൂടുകയില്ല. സ്വത്തു പതിനായിരം മടങ്ങു വർധിക്കണമെന്നില്ല. രണ്ടു മടങ്ങു പോലും വർധിക്കുന്നില്ല എന്നതായിരിക്കും പലപ്പോഴുമുള്ള സത്യം. സ്വത്തു കൂട്ടുന്നതോടൊപ്പം സൗഖ്യവർധനവിന്റെ തോതു കുറഞ്ഞു വരും. എന്നാൽ ഈ ന്യായത്തിൽ നിന്നും അതിന്റെ പ്രായോഗികവശത്തിലേക്കു കടക്കാൻ ബെന്താം തയ്യാറായില്ല. ബെന്താമിന്റെ സിദ്ധാന്തമനുസരിച്ചു് പണക്കാരിൽ നിന്നും

പാവപ്പെട്ടവരിലേക്ക് സമ്പത്ത് മാറിയാൽ പണക്കാർക്കുണ്ടാകുന്ന നഷ്ടാനുഭവത്തെക്കാൾ കൂടുതലായിരിക്കുമല്ലോ പാവപ്പെട്ടവർക്കുണ്ടാകുന്ന സൗഖ്യാനുഭവം. എന്നാൽ ഇത്തരം നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കു ബെന്താം എതിരായിരുന്നു. പണക്കാർക്ക് അരക്ഷിതബോധമുണ്ടായാൽ സാമ്പത്തികപുരോഗതി മുഴുവൻ അപകടത്തിലാവും. അതിനേക്കാൾ നല്ലത് പാവപ്പെട്ടവർ അങ്ങനെ തന്നെ തുടരാൻ വിട്ടേക്കുക എന്നതു തന്നെ. ഇതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിലപാട്.

ബെന്താമിന്റെ തത്വങ്ങൾ സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിന് ഉറച്ച ഒരടിത്തറ നൽകുന്ന കാര്യത്തിൽ വിജയിച്ചില്ല. ഉപയുക്തതയ്ക്ക് കണിശമായ ഒരു മാനദണ്ഡം കണ്ടുപിടിക്കാനുള്ള ശ്രമം അദ്ദേഹം തന്നെ അംഗീകരിച്ച ആഫ്രാസീഉപയുക്തതാനിയമം മൂലം തകരാറിലായി. രണ്ടുപേരുടെ വരുമാനം ഒന്നുപോലെ വർധിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവർക്കതുകൊണ്ടുള്ള പ്രയോജനം ഒരേ അളവിലായിരിക്കുമെന്ന് ഈ നിയമം വെച്ചുകൊണ്ടു പറയാൻ സാധ്യമല്ലല്ലോ.

മാത്രമല്ല വ്യക്തികളുടെ താത്പര്യങ്ങളുടെ ആകെത്തുകയാണ് സമൂഹത്തിന്റെ താല്പര്യമെന്ന പ്രസ്താവവും ശരിയല്ല. വ്യക്തികളുടെ താത്പര്യസീമയിൽപ്പെടാത്ത പലതും സമൂഹത്തിനു ശ്രദ്ധിക്കാനുണ്ടാവും. മാത്രമല്ല വ്യക്തികം സ്വന്തം താത്പര്യത്തിനു ചെയ്യുന്ന കാര്യങ്ങളുടെ മൊത്തം ഫലം സമുദായത്തിനു ദോഷമായിത്തീരുകയെന്നതും അസംഭവ്യമല്ല. കെയിൻസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ഇതിനു വേണ്ടത്ര ഉദാഹരണങ്ങൾ നൽകുന്നുണ്ട്.

ബെന്താമിന്റെ ഉപയുക്തതാവാദവും മനുഷ്യസ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആശയങ്ങളും റിക്കാർഡോ, ജോൺ സ്റ്റ്യൂവർട്ട് മിൽ, വില്യം സ്റ്റാൻലി ജെവോൺസ് എന്നീ പ്രമുഖ ശാസ്ത്രജ്ഞരെ സ്വാധീനിച്ചിരുന്നു.

ജീൻ ബാപ്റ്റിസ്റ്റ് സേ (1767-1832)

റിക്കാർഡോ, മാൽത്തൂസ് എന്നിവരുടെ സാമ്പത്തികസിദ്ധാന്തങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്തപ്പോൾ സേയുടെ കമ്പോളസിദ്ധാന്തത്തെപ്പറ്റി നാം സൂചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ സിദ്ധാന്തത്തെയും സേയുടെ മറ്റാശയങ്ങളെയും കുറേക്കൂടി വിശദമായി പരിശോധിക്കുകയെന്നതാണ് അടുത്തതായി വേണ്ടത്.

ഒരു വ്യാപാരിയായിരുന്ന സേ. 1803 ലാണ് രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രപ്രബന്ധം ആദ്യമായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്. 1814-ൽ ഇതിന്റെ രണ്ടാംപതിപ്പു പുറത്തു വന്നു. അക്കൊല്ലം ഫ്രഞ്ചുഗവണ്മെന്റിന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ വ്യവസായനില മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലണ്ടു സന്ദർശിക്കുകയുണ്ടായി. 1819-നു ശേഷം ഫ്രാൻസിലെ ഉന്നതവിദ്യാലയങ്ങളിൽ ധനശാസ്ത്രം പഠിപ്പിക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം വ്യാപൃതനായി.

1803-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ധനശാസ്ത്രപ്രബന്ധം ആഡം സ്മിത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളെ ഫ്രഞ്ചുജനതയ്ക്കു പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുകയെന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി രചിക്കപ്പെട്ടതായിരുന്നു. ഒരു പാഠ്യപുസ്തകമെന്ന നിലയിൽ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു യൂറോപ്പിലും അമേരിക്കയിലും വൻപിച്ച സ്വീകരണം ലഭിച്ചു. ആഡം സ്മിത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ ഒരു പ്രചാരകൻ എന്ന നിലയ്ക്കുമപ്പുറത്തേ,

മൗലികമായ ഏതെങ്കിലും സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവെന്ന നിലയ്ക്ക് സേ പരക്കെ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. എന്നാൽ കൂടുതൽ അംഗീകാരം അർഹിക്കുന്ന ഒരു ധനശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്നു സേ എന്നതാണ് പരമാർഥം. താൻ കണ്ടെത്തിയ നൂതനസത്യങ്ങളെ ഖണ്ഡനപരമായ നിരൂപണങ്ങൾക്കു വിധേയമാകാത്തവണ്ണം ഭദ്രമായി, ആകർഷകമായി അവതരിപ്പിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹം അക്ഷന്തവ്യമായ അനാസ്ഥയാണു പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ നേരെ ഉയർന്നു വന്ന വിമർശനങ്ങൾക്കു മറുപടി പറയുമ്പോഴും പോലും അദ്ദേഹം വേണ്ടത്ര വിവേചനബുദ്ധിയോ ശ്രദ്ധയോ കാണിച്ചില്ല എന്നതാണ് പരമാർഥം.

ആഡം സ്മിത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളോട് സേയ്ക്ക് അഗാധമായ ആദരവുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനം പോലെ കുത്തഴിഞ്ഞ ഒരു പുസ്തകം വേറെയില്ലെന്നു സേയ്ക്കു തോന്നി. നല്ല നല്ല ആശയങ്ങളും സിദ്ധാന്തങ്ങളും യാതൊരടുക്കും മുറയും ഇല്ലാതെ വാരിവലിച്ചെഴുതിയ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് അതെന്നു സേ തുറന്നു പറഞ്ഞു. ഈ കുഴപ്പങ്ങൾ നേരെയാക്കി ആഡം സ്മിത്തിന്റെ ആശയങ്ങൾ സാധാരണക്കാർക്കു പോലും .മനസ്സിലാകത്തക്കവണ്ണം പുനരാവിഷ്കരിക്കുകയെന്നതായിരുന്നു സേയുടെ ഉദ്ദേശ്യം. ഈ ഉദ്യമത്തിൽ സേ സ്തുത്യർഹമായ വിജയം വരിച്ചുവെന്നു നിസ്സംശയം പറയാവുന്നതാണ്.

ആഡം സ്മിത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാതാവെന്ന നിലയിൽ മാത്രം സേയെ കരുതുന്നതു തെറ്റാണ്. സേയുടെ ആശയങ്ങളുടെ പ്രധാന ഉറവിടം ഫ്രഞ്ചു ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ കൃതികളും തന്നെയായിരുന്നു. കോൺഡില്ലാക്, കാൻറില്ലൺ, ടർഗോ എന്നിവരുടെ കൃതികളും ഇക്കൂട്ടത്തിൽ എടുത്തു പറയേണ്ടവയാണ്. ഈ കൃതികളുടെ സ്വാധീനത്തിന്റെ ഫലമായി സ്മിത്തിനേറെതിൽ നിന്നു തികച്ചും വിഭിന്നങ്ങളായ പല സിദ്ധാന്തങ്ങളും സേയ്ക്ക് ആവിഷ്കരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു.

സ്മിത്തിന്റെ നിലപാടിൽ നിന്നും സേയുടെ അകൽച്ച ഏറ്റവും കൂടുതൽ കാണുന്നതു ഒരു പക്ഷേ മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിൽത്തന്നെയാണ്. മൂല്യത്തിന്റെ നിയാമകശക്തി, അധ്വാനമോ അല്ലെങ്കിൽ അധ്വാനമുൾപ്പെടെയുള്ള ഉൽപാദന ഘടകങ്ങളോ ആണെന്നതാണല്ലോ സ്മിത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനമായ മൂല്യസിദ്ധാന്തം. എന്നാൽ ഇതിനു നേരെ വിപരീതമായ ഒരാശയമാണ് സേയുടേതു്. അധ്വാനമോ മറ്റു ഘടകങ്ങളോ കൊണ്ടു് ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്നുവെന്നതുകൊണ്ടല്ല സാധനങ്ങൾക്കു മൂല്യമുണ്ടാവുന്നതു്. നേരെ മറിച്ചു് അവയ്ക്കാവശ്യക്കാരുള്ളതുകൊണ്ടാണു്. സാധനങ്ങളുടെ 'ഉപയോഗം' അഥവാ ഉപയുക്തതയാണു് അവയ്ക്കു മൂല്യം കല്പിച്ചുകൊടുക്കുന്നതു്. ഈ ആശയത്തിന്റെ ഉറവിടം 1776-ൽ ഗവണ്മെൻറും വാണിജ്യവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധങ്ങളെ എന്ന കോണ്ടിലാക്കിന്റെ ഗ്രന്ഥമായിരുന്നിരിക്കണം. കോണ്ടിലാക്കിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ഉപയുക്തത എന്നതൊരു ആശയമാണു്; വസ്തുക്കളുടെ ഒരു ഗുണവിശേഷമല്ല. മനുഷ്യമനസ്സിലാണു് ഈ ആശയം രൂപംകൊള്ളുന്നതു്. ആവശ്യം തീവ്രമാവുമ്പോൾ ഉപയുക്തതയും അധികരിക്കും. വ്യക്തിനിഷ്ഠമായ ഇന്നത്തെ മൂല്യസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ മുന്നോടിയായി കോൺഡില്ലാക്കിന്റെ ആശയങ്ങളെ കണക്കാക്കുന്നതിൽ

തെറ്റില്ല. സേയുടെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം അത്ര മികച്ചതല്ല. ഉപയുക്തത, ദൗർലഭ്യം എന്നിവയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന മൂല്യം. ഉപയുക്തതയെപ്പറ്റിയുള്ള മതിപ്പിന്റെ ആവിഷ്കൃത രൂപമാണ് വിനിമയമൂല്യം. സാധനങ്ങളുടെ പ്രദാനത്തിൽ വരുന്ന മാറ്റങ്ങളും വിലയെ ബാധിക്കും. പക്ഷേ ഉൽപാദനച്ചെലവും വിലയുമായി അഭേദ്യമായ ബന്ധമൊന്നുമില്ല. ഉൽപാദനച്ചെലവിനെക്കാളും വില കുറയുകയില്ലെന്നു മാത്രം. പക്ഷേ അതിനേക്കാളും എത്ര കൂടിയിരിക്കും വിലയെന്ന കാര്യം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു ഉപയുക്തതയുടെ കൂടുതൽ കുറവിനെ ആശ്രയിച്ചാണ്. ഇങ്ങനെ ഉൽപാദനച്ചെലവ്, വില, ഉപഭോക്താക്കൾ, ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങൾ എന്നിവ തമ്മിലുള്ള പരസ്പരബന്ധം, ഉൽപാദനഘടകങ്ങളുടെ മൂല്യം എന്നിവ ഉൽപന്നങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉൽപന്നങ്ങൾ കൊണ്ടു പ്രയോജനമുള്ളതുകൊണ്ട് അവയ്ക്കു മൂല്യം സിദ്ധിക്കുന്നു. ഈ മൂല്യം ഉൽപാദനഘടകങ്ങളിലേക്കു പ്രതിഫലിക്കുക മാത്രമേ ചെയ്യുന്നുള്ളൂ. സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം പ്രയോജനത്തോടൊപ്പം ദൗർലഭ്യത്തെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന് സേ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. സാധനങ്ങൾ വർധിക്കുമ്പോൾ അതായതു ദൗർലഭ്യം കുറയുമ്പോൾ മൂല്യം കുറയും. പ്രദാന—ചോദനങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചുള്ള ഈ സിദ്ധാന്തം പ്രയോജനാധിഷ്ഠിതസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഒരു വിശദീകരണമായി മാത്രമേ സേ കരുതിയിരുന്നുള്ളൂ.

ആദ്യം സ്മിത്തു രണ്ടു തരം ഉൽപന്നങ്ങളെക്കുറിച്ച് പ്രതിപാദിച്ചിരുന്നു. ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന നിമിഷത്തിൽത്തന്നെ നശിച്ചുപോവുന്ന ഉൽപന്നങ്ങൾ ആദ്യത്തെ തരത്തിൽപ്പെടുന്നു. (ഉദാ: ഭരണകർത്താക്കൾ, പട്ടാളക്കാർ, ന്യായാധിപന്മാർ തുടങ്ങി പാട്ടുകാർ, ആട്ടക്കാർ, കോമാളികൾ എന്നവർ വരെയുള്ളവരുടെ പ്രവൃത്തിയിൽ നിന്ന് ഇത്തരം ഉൽപന്നങ്ങളാണ് ഉണ്ടാകുന്നതു്. പാട്ടുകാരന്റെ പാട്ടു്, പാടിക്കഴിയുന്ന നിമിഷത്തിൽത്തന്നെ അന്തരീക്ഷത്തിൽ വിലയം പ്രാപിച്ചുപോകുമല്ലോ). ഉൽപാദനം കഴിഞ്ഞതിനു ശേഷം അല്പകാലത്തേയ്ക്കെങ്കിലും നിലനിൽക്കുന്ന ഉൽപന്നങ്ങളാണ് സ്മിത്തിന്റെ രണ്ടാമത്തെക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നവ. ഈ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്മിത്തു് അധ്വാനത്തെത്തന്നെ രണ്ടായി വിഭജിച്ചു: ഉൽപാദനക്ഷമമായ അധ്വാനമെന്നും ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത അധ്വാനമെന്നും ഭരണകർത്താക്കളുടെയും ഭിഷഗ്വരന്മാരുടെയും കലാകാരന്മാരുടെയും മറ്റും പ്രവൃത്തി ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത അധ്വാനത്തിന്റെ കൂട്ടത്തിലാണ്. പ്രവൃത്തിയെ ഇങ്ങനെ തരംതിരിക്കുന്നതിനോടു് സേ യോജിച്ചില്ല. വൈദ്യന്റെ പ്രവൃത്തി കൊണ്ടു ഉപയുക്തത ഉണ്ടായതുകൊണ്ടല്ലേ വില കൊടുത്തതു വാങ്ങുവാൻ ആളുകൾ തയ്യാറായതു്? ഉപയുക്തതയുള്ള എന്തു പ്രവൃത്തിയും ഉൽപാദനക്ഷമം തന്നെ. അവയ്ക്കു മൂല്യവുമുണ്ട്. ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത ഒരു പ്രവൃത്തിയുമില്ല. അതുപോലെ സാധനങ്ങളേ ഉൽപന്നമാവൂ എന്നു ശഠിക്കുന്നതിലും അർഥമില്ല. സേവനങ്ങളും ഉൽപന്നങ്ങൾ തന്നെ. എങ്കിലും സേവനങ്ങൾ വർധിക്കുകയും സാധനങ്ങൾ വർധിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു് ഏതു രാജ്യത്തിന്റെയും വികാസത്തിനു വിഘാതമാണെന്നു സേ സമ്മതിച്ചു.

എല്ലാത്തരം അധ്വാനവും ഉൽപാദനക്ഷമമാണെങ്കിൽ ചില തരം അധ്വാന

ങ്ങളിൽ നിന്നു് മിച്ചം ഉണ്ടാകുന്നുവെന്ന വാദത്തിനു് വലിയ പ്രസക്തിയില്ലാതെയാവും. പ്രകൃതിനിയമവാദക്കാർ പറഞ്ഞു, കൃഷി മാത്രമാണു് ഉൽപാദനക്ഷമമെന്നും അതിനാൽ കൃഷിയിൽ നിന്നു മാത്രമേ മിച്ചം ഉണ്ടാകുന്നുള്ളുവെന്നും. ആഡം സ്മിത്താകട്ടെ കൃഷി മാത്രമല്ല, വ്യവസായവും ഉൽപാദനക്ഷമമാണെന്നു കരുതി. സേവനരംഗങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ മാത്രമേ മിച്ചം ഉൽപാദിപ്പിക്കാത്തവരായുള്ളൂ. ഉൽപാദനക്ഷമമായ അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലമായി ഉണ്ടാകുന്ന മിച്ചത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു് പ്രകൃതിനിയമവാദികളും സ്മിത്തും പ്പെടെയുള്ള ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരും, സമൂഹത്തിലെ സാമ്പത്തികവിഭാഗങ്ങളുടെ വരുമാനം നിർണയിച്ചതു്. എന്നാൽ മിച്ചമെന്ന സങ്കല്പത്തിനു തന്നെ പ്രസക്തിയില്ലാതെ വരുന്നു, എല്ലാത്തരം പ്രവൃത്തിയും ഉൽപാദനക്ഷമമാണെന്നു കരുതുകയാണെങ്കിൽ. ഒരു കൂട്ടർ മിച്ചമുണ്ടാക്കുകയും മറ്റുള്ളവർ അതു പങ്കുവെയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്ന സിദ്ധാന്തത്തിനു പകരം എല്ലാ കൂട്ടരും ഉൽപാദനത്തിൽ അവരവരുടെ പങ്കു വഹിക്കുന്നുവെന്നും അതിനനുസരിച്ചു് അവരോരോരുത്തരും ഉൽപന്നത്തിന്റെ വിഹിതം അനുഭവിക്കുന്നുവെന്നുമുള്ള സിദ്ധാന്തം സ്വീകരിക്കപ്പെടേണ്ടതായും വരുന്നു.

സേ ഇത്തരമൊരു സിദ്ധാന്തം ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്നുണ്ടു്. സേയുടെ വീക്ഷണത്തിൽ ഉപയുക്തത ഉണ്ടാക്കണമെങ്കിൽ ഉൽപാദനഘടകങ്ങളുടെ സേവനവും സഹകരണവും വേണം. അധ്വാനം, പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾ, മൂലധനം എന്നു മൂന്നുതരം ഉൽപാദകഘടകങ്ങളുണ്ടു്. ഇവയുടെ സഹായം കൊണ്ടു നിർമിക്കുന്ന ഉൽപന്നങ്ങൾ പ്രയോജനമുള്ളവയായതുകൊണ്ടു് അവയ്ക്കു മൂല്യവുമുണ്ടു്. ആ മൂല്യത്തിനു കാരണം ഉൽപാദനഘടകങ്ങളായതിനാൽ ആ മൂല്യത്തിന്റെ അവകാശികളും അവ തന്നെ.

ഉൽപാദനഘടകങ്ങളെ ഒരുമിച്ചു കൊണ്ടുവരുന്നതിനും ഉൽപാദനം നടത്തുന്നതിനും മറ്റൊരു ഘടകം കൂടി വേണം. അല്ലാതെ അവ സ്വയമേവ ഒന്നു ചേർന്നു പ്രവർത്തിച്ചുകൊള്ളുകയില്ല. ഈ ഘടകമാണു് സംഘാടകൻ. ഉൽപാദനഘടകങ്ങളുടെ സേവനങ്ങൾ വിലയ്ക്കെടുത്തു് അവയെ പ്രവൃത്യുന്മുഖമാക്കി ഉൽപാദനം നടത്തുകയും ഉൽപന്നങ്ങൾ ഉപഭോക്താക്കൾക്കു നൽകുകയും ചെയ്യുന്നതു് ഈ ആളാണു്. ഉൽപാദനഘടകങ്ങളുടെ കമ്പോളത്തെയും ഉപഭോക്താക്കളുടെ കമ്പോളത്തെയും കൂട്ടിയിണക്കുന്ന കണ്ണിയാണു് സംഘാടകൻ എന്നു പറയാം. സാമ്പത്തികശാസ്ത്രസാഹിത്യത്തിൽ സംഘാടകൻ എന്ന സംജ്ഞ അവതരിപ്പിച്ച ആദ്യത്തെയാളും സേ അല്ല. കാൻറില്ലൺന്റെ കൃതിയിൽ സംഘാടകനെപ്പറ്റി പറയുന്നുണ്ടു്. പ്രകൃതിനിയമവാദികളുടെ കൃതികളിലും ഈ ഘടകത്തെക്കുറിച്ചു് പരാമർശങ്ങളുണ്ടു്. എന്നാൽ ഈ ഘടകത്തിനു് സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിൽ ശാശ്വതമായ സ്ഥാനം ലഭിച്ചതു് സേയുടെ കൃതിക്കു ശേഷം മാത്രമാണു്.

ഉൽപാദനഘടകങ്ങളെയെല്ലാം ഒരേ രീതിയിൽ വീക്ഷിച്ചതു കൊണ്ടു് പാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ചു മാത്രം ഒരു പ്രത്യേക സിദ്ധാന്തം വേണമെന്നു സേയ്ക്കു തോന്നിയില്ല. എല്ലാ ഉൽപാദനഘടകങ്ങൾക്കും അവയുടെ സേവനത്തിനു് ഉൽപ

ന്നത്തിന്റെ മൂല്യത്തിൽ ഓഹരി കിട്ടും. പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾക്കും മൂലധനത്തിനും അധ്വാനത്തിനും ഈ തത്വം ബാധകമാണു്. പിന്നെ കൃഷിഭൂമിക്കു മറ്റൊരു സിദ്ധാന്തമെന്തിനു്? റിക്കാർഡോയുടെ പാട്ടസിദ്ധന്തം സേ നിരാകരിച്ചതിന്റെ കാരണമിതാണു്.

ഉൽപാദനഘടകങ്ങളുടെ വിലകളും, ഉല്പന്നങ്ങളുടെ വിലകളും ഇവയെ സമന്വയപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു പോകുന്ന സംഘാടകൻ, ഇവയെല്ലാം തമ്മിൽത്തമ്മിലുള്ള ബന്ധങ്ങളും എന്നീ പടവുകളിൽകൂടി സാമ്പത്തികപ്രക്രിയയുടെ സന്തുലനനിയമങ്ങളും വിശകലനം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഒരു ശ്രമം നാം ഇവിടെ കാണുന്നുണ്ടു്. സേയുടെ കമ്പോളസിദ്ധാന്തവും ഈ വഴിക്കുള്ള ശ്രമത്തിന്റെ ഒരു നിദർശനമാണു്. ലീയോൺ വാൽറാസിനു മുമ്പു സാമാന്യ സന്തുലനാപഗ്രഥനമാർഗത്തിൽ സഞ്ചരിച്ച ഒരേകാന്തപഥികനാണു് സേ.

സേയുടെ കമ്പോളസിദ്ധാന്തത്തെപ്പറ്റി നാം പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. വാസ്തവത്തിൽ നിർഗമനസിദ്ധാന്തമെന്നു വേണം പറയുക. ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ആവിർഭാവം എങ്ങനെ ആയിരുന്നുവെന്നും അതിന്റെ മൗലികമായ ആശയം എന്തായിരുന്നുവെന്നും പരിശോധിക്കാം.

1810-ാമാണ്ടിനോടടുത്ത കാലത്തു് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ കയറ്റുമതിവ്യവസായം മിക്കവാറും സ്തംഭിച്ച നിലയിലായിരുന്നു. സാധനങ്ങൾ കയറ്റുമതി ചെയ്യാനാവാതെ കെട്ടിക്കിടന്നു. സിസ്മോണ്ടിയും മറ്റു പലരും ആവശ്യം നോക്കാതെ അമിതമായി സാധനങ്ങളുൽപാദിപ്പിച്ചതിനു് ഇംഗ്ലണ്ടിനെ പഴി പറഞ്ഞു. എന്നാൽ സേ ഈ സ്ഥിതിക്കു കാരണമായി കണ്ടെത്തിയതു മറ്റൊന്നാണു്. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നു സാധനങ്ങൾ പുറത്തയക്കണമെങ്കിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിനു പകരം സാധനങ്ങൾ കിട്ടണം. അതിനു തയ്യാറുള്ള മറ്റു രാജ്യങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ സാധനങ്ങൾ കയറ്റുമതി ചെയ്യപ്പെടുകയുള്ളൂ. എന്നാൽ അക്കാലത്തു് ഇംഗ്ലണ്ടുമായി വ്യാപാരബന്ധമുണ്ടായിരുന്ന മറ്റു പല രാജ്യങ്ങൾക്കും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നു വാങ്ങുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു പകരം നല്കാൻ ഒന്നുമില്ലായിരുന്നു. ചില രാജ്യങ്ങൾക്കു് അതിനു കഴിവുണ്ടായിരുന്നു; പക്ഷേ അവിടങ്ങളിൽ നിന്നുമുള്ള ഇറക്കുമതികൾ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിരോധിച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു. ഈ പരിതസ്ഥിതികളിൽ കയറ്റുമതിവ്യാപാരം സ്തംഭിക്കുകയല്ലാതെ നിവൃത്തിയില്ല. പക്ഷേ അതിന്റെ കാരണം, ഇംഗ്ലണ്ടു കണക്കിലധികം സാധനങ്ങൾ ഉല്പാദിപ്പിച്ചു എന്നതാണെന്നു പറയാനാവില്ല.

വിദേശവ്യാപാരകാര്യത്തിൽ ശരിയാണെന്നു കണ്ട ഈ ന്യായം, കുറേക്കൂടി വ്യാപകമായ അർഥമുള്ളതാണെന്നു സേയ്ക്കു ബോധ്യപ്പെട്ടു. ഒരു രാജ്യത്തിനു മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നു സാധനങ്ങൾ വാങ്ങണമെങ്കിൽ പകരം നല്കാൻ സാധനങ്ങൾ വേണമെന്നതു പോലെ, അധ്വാനവിഭജനം നടപ്പായിട്ടുള്ള ഒരു സമൂഹത്തിൽ ഓരോ വ്യക്തിയും സ്വന്തം ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറണമെങ്കിൽ അന്യർക്കാവശ്യമുള്ളതെന്തെങ്കിലും പകരം നല്കിയേ മതിയാവൂ. ഒരാൾ ഉല്പാദനത്തിലേർപ്പെടുന്നതിന്റെ അർഥം, അയാൾക്കു് അയാളുല്പാദിപ്പിക്കുന്ന സാധനങ്ങളോ ആ സാധനങ്ങളുടെ വിലയുള്ള മറ്റു സാധനങ്ങളോ ആവശ്യമുണ്ടെന്നാണു്. ഉല്പാദനം

വർധിക്കുന്നതിന്റെ തോതിൽത്തന്നെ ആവശ്യവും വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ഈ അർഥത്തിൽ ഉല്പാദനം (പ്രദാനം) തന്നെയാണു് ചോദനം നിറവേറുന്നതിനുള്ള വകയൊരുക്കുന്നതെന്നു പറയാവുന്നതാണു്. നാടിനുള്ളിലെ വ്യാപാരത്തിലായാലും വിദേശവ്യാപാരത്തിലായാലും സാധനങ്ങൾക്കു പകരം സാധനങ്ങൾ തന്നെയാണു് ആത്യന്തികമായി നല്കപ്പെടുന്നതു്. ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ എല്ലാ ഉല്പാദനശാഖകളും ഒപ്പത്തിനൊപ്പം വികസിക്കുന്നതും ഏതെങ്കിലും ചില ശാഖകൾ മാത്രം വികസിക്കുന്നതും വലിയ വ്യത്യാസമുള്ള കാര്യങ്ങളാണെന്നു് ഇതിൽ നിന്നു കാണാം.

ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ ഒരു ചെറിയ വ്യവസായശാഖയുടെ കാര്യം എടുക്കുക. ഈ ശാഖ തീരെ ചെറുതായതിനാൽ ഇതിൽ വരുന്ന മാറ്റങ്ങൾ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ ഏശുകയേ ഇല്ല. ഈ സങ്കല്പത്തിൽ, ഈ വ്യവസായത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം പരിശോധിക്കാം. സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ പൊതുനില ഈ ശാഖയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അതിനു സ്വാധീനിക്കാനാവാത്ത സംഗതിയാണു്. മറ്റെല്ലാ വ്യവസായശാഖകളും ചേർന്നാണു് ഈ പൊതുനില സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു് ഈ വ്യവസായത്തിന്റെ ഉല്പന്നങ്ങൾക്കു് എത്രമാത്രം ആവശ്യക്കാരുണ്ടു്, എന്തു വിലയ്ക്കുവ ചെലവാകും എന്നും മറ്റും നിശ്ചയിക്കപ്പെടുക. അതു പോലെ തന്നെ, ഈ വ്യവസായത്തിൽ ഉല്പാദനം നടത്തുന്നതിനാവശ്യമായ ഉല്പാദനഘടകങ്ങൾ വാങ്ങുമ്പോൾ അവയ്ക്കു നല്കേണ്ടിവരുന്ന വിലയുടെ കാര്യത്തിലും ഈ വ്യവസായത്തിനു ശബ്ദിക്കേണ്ട കാര്യമില്ല. നിലവിലുള്ള വിലകൾ കൊടുത്തു് അവയുടെ സേവനങ്ങൾ വാങ്ങുകയെന്നതു മാത്രമാണു് കരണീയം. ഉല്പാദനച്ചെലവിന്റെ കാര്യത്തിലും ഉല്പന്നവിലയുടെ കാര്യത്തിലും സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലാത്ത ഈ വ്യവസായത്തിനു് ഉല്പന്നം ഇത്രയായിരിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിക്കാൻ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടു്. ഏറ്റവും കൂടുതൽ ലാഭമുണ്ടാകുന്നതിനു് ഉല്പാദനം എത്രത്തോളമാകാമെന്നു കണക്കാക്കി, ആ കണക്കിൽ അതുറപ്പിച്ചു നിർത്തുകയായിരിക്കും ആ വ്യവസായം ചെയ്യുക. ആ കണക്കിലുള്ള ഉല്പന്നമാണു് സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ അപ്പോഴത്തെ പൊതുനിലയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആ വ്യവസായത്തിന്റെ സന്തുലിത ഉല്പാദനം. ഇതിൽക്കൂടുതലോ കുറവോ ആണു് ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതെങ്കിൽ ആ വ്യവസായം സന്തുലിതാവസ്ഥയിലല്ല എന്നും പറയാം. പക്ഷേ, സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ പൊതുനിലയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയല്ലാതെ ഏതെങ്കിലുമൊരുല്പാദനശാഖ സന്തുലനാവസ്ഥയിലാണോ അല്ലയോ എന്നു പറയുന്നതിൽ അർഥമില്ല. സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ ഓരോ നിലയ്ക്കും അനുയോജ്യമായി അതിലെ ഓരോ ഉല്പാദനശാഖയ്ക്കും സന്തുലിതമുല്പാദനം കണക്കാക്കാം. എന്നാൽ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ മൊത്തമുല്പാദനം സന്തുലിതമെന്നോ അസന്തുലിതമെന്നോ പറയുന്നതു നിരർഥകമാണു്.

എല്ലാപേരും കണക്കിൽക്കവിഞ്ഞുല്പാദിപ്പിക്കുന്നതു കൊണ്ടാണു് കമ്പോളങ്ങളിൽ സാധനങ്ങൾ കെട്ടിക്കിടക്കുന്നതെന്നു പറയുന്നതു് ശരിയല്ലെന്നു് മേല്പറഞ്ഞ വാദം വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടു്. മാത്രമല്ല, ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ ഓരോ അംഗത്തിന്റെയും നില മറ്റെല്ലാ അംഗങ്ങളുടെയും നിലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു,

ആശ്രയിച്ചും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുവെന്ന സാമാന്യസന്തുലനത്തിന്റെ ആശയവും ഈ വിശകലനത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഈ വിശകലനത്തിന്റെ മേന്മ സേ പോലും ശരിയായി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. അക്കാലത്തു വളരെ സജീവമായിരുന്ന ചില സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങൾക്കു പരിഹാരം നിർദ്ദേശിക്കാനുള്ള ഒരുപാധിയായിട്ടാണ് സേ തന്റെ സിദ്ധാന്തത്തെ ഉപയോഗിച്ചതു്. കടിഞ്ഞാണില്ലാത്ത സാമ്പത്തിക സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും സാമ്പത്തികരംഗത്തെ നിയന്ത്രണങ്ങൾ നീക്കുന്നതിനും വേണ്ടി അദ്ദേഹം തന്റെ സിദ്ധാന്തത്തെ ഒരായുധമാക്കി. പ്രദാനം സ്വന്തം ചോദനം സൃഷ്ടിക്കുന്നുവെന്നതു് ഒരു പടവാളിയായി ഉയർത്തപ്പെട്ടു. സേയുടെ വീണ്ടുവിചാരമില്ലാത്ത പല പ്രസ്താവങ്ങളും വിമർശനവിധേയമായി.

സാധനങ്ങൾക്കു പകരം ആത്യന്തികമായി സാധനങ്ങൾ തന്നെയാണു് നല്കപ്പെടുന്നതെന്നാണല്ലോ സേയുടെ പക്ഷം. പണം ഒരു മാധ്യമമേ ആകുന്നുള്ളൂ. ഒരു സാധനമുണ്ടാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ അതു വില്ക്കാൻ ഉല്പാദകൻ ധൃതിപിടിക്കാറുണ്ടു്. കാരണം, കാലം അതിന്റെ വിലയിടിച്ചു കളഞ്ഞേക്കാം. അതു പോലെ, ഉല്പന്നം വിറ്റു പണം കിട്ടുന്നു ആൾ, ആ പണം ചെലവാക്കാൻ ധൃതികാണിക്കും. എന്തെന്നാൽ, പണവും ഇരുന്നാൽ വില കുറഞ്ഞുപോവുന്ന സാധനമാണു്. ഇതിൽ നിന്നു് കൊട്ടക്കൽവാങ്ങലുകൾക്കു പണം ഉപയോഗിക്കുന്നതു കൊണ്ടു് വിശേഷിച്ചൊരു കുഴപ്പവുമുണ്ടാകാനില്ല. ചിലർ പണമുപയോഗിക്കാതെ കുഴിച്ചിട്ടുവെന്നു വെയ്ക്കുക. എന്നാൽ പോലും അവരുടെ സന്തതികൾ ആ പണം കണ്ടെടുക്കുമ്പോൾ അതു ചെലവാക്കിക്കൊള്ളും. ഒരു തലമുറക്കാലം പണം നിരുപയോഗമായി കിടന്നുവെന്നു കരുതിയാൽപ്പോലും തന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിനു് ഊനമൊന്നും വരികയില്ലെന്ന സേയുടെ നിലപാടു് രസാവഹമാണു്. എന്നാൽ, മൂല്യത്തിന്റെ ആസ്ഥാനമെന്ന നിലയിൽ പണം ശേഖരിച്ചു വെയ്ക്കുന്നതിനു ജനങ്ങൾ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതു കൊണ്ടു് സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ പ്രദാനവും ചോദനവും തമ്മിൽ ചേർച്ചയില്ലാതെ വരുന്നുവെന്നതാണു് മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിലെ ഏറ്റവും ഗുരുതരമായ പ്രശ്നമെന്നു കെയിൻസ് പ്രഖ്യാപിച്ചു. സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിലെ ഏറ്റവും അപകടപൂർണമായ സിദ്ധാന്തമായി അദ്ദേഹം സേയുടെ സിദ്ധാന്തത്തെ ചിത്രീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. പക്ഷേ, കെയിൻസ് സേയുടെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഒരു പോരായ്മയെ—പണത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സങ്കല്പത്തിലെ പോരായ്മയെ—മാത്രമാണു് ഖണ്ഡിച്ചതു് എന്നു പറയുകയാവും കൂടുതൽ ശരി.

3. നസ്സാവു വില്യം സീനിയർ (1790-1864)

സേയുടെയും ജർമനിയിലെ ധനശാസ്ത്രകാരന്മാരുടെയും ചിന്തകളിൽ നിന്നുത്തേജനം സിദ്ധിച്ച സീനിയർ, ആഡം സ്മിത്തിൽ നിന്നു് ജോൺ സ്റ്റുവർട്ടു് മില്ലിലേക്കുള്ള ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ വളർച്ചയിലെ മൂന്നാമത്തെ ഘട്ടത്തെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നു. റിക്കാർഡോയും മാൽത്തൂസുമാണു് ആദ്യത്തെ രണ്ടു ഘട്ടങ്ങൾ. (ഒരു ഗ്രാമീണ പുരോഹിതന്റെ പത്തു കുഞ്ഞുങ്ങളിൽ ഏറ്റവും മൂത്തയാ

ളായി ജനിച്ചു; ഓക്സ്ഫോർഡ് സർവകലാശാലയിൽ 1825 മുതൽ 1830 വരെയും 1847 മുതൽ 1852 വരെയും രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്ര പ്രൊഫസ്സറായിരുന്നു; അനേകം ഗവണ്മെൻറു കമ്മിഷനുകളിൽ പ്രവർത്തിച്ചു. ഏറ്റവും പ്രധാനകൃതി 1836 ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രത്തിൻെറ രൂപരേഖ. ആണ്. ഇതിനു പുറമേ, പണത്തെക്കുറിച്ചു് ഏതാനും പ്രസംഗങ്ങളും നടത്തിയിട്ടുണ്ടു്.) റിക്കാർഡോയ്ക്കു ശേഷം ധനശാസ്ത്രചിന്താമണ്ഡലത്തിൽ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്ന കോളിളക്കങ്ങളുടെ സ്വാധീനം സീനിയറിൻെറ സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ പ്രതിഫലിച്ചുകാണുന്നുണ്ടു്.

ജോൺ സ്റ്റ്യുവർട്ടു മില്ലിൻെറ പ്രശസ്തിയുടെ നിഴലിൽ, സീനിയറിനു് വേണ്ടത്ര അംഗീകാരം അക്കാലത്തു ലഭിക്കാതെ പോയി. ഈ വീഴ്ച പരിഹരിക്കുന്നതിനു് ഡോ. മരിയാൻ ബൗളി അടുത്ത കാലത്തു നടത്തിയ ശ്രമത്തിൻെറ ഫലമായി, സീനിയറിനു് ഇപ്പോഴും അർഹിക്കുന്ന സ്ഥാനം വകവെച്ചു കിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. (1937 ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതമായ നസ്സാവു സീനിയറും ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രവും എന്ന ഡോ. മരിയാൻ ബൗളിയുടെ ഗ്രന്ഥം പരിശോധിക്കുക.)

ചില അടിസ്ഥാനപ്രമാണങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി ധനശാസ്ത്രത്തെ ഏകീകരിക്കുന്നതിനു് സീനിയർ നടത്തിയ ശ്രമം എടുത്തുപറയേണ്ടതാണു്. നാലു് അടിസ്ഥാനതത്ത്വങ്ങളെപ്പറ്റിയാണു് അദ്ദേഹം പറയുന്നതു്. ഇതിലാദ്യത്തേതു് നിരീക്ഷണത്തിൽ നിന്നും മറ്റു മൂന്നെണ്ണം അനുഭവത്തിൽ നിന്നും ഉദിക്കുന്നു.

നാലു് അടിസ്ഥാനപ്രമാണങ്ങളും താഴെപ്പറയുന്നവയാണു്.

എത്രയും കുറഞ്ഞ ത്യാഗം കൊണ്ടു് കൂടുതൽ ധനമുണ്ടാക്കുന്നതിനു് എല്ലാപേരുമാഗ്രഹിക്കുന്നു എന്നതാണു് ആദ്യത്തേതു്. ആഡം സ്മിത്തു മുതൽ മിക്കവാറും എല്ലാ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ ഒളിഞ്ഞോ തെളിഞ്ഞോ കിടപ്പുള്ളതാണു് ഈ സങ്കല്പം. ഈ സങ്കല്പം അറിവിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നതാണെന്നാണു് സീനിയറുടെ അഭിപ്രായം.

രണ്ടാമത്തെ പ്രമാണം, മാൽത്തൂസിൻെറ ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തത്തിൻെറ ഒരു പുനഃപ്രസ്താവമാണു്. സീനിയർ, അതു് ഏതാണ്ടിങ്ങനെ നിർവചിക്കുന്നു. സ്വഭാവത്തിലും പ്രവൃത്തിയിലുമുള്ള തിന്മയോ, ജനങ്ങളിൽ ഓരോ വിഭാഗത്തിനും അവരവർ ശീലിച്ചുപോന്ന ജീവിതസൗകര്യങ്ങളും ലഭിക്കാതെവരുമെന്ന ഭീതിയോ ആണു് ജനസംഖ്യയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതു്.

സീനിയറുടെ മൂന്നാമത്തെ പ്രമാണം മൂലധനത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാണു്. ''ഉത്പന്നങ്ങളും പിന്നെയും ഉല്പാദനത്തിനു് ഉപയോഗിച്ചാൽ അധ്വാനത്തിൻെറയും മറ്റുല്പാദനഘടകങ്ങളുടെയും ഉല്പാദനശേഷി അഭംഗുരമായി വർധിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയും.'' മൂലധനത്തിൻെറ ഉല്പാദനക്ഷമതയെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു സങ്കല്പനമാണിതു്. ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെട്ട ഉല്പാദനോപാധിയാണല്ലോ മൂലധനം. ഉല്പന്നങ്ങളും ഉല്പാദനത്തിനു് ഉപയോഗിക്കുകയെന്നതുകൊണ്ടു് മൂലധനം ഉപയോഗിക്കുകയെന്നതാണു് ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു്. മൂലധനം കൂടുതൽ ഉപയോഗിച്ചാൽ ഉല്പാദനം അനസ്യൂതമായി വർധിച്ചുവരുമെന്നാണു് സീനിയറുടെ വാദം. മൂലധനം എത്ര

കവിഞ്ഞാലും ഉല്പാദനം വർധിപ്പിക്കാനുള്ള അതിന്റെ കഴിവു് നിശ്ശേഷം നശിച്ചുപോവുകയില്ലെന്നു സീനിയർ കരുതി.

നാലാമത്തെ അടിസ്ഥാന സങ്കല്പം ആഹ്രാസീപ്രത്യയനിയമമാണു്. കൃഷിരീതിയിൽ മാറ്റമുണ്ടായില്ലെങ്കിൽ കൂടുതൽ അധ്വാനം കൊണ്ടു് കൃഷിയിൽ അധ്വാനം വർധിപ്പിക്കുന്നതോതിൽ വിളവു വർധിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നു സീനിയർ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. കാർഷികരംഗത്തു മാത്രമേ ഈ നിയമം ബാധകമാകൂ എന്നും സീനിയർക്കുറപ്പുണ്ടായിരുന്നു. വ്യവസായങ്ങളിൽ അനുഭവം നേരെ വിപരീതമായിരിക്കുമെന്നു് അദ്ദേഹം ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ആരോഹപ്രത്യയനിയമം പോലെ പ്രാമാണികമായ ഒരു നിയമമല്ലെന്ന വസ്തുത സീനിയർ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പില്ക്കാലത്തു് ആൽഫ്രഡ് മാർഷലും എഡ്ജ് വർത്തുമാണു് ഈ വസ്തുത സമർഥിച്ചതു്.

സീനിയറുടെ വിതരണസിദ്ധാന്തങ്ങളും പരിശോധിക്കുന്നതിനു മുൻപു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തമെന്താണെന്നു നോക്കാം. മൂല്യമുള്ളവയെല്ലാം സമ്പത്താണു്. ദുർലഭവും പ്രയോജനപ്രദവും വിനിമയക്ഷമവും ആയിരിക്കണം, മൂല്യമുള്ളവയായിരിക്കണമെങ്കിൽ. അധ്വാനമാണു് മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതെന്ന അഭിപ്രായത്തോടു് സീനിയർ യോജിച്ചില്ല. അധ്വാനം നാമമാത്രമായി അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ചില സാധനങ്ങളും അമൂല്യങ്ങളായിക്കൂടെന്നില്ല. പവിഴങ്ങളും മുത്തുകളും എടുത്തു പറയാവുന്ന ഉദാഹരണങ്ങളാണു്. കടൽക്കരയിൽ കാറുകൊണ്ടു നടക്കുമ്പോഴും യാദൃച്ഛികമായി കണ്ടുകിട്ടുന്ന ഒരു പവിഴത്തിന്റെ മൂല്യം, അതു കുനിഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനുള്ള അധ്വാനത്തെ ആശ്രയിച്ചല്ല നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു്. നേരെ മറിച്ചു് അതിന്റെ ദുർലഭ്യവും ഉപയുക്തതയും അതിനത്യന്തമായ മൂല്യം നൽകുന്നു. എന്നാൽ അധ്വാനം കൊണ്ടു് ഉല്പാദിപ്പിക്കാവുന്ന സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു്, ആവശ്യമുള്ളതരം അധ്വാനത്തിന്റെ ദുർലഭ്യം കൊണ്ടും കൂടിയാണു് എന്നതു ശരിതന്നെ. സീനിയറുടെ ഈ മൂല്യസിദ്ധാന്തം റിക്കാർഡോയുടേതിൽ നിന്നു് തീരെ വിഭിന്നമാണെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടതില്ല. കാരണം, റിക്കാർഡോയും രണ്ടുതരം സാധനങ്ങളെപ്പറ്റിയും, അവയുടെ മൂല്യനിർണയത്തിലുള്ള വ്യത്യാസത്തെപ്പറ്റിയും പറയുന്നുണ്ടു്. അധ്വാനം കൊണ്ടു് പ്രദാനം വർധിപ്പിക്കാൻ കഴിയാത്ത സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം ചോദനം കൊണ്ടു മാത്രവും, മറ്റുള്ളവയുടേതു് അധ്വാനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുമാണു നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതെന്നാണു റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തം. സീനിയറുടെ അഭിപ്രായം, അധ്വാനമല്ല, ദുർലഭ്യമാണു് ഉല്പന്നങ്ങളുടെ വില നിർണയിക്കുന്നതെന്നാണു്. ദുർലഭ്യത്തിനു കാരണം അധ്വാനമായിക്കൂടെന്നില്ലെന്നു മാത്രം.

ഉപയുക്തതയെയും ദുർലഭ്യത്തെയും ആസ്പദമാക്കിയുള്ള ഈ മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു്, സീനിയർ പിന്നീടു് ഒട്ടൊക്കെ വഴുതിപ്പോകുന്നുണ്ടു്. വിതരണത്തെക്കുറിച്ചു ചർച്ചചെയ്യുമ്പോൾ അദ്ദേഹമിങ്ങനെ പറയുന്നു: ''പ്രദാനത്തിന്റെ താരതമ്യേനയുള്ള പരിമിതിയാണു് മൂല്യത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനമായ അംശം. ഉപയുക്തത അഥവാ ചോദനം അധികവും അതിനെ ആശ്രയിച്ചാണി

രിക്കുന്നതു്.'' പ്രധാനമാകട്ടെ, മൂന്നുല്പാദനോപാധികളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യപ്രയത്നം, ഉപഭോഗവർജനം, പ്രകൃതിയുടെ സർഗശക്തികളും എന്നിവയാണു് ഈ ഉപാധികളും. ഈ ഉപാധികളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി, പ്രധാനവർധനവിന്റെ പ്രതിബന്ധങ്ങളും ഏവയെന്നും ഈ പ്രതിബന്ധങ്ങളും വിനിമയത്തിനു വരുന്ന വിവിധ ഉല്പന്നങ്ങളുടെ ആപേക്ഷികമൂല്യങ്ങളെ എങ്ങനെ ബാധിക്കുന്നുവെന്നും സീനിയർ പരിശോധിക്കുന്നു.

റിക്കാർഡോയെപ്പോലെ അധ്വാനം മാത്രമാണു് മൂല്യത്തിന്റെ ഉറവിടമെന്നു സീനിയർ കരുതിയില്ല. മൂലധനവും അധ്വാനത്തോടൊപ്പം ഉല്പാദനക്ഷമമാണെന്നു സീനിയർ വിശ്വസിച്ചു. അധ്വാനസിദ്ധാന്തത്തെ മുറുകെപ്പിടിക്കുകയും, ലാഭമെന്ന പ്രതിഭാസത്തിനു വിശദീകരണം നൽകുകയും ചെയ്യാനുള്ള റിക്കാർഡോയുടെ അനുചരസംഘത്തിന്റെ അസാധ്യമായ ശ്രമത്തിൽ നിന്നു കരകയറിമാറുവാൻ ഈ സമീപനം സീനിയരെ സഹായിച്ചു.

അധ്വാനവും ഉപഭോഗവർജനവും ചേർന്നതാണു് ഉല്പാദനച്ചെലവു്. പ്രകൃതിയുടെ സർഗശക്തികളും ഒരുല്പാദനോപാധിയാണെങ്കിലും അവ എല്ലാവർക്കും ഒന്നുപോലെ അവകാശപ്പെട്ടതാണു്. അതുകൊണ്ടു് ഉല്പാദനച്ചെലവിൽ അവ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ല. സ്വതന്ത്രമത്സരമുള്ള സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥകളിൽ ഉല്പാദനച്ചെലവും വിലയും ഒപ്പമായിത്തീരും. പക്ഷേ ഇതുടനടി ഉണ്ടായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. ഉല്പാദനച്ചെലവും വിലയും ഒപ്പമാകുന്നതിനു കാലവിളംബമുണ്ടാകാം.

സ്വതന്ത്രമത്സരത്തിനു പകരം, കുത്തകസമ്പ്രദായങ്ങളാണു് നിലവിലുള്ളതെങ്കിൽ, ഉല്പാദനച്ചെലവിനു് വില നിർണയിക്കുന്നതിൽ അപ്രധാനമായ പങ്കുമാത്രമേ ഉണ്ടാവുകയുള്ളൂ. കുത്തകകളും തന്നെ പലവിധത്തിലുണ്ടു്. അവയെ പ്രധാനമായി നാലായി തിരിക്കാമെന്നു സീനിയർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഉല്പാദനോപാധികളുടെ മേലുള്ള നിയന്ത്രണത്തിന്റെ സ്വഭാവമനുസരിച്ചാണു് ഇങ്ങനെ തിരിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

ഉപയുക്തത, ഉല്പാദനച്ചെലവു്, പ്രദാനചോദനങ്ങളും എന്നിവയെല്ലാം സീനിയർ തന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ കണക്കാക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, അതു പ്രധാനമായും ഒരു പ്രദാനചോദന സിദ്ധാന്തമായിട്ടാണു് അറിയപ്പെടുന്നതു്.

സീനിയറുടെ വിതരണസിദ്ധാന്തത്തിലും ആത്മനിഷ്ഠമായ അംശങ്ങളും തെളിഞ്ഞു കാണാം. സേയെപ്പോലെ ഉൽപാദനോപാധികളുടെ മൂല്യം, ഉല്പന്നങ്ങളുടെ മൂല്യത്തിൽ നിന്നു് നേടുന്നതാണെന്നു് സീനിയർ വിശ്വസിച്ചു. അതുപോലെ, പാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ചു്, മറ്റുപാധികളുടേതിൽ നിന്നു വ്യത്യസ്തമായ ഒരു സിദ്ധാന്തത്തിനു പ്രസക്തിയുണ്ടെന്നു സീനിയറും കരുതിയില്ല. ആവശ്യത്തിനു വേണ്ടത്ര കൃഷിഭൂമിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടാണു് പാട്ടം നല്കപ്പെടുന്നതു്. എല്ലാ ഭൂമിയും ഒരുപോലെ ഫലപുഷ്ടിയുള്ളതായാലും, ഭൂമി ആവശ്യത്തിനില്ലെങ്കിൽ പാട്ടം നിലവിൽവരിക തന്നെ ചെയ്യും.

വേതനത്തെ സംബന്ധിച്ച സീനിയറുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും ദൃഢവും വ്യക്തവുമല്ല. വേതനനിധിസിദ്ധാന്തം എന്നതാണു് സീനിയറുടെ പേരിൽ പരക്കെ അറിയപ്പെടുന്നതു്. വേതനനിധിയെന്ന ആശയം സ്മിത്തിന്റെയും റിക്കാർഡോ

യുടെയും കൃതികളിൽ കാണാം. സീനിയർ ഈ ആശയം ആവർത്തിക്കുക മാത്രമാണു ചെയ്തതു്. തൊഴിലാളികളുടെ യഥാർഥ കൂലിനിരക്കു്, അവർക്കു ചെലവു കഴിയുന്നതിനു് നീക്കിവയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വകയുടെ വലുപ്പവും അവരുടെ എണ്ണവും അനുസരിച്ചിരിക്കുമെന്നാണു' സീനിയറുടെ പ്രസ്താവം. അവരുടെ ചെലവിനു നീക്കിവയ്ക്കപ്പെടുന്ന വക എങ്ങനെ നിശ്ചയിക്കുമെന്ന ചോദ്യത്തിനു് സീനിയർ തൃപ്തികരമായ ഉത്തരം നൽകിയിട്ടില്ല. എങ്കിലും രണ്ടു നിർദേശങ്ങളും അദ്ദേഹം നൽകുന്നുണ്ടു്. അതായതു്, അധ്വാനത്തിന്റെ ഉല്പാദനക്ഷമത, വേതനവും ലാഭവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം എന്നീ കാര്യങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചാണു് വേതനനിധിയുടെ വലുപ്പം നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതു്.

സീനിയറുടെ നാമവുമായി ഏറ്റവും കൂടുതൽ ബന്ധപ്പെടുത്തി പറയാറുള്ളതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൂലധനസിദ്ധാന്തമാണു്. മൂലധനം എന്ന വാക്കു് അദ്ദേഹം ഉപയോഗിക്കുന്നില്ല. വളരെപ്പേർ പല അർഥത്തിലും ഉപയോഗിച്ചു് വിലക്ഷണമാക്കിയ ഒരു വാക്കാണു് മൂലധനമെന്നു് സീനിയർക്കു തോന്നി. അതിനു പകരമാണു് ഉപഭോഗവർജനം എന്ന പദം അദ്ദേഹമുപയോഗിക്കുന്നതു്. ഉപഭോഗത്തിനെടുക്കാവുന്ന വരുമാനത്തിൽ നിന്നു് ഒരു ഭാഗം ഉല്പാദനത്തിനു മാറ്റിവെച്ചാൽ ഉല്പാദനം വർധിക്കും. പക്ഷേ ഉപഭോഗം കുറയ്ക്കാതെ ഇതു സാധ്യമല്ല. അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു തന്നെ അന്യഥാ സാധിക്കുമായിരുന്ന ഉപഭോഗം വേണ്ടെന്നുവെയ്ക്കുന്ന നടപടിക്കാണു് ഉപഭോഗവർജനം എന്നു സീനിയർ പേരിട്ടതു്. അധ്വാനം, പ്രകൃതിശക്തികൾ എന്നിവയിൽ നിന്നു് ഭിന്നമായതും മൂലധനത്തിന്റെ നിലനില്പിനാവശ്യമായതും വേതനത്തിനോടു് അധ്വാനത്തിനുള്ള ബന്ധം ലാഭകരമാക്കുന്നതുമായ ഉപാധിയാണു് ഉപഭോഗവർജനം.

ഉപഭോഗവർജനം എന്ന വാക്കിൽ വേദനയോ ത്യാഗമോ അനുഭവിക്കുന്നുവെന്ന ഒരാശയം അന്തർഭവിച്ചിട്ടുള്ളതു പോലെ തോന്നാം. അതുകൊണ്ടു് ഈ വാക്കിനെച്ചൊല്ലി ധാരാളം വിമർശനങ്ങളും പരിഹാസങ്ങളും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ലസ്സാം, മാർക്സ് എന്നിവരുടെ പേരുകളും ഇക്കൂട്ടത്തിൽ പ്രത്യേകം എടുത്തുപറയേണ്ടവയാണു്. മുതലാളിമാരാണല്ലോ മിച്ചം വെയ്ക്കുന്നതു്. നിത്യച്ചെലവിനുള്ളതു മാത്രം കൂലിയായിക്കിട്ടുന്ന തൊഴിലാളികൾക്കു മിച്ചംവയ്ക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. കോടീശ്വരന്മാരായ മുതലാളിമാർ, മിച്ചംവെക്കുന്നതിൽ അന്തർഭവിക്കുന്ന ഉപഭോഗവർജനശീലത്തെയും, വരുമാനം മുഴുവൻ ചെലവഴിക്കുന്ന തൊഴിലാളികളുടെ ധൂർത്തിനെയും കുറിച്ചു് ലസ്സാം നിന്ദാപൂർവം പരിഹസിച്ചെഴുതി. ഉപഭോഗവർജനത്തിനു നേരെയുയർന്ന ആക്ഷേപശരങ്ങളിൽ നിന്നു, ഈ ആശയത്തെ രക്ഷിക്കാൻ ആൽഫ്രഡ് മാർഷൽ കാത്തിരിപ്പു് എന്ന സംജ്ഞ പിന്നീടിതിനു പകരം അവതരിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി.

ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ ധനശാസ്ത്രജ്ഞനെന്ന നിലയ്ക്കു് ഒരക്ഷരം പോലും ഉപദേശം നല്കിപ്പോകരുതെന്നു സീനിയർ വിലക്കിയിട്ടുണ്ടു്. ആ അവകാശം എഴുത്തുകാർക്കും രാഷ്ട്രീയക്കാർക്കും മറ്റുമുള്ളതാണു്. ഏതു പ്രശ്നത്തിനും നാനാവശങ്ങളുണ്ടായിരിക്കും, അതിലൊന്നു മാത്രമാണു് സാമ്പത്തികമായ വശം. ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട വശങ്ങളിലൊന്നു് സാമ്പത്തികമാണെന്നതിൽ സംശയമില്ല.

എങ്കിലും എല്ലാ വശങ്ങളും പഠിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കു മാത്രമേ അഭിപ്രായം പറയാനും ഉപദേശം നല്കാനും അർഹതയുള്ളൂ. ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ ന്യായവും പ്രമാണവും പറയുക മാത്രം ചെയ്താൽ മതി. ഈ അഭിപ്രായം സ്വന്തം ജീവിതത്തിൽ പകർത്താൻ സീനിയർ ഉദ്യമിച്ചില്ലയെന്നതു് എടുത്തു പറയേണ്ട കാര്യമാണു്. അനേകം പ്രായോഗികപ്രശ്നങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം സ്വാഭിപ്രായം പറയുകയും സമർഥിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്.

സാമ്പത്തികനയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കറകളഞ്ഞ സ്വാതന്ത്ര്യവാദിയായിരുന്നു സീനിയർ. 1834 ലെ ദരിദ്രനിയമപരിഷ്ക്കരണം, 1837-ലെ ഫാക്ടറി നിയമനിർമാണം, 1841 ലെ കൈത്തറിനെയ്ത്തുകാരുടെ പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണം എന്നിവയിൽ സീനിയർ സജീവമായ പങ്കു വഹിച്ചു. ഫാക്ടറിനിയമത്തെ എതിർത്തുകൊണ്ടു് സീനിയർ പ്രകടിപ്പിച്ച അഭിപ്രായങ്ങളും മാർക്സിന്റെ നിശിതമായ വിമർശനങ്ങൾക്കു വിധേയമായി. പന്ത്രണ്ടു മണിക്കൂർ അധ്വാനസമയം പത്തു മണിക്കൂറായി കുറച്ചാൽ മുതലാളിമാരുടെ ലാഭം അപ്രത്യക്ഷമായിപ്പോകുമെന്നായിരുന്നു സീനിയറുടെ വാദം. ഒടുവിലത്തെ രണ്ടു മണിക്കൂറിലാണു് ലാഭം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതെന്നു സീനിയർ വിചാരിച്ചു. അധ്വാനസമയം കുറയ്ക്കുന്നതിനു പകരം തൊഴിലാളികൾക്കു പാർപ്പിടമുണ്ടാക്കിക്കൊടുത്താൽ മതിയെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർദേശം. തൊഴിലാളികൾക്കു സംഘടനാസ്വാതന്ത്ര്യം പാടില്ലെന്നു സീനിയർ നിർബന്ധംപിടിച്ചു. 1834 ലെ ദരിദ്രനിയമത്തിലെ കർക്കശമായ പല വ്യവസ്ഥകൾക്കും കാരണം സീനിയറുടെ അഭിപ്രായങ്ങളായിരുന്നു. പിൽക്കാലത്തു് അയർലണ്ടിലെ ദുരിതങ്ങൾ നേരിട്ടു കാണാനിടയായപ്പോൾ സീനിയർ തന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യവാദത്തിൽ ചില വിട്ടുവീഴ്ചകൾ വരുത്തി. ഏതായാലും സാമ്പത്തികനയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു് സുചിന്തിതമായ ഒരു സിദ്ധാന്തം സീനിയർക്കുണ്ടായിരുന്നതായി തോന്നുന്നില്ല.

9

ജോൺ സ്റ്റ്യൂവർട്ട് മിൽ

ക്ലാസ്സിക്കൽ പ്രസ്ഥാനത്തിലെ മഹാരഥന്മാരിൽ അവസാനത്തെയാളായിരുന്ന മിൽ (1806–1873). ആഡം സ്മിത്തിനും റിക്കാഡോയ്ക്കും സ്വതസ്സിദ്ധമായിരുന്ന മൗലിക പ്രതിഭ മില്ലിൽ എപ്പോഴും കണ്ടില്ലെന്നു വരാം. മിൽ അതൊട്ടും അവകാശപ്പെട്ടിരുന്നില്ല താനും. റിക്കാർഡോയ്ക്കുശേഷം ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും പലവിധത്തിലുള്ള വിമർശനങ്ങൾക്കു വിധേയമായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. സോഷ്യലിസ്റ്റുകളും ഒരു വശത്തു്, റൊമാന്റിസിസ്റ്റുകളും മറെറാരു വശത്തു്; മാൽത്തൂസ്; ഡിസ മോണ്ടി തുടങ്ങിയ സംശയാലുക്കളും ഇനിയൊരു വശത്തു്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പിൻതുടർച്ചക്കാരായ സേയും സീനിയറും പോലും റിക്കാർഡോയുടെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ പലതും തിരസ്ക്കരിച്ചു. ധനശാസ്ത്രചിന്തയിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിനു് ഉണ്ടായിരുന്ന പ്രാമാണ്യം തന്നെയും നഷ്ടപ്പെട്ടുവരികയായിരുന്നു. റിക്കാഡോയുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതിനു ശേഷമുള്ള രണ്ടു മൂന്നു വ്യാഴവട്ടക്കാലത്തു് ഈ കാലഘട്ടത്തിലുണ്ടായ പുതിയ ആശയങ്ങളും തത്വങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളിച്ചുകൊണ്ടു്, ആഡം സ്മിത്തിന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മാതൃകയിൽ, സിദ്ധാന്തത്തിനും പ്രായോഗിക നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കും ഒന്നുപോലെ പ്രാധാന്യം നൽകിക്കൊണ്ടുള്ള ഒരു പുതിയ ധനശാസ്ത്രഗ്രന്ഥം ഉണ്ടാകേണ്ടതാണെന്നു് ജോൺ സ്റ്റ്യൂവർട്ട് മില്ലിനു് ബോധ്യമായതിന്റെ ഫലമാണു്, അദ്ദേഹം 1848–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച രാഷ്ട്രീയ ധനതത്വങ്ങൾ (Principles of Political Economy with some of their applications to Social Philosophy). ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഒരു പുനഃപ്രസ്താവന എന്നതിൽക്കവിഞ്ഞ മേന്മയൊന്നും തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിനു് മിൽ അവകാശപ്പെട്ടതുമില്ല.

മില്ലിന്റെ മരണശേഷം പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ട ആത്മകഥയിൽ നിന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചു് പൊതുവെ, ബാല്യകാലത്തെക്കുറിച്ചു പ്രത്യേകമായും, വിശ്വസിക്കാൻ പോലും വിഷമം തോന്നുന്ന ചില വസ്തു

തകം ലഭിക്കുന്നുണ്ട്. അച്ഛനായ ജെയിംസ് മിൽ തന്നെയായിരുന്നു ജോണിന്റെ ഗുരു. വളരെ കർക്കശമായ ഒരു വിദ്യാഭ്യാസമാണ് പിതാവ് പുത്രനു നൽകിയതു്. ജെയിംസ് മില്ലിന്റെ ഒൻപതു കുട്ടികളിൽ ഏറ്റവും മൂത്തയാളായിരുന്നു ജോൺ. മൂന്നാം വയസ്സിൽ ഈ ശിശു ഗ്രീക്കുഭാഷ പഠിച്ചുതുടങ്ങി; എട്ടാം വയസ്സിൽ ലത്തീൻ ഭാഷയും. പതിനൊന്നു വയസ്സായപ്പോഴേയ്ക്കും തന്റെ പിതാവിന്റെ ''ഇന്ത്യാചരിത്രം'' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രൂഫുകൾ തിരുത്തുന്ന ജോലിയിൽ വ്യാപൃതനായി. ബീജഗണിതവും ക്ഷേത്രഗണിതവും പന്ത്രണ്ടു വയസ്സായപ്പോൾ പഠിച്ചുതുടങ്ങി. ആ പ്രായത്തിനകം റോമാചരിത്രകൂടത്തിന്റെ ഒരു ചരിത്രം അദ്ദേഹം രചിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. അതിനു ശേഷം തർക്കശാസ്ത്രം, ധനശാസ്ത്രം എന്നിവയിലായി ശ്രദ്ധ. പതിനഞ്ചും പതിനെട്ടും വയസ്സിനിടയ്ക്ക് ബെന്താമിന്റെ കൈയെഴുത്തുപ്രതികളുടെ അഞ്ചു വാല്യം തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. പത്തൊൻപതു വയസ്സായപ്പോഴേയ്ക്കും സ്വന്തമായ ആശയങ്ങൾ ലേഖനരൂപത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുതുടങ്ങി. മനുഷ്യസാധ്യമല്ലാത്ത ഇത്തരം പരിശ്രമങ്ങളുടെ ഫലമായി ഇരുപതാം വയസ്സിൽ അദ്ദേഹം നാഡി തളർന്നു വീഴുകയുണ്ടായി. തന്റെ പിതാവിനു്, കുഞ്ഞുങ്ങളോടൊരു കരുണയുമില്ലായിരുന്നുവെന്നു് മിൽ തന്നെ വിലപിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരം വിദ്യാഭ്യാസം നൽകിയതിനേക്കാൾ നല്ലതു് ദിവസവും ചാട്ട കൊണ്ടു പുറം തല്ലിപ്പൊളിക്കുന്നതായിരുന്നു എന്നാണു് ഷുംപീറർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതു്. കൂട്ടരോടൊത്തു കളിക്കാനും ഇഷ്ടമുള്ള പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കാനും ജീവിതമെന്തെന്നനുഭവിച്ചറിയാനും ജോണിനു് ചെറുപ്പത്തിലവസരം കിട്ടിയില്ല. അതുകൊണ്ടു്, പിന്നീടു ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചു് മില്ലിനു് ശരിയായി മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിവുണ്ടായില്ലെന്നു് വേണം വിചാരിക്കുക. അദ്ദേഹവും ടെയ്ലറുടെ ഭാര്യയായിരുന്ന ഹാരിയറ്റും തമ്മിലുള്ള സ്നേഹബന്ധം പോലും ഇതിനു സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു. (1830 ലാണു് മിൽ മിസ്സിസ് ടെയ്ലറെ കണ്ടുമുട്ടിയതു്. ധാരാളം സന്താനങ്ങളുണ്ടായിരുന്ന ആരോഗ്യമില്ലാതിരുന്ന ആ സ്ത്രീയുമായി അപൂർവമായ സ്നേഹബന്ധത്തിൽ മിൽ ഏർപ്പെട്ടു. 20 വർഷം കഴിഞ്ഞു് ടെയ്ലർ മരിച്ചതിനുശേഷം ഹാരിയറ്റിനെ അദ്ദേഹം വിവാഹം കഴിച്ചു. ആ സ്ത്രീയുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ സമനിലവിട്ട നിലയിലാണു് മിൽ പുകഴ്ത്തിയിട്ടുള്ളതു്. 1823-ൽ ഈസ്റ്റിന്ത്യാക്കമ്പനിയുടെ ലണ്ടനിലെ ആഫീസിൽ ക്ലാർക്കായി ജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ച മിൽ, 1858-ൽ കമ്പനി നിറുത്തുന്ന അവസരത്തിൽ ഡയറക്ടറായി ഉയർന്നിരുന്നു. (1865-ൽ പാർലമെൻറംഗമായി).

റിക്കാർഡോയുടെ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെയും ബെന്താമിന്റെ പ്രയോജനവാദത്തിന്റെയും ഏറ്റവും ഉന്നതനായ വക്താവും പ്രചാരകനുമായി തന്റെ മകൻ ഉയരണമെന്നായിരുന്നു ജെയിംസ് മില്ലിന്റെ ആഗ്രഹം. കർശനമായ വിദ്യാഭ്യാസത്തിലൂടെ അതു നേടാമെന്നദ്ദേഹം പ്രതീക്ഷിച്ചു. ബെന്താമിന്റെ ആശയങ്ങളിൽ നിന്നു് ജോൺ സ്റ്റ്യൂവർട്ട് മിൽ, പിൽക്കാലത്തു് ഒട്ടൊക്കെ അകന്നു പോയതായി കാണുന്നു. സുഖം മാത്രം അന്വേഷിച്ചു നടക്കുന്നവനാണു് മനുഷ്യനെന്ന ബെന്താമിന്റെ വാദം, കാരുണ്യം, ആത്മാഭിമാനം തുടങ്ങിയ പല മാനു

ഷിക ഗുണങ്ങളുടെയും തിരസ്കരണമാണെന്നു മില്ലിനു തോന്നി. സുഖത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്ന ബെന്താം, മനുഷ്യന്റെ ദ്രവ്യവാഞ്ഛയുടെ പിന്നിലുള്ള ശക്തി, സ്വാർഥതാൽപര്യമാണെന്ന ബെന്താമിന്റെ അഭിപ്രായം ശരിവയ്ക്കുകയായിരിക്കാം. പക്ഷേ സ്വാർഥപ്രേരിതരായി വ്യക്തികളും ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തികളും സമൂഹത്തിന്റെ മൊത്തം താത്പര്യങ്ങൾക്കു് അനുഗുണമാക്കിത്തീർക്കാനുള്ള ഉപായമൊന്നും ബെന്താമിന്റെ തത്വങ്ങളിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതായി മിൽ കണ്ടില്ല.

ഇംഗ്ലീഷ് സാഹിത്യത്തിലെ റൊമാന്റിക് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രണേതാവായ കോളറിഡ്ജിന്റെ ചില യാഥാസ്ഥിതികാശയങ്ങളും മില്ലിനെ സ്വാധീനിച്ചിട്ടുള്ളതായിക്കാണുന്നു. കോളറിഡ്ജിനു പുറമേ ഫ്റാൻസിലെ സോഷ്യലിസ്റ്റു ചിന്തകരായ സെയിന്റ് സൈമൺ കോംടേ (Comte) എന്നിവരും മില്ലിന്റെ ചിന്താഗതിയിൽ സാരമായ സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിരുന്നു.

ധനശാസ്ത്രജ്ഞനെന്നതിലുപരി, സാമൂഹികതത്വചിന്തകൻ എന്ന നിലയിലാണു് മിൽ പരക്കെ അറിയപ്പെട്ടതു്. വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യത്തിലും സ്വതന്ത്ര സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയിലും അദ്ദേഹത്തിനു് അടിസ്ഥാനപരമായ വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു. എങ്കിലും സ്വാതന്ത്ര്യം, അസമത്വത്തിനും ചൂഷണത്തിനും ഇടം നൽകുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ, തന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ നീക്കുപോക്കുകൾ വരുത്താൻ അദ്ദേഹം തയ്യാറായി. ഈ വിട്ടുവീഴ്ചാമനസ്ഥിതി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ദുർബലതയായി പലപ്പോഴും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടാറുണ്ടു്.

'സ്വാതന്ത്ര്യത്തെപ്പറ്റി' ഒരുപന്യാസം മിൽ 1859 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ ആരും കൈകടത്തരുതെന്നായിരുന്നു മില്ലിന്റെ പൊതുവെയുള്ള നിലപാടു്. വ്യക്തികളുടെ പ്രവൃത്തി അന്യർക്കുപദ്രവമായി വരുമ്പോൾ മാത്രമേ, സമൂഹത്തിനിടപെടാനധികാരമുള്ളൂ. എന്നാൽ ചില കാര്യങ്ങളിൽ സ്വന്തം താത്പര്യങ്ങളെന്തെന്നു് വ്യക്തികൾക്കറിവില്ല എന്നു വരാം. ആ കാര്യങ്ങളിൽ സമൂഹത്തിനിടപെടാം. ഉദാഹരണമായി, ശിശുക്കളുടെ വിദ്യാഭ്യാസകാര്യം പലപ്പോഴും ഗവണ്മെന്റു തന്നെ ചുമതല എല്ലേണ്ടതായിവരും. അതുപോലെ കുട്ടികളെ ജോലിക്കു നിയമിക്കുന്നതു് നിയമം മൂലം ഗവണ്മെന്റിനു തടയാം. അംഗീകൃതമായ സാന്മാർഗികമാനദണ്ഡങ്ങൾ പുലർത്തുന്നതിനു്, വ്യക്തികളെ നിർബന്ധിക്കാനുള്ള ചുമതലയും ഗവണ്മെൻറിനുണ്ടു്. വ്യക്തികൾക്കു സ്വന്തം താത്പര്യസംരക്ഷണത്തിനു കഴിവില്ലാതെ വരുമ്പോൾ ഗവണ്മെന്റ് അതിന്റെ ശക്തി അവരുടെ സഹായത്തിനു വിനിയോഗിക്കണം. ഉദാഹരണമായി, ജോലിസമയം ദിവസം പതിനൊന്നു മണിക്കൂറെന്ന കണക്കിൽ നിന്നു് പത്തു മണിക്കൂറായി കുറയ്ക്കേണ്ടതു തങ്ങളുടെ താത്പര്യസംരക്ഷണത്തിനനുപേക്ഷണീയമാണെന്നു് തൊഴിലാളികൾക്കു ബോധ്യമാവുകയും, എന്നാൽ സ്വന്തം ശ്രമം കൊണ്ടു് ഈ മാറ്റം നടപ്പിൽവരുത്താൻ അവർക്കു കഴിയുകയില്ലെന്നു വ്യക്തമാവുകയും ചെയ്താൽ, ഗവണ്മെന്റ് മുന്നോട്ടുവന്നു് അതിനു വേണ്ട നിയമനിർമാണം നടത്തണം.

ഈ രീതിയിലുള്ള ഗവണ്മെൻറിടപെടൽ മിൽ വിശ്വസിച്ചിരുന്ന പൂർണമായ വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും (liberty) കരാർസ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും (freedom of contract) എതിരല്ലേയെന്ന പലരും ആശങ്ക പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്വാതന്ത്ര്യം നീതിക്കു നിരക്കാതെ വരരുതെന്ന മില്ലിനു നിർബന്ധമുണ്ടായിരുന്നതു കൊണ്ടാണ് പൊരുത്തമില്ലാത്തവയെന്ന് ഒരു പക്ഷേ തോന്നാവുന്ന അഭിപ്രായങ്ങളദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

സോഷ്യലിസത്തെയും കമ്മ്യൂണിസത്തെയും കുറിച്ചുള്ള മില്ലിൻെറ അഭിപ്രായങ്ങളിലും ഈ സ്ഥൈര്യമില്ലായ്മ കാണുന്നുണ്ട്. തൊഴിലാളിവർഗം അനുഭവിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന ദുരിതങ്ങളും നേരിൽക്കണ്ട മില്ലിനു്, മുതലാളിയും തൊഴിലാളിയുമെന്ന അന്തരം അവസാനിച്ചേ മതിയാവൂ എന്നു തോന്നി. മുതലാളിയും തൊഴിലാളിയും തമ്മിൽ സഹകരിച്ചും പിന്നീട്, വേണ്ടിവന്നാൽ തൊഴിലാളികളും മാത്രം ചേർന്നും ഉല്പാദനം നടത്തുകയാണു് വേണ്ടതെന്നദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അനീതിയും അക്രമവും ചൂഷണവും നിറഞ്ഞ അന്നത്തെ സമൂഹത്തിനോടു താരതമ്യപ്പെടുത്തി നോക്കുമ്പോൾ, കമ്മ്യൂണിസത്തിനെതിരായി പറയാവുന്ന ദോഷങ്ങൾക്കെല്ലാം കൂടി ത്രാസ്സിൽ പറിയിരിക്കുന്ന പൊടിയുടെ കനമേ കാണുന്നുള്ളൂ എന്നു മിൽ പ്രഖ്യാപിച്ചു.

സോഷ്യലിസത്തോടുള്ള മില്ലിൻെറ അനുഭാവം മൂന്നു ഘട്ടങ്ങളിലൂടെ കടന്നു പോയതിനു തെളിവുകളുണ്ട്. ആദ്യഘട്ടത്തിൽ സോഷ്യലിസത്തെ സംബന്ധിച്ചു ഫ്രഞ്ചുചിന്തകരിൽപ്പലരും അവതരിപ്പിച്ച പദ്ധതികളും വെറും ദിവാസ്വപ്നങ്ങളും മാത്രമായിട്ടാണു് മിൽ കരുതിയതു്. പക്ഷേ മനുഷ്യപുരോഗതിയുടെ അത്യന്നത ദശകളിൽ സോഷ്യലിസം നടപ്പിലാകാൻ പാടില്ല എന്നും അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നു. അടുത്ത ഘട്ടത്തിൽ സോഷ്യലിസമാണു മനുഷ്യൻെറ ആത്യന്തികലക്ഷ്യമെന്നു് അദ്ദേഹം അഗീകരിച്ചു. മൂന്നാമത്തെ ഘട്ടത്തിലാകട്ടെ, സാമൂഹികപുരോഗതിയുടെ ഗതിവേഗം കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നും സോഷ്യലിസമെന്ന പരമമായ ലക്ഷ്യം ദൃഷ്ടിഗോചരമായിത്തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞുവെന്നും അദ്ദേഹം സമ്മതിക്കുന്നതായിട്ടാണു കാണുന്നതു്.

ഇതൊക്കെയാണെങ്കിലും, മുതലാളിത്തത്തിന്റെ നന്മകളിലും അദ്ദേഹത്തിനുറച്ച വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു. മുതലാളിത്തത്തിൽ തൊഴിലാളികളുടെ നില ശോചനീയമായിക്കൊള്ളണമെന്നു തെളിയിക്കുന്ന യാതൊരു നിയമവുമില്ല. നിലവിള്ള പരിത:സ്ഥിതികളിൽ അവരുടെ നില പരിതാപകരമാണെങ്കിൽ, അതിനു കാരണം മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ സ്വാഭാവികമായ പോരായ്മകളല്ല; പ്രത്യുത, നിലവിലുള്ള ചില ദുഷിച്ച ഏർപ്പാടുകളാണു്. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയെ തകിടം മറിക്കാതെ തന്നെ ഈ ഏർപ്പാടുകളും മാറ്റാവുന്നതേയുള്ളൂ. സ്വത്തുടമയിലുള്ള അസമത്വങ്ങളവസാനിപ്പിച്ചു് സാർവത്രികമായ വിദ്യാഭ്യാസ സൗകര്യങ്ങളും നൽകി, ജനസംഖ്യാവർധനവു നിയന്ത്രിച്ചു്, ക്ഷേമപൂർണമായ ഒരു സ്ഥിതി സംജാതമാക്കാൻ നിലവിലുള്ള വ്യവസ്ഥയുടെ ചട്ടക്കൂടിനുള്ളിൽത്തന്നെ കഴിയുന്നതാണെന്നു മിൽ വിശ്വസിച്ചു. സോഷ്യലിസ്റ്റു വ്യവസ്ഥിതിയുടെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ദോഷം, സാമ്പത്തികപുരോഗതിക്കേറ്റവും ആവശ്യ

മായ മത്സരത്തിനു് അതിൽ സ്ഥാനമില്ലെന്നുള്ളതാണെന്നു് മിൽ ചൂണ്ടിക്കാട്ടുകയും ചെയ്തു.

സോഷ്യലിസ്റ്റാദർശങ്ങളോടുള്ള അനുഭാവവും മുതലാളിത്തത്തോടുള്ള കുറുവിപ്പവകരങ്ങളായ പരിവർത്തനങ്ങളോടുള്ള എതിർപ്പും മൂലം ജോൺ സ്റ്റുവർട്ടു് മിൽ മാർക്സിസ്റ്റുകളുംപ്പെടെ ഉള്ള എല്ലാ സോഷ്യലിസ്റ്റുകളുടെയും പരിഹാസത്തിനും അവജ്ഞയ്ക്കും പാത്രമായി. സോഷ്യലിസത്തെ നേരിട്ടെതിർത്തിട്ടുള്ള ചിന്തകന്മാരോടു പോലും അവർക്കു മില്ലിനോടുള്ളിടത്തോളം വിരോധമില്ല.

തർക്കശാസ്ത്രം (Logic) 1843; സർ വില്യം ഹാമിൽട്ടണിന്റെ തത്വചിന്തയുടെ പഠനം (Examination of Sir William Hamilton's Philosophy) 1865; രാഷ്ട്രീയ ധനതത്വങ്ങൾ(1848)എന്നിവയാണു് മില്ലിന്റെ ഏറ്റവും മികച്ച ഗ്രന്ഥങ്ങൾ. ഇവയിൽ രാഷ്ട്രീയ ധനതത്വങ്ങൾ മാത്രമേ ധനശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചതായുള്ളു. ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കു പുറമേ 'രാഷ്ട്രീയ ധനതത്വങ്ങളിലെ തീരുമാനമാകാത്ത ചില പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ഉപന്യാസങ്ങൾ' (Essays on some unsettled Questions of Political Economy-1144) മില്ലിന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട ധനശാസ്ത്രാശയങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടു്.

മില്ലിന്റെ ബുദ്ധിവ്യാപാരത്തിൽ അധികഭാഗവും ധനശാസ്ത്രത്തിനു പുറത്തുള്ള വിഷയങ്ങൾക്കാണു നീക്കിവെച്ചതു്. മാത്രമല്ല, തന്റെ ഔദ്യോഗിക ജീവിതത്തിൽ നിന്നു് ലഭിച്ച ഇടവേളകൾ മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിനു ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിനു ലഭിച്ചുള്ളുതാനും. 1845നും 1847നും ഇടയ്ക്കു് കിട്ടിയ പതിനെട്ടുമാസത്തെ ഒഴിവുസമയം കൊണ്ടാണു് അദ്ദേഹം ധനതത്വങ്ങൾ രചിച്ചതു്. ഹെർക്കുലീസിനെക്കൊണ്ടു പോലും സാധിക്കാത്ത ഒരു പണിക്കാണു് മിൽ ശ്രമിച്ചതു്. ജെയിംസ് മിൽ, റിക്കാർഡോ എന്നിവരുടെ ധനശാസ്ത്രാശയങ്ങളാണു് ജോൺ സ്റ്റുവർട്ടു്മിൽ പഠിക്കാനിടയായതു്. എന്നാൽ റിക്കാർഡോയുടെ ധനശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്നു് വളരെ വ്യത്യാസമുണ്ടു് മില്ലിനേറതിനു്. മില്ലിനെ സ്വാധീച്ച മറ്റു ശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ കൂട്ടത്തിൽ സേ, സീനിയർ എന്നിവരുടെ പേരുകൾ പ്രത്യേകം പ്രസ്താവമർഹിക്കുന്നു. ആദ്യകാല ക്ലാസ്സിക്കൽ സിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു് വളരെ അകന്നും, എന്നാൽ പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർധത്തിൽ ഉരുത്തിരിഞ്ഞുവന്ന സീമാന്തികവാദത്തിന്റെ അടുത്തെങ്ങുമെത്താതെയും നില്ക്കുന്ന മില്ലിന്റെ ധനശാസ്ത്രം ഒരു ''ഇടത്താവള'' (Half way House)മായിട്ടാണു് പൊതുവേ കണക്കാക്കപ്പെടുന്നതു്. അന്നോളമറിയപ്പെട്ടിരുന്ന ധനശാസ്ത്രാശയങ്ങളിൽ നിന്നു് സ്വീകാര്യമെന്നു തോന്നിയവ സ്വന്തം അഭിരുചിക്കനുസരിച്ചു് ഏകോപിച്ചവതരിപ്പിച്ച ജോൺ സ്റ്റുവർട്ടു് മിൽ ഇക്കാര്യത്തിൽ പിന്നീടു് ഇംഗ്ലീഷു് ധനശാസ്ത്രത്തിൽ സാധാരണയായിത്തീർന്ന ക്രോഡീകരണ (Eclectic) പ്രവണതയ്ക്കു നാന്ദി കുറിച്ചു.

സാമൂഹികശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഒരു ശാഖ മാത്രമാണു് ധനശാസ്ത്രമെന്നു് മിൽ വിശ്വസിച്ചു. മനുഷ്യന്റെ സമ്പാദനവ്യഗ്രതയും, ആ വ്യഗ്രത സാധിതപ്രായമാക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗങ്ങളും ധനശാസ്ത്രം പ്രതിപാദിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇത്രയും മാത്രമല്ല, മനുഷ്യജീവിതം. എങ്കിലും മറ്റു കാര്യങ്ങളെ മാറ്റി നിറുത്തിക്കൊണ്ടാ

ണ്ട് ധനശാസ്ത്രോപഗ്രഥനത്തിന്റെ പോക്ക്. ഇതിൽ അപാകതയൊന്നുമില്ല. ഏതൊരു ശാസ്ത്രശാഖയ്ക്കും ഇപ്രകാരമേ മുന്നോട്ട പോകാൻ കഴിയൂ. മറ്റു സംഗതികളൊന്നും വിഘാതമായി നിന്നില്ലെങ്കിൽ, സമ്പാദ്യത്തിനും ഉപഭോഗത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള മനുഷ്യന്റെ അഭിവാഞ്ഛയെത്തുടർന്ന് സംഭവിക്കുന്ന സംഗതികളെന്തും അവയുടെ ഭവിഷ്യത്തുകളേവ എന്നിവയാണ് ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അന്വേഷണവിഷയം.

ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രത്യേകത, അതു യുക്ത്യധിഷ്ഠിതമായ ഒരു ശാസ്ത്രമാണെന്നതാണ് എന്നു മിൽ വിശ്വസിച്ചു. ചില പൊതുതത്വങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് അതിന്റെ അപഗ്രഥനം മുന്നോട്ടു പോകുന്നതു്. മനുഷ്യപ്രവൃത്തികളെക്കുറിച്ചുള്ള ചില അടിസ്ഥാന പ്രമാണങ്ങൾ സങ്കല്പിക്കുകയും അതിന്റെ സാധുതയെക്കുറിച്ചു വിശകലനം ചെയ്യുകയുമാണ് ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ രീതി.

ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ നിർവചനം അയവില്ലാത്തതാണെങ്കിലും ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ എപ്പോഴും ഈ ഇട്ടുങ്ങിയ ചട്ടക്കൂടിൽ നിന്നുകൊള്ളണമെന്നില്ല. തന്റെ അറിവിനെ ആസ്പദമാക്കി ഉപദേശം നൽകുക എന്നതു കടമയും അവകാശവുമായി ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ കരുതണമെന്നായിരുന്നു മില്ലിന്റെ പക്ഷം. ഉപദേശം സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഒരനുബന്ധമെന്ന നിലയ്ക്കാണ് അദ്ദേഹം കണക്കാക്കിയതു്.

ധനശാസ്ത്രോപഗ്രഥനത്തിൽ സ്ഥിതരീതി (Static Method) യെന്നും അസ്ഥിതരീതി അല്ലെങ്കിൽ ചലനാത്മകരീതി (Dynamic method)യെന്നും രണ്ടു രീതികളുണ്ട്. ഈ രീതികളും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം മനസ്സിലാക്കാതെയാണ് പലപ്പോഴും ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ശാസ്ത്രോപഗ്രഥനം നടത്താറുള്ളതു്. മാത്രമല്ല, ഇന്നു് ഈ രീതികളും സർവസമ്മതമായ വിധത്തിൽ നിർവചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുപോലുമില്ല. ഈ വസ്തുതകളും വെച്ചുകൊണ്ടു നോക്കുമ്പോൾ, ഈ രണ്ടു മാർഗങ്ങളെക്കുറിച്ചു വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കുന്നതിനും, അവയെ നിർവചിക്കുന്നതിനും മിൽ ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നുവെന്നതു് ആദരപൂർവം സ്മരിക്കേണ്ട കാര്യമാണെന്നതിൽ സംശയമൊന്നുമില്ല. ഒരുമിച്ചു്, ഒരേ കാലത്തു് കാണപ്പെടുന്ന സാമ്പത്തികപ്രതിഭാസങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന സിദ്ധാന്തം 'സ്ഥിത'വും കാലക്രമത്തിലുണ്ടാകുന്ന സംഭവങ്ങളും സാമ്പത്തികഗതിയെ എങ്ങനെ ബാധിക്കുന്നുവെന്നു പരിശോധിക്കുന്ന സിദ്ധാന്തം ചലനാത്മകവും (Dynamic) ആണെന്നു മിൽ നിർവചിച്ചു. മില്ലിന്റെ ധനതത്വങ്ങളിലെ ഒന്നു മുതൽ മൂന്നു വരെയുള്ള പുസ്തകങ്ങളിൽ സ്ഥിതരീതിയും നാലാം പുസ്തകത്തിൽ ചലനാത്മകരീതിയുമാണ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു് അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ജെ. എസ്സ്. മില്ലിന്റെ 'ധനതത്വ'ങ്ങളിലെ അഞ്ചു പുസ്തകങ്ങളും യഥാക്രമം 'ഉല്പാദനം', 'വിതരണം', 'വിനിമയം', 'ഉല്പാദനത്തിലും വിതരണത്തിലും സാമൂഹികപുരോഗതിയുടെ സ്വാധീനശക്തി', 'ഗവണ്മെന്റിന്റെ സ്വാധീനശക്തി' എന്നിവയെക്കുറിച്ചാണ്. ആഡം സ്മിത്തിന്റെ 'രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനം' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലെ വിഷയാവതരണരീതിയോടു് ഇതിനു പ്രകടമായ സാദൃശ്യമുണ്ട്. ആഡം സ്മിത്തു് 'വിനിമയം', 'വിതരണ'ത്തിനു മുൻപു ചർച്ച ചെയ്യുന്നുവെന്നതു മാത്രമേ സ്പഷ്ടമായ ഒരു വ്യതിയാനമായി എടുത്തുകാണിക്കാ

നുള്ള. വിനിമയം ഉല്പാദനത്തിനും വിതരണത്തിനും ശേഷം മാത്രം പരിശോധിച്ചാൽ മതിയെന്ന മിൽ നിശ്ചയിച്ചതു് യാദൃച്ഛികമായിട്ടല്ല. ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പൊതുസ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചു് മില്ലിനുണ്ടായിരുന്ന ധാരണയുടെ അപാകതയെ ആണു് ഇതു തെളിയിക്കുന്നതു്. മില്ലിൽ മാത്രമല്ല, എല്ലാ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരിലും ഈ അപാകത കാണാം. 'മൂല്യനം' (Valuation) ആണു് ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ കാതലെന്നും, ഉല്പാദനവും വിതരണവും ഒന്നുപോലെ മൂല്യനത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളാണെന്നും ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ശരിയായി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നില്ലെന്ന പ്രൊഫ. നൈറ്റിന്റെ (Knight) ആക്ഷേപം അസംഗതമല്ല. ജെ. എസ്സ്. മില്ലിലാണു് ഈ കുറവു് ഏറ്റവും കൂടുതൽ വ്യക്തമാവുന്നതെന്നു മാത്രം.

അദ്ദേഹമിങ്ങനെ എഴുതി : ''സമ്പത്തുൽപാദിപ്പിക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച നിയമങ്ങൾക്കും വ്യവസ്ഥകൾക്കും ഭൗതികസത്യങ്ങളുടെ സ്വഭാവമുണ്ടു്. ഐച്ഛികമോ സോച്ഛാപൂർവമോ ആയി ഒന്നും അതിലില്ല....സമ്പത്തിന്റെ വിതരണം ഇങ്ങനെ അല്ല. അതു മനുഷ്യനുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള ഏർപ്പാടുകളുടെ മാത്രം കാര്യമാണു്. സാധനങ്ങളുണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞാൽ മനുഷ്യർക്കൊറ്റയ്ക്കോ കൂട്ടായോ അവ കൊണ്ടു് ഇഷ്ടംപോലെ എന്തും ചെയ്യാം.''

ഉൽപാദനവും വിതരണവും പരസ്പരം ബന്ധമില്ലാത്ത രണ്ടു കാര്യങ്ങളാണെന്ന വിശ്വാസത്തിൽ, മിൽ ഉൽപാദനത്തെ സംബന്ധിച്ചു് ചില നയങ്ങളും വിതരണത്തെ സംബന്ധിച്ചു് മറ്റു ചില നയങ്ങളും നിർദ്ദേശിച്ചു. ഉൽപാദനം അലംഘനീയങ്ങളായ പ്രകൃതിനിയമങ്ങൾക്കു വിധേയമായതിനാൽ, ആ രംഗത്തിൽ പൂർണമായ ഉരുംഘലത്വവും, വിതരണം മനുഷ്യനു സംവിധാനം ചെയ്യാവുന്നതായതിനാൽ, അവിടെ പരിഷ്ക്കാരങ്ങളും മിൽ ആവശ്യപ്പെട്ടു. വിതരണക്കാര്യത്തിൽ കൊണ്ടുവരുന്ന പരിഷ്ക്കാരങ്ങൾ, ഉൽപാദനത്തെയും ബാധിക്കുമെന്നദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിയതായി തോന്നുന്നില്ല.

മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ചു്, മിൽ സാന്ദർഭികമായി പ്രയോഗിച്ചുപോയ ഒരഭിപ്രായം, അദ്ദേഹത്തിനെതിരെ എന്നും ഉയർത്തിപ്പിടിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. അധ്വാനവിഭജനം പുരോഗതിപ്രാപിച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള സമുദായങ്ങളിൽ, മൂല്യമെന്ന പ്രശ്നം മൗലികമാണെന്നും, സമൂഹത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക താത്പര്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച എല്ലാ ചിന്തകളിലും ഒന്നല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു മൂല്യസിദ്ധാന്തം അന്തർഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും മറ്റും എഴുതിയ ശേഷം മിൽ ഇങ്ങനെ തുടർന്നു: ''ഇതെഴുതുന്ന ആളിനോ ഭാവിയിലെ ഏതെങ്കിലും എഴുത്തുകാരനോ, മൂല്യത്തിന്റെ നിയമങ്ങളിൽ ഇനിയൊന്നും വ്യക്തമാക്കാൻ അവശേഷിച്ചിട്ടില്ലെന്നതു് സന്തോഷകരമാണു്; ഈ വിഷയത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം പൂർത്തിയായിട്ടുണ്ടു്.'' മിൽ ഇതെഴുതിയ അവസരത്തിൽ മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ സ്ഥിതി ഒരു വിധത്തിലും നിർവിവാദമായിരുന്നില്ല. മില്ലിന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം പോലും ആ കാര്യമാണു് വിളിച്ചോതുന്നതു്. റിക്കാർഡോയുടെ മൂല്യസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ നിന്നു് ധനശാസ്ത്രം ഒട്ടുവളരെ അകന്നു പോയിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഇതിനൊക്കെ പുറമേ, മിൽ തന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾ പ്രഖ്യാപിച്ചു് കഷ്ടിച്ചു 25 കൊല്ലം തികയുന്നതിനു മുമ്പു് മൂല്യ

സിദ്ധാന്തത്തിൽ വിപ്ലവകരങ്ങളായ മാറ്റങ്ങളുണ്ടാവുകയും ചെയ്തു.

സീനിയറുടെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം തന്നെയാണ് മിക്കവാറും മില്ലും പിന്തുടരുന്നത്. 'പ്രയോജന'വും 'ലഭിക്കാനുള്ള വൈഷമ്യ'വുമാണ് വിനിമയമൂല്യത്തിനു വേണ്ട സാഹചര്യങ്ങൾ. പ്രയോജനം മൂല്യത്തിന്റെ പരമാവധി നിശ്ചയിക്കുന്നു. 'ലഭിക്കാനുള്ള വൈഷമ്യം' എന്നതു് ആപേക്ഷികമായ ഒരു സംഗതിയായതുകൊണ്ടു് മൂല്യം ആപേക്ഷികമായ ഒരു പ്രതിഭാസമാണെന്നു വരുന്നു. അധ്വാനമാത്രകളിൽ കണക്കാക്കപ്പെടുന്ന കേവലവും നിരപേക്ഷവുമായ മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിനു വിരുദ്ധമാണിതു്. എങ്കിലും റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തം പുനഃപ്രസ്താവിക്കുക മാത്രമാണു് താൻ ചെയ്യുന്നതെന്നായിരുന്നു മില്ലിന്റെ വിശ്വാസം.

ലഭിക്കാനുള്ള വൈഷമ്യത്തിനു് അഥവാ ദുർലഭ്യത്തിനു് കാരണം ഉല്പാദനഘടകങ്ങളും ആവശ്യാനുസരണം ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല എന്നതു തന്നെ. സീനിയർ നിർവചിച്ചതു പോലെ ഉപഭോഗവർജനം ഒരു ഉല്പാദനഘടകമായി മില്ലും കണക്കാക്കുന്നു. പ്രയത്നം, ഉപഭോഗവർജനം എന്നിവ ഉല്പാദനത്തിനിടയാക്കുന്നു. ഇവയുടെ തുകയാണു് ഉല്പാദനത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള ക്ലേശം അഥവാ ഉല്പാദനത്തിന്റെ വില. വിനിമയമൂല്യത്തിന്റെ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ പരിധി ഇതാണു്. പൂർണമത്സരം, നിർഭേദപ്രതിദായകത്വനിയമം എന്നീ സാങ്കല്പിക സാഹചര്യങ്ങളിൽ മൂല്യം ഉല്പാദനച്ചെലവിനു തുല്യമായിത്തീരുമെന്നും, പൂർണമത്സരം, ക്ഷയോന്മുഖപ്രതിദായകത്വനിയമം (Law of diminishing Return) എന്നീ സാഹചര്യങ്ങളിൽ ഏറ്റവും പ്രതികൂലമായ പരിതഃസ്ഥിതികളിലെ ഉല്പാദനച്ചെലവാണു് മൂല്യം നിർണയിക്കുകയെന്നും മിൽ പ്രസ്താവിച്ചു.

എന്നാൽ കുത്തകസമ്പ്രദായങ്ങളിൽ ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ചരക്കുകളുടെ കാര്യത്തിലാകട്ടെ, പ്രദാനവും ചോദനവും വിനിമയമൂല്യം നിർണയിക്കുന്നു. വില, മൂല്യം എന്നിവ തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം മിൽ ഇങ്ങനെ വ്യക്തമാക്കുന്നു. ഒരു സാധനത്തിന്റെ മൂല്യം പണമാക്കിപ്പറയുമ്പോഴേ അതു വിലയാണു്; ഒരു സാധനത്തിന്റെ മൂല്യം അതിന്റെ ക്രയശക്തിയാണു്. വിലകൾ പൊതുവേ വർധിക്കാം, എന്നാൽ എല്ലാ സാധനങ്ങളുടെയും മൂല്യം ഒരേ സമയം വർധിക്കുകയെന്നതസാധ്യമാണു്. ചോദനപ്പട്ടിക (Demand schedule) എന്ന ആശയം മിൽ അവതരിപ്പിച്ചതു് ഈ സന്ദർഭത്തിലാണു്. ചോദനവും പ്രദാനവും പട്ടികകളായി അവതരിപ്പിച്ചാൽ കമ്പോളത്തിൽ ഓരോ സാധനത്തിന്റെയും മൂല്യം എങ്ങനെ, ഏതു വിതാനത്തിൽ നിർണയിക്കാമെന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുമെന്നു മിൽ വ്യക്തമാക്കി. ചോദനത്തിന്റെ ആയാമ്യത (Elasticity of demand)യെക്കുറിച്ചു് മില്ലിനു വ്യക്തമായ ധാരണ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നതിനു തെളിവുണ്ടു്. അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ എഴുതി: കമ്പോളത്തിൽ നിലവിലുള്ള വിലയ്ക്കു് സാധനം വാങ്ങുന്നതിനു തയ്യാറുള്ള ആളുകൾക്കു മുഴുവൻ ആ വിലയ്ക്കു് നൽകുന്നതിനു് ആവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങൾ പ്രദാനംചെയ്യപ്പെടുന്നില്ല എന്നു വിചാരിക്കുക. വാങ്ങുന്നവരുടെ ഇടയിൽ മത്സരം ആരംഭിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ ഫലമായി വില ഉയരുകയായി. പക്ഷേ വില എത്ര കണ്ടു് ഉയരും? ചോദനം പ്രദാ

നത്തെക്കാൾ മൂന്നിലൊരു ഭാഗം കൂടുതലാണെങ്കിൽ, വില നിലവിലുള്ളതിൽ നിന്നു്, മൂന്നിലൊരു ഭാഗം കൂടി ഉയരുമെന്നു പറയാമോ? പാടില്ല, എന്നു മിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. വില എത്ര കണ്ടു് ഉയരുമെന്നതു സാധനത്തിന്റെ സ്വഭാവമനുസരിച്ചിരിക്കും. അവശ്യസാധനങ്ങൾ ആണെങ്കിൽ വില മൂന്നിലൊരു ഭാഗം വർധിക്കുകയല്ല, ഇരട്ടിയാവുകയോ അതിൽ കൂടുതലാവുകയോ ചെയ്യേക്കാം. മേൽപ്പറഞ്ഞ രീതിയിലുള്ള ഉദാഹരണങ്ങളിലൂടെ പ്രദാനവും ചോദനവും സമീകൃതങ്ങളാവുന്നതെങ്ങനെയെന്നും, ചോദനത്തിന്റെ ആയാമ്യത വിലയിൽ വരുത്തുന്ന വ്യതിയാനങ്ങളുടെ സ്വഭാവമെന്തെന്നും മിൽ വിശദമാക്കി. ഈ ആശയങ്ങൾ കുറേക്കൂടി കൃത്യമായ രീതിയിൽ അവതരിപ്പിക്കുകയെന്ന കൃത്യം മാത്രമേ പിൽക്കാലത്തു മാർഷൽ ചെയ്തുള്ളൂ.

മിൽ തന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം അന്തർദേശീയ വ്യാപാരമണ്ഡലത്തിലേക്കു കൂടി വ്യാപിപ്പിച്ചു. അന്തർദേശീയ മൂല്യസിദ്ധാന്തം (Theory of International Values) എന്ന പ്രയോഗത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവും അദ്ദേഹമായിരുന്നു. റിക്കാർഡോയുടെ അന്തർദേശീയസിദ്ധാന്തം രണ്ടു രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ ഏതേതു സാധനങ്ങളിലാണു് വ്യാപാരം നടക്കുകയെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. വിനിമയം നടക്കുന്നതു് ഏതു പരിധികൾക്കുള്ളിലായിരിക്കുമെന്നും അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ ഈ പരിധികൾക്കുള്ളിൽ എവിടെയായിരിക്കും വിനിമയത്തിന്റെ തോതുറപ്പിക്കപ്പെടുന്നതെന്നു റിക്കാർഡോയ്ക്കു വ്യക്തമാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഈ പരിധികളുടെ ഏതാണ്ടു് മധ്യത്തിലായിരിക്കും അതെന്നു ഊഹിക്കുവാനേ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. മിൽ തന്റെ പരിമിതമായ സാങ്കേതിക നൈപുണ്യമുപയോഗിച്ചു് ഈ പ്രശ്നത്തിനു ശാസ്ത്രീയമായ ഒരു സമാധാനം കണ്ടെത്തുവാൻ ശ്രമിച്ചു. രണ്ടു സാധനങ്ങൾ മാത്രം ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന ഏതാണ്ടൊരേ സാമ്പത്തികശേഷിയുള്ള രണ്ടു രാജ്യങ്ങളും വ്യാപാരത്തിൽ ഏർപ്പെടുമ്പോൾ ഓരോ രാജ്യവും ഓരോ സാധനം മാത്രം ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നു. വ്യാപാരം കൊണ്ടു് മറേറ സാധനം വാങ്ങാൻ കഴിയുമല്ലോ. വ്യാപാരം നടക്കുമ്പോൾ വിനിമയനിരക്കു് എന്തായിരിക്കുമെന്നു കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു് ചോദന—പ്രദാനനിയമം പ്രയോഗിച്ചു നോക്കിയാൽ മതിയെന്നു മിൽ മനസ്സിലാക്കി. പരസ്പരമുള്ള ചോദനത്തിന്റെ ആധിക്യവും ആയാമ്യതയും (strength and elasticity of reciprocal demand) അനുസരിച്ചായിരിക്കും അന്തർദേശീയ വിനിമയനിരക്കു നിർണയിക്കപ്പെടുക. എഡ്ജ്വർത്തു്, മാർഷൽ എന്നീ ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ മില്ലിന്റെ ഈ അഭിപ്രായത്തിനു കുറേക്കൂടി കൃത്യമായ, ഗണിതയോഗങ്ങൾ (Mathematical formulae) നൽകിയിട്ടുണ്ടു്.

അധ്വാനവും പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളുമാണു് ഉല്പാദനഘടകങ്ങൾ. അധ്വാനവും പ്രകൃതിയും ചേർന്നാൽ ഉല്പാദനമായി. ഉല്പാദനം പല രൂപത്തിലാകാം. ചിലയിനം അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലമായി സാധനങ്ങൾ ഉണ്ടാകും. മനുഷ്യന്റെ സ്വഭാവമോ കഴിവുകളോ നന്നാവുകയെന്നതായിരിക്കും മറ്റു ചില തരം അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലം. ഒരു വേദന മറക്കാനോ അല്പനേരത്തേയ്ക്കു് ആനന്ദം പകരാനോ എന്തെങ്കിലും പ്രയോജനം നേരിട്ടു് അനുഭവപ്പെടാനോ ഉപയുക്തമാവുന്ന അധ്വാ

നമാണ് മറെറാരുതരം. മൂന്നാമത്തെ രീതിയിലുള്ള അധ്വാനം കൊണ്ടു സമ്പത്തു വർധിക്കുന്നില്ല. കാരണം ശേഖരിച്ചുവെക്കാവുന്നവ മാത്രമേ സമ്പത്തെന്ന നിർവചനത്തിലുൾപ്പെടുകയുള്ളു.

ഇത്തരം അഭിപ്രായങ്ങളും വാസ്തവത്തിൽ ആഡം സ്മിത്തിന്റെ പ്രതിധ്വനികളും മാത്രമാണ്. ഉല്പാദകാധ്വാനം (Productive Labour) എന്ന ഇനത്തിൽ, സ്മിത്തു ചേർത്തിരുന്നതിനേക്കാളും കൂടുതൽ അധ്വാനരൂപങ്ങളും മിൽ ചേർത്തുവെന്നു മാത്രമേ ഉള്ളൂ വ്യത്യാസം. റിക്കാർഡോയും മാൽത്തൂസും നിർവചിച്ചതുപോലെ ഉല്പാദകമായ ഉപഭോഗമെന്നും ഉല്പാദകമല്ലാത്ത ഉപഭോഗമെന്നുമുള്ള വ്യത്യാസങ്ങളും മില്ലും നിർവചിക്കുന്നുണ്ട്. പക്ഷേ, ഉല്പാദകമല്ലാത്ത ഉപഭോഗത്തിനു വേണ്ടി ധനം ചെലവഴിക്കുന്നതിൽ മനസ്സാപത്തിനു കാര്യമില്ലെന്നും രാജ്യത്തിന്റെ ഐശ്വര്യമാണ് അതുകൊണ്ടു തെളിയുന്നതെന്നുമായിരുന്നു മില്ലിന്റെ അഭിപ്രായം. റിക്കാർഡോയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളോടു് ഇവ ചേർന്നുപോകുന്നില്ല.

അധ്വാനത്തിനും പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾക്കും പുറമേ, മനുഷ്യനിർമിതമായ മറെറാരുൽപാദനഘടകം കൂടിയുണ്ട്. സാമ്പത്തികവളർച്ചയുടെ ആരംഭദശകളിലൊഴികെ, ഈ ഘടകത്തിനു് ഉൽപാദനത്തിൽ നിർണായകപ്രാധാന്യമുണ്ട്. ഉൽപാദനത്തിനു വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന സമ്പത്തിന്റെ ഭോഗമായ മൂലധനമാണ് ഈ ഘടകം.

മൂലധനത്തെ സംബന്ധിച്ചു് മിൽ നാലടിസ്ഥാനപ്രമാണങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. (1) വ്യവസായത്തിന്റെ പരിധി നിശ്ചയിക്കുന്നതു മൂലധനമാണ്. പക്ഷേ, സാധാരണയായി വ്യവസായം ഈ പരിധിയുടെ അടുത്തെങ്ങും എത്താറില്ല. മൂലധനം അമിതമായി വർധിച്ചാൽ, അതുൽപാദനത്തിനു് ഉപയോഗിക്കാൻ അവസരങ്ങൾ ഇല്ലാതെ വരുമെന്ന മാൽത്തൂസിന്റെയും മറും വാദം മിൽ സ്വീകരിച്ചില്ല. (2) മിച്ചംവയ്പിൽ നിന്നാണു മൂലധനമുത്പാദിക്കുന്നതു്. ഇപ്രകാരം മൂലധനമുണ്ടായാൽ അതു മുഴുവനും ഉൽപാദനത്തിൽ നിക്ഷേപിക്കപ്പെടുമെന്നും മിൽ വിശ്വസിച്ചു. മിച്ചംവയ്പും മൂലധനനിക്ഷേപവും തമ്മിലുള്ള ഈ താദാത്മ്യം ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ഒരു പ്രത്യേകതയാണ്. സ്മിത്തും സേയും റിക്കാർഡോയും ഈ സംഗതി ഊന്നിപ്പറഞ്ഞിരുന്നു. (3) മിച്ചം വെയ്പു് ഉപഭോഗം കുറയ്ക്കുന്നില്ല. ഇവിടെയും മിൽ ക്ലാസ്സിക്കൽപാരമ്പര്യം തന്നെ തുടരുകയാണ്. മിച്ചം വെയ്ക്കുന്ന ധനം ഉടൻതന്നെ ഉൽപാദനത്തിനു വേണ്ടി വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്നതു കൊണ്ടു് അതു തൊഴിലാളികൾക്കു വേതനമായി ലഭിക്കുന്നു. മിച്ചം വെയ്ക്കപ്പെട്ടില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഈ ധനം അതിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ നേരിട്ടു് ഉപഭോഗത്തിനു് വിനിയോഗിക്കുമായിരുന്നു. മിച്ചംവെച്ചതിന്റെ ഫലമായി ആ ധനം മറെറാളുകളുടെ കൈവശം എത്തിച്ചേരുന്നു. ഇതു മാത്രമേയുള്ള വ്യത്യാസം. രണ്ടായാലും മൊത്തം ഉപഭോഗത്തിൽ മാറെറം വരുന്നില്ല. (4) സാധനങ്ങളുടെ ചോദനം അധ്വാനത്തിന്റെ ചോദനമല്ല. ഈ പ്രമാണം അൽപം വിശദീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. സാധനങ്ങൾക്കു

ചോദനമുണ്ടാകുമ്പോഴും ആ സാധനങ്ങളും നിർമിക്കുന്നതിനുള്ള ഘടകങ്ങൾക്കുള്ള ചോദനവും വർധിക്കുമെന്നുള്ളതു ശരിതന്നെ. ഘടകങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അധ്വാനവും ഉൾപ്പെടും. പക്ഷേ അധ്വാനം മാത്രമല്ല ഉൽപാദനഘടകങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിലുള്ളതു്. നേരെ മറിച്ചു്, വ്യക്തികളിൽ നിന്നുള്ള സേവനമാണു് ആവശ്യമുള്ളതെങ്കിൽ, സേവനത്തിന്റെ ചോദനം വർധിക്കുമ്പോഴും, അധ്വാനത്തിന്റെ ചോദനം മാത്രമേ വർധിക്കൂ. സാധനങ്ങൾക്കും സേവനങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ ചോദനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഇപ്രകാരം ഒരു വ്യത്യാസമുണ്ടു്. പക്ഷേ ഈ വ്യത്യാസമാണു് മിൽ ഉദ്ദേശിച്ചതെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ഈ പ്രമാണത്തെ മറ്റൊരു വിധത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കാം. ഏതു തരം ഉൽപാദനവും പൂർത്തിയാകാൻ കാലവിളംബമുണ്ടാകും. ഈ വിളംബം ഓരോ ഉൽപാദനശാഖയിലും വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുമെന്നേയുള്ളൂ. ഉൽപാദനം പൂർത്തിയാകുമ്പോഴാണു് ഉൽപന്നം പുറത്തുവരികയുള്ളൂ. ഉൽപന്നം പുറത്തു വരുന്നതുവരെ, അധ്വാനത്തിനു പ്രതിഫലം നൽകാതിരിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. ഉൽപന്നം ലഭിക്കുന്നതിനു മുമ്പു തന്നെ ഉൽപാദകൻ അധ്വാനത്തിനു പ്രതിഫലം നൽകിയിരിക്കണം. ഉൽപന്നത്തിനു ചോദനമുണ്ടായാലുമില്ലെങ്കിലും, ആ വസ്തുത, ഉൽപാദനത്തിനു അധ്വാനമേർപ്പെടുത്തുന്നതിനു നേരിട്ടും ഉടനടിയും സഹായകമാവുന്നില്ല. അതിനു മുൻകൂട്ടി സ്വരൂപിച്ചിട്ടുള്ള മൂലധനം ഉൽപാദകരുടെ കൈവശമുണ്ടായിരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. ഈ മൂലധനമാകട്ടെ, നേരത്തെ കിട്ടിയ വരുമാനത്തിൽ നിന്നു മിച്ചം വെയ്ക്കപ്പെട്ടതല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമാകാൻ നിവൃത്തിയില്ല. മൂലധനം കൈവശമില്ലെങ്കിൽ, സാധനങ്ങൾക്കു ചോദനമുണ്ടെന്നതു കൊണ്ടു മാത്രം അധ്വാനത്തിനു ചോദനമുണ്ടാവണമെന്നില്ല.

മാൽത്തൂസിന്റെ ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തം തന്നെയാണു് മില്ലിന്റേതും. മാൽത്തൂസ് വിശദമായി ചർച്ചചെയ്തിട്ടുള്ള ഈ വിഷയം മിൽ വളരെ ചുരുക്കത്തിലേ പരാമർശിക്കുന്നുള്ളൂ. പക്ഷേ ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തവും ക്ഷയോന്മുഖപ്രതിഭാസകത്വനിയമവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം മാൽത്തൂസിനേക്കാൾ നന്നായി മിൽ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. രണ്ടാമത്തേതു പറഞ്ഞ നിയമമില്ലെങ്കിൽ ജനപ്പെരുപ്പമെന്ന പ്രശ്നമുദിക്കുകയേ ഇല്ല എന്നു് അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി. യൂറോപ്പിലെ ജനസംഖ്യ അന്നുണ്ടായിരുന്നതിൽ കവിയുന്നതു നന്നല്ലെന്നും അദ്ദേഹത്തിനഭിപ്രായമുണ്ടായിരുന്നു. സമ്പത്തു പുനർവിതരണം ചെയ്യുന്നതു കൊണ്ടോ ആളകം അന്യദേശങ്ങളിലേക്കു് കുടിയേറിപ്പാർക്കുന്നതു കൊണ്ടോ താൽക്കാലികമായ ശാന്തിയുണ്ടായേക്കാമെങ്കിലും, ജനപ്പെരുപ്പം ശാശ്വതമായി ഒഴിവാക്കണമെങ്കിൽ, ജനനം നിയന്ത്രിക്കുകയെന്നതല്ലാതെ മറ്റു പോംവഴിയില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം ഉറപ്പായി വിശ്വസിച്ചു. പക്ഷേ ഇക്കാര്യത്തിൽ അകാരണമായ ഭീതിയൊന്നും അദ്ദേഹത്തിനില്ലായിരുന്നു മാൽത്തൂസിന്റെ സിദ്ധാന്തമുയർത്തുന്ന ഭീഷണി ശരിയായി മനസ്സിലാക്കി ജനങ്ങൾ ജനനം കൃത്രിമമാർഗങ്ങളുപയോഗിച്ചു തടയുമെന്നും തടയണമെന്നും തന്നെയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസം.

മില്ലിന്റെ വേതനസിദ്ധാന്തം ചിലപ്പോഴും പ്രതികൂലമായ നിരൂപണങ്ങൾക്കു ശരവ്യമായിട്ടുണ്ടു്, അധ്വാനമേർപ്പെടുത്തണമെങ്കിൽ മിച്ചംവച്ചുണ്ടാക്കിയ

മൂലധനം ഉൽപാദകരുടെ കൈവശം, ഉൽപാദനപ്രക്രിയ അവസാനിക്കുന്നതുവരെ ആവശ്യത്തിനുണ്ടായിരിക്കണമെന്ന മില്ലിന്റെ അഭിപ്രായം നാം നേരത്തെ കണ്ടു. മിൽ ഇങ്ങനെ പറയുന്നു: ''വേതനം പ്രധാനമായും അധ്വാനത്തിന്റെ ചോദനപ്രദാനങ്ങളെ അഥവാ ജനസംഖ്യയും മൂലധനവും തമ്മിലുള്ള അനുപാതത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു''. ജനസംഖ്യയെന്നതുകൊണ്ട്, തൊഴിലാളികളുടെ സംഖ്യയും, മൂലധനമെന്നതുകൊണ്ട് വേതനം നൽകാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ധനവും മാത്രമേ മിൽ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. വേതനനിരക്ക് ഈ രണ്ടു സംഗതികളെയും അല്ലാതെ മറ്റൊന്നിനെയും ആശ്രയിച്ചിരുന്നില്ല. തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണം കുറയുകയോ, വേതനമൂലധനം വർധിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതുമൂലമല്ലാതെ വേതന നിരക്കു വർധിക്കുകയില്ല.

ഈ നിഗമനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വേതനവർധനവിനു വേണ്ടി തൊഴിലാളികൾ നടത്തുന്ന കൂട്ടായ ശ്രമങ്ങൾ വ്യർഥമാണെന്നദ്ദേഹം കരുതി. ഒന്നുകിൽ മുതലാളിമാർ വേതനമൂലധനം വർധിപ്പിക്കണം; അല്ലെങ്കിൽ തൊഴിലാളികൾ അവരുടെ എണ്ണം നിയന്ത്രിക്കണം.

1869-ൽ വില്യം തോൺടൺ മില്ലിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിനു ഒരു നിരൂപണം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. മിൽ സൗമനസ്യത്തോടെ നിരൂപണത്തിലെ ചില കാര്യങ്ങളോട് തനിക്കു യോജിപ്പാണുള്ളതെന്നു സമ്മതിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു മറുപടി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു.

മിൽ തന്റെ വേതനസിദ്ധാന്തത്തെ അപ്പാടെ കയ്യൊഴിഞ്ഞുകളഞ്ഞുവെന്ന ഒരു ശ്രുതി പരക്കുകയും അതു പ്രസിദ്ധമാവുകയും ചെയ്തു. വേതന നിധി (wage fund) എന്ന വാക്കു അദ്ദേഹം പിൻവലിക്കാൻ തയ്യാറായിഎന്നതൊഴിച്ചാൽ, തന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു അദ്ദേഹം കാര്യമായി പുറകോട്ടുപോയതായി തോന്നുന്നില്ല. ഈ വിവാദങ്ങൾക്കു ശേഷം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ധനതത്ത്വങ്ങളുടെ പുതിയ പതിപ്പുകളിൽ വേതനനിധിയെ സംബന്ധിക്കുന്ന പ്രതിപാദനത്തിൽ ഒരു വ്യത്യാസവും അദ്ദേഹം വരുത്തിയിരുന്നില്ല എന്ന വസ്തുത ഇക്കാര്യം അസന്ദിഗ്ധമായി തെളിയിക്കുന്നുണ്ട്.

സേയുടെ കമ്പോള (നിർഗമ) നിയമത്തിൽ മില്ലിനു വിശ്വാസമായിരുന്നു. പക്ഷേ, സേയുടെ 'നിയമ'ത്തിൽ അദ്ദേഹം ചില പരിഷ്ക്കാരങ്ങൾ വരുത്തി. എല്ലാ സാധനങ്ങളും ഒരുപോലെ ആവശ്യത്തിലധികമെന്ന നിലയിൽ കമ്പോളങ്ങളിൽ കെട്ടിക്കിടക്കുന്ന ഒരു സ്ഥിതി ഉണ്ടാവുകയില്ല എന്നായിരുന്നുവല്ലോ സേയുടെ നിലപാട്. എന്നാൽ ഇത്തരം ഒരു സ്ഥിതി അസംഭവ്യമല്ല എന്നു മിൽ സമ്മതിച്ചു. പണം കൊടുത്തു വാങ്ങാൻ തയ്യാറുള്ളതിലധികം സാധനങ്ങൾ വില്പനയ്ക്കു വരിക, അഥവാ പണത്തിന്റെ പ്രദാനം കുറയുകയെന്നതാണ് ഈ സ്ഥിതിവിശേഷം. എല്ലാപേരും വിൽക്കാൻ തയ്യാറായിട്ടാണ് ഇത്തരം ഘട്ടങ്ങളിൽ കാണപ്പെടാറ്; മിക്കവാറും ആരും തന്നെ വാങ്ങാൻ തയ്യാറായിട്ടില്ല താനും; സാധനങ്ങളുടെ പെരുപ്പമെന്നോ പണത്തിന്റെ കുറവെന്നോ ഈ സ്ഥിതിയെ വിശേഷിപ്പിക്കാം. എന്നിങ്ങനെ പോകുന്നു മില്ലിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾ. സേയുടെ ഒരനുഗാമി, സേയുടെ വ്യക്തമായ പ്രസ്താവനയ്ക്കെതിരായി

സാധനപ്പെരുപ്പം സാധ്യമാണെന്നു വാദിച്ചുവെന്നതു രസകരമായിത്തോന്നാം. സേയുടെ നിയമം, ഒരു സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയുടെ ദീർഘകാലപ്രവണതയെയല്ലാതെ, ഹ്രസ്വകാലങ്ങളിലെ സന്തുലനപ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയുന്നില്ലെന്നു മിൽ കരുതി.

വ്യാപാരചക്രങ്ങളെക്കുറിച്ചു് മില്ലിനു് ശരിയായ ശാസ്ത്രീയ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ കാഴ്ചവെക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിലും, പിൽക്കാലത്തു മാർഷൽ, മില്ലിന്റെ ആശയങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി വ്യാപാരചക്രങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച കൂടുതൽ വ്യക്തമായ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ രൂപീകരിച്ചു.

ആഡംസ്മിത്തിനെയും റിക്കാർഡോയെയും പോലെ മില്ലും, മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥ ഒരു മാറ്റമില്ലാത്ത പതനത്തിലേക്കു നീങ്ങുകയാണെന്നു വിശ്വസിച്ചു. സാമ്പത്തികപുരോഗതി കുറേക്കാലം ഒഴുകിക്കഴിയുമ്പോൾ, അതിന്റെ ഉറവ വറ്റിപ്പോകുമെന്നു മൂന്നു പേരും ഒരു പോലെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. പല കാരണങ്ങൾ കൊണ്ടാണെങ്കിലും, ലാഭസാധ്യത വറ്റിപ്പോകുന്നതാണു് ഇതിന്റെ ലക്ഷണമെന്നു് അവർക്കെല്ലാം ബോധ്യപ്പെട്ടുകയും ചെയ്തു. സ്മിത്തും റിക്കാർഡോയും ഇത്തരം നിശ്ചലസ്ഥിതിയെ ഉൽക്കണ്ഠയോടെയാണു് വീക്ഷിച്ചതു്. ഇത്തരം ഒരു സ്ഥിതിവിശേഷം അടുത്തെങ്ങുമുണ്ടാവുകയില്ലെന്നു് സ്മിത്തു സമാധാനിച്ചു. ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങളുടെ വില താഴ്ത്തി നിറുത്താൻ കഴിഞ്ഞാൽ, ഈ അനുഭവം പല തലമുറക്കാലത്തേക്കു് ഇംഗ്ലണ്ടിനുണ്ടാവുകയില്ലെന്നു റിക്കാർഡോയ്ക്കും ഉറപ്പുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്നല്ലെങ്കിൽ നാളെ വന്നുചേരുന്ന ഒരു യഥാർത്ഥ അനുഭവമായി മാത്രമാണു് സ്മിത്തും റിക്കാർഡോയും ഇതിനെ വീക്ഷിച്ചതു്. എന്നാൽ മില്ലാകട്ടെ, ഒരു അപഗ്രഥനസൂത്രമെന്ന നിലയിൽ കൂടി അതിനെ കണക്കാക്കി. ഒരു പടികൂടി മുന്നോട്ടുപോയി, പിൽക്കാലത്തു് കാറൽ മാർക്സ്.

ജീവിതസായാഹ്നത്തിൽ നിശ്ചലസ്ഥിതിയടുത്തുവരുന്നതായി മില്ലിനു തോന്നി. ഉൽപാദനരംഗത്തുണ്ടാകാൻപോകുന്ന വിപ്ലവങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനു വേണ്ടത്ര രൂപമുണ്ടായിരുന്നില്ല. മാൽത്തൂസ് ഉയർത്തിയ ജനപ്പെരുപ്പമെന്ന രക്ഷസ്സിനെ മനുഷ്യരാശിക്കു കൃത്രിമോപാധികളിലൂടെ തളച്ചിടാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നു മിൽ കരുതി. മൂലധനം വർധമാനമായ തോതിൽ കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സാങ്കേതികവിദ്യകൾ പുരോഗമിക്കുകയും, ജനസംഖ്യ നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുകയും ക്ഷയോന്മുഖപ്രതിഭാസകർത്തനിയമം പ്രാബല്യത്തിലിരിക്കുകയും ചെയ്താൽ പാട്ടവും കൂലിനിരക്കും കൂടും; ലാഭനിരക്കു കുറയുകയും ചെയ്യും. ഇത്തരമൊരു സ്ഥിതിയിൽ ആവശ്യക്കാരുടെ കുറവു കൊണ്ടു സാധനങ്ങൾ വിറ്റഴിയാതെ വരുമെന്നും അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നിയില്ല. അതായതു്, ജനപ്പെരുപ്പത്തിന്റെ ഭവിഷ്യത്തുകളെക്കുറിച്ചുള്ള സ്മിത്തിന്റെയും റിക്കാർഡോയുടെയും ഭീതിയിൽ നിന്നു മാത്രമല്ല, ജനനനിരക്കിന്റെ താഴ്ചയെച്ചൊല്ലി ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിലുയർന്ന സ്തംഭനവാദികളുടെ ഭീതിയിൽ നിന്നും മിൽ വിമുക്തനായിരുന്നു. മനുഷ്യന്റെ പരിശ്രമം ഒഴുകിയൊഴുകി, ഒടുവിൽ 'കല്ലോലമില്ലാതെഴുമാഴി പോലെ' ശാന്തമായിക്കിടക്കുന്ന ഒരു ചിത്രമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്നതു്. ആളും

അർഥവും തമ്മിൽ ശരിയായി പൊരുത്തമുള്ളതും അസമത്വങ്ങളും ബഹളങ്ങളുമില്ലാത്തതും തന്നെപ്പോലെയുള്ള തത്വജ്ഞാനികൾക്ക് ഏകാന്തധ്യാനത്തിനും ഗ്രന്ഥരചനയ്ക്കും വേണ്ടത്ര സൗകര്യങ്ങളും സമയവും കിട്ടുന്നതുമായ നല്ലൊരു സ്ഥിതിയായി അദ്ദേഹമതിനെ വീക്ഷിച്ചു. സ്വാർഥതാത്പര്യത്തിനും പ്രയത്നശീലത്തിനും പുരോഗതിക്കും സർവ പ്രാധാന്യം കല്പിച്ചു കൊണ്ടു തുടങ്ങിയ ക്ലാസ്സിൽ ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ പരിസമാപ്തി, ആലസ്യത്തിന്റെയും നിശ്ചലതയുടെയും സ്തുതിഗീതം പാടിക്കൊണ്ടാണെന്നതു് ശ്രദ്ധേയമായിരിക്കുന്നു.

10

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രവിമർശനം

പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിനെയും ഫ്രാൻസിനെയുംകാൾ സാമ്പത്തികമായി വളരെ പിന്നോക്കനിലയിലായിരുന്ന ജർമനി. കൃഷിയെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചുകഴിയുന്നവരായിരുന്ന ജനങ്ങളിൽ ഭൂരിപക്ഷവും. കൃഷിയാകട്ടെ നൂറ്റാണ്ടുകളുടെ പഴക്കമുള്ള ജന്മിത്വസമ്പ്രദായത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമായിരുന്നു. അല്പം ചില വ്യവസായങ്ങളുണ്ടായിരുന്നവ മധ്യകാലയുഗങ്ങളിലെ തൊഴിൽക്കൂട്ടസമ്പ്രദായങ്ങളുടെ നിബന്ധനകൾക്കു വിധേയമായിട്ടാണ് പ്രവർത്തിച്ചു വന്നതു്. അനേകം രാജാക്കന്മാരുടെ കീഴിൽ, കൊച്ചു രാജ്യങ്ങളായി ജർമനി വിഭജിച്ചു പോയിരുന്നു. ഓരോ രാജ്യവും വ്യാപാരത്തിലും വാണിജ്യത്തിലും ഭാരിച്ച നികുതികൾ ചുമത്തുന്ന കാര്യത്തിൽ മത്സരബുദ്ധി തന്നെയാണ് പ്രദർശിപ്പിച്ചതു്. കൂടാതെ ഓരോ ചെറിയ രാജ്യത്തിനും അതിന്റെ സ്വന്തം നാണ്യസമ്പ്രദായവും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒരു ജർമൻ രാജ്യത്തുനിന്നു മറ്റൊന്നിലേക്കു സാധനങ്ങൾ വിൽക്കുന്നതിനും ഭാരിച്ച ചുങ്കങ്ങളും വ്യത്യസ്തങ്ങളായ നാണ്യവ്യവസ്ഥകളും ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ സൃഷ്ടിച്ചു. എന്നാൽ മറ്റു ദേശങ്ങളിൽ നിന്നു ജർമനിയിലേക്കു സാധനങ്ങളിറക്കുമതി ചെയ്യുന്നതിനു് യാതൊരു വിഷമവും ഇല്ലായിരുന്നുതാനും. ഇംഗ്ലണ്ടിലും ഫ്രാൻസിലും നിർമിച്ച വ്യാവസായികോല്പന്നങ്ങൾക്കു ജർമനി ഏറ്റവും ലാഭകരമായ ഒരു കമ്പോളമായിരുന്നു. സ്വേച്ഛാധിപതികളായ രാജാക്കന്മാരുടെ കീഴിൽ, ഭൗതികസുഖസൗകര്യങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ കഴിഞ്ഞിരുന്ന ജർമനിയിൽ സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളോടു ശാസ്ത്രീയവും സ്വതന്ത്രവുമായ ഒരു സമീപനം അക്കാലത്തുണ്ടാകാതിരുന്നതു് സ്വാഭാവികം മാത്രമാണു്.

ജീവിതപരാജയവും മോഹഭംഗങ്ങളും മിഥ്യാധാരണകൾക്കു വഴിതെളിക്കുന്നു. കാര്യകാരണബന്ധങ്ങൾക്കു അത്തരം ധാരണകളിൽ സ്ഥാനമുണ്ടാകണമെന്നില്ല. ജർമനിയിൽ വളർന്നുവന്ന റൊമാൻറിക്പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വഭാവം ഇതായിരുന്നു. ഈ റൊമാൻറിക്പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വാധീനം സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിലും പ്രതിഫലിച്ചു കാണുന്നു. എന്നാൽ സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിൽ ഒരു റൊമാൻറിക് 'പ്രസ്ഥാനം' ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നു പറയുന്നതിലർഥമില്ല.

സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിൽ റൊമാൻറിക് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വാധീനം ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തോടുള്ള എതിർപ്പിന്റെ രൂപത്തിലാണ് പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്. ഇംഗ്ലണ്ടിനെപ്പോലെ വികാസംപ്രാപിച്ച ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയ്ക്കു മാത്രമേ ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രം യോജിക്കുകയുള്ളുവെന്നായിരുന്നു ജർമനിയിലെ ചിന്താഗതി. ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ റൊമാൻറിക് ചിന്താഗതിക്കാർ സ്വന്തം അഭിരുചിക്കനുസരണമായ സാമ്പത്തികാശയങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള ശ്രമമായി. വാണിജ്യവാദത്തിലും മധ്യകാല സാമ്പത്തികചിന്തയിലും അവർ അഭയംതേടി. ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രയോജനവാദത്തോടുള്ള പ്രായ്വും, സ്വാതന്ത്ര്യപ്രേമവും, അവയ്ക്കില്ലായിരുന്നുവെന്നതു് അവർക്കിഷ്ടപ്പെട്ടു.

ദേശീയവികാരങ്ങളുടെ വേലിയേറ്റം ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ എല്ലാ ചിന്തകരിലും കാണുന്നുണ്ട്. ദേശത്തിന്റെ ആത്മാവു്, ദേശീയസ്വഭാവം, ദേശീയ ഭാഗധേയം എന്നീ ആശയങ്ങൾ പോലും ഇവരുടെ സംഭാവനയാണു്. ഛിന്നഭിന്നമായിക്കിടക്കുന്ന ജർമനിയെ ഏകീകരിക്കുന്നതിനും ആഭ്യന്തരവ്യാപാരത്തെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ചുങ്കങ്ങളും തീരുവകളും നിറുത്തലാക്കുന്നതിനും, സ്വദേശിവ്യവസായങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി വിദേശസാധനങ്ങൾ സ്വതന്ത്രമായി ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നതു തടയുന്നതിനും ശ്രമങ്ങളുണ്ടായി. ഓരോ രാജ്യത്തിന്റെയും പ്രത്യേക പരിതസ്ഥിതികൾക്കനുസൃതമായി, അതിന്റെ ധനശാസ്ത്രം രൂപീകരിക്കണമെന്നും അഭിപ്രായമുണ്ടായിരുന്നു.

ആദം മ്യൂളർ

റൊമാൻറിക് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ കാലഘട്ടത്തിൽ ധനശാസ്ത്രത്തെക്കുറിച്ചു് ഏറ്റവും കൂടുതൽ ചിന്തിക്കുകയും എഴുതുകയും ചെയ്ത ജർമൻചിന്തകൻ ആദം മ്യൂളർ (1779_1829) ആയിരുന്നു. ബെർലിനിൽ ജനിച്ച മ്യൂളർ ഗോത്തിൻജൻ സർവകലാശാലയിൽ നിന്നു് നിയമവും ദൈവികശാസ്ത്രവും പഠിച്ചു. പിന്നീടു് ആസ്ട്രിയയിലെ പല പ്രധാന ഗവണ്മെൻറുദ്യോഗങ്ങളും വഹിക്കുകയുണ്ടായി. മ്യൂളറായിരുന്നു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലഘട്ടത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ ധനശാസ്ത്രജ്ഞനെന്നു സ്പാൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അതു് കറകളഞ്ഞ ഒരതിശയോക്തി മാത്രമായി കണക്കാക്കിയാൽ മതി.

ഒരു രാഷ്ട്രീയചിന്തകനെന്നാണു് മ്യൂളർ സ്വയം കരുതിപ്പോന്നതു്. ധനശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ച ആശയങ്ങൾ തന്റെ രാഷ്ട്രീയതത്വശാസ്ത്രത്തിനു കരുത്തു നൽകുവാനുള്ള കരുക്കളായി മാത്രമേ അദ്ദേഹം പരിഗണിച്ചുള്ളൂ.

ഇംഗ്ലീഷ് ചിന്തകനായിരുന്ന എഡ്മണ്ഡ് ബർക്ക്, ജർമൻതത്വചിന്തകരായിരുന്ന ഫിഷ്ടേ, ജെൻറ്സ് എന്നിവരുടെ ആശയങ്ങൾ മ്യൂളറുടെ ആശയങ്ങളെ സ്വാധീനിച്ചിരുന്നു. വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യത്തിലും പ്രയോജനവാദത്തിലും വിശ്വാസമുള്ളയാളായിരുന്നു ബർക്ക്. എന്നാൽ ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ചില അഭിപ്രായങ്ങൾ ജനകീയഭരണസമ്പ്രദായ

ത്തിന്റെ ദൃഷ്യവശങ്ങൾ സമർഥിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ളവയായിരുന്നു. ജനകീയ സ്വാതന്ത്ര്യം ഗവണ്മെന്റുകളെ തകർക്കുന്നതിനുള്ള ആയുധമാകാൻ പാടില്ല എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്ഷം. സ്വാതന്ത്ര്യംപോലെ വിലപ്പെട്ടവയാണ് രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ഭദ്രതയും സ്ഥൈര്യവും. ഒരു രാഷ്ട്രത്തിന്റെ പാരമ്പര്യവും ചരിത്രവും ജനങ്ങളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പേരിൽ അപകടപ്പെടുത്താൻ പാടില്ലെന്നും ബെർക്ക് വാദിച്ചു. ഈ കാരണങ്ങളാൽ, ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവത്തെ അപലപിക്കാൻ അദ്ദേഹം മടിച്ചില്ല. ബെർക്കിന്റെ ഇത്തരത്തിലുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾ വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു വിലകല്പിക്കാൻ കൂട്ടാക്കാത്ത ജർമനിയിലെ റൊമാൻറിക് പ്രസ്ഥാനത്തിനും മൂല്യർക്കും സ്വീകാര്യമായിത്തീർന്നു.

ബർക്കിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളോട് വളരെ സാജാത്യമുള്ളവയാണ് ഫിഷ്തേയുടെ പല ആശയങ്ങളും. സംസ്ഥാനം ഒരു സജീവസത്വമാണെന്നും, സംസ്ഥാനത്തിന്റെ അംശമെന്ന നിലയിലല്ലാതെ, നിലവിലുള്ള യാതൊന്നിനും നിലനില്പില്ലെന്നുമാണ് ഫിഷ്തേയുടെ സിദ്ധാന്തം. ഈ സിദ്ധാന്തവും സർവാധിപത്യമെന്ന റൊമാൻറിക് ചിന്തയും എത്രയും അനുയോജ്യമായിത്തീർന്നു.

ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവത്തെക്കുറിച്ച് ബെർക്ക് എഴുതിയ പുസ്തകം, ഫ്രെഡറിക് ജെൻറ്സ് 1793-ൽ ജർമൻഭാഷയിലേയ്ക്കു തർജമ ചെയ്തു. ഒരു കാലത്തു വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യം, ജനകീയഭരണം മുതലായവയിൽ അടിയുറച്ചുവിശ്വസിച്ചിരുന്ന ജെൻറ്സ് ക്രമേണ ഇവയുടെ ബദ്ധശത്രുവായിത്തീർന്നു. നികുതി ചുമത്തൽ, നാണ്യവ്യവസ്ഥ എന്നിവയെക്കുറിച്ച് ജെൻറ്സ് പുറപ്പെടുവിച്ച അഭിപ്രായങ്ങളിൽ ഈ മാറ്റം ശരിക്കും കാണാം.

ബെർക്കിന്റെയും ഫിഷ്തേയുടെയും ജെൻറ്സിന്റെയും അഭിപ്രായങ്ങളുടെ സ്വാധീനശക്തി മൂല്യറിൽ പ്രകടമായിക്കാണാം. ആഡം സ്മിത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രമാണ് മൂല്യറുടെ ആക്രമണത്തിന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം. ആഡം സ്മിത്ത് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ സാഹചര്യങ്ങൾ വച്ചുകൊണ്ടാണ് തന്റെ ആശയങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തിയതു്. ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ കാര്യത്തിൽ ശരിയാണെന്നു കാണുന്ന സിദ്ധാന്തങ്ങൾ എല്ലാക്കാലത്തേയ്ക്കും എല്ലാ ദേശങ്ങളിലും ശരിയായിക്കൊള്ളുമെന്നു കരുതിയതാണ് ആഡം സ്മിത്തിന്റെ തെറ്റു്. തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്ക്, ഇപ്രകാരം സാർവലൗകികത നൽകാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിക്കേണ്ടതില്ലായിരുന്നു. സ്മിത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഈ പരിമിതി മനസ്സിലാക്കാതെ അതു് അക്ഷരം പ്രതി ജർമനിയിൽ പ്രായോഗികമാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന കൂട്ടരെ മൂല്യർ അധിക്ഷേപിച്ചു.

വ്യവസായവൽക്കരണത്തിലും നാഗരികതയിലും മുന്നിട്ടുനിന്നിരുന്ന രാജ്യമായിരുന്നു ആഡം സ്മിത്തിന്റെ കാലത്തെ ഇംഗ്ലണ്ടു്. അവിടെ വിനിമയം സർവസാധാരണമായി നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്മിത്തു്, വിനിമയത്തിനു ഒരു പ്രകൃതിനിയമത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം നൽകി. തന്മൂലം വിനിമയങ്ങൾക്കിടനൽകുന്ന വ്യക്തിതാൽപര്യങ്ങളിലേയ്ക്കു സ്മിത്തിന്റെ ശ്രദ്ധ തിരിഞ്ഞു. വ്യക്തികളുടെ സ്വന്തം താല്പര്യങ്ങളുടെ നിലപാടിൽ നിന്നുകൊണ്ടു് സമുദായത്തെ നോക്കിക്കാണുന്നതിനു് ഇങ്ങനെ ഇടയായി. വ്യക്തികളുടെ ഒരു കൂട്ടം മാത്രമായിത്തീർന്നു ആഡംസ്മിത്തിന്റെ കണ്ണിൽ സമൂഹം.

സ്വാർഥപ്രേരിതരായ വ്യക്തികളുടെ പ്രവൃത്തികളുടെ ഫലമായി സമൂഹത്തിനു് ക്ഷേമമുണ്ടായിക്കൊള്ളുമെന്നു സ്മിത്തു വിശ്വസിച്ചു.

സ്വാർഥതാൽപര്യവും ഭൗതികാസക്തിയുമല്ല, നിസ്സംഗതയും മതവിശ്വാസവുമാണു് പ്രധാനമെന്നു മൂളർ എടുത്തു കാട്ടി. സംസ്ഥാനം വ്യക്തികളുടെ വെറും കൂട്ടമല്ല; ഒരു ജീവസമൂഹമാണു്. ഓരോ വ്യക്തിയും ഈ സത്വത്തിന്റെ ഓരോ കോശവും. സത്വമില്ലെങ്കിൽ കോശത്തിനു നിലനില്പില്ല. അതിനാൽ, വ്യക്തിക്കു മുൻപു് സംസ്ഥാനമുണ്ടാകണം. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ താൽപര്യങ്ങൾക്കു് വ്യക്തിതാൽപര്യങ്ങളെക്കാൾ പ്രാധാന്യം ലഭിക്കുകയും വേണം. അരിസ്റ്റോട്ടിലിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളോടു് മൂളർക്കുണ്ടായിരുന്ന കടപ്പാടു് ഈ ആശയങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടു്.

സംസ്ഥാനത്തിനൊരു നിർവചനം നൽകുന്ന കാര്യം എളുപ്പമല്ലെന്നാണു് മൂളറുടെ മതം. മാറുകയും വളരുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരാശയം മാത്രമാണതു്. അതൊരു കൃത്രിമസൃഷ്ടിയല്ല. മാനുഷമായ ജീവിതത്തിനതു കൂടിയേ തീരൂ. സംസ്ഥാനത്തിലെ അംഗമെന്ന നിലയിൽ ഓരോ വ്യക്തിയും പൗരജീവിതത്തിന്റെ ഒത്ത മധ്യത്തിലാണു്; തന്നോടൊപ്പം ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരുമായി മാത്രമല്ല അയാൾ ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്; തനിക്കു മുമ്പു ജീവിച്ചിരുന്ന എല്ലാ തലമുറകളുടെയും പിൻബലം അയാൾക്കുണ്ടു്. ഭാവിതലമുറകളുടെ ഭാഗധേയവും വർത്തമാനകാലത്തോടു ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ ഓരോ വ്യക്തിയും സമകാലീനസമൂഹത്തിലെ ഇതരവ്യക്തികളുമായി മാത്രമല്ല, അനന്തമായ ഭൂതഭാവികളുമായും ദൃഢമായി ബന്ധിക്കപ്പെട്ടാണു നില്ക്കുന്നതു്. ഈ ബന്ധം പ്രകൃതിയുമായി അവൻ ഏറ്റെടുത്തിരിക്കുന്ന നിരന്തരസമരത്തിനു് അത്യന്താപേക്ഷിതമാണുതാനും.

രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവുമായ ശാസ്ത്രങ്ങളെ കൂട്ടിയിണക്കുന്നതു് ദൈവശക്തിയാണു്. മതമില്ലാതെ, മനുഷ്യപ്രയത്നത്തിനർഥവും ലക്ഷ്യവുമുണ്ടാവുന്നില്ല. ഉൽപാദനം, ഉൽപാദനത്തിനു വേണ്ടി മാത്രം നടത്തുന്നതാകരുതു്. ഈശ്വരാഭിമുഖമായി ചെയ്യുന്ന ഒരർച്ചനകൂടിയാകണമതു്. അധ്വാനം കൊണ്ടു മാത്രം ഉൽപാദനം നടക്കുകയില്ല. ദൈവം തരുന്ന ശക്തിയും മൂലധനവും പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളും കൂടി അതിനാവശ്യമാണു്. മൂളറുടെ എല്ലാ കൃതികളിലും ഇത്തരം ചിന്തകളും, പ്രത്യേകിച്ചു് റോമൻ കത്തോലിക്കാസഭയുടെ സ്വാധീനവും സ്പഷ്ടമായി കാണുന്നുണ്ടു്.

മൂളറുടെ സാമ്പത്തികപ്രമാണങ്ങളിൽ സ്വത്തു്, ധനം, ഉൽപാദനം, മൂലധനം എന്നിവ പ്രത്യേകം എടുത്തു പറയാവുന്നവയാണു്. വ്യക്തിക്കു് അനിയന്ത്രിതമായ അവകാശങ്ങൾ പാടില്ലെന്ന അഭിപ്രായത്തിൽ നിന്നാണു് സ്വകാര്യസ്വത്തിനെപ്പറ്റിയുള്ള നിഗമനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം എത്തുന്നതു്. വ്യക്തികൾക്കു് സമൂഹത്തിന്റെ ഇതരഭാഗങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധങ്ങൾ നശിപ്പിക്കുന്ന തരത്തിലാകരുതു് സ്വത്തവകാശം. പരിപൂർണമായ സ്വത്തവകാശം ഒരിക്കലും പാടില്ല. മധ്യയുഗങ്ങളിലെ ജന്മിത്തവ്യവസ്ഥയാണു്, റോമാനിയമത്തിൽപ്പറയുന്ന സ്വകാര്യസ്വത്തവകാശമല്ല, അഭിലഷണീയം. കാരണം, ജന്മിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ ആർക്കും സ്വത്തിന്മേൽ പരിപൂർണമായ അധികാരമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

ധനത്തെ സംബന്ധിച്ച മൂളറിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളിലും വ്യക്തിയും സമൂഹവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമാവർത്തിച്ചുപറയുന്നുണ്ട്. ധനം ഒരേ സമയം തന്നെ വ്യക്തികളുടേതും ദേശത്തിന്റേതുമാണ്. എടുത്തു പെരുമാറാവുന്ന വസ്തുക്കൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതു മാത്രമല്ല ഉൽപാദനം. ആഡംസ്മിത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ഇതു മാത്രമേ ഉൽപാദനമായി കണക്കാക്കേണ്ടതുള്ളൂ. എന്നാൽ മൂളറുടെ വീക്ഷണത്തിൽ, മനുഷ്യന്റെയും സാധനങ്ങളുടെയും ആദർശങ്ങളുടെയും മേന്മ വർധിപ്പിക്കുന്നതും സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ശക്തി വർധിപ്പിക്കുന്നതുമായ എല്ലാം തന്നെ ഉൽപാദനത്തിൽപ്പെട്ടതാണ്. ദേശീയോൽപാദനമാണ് മൂളർക്ക് പ്രധാനം. ഒരു സാധനത്തിനു്, സംസ്ഥാനത്തിൽ എന്തു പ്രാധാന്യമുണ്ടെന്നു് കാണിക്കുന്നതാണു് അതിന്റെ മൂല്യം. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പുനരുജ്ജീവനമാണു് ഓരോ സാധനത്തിന്റെയും ഉദ്ദേശ്യം. മൂല്യത്തെ സംബന്ധിച്ച ഈ ഉന്നതമായ അർഥം മനസ്സിലാക്കുന്നില്ലെന്നതാണു് മൂളർക്കു ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരാക്ഷേപം.

എണ്ണത്തിലും തൂക്കത്തിലും പറയാവുന്ന ഒരു കാര്യമല്ല ധനം. ഉൽപാദനത്തിൽ നിന്നു് ഉപഭോഗം കുറച്ചാൽ സാമ്പാദ്യം കിട്ടുമെന്ന സിദ്ധാന്തത്തോടു് മൂളർക്കു് ഒട്ടും മതിപ്പില്ലായിരുന്നു. ഉൽപാദനവും ഉപഭോഗവും അനുസൃതമായ പ്രക്രിയകളാണു്. അവ തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടെന്നു വെറുതേ തോന്നുകയാണു്. മാത്രമല്ല, ശരിയായ ഉപഭോഗം ദേശീയധനം വർധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. സാധാരണ അർഥത്തിലുള്ള ഉൽപാദനത്തിനു പുറമേ, സാമ്പത്തികവ്യാപാരങ്ങളും കൊണ്ടു്, മറെറാരുൽപാദനം കൂടി നടക്കുന്നുണ്ടു്. മേന്മകൂടിയ ആ ഉൽപാദനമാകട്ടെ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ശക്തിയും സൽപേരുമല്ലാതെ മറെറാന്നുമല്ലതാനും. ഉൽപാദനത്തിനു സൗകര്യം നൽകുന്ന ഒരുപാധി മാത്രമല്ല, എല്ലാ ഉൽപാദനശ്രമങ്ങളുടെയും പരമമായ ലക്ഷ്യവും കൂടിയാണു സംസ്ഥാനം.

സാധാരണവ്യവഹാരത്തിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന ഭൂമി, അധ്വാനം, മൂലധനം എന്നീ ഘടകത്രയത്തിനു പകരം പ്രകൃതി, മനുഷ്യൻ, ഭൂതകാലം എന്നിവയാണു് മൂളർ നിർവചിക്കുന്ന ഉൽപാദനഘടകങ്ങൾ. പാരമ്പര്യത്തിലും അവയുടെ സ്ഥായിഭാവത്തിലും വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്ന മൂളർ മൂലധനത്തിനു പകരം ഭൂതകാലമെന്ന സംജ്ഞ സ്വീകരിച്ചതിൽ അതിശയമില്ല. ഇന്നു മനുഷ്യനു സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതെല്ലാം ഇന്നലെയുടെ സംഭാവനയാണു്. ഈ സംഭാവന വസ്തുക്കളിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങി നിൽക്കുന്നില്ല. ഭരണസമ്പ്രദായങ്ങളും, ഭരണഘടന, നിയമങ്ങളും, ആചാരങ്ങളും, ദേശീയസ്മരണകളും എന്നിവയെല്ലാം ഇന്നത്തെ പ്രവൃത്തികളെ ബാധിക്കുന്ന ഇന്നലെയുടെ സംഭാവനകളാണു്. ഇവയെല്ലാം കൂടി ആത്മീയമൂലധനം എന്ന പേർ മൂളർ നൽകി.

ആഡംസ്മിത്തിന്റെ അധ്വാനവിഭജനസിദ്ധാന്തത്തോടും മൂളർ വിയോജിക്കുന്നു. സമൂഹജീവിതം തുടങ്ങുന്ന കാലത്തു് വ്യക്തി പൂർണനായിരുന്നുവെന്നു വേണം സങ്കല്പിക്കുക. അന്നു സംസ്ഥാനവും വ്യക്തിയും ഒരാളും തന്നെയായിരുന്നു–സംസ്ഥാനത്തോളം വലുപ്പമുള്ള വ്യക്തിയും ഒരൊറെറ വ്യക്തിയിൽ ഒതുങ്ങി നിൽക്കുന്ന സംസ്ഥാനവും. ഈ ആദിമമനുഷ്യനു ശേഷം വന്നവർ, ഒന്നു ചേർന്നാണു് ഒരു പൂർണ മനുഷ്യനാവുക. അതായതു്, അവരെല്ലാം ചേർന്നുണ്ടാകുന്ന ഒരു

പൂർണമനുഷ്യന്റെ അംശങ്ങളും മാത്രമായിത്തീരുന്നു അവർ. അവരെല്ലാം പരസ്പരം യോജിച്ചും ആലോചിച്ചും ചെയ്യുന്ന വിവിധ പ്രവൃത്തികളുടെ ആകെത്തുക അതികായനായ ആ പൂർണമനുഷ്യന്റെ ആവശ്യങ്ങളും നിറവേറ്റുന്നതിനു പര്യാപ്തമായിത്തീരണം. ഈ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് അധ്വാനവിഭജനം ഉണ്ടാവുന്നതു്. അംഗങ്ങളുടെ എണ്ണം കൂട്ടുന്നതനുസരിച്ചു് സംസ്ഥാനമെന്ന പൂർണമനുഷ്യന്റെ രൂപം വലുതായിവരും. ഓരോ വ്യക്തിയും ആദിമനുഷ്യനിൽ നിന്നു് അകന്നകന്നു പോകുകയും ചെയ്യും. പക്ഷേ, ഓരോ വ്യക്തിയുടെയും ആവശ്യങ്ങളും, ആദിമനുഷ്യനേറെതിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമാവുന്നില്ലതാനും. ഈ സ്ഥിതിയിൽ മറെറല്ലാ അംഗങ്ങളും തനിക്കു വേണ്ടി അധ്വാനിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള ഉറപ്പിന്മേലല്ലാതെ ഓരോ വ്യക്തിക്കും പ്രവൃത്തിയിലേർപ്പെടാൻ കഴിയുകയില്ല. ഓരോരുത്തർക്കും മറെറല്ലാ പേരെയും ആവശ്യമുണ്ടു്. എല്ലാ പേരും ചേർന്ന സമൂഹത്തിനാകട്ടെ എല്ലാ പേരെയും ആവശ്യമുണ്ടു്. ''എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളുടെയും ആവശ്യമായ'' സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഐക്യദാർഢ്യം, അംഗങ്ങളും കൂട്ടുകയും അധ്വാനവിഭജനം വർധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതനുസരിച്ചു് വർധിക്കേണ്ടതുണ്ടു്.

സാധനങ്ങളും കൊണ്ടുനടക്കാനും വെച്ചുമാറാനുമുള്ള ജന്മവാസനയാണു് അധ്വാനവിഭജനത്തിലേക്കു മനുഷ്യനെ നയിക്കുന്നതെന്ന സ്മിത്തിന്റെ അഭിപ്രായം 'അപൂർണമാണെ'ന്നു മാത്രം പറഞ്ഞു നിറുത്തിയതു് മൃളറുടെ സൗജന്യബുദ്ധിയായി കണക്കാക്കിയാൽ മതി. കഴിഞ്ഞ കാലത്തിൽ നിന്നും കിട്ടിയ ആത്മീയവും ഭൗതികവുമായ മൂലധനമാണു് അധ്വാനവിഭജനത്തിനു മുൻകൂറായി വേണ്ട ഉപാധി. അതുണ്ടെങ്കിൽ അധ്വാനവിഭജനം സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വലുപ്പത്തിനനുസരിച്ചു് നിർണയിക്കപ്പെട്ടുകൊള്ളും.

ഇംഗ്ലണ്ടിനെപ്പററി മൃളർക്കു അഗാധമായ ആദരവുണ്ടായിരുന്നതായിക്കാണുന്നു. അവിടെ ആത്മീയമൂലധനത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ചോ ദേശീയ ഐക്യത്തിന്റെ ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ചോ എടുത്തുപറയേണ്ട കാര്യമില്ല. അവയെല്ലാം അവിടെയുള്ളവർ അംഗീകരിക്കുകയും എത്രയോ കാലമായി ജീവിതത്തിൽ പകർത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങളാണു്. ആഡംസ്മിത്തു് തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അക്കാര്യങ്ങളും എടുത്തു പറഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നതു കൊണ്ടു് ഇംഗ്ലണ്ടിനു ദോഷമൊന്നും വരാനില്ല. എന്നാൽ ജർമനിയുടെ സ്ഥിതിയതല്ല. ദേശീയൈക്യവും പൂർവകാലസംമൃതികളും ആവർത്തിച്ചു പഠിക്കുകയും പഠിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ട നിലയാണു ജർമനിയുടേതു്, എന്നിങ്ങനെ പോകുന്നു മൃളറുടെ ചിന്ത.

ഇംഗ്ലണ്ടിനെപ്പോലെ സാമ്പത്തികസമൃദ്ധി നേടിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ജർമനിയിൽ സ്മിത്തു നിർദേശിക്കുന്ന സ്വതന്ത്രസമ്പദ്വ്യവസ്ഥയല്ല ആവശ്യം. മറു രാജ്യങ്ങളുമായി കഴിയുന്നത്ര വ്യാപാരബന്ധങ്ങളും ഒഴിവാക്കുന്നതായിരിക്കും നല്ലതു്. ദേശാഭിമാനവും, സ്വദേശത്തുണ്ടാക്കിയ സാധനങ്ങളോടു മതിപ്പും വളർത്തുന്നതിനു് ഈ നയം സഹായിക്കും. ജനങ്ങളിൽ പൂർണമായ വിധേയഭാവം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും പുറംരാജ്യങ്ങളിലേക്കുള്ള ജർമനിയുടെ വാതിലുകൾ അടച്ചിടേണ്ടതാണെന്നു് മൃളർ വിശ്വസിച്ചു.

ഈ അഭിപ്രായങ്ങളാണു് മൃളറുടെ നാണ്യസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ പുറകിലുള്ള

തു്. പണത്തെക്കുറിച്ചു മൃളർ പറയുന്ന കാര്യങ്ങളും തീരെ അവ്യക്തങ്ങളാണു്. മറ്റു സിദ്ധാന്തങ്ങളിലെന്ന പോലെ, ഇവിടെയും ശബ്ദാടോപത്തിലാണു മൃളറുടെ ശ്രദ്ധ. വ്യക്തികളും സമൂഹത്തോടു ചേരുന്നതിനുള്ള അഭിവാഞ്ഛയുടെ പ്രതീകമാണു് പണം; സാമ്പത്തികമണ്ഡലത്തിൽ ഈ അഭിവാഞ്ഛയുടെ പ്രതീകം പണമാണെങ്കിൽ നീതിന്യായമണ്ഡലത്തിൽ നിയമങ്ങളാണു് പ്രതീകം. സാധാരണ കമ്പോളത്തിലെ വ്യവഹാരങ്ങളിൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന അർഥം മാത്രമല്ല പണത്തിനുള്ളതു്. ഒന്നിൽ കൂടുതൽ വ്യക്തികളാഗ്രഹിക്കുന്നതെന്തും പണമാണു്—വ്യക്തിയായാലും വസ്തുവായാലും. ഓരോ പൗരനും, മറ്റുള്ളവർക്കു് അയാളെക്കൊണ്ടുള്ള പ്രയോജനം വർധിക്കുന്നതനുസരിച്ചു്, പണമായിത്തീരുന്നു. സംസ്ഥാനം തന്നെയും പണമാണെന്നു മൃളർ പറഞ്ഞുവെയ്ക്കുന്നുണ്ടു്. ഇങ്ങനെ സമൂഹത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങളും പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന പണം ശാശ്വതമാണു്. പണം ഒരു വിധത്തിലുള്ളതാകാം; ലോഹനിർമിതമായ പണവും, 'വചനം' (word) കൊണ്ടുണ്ടായ പണവും. മൃളർ ഇങ്ങനെ എഴുതി: ''ആസ്ട്രിയയിലെ പണം എന്താണെന്നു് എന്നോടു ചോദിച്ചാൽ.... ...ഞാൻ പറയും, അധീശാധികാരത്തിന്റെ ഒരു വാക്കു്, ദേശത്തിന്റെ ഒരു വാക്കാണതെന്നു്.'' ഒരു പക്ഷേ ആസ്ട്രിയയിൽ അന്നു നിലവിലിരുന്ന, ലോഹമായി മാറ്റപ്പെടാൻ കഴിയാത്ത കടലാസ്സുപണം സാധൂകരിക്കാനുള്ള ഒരു ശ്രമമായിരിക്കാമിതു്. കടലാസ്സുപണത്തിനു ചില പ്രത്യേക മേന്മകളുണ്ടെന്നും മൃളർ പറയുന്നുണ്ടു്. ലോഹത്തിലുള്ള പണം അന്താരാഷ്ട്രീയമാണു്; എവിടെയും ചെലവാക്കാവുന്ന ഇത്തരം പണം വ്യക്തിയും സംസ്ഥാനവും തമ്മിലുണ്ടായിരിക്കേണ്ട അഭേദ്യബന്ധം അറുത്തുകളയുന്നു. കടലാസ്സുപണം തികച്ചും ദേശീയമാണു്; ദേശഭക്തിയുടെയും ദേശശക്തിയുടെയും പ്രതീകമാണു് ദേശീയമായ പണം. സ്വർണവും വെള്ളിയും കൊണ്ടുള്ള പണം സ്വന്തം നാടുമറക്കുന്നതിനും, സ്വർണവും വെള്ളിയും സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ നാടുകളും സ്വന്തമാണെന്ന ധാരണ ജനിപ്പിക്കുന്നതിനും മാത്രമേ ഉപകരിക്കൂ. കടലാസ്സുപണം വ്യക്തിയെ അവന്റെ ആത്മാവായ സംസ്ഥാനവുമായി യോജിപ്പിച്ചു നിർത്തുന്നു.

ദേശീയബോധവും ഐക്യവും കാത്തുസൂക്ഷിക്കുന്നതിനു് യുദ്ധം ആവശ്യമാണെന്നും മൃളർ കരുതിയിരുന്നു. വേലയും വിശ്രമവും പോലെ യുദ്ധവും സമാധാനവും മാറി മാറി വരേണ്ടതു് സംസ്ഥാനഗാത്രത്തിന്റെ ആരോഗ്യത്തിനും ഊർജസ്വലതയ്ക്കും അനിവാര്യമാണെന്നുമായിരുന്നു മൃളറുടെ വിശ്വാസം.

ഫ്രെഡറിക് ലിസ്റ്റ്

റൊമാൻറിസിസത്തിന്റെ സന്തതിയാണെന്നും ചരിത്രാധിഷ്ഠിതപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മുന്നോടിയാണെന്നും പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിലെ വിജ്ഞാനത്തിന്റെ അനന്തരാവകാശിയാണെന്നുമൊക്കെ ലിസ്റ്റിനെ (1789–1846) പ്പറ്റി പറയാറുണ്ടു്, ഇതിലൊന്നും വലിയ കഴമ്പില്ല. മഹാനായ ഒരു ദേശസ്നേഹിയായിരുന്നു അദ്ദേഹമെന്നു മാത്രമേ മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുള്ളൂ. വൂർത്തെംബർഗ് എന്ന ജർമൻ

സംസ്ഥാനത്തിൽ 1789-ൽ ലിസ്റ്റ് ജനിച്ചു. സ്വന്തം പരിശ്രമം കൊണ്ടു വിദ്യാഭ്യാസം നേടിയ അദ്ദേഹം 1817-ൽ ട്യൂബിൻജൻ സർവകലാശാലയിൽ പ്രൊഫസ്സറായി. പിന്നീട് വൂർത്തൻബർഗിലെ നിയമസഭാംഗവുമായി. സർവകലാശാലയിലെ അധ്യാപനത്തിലൂടെയും പത്രലേഖനങ്ങളിലൂടെയും ലിസ്റ്റ് പ്രചരിപ്പിച്ചു ആശയങ്ങളും അന്നത്തെ യാഥാസ്ഥിതികഗവണ്മെൻറിനു രസിച്ചില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു ജോലി നഷ്ടപ്പെട്ടു. ഒൻപതു മാസം ജയിൽശിക്ഷയും അനുഭവിച്ചു. ജയിൽവിമുക്തനായപ്പോൾ അമേരിക്കയെ അഭയംപ്രാപിച്ചു. ഏഴു കൊല്ലം അമേരിക്കയിൽ കഴിഞ്ഞതിനിടയിൽ അവിടത്തെ സ്വദേശിവ്യവസായങ്ങളും സംരക്ഷണത്തിനു വേണ്ടി നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന സമരത്തെക്കുറിച്ചു മനസ്സിലാക്കി. ലിസ്റ്റു അമേരിക്കയിൽ വെച്ചു 1827-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ലേഖനങ്ങളുടെ സമാഹാരമാണ് സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ രൂപരേഖകളും.

കൃഷി, ഖനനം, വ്യവസായം തുടങ്ങിയ തുറകളിലെല്ലാം പരിചയം സമ്പാദിക്കാൻ ലിസ്റ്റിനു അമേരിക്കയിൽ സന്ദർഭമുണ്ടായി. കുറേ പണവുമായി അമേരിക്കയിൽ നിന്നു തിരിച്ചെത്തിയ ലിസ്റ്റ്, ജർമൻസംസ്ഥാനങ്ങളിലെ ചുങ്കങ്ങളും തീരുവകളും കേന്ദ്രീകൃതമായ നിയന്ത്രണത്തിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതിനു ശ്രമിച്ചു. 1841-ൽ രാഷ്ട്രീയധനതത്ത്വങ്ങളുടെ ദേശീയസമ്പ്രദായം (The National system of political economy) എന്ന ഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയുണ്ടായി. ലിസ്റ്റിന്റെ ആശയങ്ങൾക്കും നിർദേശങ്ങൾക്കും ജർമനിയിൽ ഒട്ടും തന്നെ സ്വാഗതം ഉടനെ ലഭിച്ചില്ല. ആരോഗ്യവും പണവും പ്രതീക്ഷകളും നഷ്ടപ്പെട്ട ലിസ്റ്റ് 1846-ൽ സ്വയം വെടിവെച്ചു മരിച്ചു. ഇന്നു ജർമൻകാരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ അത്യുന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജർമനിയുടെ ഐക്യത്തിനും ഉദ്ധാരണത്തിനും വേണ്ടി ജീവിതം ഉഴിഞ്ഞുവെച്ച മഹാത്മാവായിട്ടാണ് ഇന്നദ്ദേഹം അറിയപ്പെടുന്നതു്.

ഫ്രെഡറിക് ലിസ്റ്റിന്റെ മഹത്ത്വത്തിനു് ഒരു പ്രധാന കാരണം ജർമനിയുടെ ഭാവിയെ സംബന്ധിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിനു വ്യക്തമായ ഒരു കാഴ്ചപ്പാടുണ്ടായിരുന്നുവെന്നതാണു്. അപൂർവം ചിലരിൽ മാത്രമേ ഈ കഴിവു് ഇതുപോലെ തെളിഞ്ഞുകാണാറുള്ളൂ. മാർക്സും കെയിൻസും ഈ കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നവരാണു്. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥ പുരോഗമിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ രൂപത്തിനും ഭാവത്തിനും മുണ്ടാകാവുന്ന മാറ്റങ്ങളെ ദീർഘദർശനം ചെയ്യുവാൻ മാർക്സിനു് ഒട്ടൊക്കെ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അതുപോലെ പകുതിപ്രാപിച്ച ഒരു മുതലാളിത്തസമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ അടിസ്ഥാനപ്രശ്നങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനും അവയ്ക്കു് കുറിക്കുകൊള്ളുന്ന പരിഹാരങ്ങൾ നിർദേശിക്കുന്നതിനു് കെയിൻസിനു കഴിഞ്ഞു. ഏതാണ്ടു തേരീതിയിലുള്ള ഒരു ദാർശനികത്വം ലിസ്റ്റിലും കാണാനുണ്ടു്.

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഒരു വിമർശകൻ എന്ന നിലയിൽ ലിസ്റ്റ് അറിയപ്പെടുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ ലിസ്റ്റിനു ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തോടു് അപ്പാടെ എതിർപ്പില്ലായിരുന്നു. മാത്രമല്ല ആഡം സ്മിത്തിനോടു് അദ്ദേഹത്തിനു് അളവറ്റ ബഹുമാനമാണുണ്ടായിരുന്നതും. ''ഞാൻ ഇംഗ്ലീഷുകാര

നായിരുന്നെങ്കിൽ സ്വതന്ത്ര സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയ്ക്കു വേണ്ടി വാദിക്കുമായിരുന്നു'' എന്ന ലിസ്റ്റിന്റെ അഭിപ്രായം പ്രസിദ്ധമാണ്. ആഡം സ്മിത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും ഇംഗ്ലണ്ടിനെപ്പോലെ വികാസം സിദ്ധിച്ചുകഴിഞ്ഞ ഒരു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയ്ക്കു മാത്രമേ യോജിക്കുകയുള്ളുവെന്നു് ലിസ്റ്റു വിശ്വസിച്ചു. ആ നിലയിലെത്തുന്നതു വരെ സ്വാതന്ത്ര്യമല്ല സംരക്ഷണമാണു് സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയ്ക്കാവശ്യം. ഇതിനുംപുറമേ ആഡം സ്മിത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായികളും വളച്ചൊടിക്കുകയും വികൃതമാക്കുകയും ചെയ്തുകളഞ്ഞുവെന്നും ലിസ്റ്റിനു പരാതിയുണ്ടായിരുന്നു. ഈ അനുയായികൾക്കെല്ലാപേർക്കും കൂടി ''കളരി'' യെന്നാണു് ലിസ്റ്റു നൽകിയ പേർ. ഈ കളരിയോടാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ എതിർപ്പു മുഴുവൻ. ഈ എതിർപ്പിൽ റൊമാൻറിക്കു് വാദഗതിയുടെ പിന്തുണയും ലിസ്റ്റിനുണ്ടായിരുന്നു.

ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തെ വിമർശിക്കുമ്പോഴും ലിസ്റ്റിന്റെ സ്വരം റൊമാൻറിസിസ്റ്റുകളുടേതിൽ നിന്നു തിരിച്ചറിയാൻ വിഷമമാണു്. വ്യക്തിയുടെ കാര്യത്തിൽ നിന്നാരംഭിച്ചു് സമസ്തലോകത്തിന്റെയും കാര്യത്തിൽ ചെന്നെത്തുന്ന ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രം വ്യക്തിയുടെ നിലനില്പിനാധാരമായ ദേശത്തെ അഥവാ രാഷ്ട്രത്തെ മറന്നുകളയുന്നു. ഒരു രാഷ്ട്രത്തിലെ പൗരനെന്ന നിലയ്ക്കല്ലാതെ ഒരു വ്യക്തിക്കും നിലനില്പില്ല.

ഉല്പാദകനെയും ഉപഭോക്താവിനെയും മാത്രമേ സ്മിത്തിനറിയാവൂ; പൗരനെ അദ്ദേഹം മറന്നുപോയിരിക്കുകയാണു്. എന്നാൽ ഉല്പാദകനെന്ന നിലയ്ക്കോ ഉപഭോക്താവെന്ന നിലയ്ക്കോ ഒരു വ്യക്തിക്കു കിട്ടുന്ന കരുത്തു് അയാളംഗമായ രാഷ്ട്രത്തിൽ നിന്നു മാത്രമാണു്. രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ശക്തിയാകട്ടെ അതിന്റെ ഉല്പാദനശേഷിയാണതാനും. ഉല്പാദനശേഷിയെപ്പറ്റിയും സ്മിത്തു കാര്യമായി ചിന്തിച്ചിട്ടില്ല. സ്മിത്തിന്റേതു് ''വിനിമയമൂല്യം'' എന്ന ആശയത്തിൽ കെട്ടിയുയർത്തിയ ഒരു കച്ചവടക്കാരന്റെ സിദ്ധാന്തം മാത്രമാണു്. ധനത്തിലാണു് സ്മിത്തിന്റെ ശ്രദ്ധ; ധനത്തിനു നിദാനമായ കാര്യങ്ങളിലല്ല. വാസ്തവത്തിൽ ഈ കാര്യങ്ങളാണു് കൂടുതൽ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടേണ്ടവ. സ്വത്തുണ്ടായാലും ആ സ്വത്തുകൊണ്ടു കൂടുതൽ സ്വത്തുണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള കഴിവില്ലെങ്കിൽ സമൂഹം പുരോഗതി പ്രാപിക്കുകയില്ല. അതുകൊണ്ടു് മൂല്യസിദ്ധാന്തമല്ല, ഉല്പാദനശക്തി സിദ്ധാന്തമാണു് കൂടുതൽ പ്രധാനമെന്നു് ലിസ്റ്റു് ആവർത്തിച്ചു പ്രഖ്യാപിച്ചു.

ഉല്പാദനശക്തികളും വികസിക്കുന്നതു പല കാരണങ്ങളും കൊണ്ടാണു്. മതം, ഭരണസമ്പ്രദായങ്ങളും, കുടുംബബന്ധങ്ങളും, ആചാരങ്ങളും, സദാചാരനിഷ്ഠ, ജീവിതസൗകര്യങ്ങളും, സാങ്കേതികനിലവാരം എന്നിവയെല്ലാം ഇവയിലുൾപ്പെടും. ഇവയെല്ലാം കഴിഞ്ഞകാലങ്ങളിലുണ്ടായ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളുടെയും അധ്വാനത്തിന്റെയും മറ്റും പരിണതഫലങ്ങളാണു്. മറെറാരു വിധത്തിൽപ്പറഞ്ഞാൽ മനുഷ്യവർഗത്തിന്റെ ഇന്നത്തെ മാനസികമൂലധനമാണിവ. ഈ മാനസികമൂലധനത്തിൽ എത്രത്തോളം ഒരു രാഷ്ട്രത്തിനു് പ്രയോജനപ്പെടുത്തുവാനും സ്വന്തം പരിശ്രമം കൊണ്ടു് വർധിപ്പിക്കാനും കഴിയുമോ അത്രത്തോളം മാത്രമായിരിക്കും ആ രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഉല്പാദനശക്തി.

രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഉല്പാദനശക്തിയാണ് പ്രധാനമെന്നിരിക്കെ, വ്യക്തിയുടെ പ്രവൃത്തികളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു കൊണ്ടുള്ള രാഷ്ട്രത്തിനു് സാമ്പത്തികരംഗത്തു യാതൊന്നും ചെയ്യാനില്ലെന്ന പ്രമാണത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള ഏതു സിദ്ധാന്തവും അബദ്ധമായിരിക്കുമെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. പക്ഷേ രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഉല്പാദനശക്തി ഉണർത്തുകയും വളർത്തുകയും ചെയ്യേണ്ടതു് എങ്ങനെയെന്ന ചോദ്യം അടുത്തതായി ഉദിക്കുന്നു. ലിസ്റ്റ് ഇതിനു വ്യക്തമായ ഉത്തരം നൽകുന്നുണ്ടു്. ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ ഉല്പാദനശക്തി പരമാവധി ഉപയോഗിക്കണമെങ്കിൽ കൃഷിയും വ്യവസായവും വാണിജ്യവും രാഷ്ട്രീയശക്തിയും ധനവുമെല്ലാം ആനുപാതികമായി വളരണം. ഇവയിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനം വ്യാവസായികമേഖലയുടെ വികാസമാണു്. കൃഷിയെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചു കഴിയുന്ന ഒരു രാജ്യം കൃഷിയും വ്യവസായവുമുള്ള മറ്റൊരു രാജ്യത്തെക്കാൾ മോശമായിരിക്കും. തുടർന്നു് ലിസ്റ്റ് വ്യാവസായികവികസനത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യങ്ങൾ വർണിക്കുകയാണു്. വാണിജ്യവാദികളുടെ അഭിപ്രായങ്ങളോളം ചെന്നെത്തുന്നുണ്ടു് ലിസ്റ്റിന്റെ വർണന. കാർഷികമേഖല വികസിക്കണമെങ്കിൽ പോലും വ്യാവസായികവികസനം ആവശ്യമാണു്. കൃഷിയിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധിക്കുന്ന ഒരു രാജ്യം ഒരു കൈ മാത്രമുള്ള വ്യക്തിയെപ്പോലെയാണു്; അങ്ങനെയുള്ള ഒരു രാജ്യത്തിലെ ആളുകൾ മന്ദബുദ്ധികളും ദുർബലരും അന്ധവിശ്വാസികളും സംസ്കാരശൂന്യരും ദരിദ്രരും അസ്വതന്ത്രരും ആയിപ്പോകുമെന്നുവരെ ലിസ്റ്റു പറഞ്ഞുവെയ്ക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ വ്യവസായങ്ങൾ ശാസ്ത്രപുരോഗതിക്കും പ്രയോഗകൗശലത്തിനും ഉത്തേജനം നൽകുന്നു. രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഉല്പാദനശക്തികൾക്കെല്ലാം ഉണർവുണ്ടാകുന്നതു വ്യവസായങ്ങൾ വർധിക്കുമ്പോൾ മാത്രമാണു്. വ്യാവസായികപുരോഗതിമൂലം കാർഷികവിഭവങ്ങൾക്കു പ്രിയം വർധിക്കുകയും കാർഷികോന്നമനത്തിനു വഴിതെളിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ആദം മ്യൂളർക്കും ലിസ്റ്റിനും വ്യവസായങ്ങളെക്കുറിച്ചു് വിഭിന്നമായ അഭിപ്രായങ്ങളാണുണ്ടായിരുന്നതു്. മ്യൂളർ വ്യവസായവിരോധിയായിരുന്നുവെന്നു തന്നെ പറയാം. മധ്യയുഗങ്ങളായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദർശലോകം.

താഴ്ന്ന പടികളിൽ നിന്നു മുകളിലേക്കു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ ഉയർത്തുകയെന്നതാണു് ഭരണകൂടങ്ങളുടെ കർത്തവ്യം. കൃഷിയിൽ നിന്നു വ്യവസായത്തിലേക്കും, വ്യവസായത്തിൽ നിന്നു വാണിജ്യത്തിലേക്കും ഒരു രാഷ്ട്രം പുരോഗമിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. പുരോഗതിയുടെ പാത അഞ്ചു ഘട്ടങ്ങളിൽ കൂടി കടന്നുപോകുന്നുവെന്നാണു് ലിസ്റ്റിന്റെ സിദ്ധാന്തം. യാതൊരു പരിഷ്ക്കാരവുമില്ലാത്ത ഘട്ടമാണു് ആദ്യത്തേതു്; കിരാതദശ എന്നു് ലിസ്റ്റ് അതിനു് പേരു നല്കിയിരിക്കുന്നു. അതു കഴിഞ്ഞു വരുന്നതു് കാലിവളർത്തലിന്റെ ദശയാണു്; മൂന്നാമത്തെ ഘട്ടമാണു കൃഷിയുടേതു്; നാലാമത്തേതു് കൃഷിയും വ്യവസായവും നിലവിലുള്ള ഘട്ടം; ഒടുവിലായി വരുന്ന ഘട്ടം, കൃഷി, വ്യവസായം, വാണിജ്യം എന്നിവ മൂന്നും ചേർന്നുള്ള ഘട്ടമാണു്. ലിസ്റ്റിന്റെ ഈ പഞ്ചഘട്ടസിദ്ധാന്തത്തിനു് സമാനമായ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ വേറെ ചിലരും അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മാക്സ് വെബർ, റോസ്റ്റോവ് എന്നിവരുടെ പേരുകൾ ഉദാഹരണമായി പറയാം. ഇതിൽ

ആദ്യത്തെ രണ്ടു ഘട്ടങ്ങളും എല്ലാ രാജ്യങ്ങളും പിന്നിട്ടു കഴിഞ്ഞിരിക്കുകയാണു്. താഴ്ന്ന ഘട്ടങ്ങളിൽ നിന്നു മുകളിലേക്കുള്ള പ്രയാണത്തിനു സഹായകമായ പൊതുനയം സംരക്ഷണമാണു്. ഒടുവിലത്തേതും ഏറ്റവും ഉയർന്നതുമായ ഘട്ടമെത്തിക്കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നീടു സംരക്ഷണത്തിന്റെ ആവശ്യമില്ല. എന്നാൽ അതുവരെ സംരക്ഷണം കൂടിയേ തീരൂ. വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത ഒരു സംരക്ഷണവാദിയായി ലിസ്റ്റിനെ കാണുന്നതു തെറ്റാണു്. വികാസത്തിന്റെ ഓരോ ഘട്ടത്തിലും ഓരോ നയം സ്വീകരിക്കേണ്ടതായി വരുമെന്നായിരുന്നു ലിസ്റ്റിന്റെ അഭിപ്രായം. കാർഷികരാജ്യങ്ങളിൽ സംരക്ഷണത്തിന്റെ ആവശ്യമില്ല; സ്വതന്ത്രവ്യാപാരം കൊണ്ടു മാത്രമേ വ്യവസായവൽക്കരണത്തിന്റെ സന്ദേശം ഇത്തരം രാജ്യങ്ങളിലെത്തുകയുള്ളൂ. കൃഷിയും വ്യവസായവും നിലവിൽ വന്നു കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ കുറേക്കാലത്തേയ്ക്കു് സംരക്ഷണനയമാണാവശ്യം. എന്നാൽ പൂർണവളർച്ചയെത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ വീണ്ടും സ്വതന്ത്രവ്യാപാരം തന്നെയാണു നല്ലതു്. സ്പെയിനും പോർട്ടുഗലും കാർഷികപ്രധാനവും, ജർമനിയും അമേരിക്കനൈക്യനാടുകളും വ്യവസായവൽക്കരണത്തിന്റെ ആദ്യദശയിലും, ഇംഗ്ലണ്ടു് പൂർണവളർച്ചയിലുമാണെന്നാണു് അന്നത്തെ സ്ഥിതിവെച്ചുകൊണ്ടു് മിൽ പുറപ്പെടുവിച്ച അഭിപ്രായം.

ജർമനിയുടെ അന്നത്തെ നിലയിൽ ഏറ്റവും അഭികാമ്യമായ സാമ്പത്തികനയം സംരക്ഷണമാണെന്നു ലിസ്റ്റു് ബലമായി വിശ്വസിച്ചു. പക്ഷേ എല്ലാ രാജ്യങ്ങളും ഒന്നുപോലെ വികാസസാധ്യതയുള്ളവയായിരിക്കുകയില്ല. ശരിയായ വികാസം നടപ്പാക്കാൻ കഴിയണമെങ്കിൽ രാജ്യം തീരെ ചെറുതായിപ്പോകരുതു്. ചെറിയ രാജ്യങ്ങൾക്കു വലിയ രാജ്യങ്ങളുടെ തണലിൽ മാത്രമേ വളരാൻ കഴിയൂ. സംരക്ഷണം കൊണ്ടു വികസനം സാധ്യമായ രാജ്യങ്ങൾ താൽക്കാലികമായി ചില നഷ്ടങ്ങളനുഭവിക്കേണ്ടിവരുമെന്നു് ലിസ്റ്റു് മനസ്സിലാക്കാതെയിരുന്നില്ല. പക്ഷേ തൽക്കാലം സഹിക്കേണ്ടിവരുന്ന ഈ നഷ്ടത്തിനു് നൂറു മടങ്ങു ലാഭം വഴിയേ കിട്ടിക്കൊള്ളും. എല്ലാ വ്യവസായങ്ങൾക്കും ഒരേ രീതിയിൽ സംരക്ഷണം നൽകേണ്ട കാര്യവുമില്ല. വിദേശത്തു നിന്നുമുള്ള രൂക്ഷമായ മത്സരം കൊണ്ടു വളർച്ച മുട്ടിപ്പോയ, എന്നാൽ നല്ലതുപോലെ വികസനസാധ്യതയുള്ള, വ്യവസായങ്ങൾക്കു മാത്രം വേണ്ട സംരക്ഷണം നൽകുക. നാല്പതു ശതമാനം മുതൽ അറുപതു ശതമാനം വരെ സംരക്ഷണം നൽകിയാൽപ്പോലും നന്നാകാത്ത വ്യവസായങ്ങളെ നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുകയാണു വേണ്ടതു്. അർഹതയുള്ള വ്യവസായങ്ങൾ നോക്കി പ്രോത്സാഹനവും പരിരക്ഷയും നൽകിയാൽ പുരോഗതിയുടെ വേഗത വർധിപ്പിക്കാൻ കഴിയും. ഒരു പക്ഷേ, യാതൊരു പ്രോത്സാഹനവും നൽകിയില്ലെങ്കിൽപ്പോലും ഒരു കാലത്തു് എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും വ്യവസായവൽക്കരണം ഉണ്ടായെന്നു വരാം. പക്ഷേ എത്ര കാലം കൊണ്ടു് അതുണ്ടാകുമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയുകയില്ല. കാട്ടു വളരുന്നതിനു് കാറ്റത്തു വീഴുകയും പറന്നുവന്നു വീഴട്ടെയെന്നു കാത്തിരിക്കുന്നതുപോലെയാണിതു്.

എല്ലാ രാജ്യങ്ങളും വികാസംപ്രാപിച്ചു കഴിയുമ്പോഴും, അവയ്ക്കൊപ്പത്തിനൊപ്പം നിന്നു മത്സരിക്കാമെന്ന സ്ഥിതിയുണ്ടാകും. അന്നു് എല്ലാ സംരക്ഷണ

ഏർപ്പാടുകളും നീക്കിക്കളയാവുന്നതും കളയേണ്ടതുമാണു്. രാജ്യങ്ങളും കൂടുതൽ അടുത്തുവരികയും കൂടിയാലോചിക്കുകയും ചെയ്താൽ അന്തർദേശീയവ്യാപാരത്തിൽ വലിയ ഒരളവു വരെ സഹകരണവും സാധ്യമാണെന്നു ലിസ്റ്റു വെളിപ്പെടുത്തി. യൂറോപ്പിന്റെ സാമ്പത്തികപുരോഗതിയുടെ ഗതിവേഗം വർധിക്കുന്നതിനു് വളരെ ഉപകരിച്ചിട്ടുള്ള പൊതുക്കമ്പോളവും ഇപ്പോഴും നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പൊതുനാണയസമ്പ്രദായവും മറ്റും ലിസ്റ്റിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും ശരിയാണെന്നു തെളിയിക്കുന്നു. അന്തർദേശീയ സഹകരണംകൊണ്ടുള്ള പ്രയോജനം മനസ്സിലാക്കാതിരിക്കുകയും, ദേശീയ താത്പര്യങ്ങളിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുകയും ചെയ്യുവെന്നതാണു ലിസ്റ്റു് വാണിജ്യവാദികൾക്കെതിരായി ഉന്നയിക്കുന്ന പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരാരോപണം. ആത്യന്തികമായ അപഗ്രഥനത്തിൽ, ലിസ്റ്റിന്റെ നിലപാടു് ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു വിരുദ്ധമായിരുന്നില്ലെന്നാണു സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്.

സോഷ്യലിസ്റ്റു വിമർശനം

സോഷ്യലിസ്റ്റു് ആദർശങ്ങളും പുരാതനങ്ങളാണു്. പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യഘട്ടത്തിൽ അവയ്ക്കു പുതിയ ഒരു ശക്തിയും ആകർഷകത്വവും ഉണ്ടായി. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റു പ്രസ്ഥാനം കൂടുതൽ കരുത്താർജിക്കുകയും, ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനസങ്കല്പങ്ങളെപ്പോലും ഭോദ്യം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയായിരുന്നു. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ മുന്നോട്ടുള്ള പോക്കിൽ കൂടുതൽ കൂടുതൽ പ്രകടമായിത്തീർന്നുകൊണ്ടിരുന്ന അസമത്വങ്ങൾക്കും അനീതികൾക്കുമെതിരെ ഉയർന്നുവന്ന വിമർശനാത്മകങ്ങളായ പ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഏറ്റവും പുരോഗമനചിന്താഗതി ഉൾക്കൊണ്ടിരുന്നതു് സോഷ്യലിസ്റ്റു ചിന്തയായിരുന്നു എന്നു പറയാം. റൊമാന്റിക്പ്രസ്ഥാനം ഏറെക്കുറെ പശ്ചാത്ഗമനസ്വഭാവമാണുൾക്കൊണ്ടിരുന്നതെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ.

സോഷ്യലിസ്റ്റുപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മുഴുവൻ ചരിത്രവും സൂചിപ്പിക്കുകയെന്നതു ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ഒരു ചരിത്രത്തിൽ സുകരമല്ല; ആവശ്യവുമല്ല. ധനശാസ്ത്രചിന്തയുമായി അടുത്ത ബന്ധമുള്ള സോഷ്യലിസ്റ്റാശയങ്ങളും മാത്രമേ ഇവിടെ പരാമർശിക്കേണ്ടതുള്ളൂ. ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിനു് എതിരായി, ക്ലാസ്സിക്കൽപാരമ്പര്യത്തിലുള്ള ചിന്തകർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച പോരായ്മകളും സോഷ്യലിസ്റ്റുകളും എടുത്തു പറയുന്നുണ്ടു്. പക്ഷേ സോഷ്യലിസ്റ്റുകളുടെ വിമർശനത്തിനു കൂടുതൽ വ്യാപകമായ ഒരു ലക്ഷ്യബോധമുണ്ടു്. ആ ലക്ഷ്യം കൂടുതൽ വ്യക്തമാവുന്നതോടെ മറ്റു വിമർശകസ്ഥാനങ്ങളുമായി സോഷ്യലിസ്റ്റു വിമർശനത്തിനുണ്ടായിരുന്ന ഇരുണ്ട സാമ്യം മാഞ്ഞുപോവുകയും ചെയ്യുന്നു.

സോഷ്യലിസ്റ്റു പ്രസ്ഥാനം വളരാനിടയാക്കിയ സാഹചര്യങ്ങളിൽ രണ്ടെണ്ണം വളരെ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. ഒന്നു്, മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ വ്യവസായവൽക്കരണം കൊണ്ടുണ്ടായ വിനകളും. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ഏറ്റവും

പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രത്യേകത, അത് കൂലിവേലക്കാർ എന്ന ഒരു വർഗത്തെ സൃഷ്ടിക്കുന്നുവെന്നതാണ്. മൂലധനവും അധ്വാനവും തമ്മിൽ വേർപെടുത്തിയതു് മുതലാളിത്തമാണ്. മുതലാളിത്തം വളർന്നുവന്നതോടൊപ്പം ഈ വേർപെടുത്തൽ വേഗത്തിലായി. ഈ പ്രക്രിയയിൽ, തൊഴിലാളിവർഗം അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്ന ചൂഷണവും ദുരിതവും, മർദനവും ദുസ്സഹമായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. മധ്യകാലങ്ങളിലെ ജന്മിത്വത്തിന്റെയും നാടുവാഴിത്തത്തിന്റെയും നുകത്തിൽ നിന്നു മോചനം ലഭിച്ചപ്പോഴും, സ്വതന്ത്രനായിത്തീർന്നുവെന്ന സ്വയം സമാധാനിച്ച തൊഴിലാളി, തന്റെ പുതിയ അടിമത്തത്തെക്കുറിച്ചു് മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു കുറെ സമയം പിടിച്ചു. 'സ്വതന്ത്ര'മായ കമ്പോളത്തിൽ, തന്റെ വേലയ്ക്കുള്ള കൂലി കണക്കു പറഞ്ഞു വാങ്ങുന്നതിനു് സ്വാതന്ത്ര്യം ലഭിച്ചുവെന്ന തൊഴിലാളിയുടെ വിശ്വാസം വെറും മിഥ്യയായിത്തീർന്നു. ഉൽപാദനോപാധികളും കയ്യടക്കിവെച്ചിട്ടുള്ള മുതലാളിവർഗത്തിനു മുന്നിൽ അവരുടെ കാരുണ്യവും കാത്തു് നിൽക്കേണ്ട ഗതികേടു് തൊഴിലാളിക്കുണ്ടായി. തൊഴിൽ കിട്ടാതെ വരുമെന്നും, ഉള്ള തൊഴിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടേയ്ക്കുമെന്നുമുള്ള ഭയം അവരെ വിടാതെ പിടികൂടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

അനന്തമായ വികാസസാധ്യതയുള്ള ഒരു വ്യവസ്ഥിതിയായിട്ടാണ് മുതലാളിത്തത്തെ ആഡം സ്മിത്തും റിക്കാർഡോയും മറ്റും കണ്ടതു്. രാഷ്ട്രീയവും സാമൂഹികവുമായ യാതൊരു പാരതന്ത്ര്യവും ഇല്ലാത്ത ഒരന്തരീക്ഷം മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വികാസത്തിനനുപേക്ഷണീയമാണെന്നു് അവർ വാദിച്ചു. എന്നാൽ അതേ അന്തരീക്ഷം, തൊഴിലാളിവർഗത്തിനു വിശ്രമരഹിതമായ കഠിനാധ്വാനവും പട്ടിണിയും അപകടമരണവുമാണു കാഴ്ചവെച്ചതു്. ഈ കഷ്ടപ്പാടുകളവസാനിപ്പിക്കണമെങ്കിൽ, തങ്ങളൊത്തുചേരണമെന്നു തൊഴിലാളികൾക്കു ക്രമേണ ബോധ്യമായിവന്നു. സംഘടിതമായി നിന്നാൽ മുതലാളിമാരിൽ നിന്നും നേടിയെടുക്കാവുന്ന പെരുമാറ്റവും, ന്യായമായ പ്രതിഫലവും പിടിച്ചുപറ്റാൻ കഴിയുമെന്നവർ മനസ്സിലാക്കിത്തുടങ്ങി. ഈ അനുഭവങ്ങളും, കൂടുതൽ ഐകമത്യത്തോടുകൂടിയതും കൂടുതൽ ശക്തവുമായ ഒരു നിലപാടു സ്വീകരിക്കുന്നതിനു് തൊഴിലാളിവർഗത്തിനു ധൈര്യം നൽകി. മുതലാളിവർഗത്തോടുള്ള എതിർപ്പു്, തൊഴിലാളിവർഗത്തിന്റെ തനതായ മുഖമുദ്രയായി സ്വീകരിക്കപ്പെടാൻ പിന്നീടു താമസമൊന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനം ക്രമേണ സോഷ്യലിസ്റ്റു് ആദർശങ്ങളും ഉൾക്കൊണ്ടുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

സോഷ്യലിസത്തിനു സിദ്ധാന്തപരമായ മറ്റൊരു വശം കൂടിയുണ്ടു്. മധ്യയുഗങ്ങളിൽ നടമാടിയിരുന്ന അസ്വാതന്ത്ര്യങ്ങൾക്കും അസമത്വങ്ങൾക്കുമെതിരെ ഉയർന്ന സ്വാതന്ത്ര്യവാഞ്ഛയുടെ പരിണതഫലമായിട്ടാണു് മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥ ആവിർഭവിച്ചതു്. ഭരണകൂടങ്ങളും വ്യാപാരതാത്പര്യങ്ങളും ചേർന്നുനിന്നുകൊണ്ടു് ജന്മിത്വസമ്പ്രദായങ്ങളോടു പടവെട്ടി. വ്യാപാരങ്ങൾക്കുത്തകാവകാശങ്ങളും മറ്റു സംരക്ഷണങ്ങളും നൽകുവാൻ ഭരണകൂടങ്ങൾ സന്നദ്ധമായി. എന്നാൽ കാലക്രമത്തിൽ ഗവണ്മെന്റിന്റെ ഒത്താശ ആവശ്യമില്ലെന്ന നിലയിലെത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്ന വ്യാപാരികളും വ്യവസായികളും.

ഗവണ്മെൻറിൻെറ രക്ഷാഹസ്തങ്ങളും ഗ്രണത്തെക്കാളധികം ദോഷമാണു ചെയ്യുന്നതെന്ന മുറവിളി മുതലാളിവർഗത്തിൽ നിന്നുയർന്നു തുടങ്ങി. കുറകളഞ്ഞ വ്യാപാരസ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽക്കുറഞ്ഞ മറെറാന്നു കൊണ്ടും തൃപ്തിപ്പെടുന്നതിനു് മുതലാളിവർഗം തയ്യാറായിരുന്നില്ല. ഈ ആവശ്യം ന്യായയുക്തമെന്നു മാത്രമല്ല, ശാസ്ത്രനിഷ്ഠവും കൂടിയാണെന്നു ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം ഉൽഘോഷിച്ചു. പ്രകൃതിനിയമങ്ങളുടെ അലംഘനീയതയും പ്രയോജനവാദത്തിൻെറ സർവവ്യാപകത്വവും വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യത്തിൻെറ മാഹാത്മ്യവുമെല്ലാം ഈ വാദഗതിക്കു് ഉപോൽബലകമായി അവർ എടുത്തുകാണിച്ചു. ഇത്തരമൊരു വ്യവസ്ഥയിലല്ലാതെ സമത്വം, നീതി, പുരോഗതി, സൗഖ്യം എന്നിവയെല്ലാം അനുഭവവേദ്യമാവുകയില്ലെന്നും അവർ വാദിച്ചു. ഈ വാദഗതികനും സംതൃപ്തിയും സുഖവും നിറഞ്ഞ ഒരു സുന്ദരലോകത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സങ്കല്പങ്ങളും എല്ലാവരിലും ഉണർത്തിവിട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ സ്വേച്ഛാപൂർവമായ പുരോഗതി കൊണ്ടു മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥ സമൂഹത്തിനു കാഴ്ചവെച്ചതു് താളം തെറ്റിയ വളർച്ചയും, സമൂഹത്തിലെ ഭൂരിപക്ഷം വരുന്ന വിഭാഗങ്ങൾക്കു വർധിച്ചുവരുന്ന ദുരിതവുമാണു്. ഈ പന്തികേടുകനും വകവെച്ചു കൊടുക്കുവാൻ ആദർശങ്ങളിൽ അടിയുറച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്ന സമൂഹത്തിൻെറ മനസ്സാക്ഷി തയ്യാറായില്ല. ആദർശങ്ങനും സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ട വ്യവസ്ഥയ്ക്കെതിരെ പടവാളുയർത്താതിരിക്കാൻ സമൂഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. നീതിക്കു നിരക്കാത്ത വ്യവസ്ഥ മാറിയേ തീരൂ എന്നു ബോധ്യപ്പെട്ടതോടുകൂടി വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യത്തിൻെറ പേരിൽ പടുത്തുയർത്തപ്പെട്ട മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയ്ക്കെതിരേ സോഷ്യലിസത്തിൻെറ ആദർശങ്ങനും ആഞ്ഞടിക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

മുതലാളിത്തത്തിനെതിരെ ഉയർന്ന സോഷ്യലിസ്റു വിമർശനങ്ങനും എല്ലാം ഏകരൂപമായിരുന്നില്ല. സാമൂഹിക തത്വചിന്തയുടെ സ്വാധീനവും തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ ശക്തിയും അവയിൽ പല തോതിൽ കാണാമായിരുന്നുവെന്നു പൊതുവേ പറയാം. വ്യക്തികളെ അവരുടെ പാട്ടിനു വിടുക എന്ന ക്ലാസ്സിക്കൽ ചിന്താഗതിയോടു് അവയ്ക്കെല്ലാം എതിർപ്പുണ്ടായിരുന്നു. സമൂഹത്തിലെ വിഭിന്നവർഗങ്ങളുടെ താത്പര്യങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ വൈരുധ്യങ്ങനും ഉണ്ടാകാനിടയില്ലെന്ന വാദം വെറും പൊള്ളയാണെന്നു് എല്ലാ സോഷ്യലിസ്റു ചിന്തകരും ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ജനസാമാന്യത്തിൻെറ ദുരിതങ്ങൾക്കു് അറുതി വരുത്താൻ വ്യക്തികളുടെ ഒറ്റതിരിഞ്ഞ ശ്രമങ്ങൾക്കു സാധ്യമല്ലെന്നും ഒത്തൊരുമിച്ചുള്ള ശ്രമമാണു വേണ്ടതെന്നും അവർ വിശ്വസിച്ചു. സ്വകാര്യസ്വത്തു് ചൂഷണത്തിനു് ഉപാധിയായിത്തീരുമെന്നുള്ളതിനാൽ പൊതുവുടമസമ്പ്രദായം ഏതു വിധത്തിലുള്ളതായിരിക്കണമെന്ന കാര്യത്തിൽ എല്ലാവരും ഏകാഭിപ്രായക്കാരായിരുന്നില്ല. ചിലർ എല്ലാ സമ്പത്തും കേന്ദ്രഗവണ്മെൻറിൽ നിക്ഷിപ്തമായിരിക്കണമെന്നു വാദിച്ചപ്പോനം, മറു ചിലരാകട്ടെ അതു സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള സംരംഭങ്ങളിലായിരിക്കണമെന്നു് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. സമ്പത്തു ശരിയായ രീതിയിലുള്ള പൊതുവുടമസമ്പ്രദായത്തിലായിക്കഴിഞ്ഞാൽ, ചൂഷണവും മർദനവുമില്ലാത്ത ഒരു നവ്യവ്യവസ്ഥിതി താനേ ഉണ്ടായിക്കൊള്ള

മെന്നു് അവർ പൊതുവേ വിശ്വസിച്ചിരുന്നതായും കാണുന്നുണ്ടു്. മനുഷ്യന്റെ നന്മയെക്കുറിച്ചും പൂർണതയിലെത്താനുള്ള സ്വാഭാവികമായ കഴിവുകളെക്കുറിച്ചുമുള്ള അവരിൽ പലരുടെയും വിശ്വാസം പലപ്പോഴും ബാലിശമായിരുന്നുവെന്നതന്നെ പറയാം.

1789 ലെ ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവത്തിനു ശേഷവും കാറൽമാർക്സിന്റെ സോഷ്യലിസ്റ്റു തത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനു മുമ്പുണ്ടായ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ചില സോഷ്യലിസ്റ്റു് ആശയങ്ങളും നമുക്കു പരിശോധിക്കാം. സോഷ്യലിസ്റ്റാശയങ്ങളേറ്റവും കൂടുതൽ പൊന്തിവന്നതു ഫ്രാൻസിലാണു്. ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവത്തെത്തുടർന്നുണ്ടായ അനുഭവങ്ങളും, വളരെ സാവധാനത്തിലും ചെറിയതോതിലും മാത്രമുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്ന വ്യവസായീകരണം തുടങ്ങിയ പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളും ഫ്രാൻസിലെ സോഷ്യലിസ്റ്റു തത്വചിന്തയ്ക്കു്, മറ്റിടങ്ങളിൽ നിന്നു് വ്യത്യാസപ്പെട്ട ഒരു നിറവും മണവും നൽകുന്നുണ്ടു്. ഫ്രാൻസിനു പുറമേ, ഇംഗ്ലണ്ടിലും ജർമനിയിലും ചില സോഷ്യലിസ്റ്റു പ്രസ്ഥാനങ്ങളും ഉടലെടുത്തിരുന്നുവെങ്കിലും അവ ഫ്രാൻസിലേതിനോളം പ്രധാനമല്ല.

ശാസ്ത്രീയസോഷ്യലിസമാണു തന്റേതെന്നു കാറൽമാർക്സു് അവകാശപ്പെട്ടു, മറ്റുള്ളവരുടേതെല്ലാം മിഥ്യാസങ്കല്പങ്ങളും. സോഷ്യലിസം എങ്ങനെ നടപ്പിൽ വരുമെന്നോ എങ്ങനെ നടപ്പിൽ വരുത്തണമെന്നോ അവ ശാസ്ത്രീയമായി അപഗ്രഥിക്കുന്നില്ല. മാത്രമല്ല, മനുഷ്യസ്വഭാവത്തെയും ശാസ്ത്രീയ–സാങ്കേതികസാധ്യതകളെയും കുറിച്ചു് അയഥാർഥങ്ങളായ സങ്കല്പങ്ങളാണു് അവയിൽ കാണുന്നതു്.

സംഘവാദം

ലോഭമോഹമദമാത്സര്യങ്ങളും കൂടാതെ പൊതുനന്മയെ ലാക്കാക്കി മനുഷ്യർ കൂട്ടായി പ്രവർത്തിക്കുകയെന്നതാണു് സംഘവാദത്തിന്റെ സാരം. ലാഭത്തിനും വരുമാനത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള മത്സരമില്ലാതായാൽ, വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യം കാത്തുസൂക്ഷിക്കാൻ കഴിയും. മത്സരമെന്ന ദോഷം കുത്തകകയ്ക്കും സാമ്പത്തികാസമത്വത്തിനും വഴി തെളിക്കുന്നു. മത്സരത്തിനു പകരം, പൊതുനന്മയ്ക്കു വേണ്ടിയുള്ള അഭിവാഞ്ഛ, മനുഷ്യപ്രവൃത്തിയുടെ പ്രേരകശക്തിയായിത്തീരണം. സഹകരണമാണു നന്മയുടെ മന്ത്രം. വിദ്യാഭ്യാസം, സമത്വാധിഷ്ഠിതമായ വിതരണസമ്പ്രദായങ്ങളും എന്നിവ കൊണ്ടു് നന്മ നാൾക്കുനാൾ വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. സംഘവാദത്തിന്റെ പ്രണേതാക്കളിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ റോബർട്ടു് ഓവൻ, ഫ്രാൻസിലെ ഫൂറിയർ, ലൂയി ബാങ്കു്, പ്രൂധോൺ, സെയിന്റു് സൈമൺ എന്നിവർ ഉൾപ്പെടുന്നു.

റോബർട്ടു് ഓവൻ (1771–1858)

വടക്കൻ വെയിത്സിലെ ന്യൂടൗൺ എന്ന സ്ഥലത്താണു് റോബർട്ടു് ഓവൻ ജനിച്ചതു്. ഒൻപതാം വയസ്സിൽ വിദ്യാഭ്യാസം നിർത്തേണ്ടിവന്ന ഓവൻ, പത്തൊൻപതു വയസ്സായപ്പോഴേയ്ക്കും സ്വന്തമായി നൂറു പവൻ മുടക്കി നൂൽനൂൽപ്പു

വ്യവസായമാരംഭിച്ചു. വ്യവസായത്തിൽ വൻപിച്ച വിജയം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായി. ഉല്പാദനരീതികളിൽ ധാരാളം പരിഷ്ക്കാരങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തിയതിനു പുറമേ, തൊഴിലാളികൾക്കു വാസഗൃഹങ്ങൾ നിർമിച്ചുകൊടുത്തും സൗജന്യവിദ്യാഭ്യാസസൗകര്യങ്ങളേർപ്പെടുത്തിയും അവരുടെ സാന്മാർഗികജീവിതത്തിൽ ശ്രദ്ധിച്ചും മറ്റും അദ്ദേഹം തൊഴിലാളികളുടെ സ്നേഹവിശ്വാസങ്ങൾ സമ്പാദിച്ചു. ഓവന്റെ പുതിയ പരീക്ഷണം രാജ്യാന്തരങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധിയാർജിച്ചു. ഓവൻ തന്റെ ഫാക്ടറികളിൽ സ്വീകരിച്ച സമ്പ്രദായങ്ങൾ—ശുചിത്വമുള്ള പരിസരങ്ങൾ, സുരക്ഷിതമായ പ്രവൃത്തിസൗകര്യങ്ങൾ, പത്തുവയസ്സിൽ താഴെയുള്ള കുട്ടികളെ ജോലിയിലേർപ്പെടുത്താതിരിക്കൽ, ജോലിയില്ലാതെ വരുന്ന കാലങ്ങളിൽ വേതനം നൽകുന്ന രീതി മുതലായവ—പഠിക്കുവാൻ വ്യവസായികളും ധനശാസ്ത്രജ്ഞരും രേണാധിപന്മാരും ഓവനെ സമീപിച്ചു തുടങ്ങി.

വർഷങ്ങൾ കടന്നു പോകുന്തോറും, മനുഷ്യൻ സാഹചര്യങ്ങളുടെ സൃഷ്ടിയാണെന്ന ധാരണ ഓവനിൽ ഉറച്ചു വന്നു. മനുഷ്യന്റെ ദുർവൃത്തികൾക്കു കാരണം അവൻ തന്നെയാണെന്ന മതാധികാരികളുടെ നിലപാടിനോടദ്ദേഹം വിയോജിച്ചു. ഓവൻ തന്റെ പരീക്ഷണങ്ങൾ തുടർന്നു കൊണ്ടിരുന്നു. ഓഹരി ഉടമകളുടെ ലാഭവീതം അഞ്ചു ശതമാനമായി ഒതുക്കി നിറുത്തുവാനദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചു. 1819 ലെ ഫാക്ടറിനിയമത്തിനു പ്രധാന ഉത്തരവാദി അദ്ദേഹമായിരുന്നു. 1825 ൽ ഒരു മാതൃകാസഹകരണസമൂഹത്തിന്റെ മുന്നോടിയായി അദ്ദേഹം നവരമ്യതാകോളനി സ്ഥാപിച്ചു. പരാജയപ്പെട്ടുപോയ ഈ പരീക്ഷണത്തിൽ ഓവനു വമ്പിച്ച ധനനഷ്ടം നേരിട്ടു. അദ്ദേഹം 1832 ൽ ഒരുല്പാദകസഹകരണസംഘം സ്ഥാപിച്ചു. രണ്ടു വർഷത്തിനകം ഈ സംരംഭവും പരാജയപ്പെട്ടു. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും പ്രചോദനമുൾക്കൊണ്ട അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായികൾ 1844ൽ, പിന്നീടു സുപ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്ന റോക്ഡേൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണസംഘം സ്ഥാപിച്ചു. ഇംഗ്ലണ്ടിലാകെ വ്യാപിച്ച സഹകരണസംഘത്തിന്റെ നാന്ദി കുറിച്ചതു റോക്ഡേലിലെ സംഘമായിരുന്നു. പിന്നീടു ട്രേഡ്യൂണിയൻ പ്രവർത്തനത്തിലദ്ദേഹം വ്യാപൃതനാവുകയും അതിന്റെ ഫലമായി എല്ലാ ട്രേഡുകളുടെയും ദേശീയ മഹായൂണിയൻ (Grand National Consolidated Trade Union) 1833 ൽ ഉടലെടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ യൂണിയൻ പില്ക്കാലത്തെ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ട്രേഡുയൂണിയനുകളുടെ പ്രവേശസ്ഥാനമായിത്തീർന്നു.

ലാഭേച്ഛയാണു് അനീതിയുടെ ഉറവിടമെന്നും അതിനാൽ ലാഭമെന്ന ആശയം തന്നെ ഇല്ലാതാക്കുകയാണു വേണ്ടതെന്നും ഓവൻ എഴുതി. ലാഭേച്ഛ, അമിതോല്പാദനത്തിനും സാമ്പത്തികത്തകർച്ചകൾക്കും ഇടയാകുന്നു. ക്രയവിക്രയങ്ങൾക്കു സ്വീകരിക്കുന്ന മാധ്യമം സ്വർണനാണയങ്ങളായതിനാലാണു് മനുഷ്യൻ പണത്തെ ഇത്ര വളരെ സ്നേഹിക്കുന്നതെന്നു അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. നാണയങ്ങൾക്കു പകരം അധ്വാനത്തിന്റെ അളവു കുറിക്കുന്ന കടലാസുപണം ഉപയോഗത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നാൽ പണത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള ആവേശം കെട്ടടങ്ങിക്കൊള്ളുമെന്നു ഓവൻ വ്യാമോഹിച്ചു. ലാഭമെന്ന ഏർപ്പാടില്ലാതെ, നാണയങ്ങ

ളുപയോഗിക്കാതെ, സ്വമനസ്സാലെ സഹകരിച്ചു ചെയ്യുന്ന സാമ്പത്തികപ്രവർത്തനം കൊണ്ടു സർവതോമുഖമായ പുരോഗതിയും ക്ഷേമവും കൈവരുത്താമെന്നു് ഓവൻ ആശിച്ചു.

'സോഷ്യലിസമെന്ന വാക്കു് ആദ്യമായി സാമ്പത്തിക ചർച്ചകളിൽ പ്രയോഗിച്ചതു് ഓവനാണെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു. ഓവന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും പൂർണമായും സ്വീകരിച്ച വില്യം തോംപ്സൺ (1775–1833) എഴുതിയ 'മനുഷ്യസുഖത്തിനേറ്റവും അനുയോജ്യമായ സാമ്പത്തികവിതരണസമ്പ്രദായത്തിന്റെ തത്വങ്ങളെക്കുറിച്ചൊരന്വേഷണം' (An Enquiry into the Principles of the Distribution of Wealth Most Conducive to Human Happiness, 1824), പ്രതിഫലം ലഭിച്ച അധ്വാനം (Labour Rewarded, 1827) എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളും രചിച്ചു. ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലൂടെ മിച്ചമൂല്യം മുതലാളിമാർ കയ്യടക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്നു അദ്ദേഹം വിവരിച്ചു. ഈ ആശയങ്ങളും കാൾമാർക്സിനെ സാരമായി ആകർഷിച്ചിട്ടുള്ളതായിക്കാണുന്നു.

ചാൾസ് ഫൂറിയർ (1772–1831)

മിഥ്യാസങ്കല്പസോഷ്യലിസത്തിന്റെ ഏറ്റവും നല്ല ഉദാഹരണം കാണുന്നതു് ഫൂറിയറുടെ കൃതികളിലാണു്. ഒരു വിധത്തിലും അദ്ദേഹം ഒരു വിപ്ലവകാരിയായിരുന്നില്ല. പരുത്തിത്തുണിവ്യവസായത്തിൽ വൻപിച്ച നഷ്ടം അനുഭവിച്ച ഫൂറിയർ, നാല്പതു വയസ്സായപ്പോഴേ വ്യവസായത്തിൽ നിന്നു പൂർണമായി പിൻവാങ്ങുകയും ശേഷിച്ച ജീവിതം ഗ്രന്ഥരചനയ്ക്കുഴിഞ്ഞു വെയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. നാലു പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ സിദ്ധാന്തം (Theory of the Four Movements, 1808), കാർഷികവും ആഭ്യന്തരവുമായ സംഘടനയെക്കുറിച്ചൊരു പ്രബന്ധം (Treatise on domestic and Agricultural Association, 1822), നവ്യവ്യാവസായിക ലോകം (The New Industrial World, 1829) എന്നിവയാണദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖ്യ കൃതികളും.

മുതലാളിത്തരീതികളും ഫൂറിയറെ ചൊടിപ്പിച്ചു. വൻതോതിലുള്ള ഉൽപാദനസമ്പ്രദായവും യന്ത്രവൽക്കരണവും ധനവിനിമയമാർഗങ്ങളും അനാവശ്യങ്ങളായി അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. മത്സരം പാഴ്ച്ചെലവിനിടയാക്കുന്നു. ആവശ്യത്തിലെത്രയോ കൂടുതൽ വ്യാപാരികളും ബാങ്കർമാരും ദല്ലാളരും ഉദ്യോഗസ്ഥരും നാട്ടിന്റെ സമ്പത്തു തിന്നു തീർത്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നു അദ്ദേഹം വിലപിച്ചു. നിലവിലുള്ള മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയ്ക്കു പകരം ഒരു പ്രത്യേക രീതിയിലുള്ള സമതാധിഷ്ഠിതമായ ജനപദങ്ങളും സ്ഥാപിക്കേണ്ടതാണെന്നു ഫൂറിയർ നിർദേശിച്ചു. ഈ ജനപദങ്ങളെങ്ങനെയുള്ളവയായിരിക്കണമെന്നും അവ എപ്രകാരമാണു പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതെന്നും ഫൂറിയർ സവിസ്തരം പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ഓവന്റെ സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിൽ ഫൂറിയർക്കു വിശ്വാസമില്ലായിരുന്നു. ഉൽപാദനവും വിതരണവും കൊണ്ടു് മാത്രം അദ്ദേഹം തൃപ്തനാകുമായിരുന്നില്ല. ഒരുമിച്ചുള്ള ജീവിതം കൊണ്ടു മാത്രമേ മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ദുഷ്യങ്ങളൊഴിവാക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളുവെന്നു അദ്ദേഹം കരുതി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമൂഹജീവിതം

ഏതാണ്ടിപ്രകാരമാണ്. മുന്നൂറു കുടുംബങ്ങളും, അതായത് ആയിരത്തിയെണ്ണൂറ് ആളുകളും, ഉദ്ദേശം ഒൻപതു ചതുരശ്രമൈൽ സ്ഥലത്തു് ഒരു സമൂഹമായി പാർക്കണം. ഇവരെല്ലാപേരും കൂടി ഒരൊറ്റ മുന്നനില മാളികയിൽ വേണം പാർക്കുക. കൃഷിയും കൈത്തൊഴിലുകളുമായിരിക്കണം പ്രധാന പ്രവൃത്തി. ഉൽപാദനം സാധാരണ മുതലാളിത്തരീതികളവലംബിച്ചു ചെയ്യുമ്പോഴും ലഭിക്കുന്നതിന്റെ പതിന്മടങ്ങായി വർധിക്കും. മുന്നൂറു കുടുംബങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകം പത്തായവും അറയുമുണ്ടാക്കുന്നതിനെക്കാളും ലാഭകരവും സുരക്ഷിതവും എല്ലാപേർക്കും കൂടി ഒരൊറ്റ നെല്ലറ ഉണ്ടാക്കുകയെന്നതാണ്. ഒരൊറ്റ അടുക്കള മതി എല്ലാപേർക്കും കൂടി. മിതമായ സുഖസൗകര്യങ്ങളും ആഹാരവും ഓരോ അംഗത്തിനും സൗജന്യമായി ലഭിക്കും. ഇതിനു വേണ്ടതു മാറ്റിവെച്ചു് ബാക്കിയുള്ളതു്, അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ വിതരണം ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അധ്വാനത്തിനു്, ലാഭത്തിൽ പന്ത്രണ്ടിലഞ്ചു ഭാഗവും, മൂലധനത്തിനു് പന്ത്രണ്ടിൽ നാലു ഭാഗവും, മാർഗനിർദേശം, സംവിധാനം തുടങ്ങിയ ഭാരങ്ങൾ വഹിക്കുന്നവർക്കു ബാക്കിഭാഗവും കൊടുക്കണം. ഇത്തരം സമൂഹങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനു് ആവശ്യമായ ധനം മുതലാളിമാർ നൽകുമെന്നായിരുന്നു ഫൂറിയറുടെ വിശ്വാസം. മനുഷ്യസ്നേഹിയായ ഒരു മുതലാളി പണവും കൊണ്ടുവരുമ്പോൾ അതു വാങ്ങാൻ തയ്യാറായി എല്ലാ ദിവസവും ഉച്ചനേരത്തു താൻ തന്റെ വീട്ടുപടിക്കൽ കാത്തിരിക്കുന്നുണ്ടാവുമെന്ന ഫൂറിയറുടെ പ്രഖ്യാപനം ആരും ചെവിക്കൊണ്ടില്ല. അതിൽ അദ്ദേഹമല്ല കുറ്റക്കാരൻ. അദ്ദേഹം സ്വജീവിതകാലം മുഴുവൻ വാക്കു പാലിച്ചുവെന്നതിനു ചരിത്രം സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണശേഷം, അമേരിക്കയിലും ഫ്രാൻസിലും ഫൂറിയർ മാതൃകയിലുള്ള എതാനും 'സമൂഹ'ങ്ങൾ നിലവിൽ വന്നുവെങ്കിലും, അവയെല്ലാം രണ്ടും മൂന്നും വർഷക്കാലത്തെ പരീക്ഷണങ്ങൾക്കു ശേഷം നാമാവശേഷമാവുകയാണുണ്ടായതു്.

വൻതോതിൽ ചെയ്താൽ ചെലവു കുറയുമെന്നുള്ള തത്ത്വം ഓവനും ഫൂറിയറും മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. അവർ വിഭാവനം ചെയ്ത 'സമൂഹ'ങ്ങൾക്കു് ഒറ്റൊയ്യോറ്റയുള്ള സംരംഭങ്ങളെക്കാളും ഈ കുറവുകളിൽ നിന്നുള്ള പ്രയോജനം ലഭിക്കുമെന്നാണവർ കരുതിയതു്. കൃഷിയും കൈത്തൊഴിലുമാണ അവരുടെ മനസ്സിൽ പ്രധാനമായും ഉണ്ടായിരുന്നതു്. അവയ്ക്കു 'സാമൂഹ്യ'ാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ശ്രമം അന്നത്തെ നിലയ്ക്കു് ഒരുപക്ഷേ യോജിച്ചതായിരുന്നിരിക്കാം. എന്നാൽ വ്യവസായങ്ങൾക്കു് ആ പ്രസ്ഥാനം അന്നത്തെ നിലയ്ക്കുപോലും എത്ര കണ്ടു കൊള്ളാമായിരുന്നുവെന്നു സംശയമാണു്.

ക്ലാവ്ഡ് ഹെൻറി, കോംറേ ഡി സെയിൻറ് സൈമൺ (1760—1825)

പാരീസിലെ പേരുകേട്ടതെങ്കിലും പ്രതാപം നഷ്ടപ്പെട്ട കഴിഞ്ഞിരുന്ന ഒരു പ്രഭുകുടുംബത്തിലാണു് ഹെൻറി ജനിച്ചതു്. കാലത്തിനൊത്തു കോലം കെട്ടുന്നതിൽ വിരുതനായ ഒരു തട്ടിപ്പുകാരനായി അദ്ദേഹത്തെ കരുതുന്നവരുണ്ടു്. ഏറ്റവും

മഹാനായ ഒരു സാമൂഹിക തത്വചിന്തകനായി അദ്ദേഹത്തെ കാണുന്നവരും വിരളമല്ല. രണ്ടഭിപ്രായങ്ങളിലും വാസ്തവമുണ്ട്. അമേരിക്കൻ സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിൽ അദ്ദേഹം അധീശശക്തികൾക്കെതിരായി പടപൊരുതി. അമേരിക്കയിൽ നിന്നും ഫ്രാൻസിലേക്കു മടങ്ങുമ്പോൾ ബ്രിട്ടീഷുകാർ അദ്ദേഹത്തെ തടവുകാരനാക്കി ജമൈക്കയിൽ പാർപ്പിച്ചു. ജയിൽവാസം കഴിഞ്ഞു മെക്സിക്കോയിലേക്കു പോകുകയും, പെസഫിക്ക് സമുദ്രത്തെയും അറ്റ്ലാന്റിക് സമുദ്രത്തെയും കൂട്ടിയിണക്കുന്ന ഒരു തോട് പനാമയിൽ നിർമിക്കണമെന്നു നിർദേശിക്കുകയും ചെയ്തു. ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം തന്റെ പ്രഭുസ്ഥാനം ഉപേക്ഷിച്ചു. വിപ്ലവപ്പാർട്ടിയിൽ ചേർന്നെങ്കിലും പാർട്ടിയിലെ തീവ്രവാദികൾ അദ്ദേഹത്തെ സംശയിക്കുകയും തടവിൽ പാർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ജയിലിൽവച്ച് തന്റെ ജീവിതോദ്ദേശ്യത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു ദർശനമുണ്ടായതായി അദ്ദേഹം തന്നെ അവകാശപ്പെട്ടു. ഒരു സമുദായോദ്ധാരകനും പുണ്യാത്മാവും തത്വചിന്തകനുമായി അദ്ദേഹം സ്വയം ഭാവിച്ചു. ഇതിനിടെ, കണ്ടുകെട്ടിയ പള്ളിവകവസ്തുക്കളും മറ്റും പ്രഷ്യയിലെ സ്ഥാനപതി നൽകിയ പണം കൊണ്ട് വാങ്ങിക്കുകയും പണത്തിന്റെ വിലയിടിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്ന അവസരമുപയോഗിച്ചു ധാരാളം പണമുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തു. ഊഹക്കച്ചവടത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടതിനു ജയിൽശിക്ഷ ലഭിച്ചു. തുടർന്നു വധശിക്ഷയും അനുഭവിക്കേണ്ടിവരുമെന്നായപ്പോൾ, താൻ വിപ്ലവത്തിനു വേണ്ടി ചെയ്തിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ തെളിവായി ഹാജരാക്കി രക്ഷപ്പെട്ടു. പെട്ടെന്നു കൈവശം വന്നുചേർന്ന പണം മുഴുവനും പലതരത്തിലുള്ള പരീക്ഷണങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ചെലവാക്കിത്തീർത്തു. ഒടുവിൽ ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ ക്ലേശങ്ങളിൽ നിന്നു മുക്തിനേടുന്നതിനു വേണ്ടി അദ്ദേഹം സ്വയം വെടിവെച്ചു നോക്കി. ഏഴു വെടിയുണ്ടകൾ കൊണ്ടിട്ടും ഒരു കണ്ണു നഷ്ടപ്പെട്ടതല്ലാതെ, സ്വയം കൊല്ലാനദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല.

സോഷ്യലിസ്റ്റുകളുടെ കൂട്ടത്തിലാണ് സെയിന്റ് സൈമൺന്റെ പേരും ചേർത്തിട്ടുള്ളതെങ്കിലും അദ്ദേഹം സ്വകാര്യസ്വത്തിനു് എതിരായിരുന്നില്ല. വിപ്ലവം കൊണ്ടു ബലം പ്രയോഗിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന സമത്വവും പട്ടാളഭരണവും രാജവാഴ്ചയുടെ ജന്മിത്വച്ചുവയും അദ്ദേഹത്തിനു രുചിച്ചില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമൂഹ്യചിന്തകളും പ്രായമാകുന്തോറും മാറിക്കൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ സ്ഥായിയായ ചില പ്രത്യേകതകളും അവയിൽ കാണാൻ വിഷമമില്ല.

സമൂഹം പരിവർത്തനവിധേയമാണെന്ന ആശയവും മാർക്സും ജർമനിയിലെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദികളും പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിനെത്രയോ മുൻപു് സെയിന്റ് സൈമൺ തന്റെ കൃതികളിൽ കൂടി പ്രചരിപ്പിച്ചു. ഉൽപാദനസമ്പ്രദായങ്ങളാണു സമൂഹവ്യവസ്ഥ നിർണയിക്കുന്നതു്. ഉൽപാദനസമ്പ്രദായങ്ങളിലുണ്ടായ പരിവർത്തനങ്ങളും മൂലമാണു് ജന്മിത്വസമ്പ്രദായം തകർന്നതു്; ഫ്രാൻസിലുണ്ടായ വിപ്ലവം വ്യവസായങ്ങളെ സ്വതന്ത്രമാക്കിയിട്ടുണ്ടു്. ഈ പുതിയ പരിതസ്ഥികളിൽ ഏതു തരം സാമൂഹികനിയന്ത്രണമാണു്, അഥവാ ഭരണമാണു് ഏറ്റവും അഭികാമ്യമെന്നു സെയിന്റ് സൈമൺ ആരായുന്നു.

സമുദായത്തിന്റെ നിയന്ത്രണം ഉദ്ബുദ്ധരായ ജനവിഭാഗങ്ങളിലായിരിക്കണം. ശാസ്ത്രകാരന്മാർ, സാങ്കേതിക വിദഗ്ധർ, വ്യാപാരപ്രമുഖർ ഇവരൊക്കെയാണ് സമുദായത്തിനു നേതൃത്വം നൽകേണ്ടത്. കഴിവുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വേണം ഓരോരുത്തർക്കും സമുദായത്തിലുള്ള നില നിശ്ചയിക്കുക. കഴിവുകൾക്കു അനുസരിച്ച് ആരുടെയും നിർബന്ധമോ ഭീഷണിയോ കൂടാതെ ജനങ്ങൾ സഹകരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥയായിരിക്കും ഏറ്റവും നല്ലതെന്നു അദ്ദേഹം കരുതി. ഇത്തരമൊരു സമൂഹത്തിൽ വർഗവ്യത്യാസങ്ങളോ വർഗവൈരമോ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതല്ല. എല്ലാപേരും ഉൽപാദനശ്രമത്തിലെ സഹപ്രവർത്തകർ മാത്രം. അലസതയാണ് ഒഴിവാക്കേണ്ട ഒരു പ്രധാന വിപത്ത്.

ഫ്രാൻസിന്റെ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ ഒരു പണിപ്പുരയിലേതു പോലെയായിത്തീരണമെന്നായിരുന്നു സെയിൻറ് സൈമൺന്റെ ആഗ്രഹം–ഒരു വ്യാവസായിക പാർലമെൻറും, അതിനു മൂന്നു വിഭാഗങ്ങളും. കണ്ടുപിടിത്തം, പുനരവലോകനം, നടത്തിപ്പ് എന്നിവയായിരിക്കണം ഓരോ വിഭാഗത്തിന്റെയും ചുമതല. ആദ്യത്തെ വിഭാഗത്തിൽ കലാകാരന്മാർ, എൻജിനീയർമാർ മുതലായ കൂട്ടർ ചേർന്ന് പൊതുപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു പ്ലാനുകൾ തയ്യാറാക്കണം. രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗം ശാസ്ത്രജ്ഞരുടെതാണ്. പ്ലാനുകൾ പരിശോധിച്ചംഗീകരിക്കുക, വിദ്യാഭ്യാസസൗകര്യങ്ങൾ നോക്കുകയെന്നിവയാണ് ഇവരുടെ പ്രധാന ജോലി. മൂന്നാമത്തെ വിഭാഗത്തിൽ വ്യവസായപ്രമാണിമാരാണ് പ്ലാനുകൾ നടപ്പിലാക്കുകയും, വരവുചെലവുകൾക്കു മേൽനോട്ടം വഹിക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്നതു് ഇക്കൂട്ടരുടെ ചുമതലകളിൽപ്പെട്ടതാം.

ഓരോ വ്യക്തിയും തന്റെ കഴിവിനനുസരണമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഈ ആദർശസമൂഹത്തിൽ ഉല്പന്നവിതരണവും അതേ അടിസ്ഥാനത്തിൽത്തന്നെയാണ്. പരിപൂർണമായ സമത്വം ഇവിടെ വിവക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. യാതൊരു വിധത്തിലുള്ള അലസതയും പൊറുപ്പിക്കാൻ തയ്യാറില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് അലസതയുടെ സഹായകമായ പിന്തുർച്ചാവകാശം തുടങ്ങിയ സാമൂഹികസമ്പ്രദായങ്ങളെ അദ്ദേഹമെതിർത്തു. സഹകാര്യതാല്പര്യങ്ങളനുസരിച്ച് ഓരോരുത്തരും പ്രവർത്തിച്ചാൽ സമുദായതാല്പര്യങ്ങളും താനേ പരിരക്ഷിക്കപ്പെട്ടുകൊള്ളുമെന്ന ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ വാദം സെയിൻറ് സൈമൺ നിരാകരിക്കുകയാണുണ്ടായതു്.

സെയിൻറ് സൈമൺന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ സോഷ്യലിസത്തിന്റെ അംശങ്ങൾ വിരളമാണെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യഗണങ്ങളിൽ പലരും സഹകാര്യ ഉടമസമ്പ്രദായത്തെ നീതിയുടെയും സമത്വത്തിന്റെയും പേരിൽ എതിർത്തിട്ടുണ്ട്. പിന്തുടർച്ചാനിയമങ്ങളെയും അവർ നിശിതമായി വിമർശിച്ചു. അവരുടെ അഭിപ്രായം എല്ലാ ഉല്പാദനോപാധികളും ഗവണ്മെൻറിന്റെ കൈവശമായിരിക്കണമെന്നായിരുന്നു. ഈ ഉപാധികൾ ഒരു കേന്ദ്രബാങ്കിന്റെ നിരവധി ശാഖകളിൽ കൂടി രാജ്യത്തിലെമ്പാടും വിതരണം ചെയ്യണം. ഭരണം ഏറ്റവും ശേഷിയുള്ളവരുടെ കൈകളിലായിരിക്കുകയും ഓരോരുത്തർക്കും അവക്കേറ്റവും യോജിച്ച പ്രവൃത്തിയിലേർപ്പെടാൻ കഴിയുകയും ചെയ്താൽ ഉല്പാദനം

പരമാവധി വർധിക്കുകയും വിതരണം നീതിപൂർവകമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുമെന്നു് അവർ കരുതി.

ജീൻ ചാൾസ് ലീയോണാർദ് സിമോന്ദെ ദി സിസ്മോന്ദി (1773–1842)

ദി സിസ്മോന്ദി എന്നു സ്വയം വിളിച്ചിരുന്ന സിമോന്ദെ ഇറ്റലിയിലെ പീസാ നഗരത്തിൽ നിന്നും കുടിയേറിപ്പാർത്ത ഒരു അഭിജാതകുടുംബത്തിലാണു പിറന്നതു്. ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവകാലത്തു് അദ്ദേഹവും കുടുംബവും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ അഭയം തേടി. തിരിച്ചുവന്നു് ഇറ്റലിയിൽ കുറെ കൃഷിസ്ഥലം വാങ്ങി കൃഷിയും ചരിത്രപഠനവുമായി അദ്ദേഹം ജീവിതം കഴിച്ചു കൂട്ടി. മധ്യകാല ഇറ്റലിയിലെ റിപ്പബ്ളിക്കുകളുടെ ചരിത്രം (Historie des republiques italiennes du moyen age, 1809–1818) എന്ന പതിനാറു വാല്യങ്ങളുള്ള ഗ്രന്ഥമാണു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാന കൃതി. ഇതു കൂടാതെ ഫ്രാൻസിന്റെ ചരിത്രം (Historie des francais, 1821–1844) എന്ന ഇരുപത്തൊൻപതു വാല്യങ്ങളും വരുന്ന മറ്റൊരു ബൃഹദ്ഗ്രന്ഥവും അദ്ദേഹത്തിന്റേതായിട്ടുണ്ടു്. ഇതിനും പുറമേ റോമാസാമ്രാജ്യചരിത്രം തുടങ്ങി മറ്റു ചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങളുടെയും കർത്താവാണു് സിസ്മോന്ദി.

ധനശാസ്ത്രത്തെക്കുറിച്ചു് അദ്ദേഹമെഴുതിയ രണ്ടു പ്രധാന കൃതികളും 1803–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച വാണിജ്യസമ്പത്തു് (De la richesse commerciale), 1819–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പുതിയ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ (Nouveaux Principes d'economie Politique) എന്നിവയാണു്.

1803-ൽ ഇംഗ്ലണ്ടു സന്ദർശിച്ചു മടങ്ങി വന്നതിനു ശേഷം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ 'വാണിജ്യസമ്പത്തു്' എന്ന ആദ്യകാലകൃതിയിൽ സിസ്മോന്ദി, ആഡം സ്മിത്തിന്റെ ഒരു വിശ്വസ്ത ശിഷ്യനായി കാണപ്പെടുന്നു. ഗവണ്മെൻറുകൾ സാമ്പത്തികവ്യാപാരങ്ങളിൽ തലയിടുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ദുഷ്യങ്ങളെയും, വ്യക്തികൾ അവരുടെ സ്വകാര്യതാത്പര്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുമ്പോൾ സമൂഹത്തിനു മൊത്തമായി ലഭിക്കുന്ന ഗുണങ്ങളെയും മറ്റും ആഡം സ്മിത്തിന്റെ ചുവടൊപ്പിച്ചു് സിസ്മോന്ദിയും വാഴ്ത്തുകയാണു്. എന്നാൽ പില്ക്കാലത്തു പൂർണവികാസം പ്രാപിച്ച ആശയങ്ങളുടെ അങ്കുരം ഈ കൃതിയിൽ കാണാൻ വിഷമമില്ല. സിസ്മോന്ദി ഒരിടത്തിങ്ങനെ വിലപിച്ചു: സ്വന്തം അധ്വാനം കൊണ്ടു് എല്ലാപേരെയും താങ്ങി നിർത്തുന്ന സമുദായത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട വിഭാഗം സമുദായത്തിലെ ഇത്തിക്കണ്ണികളെ തീറ്റിപ്പോറ്റുന്നതിനു വേണ്ടി സകല സുഖങ്ങളും ഉപേക്ഷിക്കണമെന്നു വരുന്നതു് ദുഃഖത്തോടെയല്ലാതെ ഹൃദയമുള്ള ആർക്കും കാണാൻ കഴിയുകയില്ല.

1803 നു ശേഷമുള്ള പതിനാറുവർഷക്കാലം കൊണ്ടു് ഇറ്റലി, സ്വിറ്റ്സർലൻഡ്, ഫ്രാൻസ്, ഇംഗ്ലണ്ടു് എന്നീ രാജ്യങ്ങളിൽ സിസ്മോന്ദി ധാരാളം സഞ്ചരിക്കുകയും ഈ രാജ്യങ്ങളുടെ ചരിത്രങ്ങൾ വിശദമായി പഠിക്കുകയും ചെയ്തു

കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ആഡം സ്മിത്തിനോടുള്ള ആദരവു വിടാതെ തന്നെ അദ്ദേഹം ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ മുഖ്യ ധാരണകളെ ചോദ്യം ചെയ്തു. മാൽത്തൂസിന്റെ നിലപാടാണു്, സേയുടെയും റിക്കാർഡോയുടേയും നിലപാടല്ല സിസ്മോന്ദിക്കു സ്വീകാര്യമായിത്തോന്നിയതു്. മാത്രമല്ല റിക്കാർഡോയുടെ താത്വികമായ കാഴ്ചപ്പാടും അപഗ്രഥനവും യഥാർഥ സ്ഥിതികളിൽ നിന്നു തീരെ അകന്നു പോകുന്നതായും അദ്ദേഹം കുറ്റപ്പെടുത്തി.

ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പരമമായ ഉദ്ദേശ്യം സ്വത്തുണ്ടാകുന്നതും ഇല്ലാതാകുന്നതും പഠിക്കുകയെന്നതാണെന്നു സിസ്മോന്ദി കരുതിയില്ല. സ്വത്തല്ല, മനുഷ്യനാണു പ്രധാനം. മനുഷ്യനു സ്വത്തെത്രമാത്രം ഉപകരിക്കുമോ അത്രമാത്രമേ അതിൽ മനുഷ്യനു താല്പര്യമുണ്ടാകേണ്ടതുള്ളൂ. ഉല്പാദനമല്ല, വിതരണമാണു് ഓരോരുത്തർക്കും സ്വത്തുകൊണ്ടെന്തു പ്രയോജനം സിദ്ധിച്ചുവെന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നതു്. വിതരണമാണു ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ മർമമെന്ന കാര്യത്തിൽ റിക്കാർഡോയ്ക്കും സിസ്മോന്ദിക്കും യോജിപ്പായിരുന്നുവെന്നതു കൗതുകകരമായ കാര്യമാണു്. റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തം മനുഷ്യന്റെ പണക്കൊതിയുടെ ശാസ്ത്രം മാത്രമാണു്. ആഡം സ്മിത്തു കുറേക്കൂടി യാഥാർഥ്യബോധത്തോടെയാണു് ധനശാസ്ത്രത്തെ സമീപിച്ചതു്. വെറും സിദ്ധാന്തം മാത്രമല്ല, അതിന്റെ പ്രയോഗവും അതിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന ഫലങ്ങളും അദ്ദേഹം വിശകലനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ഇക്കാര്യത്തിൽ റിക്കാർഡോയെക്കാളും ശരിയായ നിലപാടു് മാൽത്തൂസിന്റേതാണു്. ഉല്പാദനത്തെക്കാളും കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം ഉപഭോഗത്തിനു് അദ്ദേഹം കല്പിച്ചതു് അതുകൊണ്ടാണു്.

ഉല്പാദനവർധനവിനോടൊപ്പം ചോദനവും വർധിച്ചുകൊള്ളുമെന്ന സേയുടെയും റിക്കാർഡോയുടെയും വിശ്വാസം അസംഗതമാണെന്നു സിസ്മോന്ദി ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു. അത്യുല്പാദനവും അതിനെത്തുടർന്നു വ്യാപാരമാന്ദ്യവും ഇംഗ്ലണ്ടിനെ ഗ്രസിച്ചിരിക്കുകയാണെന്നു അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. സമൃദ്ധിയുടെ നടുവിൽ പട്ടിണി കൊണ്ടു നട്ടം തിരിയുന്ന ലക്ഷോപലക്ഷം തൊഴിലാളികളും വർധിച്ചുവരുന്ന തൊഴിലില്ലായ്മയും ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പൊള്ളത്തരമാണു വെളിപ്പെടുത്തുന്നതെന്നു അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പ്രവർത്തനരീതിയിൽ സാരമായ എന്തോ പന്തികേടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹത്തിനു ബോധ്യമായി.

മൂലധനവും അധ്വാനവും തമ്മിൽ പൊരുത്തമല്ല, പൊരുത്തക്കേടാണദ്ദേഹം കണ്ടതു്. ഈ പൊരുത്തക്കേടെങ്ങനെയുണ്ടാകുന്നുവെന്ന കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹം നടത്തിയ അപഗ്രഥനം വികലമായിരുന്നതിനാൽ റിക്കാർഡോയ്ക്കും അനുയായികൾക്കും സിസ്മോന്ദിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളെ നിഷ്പ്രയാസം ഖണ്ഡിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. എങ്കിലും സമകാലീന മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വൈകല്യങ്ങളിലേക്കു വ്യക്തമായ ഒരുൾക്കാഴ്ച നൽകുന്നതിനു് സിസ്മോന്ദിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ വളരെ സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ഉല്പാദനവും ഉപഭോഗവും തമ്മിലുള്ള വിടവു വർധിക്കുന്നതിനു് മുതലാളിത്തസമ്പ്രദായം ഇടനൽകുന്നു. മൂലധനവും അധ്വാനവും വിരുദ്ധചേരികളിൽ

അകന്നു നില്ക്കുന്നതാണിതിനു കാരണം. മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ സാമ്പത്തികസമ്പ്രദായങ്ങളിൽ മൂലധനം ഓരോ മുതലാളിയും അയാളുടെ ലാഭം വർധിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. മൂലധനമുണ്ടെങ്കിൽ ഉല്പാദനം നടത്തുകയെന്നതാണു മുതലാളിത്തത്തിന്റെ സ്വഭാവം. ചോദനം ഉണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നു നോട്ടമേയില്ല. മൂലധനവും അധ്വാനവും ഭിന്നിച്ചു നില്ക്കുന്നതു മൂലം വരുമാനത്തിന്റെ സിംഹഭാഗവും മുതലാളിമാരുടെ കൈകളിലാണു് കുമിഞ്ഞു കൂടുന്നതു്. ചോദനമുണ്ടാകേണ്ടതു തൊഴിലാളികളിൽ നിന്നാണു്. അവർക്കു വരുമാനം വർധിക്കുന്നുമില്ല. ഈ പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ അമിതോല്പാദനവും വ്യാപാരസ്തംഭനകർച്ചകളും ഉണ്ടാകാതെയിരിക്കാൻ നിർവാഹമില്ല.

ഓരോ മനുഷ്യനും സ്വന്തമാവശ്യത്തിനു വേണ്ടി ഉല്പാദനം നടത്തുകയാണെങ്കിൽ അമിതോല്പാദനമെന്ന പ്രശ്നമുണ്ടാകുകയില്ല. അവന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറിക്കഴിയുമ്പോൾ ഉല്പാദനവും നിലയ്ക്കുകയായി. ബാക്കിയുള്ള സമയം അവൻ വിശ്രമസുഖം അനുഭവിച്ചുകൊള്ളും. എന്നാൽ സാമൂഹികാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉല്പാദനം നടത്തുമ്പോൾ ഇതു സാധ്യമല്ല. സമൂഹത്തിന്റെ മൊത്തമാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറുന്നതിനു് വേണ്ടിടത്തോളം ഉല്പാദനം ആയിക്കഴിഞ്ഞുവോ എന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നതിനു യാതൊരു മുൻ ഉപാധിയും നിലവിലില്ല. അധ്വാനിക്കുന്നവർ വിശ്രമം കൂടാതെ അധ്വാനിക്കുകയെന്നതാവും ഇതിന്റെ ഫലം. അതേ സമയം മുഴുവൻ സമയവും വിശ്രമമെടുക്കുന്ന മറെറാരു കൂട്ടരും ഉണ്ടായിരിക്കും. അധ്വാനിക്കുന്നവനു മാത്രമേ വിശ്രമത്തിനവകാശമുള്ളുവെന്ന പ്രകൃതിനിയമം ഇവിടെ ലംഘിക്കപ്പെട്ടുകയാണു്. ഉല്പാദനം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു കഴിയുമോ എന്നല്ലാതെ ഉല്പന്നങ്ങൾക്കാവശ്യക്കാരുണ്ടോ എന്നു് ആർക്കും ശ്രദ്ധയില്ലാതെ ആവുന്നു.

ഉല്പാദനം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു് മൂലധനമാണാവശ്യം. മൂലധനം സംഭരിക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങളിൽ ഓരോ മുതലാളിയും മുഴുകുന്നു. പ്രവൃത്തി വിപുലീകരിക്കാൻ എളുപ്പമാണു്. എന്നാലതു ചുരുക്കുകയെന്നതു് അത്ര എളുപ്പമല്ലതാനും. ഉല്പാദനം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനും മൂലധനം സംഭരിക്കുന്നതിനും പറഞ്ഞിയ മാർഗം ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങൾ പരിഷ്ക്കരിക്കുകയും കൂടുതൽ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്നതാണു്. ഓരോ കണ്ടുപിടുത്തത്തിന്റെയും ഫലമായി കൂടുതൽ തൊഴിലാളികളെ ഏർപ്പെടുത്താതെ തന്നെ കൂടുതലുല്പാദിപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞെന്നു വരാം. ചിലപ്പോൾ കുറേപ്പേരെ പിരിച്ചുവിടുന്നതിനു പോലും കഴിഞ്ഞേക്കാം. ഉല്പാദനം വീണ്ടും വർധിക്കുകയും തൊഴിലാളികളുടെ വരുമാനം വർധിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു സ്ഥിതിഗതികൾ കൂടുതൽ വഴളാക്കുകയേയുള്ളൂ.

എല്ലാത്തരം കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളും ഒരു പോലെ ദോഷകരങ്ങളാണെന്നു സിസ്മോന്ദിക്കഭിപ്രായമില്ല. ഉല്പാദനം വർധിപ്പിക്കുന്നതും എപ്പോഴും അനാശാസ്യമായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. നിലവിലുള്ള ഏതെങ്കിലുമാവശ്യം സാധിക്കാതെ അവശേഷിക്കുന്നുവെങ്കിൽ ഉല്പാദനം വർധിപ്പിക്കുന്നതു നല്ലതു തന്നെ. നിലവിലുള്ള ഉല്പാദനസമ്പ്രദായം കൊണ്ടു് അതു സാധിക്കുകയില്ലെങ്കിൽ പുതിയ കണ്ടു

പിടുത്തങ്ങളുംമൂലം ഉല്പാദനം വർധിപ്പിക്കേണ്ടതുമാവശ്യമാണു്. പക്ഷേ ഇല്ലാത്ത ഒരാവശ്യം സാധിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി പുതിയ ഉല്പാദനശ്രമങ്ങളും നടത്തുന്നതും പുതിയ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളും പ്രയോഗത്തിൽ വരുത്തുന്നതും തൊഴിലാളികളോടു് ചെയ്യുന്ന ദ്രോഹമായി മാത്രമേ കണക്കാക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ.

തൊഴിലാളികളും അമിതമായി പെറുപെരുകുന്നതു കൊണ്ടാണു് അവർക്കു ദുരിതങ്ങളനുഭവിക്കേണ്ടിവരുന്നതെന്ന മാൽത്തൂസിന്റെ നിഗമനത്തോടു് സിസ്മോന്ദി വിയോജിച്ചു. ജനസംഖ്യയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതു ക്ഷേണമാണെന്നു അദ്ദേഹം കരുതിയില്ല. ഓരോ കുടുംബനാഥനും, തനിക്കെത്ര സന്താനങ്ങളും വേണമെന്നു നിശ്ചയിക്കാനും അതനുസരിച്ചു കുടുംബാംഗസംഖ്യ നിയന്ത്രിക്കാനും പൂർണമായ കഴിവുണ്ടു്. കുടുംബത്തിന്റെ വരുമാനം അനുസരിച്ചാണു് അംഗങ്ങളുടെ സംഖ്യ നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു്. മാത്രമല്ല, വരുമാനമുറപ്പുള്ളതുവരെ സാധാരണയായി ആളുകളും കല്യാണം കഴിക്കാറുമില്ല. അപ്പോഴും തകരാറവിടെയല്ല. മുതലാളിത്തസമ്പ്രദായം തന്നെയാണു് തൊഴിലാളികളുടെ ഇടയിലെ ജനപ്പെരുപ്പത്തിനും കാരണം. തൊഴിലാളി സ്വതന്ത്രനാണെങ്കിൽ അയാളുടെ വരുമാനം നിശ്ചയിക്കാനും നിലനിർത്താനും അയാൾക്കു കഴിയും. ഭാവിയിൽ തനിക്കെന്തു വരുമാനമുണ്ടാകുമെന്നു് കാലേകൂട്ടി അറിയാനും അയാൾക്കു കഴിയും. അതനുസരിച്ചു് എപ്പോൾ വിവാഹിതനാകണമെന്നും എത്ര കുട്ടികളുണ്ടാകണമെന്നും അയാൾ തീരുമാനിച്ചുകൊള്ളുകയും ചെയ്യും. എന്നാൽ മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ മൂലധനവും അധ്വാനോപാധികളും മുതലാളിയുടെ പക്കലാവുമ്പോൾ, തനിക്കു കിട്ടുന്ന വരുമാനത്തെക്കുറിച്ചു് തൊഴിലാളിക്കു യാതൊരുറപ്പുമില്ലാതാവുന്നു. മുതലാളിക്കു തന്നെ ആവശ്യമുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുമിതു്. ഈ ആവശ്യം എന്നും ഒരുപോലെ ആയിരിക്കുകയുമില്ല. കാരണം ആവശ്യക്കാരെ ആശ്രയിച്ചല്ല, മൂലധനത്തെ ആശ്രയിച്ചാണതു നിശ്ചയിക്കപ്പെടുക. കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളും ഈ സ്ഥിതി കൂടുതലുകളുടെ സന്ദിഗ്ധമാക്കുകയും ചെയ്യും. ഈ സ്ഥിതിഗതികളിൽ തൊഴിലാളികളും കുടുംബത്തിലെ അംഗസംഖ്യയെക്കുറിച്ചു് ശ്രദ്ധിക്കാതെയാവുന്നു. കുട്ടികളുള്ളതു ചിലപ്പോൾ ഉപകാരമായിത്തീർന്നുവെന്നും വരാം. തനിക്കു തൊഴിലില്ലാതെ വരുമ്പോൾ, കുട്ടികളും തൊഴിലിനു പോകുന്നുവെങ്കിൽ, കുടുംബത്തിനത്രയും വരവെങ്കിലും ആയല്ലോ. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ, ജനപ്പെരുപ്പത്തിനു കാരണം മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയും അതിന്റെ അനിശ്ചിതത്വവുമാണു്.

മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ പോരായ്മകളും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതിൽ വിജയിച്ചുവെങ്കിലും അവ പരിഹരിക്കുന്നതിനു ഫലപ്രദമായ നിർദേശങ്ങളും നൽകുന്നതിനു സിസ്മോന്ദിക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. സാമ്പത്തികപുരോഗതിയുടെ ഗതിവേഗം കുറയ്ക്കണമെന്നും, തൊഴിലും മൂലധനവും കൂടുതൽ അടുപ്പത്തിലാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ചെറുകിടകൃഷിയിടങ്ങളും ചെറുകിടവ്യവസായങ്ങളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കണമെന്നും, തൊഴിലാളികൾക്കു ജോലിയുള്ളപ്പോഴും ഇല്ലാത്തപ്പോഴും മുതലാളി വേതനം നൽകണമെന്നും മറ്റുമുള്ള ചില ദുർബലമായ ശുപാർശകളും മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിനു സമർപ്പിക്കുവാനുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ.

ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സിസ്മോന്ദിയുടെ സംഭാവന അത്ര ഗൗരവമുള്ളതല്ല. റിക്കാർഡോയുടേതുപോലെ, ആക്കമൊപ്പിച്ച ഒരു പഗ്രഥനസൂത്രമൊന്നും സിസ്മോന്ദിയിൽ കാണാനില്ല. എങ്കിലും അപഗ്രഥന രീതിയുടെ കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാവന അഗണ്യമല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപഗ്രഥനം സ്പഷ്ടമായ ഒരു ചലനാത്മകമാതൃക ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതായിരുന്നു. റിക്കാർഡോയും മാൽത്തൂസും തമ്മിൽ നടന്ന വിവാദരീതിയെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതുകൂടിയായിരുന്നുവെന്നും നമുക്കറിയാം. റിക്കാർഡോ, സന്തുലിതാവസ്ഥകളിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധിച്ചപ്പോഴും, മാൽത്തൂസിന്റെ ശ്രദ്ധ ഒരു സന്തുലിതാവസ്ഥയ്ക്കും മറ്റൊന്നിനും ഇടയ്ക്കുള്ള ഘട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ചായിരുന്നുവെന്നും പറയാം. സിസ്മോന്ദിയും ഈ അന്തരാളഘട്ടത്തെക്കുറിച്ചാണ് വ്യാകുലപ്പെട്ടത്. കാരണം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, ഈ ഘട്ടം ഭയങ്കരമായ ദുരിതാനുഭവങ്ങളും നിറഞ്ഞതും ദീർഘവുമായിപ്പോയെന്നു വരാം. മറ്റൊരു കാരണം കൂടി സിസ്മോന്ദി ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഈ ഘട്ടങ്ങളിൽ ചില പ്രത്യേക രീതികളിലുള്ള സംഭവങ്ങളും മാത്രമേ നടക്കൂ. ഓരോ നിമിഷവും അനന്തമായ കാലത്തിന്റെ ഓരോ ചെറിയ കണ്ണിയാണ്. ഒരു നിമിഷത്തിൽ നടക്കുന്ന കാര്യങ്ങളും, ഭൂതകാലത്തെ അനുഭവങ്ങളെയും ഭാവിപ്രതീക്ഷകളെയും ആശ്രയിച്ചാണിരിക്കുന്നത്. ഒരുദാഹരണം വഴി ഇതു വ്യക്തമാക്കാം. ഒരുൽപാദനപ്രക്രിയയുടെ ഫലമായി നിലവിൽ വരുന്ന നാണ്യവരുമാനം, ആ പ്രക്രിയയുടെ ഫലമായി നിർമിക്കപ്പെടുന്ന ഉല്പന്നങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ചെലവാക്കപ്പെട്ടാൽ അവ രണ്ടും പൊതുവേ തുല്യമായിത്തീരുമെന്നു നമുക്കു വിചാരിക്കാം. ഉല്പന്നങ്ങൾ മുഴുവൻ അവയുടെ ഉല്പാദനച്ചെലവു് അടങ്ങിക്കിടക്കുന്ന വിലയ്ക്കു വിൽക്കാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നും വരാം. പക്ഷേ സാമ്പത്തികപ്രക്രിയ പല ഘട്ടങ്ങളായി വിഭജിക്കാൻ കഴിയുമെന്നു വിചാരിക്കുക. t എന്ന കാലഘട്ടത്തിൽ ഉല്പാദനപ്രക്രിയയുടെ ഫലമായി നാണ്യവരുമാനമുണ്ടാകുമെങ്കിലും, ഉല്പന്നങ്ങൾ $t + 1$ എന്ന അടുത്ത ഘട്ടത്തിൽ മാത്രമേ ലഭ്യമാകുന്നുള്ളൂ. ഈ നാണ്യവരുമാനം കൊണ്ടു്, t എന്ന ഘട്ടത്തിൽ, $t - 1$ ഘട്ടത്തിലെ ഉല്പാദനപ്രക്രിയയുടെ ഫലമായി നിർമിക്കപ്പെട്ട സാധനങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയാവും ചെലവഴിക്കപ്പെടുക. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ, വരുമാനവും ഉല്പന്നവും തുല്യമായിരിക്കണമെന്നില്ല. നാണ്യവരുമാനം t ഘട്ടത്തിലെ ഉല്പാദനശ്രമങ്ങളുടെ ഫലമാണു്. എന്നാൽ t ഘട്ടത്തിൽ ലഭ്യമാകുന്ന ഉല്പന്നമാകട്ടെ, $t-1$ ഘട്ടത്തിലെ തീരുമാനങ്ങളുടെ ഫലവും, $t-1$ ഘട്ടത്തിലെ സാഹചര്യങ്ങളും t ഘട്ടത്തിലേതിൽ നിന്നും വിഭിന്നമായാൽ ഇവ രണ്ടും (നാണ്യവരുമാനവും ഉല്പന്നവും) വ്യത്യസ്തങ്ങളായിരിക്കും. ഈ ഉദാഹരണത്തിൽ നിന്നു് സാമ്പത്തികപ്രക്രിയയിൽ കാലതാമസവും, ഘട്ടങ്ങളും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസവും മൂലം ഉണ്ടാകാവുന്ന നിരവധി പ്രശ്നങ്ങൾ തെളിഞ്ഞു വരുന്നുണ്ടു്. ഈ പ്രശ്നങ്ങളെ ഉൾക്കൊണ്ടുള്ള അപഗ്രഥനരീതിയാണു ചലനാത്മകരീതിയെന്നറിയപ്പെടുന്നതു്. ഈ രീതിയുടെ പ്രാധാന്യത്തിലേക്കു വിരൽ ചൂണ്ടിയെന്നുള്ളതു് സിസ്മോന്ദിയുടെ വ്യക്തമായ ഒരു നേട്ടമായി കണക്കാക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല.

മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ കോട്ടങ്ങളിൽ അസഹിഷ്ണുതയുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും, സോഷ്യലിസത്തിനു വേണ്ടിയോ മധ്യയുഗങ്ങളിലെ ജന്മിത്വത്തിനു വേണ്ടിയോ സിസ്മോന്ദി വാദിച്ചില്ല. ഒരു പക്ഷേ, പോംവഴി കാണാതെ പകച്ചു നില്ക്കുകമാത്രമേ അദ്ദേഹം ചെയ്തുള്ളുവെന്നതാകാം കൂടുതൽ ശരി. എങ്കിലും നിലവിലുള്ള വ്യവസ്ഥിതിയെ നിശിതമായി വിമർശിച്ച സിസ്മോന്ദി, മാർക്സിന്റെയും ഏംഗൽസിന്റെയും ആദരവിനു പാത്രമാവുകയും, മിഥ്യാസങ്കല്പസോഷ്യലിസ്റ്റുകളുടെ കൂട്ടത്തിലൊരാളായി അറിയപ്പെടാനിടയാവുകയും ചെയ്തു.

പിയർ ജോസഫ് പ്രൂധോൺ (1809–1865)

സ്വന്തം പരിശ്രമം കൊണ്ടു വിദ്യാഭ്യാസം നേടിയ ഈ ഫ്രഞ്ചുകാരൻ അച്ചടിസംബന്ധിച്ച ജോലികളിലാണ് ഏർപ്പെട്ടിരുന്നതു്. എങ്കിലും ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു പ്രത്യേക താത്പര്യമുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാനകൃതികളാണ് (1) ''സ്വത്തെന്നാലെന്തു''? (Qu'estce que la Proprie'te, 1840) (2) ''സാമ്പത്തികവൈരുധ്യങ്ങളുടെ സമ്പ്രദായം അഥവാ ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ തത്വശാസ്ത്രം'' (Syste'me des Contradictions e' Conomiques on Philosophie de la mise're, 1846) എന്നിവയാണു്.

നീതിക്കും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും വേണ്ടിയാണു പ്രൂധോൺ നിലകൊണ്ടതു്. ഗവണ്മെന്റുകളും മതങ്ങളും എല്ലാം സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും നീതിക്കും പ്രതിബന്ധങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നു. അതുപോലെ തന്നെയാണു സ്വത്തും വൻതോതിലുള്ള ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങളും ഈ ദോഷങ്ങൾക്കിടവരുത്തുന്നതു്. ഇതെല്ലാം അവസാനിപ്പിച്ചു കാണാൻ പ്രൂധോൺ കൊതിച്ചു.

ഏതു തരത്തിലുള്ള ഭരണവും—രാജഭരണമോ പ്രഭുഭരണമോ ജനഭരണമോ എന്തുമായിക്കൊള്ളട്ടെ—അടിച്ചമർത്തലിന്റെ പ്രതീകമാണു്. ശക്തി പ്രയോഗിക്കാതെ ഭരണം നടത്തുക സാധ്യമല്ല. ഭരിക്കുന്നവർ ഭരണീയരുടെ മേൽ ശക്തി പ്രയോഗിക്കുന്നു. ഇതിനു യാതൊരു ന്യായീകരണവുമില്ല; ഒരു മനുഷ്യനു മറെറാരു മനുഷ്യന്റെ മേൽ അധികാരം പ്രയോഗിക്കാൻ യാതൊരവകാശവുമില്ല. അതുകൊണ്ടു യാതൊരു വിധത്തിലുള്ള ഭരണവും പാടില്ലെന്നായിരുന്നു പ്രൂധോണിന്റെ മതം. അനാർക്കിസം അഥവാ അരാജകവാദമെന്നു് ഈ മതം പൊതുവേ അറിയപ്പെടുന്നു.

ഭരണത്തിന്റെ ഭീഷണി കൂടാതെ മനുഷ്യർക്കു സ്വതന്ത്രമായി ഒന്നിച്ചുചേർന്നു സാമ്പത്തികപ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെടുന്നതിനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ഉണ്ടാകണം. എന്നാൽ സ്വത്തുസമ്പ്രദായം ഇതിനു വിഘാതമായി നില്ക്കുന്നു. എല്ലാപേർക്കും ഒരുപോലെ സ്വത്തുണ്ടെങ്കിൽ വിഷമമില്ല. ഏതാനും ചിലർക്കു് അമിതമായ സ്വത്തുണ്ടായിരിക്കുകയും മറെറനേകം പേർക്കു് ഒട്ടുംതന്നെ സ്വത്തില്ലാതിരിക്കുകയും എന്ന അവസ്ഥയിൽ, എല്ലാപേർക്കും സമന്മാരായി, സ്വതന്ത്രരായി ഒത്തുചേർന്നു പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയാതെയാകുന്നു. എങ്ങനെയാണു് സ്വത്തു ചിലരുടെ കയ്യിൽ അകപ്പെടാനിടയാകുന്നതു്? സ്വത്തു് മോഷണമാണു്. എല്ലാ

സ്വത്തും അധ്വാനത്തിന്റെ സൃഷ്ടിയാണ്. അതപഹരിച്ചെടുത്താണ് ചില കൂട്ടർ ധനികരായിട്ടുള്ളതു്. തൊഴിലാളികൾക്ക് അവർ ചെയ്യുന്ന ജോലിക്കനുസരിച്ചുള്ള കൂലി നല്കണമെന്ന അഭിപ്രായം പ്രൂധോൺ അംഗീകരിച്ചില്ല. ജോലിയെന്തായാലും കൂലിനിരക്കുകളിൽ വ്യത്യാസം വേണ്ടെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിലപാട്. സ്വത്തിന്റെ കാര്യത്തിലെന്നതുപോലെ വേതനത്തിലും അസമത്വങ്ങൾ പാടില്ല. കാരണം, സ്വത്തും തൊഴിൽവൈദഗ്ധ്യവുമെല്ലാം സമൂഹത്തിനു പൊതുവേ അവകാശപ്പെട്ടവയാണ്. പക്ഷേ സ്വത്തു മുഴുവൻ പൊതുവുടമയിലാക്കണമെന്ന സോഷ്യലിസ്റ്റുകളുടെ വാദത്തോടു് പ്രൂധോൺ അനുകൂലിച്ചില്ല. സ്വത്തൊരുപോലെ എല്ലാപേർക്കും വീതിച്ചു കൊടുക്കുകയും സാമ്പത്തികവൃത്തികൾ ചെറിയ തോതിൽ നടത്തുകയും ചെയ്യുകയെന്നതാണ് അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ച പോംവഴി. കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളോടു് സിസ്മോന്ദിക്കുണ്ടായിരുന്ന വിരോധം അകാരണമാണെന്നായിരുന്നു പ്രൂധോണിന്റെ അഭിപ്രായമെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങളും സിസ്മോന്ദിയുടേതിനോടു വളരെ സാമ്യമുള്ളവയായിട്ടാണു കാണപ്പെട്ടതു്.

വൻവ്യവസായങ്ങളോടു പ്രൂധോണിനു് വിപ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും, അവ അപ്പാടെ വേണ്ടെന്നു വെക്കാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നദ്ദേഹത്തിനറിയാമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു വൻവ്യവസായങ്ങളും സ്വതന്ത്രരായ തൊഴിലാളികളുടെ സംഘങ്ങളെ ഏല്പിക്കേണ്ടതാണെന്നു് അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിച്ചു. ഭരണകൂടത്തിനു് ഈ സംഘങ്ങളുടെ മേൽ യാതൊരു അധികാരവുമുണ്ടായിരിക്കരുതു്. മുതലാളിമാർ ചെയ്യുന്നതു പോലെ കമ്പനികളുണ്ടാക്കി തൊഴിലാളികളും അത്തരം വ്യവസായങ്ങളും നടത്തിക്കൊള്ളും.

വൻ വ്യവസായങ്ങളും നടത്തുന്നതിനുള്ള മൂലധനമെവിടെയെന്ന പ്രശ്നമുണ്ടാകാം. ഇതിനു പ്രൂധോൺ വളരെ വ്യക്തമായ ഒരു സിദ്ധാന്തവും നിർദ്ദേശവും നൽകിയിട്ടുണ്ടു്. സഹകാര്യസ്വത്തുണ്ടായാലുള്ള ഗുണം ജോലി ചെയ്യാതെ ആദായമുണ്ടാക്കാമെന്നതാണു്. ആദായമുണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള ഏറ്റവും പറ്റിയ മാർഗം പലിശ വാങ്ങുകയെന്നതും. ഈ ചൂഷണം അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിനു ഒറ്റ മാർഗമേ പ്രൂധോൺ കണ്ടുള്ളൂ. പലിശയില്ലാതെ എല്ലാപേർക്കും കടം കിട്ടാൻ സൗകര്യമുണ്ടാവുക. തൊഴിലാളികളുടെ സിൻഡിക്കേറ്റുണ്ടാക്കാനും അപ്പോൾ വിഷമം വരികയില്ല. വിനിമയത്തിനു മാത്രമേ പണംകൊണ്ടുപയോഗമുള്ളൂ എന്നായിരുന്നു പ്രൂധോണിന്റെ വിശ്വാസം. അതിനു പലിശ വാങ്ങുന്നതു അനീതിയാണു്. മധ്യകാലങ്ങളിലെ പണ്ഡിതമതത്തിന്റെ ഒരു വിദൂരപ്രതിധ്വനി ഇവിടെ നമുക്കു കേൾക്കാം.

പണത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചു് പ്രൂധോൺ ശരിയായി അപഗ്രഥിച്ചു മനസ്സിലാക്കിയതായി തോന്നുന്നില്ല. മൂലധനമെന്ന നിലയിലുപയോഗിക്കുന്ന പണവും, വിനിമയത്തിനു വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കുന്ന പണവും രണ്ടു സ്വഭാവത്തിലുള്ളതാണെന്നു അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിയില്ല. ഉല്പാദനത്തിനു സാധാരണ ബാങ്കുകളിൽ നിന്നു കടമെടുക്കാറുണ്ടു്. അത്തരം കടങ്ങൾക്കു പലിശ ചുമത്താറുമുണ്ടു്. പലിശ ചുമത്താതെ കടം കൊടുക്കുന്ന ഒരു ബാങ്കു് സ്ഥാപിച്ചാൽ പ്രശ്നം

തീരുമെന്നായിരുന്ന പ്രൂധോണിന്റെ വിശ്വാസം. ഉല്പാദനം നിർവഹിക്കുന്നതു് അധ്വാനമാണു്. കടം വാങ്ങുന്നതു വിനിമയത്തിനു സഹായിക്കുമെന്നേയുള്ള. അതിനു പലിശ നൽകേണ്ട കാര്യമില്ല.

മൂലധനമില്ലാത്ത ഒരു ബാങ്കു സ്ഥാപിക്കുകയാണെങ്കിൽ പലിശ കൊടുക്കേണ്ടി വരികയില്ല. ഈ ബാങ്കു് നോട്ടുകളും പുറപ്പെടുവിക്കണം. യഥാർഥത്തിൽ നടന്നുകഴിഞ്ഞ ഒരിടപാടിന്റെ തെളിവുകളും ഹാജരാക്കിയാൽ അത്രയും തുകയ്ക്കുള്ള നോട്ടുകളും പലിശ കൂടാതെ നൽകണം. എല്ലാപേരും ബാങ്കിന്റെ നോട്ടുകളും സ്വീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ പണത്തിനു പകരം ബാങ്കുനോട്ടുകളുപയോഗിക്കാം. എല്ലാ ഇടപാടുകൾക്കും ബാങ്കിൽ നിന്നു കടം കിട്ടുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു് ധനികരെ ആശ്രയിക്കേണ്ടി വരികയില്ല. ധനികരും ദരിദ്രരുമെന്നുള്ള വിവേചനം തന്നെ അവസാനിക്കും. ഉല്പാദനോപാധികളും വാങ്ങുന്നതിനു് ആവശ്യമായ പണം കടമായി ബാങ്കിൽ നിന്നു കിട്ടുമല്ലോ. വേർപെട്ടു നിന്ന തൊഴിലും സ്വത്തും ഒന്നു ചേരുകയും, ഗവണ്മെന്റിന്റെ ബലപ്രയോഗമില്ലാത്ത, നീതിപുലരുന്ന സ്വതന്ത്രതൊഴിലാളികളുടെ യോഗക്ഷേമസമ്പ്രദായം നിലവിൽ വരികയും ചെയ്യും. 1849-ൽ ഇത്തരമൊരു ബാങ്കു സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു് പ്രൂധോൺ മുൻകയ്യെടുത്തു. പക്ഷേ താമസിയാതെ അദ്ദേഹം ജയിൽശിക്ഷയനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നതുകൊണ്ടു് ഈ പരീക്ഷണം തുടർന്നു കൊണ്ടു പോകാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

പ്രൂധോണിന്റെ അരാജകവാദവും സിൻഡിക്കലിസവും വിനിമയബാങ്കു നിർദേശവുമെല്ലാം യാഥാർഥ്യബോധം തീരെയില്ലാത്ത ദിവാസ്വപ്നങ്ങളായിരുന്നു. എങ്കിലും പ്രൂധോണിന്റെ ചിന്തകളും ഫ്രഞ്ചുസോഷ്യലിസ്റ്റു ചിന്തയിൽ കാര്യമായ സ്വാധീനം ചെലുത്തിയിട്ടുണ്ടു്.

ജീൻ ജോസഫ് ലൂയി ബ്ളാങ്കു് (1811-1882)

ആശയങ്ങളിലും കർമപരിപാടികളിലും ബ്ളാങ്കു് മറ്റു സോഷ്യലിസ്റ്റുകളിൽ നിന്നും വിഭിന്നമായ ഒരു നിലവാരത്തിൽ നില്ക്കുന്നു. സ്റ്റേറ്റ് സോഷ്യലിസത്തിന്റെ പ്രണേതാവായിട്ടാണു് ബ്ളാങ്കു് സാധാരണ അറിയപ്പെടുന്നതു്. തന്റെ സമകാലികനായിരുന്ന പ്രൂധോൺ സംസ്ഥാനം, ഭരണം എന്നിവയ്ക്കു് എതിരായിരുന്നുവെങ്കിൽ ബ്ളാങ്കു് സംസ്ഥാനവും ഭരണവും സോഷ്യലിസം സ്ഥാപിക്കാനുള്ള അവശ്യോപാധികളായി കണക്കാക്കി. പലിശ നൽകുന്നതു് അനാവശ്യവും അനാശാസ്യവുമാണെന്ന പ്രൂധോണിന്റെ വിശ്വാസത്തിനു നേരെ വിപരീതമായി പലിശ നൽകേണ്ടതാവശ്യമാണെന്നു് ലൂയി ബ്ളാങ്കു് വാദിച്ചു. ഫൂറിയറും ഓവനും വിഭാവനം ചെയ്തിരുന്നതു പോലെ സഹകരണജീവിതത്തെയും അധ്വാനത്തെയും കുറിച്ചു് ബ്ളാങ്കും ചിന്തിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ബ്ളാങ്കിന്റെ സഹകരണ തൊഴിൽശാലകളിൽ ഒരേ തൊഴിലിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർ മാത്രമേ ഉണ്ടാവുകയുള്ള. സമൂഹത്തെ പുരോഗതിയിലേക്കു നയിക്കുന്നതിനു പ്രായപൂർത്തിവോട്ടവകാശത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ജനകീയ ഭരണം കൊണ്ടു കഴിയുമെന്നായിരുന്നു ബ്ളാങ്കിന്റെ വിശ്വാസം.

പ്രഗത്ഭനായ ഒരു പത്രപ്രവർത്തകനും വശ്യവാക്കായ ഒരു പ്രസംഗകനും ധിഷണാശാലിയായ ഒരു രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകനുമെന്ന നിലയിൽ ലൂയി ബ്ലാങ്ക് ഫ്രാൻസിൽ പ്രസിദ്ധനായിരുന്നു. രാജവാഴ്ച അവസാനിപ്പിച്ചതിനു ശേഷം ഫ്രാൻസിൽ 1848–ൽ രൂപീകൃതമായ മന്ത്രിസഭയിൽ അദ്ദേഹം തൊഴിൽക്കാര്യ മന്ത്രിയായി. ''ദേശീയ പണിപ്പുരകൾ'' എന്ന പദ്ധതി പൊളിഞ്ഞതിനു ബ്ലാങ്കാണത്തരവാദി എന്നു സംശയമുണ്ടായപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ മന്ത്രിസഭയിൽ നിന്നു നിഷ്കാസനം ചെയ്തു. അറസ്റ്റു ഭയന്നു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ അഭയം പ്രാപിച്ച ബ്ലാങ്ക് 1870–ൽ മാത്രമേ ഫ്രാൻസിലേക്കു തിരിച്ചു പോയുള്ളൂ. അതിനു ശേഷം ഫ്രഞ്ചു പാർലമെൻറിൽ അംഗമാവുകയും, മരണംവരെ ആ നിലയിൽ തുടരുകയും ചെയ്തു.

മൂതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിലെ ഏറ്റവും വലിയ ദോഷം മത്സരമാണെന്നു ബ്ലാങ്ക് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായത്തിൽ, പുരോഗതിക്കും ക്ഷേമത്തിനും മത്സരമല്ല സഹകരണമാണു് ആവശ്യം. മത്സരം തൊഴിലാളികൾക്കെന്നതുപോലെ മൂതലാളിമാർക്കും ദോഷം ചെയ്യും. മൂതലാളിമാരുടെയും തൊഴിലാളികളുടെയും താല്പര്യങ്ങൾ കടകവിരുദ്ധമാണെന്നു ബ്ലാങ്ക് കരുതിയില്ല. ട്രേഡ്യൂണിയൻ പ്രസ്ഥാനത്തിനോടുപോലും അദ്ദേഹത്തിനവജ്ഞയായിരുന്നു. ഒറ്റതിരിഞ്ഞു, ശരിക്കു തയ്യാറെടുക്കാതെ ചെയ്യുന്ന സമരങ്ങൾ കൊണ്ടു യാതൊരു പ്രയോജനവുമുണ്ടാകാനില്ല.

സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉല്പാദനം സംഘടിപ്പിക്കേണ്ടതാവശ്യമാണെന്നു 1839–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച അധ്വാനസംവിധാനം (Organisation du Travail) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ബ്ലാങ്ക് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ജോലി ചെയ്യാനും ജീവിക്കാനും ഓരോ വ്യക്തിക്കുമുള്ള അവകാശം പരിരക്ഷിക്കുന്നതിനു് ദേശീയാടിസ്ഥാനത്തിൽ ആസൂത്രണമാവശ്യമാണു്. പൊതുജനോപകാരപ്രദമായ പദ്ധതികളാവിഷ്ക്കരിക്കണം. അവ സഹകരണസംഘങ്ങളിലൂടെ നടപ്പാക്കണം. അതിനു് ആവശ്യമുള്ള പണം നൽകേണ്ട ചുമതലയും ഗവണ്മെൻറിനുണ്ടാകണം. റെയിൽ, റോഡുനിർമാണം പോലെയുള്ള വൻപിച്ച പദ്ധതികളും വേണം ആദ്യമായി സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിൽ കൊണ്ടുവരികയെന്നു ബ്ലാങ്കഭിപ്രായപ്പെട്ടു. എല്ലാ പ്രവൃത്തികളും കൂട്ടായ പ്രവർത്തനത്തിൻകീഴിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതിൻെറ ആദ്യപടിയാണിതു്. ഒറ്റയടിക്കു സോഷ്യലിസം സ്ഥാപിക്കാൻ ശ്രമിക്കാൻ പാടില്ല. ഓരോ ചുവടുവെയ്പും പ്രായോഗികമായിരിക്കണം.

ഉല്പാദനം മാത്രമേ സഹകരണോദ്യമത്തിലാക്കണമെന്നു ബ്ലാങ്കാവശ്യപ്പെട്ടുള്ളൂ. ഉല്പന്നങ്ങൾ സാധാരണ രീതിയിൽ കമ്പോളസമ്പ്രദായത്തിൽ ഉപഭോക്താക്കൾക്കു ലഭ്യമായിക്കൊള്ളട്ടെ.

1848–ലെ വിപ്ലവഭരണകൂടം ദേശീയ പണിപ്പുരകൾ സ്ഥാപിച്ചു. ബ്ലാങ്കിൻെറ ഭാവനയിലുണ്ടായിരുന്ന പദ്ധതിയിൽ നിന്നു് ഇവ വ്യത്യസ്തങ്ങളായിരുന്നു. കൂടാതെ ഇവയുടെ ഭരണച്ചുമതല ഏല്പിച്ചതു് ബ്ലാങ്കിനോടു രാഷ്ട്രീയ ശത്രുതയുണ്ടായിരുന്നവരോടുതാനും. തൊഴിൽ നൽകുകയെന്ന ഒറ്റ ഉദ്ദേശ്യത്തോടു

കൂടി മാത്രം തട്ടിക്കൂട്ടിയ ഈ പണിപ്പുരകൾ സാമ്പത്തികപരാജയങ്ങളായിത്തീർന്നതിലത്ഭുതമില്ല. ആവശ്യമില്ലാത്ത സാമ്പത്തികഭദ്രതയില്ലാത്ത തൊഴിലുകളിൽ ജോലിപരിചയമില്ലാത്ത തൊഴിലാളികളെക്കൊണ്ട് ആത്മാർഥതയില്ലാത്തവർ പണിയെടുപ്പിച്ചാൽ പരാജയമുണ്ടാകുമെന്നുള്ളതു് തീർച്ചയല്ലേ?

കാൾ മാർക്സിന്റെ മുന്നോടികൾ

ഫ്രാൻസിലെ സോഷ്യലിസ്റ്റുകൾ മിക്കപേരും ഓരോ പ്രകാരത്തിലുള്ള സ്വപ്നജീവികളായിരുന്നുവെന്നു പറയാം. അവരുടെ ആദർശങ്ങളും ആശയങ്ങളും പലപ്പോഴും അർഥസംവേദനക്ഷമങ്ങളായിരുന്നില്ല. ഇക്കൂട്ടത്തിൽ നിന്നു വിഭിന്നമായി റിക്കാർഡോയുടെ ധനശാസ്ത്രത്തിൽ ഉറച്ചുകൊണ്ടു് സോഷ്യലിസ്റ്റു നിഗമനങ്ങളിൽ എത്തിച്ചേർന്ന ഏതാനും ചിന്തകർ ഇംഗ്ലണ്ടിലുണ്ടായിരുന്നു. ട്രേഡ്യൂണിയൻപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ജയാപജയങ്ങളും നേരിൽ കണ്ടതുകൊണ്ടു് വർഗവൈരത്തെക്കുറിച്ചും സോഷ്യലിസ്റ്റുസിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ചും കുറേക്കൂടി യാഥാർഥ്യബോധത്തോടെ ചിന്തിക്കുന്നതിനു് ഇവർക്കു കഴിഞ്ഞു. ഇക്കൂട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ടവരെന്ന നിലയ്ക്കു് ജോൺ ഗ്രേ, ജോൺ ബ്രേ, തോമസ് ഹോഡ്ഗസ്കിൻ എന്നിവരുടെ പേരുകളും എടുത്തുപറയാം. മാർക്സിന്റെ തത്വചിന്തയ്ക്കു് ഇവരുടെ ആശയങ്ങളും സഹായകമായിട്ടുണ്ടു്.

മേല്പറഞ്ഞ എഴുത്തുകാരെല്ലാം റിക്കാർഡോ അവതരിപ്പിച്ച വിധത്തിലുള്ള അധ്വാനസിദ്ധാന്തം അംഗീകരിച്ചിരുന്നു. ഒരു സാധനത്തിന്റെ മൂല്യവും ആ മൂല്യത്തിന്റെ മാനദണ്ഡവും അതിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള അധ്വാനമാണെന്നതാണല്ലോ റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തം. അതുപോലെ ഉല്പാദകമായ അധ്വാനം, ഉല്പാദകമല്ലാത്ത അധ്വാനം എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു തരത്തിലുള്ള അധ്വാനമുണ്ടെന്നുള്ള സിദ്ധാന്തവും, ആ സിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന നിഗമനങ്ങളും അവർ സ്വീകരിച്ചു. ഈ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ 'മിച്ചമൂല്യം' ഉണ്ടാകുന്നതെങ്ങനെയെന്നതിനെ സംബന്ധിച്ചു് ഏതാണ്ടു് ഏകരൂപമായ ഒരു സിദ്ധാന്തവും അവർ ആവിഷ്ക്കരിച്ചു. ഇതിൽ അതിശയിക്കാനില്ല. റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു് ഇപ്രകാരമൊരാശയം മറ്റുള്ളവർ ആവിഷ്ക്കരിക്കാതിരുന്നതാണു് അതിശയം. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ തൊഴിലാളിക്കു നൽകുന്ന കൂലി അയാൾ ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തിയുടെ മൂല്യത്തെക്കാൾ കുറവായിരിക്കുമെന്നും, കൂലിയും അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലമായ ഉല്പന്നവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം മുതലാളിയുടെ കൈവശം ചെന്നുചേരുന്നുവെന്നും ഇവരെല്ലാം ഒന്നുപോലെ സമർഥിച്ചു. ചൂഷണവും തജ്ജന്യമായ ദുരിതവും മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ കൂടെപ്പിറന്ന സ്വഭാവവിശേഷങ്ങളാണു്.

ബന്താമും അനുയായികളും പ്രചരിപ്പിച്ച ഉപയുക്തതാവാദത്തിൽ നിന്നു് സമത്വവും സ്വാതന്ത്ര്യവും മനുഷ്യസുഖത്തിനത്യന്താപേക്ഷിതമാണെന്നു സമർഥിക്കാൻ വിഷമമില്ല. ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ആദ്യകാല സോഷ്യലിസ്റ്റുകൾ അനീതിക്കും അസമത്വത്തിനും ഇടനൽകുന്ന സാമൂഹികവ്യവസ്ഥകളെ വിമർശിച്ചതു്

ഇക്കാരണം കൊണ്ടാണ്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം വിഭാവനം ചെയ്ത ആദർശ വ്യവസ്ഥ നിലവിൽ വരാത്തതിനു കാരണം സാമൂഹികമായ ഏർപ്പാടുകളാണ്. അവയിലേറെയും പ്രധാനം സ്വകാര്യസ്വത്തുടമസമ്പ്രദായവും ആ സമ്പ്രദായത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള വൻപിച്ച അസമത്വവുമാണെന്നു് അവർക്കു ബോധ്യമായി.

ജോൺഗ്രേ (1799-1850)

1825–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച മനുഷ്യസൗഖ്യത്തെക്കുറിച്ചു് ഒരു പ്രഭാഷണം (A Lecture on Human Happiness) നിലവിലുള്ള സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയെ നിശിതമായി വിമർശിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതായിരുന്നു. മുതലാളിത്തത്തിൽ സാമൂഹിക നീതി സാധ്യമേയല്ല എന്നു് ഗ്രേ പ്രഖ്യാപിച്ചു. അധ്വാനിക്കുന്നവർക്കു് അധ്വാനഫലത്തിന്റെ ഒരു ചെറിയ അംശമേ കിട്ടുന്നുള്ളു. യാതൊന്നും ചെയ്യാത്തവർ സമൂഹത്തിന്റെ വരുമാനത്തിന്റെ സിംഹഭാഗവും ഊറ്റിയെടുത്തു് സുഖലോലുപരായി കഴിയുകയാണു്. സ്വത്തിന്റെ ഏക അവകാശി അധ്വാനം മാത്രമാണു്. പാട്ടവും പലിശയും ലാഭവുമെല്ലാം അധ്വാനഫലം ചോർത്തിയെടുക്കാനുള്ള തന്ത്രങ്ങൾ മാത്രവും.

1831–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ''സാമൂഹികവ്യവസ്ഥ: വിനിമയതത്വത്തെക്കുറിച്ചൊരു പ്രബന്ധം'' (The Social system: A treatise on the principle of exchange) എന്ന കൃതിയിലും, 1848–ൽ പുറത്തുവന്ന ''പണത്തിന്റെ ഉപയോഗത്തെയും സ്വഭാവത്തെയും കുറിച്ചുള്ള ഉപാഖ്യാനങ്ങ'' (Lecture on the Nature and use of money) ളിലും സമൂഹത്തിനു മാതൃകായോഗ്യമാക്കാവുന്ന തത്വങ്ങളാവിഷ്കരിക്കുന്നതിനു് ഗ്രേ ശ്രമിച്ചു. പ്രൂധോണിന്റെ വിനിമയ ബാങ്കുമായി ഈ തത്വങ്ങൾക്കു പ്രകടമായ സാമ്യമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ തന്റെ ആശയങ്ങൾക്കുപോൽബലകമായി ഗ്രേ സ്വീകരിച്ചതു് അധ്വാനസിദ്ധാന്തമായിരുന്നു എന്ന വ്യത്യാസമുണ്ടു്. പല വിധത്തിലുള്ള സാധനങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന അധ്വാനസമയം സൂക്ഷ്മമായി കണക്കാക്കുവാൻ കഴിയുന്ന ഒരു വിനിമയബാങ്കു സ്ഥാപിക്കണമെന്നു് ഗ്രേ നിർദേശിച്ചു. ഉല്പാദകനു് തന്റെ ഉല്പന്നത്തിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള അധ്വാനസമയത്തിനു തുല്യമായ മൂല്യത്തിനു വകാശം രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഒരു സർട്ടിഫിക്കറു് ബാങ്കിൽ നിന്നു നൽകണം. ഈ സർട്ടിഫിക്കറുപയോഗിച്ചു് അത്രയും മൂല്യമുള്ള സാധനങ്ങളും വാങ്ങുന്നതിനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം ഉണ്ടായിരിക്കും. ഇങ്ങനെ ഉല്പാദനവും ഉപഭോഗവും തമ്മിൽ കൃത്യമായ തുല്യത ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനു് ബാങ്കിനു സാധിക്കും. പണത്തിന്റെ നിലവിട്ട പ്രാമാണ്യത്തിനു് ഇങ്ങനെ അറുതിവരുത്തുന്നതും അധ്വാനസമയത്തിന്റെ പ്രതീകമെന്ന നിലയിൽ മാത്രം അതു വർത്തിക്കുന്നതുമായിരിക്കും. ഈ പദ്ധതി വെറും ആഗ്രഹപ്രകടനമെന്ന നിലയ്ക്കല്ലാതെ പ്രയോഗസാധ്യതയുള്ള ഒരു നിർദേശമായി കണക്കാക്കേണ്ടതില്ല. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ പണം നിർവഹിക്കുന്ന യഥാർഥമായ പങ്കിനെപ്പറ്റി ഗ്രേ പൂർണമായി ധരിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു വേണം അനുമാനിക്കുവാൻ.

ജോൺ ഫ്രാൻസിസ് ബ്രേ (1809-1895)

അമേരിക്കയിലാണ ജനിച്ചതെങ്കിലും, ജീവിതത്തിലധികം പങ്കും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടിയ ബ്രേ, അധ്വാനത്തോടുള്ള തെറ്റുകളും, അധ്വാനത്തിന്റെ പരിഹാരവും; അഥവാ കരുത്തിന്റെ യുഗവും നേരിന്റെ യുഗവും (Labour's Wrongs and Labour's Remedies Or the Age of might and the age of right) എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം 1839–ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഗ്രേയെപ്പോലെ ബ്രേയും വിനിമയസമ്പ്രദായത്തിൽ പല തകരാറുകളും കണ്ടെത്തി. അധ്വാനസമയമായിരിക്കണം വിനിമയമൂല്യത്തിന്റെ യഥാർഥ മാനദണ്ഡം. ബ്രേയുടെ ആശയങ്ങളം നടപ്പിൽ വന്നുകഴിഞ്ഞാൽ സ്വകാര്യസ്വത്തും, സ്വകാര്യോല്പാദനവും അസ്തമിക്കും. പ്രൂധോണിന്റെ വിനിമയബാങ്കു പോലെ പേപ്പർനോട്ടുകളം നൽകുന്ന ബാങ്കും, പേപ്പർനോട്ടുകളം ഉപയോഗിച്ച് ഉല്പാദനോപാധികളം വാങ്ങുന്ന തൊഴിലാളിസമൂഹവും മറ്റുമാണ് ബ്രേയുടെ സങ്കല്പത്തിലുണ്ടായിരുന്നത്.

തോമസ് ഹോഡ്ഗസ്കിൻ (1787-1869)

ഹെർബർട്ട് സ്പെൻസറുടെ സുഹൃത്തും പത്രപ്രവർത്തകനുമായിരുന്ന ഹോഡ്ഗസ്കിൻ. ''മൂലധനത്തിന്റെ അവകാശവാദങ്ങൾക്കെതിരെ അധ്വാനത്തെ പ്രതിരോധിക്കൽ'' ("Labour defended against the claims of capital) എന്നൊരു കൃതി 1825–ൽ പേരുവെയ്ക്കാതെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഇതുകൂടാതെ മറനേകം കൃതികളം അദ്ദേഹത്തിന്റെതായിട്ടുണ്ട്. കൃതികളിലൂടെയും പ്രസംഗങ്ങളിലൂടെയും ഉല്പാദനത്തിനു് അധ്വാനം മാത്രമാണു്, മൂലധനമല്ല കാരണമെന്നു വാദിക്കുകയായിരുന്നു ഹോഡ്ഗസ്കിൻ. അദ്ദേഹത്തിനു സമകാലീനരായിരുന്ന മറ്റു പലരെയും അപേക്ഷിച്ചു് ഭേദപ്പെട്ട നിലയിൽ ധനശാസ്ത്രോപഗ്രഥനം നടത്തുന്നതിനു കഴിവുണ്ടായിരുന്നു.

മൂലധനമെന്ന വാക്കു വളരെ വ്യാപകവും അവ്യക്തവുമായ അർഥത്തിലാണു സാധാരണ പ്രയോഗിക്കാറുള്ളതെന്നു ഹോഡ്ഗസ്കിൻ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഉൽപാദനത്തിനു വിനിയോഗിക്കുന്ന ഉൽപന്നങ്ങളും യന്ത്രങ്ങളും ഉപകരണങ്ങളുമെല്ലാം മൂലധനമായി കണക്കാക്കാം. എന്നാൽ ഇതിനു പുറമേ, മറ്റൊരർഥത്തിൽക്കൂടി മൂലധനമെന്ന പ്രയോഗം കാണാറുണ്ടു്. സ്വന്തം കൈവശം വെക്കുന്ന സമ്പ്രദായങ്ങൾക്കു വിധേയമായിട്ടാണു് ഈ പ്രയോഗത്തിനു സാധുത ലഭിക്കുന്നതു്. ഉൽപാദനത്തിനാവശ്യമുള്ള സാധനസാമഗ്രികളും അവയ്ക്കു പുറമേ സമൂഹത്തിലെ സ്ഥാവരജംഗമ സ്വത്തുക്കളെല്ലാം തന്നെയും ഏതാനും പേരുടെ കൈവശമാണുള്ളതു്. സാമൂഹികവ്യവസ്ഥ അങ്ങനെയായതുകൊണ്ടാണു് അവർ സ്വത്തുക്കൾക്കു വകാശികളായിത്തീരുന്നതു്. അല്ലാതെ, അതിനു സ്വാഭാവികമായ, ധനശാസ്ത്രാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ന്യായീകരണമൊന്നുമില്ല. സ്വത്തുക്കളം കൈവശമുള്ളവർ വിചാരിച്ചാലേ ഉല്പാദനം നടക്കൂ എന്ന സ്ഥിതിയാണുള്ളതു്. കാരണം, ഉല്പാദനോപാധികളും, തൊഴിലാളികളുടെ നിത്യതകഴിക്കാനുള്ള വകപോലും അവരുടെ കൈകളിലാണു്. അവർ സാധനസാമഗ്രികളും മറ്റും ഉല്പാദനാവശ്യങ്ങൾക്കു

നൽകാനിടയാകുന്നതു കൊണ്ടാണു് ഉല്പാദനം സാധ്യമാകുന്നതു്. അല്ലെങ്കിൽ, ഉല്പാദനമേ സാധ്യമല്ല. അതുകൊണ്ടവരുടെ പ്രവൃത്തിയാണു് ഉല്പാദനക്ഷമമായിട്ടുള്ളതെന്നു് സാധാരണയായി ഒരു വിശ്വാസം പരന്നിട്ടുണ്ടു്. ഉല്പാദനത്തിന്റെ ഭ്രരിഭോഗവും ഈ അവകാശം പറഞ്ഞും മുതലാളിവർഗം കൈയടക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ അർഥത്തിൽ മൂലധനം ഉല്പാദനക്ഷമമാണെന്നു പറയുന്നതു് തെറ്റാണു്. മൂലധനമെന്ന സംജ്ഞ ഒരു സാമൂഹികബന്ധത്തെക്കുറിക്കുന്നതായുപയോഗിക്കുന്നതും ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അർഥത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുന്നതും തമ്മിൽ കൂട്ടിക്കുഴയ്ക്കാൻ പാടില്ല എന്നായിരുന്നു ഹോഡ്ഗസ്കിനിന്റെ വാദം. ഈ വാദം അസന്ദിഗ്ധമായി അവതരിപ്പിക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം വിജയിച്ചുവെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ.

മൂലധനമല്ല, അധ്വാനമാണുല്പാദനത്തിനു നിദാനമെന്ന വാദത്തിനു മറ്റൊരു കാരണംകൂടി ഹോഡ്ഗസ്കിൻ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുണ്ടു്. മൂലധനം തന്നെ അസ്ഥിരമെന്നും സ്ഥിരമെന്നും രണ്ടു വകയുണ്ടു്. ഇവയിൽ അസ്ഥിരമൂലധനത്തെ 'സഹവർത്തിയായ അധ്വാനം' എന്നാണദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിക്കുന്നതു്. ശേഖരിച്ചുവെക്കപ്പെടുന്ന അധ്വാനമാണു് മൂലധനം. നിശ്ചിത മൂലധനവും ശേഖരിക്കപ്പെട്ട അധ്വാനം തന്നെ. സജീവാധ്വാനത്തിന്റെ സഹകരണമില്ലാതെ നിശ്ചിത മൂലധനം ഉല്പാദനത്തിനു സമർഥമാവുന്നില്ല. അവ ഉല്പാദനക്ഷമമാവുമോ ഇല്ലയോ എന്നതു് ഉല്പാദകമായ അധ്വാനമാണോ, ഉല്പാദകമല്ലാത്ത അധ്വാനമാണോ അവ ഉപയോഗിക്കുന്നതു് എന്നതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. ഉപയോഗിക്കാതെ കിടന്നാൽ യന്ത്രങ്ങളായും ഫാക്ടറികളായും മറ്റും ഉടലെടുത്തിട്ടുള്ള നിശ്ചിത മൂലധനം പാഴായിപ്പോവുകയേ ഉള്ളൂ. കഴിഞ്ഞ കാലത്തു് അധ്വാനിച്ചുണ്ടാക്കിയവയാണെന്നതുകൊണ്ടു മാത്രം അവയിന്നു് പ്രയോജനപ്രദമാവുന്നില്ല. ഇന്നത്തെ അധ്വാനത്തിനു അവ വിനിയോഗിക്കപ്പെണം. അതിന്റെ അർഥം ഇന്നത്തെ അധ്വാനമാണു് ഉത്പാദനത്തിനു കാരണമെന്നു് തന്നെയാണു്. ഇന്നത്തെ അധ്വാനത്തിനു നിശ്ചിതമൂലധനം ഉപകരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, ഉല്പാദനത്തിൽ ഒരു പങ്കു് ലാഭമെന്ന പേരിൽ മൂലധനം കൈവശം വെക്കുന്നവർക്കു് കയ്യടക്കാൻ കഴിയുന്നുവെന്നേയുള്ളൂ. മൂലധനം ഒരു പ്രത്യേക വിഭാഗത്തിന്റെ കൈവശം ചെന്നു ചേരാതിരിക്കുമെങ്കിൽ, ഇപ്രകാരം ലാഭമെന്നും പലിശയെന്നുമുള്ള പേരുകളിൽ അധ്വാനഫലം ആസ്വദിക്കുന്ന ഒരു വിഭാഗം ഉണ്ടാവുകയില്ല.

സമൂഹത്തിൽ നിലവിലുള്ള ചൂഷണം അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിനു കാര്യമായ നയങ്ങളൊന്നും ഹോഡ്ഗസ്കിൻ നിർദേശിക്കുന്നില്ല. ജനകീയ ഭരണത്തിനോ മറേറതെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള ഭരണസമ്പ്രദായത്തിനോ ഇതിനു കഴിവുണ്ടാവുകയില്ലെന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്ഷം. കാരണം, ഗവണ്മെൻറിന്റെ ആവശ്യം വർഗാധിപത്യം സംരക്ഷിക്കുകയെന്നതാണു്. തൊഴിലാളികൾ ക്രമേണ ഉദ്ബുദ്ധരാവുമ്പോൾ, അവരുടെ സംഘടനകൾക്കു ശക്തി വർധിക്കും. അന്നു്, അവർ സ്ഥാനമാനങ്ങളും പ്രത്യേകാവകാശങ്ങളും ഒന്നൊന്നായി അവസാനിപ്പിച്ചുകൊള്ളും, അവരുടെ അധ്വാനത്തിന്റെ മുഴുവൻ ഫലവും അവർക്കു തന്നെ

കിട്ടുന്ന ഒരു സ്ഥിതി വരും. സ്വത്തു് അധ്വാനിക്കുന്നവർക്കല്ലാതെ മറ്റാർക്കുമില്ലെന്നതായിരിക്കും അപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥ. അന്നു ഗവണ്മെൻറിന്റെ ആവശ്യമേ ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. ഈ ഘട്ടത്തിലെത്തുമ്പോഴും, സോഷ്യലിസത്തിന്റെ പടിവാതിലായി. ഹോഡ്ഗസ്കിന്റെ സോഷ്യലിസ്റ്റുസങ്കല്പങ്ങളും ഫ്രാൻസിലെയും ഇംഗ്ലണ്ടിലെയും ഇതര ചിന്തകരുടേതിൽ നിന്നു മൗലികമായി വിഭിന്നമായിരുന്നില്ല.

11

ശാസ്ത്രീയസോഷ്യലിസം

കാൾ മാർക്സ്

ആധുനിക യുഗത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ സാമൂഹികചിന്തകനും വിപ്ള വകാരിയുമാണ് കാൾ മാർക്സ്. പ്രവാചകനും പ്രചാരകനും ആചാര്യനും കൂടിയായിരുന്ന അദ്ദേഹം. ജർമനിയിലെ ഒരഭിഭാഷകന്റെ മകനായി ജനിച്ച മാർക്സ് (1818—1883) ബോൺ, ബർലിൻ എന്നീ സർവകലാശാലകളിൽ നിയമം, ചരിത്രം, തത്വചിന്ത മുതലായ വിഷയങ്ങൾ അഭ്യസിച്ചു. 1841—ൽ ഡോക്ടർ ബിരുദം നേടി. നിലവിലുള്ള അഭിപ്രായഗതികളോട് അനാദരവും അസഹിഷ്ണുതയും പരസ്യമായി പ്രകടിപ്പിച്ചുപോന്നിരുന്ന മാർക്സിനു, സർവകലാശാലാധ്യാപകജോലി നിഷേധിക്കപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം പത്രപ്രവർത്തന ത്തിലേക്കു തിരിഞ്ഞു. ആദ്യം ജർമനിയിലും 1843 നു ശേഷം ഫ്റാൻസ്, ബൽജിയം എന്നീ രാജ്യങ്ങളിലും അദ്ദേഹം പത്രപ്രവർത്തനം നടത്തി. വിപ്ള വത്തിന്റെ വിത്തുകൾ വിതയ്ക്കുകയെന്നതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്ത നോദ്ദേശ്യം. തന്മൂലം ജർമനിയിൽ നിന്നു ഫ്റാൻസിലേക്കും അവിടെ നിന്നു ബൽജിയത്തിലേക്കും ഒടുവിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കും അദ്ദേഹത്തിനു ഓടിപ്പോകേണ്ടി വന്നു. 1849 ലാണു ഇംഗ്ലണ്ടിലെത്തിയതു. പത്രപ്രവർത്തനം തീരെ ഉപേ ക്ഷിക്കുകയും ജീവിതം മുഴുവൻ ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിനും വിപ്ളവപ്രചാരണ ത്തിനും വേണ്ടി ഉഴിഞ്ഞുവെയ്ക്കുകയും ചെയ്യുവാൻ അദ്ദേഹം ഉറച്ചതു അതിനുശേ ഷം മാത്രമാണു.

ഫ്രെഡറിക്ക് ഏംഗൽസുമായി മാർക്സ് പരിചയത്തിലായതു ഫ്രാൻ സിൽവെച്ചാണു. ജീവിതാന്ത്യം വരെ നീണ്ടുനിന്ന സൗഹൃദത്തിനും സഹപ്രവ ർത്തനത്തിനും ഈ പരിചയം വഴിതെളിച്ചു. ഏംഗൽസിന്റെ ഉദാരമായ സാമ്പ ത്തികസഹായമില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ദാരിദ്ര്യം കൊണ്ടു വലഞ്ഞിരുന്ന മാർക്സിനു തന്റെ ഗവേഷണങ്ങൾ പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനു കഴിയുമായിരുന്നുവോ എന്ന കാര്യം സംശയമാണു. 1848—ൽ മാർക്സും ഏംഗൽസും ചേർന്നു പ്രസി ദ്ധീകരിച്ച കമ്യൂണിസ്റ്റു മാനിഫെസ്റ്റോ ഇന്നും എല്ലാ വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനങ്ങളു

ടെയും മൂലസ്രോതസ്സായി തന്നെ വർത്തിക്കുന്നു. താനെഴുതാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ധനശാസ്ത്രഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആദ്യഭാഗമെന്ന നിലയ്ക്കായിരുന്നു രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രനിരൂപണം (Critique of Political Economy) 1859-ൽ മാർക്സ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതു്. എന്നാൽ അതിന്റെ രണ്ടാംഭാഗം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതിനു പകരം 1867-ൽ 'മൂലധന'ത്തിന്റെ ആദ്യവാല്യം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയാണു മാർക്സ് ചെയ്തതു്. മൂലധനത്തിന്റെ മറ്റു വാല്യങ്ങളും സ്വജീവിതകാലത്തു തന്നെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതിനു അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. ഏംഗൽസ് ഈ കൃത്യം ഏറ്റെടുത്തു. ഏറെക്കുറെ പൂർത്തിയാക്കപ്പെട്ടിരുന്ന രണ്ടാം വാല്യം 1885-ലും പൂർത്തിയാക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലാതിരുന്ന മൂന്നാം വാല്യം 1894-ലും പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. ഏംഗൽസിന്റെ മരണശേഷം ''മൂലധന''ത്തിന്റെ ശേഷിച്ച ഭാഗങ്ങളും നാലാം വാല്യമായി കാൾകാടസ്കി യാണു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതു്. 'മിച്ചമൂല്യസിദ്ധാന്തങ്ങൾ' (Theories of surplus value) എന്ന പേരിലുള്ള ഈ വാല്യത്തിൽ മൂന്നു ഭാഗങ്ങളുണ്ടു്. 1904-നും 1910-നും മധ്യേയാണു് ഇവ പുറത്തുവന്നതു്.

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റു മാനിഫെസ്റ്റോ, രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രനിരൂപണം, മൂലധനം എന്നിവയ്ക്കു പുറമേ പ്രൂധോണിന്റെ വാദങ്ങളെ ഖണ്ഡിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി 1847-ൽ എഴുതിയ തത്വചിന്തയുടെ പാപ്പരത്തം (Poverty of philosophy), ഫ്രാൻസിലെ ആഭ്യന്തരസമരം, 1871 (The civil war in France) മുതലായവയും ശ്രദ്ധേയമായ കൃതികളാണു്. നിരവധി ലേഖനങ്ങളും ലഘുലേഖകളും ഗ്രന്ഥങ്ങളും മാർക്സിന്റേതായി ഉണ്ടു്; കൂടാതെ, അദ്ദേഹം തന്റെ സുഹൃത്തുക്കൾക്കും അനുഭാവികൾക്കും നിരൂപകർക്കും അയച്ചിട്ടുള്ള എണ്ണമറ്റ കത്തുകളും.

മാർക്സ് വെറുമൊരു ചിന്തകനും ഗ്രന്ഥകാരനും മാത്രമായിരുന്നില്ല. വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനങ്ങളും സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹം മുൻകയ്യെടുത്തിരുന്നു. 1848-ലെ അലസിപ്പോയ വിപ്ലവത്തിനു ശേഷം യൂറോപ്പിലെ തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനം കുറേക്കാലത്തേയ്ക്കു നിർജീവമായിരുന്നു. 1860 നോടടുത്താണു് അതു വീണ്ടും ചൈതന്യമാർജിച്ചുതുടങ്ങിയതു്. ഫ്രാൻസിലും ജർമനിയിലും ഇംഗ്ലണ്ടിലും മാത്രമല്ല, ഇറ്റലിയിലും സ്പെയിനിലും ഇതിന്റെ ചലനങ്ങളും കണ്ടുതുടങ്ങി. ഉയിർത്തെഴുന്നേറ്റ ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ നേതൃത്വം ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനു മാർക്സിനു കഴിഞ്ഞു. അന്തർദേശീയതൊഴിലാളിസംഘ്യം (International working men's Association) 1864-ൽ അദ്ദേഹം സ്ഥാപിച്ചു. ഒന്നാം അന്തർദേശീയം (The first International) എന്ന പേരിൽ ഇതറിയപ്പെടുന്നു. തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനങ്ങളും യൂറോപ്പിലെങ്ങും വ്യാപിച്ചുതുടങ്ങി. പണിമുടക്കുകളും മറ്റു സമരമുറകളും അരങ്ങുതകർത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. വിപ്ലവത്തിന്റെ ഈ വേലിയേറ്റക്കാലത്തു തന്നെ (1867-ൽ) 'മൂലധന' ത്തിന്റെ ആദ്യവാല്യം (Das Capital) പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. വിപ്ലവകാരികൾക്കിടയിൽപ്പോലും വ്യക്തമായ ലക്ഷ്യബോധമോ ആശയ ഐക്യമോ ഇല്ലാതിരുന്ന ആ ഘട്ടത്തിൽ, മാർക്സിന്റെ ഗ്രന്ഥം സമരപ്രസ്ഥാനത്തിനു് ഒരു സിദ്ധാന്തവും പരിപാടിയും ലക്ഷ്യവും നൽകുകയുണ്ടായി.

പാവപ്പെട്ടവനു് അവന്റെ ന്യായമായ ഓഹരി ലഭിക്കുന്നില്ലെന്നും അവനെ

ചൂഷണം ചെയ്താണ് പണക്കാരൻ കഴിയുന്നതെന്നുമുള്ള ആശയം ഒട്ടും തന്നെ പുത്തനായിരുന്നില്ല. പാവപ്പെട്ടവരും പണക്കാർ പോലും അതംഗീകരിക്കാൻ തയ്യാറായിരുന്ന താനും. മാർക്സിന്റെ 'മിച്ചമൂല്യ'സിദ്ധാന്തം ഈ വസ്തുതയ്ക്കൊരു ശാസ്ത്രീയവിശകലനം നൽകുക മാത്രമേ ചെയ്തുള്ളൂ. അതുപോലെ, ഭരണകക്ഷികളുടെ (ബൂർഷ്വാസിയുടെ) താത്പര്യസംരക്ഷണത്തിനുള്ള ഒരു പ്രവർത്തനസമിതിയാണ് സ്റ്റേറ്റ് എന്ന ആശയവും മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് വിഷമമുള്ളതായിരുന്നില്ല. പ്രചാരണത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ആശയമായിരുന്നു ഇതു്. ഈ ആശയം അടിസ്ഥാനമാക്കിക്കൊണ്ട് സ്റ്റേറ്റിനെ സംബന്ധിച്ച ഒരു സിദ്ധാന്തം ആവിഷ്കരിക്കുക മാത്രമായിരുന്നു മാർക്സ്.

ഈ രണ്ടടിസ്ഥാനശിലകളിലാണ് മാർക്സിന്റെ മുഴുവൻ ആശയഗതിയും നില്ക്കുന്നതു്. പക്ഷേ ഇവയെ ചലനാത്മകമായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം വീക്ഷിക്കുന്നതെന്നു മാത്രം. ഒരു വർഗം മറ്റൊരു വർഗത്തിനു മേൽ രാഷ്ട്രീയാധിപത്യം സ്ഥാപിക്കുകയും സാമ്പത്തികചൂഷണം നടത്തുകയും ചെയ്യുന്ന കഥ, കഴിഞ്ഞകാലങ്ങളിലെ ചരിത്രപ്രസ്ഥാനങ്ങളിൽ കണ്ടെത്താവുന്നതാണെന്നു് അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി. മനുഷ്യചരിത്രം വർഗസമരങ്ങളുടെ ഒരു തുടർക്കഥയാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിനു ബോധ്യമായി. യുഗപരിണാമമനുസരിച്ചു് വർഗങ്ങൾ മാറി മാറി വരും. പക്ഷേ സമരം നിരന്തരമായി തുടർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുക തന്നെ ചെയ്യും. ഉല്പാദനവും ഭരണവും വർഗതാല്പര്യങ്ങളിലധിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നിടത്തോളം കാലം ഇതിനൊരുതി വരികയുമില്ല. മുതലാളിത്തയുഗത്തിൽ സമരം മുതലാളിവർഗവും തൊഴിലാളിവർഗവും തമ്മിലാണു്. വർഗാധിപത്യത്തിന്റെ അവസാനഘട്ടമാണിതു്. ഈ സമരം കഴിഞ്ഞാൽ തൊഴിലാളിവർഗം ആധിപത്യം സ്ഥാപിക്കുകയും വർഗങ്ങളില്ലാത്ത ഒരു വ്യവസ്ഥിതി നിലവിൽ വരികയും ചെയ്യും.

ചരിത്രപരിണാമത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഈ ആശയം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു സ്വല്പം പ്രയാസമുണ്ടു്. ഇതു മനസ്സിലാക്കുമ്പോഴും, മാർക്സിനു മുമ്പു പ്രചരിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന സോഷ്യലിസ്റ്റു ചിന്താഗതികളിൽ നിന്നു് എത്രയോ ഉന്നതമായ ഒരു സിദ്ധാന്തം ഇതിലന്തർവേചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ബോധ്യമാകും. മാർക്സിന്റെ കാലത്തു് ഈ ആശയഗതി മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു് അഭ്യസ്തവിദ്യരായ തൊഴിലാളികളുംപ്പെടെ പലർക്കും എളുപ്പം കഴിഞ്ഞു. കാരണം, ഡാർവിന്റെ പരിണാമവാദവും ഹെഗലിന്റെ തത്വചിന്തയും മറ്റും പരിണാമമെന്ന ആശയം പ്രചാരത്തിൽ വരുത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

മാർക്സിന്റെ തത്വചിന്തയുടെ അടിയിലുള്ള പരിണാമവാദം 'മൂലധന'ത്തിൽ ഒരിടത്തും അദ്ദേഹം എടുത്തുപറയുന്നില്ല. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദ്യകാലകൃതികളിൽ പ്രത്യേകിച്ചും, കമ്യൂണിസ്റ്റു മാനിഫെസ്റ്റോയിലും, രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രനിരൂപണത്തിലും ഈ ആശയം പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രനിരൂപണത്തിന്റെ മുഖവുരയിൽ അദ്ദേഹം തന്റെ ചിന്താഗതി വികസിച്ചു് രൂപംപ്രാപിച്ചതെങ്ങനെയെന്നു വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടു്. തത്വചിന്തയും നിയമവും ചരിത്രവും പഠിച്ചിരുന്ന മാർക്സ് ഫ്രഞ്ചു സോഷ്യലി

സ്ഥാപനങ്ങളുമായി സമ്പർക്കത്തിലായി. സമുദായത്തിലെ അസമത്വങ്ങളെയും, അവയ്ക്കു പരിഹാരമായി നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സോഷ്യലിസത്തെയും കുറിച്ചു് കൂടുതൽ നന്നായി മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു് ധനശാസ്ത്രം പഠിക്കേണ്ടതാവശ്യമാണെന്നു അദ്ദേഹത്തിനു ബോധ്യമായി. മാത്രമല്ല, ഹെഗലിന്റെ തത്വചിന്തയിൽ പല അപാകതകളും അദ്ദേഹത്തിനനുഭവപ്പെടുകയും ചെയ്തു. നിയമവ്യവസ്ഥ, ഭരണസമ്പ്രദായങ്ങൾ മുതലായവ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനോ വിശദമാക്കുന്നതിനോ മനുഷ്യന്റെ മാനസികപുരോഗതിയെന്ന ആശയത്തെ ആശ്രയിച്ചാൽ പോരെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നിത്തുടങ്ങി. ജീവിതത്തിന്റെ ഭൗതിക സാഹചര്യങ്ങളിൽ വേരുന്നിനിൽക്കുന്നവയാണു് ഭരണസമ്പ്രദായങ്ങളും മറ്റും. സാമൂഹികജീവിയായ മനുഷ്യൻ സമൂഹത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള ഉല്പാദനപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ട കഴിയുന്നു. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അയാൾക്കു നിശ്ചിതമായ ഒരു സ്ഥാനവും സാമൂഹികമായ കെട്ടുപാടുകളും ഉണ്ടാകുന്നു. ഓരോ വ്യക്തിയുടെയും സ്വന്തം ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങൾക്കു് ഇവിടെ യാതൊരു കാര്യവുമില്ല. ഈ ബന്ധങ്ങൾ ഉല്പാദനശക്തി എത്രത്തോളം വളർന്നിട്ടുണ്ടു് എന്നതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. ഉല്പാദനശക്തിയുടെയും ഉല്പാദനബന്ധങ്ങളുടെയും മൊത്തത്തിലുള്ള പേരാണു് സമൂഹത്തിന്റെ സാമ്പത്തികഘടന എന്നതു്. സാമ്പത്തികഘടനയാണു് സമൂഹത്തിന്റെ അടിത്തറ. ഈ അടിത്തറയുടെ മുകളിൽ, നീതിയും നിയമവും ഭരണവും സംബന്ധിച്ച സമ്പ്രദായങ്ങൾ ഉയർന്നു വരുന്നു. ഈ സമ്പ്രദായങ്ങൾക്കനുസരിച്ചു ഓരോ ഘട്ടത്തിലും ഓരോ സമുദായത്തിന്റെയും സംസ്കാരം രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടുകയും ചെയ്യുന്നു. ഭൗതികജീവിതത്തിൽ കൈകാര്യംചെയ്യുന്ന ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങളാണു് സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീയവും സാംസ്കാരികവുമായ ജീവിതത്തിന്റെ പൊതുസ്വഭാവം നിർണയിക്കുന്നതു്. ആശയങ്ങൾക്കൊത്ത സമൂഹമല്ല; സാമൂഹികസ്ഥിതിഗതികൾക്കൊത്ത ആശയങ്ങളാണുണ്ടാവുക.

ചരിത്രം മനസ്സിലാക്കണമെങ്കിൽ ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങളുടെ വളർച്ച പഠിക്കുകയാണു വേണ്ടതെന്ന നിഗമനത്തിൽ മാർക്സ് ചെന്നെത്തി. ജീവിക്കാനുള്ള വകയുണ്ടാക്കുകയെന്നതാണു് മനുഷ്യന്റെ ഏറ്റവും വലിയ ആവശ്യം. ഈ ആവശ്യം നിറവേറുന്നതിനു് സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടുന്ന രീതികളും ഉല്പാദനസമ്പ്രദായം മാത്രമല്ല, വ്യക്തികളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധങ്ങളും, സമൂഹത്തിലെ വിവിധ വർഗങ്ങളുടെ ആവിർഭാവം; അവരുടെ ആശയഗതികളും മുതലായവ പോലും നിർണയിക്കുന്നു. പ്രകൃതിയുടെ മേൽ മനുഷ്യനു കൂടുതൽ ആധിപത്യം ഉണ്ടാകുന്നതനുസരിച്ചു് ജീവിതവൃത്തികളും മാറുന്നു. അവയോടൊപ്പം ഉല്പാദനബന്ധങ്ങളും സമൂഹത്തിന്റെ സ്വഭാവവുമെല്ലാം മാറാതെ നിവൃത്തിയില്ല. ഈ രീതിയിലാണു് ചരിത്രഗതിയിലുണ്ടാവുന്ന പരിണാമങ്ങളും. ഈ സിദ്ധാന്തം നിസ്സാരമെന്നു തള്ളിക്കളയുക വിഷമമാണു്. ജീവിതവൃത്തിയും സമൂഹസ്വഭാവവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു്നായാട്ടുകാർ, മീൻപിടുത്തക്കാർ, കന്നുകാലികളെ വളർത്തുന്നവർ, കൃഷിക്കാർ മുതലായ വിഭാഗങ്ങളുടെ വ്യത്യാസങ്ങളും നോക്കിയാൽ മതി. നാവികഗതാഗതം, തീവണ്ടിയാത്ര തുടങ്ങിയവ ആധുനിക

ലോകത്തിലെ രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവും മാത്രമല്ല സാംസ്കാരികവുമായ ബന്ധങ്ങളും മാറിമറിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു നമുക്കറിയാം. ഭൗതികമാണ് തന്റെ വീക്ഷണമെന്ന് മാർക്സ് ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ഹെഗലിന്റെ ആശയപരമായ വീക്ഷണത്തിൽ നിന്നുള്ള തന്റെ വ്യതിയാനം സമർഥിക്കുകയെന്നതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആവശ്യം. എന്നാൽ മാർക്സിന്റെ ചിന്ത സാധാരണ അർഥത്തിൽ തികച്ചും ഭൗതികം മാത്രമാണെന്നു സമ്മതിക്കുക വിഷമമാണ്. കാരണം ഉല്പാദന'ശക്തി'കളും വെറും ഭൗതികം മാത്രമല്ല. അറിവ്, പരിചയം, തഴക്കം, കഴിവ് എന്നിവയെല്ലാം ഉല്പാദനശക്തികളെന്ന വിവക്ഷയിൽപ്പെടും. 'ശക്തികളും' ധിഷണയുടെയും പ്രതിഭയുടെയും ഫലങ്ങളാണെന്ന കാര്യം നിഷേധിക്കാനാവില്ല. മാർക്സും ഇക്കാര്യം നിഷേധിച്ചിട്ടില്ല. നേരേ മറിച്ച്, ധിഷണയും പ്രതിഭയും മറ്റും സാമൂഹികപരിത:സ്ഥിതികളുടെ സൃഷ്ടിയാണെന്നു മാത്രമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവക്ഷ. സമൂഹത്തെയും പരിസരങ്ങളെയും ആശ്രയിക്കാതെ കേവലമായി രൂപംകൊള്ളുന്ന ധിഷണയും മേധാശക്തിയും അയഥാർഥങ്ങളായ സങ്കല്പനകളാണെന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു സംശയമുണ്ടായിരുന്നില്ല. മനസ്സിന്റെ വ്യാപാരങ്ങളും അദ്ദേഹമൊരിക്കലും അവഗണിച്ചില്ല; നിരാകരിച്ചുമില്ല. ഈ അർഥത്തിലല്ല അദ്ദേഹം തന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിനു ഭൗതികമെന്ന സംജ്ഞ നൽകിയതും. ജീവിതസത്യങ്ങളിൽ നിന്നു വിട്ടുനില്ക്കുന്ന, അവസ്തുതീതമായ, ഒരാശയപ്രപഞ്ചമുണ്ട് എന്ന ഹെഗലിന്റെയും മറ്റും സിദ്ധാന്തത്തെ ഖണ്ഡിക്കുകയെന്നതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം.

ചരിത്രത്തിന്റെ ഭൗതികവ്യാഖ്യാനം കൊണ്ടു സംഭവിച്ച കാര്യങ്ങളും വിശദമാക്കുകയെന്നതു മാത്രമല്ല കാര്യങ്ങൾ മേലിൽ സംഭവിക്കുന്നതു് എപ്രകാരമാണെന്നു മനസ്സിലാക്കുകയെന്നതുകൂടി മാർക്സ് ഉദ്ദേശിച്ചു. പ്രകൃതിശക്തികളെ കീഴ്പ്പെടുത്തുന്നതിൽ മനുഷ്യൻ നേടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വിജയങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് ഉല്പാദനശക്തികളും അനുസ്യൂതം വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. ഈ വളർച്ചയോടൊപ്പം സാമ്പത്തിക, രാഷ്ട്രീയ, സാമൂഹിക സമ്പ്രദായങ്ങളും മാറേണ്ടതായിവരും. എന്നാൽ ഈ മാറ്റങ്ങൾ സ്വച്ഛന്ദമായി സംഭവിക്കുകയില്ല. ഓരോ സാമൂഹികസമ്പ്രദായവും നിലവിൽവന്നു കഴിഞ്ഞാൽ, അതിനെ താങ്ങിനിറുത്തുകയും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ താല്പര്യമുള്ള വിഭാഗങ്ങളും ഉണ്ടായിവരുന്നു. മാറ്റങ്ങളെ എതിർക്കുന്ന ഇക്കൂട്ടരുടെ പ്രവൃത്തികളും, ഉല്പാദനശക്തികളും വളരുന്നതിനനുസരിച്ച് സമൂഹത്തിനുണ്ടാകേണ്ട മാറ്റങ്ങൾക്കു വിലങ്ങുതടിയായിത്തീരും. സാമൂഹികബന്ധങ്ങളും ഉല്പാദനശക്തികളെക്കാളും പിന്നിലായിപ്പോകുന്നതിനു് ഇതാണു കാരണം. മിക്കപ്പോഴും വിപ്ലവത്തിന്റെ ആഞ്ഞടി കൂടാതെ സാമൂഹികബന്ധങ്ങളെ ഉല്പാദനശക്തികൾക്കൊപ്പമെത്തിക്കാൻ വിഷമമാണ്.

ഇവിടെ ഹെഗലിന്റെ സ്വാധീനം മാർക്സിൽ നല്ലവണ്ണം പ്രതിഫലിച്ചുകാണുന്നുണ്ട്. ഹെഗലിനെന്നതുപോലെ, മാർക്സിനും വൈരുധ്യാധിഷ്ഠിതമായ മാർഗമാണു ചരിത്രപുരോഗതിയുടെതു്. ഉല്പാദനശക്തികളുടെ പരിണാമപ്രക്രിയയിലെ ഓരോ ഘട്ടത്തിലും നിലവിൽ വരുന്ന ഓരോ സാമൂഹികസമ്പ്രദായവും മാർക്സിന്റെ വീക്ഷണത്തിൽ ഒരു തീസിസ് ആണ്. തീസിസു

ണ്ടായാൽ അതിന്റെ ആൻറിതീസിസും ഉണ്ടാകുന്നു. ഇവ രണ്ടും തമ്മിലുള്ള സംഘട്ടനത്തിൽ നിന്നു ഇവയ്ക്കു രണ്ടിനുമുപരിയായ ഒരു സിന്തെസിസ് ഉരുത്തിരിഞ്ഞു വരുന്നു. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥ ഒരു 'തീസിസ്'' ആണ്. ഉത്പാദനശക്തി വർധിക്കണമെങ്കിൽ, ഇതിനൊരു ആൻറിതീസിസുണ്ടാകണം. തൊഴിലാളിവർഗത്തിന്റെ ഐക്യബോധമാണ് ഈ ആൻറിതീസിസ്. ഉത്പാദനശക്തികം ഒരു പരിധി വരെ വർധിച്ചുകഴിയുമ്പോഴും, പിന്നീടുള്ള വളർച്ചയ്ക്കു മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥ തന്നെ വിലങ്ങുതടിയായിത്തീരും. കാരണം, ഉപഭോഗം നിയന്ത്രിക്കുകയെന്നതു മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ തനി സ്വഭാവമാണ്. തൊഴിലാളികളെ ചൂഷണം ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെയല്ലാതെ സംഭവിക്കുകയില്ല. എന്നാൽ വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഉല്പാദനം തുടർന്നുപോകണമെങ്കിൽ ഉപഭോഗം വർധിച്ചേ മതിയാകൂ. ഉല്പാദനവർധനവിനു് അനുസരിച്ച് ഉപഭോഗവും വർധിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള ഒരുയർന്ന സാമൂഹികവ്യവസ്ഥ പകരമുണ്ടായിവരണം. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ കീഴിൽ ഒത്തൊരുമയുടെ ശക്തി മനസ്സിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള തൊഴിലാളികളും, ഇത്തരമൊരുയർന്ന വ്യവസ്ഥ നിലവിൽ വരുത്തുന്നതിനു സുസജ്ജരായി കഴിഞ്ഞിരിക്കും. പക്ഷേ മുതലാളിവർഗം അവരുടെ കൈക്കരുത്തു പരീക്ഷിക്കാതെ തോൽവി സമ്മതിക്കുകയില്ല. ഈ ശക്തിമത്സരത്തിൽ നിന്നു വർഗരഹിതസമുദായമെന്ന ഉന്നതതരമായ വ്യവസ്ഥിതി നിലവിൽ വരുന്നു. ഈ വ്യവസ്ഥിതിയാണ് സിന്തെസിസ്. ജന്മിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ നിന്നു മുതലാളിത്തം ഉണ്ടായതു പോലെ മുതലാളിത്തത്തിൽ നിന്നു തൊഴിലാളിസർവാധിപത്യമുണ്ടാകും. പക്ഷേ ഒരു വ്യത്യാസം മാത്രം: ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്നതിനുള്ള ഒരു വിധേയവർഗം പിന്നീടുണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. തൊഴിലാളികളുടെ വിജയം ഇന്നോളം അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത രീതിയിലുള്ള ഒരു പുതിയ ഘട്ടത്തിന്റെ നാന്ദി കുറിക്കും. ചരിത്രത്തിനു മുൻപുള്ള ഘട്ടം അവസാനിക്കുകയും ചരിത്രം ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്യും എന്നാണ് മാർക്സ് ഇതിനെ ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു്. കമ്മ്യൂണിസമെന്ന ആത്യന്തികമായ പരമോന്നതലക്ഷ്യത്തിലേക്കുള്ള പ്രയാണത്തിന്റെ പ്രഥമഘട്ടമാണിതു്. കുറവുകളെന്തൊക്കെയുണ്ടെങ്കിലും, ചരിത്രത്തിന്റെ ഭൗതിക (സാമ്പത്തിക) വ്യാഖ്യാനം മാർക്സിന്റെ ഏറ്റവും മൗലികവും സമുന്നതവുമായ സംഭാവനയാണെന്നതിൽ സംശയമില്ല.

വർഗസമരങ്ങളിലൂടെയാണ് ചരിത്രത്തിന്റെ പ്രയാണം. ഉല്പാദനശക്തികളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള സാമ്പത്തികനിർണായകത്വനിയമം വർഗസമരങ്ങളിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുമാനിഫെസ്റ്റോയിലും മൂലധനം ഒന്നാം വാല്യത്തിലെ പന്ത്രണ്ടും പതിമൂന്നും അധ്യായങ്ങളിലും വർഗസമരങ്ങളുടെ കഥ മാർക്സ് വിവരിക്കുന്നുണ്ട്.

മാർക്സിന്റെ ചരിത്രവ്യാഖ്യാനം സാധാരണ തെറ്റിദ്ധരിക്കപ്പെടാറുണ്ട്. സാമ്പത്തിക താത്പര്യങ്ങളാണ് മനുഷ്യപ്രവൃത്തികളെ ഏറ്റവുമധികം നിയന്ത്രിക്കുകയും നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതെന്നു മാർക്സ് പറഞ്ഞുവെന്നതാണ് പലപ്പോഴും കേട്ടുവരാറുള്ള ഒരഭിപ്രായം. സാമ്പത്തികതാത്പര്യങ്ങളാണു ഏറ്റവും

പ്രധാനമെന്നു് മാർക്കു് പറഞ്ഞിട്ടേയില്ല. മനുഷ്യന്റെ മനോവികാരങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച ഒരു സിദ്ധാന്തവും മാർക്കു് നൽകിയിട്ടില്ല. സാമ്പത്തികസ്ഥിതികളാണു് സമൂഹങ്ങളുടെ പരിവർത്തനചരിത്രത്തിന്റെ അടിത്തട്ടിലുള്ളതെന്നു മാത്രമേ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളൂ. അതും വളരെ വ്യാപകമായ അർഥത്തിൽ മാത്രം.

മാർക്സിന്റെ അപഗ്രഥനരീതി

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ അപഗ്രഥനരീതിയാണു് മാർക്സും സ്വീകരിച്ചതെന്നു് ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ തോന്നാം. കേവലവും നിഗമനാത്മകവും ആയ റിക്കാർഡോയുടെ അപഗ്രഥനരീതി മാർക്സിനും പഥ്യമായിരുന്നു. വസ്തുതയെ പടിപ്പടിയായി സമീപിക്കുകയെന്ന ആധുനിക വിശകലനസമ്പ്രദായം മാർക്കു് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതായിക്കാണുന്നു.

എന്നാൽ സമീപനരീതിയിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ചില അംശങ്ങളിൽ മാർക്സും ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുമായി സാരമായ വ്യത്യാസമുണ്ടായിരുന്നു. ഒന്നാമതായി വിശകലനവിധേയമാക്കേണ്ട പ്രശ്നമേതെന്ന കാര്യം തന്നെ. രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനത്തിന്റെ സ്വഭാവവും കാരണങ്ങളും കണ്ടെത്തുകയെന്നതാണു് പ്രശ്നമെന്നു് ആദം സ്മിത്തു കരുതി. നിലത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ഉല്പന്നം സമൂഹത്തിൽ വിഭജിച്ചുപോകുന്നതെങ്ങനെയെന്നു് മനസ്സിലാക്കാനായിരുന്നു റിക്കാർഡോയുടെ ശ്രമം. നിത്യസാധാരണമായ പ്രവൃത്തികളിൽ മനുഷ്യൻ എങ്ങനെ ഏർപ്പെടുന്നുവെന്നതായിരുന്നു മാർഷലിന്റെ അന്വേഷണവിഷയം. ഈ സമീപനങ്ങളിൽ സമാനധർമങ്ങൾ കാണാനുണ്ടെങ്കിലും അവയെല്ലാം ഒന്നിനൊന്നു വ്യത്യാസപ്പെട്ടവയായിരുന്നു എന്ന കാര്യം വ്യക്തമാണു്. മാർക്സിന്റെ ഉദ്ദേശ്യമാകട്ടെ, ആധുനിക സമൂഹത്തിന്റെ പ്രയാണത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന സാമ്പത്തിക നിയമം വെളിപ്പെടുത്തുകയെന്നതായിരുന്നു. ഈ ഉദ്ദേശ്യം മറ്റെല്ലാ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെതിൽ നിന്നും തികച്ചും വിഭിന്നമായിരുന്നുവെന്നു സ്പഷ്ടമാണല്ലോ.

ഈ ഉദ്ദേശ്യം സാധിക്കുന്നതിനുള്ള അപഗ്രഥനം നടത്തുമ്പോഴും ആദ്യം നിശ്ചയിക്കേണ്ടതു് എവിടെ തുടങ്ങണമെന്ന കാര്യമാണു്. ഹെഗൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ, ഇവിടെ കാതലായ കാര്യമേതു് അപ്രധാനമായ കാര്യങ്ങളേവ എന്നു് മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുണ്ടു്. സമൂഹത്തിന്റെ പ്രയാണം നിർണയിക്കുകയും നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കാതലായ ശക്തി, ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങളുടെ പരിണാമഗതികളാണെന്നു മനസ്സിലായതോടെ, മാർക്സ് അവയിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു. ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങളുടെ പരിണാമഗതിയുടെ ചുക്കാൻ പിടിക്കുന്നതു് വർഗസംഘട്ടനങ്ങളാണെന്നു് മാർക്സ് അടുത്തതായി കണ്ടെത്തി. ആധുനിക സമുദായത്തിൽ, കൃഷിയും വ്യവസായവുമെന്നല്ല, എല്ലാ സാമ്പത്തികവ്യാപാരങ്ങളും 'മൂലധന'ത്തിന്റെ ആധിപത്യത്തിലാണു് നടക്കുന്നതെന്നും, മൂലധനമാണു് ബൂർഷ്വാസമൂഹത്തിൽ സാർവഭൗമത്വത്തോടെ വാഴുന്ന ശക്തിയെന്നും മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തു. മൂലധനമാണു് ഏറ്റവും പ്രധാനശക്തിയെങ്കിൽ, അപഗ്രഥനത്തിനു സ്വീകരിക്കേണ്ടതു് മൂലധനവും (മുതലാളിവർഗവും) അധ്വാനവും (തൊഴിലാളിവർഗവും) തമ്മിലുള്ള സാമ്പത്തികബന്ധം

തന്നെയാകണം. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ കൂടെപ്പിറപ്പായ ഈ സ്വഭാവം ഓരോ ദിവസം കഴിയുന്തോറും കൂടുതൽ വ്യക്തമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുമെന്നു മാർക്സ് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റു മാനിഫെസ്റ്റോയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഈ ബന്ധം അപഗ്രഥിക്കുമ്പോൾ സമൂഹത്തിലെ മറ്റു ബന്ധങ്ങളും തൽക്കാലത്തേക്കു മറക്കേണ്ടിവരും. ശരിയായി ഈ ബന്ധം മനസ്സിലാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ, ഈ ഉപപ്രശ്നങ്ങളും കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു് അപഗ്രഥനം വിപുലപ്പെടുത്താം. മറ്റൊരു കാര്യം, മൂലധനവും അധ്വാനവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം തന്നെയും അതിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനമായ സ്വഭാവത്തോടുകൂടി എവിടെക്കാണുന്നുവോ, അവിടം വേണം അപഗ്രഥനത്തിനു സ്വീകരിക്കുക. വ്യാവസായിക മേഖലയിലെ മൂലധനം—അധ്വാനബന്ധം അപഗ്രഥനവിധേയമാക്കാൻ മാർക്സിനെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു് ഈ പരിഗണനകളാകണം. ഇവിടെയും മുതലാളിമാരെയും തൊഴിലാളികളെയും അച്ചിലിട്ട വാർത്തതു പോലെയുള്ള ചില പ്രത്യേക തരക്കാരായിട്ടു ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുകയാണു മാർക്സ്. ഇത്തരം പ്രത്യേക തരക്കാരെയല്ലാതെ വ്യക്തികളെ അദ്ദേഹം ചിത്രീകരിച്ചിട്ടേയില്ല.

മുതലാളിയും തൊഴിലാളിയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമെന്താണു്? വിനിമയമാണു് അവരെത്തമ്മിൽ ബന്ധിക്കുന്ന കണ്ണി. മുതലാളി പണം കൊടുത്തു തൊഴിലാളികളിൽ നിന്നും അയാളുടെ അധ്വാനശേഷി വിലയ്ക്കുവാങ്ങുന്നു. എന്നാൽ മുതലാളിയും തൊഴിലാളിയും തമ്മിൽ നടക്കുന്ന വിനിമയം കൂടാതെ, മറ്റനേകം വിധത്തിലുള്ള വിനിമയങ്ങളും സമൂഹത്തിൽ നടക്കുന്നുണ്ടു്. വിനിമയത്തിന്റെ പൊതുസ്വഭാവം ചിത്രീകരിച്ചുകൊണ്ടല്ലാതെ, മുതലാളി—തൊഴിലാളിബന്ധം അപഗ്രഥിക്കുക വിഷമമാണെന്നു മാർക്സിനു ബോധ്യമായി. ഈ വിധത്തിൽ നാം, 'മൂലധനം' ഒന്നാം വാല്യത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ അധ്യായത്തിലെത്തിച്ചേരുന്നു. ചരക്കുകളെപ്പറ്റിയാണു് ഈ അധ്യായം. കൈമാറ്റംചെയ്യുന്നതിനുള്ള സാധനങ്ങളാണു ചരക്കുകൾ. അങ്ങനെ വിനിമയത്തിലേക്കു മാർക്സ് നേരിട്ടു കടക്കുകയായി. വിനിമയം പണത്തിന്റെ സഹായത്തോടു കൂടി നടത്തപ്പെടുന്നതായതിനാൽ പണത്തിനെക്കുറിച്ചും ചർച്ച ചെയ്യേണ്ടതായിവന്നു. ഒന്നാമധ്യായത്തിലെ ചർച്ചകൾക്കു ശേഷം, പുസ്തകത്തിന്റെ ബാക്കി ഭാഗം മുഴുവൻ മൂലധന—തൊഴിൽബന്ധത്തെ അതിന്റെ കേവലവും അവികല്പവുമായ രൂപത്തിൽ വിശകലനം ചെയ്യുന്നതിനു വേണ്ടി നീക്കിവെച്ചിരിക്കുകയാണു്.

മേല്പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങളിൽ നിന്നും ഒരു സംഗതി വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടു്. അതായതു്, മൂലധനം ഒന്നാംവാല്യത്തിലെ അപഗ്രഥനഫലങ്ങൾക്കു് ഒരേകദേശ സ്വഭാവമേയുള്ളൂ. യഥാർഥസമൂഹത്തിൽ നിന്നു കൂടുതൽ വസ്തുതകൾ ഉൾപ്പെടുത്തുകയാണെങ്കിൽ, ഈ ഫലങ്ങളിൽ ചിലതിനെങ്കിലും വ്യത്യാസങ്ങളുണ്ടായേക്കാം. അതുകൊണ്ടു്, ഭാവിയെക്കുറിച്ചുള്ള കൃത്യമായ പ്രവചനങ്ങളായി അവയെ കണക്കാക്കുന്നതു തെറ്റാണു്. ഈ വാസ്തവം മനസ്സിലാക്കാതെ, മൂലധനത്തിലെ നിഗമനങ്ങളുടെ പേരിൽ ഒട്ടുവളരെ വാദപ്രതിവാദങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വളർച്ചയോടൊപ്പം തൊഴിലാളിവർഗത്തിന്റെ ദുരിതം കൂടിവരുമെന്നുള്ള മാർക്സിന്റെ അഭിപ്രായം തന്നെ ഉദാഹരണമായെടുക്കാം. തൊ

ഴിലാളികളുടെ അഭിവൃദ്ധി, മാർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ പൊള്ളത്തരത്തിനു തെളിവായി ചിലർ പൊക്കിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. മാർക്സിസ്റ്റുകളാകട്ടെ മാർക്സിന്റെ പ്രസ്താവനകളെ സാധൂകരിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ വിചിത്രമായ ചില വാദഗതികളാണ് ഉന്നയിച്ചിട്ടുള്ളതു്. വാസ്തവത്തിൽ ഇതിന്റെയൊന്നും യാതൊരാവശ്യവുമില്ല. 'മറ്റെല്ലാ നിയമങ്ങളെയും പോലെ, ഈ നിയമവും പരിതഃസ്ഥിതികൾക്കനുസരിച്ച് ഭേദഗതി ചെയ്യേണ്ടിവരും. പക്ഷേ അക്കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റിയല്ല ഇവിടെ നമുക്കു നോക്കാനുള്ളതു്', എന്നു മാർക്സു തന്നെ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

മൂല്യസിദ്ധാന്തം

മനുഷ്യന്റെ മൗലികപ്രവൃത്തി ജീവിതമാർഗം തേടുകയെന്നതാണു്. അധ്വാനം കൊണ്ടു് മനുഷ്യൻ തനിക്കാവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നു. ഓരോ സാധനത്തിന്റെയും ഉപയോഗം അതിന്റെ പ്രത്യേക ഗുണങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറുന്നതിനു് ഓരോ സാധനവും ഓരോ വിധത്തിലുപയോഗപ്പെടുന്നു. ഈ വിധത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ, സാധനങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ ഗുണപരമായ വൈജാത്യങ്ങൾ കാണാം. വിഭിന്ന ഗുണങ്ങളുള്ള സാധനങ്ങൾ നിർമിക്കുന്നതിനു വിഭിന്ന രീതിയിലുള്ള അധ്വാനവും ആവശ്യമാണു്.

എന്നാൽ സാധനങ്ങളുടെ ഗുണപരമായ വ്യത്യാസങ്ങളല്ല ധനശാസ്ത്രത്തിൽ ചർച്ചചെയ്യപ്പെടുന്നതു്. സാമൂഹികബന്ധങ്ങളുടെ സ്വഭാവം അവയിൽ നിന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. ഒരു സമൂഹത്തിൽ നിർമിക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ സാധനങ്ങളും ആത്യന്തികമായി ഉപഭോഗത്തിനുള്ളവയാണെങ്കിലും, ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നവരായിരിക്കുകയില്ല, പലപ്പോഴും ഉപയോഗിക്കുന്നവർ. ഒരു സാധനം നിർമിച്ചുകഴിഞ്ഞു്, അതു വിനിമയം ചെയ്യപ്പെടുകയാണു് ആധുനിക സമൂഹത്തിലെ പതിവു്. വിനിമയത്തിനു വേണ്ടി നിർമിക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു് ചരക്കുകൾ എന്നാണു പറയാറുള്ളതു്. വിനിമയത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം, ഉപഭോഗത്തിനാവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങൾ ഉപഭോക്താക്കൾക്കു ലഭിക്കുകയെന്നതാണു്. ഉപഭോക്താവിന്റെ കൈകളിൽ എത്തിച്ചേരുന്നതിനു മുൻപു്, നിർമിക്കപ്പെട്ട സാധനങ്ങൾ പല കൈകളിലൂടെ കടന്നുപോകേണ്ടതായി വന്നേക്കാം. ഉപഭോക്താവിനു മാത്രമേ ആ സാധനത്തിന്റെ ഗുണപരമായ വശത്തിൽ നേരിട്ടു് താത്പര്യമുണ്ടാവുകയുള്ളൂ. ഉല്പാദകനും, അയാളെത്തുടർന്നു് വിനിമയത്തിന്റെ പല ഘട്ടങ്ങളിൽ ആ സാധനം കൈവശംവെക്കാനിടയായ മറ്റെല്ലാപേർക്കും ആ സാധനത്തിന്റെ പാരിമാണികമായ അംശത്തിൽ മാത്രമാണു താത്പര്യം. പക്ഷേ സാധനങ്ങളുടെ പാരിമാണികമായ മൂല്യം എങ്ങനെയാണു നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു്? എല്ലാ സാധനങ്ങൾക്കും സമാനമായ ഒരു ധർമമേയുള്ളൂ. അവയെല്ലാം മനുഷ്യാധ്വാനത്തിന്റെ ഫലങ്ങളാണെന്നതാണാധർമം. അധ്വാനം പല വിധത്തിൽപ്പെട്ടതായിരിക്കുമെങ്കിലും, അവയെല്ലാം അധ്വാനം തന്നെ; ഗുണപരമായ വ്യത്യാസങ്ങൾക്കതീതമായ, കേവലവും സാമൂഹികവും ആയ അധ്വാനം. സമൂഹത്തിലെ മൊത്തം അധ്വാനത്തിന്റെ അംശങ്ങളാണു് ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന

ഓരോ ചരക്കും. മൊത്തം അധ്വാനം ആവശ്യത്തിനുള്ള സാധനങ്ങളും നിർമിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കപ്പെടണം. ഇതിനു സമൂഹത്തിൽ ചില ചിട്ടകളും സമ്പ്രദായങ്ങളും ആവശ്യമാണു്. ഈ ചിട്ടകളും സമ്പ്രദായങ്ങളും ഓരോ കാലഘട്ടത്തിലും ഓരോ വിധത്തിലായിരിക്കും. ആധുനികഘട്ടത്തിൽ, മുതലാളിത്തത്തിന്റെ രൂപമാണു് സമൂഹം കൈക്കൊണ്ടിട്ടുള്ളതു്.

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ സവിശേഷതകളാണു് സ്വകാര്യഉല്പാദനവും സ്വകാര്യവിനിമയവും. ഉല്പാദനോപാധികളും സ്വകാര്യഉടമയിലായിരിക്കുക, ഉല്പാദനം സ്വകാര്യസംരംഭങ്ങൾ വഴി നടത്തുക, ഉല്പന്നങ്ങൾ സ്വകാര്യക്കണക്കിൽ വിനിമയംചെയ്യപ്പെടുക—ഇതാണു രീതി. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയിൽ സാധനങ്ങൾക്കു രണ്ടു ഭാവങ്ങളുണ്ടു്. ഒന്നു്, ഉപയോഗയോഗ്യമായ സാധനങ്ങളെന്ന ഭാവം; രണ്ടു്, വിനിമയത്തിനു വിനിയോഗിക്കാവുന്ന 'ചരക്കു'കളെന്ന ഭാവം. രണ്ടാമത്തെ ഭാവം മാത്രമായി ഒരു സാധനത്തിനു കൈവരികയില്ല. ചരക്കുകളായി വിനിയോഗിക്കപ്പെടാൻ സാധിക്കുന്നതു്, ഓരോ ചരക്കിലും സാമൂഹികാധ്വാനത്തിന്റെ അംശം അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതു കൊണ്ടാണു്. ഈ അംശമാണു് അതിന്റെ വിനിമയമൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതു്. ഈ അംശം കണക്കാക്കുന്നതിനു് ചരക്കുല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ചെലവാക്കപ്പെട്ട അധ്വാനത്തിന്റെ സമയം കണക്കാക്കിയാൽ മതിയാകും. മടിയനായ ഒരാൾ കൂടുതൽ സമയം കൊണ്ടു് നിർമിക്കുന്ന സാധനത്തിൽ, അക്കാരണം കൊണ്ടു് കൂടുതലധ്വാനം അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതായി കണക്കാക്കാൻ പാടില്ല. ഒരു സാധനത്തിന്റെ വിനിമയമൂല്യം അതിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള ''സാമൂഹികമായി ആവശ്യമുള്ള അധ്വാനസമയമാണു്''. ഒരു ഉപയോഗമൂല്യം ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു് സാമൂഹികോല്പാദനത്തിനു നിലവിലുള്ള സാഹചര്യങ്ങളിൽ ശരാശരി നിലവാരത്തിലുള്ള കഴിവും താല്പര്യവും അനുസരിച്ചു് വേണ്ടിവരുന്ന അധ്വാനസമയത്തെ സാമൂഹികമായി ആവശ്യമുള്ള അധ്വാനസമയമെന്നു് മാർക്സു് നിർവചിച്ചിരിക്കുന്നു. ശരാശരി നിലവാരത്തിൽ നിന്നുയർന്നു നില്ക്കുന്ന അധ്വാനത്തെ ശരാശരി അധ്വാനത്തിന്റെ ഗുണിതങ്ങളായി കണക്കാക്കാവുന്നതാണെന്നു മാർക്സു് കരുതി. ചില ആളുകളുടെ അധ്വാനം ശരാശരി വിതാനത്തിൽ നിന്നുയർന്നുനില്ക്കുന്നതിനു് രണ്ടു കാരണങ്ങളുണ്ടാകാം. ഒന്നു്, ജന്മസിദ്ധമായ കഴിവുകളും; രണ്ടു്, മെച്ചപ്പെട്ട പരിശീലനം. ജന്മസിദ്ധമായ കഴിവുകളും കൊണ്ടുണ്ടായ വ്യത്യാസം കണക്കാക്കുന്നതിനു് സാധാരണ കഴിവുള്ളവരെയും കൂടുതൽ കഴിവുള്ളവരെയും ഓരോ ജോലിയിലേർപ്പെട്ടിയാൽ മതി. കൂടുതൽ കഴിവുള്ളയാൾ സാധാരണക്കാരൻ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനെക്കാൾ എത്ര കൂടുതലുല്പാദിപ്പിക്കുന്നുവോ, അതനുസരിച്ചയാളുടെ അധ്വാനം സാധാരണ അധ്വാനത്തിന്റെ എത്ര മടങ്ങെന്നു നിശ്ചയിക്കാവുന്നതാണു്. നേരെ മറിച്ചു് രണ്ടു ജോലിക്കാരുടെ കഴിവുകളിൽ കാണുന്ന വ്യത്യാസം, ഒരാൾക്കു സിദ്ധിച്ച പ്രത്യേകപരിശീലനത്തിന്റെ ഫലമാണെങ്കിൽ പരിശീലനം സിദ്ധിച്ചയാൾ, അയാളുടെ സ്വന്തം അധ്വാനത്തിനു പുറമെ അയാളുടെ കൂടിയ ഉല്പാദനസാമർഥ്യത്തിനു കാരണക്കാരായ തന്റെ പരിശീലകരുടെ അധ്വാനത്തിന്റെ ഒരംശം കൂടി വിനിയോഗിക്കുന്നതായി കണക്കാക്കണം. ഉല്പാദനശേഷിയിലുള്ള

വ്യത്യാസങ്ങളും ജന്മസിദ്ധമായ കഴിവുകളുടെയും പരിശീലനത്തിന്റെയും ഫലമായിരിക്കും പലപ്പോഴും. കഴിവിന്റെയും പരിശീലനത്തിന്റെയും ഫലങ്ങളും അല്പാല്പമായും വികലമായും അസ്പഷ്ടമായും മാത്രമേ ഉല്പാദനത്തിൽ പ്രതിഫലിക്കുകയുള്ളൂ. അതുകൊണ്ടാണ് പല തരത്തിലുള്ള അധ്വാനം സാധാരണ രീതിയിലുള്ള അധ്വാനത്തിന്റെ ഗുണിതങ്ങളായോ അംശങ്ങളായോ നാട്ടുനടപ്പനുസരിച്ച് ഉല്പാദകൻ അറിയാതെ തന്നെ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടുകൊള്ളുമെന്ന് മാർക്സ് അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്. റിക്കാർഡോയുടെ അഭിപ്രായവും ഏതാണ്ടിതുപോലെ തന്നെയായിരുന്നു. ഇതു് അധ്വാനമൂല്യവാദത്തെ അപ്പാടെ അടിയറവെക്കുന്നതിനു തുല്യമാണെന്നു നിരൂപകർ പലപ്പോഴും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ ഈ അഭിപ്രായത്തിൽ അപാകതയൊന്നുമില്ലെന്നാണ് പോൾ സ്വീസി (Paul Sweezy) യെപ്പോലുള്ള മാർക്സിസ്റ്റ് ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയിട്ടുള്ളതു്.

ഉൽപാദനക്ഷമതയുടെ കാര്യത്തിൽ പല വിതാനങ്ങളിൽ നില്ക്കുന്ന അധ്വാനത്തെ, ശരാശരിനിലവാരത്തിലുള്ള അശിക്ഷിതാധ്വാനമായി മാറ്റുവാൻ സിദ്ധാന്തപരമായി വിഷമമില്ലെന്നു സ്ഥാപിച്ചതിനു ശേഷം എളുപ്പത്തിനു വേണ്ടി ഇനിയങ്ങോട്ടു് എല്ലാത്തരം അധ്വാനവും സരളവും അശിക്ഷിതവുമായ അധ്വാനമായി കണക്കാക്കാം എന്നു മാർക്സ് പറയുന്നു. പല തരത്തിലുള്ള അധ്വാനം നിലവിലില്ലാത്തതുകൊണ്ടല്ല, താനുദ്ദേശിക്കുന്ന അപഗ്രഥനത്തിനത്തരം വ്യത്യാസങ്ങളും കണക്കാക്കുകയെന്നതു് അനുപേക്ഷണീയമല്ലാത്തതുകൊണ്ടു മാത്രമാണു് മാർക്സ് ഈ നിലപാടു് സ്വീകരിച്ചതു്. യഥാർഥ സ്ഥിതിഗതികളോടു് കുറേക്കൂടി അടുത്തുവരുന്ന അപഗ്രഥനത്തിനു് ഈ വ്യത്യാസങ്ങളും കണക്കാക്കേണ്ടതായി വരുമെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല.

ചരക്കുകളുടെ ദ്വിവൃത്യം

ഉപയോഗമൂല്യങ്ങളാണു ചരക്കുകളും; ഒപ്പം വിനിമയമൂല്യങ്ങളുമാണവ. ഈ ദ്വൈതഭാവം ചില വിചിത്രവിശ്വാസങ്ങൾക്കു് ഇടയാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നാണു മാർക്സിന്റെ അഭിപ്രായം. സമുദായത്തിലെ അധ്വാനശക്തി പലതരം ഉല്പാദനമാർഗങ്ങളിലായി വിഭജിക്കപ്പെടുന്ന രീതിയിൽ നിന്നാണു് ചരക്കുകൾക്കു വിനിമയമൂല്യം സിദ്ധിക്കുന്നതു്. സ്വകാര്യസ്വത്തും സ്വകാര്യസംരംഭങ്ങളും ഇല്ലാത്ത ഒരു വ്യവസ്ഥിതിയിൽ സ്വകാര്യക്കണക്കിലുള്ള വിനിമയവും കാണുകയില്ല. വിനിമയമൂല്യം ഒരു പ്രത്യേക സാമൂഹിക വ്യവസ്ഥയുടെയും സാമൂഹിക ബന്ധത്തിന്റെയും പ്രതിഫലനമാണു്. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ ഓരോ ഉല്പാദകനും അയാളുടെ യുക്തിക്കനുസരണമായി ഉല്പാദനകർമത്തിലേർപ്പെടുന്നു. മറ്റുല്പാദകരുമായി അയാൾക്കു നേരിട്ട സമ്പർക്കമില്ല. ഓരോ ഉല്പാദകന്റെയും അധ്വാനം, സമൂഹത്തിന്റെ മൊത്തം അധ്വാനത്തിന്റെ അംശമാണെന്ന വസ്തുത വെളിപ്പെടുന്നതു് ചരക്കുകൾ വിനിമയംചെയ്യപ്പെടുന്നതിലൂടെയാണു്. ചരക്കുകൾ തമ്മിൽ വിനിമയത്തിലൂടെ ബന്ധപ്പെടുമ്പോൾ, വാസ്തവത്തിൽ ആ ബന്ധ

ത്തിനു പുറകിലുള്ളതു് സമൂഹത്തിലെ പല രംഗങ്ങളിൽ പലതരം ജോലികളിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ആളുകളുടെ സാമൂഹിക ബന്ധമാണു്. ഒരോ ഉല്പാദകനും തന്റെ സഹജീവികളുമായി 'കമ്പോള'ത്തിൽക്കൂടെ മാത്രമേ ബന്ധപ്പെടുന്നുള്ളു. വിലകളും വിനിമയം ചെയ്യപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളും ആണു് കമ്പോളത്തിലെ പ്രധാന കാര്യങ്ങൾ; കച്ചവടത്തിനു ചരക്കുകൾ കൊണ്ടുവരുന്ന ആളുകൾ വെറും ഉപാധികൾ മാത്രം. വിലകളും ചരക്കുകളും മാറിമറിഞ്ഞു കൊണ്ടിരിക്കും. ഉല്പാദകരുടെ ഇഷ്ടത്തിനും പ്രവൃത്തിക്കും അതീതമാണു് ഈ മാറ്റങ്ങൾ. ഈ മാറ്റങ്ങൾക്കൊത്തു് സമൂഹത്തിലെ തങ്ങളുടെ നില ശരിപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളാൻ ഓരോ ഉല്പാദകനും നിർബന്ധനാകും. ഉല്പാദനപ്രക്രിയ മനുഷ്യന്റെ നിയന്ത്രണത്തിലായിരിക്കുകയെന്നതിനു പകരം, ഉല്പാദനപ്രക്രിയ മനുഷ്യനെ നിയന്ത്രിക്കുകയെന്നതാണു് ഈ സമൂഹത്തിലെ ക്രമം. ചരക്കുകളുടെ തേർവാഴ്ചയാണു് ഈ നാട്ടിൽ; ഉല്പാദകർ ചരക്കുകളുടെ ആജ്ഞാനുവർത്തികളും. ഈയവസ്ഥയിൽ ഉല്പാദകർ ചരക്കുകളുടെ മേധാവിത്വം ഒരു സ്വാഭാവികകാര്യമായി എടുക്കുകയും, അവയുടെ മാറ്റത്തിനൊത്തു മാറാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ചരക്കുകൾക്കു് അവയ്ക്കില്ലാത്ത ഒരു ദിവ്യത്വം ആരോപിക്കപ്പെടുന്നതു് ഇങ്ങനെയാണു്. ഈ ദിവ്യത്വാരോപത്തിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു് ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ, സാമ്പത്തികകാര്യങ്ങളിൽ ഗവണ്മെൻറുകൾ പോലും ഇടപെടുന്നതു് അനാവശ്യമാണെന്നും അവയെ കമ്പോളത്തിന്റെ 'സ്വാഭാവിക' നിയമങ്ങൾക്കു വിട്ടുകൊടുക്കണമെന്നും വാദിച്ചതു്. അതുപോലെ മുതലാളിത്തത്തിന്റെ സവിശേഷതകളായ പാട്ടം, കൂലി, ലാഭം, പലിശ തുടങ്ങിയ ഏർപ്പാടുകൾക്കു് അവയ്ക്കില്ലാത്ത ഒരു സാർവലൗകികസ്വഭാവം കല്പിച്ചുകൊടുക്കാനും ഈ 'ദിവ്യത്വാരോപം' ഇടനൽകിയിട്ടുണ്ടു്. സാധനങ്ങൾക്കു വ്യക്തിത്വമാരോപിക്കുന്നതിന്റെ ഏറ്റവും നല്ല ഉദാഹരണം ഉല്പാദകഘടകങ്ങളെ ഭൂമി, അധ്വാനം, മൂലധനം എന്നിങ്ങനെ വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നതു തന്നെ. ഇതിലോരോന്നും അതിന്റെ യജമാനനു് വരുമാനമുണ്ടാക്കുന്നു എന്നാണു സങ്കല്പം. മാർക്സ് ഇങ്ങനെ പറയുന്നു. ''ശ്രീമാൻ മൂലധനവും ശ്രീമതി ഭൂമിയും വെറും വസ്തുക്കളായിരിക്കുകയും എന്നാലതേ സമയം സാമൂഹികകഥാപാത്രങ്ങളെന്ന നിലയിൽ അവരുടെ പേക്കൂത്തുകൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുന്ന വെളിവില്ലാത്ത, വഷളായ വാല്യം വേലുമില്ലാത്ത ലോകമാണിതു്.''

'ചരക്കുകളുടെ പ്രപഞ്ചം' സമത്വസുന്ദരമാണെന്നാണു് പൊട്ടന്നു തോന്നുക. എല്ലാവരും ചരക്കുകളുടെ ഉടമസ്ഥർ; യജമാന-ഭൃത്യബന്ധങ്ങൾക്കിവിടെ സ്ഥാനമില്ല. തൊഴിലാളിക്കു വിൽക്കുവാൻ തൊഴിലെന്ന ചരക്കു് കൈവശമുണ്ടു്. തൊഴിലിനതിന്റെ യഥാർഥ മൂല്യം പ്രതിഫലമായിക്കിട്ടാൻ, വിനിമയത്തിന്റെ നിയമം ശരിയായും നീതിപൂർവകമായും നടന്നുവെന്നയാൾക്കും സമാധാനിക്കാം. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥ സൃഷ്ടിക്കുന്ന ഈ ധാരണയെ ആസ്പദമാക്കി അതിനെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനു വേണ്ട നിയമാവലികൾ അടങ്ങുന്ന വലിയ ഒരു കോട്ട തന്നെ പണിതുയർത്തപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്.

ചരക്കുകളുടെ ദ്വൈതഭാവം—ഉപയോഗമൂല്യവും വിനിമയമൂല്യവും—സൃഷ്ടിക്കുന്ന വൈഷമ്യങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അവയിലൊന്നിനെ സാർവത്രി

കമൂല്യം ആയി സ്വീകരിക്കുന്നു. ഓരോ ചരക്കിലും അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന സാമൂഹികാധ്വാനാംശത്തെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ശേഷി ഇതിനു കല്പിക്കപ്പെട്ടുന്നു. ഈ ശേഷി ലഭിക്കുന്ന ചരക്ക് വിനിമയമൂല്യത്തിന്റെ വാഹനമായിത്തീരുകയായി. ഈ നില വന്നുകഴിഞ്ഞാൽ സാമൂഹികാധ്വാനത്തിന്റെ വിഭിന്നാംശങ്ങളായ ചരക്കുകളെല്ലാം ഒരേ ചരക്കിന്റെ പല തുകകളായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഈ ചരക്കിനു പണമെന്നാണു പേരു്. ''വിനിമയപ്രക്രിയയിൽ ചരക്കുകൾ സ്വയം സൃഷ്ടിക്കുന്ന വിനിമയമൂല്യത്തിന്റെ ഘനീഭൂതരൂപമാണിതു്.'' എന്നാണു് മാർക്സിന്റെ അഭിപ്രായം.

മിച്ചമൂല്യം

ചരക്കുകളുല്പാദിപ്പിക്കുകയും അവ വിറ്റു പണമുണ്ടാക്കുകയും പണമുപയോഗിച്ചാവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുകയും ചെയ്യുക എന്ന രീതി മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിയിൽ മാത്രമല്ല ഉള്ളതു്. എന്നാൽ മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയിൽ ഈ രീതിക്കു സമൂലമായ ഒരു ഭാവവ്യത്യാസം സംഭവിക്കുന്നുണ്ടു്. ഓരോ ഉല്പാദകനും തന്റെ അധീനത്തിലുള്ള സൗകര്യങ്ങളുപയോഗിച്ചു് സ്വതന്ത്രമായ ഉല്പാദനം നടത്തുന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥിതിയിൽ, ഇടപാടുകൾ തുടങ്ങുന്നതും അവസാനിക്കുന്നതും ചരക്കുകളിലാണു്. താനുണ്ടാക്കിയ സാധനങ്ങൾ തനിക്കുപയോഗമില്ലാത്തവയായഗ്രിനാലും, അവയ്ക്കു പകരം ഉപയോഗമുള്ളവ കിട്ടണമെന്നുള്ളതിനാലുമായിരിക്കും ഒരോരുത്തരും വിനിമയത്തിലേർപ്പെടുന്നതു്. ഈ വിധത്തിലുള്ള ഇടപാടുകളെ മാർക്സ് പ്രതീകാത്മകമായി ച-പ-ച (C. M. C.) (ചരക്കു്—പണം—ചരക്കു്) എന്നു വിളിക്കുന്നു. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ ഇതല്ല രീതി. മുതലാളി പണവുമായി കമ്പോളത്തിലിറങ്ങി ചരക്കുകൾ—അധ്വാനശക്തിയും മറ്റുല്പാദനോപാധികളും—വാങ്ങുകയും അവയുപയോഗിച്ചു് ഉല്പാദനം നടത്തിയതിനു ശേഷം, ആ ഉല്പന്നവുമായി കമ്പോളത്തിൽ മടങ്ങിച്ചെന്നു് അതു വിറ്റു പണമാക്കുകയും ചെയ്യുകയാണു്. ചരക്കുകൾ വാങ്ങാൻ മുടക്കിയ പണവും ഉല്പന്നങ്ങൾ വിറ്റു കിട്ടിയ പണവും തുല്യമാണെങ്കിൽ, മുതലാളിയുടെ പ്രയത്നം വെറും പാഴ്വേലയാണു്. മുതലാളിക്കിതിൽ താത്പര്യം കാണുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതിനർഥം ആദ്യം മുടക്കുന്ന പണത്തെക്കാൾ ഒടുവിൽ തിരിച്ചു കിട്ടുന്ന പണം കൂടുതലാണെന്നാണു്. ഈ പ്രക്രിയയ്ക്കു് പ-ച-പ-M-C-M (പണം-ചരക്കു്-പണം) എന്നാണു് മാർക്സ് പേർ നൽകിയിരിക്കുന്നതു്. മുടക്കുന്ന പണവും ഈടാക്കുന്ന പണവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസമാണു് (പ-ച) മിച്ചമൂല്യം. മുതലാളിയുടെ ആദായമാർഗം ഇതല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല. ഉല്പാദനത്തിലയാൾക്കു് താത്പര്യമുണ്ടാകുന്നതും ഇതു കൊണ്ടു മാത്രമാണു്. കൂടുതൽ കൂടുതൽ ആദായമുണ്ടാക്കുകയെന്നതാണു് അയാളുടെ ഉന്നം. വാങ്ങുന്ന ചരക്കുകളുടെയോ അവകൊണ്ടുല്പാദിപ്പിക്കുന്ന സാധനങ്ങളുടെയോ ഉപയോഗമൂല്യത്തിൽ മുതലാളിയ്ക്കു യാതൊരു താത്പര്യവുമുണ്ടാകേണ്ട കാര്യമില്ല. വിനിമയമൂല്യം മാത്രമാണയാളുടെ നോട്ടം.

ഈ വാദത്തിൽ അല്പം അപാകത തോന്നുന്നില്ലേ? ചരക്കുകൾ വിനിമയം ചെയ്യപ്പെടുന്നു അവയിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള സാമൂഹികാധ്വാനത്തിന്റെ അളവിനെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണു്. തുല്യമായ അളവിൽ അധ്വാനമൂല്യം അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ചരക്കുകളുടെ വിനിമയമൂല്യവും തുല്യമാണു്. എന്നിരിക്കെ ചരക്കുകൾ വിനിമയം ചെയ്യുന്നതു മൂലം മിച്ചമൂല്യമുണ്ടാകാൻ നിവൃത്തിയില്ല. എന്നാൽ വിനിമയത്തിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു് മിച്ചമൂല്യം ഉണ്ടാകുന്നതെന്നനുഭവം തെളിയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ അനുഭവത്തിനു കാരണമെന്താണു്?

വാങ്ങുന്ന വിലയിൽ കൂട്ടി വിറ്റതുകൊണ്ടാണു് മിച്ചമൂല്യമുണ്ടാകുന്നതെന്നു പറയാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഓരോ മുതലാളിയും തന്റെ ഉല്പന്നങ്ങൾ 10 ശതമാനം ലാഭം കണക്കാക്കി വില്ക്കുന്നുവെന്നിരിക്കട്ടെ. വിൽക്കുമ്പോൾ കിട്ടുന്ന മിച്ചം, വാങ്ങുമ്പോൾ ചോർന്നുപോകും. വിലനിലവാരം പൊതുവേ വർധിക്കുമെന്നില്ലാതെ ആർക്കും ഈ നയം കൊണ്ടു പ്രയോജനമുണ്ടാവുകയില്ല.

യന്ത്രസാമഗ്രികൾ, പദാർഥങ്ങൾ, അധ്വാനശക്തി എന്നിവയാണല്ലോ മുതലാളി വാങ്ങുന്നതു്. പദാർഥങ്ങളിൽ നിന്നു മിച്ചമുണ്ടാവുമോ? വാങ്ങുമ്പോൾ പദാർഥങ്ങൾക്കെത്ര മൂല്യമുണ്ടായിരുന്നുവോ അത്രയും മൂല്യം മാത്രമേ ഉല്പാദനപ്രക്രിയയിലൂടെ പദാർഥങ്ങളിൽ നിന്നുല്പന്നത്തിലേക്കു പകരുകയുള്ളൂ. മിച്ചമൂല്യത്തിന്റെ ഉറവിടം പദാർഥങ്ങളാകാൻ തരമില്ല. ഇതുപോലെ തന്നെയാണു് യന്ത്രസാമഗ്രികളുടെ കാര്യവും. യന്ത്രസാമഗ്രികളും പദാർഥങ്ങളും തമ്മിലൊരു വ്യത്യാസമേയുള്ളൂ. ഒരേ യന്ത്രസാമഗ്രികൾ ഒന്നിൽ കൂടുതൽ തവണ ഉല്പാദനപ്രക്രിയയിൽ ഉപയോഗിക്കാം. പദാർഥങ്ങളുടെ ഉപയോഗം ഒറ്റത്തവണകൊണ്ടു തീർന്നുപോകുന്നു. എങ്കിലും പദാർഥങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലെന്നപോലെ, യന്ത്രസാമഗ്രികളും അവയിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള മൂല്യത്തിൽ കൂടുതലായി ഒട്ടുംതന്നെ മൂല്യം ഉല്പന്നത്തിലേക്കു സംക്രമിപ്പിക്കുന്നില്ല. ശേഷിക്കുന്നതു് അധ്വാനശേഷി മാത്രമാണു്.

അധ്വാനശേഷിയും അധ്വാനവും ഒന്നല്ല. ദഹനശക്തിയും ദഹനവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം അവയ്ക്കു തമ്മിലുണ്ടു്. മുതലാളി കമ്പോളത്തിൽ നിന്നു വാങ്ങുന്നതു് അധ്വാനശക്തിയാണു്, അധ്വാനമല്ല. മറ്റെല്ലാറ്റിനുമെന്നപോലെ അധ്വാനശക്തിക്കും അതിന്റെ തനിവില അഥവാ മൂല്യം കൊടുത്തു തന്നെയാണു് മുതലാളി വാങ്ങുന്നതു്. അധ്വാനശക്തിയെന്നു പറയുന്നതു ജോലി ചെയ്യാനുള്ള തൊഴിലാളിയുടെ കഴിവിനെയാണു്. എന്താണയാൾ ചെയ്യേണ്ടതെന്നു മുതലാളി പിന്നീടു കല്പിക്കും. തൊഴിലാളിയുടെ കഴിവു വിലയ്ക്കുവാങ്ങുകയെന്നു പറയുന്നതിന്റെ അർഥം ഒരനിശ്ചിതകാലത്തേക്കു്—ഒരു ദിവസത്തേക്കോ, ഒരാഴ്ചത്തേക്കോ മറ്റോ—തൊഴിലാളിയെ ജോലിക്കെടുക്കുന്നുവെന്നാണു്. ഇപ്രകാരം ജോലിക്കെടുക്കുമ്പോൾ അയാൾക്കു കൂലി നിശ്ചയിക്കുന്നതെങ്ങനെയാണു്? മറ്റെല്ലാ സാധനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലുമെന്നപോലെ ഇവിടെയും തൊഴിലാളിയുടെ അധ്വാനശക്തിയെന്ന ചരക്കിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള അധ്വാനമാനത്തിന്റെ മൂല്യം. അധ്വാനശക്തി ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതിനു്, അഥവാ തൊഴിൽ ചെയ്യുവാനുള്ള

കരുത്തു് തൊഴിലാളിക്കണ്ടാകുന്നതിനു് വേണ്ടിവരുന്ന അധ്വാനം നിശ്ചയിക്കേണ്ടതു് തൊഴിലാളിയുടെ നിത്യോപയോഗസാധനങ്ങളും വച്ചുകൊണ്ടാണു്. ആഹാരം, വസ്ത്രം, വിറകു്, വെളിച്ചം, വീടു് തുടങ്ങിയ അയാളുടെ ആവശ്യങ്ങളും ഒരു ദിവസത്തേയ്ക്കു നിറവേറുന്നതിനു് എത്രയധ്വാനം വേണ്ടിവരുന്നുവോ, അത്രയും അധ്വാനമാണു് തൊഴിലാളിയുടെ ഒരു ദിവസത്തെ അധ്വാനശക്തിയുടെ മൂല്യം. ഈ മൂല്യമാണു് അധ്വാനശക്തി വിലയ്ക്കുവാങ്ങുമ്പോൾ തൊഴിലാളിക്കു പ്രതിഫലമായി മുതലാളി നൽകുന്നതു്. ഇവിടെ കബളിപ്പിക്കലൊന്നുമില്ല. പിന്നെ എങ്ങനെ മിച്ചമൂല്യമുണ്ടാക്കുന്നു?

ഒരുദാഹരണം പരിശോധിക്കാം. തൊഴിലാളിയുടെ നിത്യോപയോഗസാധനങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന അധ്വാനമാണു് അയാളുടെ അധ്വാനശക്തിയുടെ മൂല്യം. ഈ തുക, വിനിമയമൂല്യമായി നൽകി, മുതലാളി അധ്വാനശക്തി വിലയ്ക്കു വാങ്ങുന്നു. ഇത്രയും വിനിമയമൂല്യം, ആറു മണിക്കൂർ നേരത്തെ അധ്വാനം കൊണ്ടു് തൊഴിലാളി ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നുവെന്നിരിക്കട്ടെ. ഇതിന്റെ അർഥം തന്റെ അധ്വാനശക്തിയുടെ പ്രതിഫലമായി ലഭിച്ച വിനിമയമൂല്യത്തിനു തുല്യമായ മൂല്യം തൊഴിലാളി തന്റെ ആദ്യത്തെ ആറു മണിക്കൂർ നേരത്തെ അധ്വാനം കൊണ്ടുല്പാദിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു വെന്നാണു്. എന്നാലിവിടെവെച്ചു് അധ്വാനം നിറുത്തിക്കൊള്ളണമെന്നു മുതലാളിയെ അനുശാസിക്കുന്ന ഒരു നിയമവുമില്ല. ഇവിടെ വെച്ചു് ഉല്പാദനം നിറുത്തിയാൽ ഉൽപന്നം വിറ്റുകിട്ടുന്ന പണവും അധ്വാനശക്തിക്കു പ്രതിഫലമായി നൽകിയ പണവും തുല്യമായിരിക്കും. മിച്ചമൂല്യം കാണുകയുമില്ല. പക്ഷേ, ഇങ്ങനെ സംഭവിക്കേണ്ട കാര്യമില്ല. തൊഴിലാളിയുടെ അധ്വാനശക്തി ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിലേക്കാണു് മുതലാളി വാങ്ങിയിട്ടുള്ളതു്. ആദ്യത്തെ ആറു മണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞു്, മറ്റൊരാറു മണിക്കൂർ കൂടി അയാളെക്കൊണ്ടു് പണിയെടുപ്പിക്കാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ മുതലാളി അങ്ങനെ ചെയ്യും. രണ്ടാമത്തെ ആറു മണിക്കൂർ നേരം കൊണ്ടു് ഉല്പാദിപ്പിച്ച ചരക്കുകൾ അധ്വാനശക്തിക്കു നൽകിയ മൂല്യത്തിന്റെ തുകയ്ക്കു പുറമേ മിച്ചമായി മുതലാളിക്കു് കൈവശം വെക്കാം. അതു വിറ്റു പണമാക്കിയാൽ അത്രയും പണം മിച്ചമൂല്യമായി കൈവശം കാണുകയും ചെയ്യും. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ തൊഴിലാളിക്കു് അയാൾക്കു കിട്ടുന്ന കൂലിയേക്കാൾ കൂടുതൽ ഉല്പാദിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നതു കൊണ്ടും ഉല്പന്നത്തിന്റെ അവകാശി മുതലാളി ആയതുകൊണ്ടുമാണു് മുതലാളിക്കു മിച്ചമൂല്യം കിട്ടുന്നതു്. ഇക്കാരണത്താൽ തൊഴിലാളിയുടെ ജോലിസമയം രണ്ടു ഭാഗങ്ങളായി കണക്കാക്കാം; ഒരു ഭാഗം, തന്റെ കൂലിക്കുള്ള വേല; മറേറ ഭാഗം മുതലാളിക്കു കിട്ടുന്ന മിച്ചം.

മിച്ചമൂല്യനിരക്കു്

പണവുമായി കമ്പോളത്തിലെത്തുന്ന മുതലാളി സാധനസാമഗ്രികളും അധ്വാനശക്തിയും വാങ്ങുന്നു. ഉല്പാദനത്തിനുള്ള മൂലധനമാണിവ. സാധനസാമഗ്രികൾ ഉല്പാദനത്തിനുപയോഗിച്ചതു കൊണ്ടു് മൂല്യം വർധിക്കുന്നില്ല. സാധനസാമഗ്രികളെന്ന നിലയിലായാലും, ഉല്പാദനത്തിനുശേഷം ഉല്പന്നത്തിന്റെ ഭാഗമെന്നുള്ള

നിലയിലായാലും അവയുടെ മൂല്യത്തിനു മാറ്റമുണ്ടാകുന്നില്ല. ഉല്പാദനപ്രക്രിയയിൽ മൂല്യത്തിനു മാറ്റം വരാത്ത മൂലധനത്തിന്റെ ഈ ഭാഗത്തിനു് അഭേദമൂലധനം എന്ന പേരാണു മാർക്സു് നൽകിയിരിക്കുന്നതു്. അധ്വാനശക്തിയുടെ കാര്യം ഇങ്ങനെയല്ല. അതിന്റെ വിനിമയമൂല്യത്തിനേക്കാൾ കൂടുതലാണു് അതു പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന ചരക്കിന്റെ വിനിമയമൂല്യം. ഇക്കാരണത്താൽ സഭേദമൂലധനം എന്നു് അതിനെ വിളിക്കുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞ അഭിപ്രായങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ നിർമിക്കപ്പെടുന്ന ചരക്കുകളുടെ മൂല്യത്തെ മൂന്നു ഭാഗങ്ങളായി തരംതിരിക്കാം. ഒന്നു്, അഭേദമൂലധനം; രണ്ടു്, സഭേദമൂലധനം; മൂന്നു്, മിച്ചമൂല്യം അതായതു്,

$\underset{\text{അ}}{C} + \underset{\text{ഭേ}}{V} + \underset{\text{മി}}{S} =$ മൊത്തമൂല്യം.

അധ്വാനശക്തി വാങ്ങുകയും ഉല്പാദനാവശ്യങ്ങൾക്കായി അതു വിനിയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു കൊണ്ടു മാത്രമാണു് മിച്ചമൂല്യമുണ്ടാകുന്നതു്.

'മിച്ചമൂല്യ'മെന്ന ഈ പ്രതിഭാസം മുതലാളിത്തത്തിന്റെ മാത്രം പ്രത്യേകതയല്ല. ഏതു തരം സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയിലും, വികാസത്തിന്റെ ഒരു ഘട്ടത്തിൽ ഇതു കണ്ടുതുടങ്ങും. തൊഴിലാളിക്കു് അയാളുടെ ഉപഭോഗാവശ്യങ്ങളിൽ കവിഞ്ഞ ഉല്പന്നങ്ങളും നിർമിക്കുന്നതിനു കഴിയുമ്പോൾ, മിച്ചമൂല്യം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. എന്നാലിപ്രകാരം തൊഴിലാളി സൃഷ്ടിക്കുന്ന മിച്ചമൂല്യം, മുതലാളിയുടെ പക്കൽ എത്തിച്ചേരുന്നതു് മുതലാളിത്തസമ്പ്രദായത്തിന്റെ മാത്രം പ്രത്യേകതയാണു്. ഉൽപാദനോപാധികളും കൈവശം വെക്കുന്നതിനും തൊഴിലാളിയിൽ നിന്നു് അയാളുടെ അധ്വാനശക്തി ഒരു ചരക്കെന്ന നിലയിൽ വാങ്ങുന്നതിനും മുതലാളിക്കു കഴിയുന്നതിന്റെ ഫലമാണിതു്.

മിച്ചമൂല്യവും സഭേദമൂലധനവും തമ്മിലുള്ള ആനുപാതികബന്ധം മിച്ചമൂല്യനിരക്കു നിശ്ചയിക്കുന്നു. നാലു മണിക്കൂർ നേരത്തെ അധ്വാനം കൊണ്ടു് അധ്വാനശക്തിയുടെ വിനിമയമൂല്യത്തിനു തുല്യമായ ഉല്പന്നവും അടുത്ത നാലു മണിക്കൂർ നേരത്തെ അധ്വാനം കൊണ്ടു മിച്ചമൂല്യവും സൃഷ്ടിക്കുകയാണു് ഒരു തൊഴിലാളി ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ, മിച്ചമൂല്യനിരക്കു് ഇങ്ങനെ നിർവചിക്കാം.

മിച്ചമൂല്യനിരക്കു് (rate of surplus value) $= \frac{\text{മിച്ചമൂല്യം}}{\text{സഭേദമൂലധനം}} = \frac{S}{V}$

അതായതു്, $\frac{4 \text{ മണിക്കൂർ}}{4 \text{ മണിക്കൂർ}}$; 100 ശതമാനം.

അധ്വാനശക്തിയുടെ വിനിമയമൂല്യത്തിനു തുല്യമായ ഉല്പന്നം നിർമിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന അധ്വാനസമയത്തിനു്, അവശ്യാധ്വാനസമയം എന്നാണു് മാർക്സു് നല്കിയിരിക്കുന്ന പേരു്.

മിച്ചമൂല്യം വർധിപ്പിക്കുകയെന്നതിലാണു് മുതലാളിവർഗത്തിന്റെ ജന്മസാക്ഷാത്ക്കാരം. അതിനുവേണ്ടി തൊഴിലാളികളെക്കൊണ്ടു പണിയെടുപ്പിക്കുക, ഉല്പന്നങ്ങളും വിറ്റു പണമാക്കുക വീണ്ടും ആ പണം കൊണ്ടു തൊഴിലാളികളെ പണിയിലേർപ്പെടുത്തുക എന്ന രീതിയിലുള്ള പ്രവർത്തനം ഇടവിടാതെ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും.

ഇതിനും പുറമേ ഓരോ തവണയും തൊഴിലാളികളിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന മിച്ചമൂല്യം എത്രത്തോളം വർധിപ്പിക്കാമോ അത്രത്തോളം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനും മുതലാളിമാർ ശ്രമിക്കുകയെന്നതു സ്വാഭാവികമാണു്. കൂടുതൽ നേരം ജോലിചെയ്യിക്കുക, കൂടുതൽ കഠിനമായി ജോലിചെയ്യിക്കുക എന്നീ നയങ്ങളും കൊണ്ടു് ഇതു കുറെയൊക്കെ സാധിച്ചുവെന്നു വരാം. ഈ രീതിയിൽ വർധിക്കുന്ന മിച്ചമൂല്യത്തിനു് നിരപേക്ഷമിച്ചമൂല്യം എന്നാണു് മാർക്സ് പേരിട്ടിരിക്കുന്നതു്. മറ്റൊരു മാർഗം, അധ്വാനശക്തിക്കു നൽകുന്ന പ്രതിഫലത്തിൽ (വേതനത്തിൽ) അടങ്ങിയിട്ടുള്ള വിനിമയമൂല്യം കുറയ്ക്കുകയെന്നതാണു്. തൊഴിലാളിയുടെ ആഹാരാദികാര്യങ്ങൾക്കുള്ള വക ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന അധ്വാനസമയം കുറയ്ക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞാൽ, തൊഴിലാളിയുടെ ഉല്പന്നത്തിലെ മിച്ചമൂല്യം ആപേക്ഷികമായി വർധിക്കും. ഇതിനെ ആപേക്ഷിക മിച്ചമൂല്യം എന്നു വിളിക്കാം. നിരപേക്ഷമിച്ചമൂല്യവും ആപേക്ഷിക മിച്ചമൂല്യവും വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു മുതലാളിവർഗം ഒരുമിച്ചും ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കും നടത്തുന്ന ശ്രമങ്ങളാണു് മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥയുടെ വികാസപ്രക്രിയയെ നയിക്കുന്നതു്.

സദ്ദേമൂലധനമാണു് മിച്ചമൂല്യത്തിന്റെ ഉറവിടമെന്ന മാർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തം മുതലാളിമാരുടെ അനുഭവത്തിനു നിരക്കുന്നതല്ലെന്നു തോന്നാം. എത്ര തൊഴിലാളികളും എത്രനേരം പണിയെടുക്കുന്നുവെന്നതാണു് ഒരു സമൂഹത്തിലെ മൊത്തം ലാഭം നിശ്ചയിക്കുന്ന കാര്യമെന്നു് വിശ്വസിക്കുക വിഷമമാണു്. മാത്രമല്ല, തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണം കുറച്ചാലുടനെ ലാഭം കുറഞ്ഞുപോകുമെന്ന വസ്തുത ഒരു മുതലാളിയും വകവെച്ചുതരികയുമില്ല. മിക്കപ്പോഴും ലാഭം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗമായിരിക്കുമിതു്.

മിച്ചമൂല്യവും ലാഭവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം മാർക്സ് 'ദാസ് ക്യാപ്പിറ്റ'ലിന്റെ മൂന്നാം വാല്യത്തിന്റെ ഒടുവിൽ മാത്രമേ വിസ്തരിക്കുന്നുള്ളൂ. ഒരു സമൂഹത്തിലെ മൊത്തം ലാഭമെന്നു പറയുന്നതു് അതിലെ മൊത്തം മിച്ചമൂല്യം തന്നെയാണു്. എന്നാൽ ഓരോ മുതലാളിയും ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന മിച്ചമൂല്യവും അയാൾക്കു ലഭിക്കുന്ന മിച്ചമൂല്യവും തമ്മിൽ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കാം. ലാഭവും മിച്ചമൂല്യവും തമ്മിലുള്ള മൗലികമായ ബന്ധത്തെക്കുറിച്ചു് അറിവില്ലാത്തതുകൊണ്ടാകാം ഓരോ മുതലാളിയും ലാഭം, വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു് ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കു ശ്രമം നടത്തുന്നതു്. ഇതു് പൊതുവേയുള്ള ലാഭനിരക്കു താഴ്ത്തിക്കൊണ്ടു വരുന്നതിനു് മാത്രമേ പര്യാപ്തമാവൂ! ആപേക്ഷിക മിച്ചമൂല്യം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമത്തിൽ ഇതു തെളിഞ്ഞു കാണാം.

തൊഴിലാളിയുടെ അധ്വാനശക്തിയുടെ വിനിമയമൂല്യം കുറയ്ക്കുകയെന്നതാണല്ലോ സാപേക്ഷിക മൂലധനം കുറയ്ക്കുകയെന്നതിന്റെ അർഥം. അധ്വാനശക്തിയുടെ വിനിമയമൂല്യം ആഹാരാദിസാധനങ്ങളിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള അധ്വാനസമയമാണു്. ഈ അധ്വാനസമയം കുറയ്ക്കണമെങ്കിൽ, അതായതു കുറഞ്ഞ അധ്വാനം കൊണ്ടു് അത്രയും സാധനങ്ങൾ നിർമിക്കണമെങ്കിൽ, തൊഴിലാളികളുടെ ഉല്പാദനക്ഷമത വർധിക്കണം. ഉല്പാദനസങ്കേതങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തിയെങ്കിൽ മാത്രമേ, ഉല്പാദനക്ഷമത വർധിക്കുകയുള്ളൂ. സാങ്കേതികനിലവാരം മെച്ചപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ഉല്പാദനരീതി കൂടുതൽ മൂലധനപ്രധാനമാവുകയാണു പതിവു്. അതാ

യതു് അഭേദമൂലധനവും സഭേദമൂലധനവും തമ്മിലുള്ള അനുപാതം കൂടിവരും. ഏതെങ്കിലും ഒരു മുതലാളി തന്റെ ഉല്പാദനരീതി ഇപ്രകാരം മാറ്റിയാൽ, അധ്വാനശക്തിയ്ക്കു് അയാളം നൽകുന്ന പ്രതിഫലത്തിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള വിനിമയമൂല്യം കുറയും. മറ്റുള്ളവർ പുതിയ രീതി സ്വീകരിച്ചു നടപ്പാക്കാത്തിടത്തോളം കാലം, അയാളം നിർമിച്ചുവില്ക്കുന്ന ചരക്കിന്റെ വില്പനവിലയിൽ തീരെ അഗണ്യമായ കുറവേ ഉണ്ടാവുകയുള്ളൂതാനും. അങ്ങനെ അയാൾക്കു കൂടുതൽ മിച്ചമൂല്യം കിട്ടാനിടയാകുന്നു.

എന്നാൽ ഈ സ്ഥിതി തുടർന്നു നില്ക്കുകയില്ല. മത്സരത്തിന്റെ ഫലമായി മറ്റു മുതലാളിമാരും പുതിയ മാർഗങ്ങളം സ്വീകരിക്കാൻ നിർബദ്ധരായിത്തീരും. എല്ലാവരും പുതിയ രീതി ഏർപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞാൽ ആദ്യം ചിലർ മാത്രം അനുഭവിച്ചുവന്നിരുന്ന അധികമിച്ചമൂല്യം നിർമാജനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. സമൂഹത്തിലെ ഉല്പാദനപ്രക്രിയ പൊതുവേ കൂടുതൽ മൂലധനപ്രധാനമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ ആശയങ്ങളം കൂടുതൽ വ്യക്തമാകണമെങ്കിൽ മാർക്സിന്റെ മറ്റു ചില നിർവചനങ്ങളം കൂടി മനസ്സിലാക്കേണ്ടതുണ്ടു്. മിച്ചമൂല്യവും സഭേദമൂലധനവും തമ്മിലുള്ള അനുപാതമാണല്ലോ മിച്ചമൂല്യനിരക്കു്. അതുപോലെ ഉല്പാദനഗതിയെ സാരമായി ബാധിക്കുന്ന മറെറാരു കാര്യമാണു് അഭേദമൂലധനവും സഭേദമൂലധനവും തമ്മിലുള്ള അനുപാതം.

$$\frac{C}{C+V}\left(\frac{\text{അഭേദമൂലധനം}}{\text{അഭേദമൂലധനം}+\text{സഭേദമൂലധനം}}\right)\left(\frac{\text{അ}}{\text{അ}+\text{സ}}\right)$$

എന്നിതിനെ നിർവചിക്കാം. ഈ അനുപാതത്തിനു് മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം എന്നാണു് പേർ. ആപേക്ഷികമിച്ചമൂല്യം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമത്തിൽ ആദ്യം ഓരോ മുതലാളിയുടെയും ഉല്പാദനശാലയിലും പിന്നീടു സാമ്പത്തികമണ്ഡലത്തിലുടനീളവും മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം ഉയർന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. അതായതു് അഭേദമൂലധനം സഭേദമൂലധനത്തെ അപേക്ഷിച്ചു് ആനുപാതികമായി വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. മൂലധനം വർധിക്കുന്നതോടൊപ്പം മിച്ചമൂല്യത്തിന്റെ ശതമാനത്തോതു് കുറഞ്ഞുവരിക എന്നുള്ളതായിരിക്കും ഇതിന്റെ ഫലം.

മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയിൽ നിർണായകപ്രാധാന്യമുള്ള മറെറാരു കാര്യമാണു് ലാഭനിരക്കു്. ഒരു സമൂഹത്തിലെ മൊത്തം ലാഭവും മൊത്തം മിച്ചമൂല്യവും ഒന്നുതന്നെയാണു്. എന്നാൽ മിച്ചമൂല്യനിരക്കും ലാഭനിരക്കും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടു്. മിച്ചമൂല്യത്തിന്റെ നിരക്കുകണക്കാക്കുന്നതിനു് മിച്ചമൂല്യത്തെ സഭേദമൂലധനം കൊണ്ടു് ഹരിച്ചാൽ മതി. എന്നാൽ മുതലാളിമാർക്കു് മിച്ചമൂല്യനിരക്കിനേക്കാളം കൂടുതൽ താല്പര്യമുള്ള കാര്യം ലാഭനിരക്കാണു്. മുടക്കുന്ന മൊത്തം മൂലധനത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ലാഭത്തിന്റെ നിരക്കെത്രയാണെന്നാണു് അവക്കറിയേണ്ടതു്. മൊത്തം മിച്ചമൂല്യത്തെ, മൊത്തം മൂലധനം കൊണ്ടു ഹരിക്കുമ്പോൾ ലാഭനിരക്കു കിട്ടുന്നു. ഇതിനെ,

$$\frac{\text{മിച്ചമൂല്യം (Surplus Value)}}{\text{അഭേദമൂലധനം (Constant Capital)} + \text{സഭേദമൂലധനം Variable Capital)},}$$

$\frac{S}{C+V}$ അഥവാ $\frac{\text{മി}}{\text{അ}+\text{സ}}$

എന്ന നിർവചിക്കാം. ലാഭനിരക്ക് നിശ്ചയിക്കുന്നതിൽ രണ്ടു കാര്യങ്ങളും പ്രധാനമാണ്. ഒന്നു മിച്ചമൂല്യത്തിന്റെ; രണ്ടു്; മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം. എല്ലാ മുതലാളിമാരും ഒരേ നിരക്കിൽ മിച്ചമൂല്യമുല്പാദിപ്പിക്കുകയും എല്ലാ ഉല്പാദനശാഖകളിലും മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം സമമായിരിക്കുകയും ചെയ്താൽ, മിച്ചമൂല്യവും ലാഭനിരക്കും തമ്മിൽ എപ്പോഴും ഒരേ രീതിയിലുള്ള ബന്ധമുണ്ടായിരിക്കും. എന്നാൽ മിച്ചമൂല്യത്തോതും, ജൈവയോഗവും ഓരോ രംഗത്തും വ്യത്യാസപ്പെട്ടാണിരിക്കുന്നതെങ്കിൽ, ലാഭനിരക്കും മിച്ചമൂല്യനിരക്കും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം ഓരോയിടത്തും ഓരോ വിധത്തിലായിരിക്കും. ഓരോ മുതലാളിയും ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന മിച്ചമൂല്യത്തിന്റെ തോതു് എന്തായിരുന്നാലും സാമ്പത്തികമണ്ഡലത്തിലെ മത്സരത്തിന്റെ ഫലമായി അവർക്കെല്ലാം ഒരേ തോതിലുള്ള ലാഭനിരക്കു മാത്രമേ ലഭിക്കുകയുള്ളൂ. ഈ പരിതസ്ഥിതികളിൽ ചരക്കുകളുടെ വില്പനവിലകൾക്കും അവയുടെ യഥാർഥമൂല്യങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലാതായിത്തീരുന്നു. മത്സരത്തിന്റെ ഫലമായി നിലവിൽവരുന്ന വിലകളെ 'ഉല്പാദനവിലകൾ' എന്നു വിളിക്കുന്നു. യഥാർഥമൂല്യം നിശ്ചയിക്കുന്നതു് അ + സ + മി (C + V + S) ആണെങ്കിൽ ഉല്പാദനവിലകൾ നിശ്ചയിക്കുന്നതു്
അ + സ + ലാ (C + V + P) ആണു്.

ചരക്കുകളുടെ മൂല്യങ്ങളും ഉല്പാദനവിലകളും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടാകുന്നതെങ്ങനെയെന്നു താഴെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന സാരണിയിൽ നിന്നു കൂടുതൽ വ്യക്തമാവും.

	അശ്ലേഷ മൂലധനം	സശ്ലേഷ മൂലധനം	മൊത്തം മൂലധനം	മിച്ചമൂല്യനിരക്കു് (ശതമാനം)	മിച്ചമൂല്യം ജൈവയോഗം ശതമാനം		ഉല്പന്നത്തിന്റെ മൂല്യം	ലാഭനിരക്കു്	ഉല്പാദനവിലകൾ
ഉല്പാദനശാല I	80	20	100	20	80	4	104	5	105
,, II	60	40	100	20	60	8	108	5	105
,, III	70	30	100	20	70	6	106	5	105
,, IV	90	10	100	10	90	2	102	5	105
ആകെ	300	100	400	20	75	20	420	20	420

നാലു് ഉല്പാദകർ ഒരേ സാധനം നിർമിക്കുന്നു എന്നു വെക്കുക. ഓരോരുത്തരുടെയും മൊത്തം മുതൽമുടക്കു് 100 ആണെന്നും സങ്കല്പിക്കുക. എന്നാൽ ഓരോ ഉല്പാദനശാലയിലും മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം വിഭിന്നമായിരിക്കുന്നു. മിച്ചമൂല്യനിരക്കെല്ലായിടത്തും 20 ശതമാനം തന്നെ. അഭേദമൂലധനം മുഴുവൻ ഒരു തവണത്തെ ഉപയോഗം കൊണ്ടു് തീർന്നുപോകുന്നു എന്നുകൂടി സങ്കല്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈ ഉദാഹരണത്തിൽ മത്സരമില്ലാത്ത ഒരു സ്ഥിതിയായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഓരോ ചരക്കും അതിന്റെ യഥാർഥ മൂല്യത്തിനു വില്ക്കപ്പെടുമായിരുന്നു. ആദ്യത്തെ ഉല്പാദകൻ 104, രണ്ടാമത്തെയാൾ 108 എന്നിങ്ങനെ അവരവരുടെ ചരക്കുകൾക്കു വില നിശ്ചയിച്ചുകൊള്ളും. എന്നാൽ മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു വ്യവസ്ഥിതിയിൽ ഒരേ സാധനത്തിനു് പല വിലകളുണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. നാലു് ഉല്പാദകരും കൂടി ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന മിച്ചമൂല്യം, നാലു പേർക്കുമായി ഒരുപോലെ വിഭജിക്കപ്പെട്ടുപോവുകയെന്നതായിരിക്കും ഇവിടെ സംഭവിക്കുക. നമ്മുടെ ഉദാഹരണത്തിൽ ആകെ മിച്ചമൂല്യം 20 ആണു്. ഇതു നാലുപേർക്കായി വീതിച്ചുപോവുകയും ഓരോരുത്തർക്കും 5 വീതം കിട്ടുകയും ഇതിന്റെ ഫലമായി എല്ലാപേർക്കും 105 എന്ന ഉല്പാദനവില കിട്ടുകയും ചെയ്യുന്നു. മൊത്തം മൂല്യവും മൊത്തം ഉല്പാദനവിലകളുമായി വ്യത്യാസമില്ല. മൊത്തം ലാഭവും മൊത്തം മിച്ചമൂല്യവും ഒരേതുക തന്നെയാണു്. എങ്കിലും ഓരോ ഉല്പാദകനും ഉണ്ടാകുന്ന മിച്ചമൂല്യവും അയാൾക്കു് ഈടാകുന്ന മിച്ചമൂല്യവും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടു്. വിനിമയമൂല്യവും ഉല്പാദനവിലകളുമായി വ്യത്യാസമുള്ളതിനു പുറമേ ഉല്പാദനവിലകളും കമ്പോളവിലകളും തമ്മിലും വ്യത്യാസങ്ങളുണ്ടാകാം. ചോദനപ്രദാനങ്ങളുടെ ഏറ്റക്കുറവനുസരിച്ചു് കമ്പോളവിലകൾ പൊങ്ങിയും താണുമായിരിക്കും. എങ്കിലും കമ്പോളവിലകൾ എപ്പോഴും ഉല്പാദനവിലകളെ ചുറ്റിപ്പറ്റി നില്ക്കുകയേ ഉള്ളൂ.

മൂലധനസമ്പാദനം

പണമുണ്ടാക്കുകയെന്നതാണല്ലോ മുതലാളിവർഗത്തിന്റെ ജീവിതവ്രതം. ദൈവവും ദൈവദൂതന്മാരും പുണ്യവാളന്മാരുമെല്ലാം മുതലാളിമാർക്കു് പണം മാത്രമാണെന്നാണു് മാർക്സു് എഴുതിയിട്ടുള്ളതു്. എന്നാൽ പണമുണ്ടാക്കുകയും വളരുകയും ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഈ വ്യഗ്രത വിസ്തരിക്കുന്നതിനു മുമ്പു് സമൂഹത്തിലെ വിഭിന്ന ഉല്പാദനശാഖകൾ തമ്മിലുള്ള ആശ്രയത്വത്തിന്റെ സ്വഭാവം വിശദമാക്കേണ്ടതാണെന്നു മാർക്സു് വിചാരിച്ചു. അതിനുവേണ്ടി മൂലധനം വർധിക്കാത്ത വെറും പുനരുല്പാദനം മാത്രം നടക്കുന്ന ഒരു സമൂഹത്തിന്റെ ചിത്രം വിവരിക്കുവാനാണു് മാർക്സു് ശ്രമിച്ചതു്.

ക്വെനേയുടെ സാമ്പത്തികസാരണി മാർക്സിനെ വളരെ ആകർഷിച്ചു. വളരെ നല്ല ആശയങ്ങളോ സിദ്ധാന്തങ്ങളോ അവതരിപ്പിച്ചുകളഞ്ഞു എന്നു ധനശാസ്ത്രത്തെ ആരും കുറ്റപ്പെടുത്തുകയില്ലെങ്കിലും ഈ സാമാന്യനിയമത്തിനൊരപവാദമാണു് സാമ്പത്തികസാരണി എന്നായിരുന്നു മാർക്സിന്റെ അഭിപ്രായം. ഈ സാരണിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു് വെറും പുനരുല്പാദനത്തെ സംബന്ധിച്ച തന്റെ സിദ്ധാന്തം മാർക്സു് അവതരിപ്പിച്ചതു്.

ഒരു സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയിലെ ഉല്പാദനത്തെ മൂലധനസാമഗ്രികളും നിർമിക്കുന്ന ശാഖയും, ഉപഭോഗസാധനങ്ങളും നിർമിക്കുന്ന ശാഖയുമെന്നു് പൊതുവെ രണ്ടായി വേർതിരിക്കാം. ഒന്നാമത്തെ ശാഖയിൽ മൂലധനസാമഗ്രികളും രണ്ടാമത്തെതിൽ ഉപഭോഗസാധനങ്ങളുമാണു് നിർമിക്കുന്നതെന്നു് വിചാരിക്കുക. രണ്ടു ശാഖകളിലും ഉപയോഗിക്കപ്പെടേണ്ട അഭേദ്യമൂലധനം നിർമിക്കേണ്ട ചുമതല ഒന്നാം ശാഖയ്ക്കാണു്. രണ്ടു ശാഖകളിലും ജോലിചെയ്യുന്നവരുടെയും മുതലാളിമാരുടെയും ഉപഭോഗാവശ്യങ്ങൾക്കു് വേണ്ട വകകളും ഉല്പാദിപ്പിക്കേണ്ട ചുമതല രണ്ടാമത്തെ ശാഖയുടേതും. ഈ വ്യവസ്ഥ ഇങ്ങനെ എഴുതാം:

അ1 + സ1 + മി1 = I–ാംശാഖയിലെ ഉല്പന്നം
അ2 + സ2 + മി2 = II–ാംശാഖയിലെ ഉല്പന്നം

സമഹത്തിലെ മൊത്തം മൂലധനവും ഉണ്ടാകേണ്ടതു് ഒന്നാംശാഖയിൽ നിന്നാണു്. അതു കൊണ്ടു് അ1 + അ2 = സ1 + സ1 + മി1 (1)
അതുപോലെ, രണ്ടു ശാഖകളിലുമുള്ള മുതലാളിമാരുടെയും തൊഴിലാളികളുടെയും ഉപഭോഗാവശ്യങ്ങൾ നടക്കേണ്ടതു് രണ്ടാംശാഖയിലെ ഉല്പന്നംകൊണ്ടുവേണം. അതുകൊണ്ടു്

സ1 + മ1 + സ2 + മി2 (2)

മേൽക്കൊടുത്ത രണ്ടു സമവാക്യങ്ങളിൽ നിന്നു സാമാന്യഘടകങ്ങൾ നീക്കം ചെയ്താൽ,
അ2 = സ1 + മി1 എന്നു കിട്ടും. ഇതാണു് വെറും പുനരുല്പാദനത്തിന്റെ സന്തുലനവ്യവസ്ഥ.

ഈ വ്യവസ്ഥയെ ഇങ്ങനെ വ്യാഖ്യാനിക്കാം. ഒന്നാം ശാഖയിൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന ആളുകളുടെ വരുമാനം സ1 ആണു്. ആ ശാഖയിലെ മുതലാളിമാരുടെ വരുമാനം മി1. ഒന്നാംശാഖയിൽ ഉപഭോഗസാധനങ്ങൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു് സ1 + മി1 കൊടുത്തു് തത്തുല്യമായ ഉപഭോഗസാധനങ്ങൾ രണ്ടാം ശാഖയിൽ നിന്നുവേണം വാങ്ങുക. രണ്ടാം ശാഖയിലാകട്ടെ, ഉപഭോഗസാധനങ്ങൾ മാത്രമേ ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ അവിടെ ഉല്പാദനം നടക്കണമെങ്കിൽ, അഭേദ്യമൂലധനം വേണം. അതു് ഒന്നാം ശാഖയിൽ നിന്നു വേണം ലഭിക്കുക. ഒന്നാംശാഖയിൽ നിന്നു വാങ്ങേണ്ട അഭേദ്യമൂലധനം അ1 ആണു്. അപ്പോൾ സ1 + മി1–ന തുല്യമായ ഉപഭോഗസാധനങ്ങൾ രണ്ടാം ശാഖ ഒന്നാം ശാഖയ്ക്കു നൽകുകയും അ1–ന തുല്യമായ മൂലധനസാമഗ്രികൾ ഒന്നാം ശാഖ, രണ്ടാം ശാഖയ്ക്കു പകരം നൽകുകയും വേണം. ഈ തുല്യത പാലിക്കപ്പെട്ടുമെങ്കിൽ പുനരുല്പാദനം ഏറ്റക്കുറവുകൾ കൂടാതെ തുടർന്നുപോകാൻ കഴിയുന്നതാണു്. ഇവിടെ ചില കാര്യങ്ങൾ എടുത്തു പറയേണ്ടതുണ്ടു്. ഒന്നാമതായി, അഭേദ്യമൂലധനം മുഴുവൻ ഒരൊറ്റത്തവണയിലെ ഉല്പാദനപ്രക്രിയകൊണ്ടു നിശ്ശേഷം തീർന്നുപോകുന്നുവെന്നു സങ്കല്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. രണ്ടു്, മുതലാളിമാർക്കു ലഭിക്കുന്ന വരുമാനം (മി1 + മി2) മുഴുവനും അവർ ഉപഭോഗത്തിനു ചെലവിടുന്നുവെന്നാണു് ഈ ഉദാഹരണത്തിലെ വിവക്ഷ. ഈ വിവക്ഷ മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ

തീരെ അവാസ്തവവും അസംഗതവുമാണെന്ന കാര്യം പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

വെറും പുനരുല്പാദനം മാത്രം നടക്കുന്ന ഒരു സാങ്കല്പികവ്യവസ്ഥയിൽ മിച്ചം വെയ്ക്കോ പുതിയ മൂലധനനിക്ഷേപങ്ങളോ ഉണ്ടാവുകയില്ല. മൂലധനത്തിന്റെ തുക വ്യത്യാസമില്ലാതെ തുടർന്നുപോവുക മാത്രമാണിവിടെ. മുതലാളിമാർ തങ്ങളുടെ വരുമാനത്തിൽ നിന്നും മിച്ചംവെച്ചാൽ ഈ അടിസ്ഥാനം തെറ്റും. വെറും ഉല്പാദനം മാത്രം നടക്കുമ്പോഴും വിനിമയം നടക്കുന്നതു് ഉപയോഗമൂല്യ (use value)ത്തിനു വേണ്ടിയാണു്; വിനിമയമൂല്യത്തിനു വേണ്ടിയല്ല.

മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ ഓരോ മുതലാളിയുടെയും മാന്യതയും പദവിയും അയാളുടെ മൂലധനത്തിന്റെ തുകയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു; പ്രത്യേകിച്ചും മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ആദ്യഘട്ടങ്ങളിൽ. ഉപഭോഗം കഴിയുന്നത്ര ഉപേക്ഷിക്കുകയും കിട്ടുന്ന മിച്ചമൂല്യം മുഴുവനും മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു വിനിയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്നതാണു് മൂലധനം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഏക മാർഗം. എന്നാൽ മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥ കുറെ പുരോഗമിച്ചു കഴിയുമ്പോഴേക്കും സമൂഹത്തിലെ ഉപഭോഗത്തിന്റെ പൊതുനിലവാരം ഉയർന്നിരിക്കും. ധനാഢ്യന്മാരായ മുതലാളിമാരുടെ പദവിയുടെ മാനദണ്ഡം മൂലധനം മാത്രമല്ല, അവരുടെ പ്രൗഢിയും ആഡംബരവും കൂടിയാണെന്ന നില വന്നുചേരുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ മൂലധനം വർധിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയാണോ അതല്ല ആഡംബരച്ചെലവുകളും ചെയ്യുകയാണോ വേണ്ടതെന്ന പ്രശ്നം ഓരോ മുതലാളിയുടെയും മനസ്സിൽ ഒരു കീറാമുട്ടിയായിത്തീരുന്നു. ചെലവാക്കിയാൽ മൂലധനവർധനവിന്റെ ഗതിവേഗം കുറഞ്ഞുപോവും; ചെലവാക്കാതിരുന്നാൽ മാന്യതപോവും.

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ മൂലധനരൂപീകരണത്തിന്റെ ഉറവിടം ഉപഭോഗവർജനം ആണെന്ന അഭിപ്രായക്കാരാണല്ലോ. ഉപഭോഗത്തിനുള്ള സകല സൗകര്യങ്ങളുമുള്ളപ്പോഴും അതു വേണ്ടെന്നുവെയ്ക്കുന്നതു് ത്യാഗബുദ്ധികൊണ്ടാണെന്ന ഒരു ധനി ഈ അഭിപ്രായത്തിലടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്. മാർക്സിനു് ഈ വീക്ഷണഗതി അരോചകമായിത്തോന്നിയതിൽ അതിശയിക്കാനില്ല. മുതലാളിമാർ ഉപഭോഗം ഉപേക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെന്ന പ്രസ്താവത്തോടു് മാർക്സിനു് എതിർപ്പൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. പക്ഷേ അതു സമൂഹത്തിന്റെ നന്മയ്ക്കു വേണ്ടി അവർ അനുഷ്ഠിക്കുന്ന സേവനമാണെന്നു പറഞ്ഞുവെയ്ക്കുന്നതു് മുതലാളിമാരുടെ മാനസികാവസ്ഥയെക്കുറിച്ചുള്ള അജ്ഞതകൊണ്ടോ, അല്ലെങ്കിൽ തെറ്റിദ്ധാരണ പരത്തണമെന്ന മനപ്പൂർവമായ ഉദ്ദേശ്യം കൊണ്ടോ ആണു്. മുതലാളിമാർ ഉപഭോഗം കുറയ്ക്കുന്നതും സമ്പാദിച്ചുകൂട്ടുന്നതും ത്യാഗബുദ്ധികൊണ്ടല്ല, സ്വന്തം സംതൃപ്തിക്കുവേണ്ടിയാണു്. ഉപഭോഗം വർധിപ്പിക്കുകയെന്നതാണു് അവർക്കു വേദനാജനകമായ കാര്യം.

മുതലാളിമാരുടെ സമ്പാദനവ്യഗ്രത മൂലം പുനരുൽപാദനത്തിനു വിനിയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള മൂലധനം (പണം) വർധിക്കുമ്പോഴും അഭേദ്യമൂലധനവും സഭേദ്യമൂലധനവും കൂട്ടുതൽ വേണ്ടിവരുന്നു. അഭേദ്യമൂലധനം ആവശ്യാനുസരണം ഉൽപാദിപ്പിക്കാൻ കഴിയും. എന്നാൽ സഭേദ്യമൂലധന (അധ്വാനശക്തി) ത്തിന്റെ കാര്യം

അങ്ങനെയല്ല. ആവശ്യത്തിനനുസരിച്ച് പെട്ടെന്ന തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണം വർധിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല. അങ്ങനെ വരുമ്പോഴും, മൂലധനം വളരെ വേഗം വർധിച്ചുവരുന്ന അവസരങ്ങളിൽ വേതനനിരക്ക് അധ്വാനത്തിന്റെ യഥാർഥ വിനിമയമൂല്യത്തിൽ നിന്നുയരുന്നതിനു് ഇടയായേക്കാം.

എന്നാലിങ്ങനെ സംഭവിക്കുക വിരളമാണു്. കാരണം മൂലധനം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു്, മുതലാളിവർഗം സ്വാഭാവികമായി കൈക്കൊള്ളുന്ന രീതി ഉൽപാദനത്തിന്റെ സാങ്കേതികനിലവാരം ഉയർത്തുകയെന്നതാണു്. സാങ്കേതിക നിലവാരമുയർത്തുന്നതിനുള്ള ശ്രമം പലപ്പോഴും മൂലധനപ്രധാനമായ ഉൽപാദനരീതികളിൽ കലാശിക്കുന്നു. അതായതു് മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം കൂടുന്നുവെന്നർഥം. ഇതിന്റെ ഫലമായി, മൂലധനവർധനവിന്റെ ഏറിയ പങ്കും അതേ മൂലധനത്തിനുവേണ്ടി വിനിയോഗിക്കപ്പെടാൻ ഇടയാകുന്നു. സതേമൂലധനത്തിനു് അതേമൂലധനത്തിനുണ്ടാകുന്നിടത്തോളം ചോദനവർധനവുണ്ടാകുന്നില്ല. ഉൽപാദനത്തിൽ സതേമൂലധനത്തിന്റെ പങ്കു് ആപേക്ഷികമായി കുറഞ്ഞുപോകുന്നു. തന്മൂലം, ഉല്പാദനരീതിയിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടായില്ലെങ്കിൽ അനുഭവപ്പെടുമായിരുന്നിടത്തോളം ചോദനവർധനവു് അധ്വാനശക്തിയിലുണ്ടാകുന്നില്ല.

മൂലധനം വർധിക്കുന്നതിനനുസരിച്ചു് കൂടുതൽ കൂടുതൽ തൊഴിലാളികളും ഉൽപാദനത്തിനാവശ്യമായി വരുമെന്നും, എന്നാൽ ഈ പ്രവണത മൂലം വേതനനിരക്കുകളിൽ സ്ഥായിയായ വർധനവുണ്ടാകാത്ത വിധത്തിൽ ജനസംഖ്യ വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്നുമായിരുന്നു ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ മതം. ജനസംഖ്യയെപ്പറ്റിയുള്ള ഈ മാൽത്തൂസിയൻമതം മനുഷ്യരാശിക്കു അപമാനമാണെന്നു മാർക്സ് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ആവശ്യാനുസരണം ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ഒരു സാധനമല്ല, തൊഴിലാളിയും അധ്വാനശക്തിയും. പക്ഷേ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ നിഗമനത്തോടു മാർക്സും യോജിക്കുകയാണുണ്ടായതു്. എങ്കിലും അതിനു് അദ്ദേഹം കണ്ടെത്തിയ കാരണം വിഭിന്നമാണു്.

മാർക്സിന്റെ വിശകലനത്തിൽ, തൊഴിലാളികളിൽ ഒരു വിഭാഗം തൊഴിലില്ലാതെ കഴിയുന്നതിനിടയാക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേക സ്വഭാവം മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയിൽ അന്തർലീനമായിരിക്കുന്നു. യന്ത്രവൽക്കരണം കൊണ്ടു് ഓരോ മുതലാളിയും മറ്റുള്ളവരേക്കാൾ കൂടുതൽ ലാഭനിരക്കു് കയ്യടക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നതുകൊണ്ടു്, മുതലാളിത്തത്തിൽ യന്ത്രങ്ങളും തൊഴിലാളികളും തമ്മിലുള്ള അനുപാതം പൊതുവേ വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ ഫലമായി ചിലപ്പോഴും ജോലിയിൽ നിന്നും ആളുകളെ പിരിച്ചുവിടുന്നതിനു പോലും ഇടയായേയ്ക്കും. എന്നാൽ മിക്കപ്പോഴും ഇങ്ങനെ സംഭവിക്കുന്നില്ല. കൂടുതൽ തൊഴിലാളികളെ ജോലിക്കെടുക്കാതെ തന്നെ ഉൽപാദനം വർധിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കുന്നുവെന്നതായിരിക്കും പലപ്പോഴുമുള്ള നില. തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണം വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും എന്നാൽ ആ തോതിൽ അവർക്കു ജോലി നൽകാൻ കഴിയാതെ വരികയും ചെയ്യുമ്പോഴും തൊഴിലില്ലായ്മ വർധിക്കുന്നു.

ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ മൂലധനം പെട്ടെന്നു പെരുകിയെന്നു വരാം. അതിന്റെ ഫലമായി വളരെ കൂടുതലാളുകളെ പെട്ടെന്നു ജോലിക്കാവശ്യമായിത്തീരും. അത്തരമവസരങ്ങളിൽ തൊഴിലില്ലായ്മ തീരെ കുറഞ്ഞുപോയിക്കുടെന്നില്ല. പക്ഷേ തൊഴിലില്ലാത്തവർ മിക്കവാറും ഇല്ലെന്നു വരുന്നതോടെ, പിന്നീട് ജോലിക്ക് ആളിനെ വേണമെങ്കിൽ, കൂടുതൽ കൂലി കൊടുക്കണമെന്ന നിലവരും. കൂലി കൂട്ടികൊടുത്താൽ, മുതലാളിക്കു ലഭിക്കേണ്ട മിച്ചമൂല്യം കുറഞ്ഞു പോകും. അപ്പോഴും മൂലധനസമ്പാദനത്തിനുള്ള ഉത്സാഹം മുതലാളിമാരിൽ കുറയും. ഇതോടുകൂടി ജോലിക്കാരെ കൂടുതൽ വേണ്ടാത്ത നിലയാവുകയും കൂലിനിരക്കുകളിൽ വർധനവുണ്ടാവാതെയാകുകയും ചെയ്യും.

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പ്രവർത്തനരീതി കൊണ്ട് തൊഴിലില്ലാത്തവരുടെ ഒരു പട എപ്പോഴും ഉണ്ടായിത്തീരും. കാലാകാലങ്ങളിൽ ഈ പടയുടെ വലുപ്പം കൂടുകയും കുറയുകയും ചെയ്യുമെന്നേയുള്ളൂ. 'വ്യാവസായിക കരുതൽപ്പട' എന്നാണ് തൊഴിൽരഹിതരായ കൂട്ടർക്ക് മാർക്സ് നൽകിയിട്ടുള്ള പേര്. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വളർച്ചയോടൊപ്പം, ഈ കരുതൽപ്പടയും വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. തൊഴിലാളിവർഗത്തിന്റെ പൊതുവേയുള്ള നില ഇതനുസരിച്ചു വഷളായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യും. മുതലാളിത്തത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുള്ള മൗലികമായ വൈരുധ്യമാണിതു്. മൂലധനം കുമിഞ്ഞുകൂടുന്നു, സമ്പത്തു വർധിക്കുന്നു, ധനം കൂടുതൽ കൂടുതൽ കേന്ദ്രീകൃതമാവുന്നു; അതേസമയം സമൂഹത്തിലൊട്ടാകെ കഷ്ടപ്പാടും ദുരിതവും ഏറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

കുറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കാൻ വെമ്പുന്ന ലാഭ (പലിശ) നിരക്ക്

മിച്ചമൂല്യത്തെയും മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗത്തെയും ആശ്രയിച്ചാണ് ലാഭനിരക്കു നിലകൊള്ളുന്നതെന്നു നാം കണ്ടു. ജൈവയോഗം ക്രമേണ വർധിച്ചുവരികയാണു ചെയ്യുന്നതെന്നും നാം മനസ്സിലാക്കി. മിച്ചമൂല്യനിരക്കു സ്ഥിരമായി നിന്നാൽ മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം വർധിക്കുന്നതനുസരിച്ചു് ലാഭനിരക്കു കുറയണം [ലാഭനിരക്ക് = മിച്ചമൂല്യനിരക്ക് (1—മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം)]. ജൈവയോഗം വർധിക്കുന്നതോടൊപ്പം, മിച്ചമൂല്യനിരക്കും വർധിച്ചാൽ ലാഭനിരക്കു താണുപോയില്ല എന്നു വരാം. ഇങ്ങനെ സംഭവിക്കുമെന്നു വിചാരിക്കാമോ?

ആറു കാരണങ്ങൾ കൊണ്ടിങ്ങനെ സംഭവിക്കാമെന്നു മാർക്സ് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ഇതിൽ ആറാമത്തെതു് ലാഭനിരക്കു കണക്കുകൂട്ടുന്നരീതിയെ സംബന്ധിച്ചാണ്. ബാക്കി അഞ്ചു കാരണങ്ങൾ താഴെപ്പറയുന്നു.

1. അഭേദമൂലധനസാമഗ്രികളുടെ മൂല്യം കുറയുന്നതുകൊണ്ട്, കൂടുതൽ യന്ത്രവൽകൃതരീതികളും ഉപയോഗിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം (അധ്വാനമൂല്യം) കുറഞ്ഞിരിക്കും. അതുകൊണ്ട് മൂലധനസാമഗ്രികളും അധ്വാനവും തമ്മിലുള്ള അനുപാതം വർധിക്കുമെങ്കിലും അഭേദമൂലധനവും സഭേദമൂലധനവും തമ്മി

ലുള്ള അനുപാതം, മൂല്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വർധിക്കുന്നില്ല; ചില പ്പോഴും കുറഞ്ഞുവെന്നും വരാം. ഈ അവസരങ്ങളിൽ ലാഭനിരക്ക് കുറയാതിരിക്കും.

2. ചൂഷണത്തിന്റെ കടുപ്പം കൂട്ടുക: കൂടുതൽ സമയം ജോലി ചെയ്യിക്കുക, കൂടുതൽ കഠിനമായി ജോലിചെയ്യിക്കുക എന്നീ മാർഗങ്ങളിലൂടെ മിച്ചമൂല്യനിരക്ക് വർധിപ്പിക്കാം. ഇതുകൊണ്ട് ലാഭനിരക്ക് വർധിക്കും.

3. മൂല്യത്തിൽ കുറഞ്ഞകൂലി നൽകുക: ഈ കാരണത്തിനു വലിയ പ്രാധാന്യം മാർക്സ് കല്പിക്കുന്നില്ല. മുതലാളിമാർ കൂലി കുറയ്ക്കുന്നതിനു് എല്ലാ വിധത്തിലും ശ്രമിക്കുമെങ്കിലും, കൂലി ഉടനടി എല്ലാ വിലകളും കമ്പോളമത്സരത്തിന്റെ ഫലമായി നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതാകയാൽ മുതലാളിമാർക്കിഷ്ടംപോലെ കൂലി നിശ്ചയിക്കാൻ കഴിയുകയില്ല.

4. ആപേക്ഷികമായ ജനപ്പെരുപ്പം. (വ്യാവസായിക കുതൽപ്പട): കുതൽപ്പടയിൽ ആളെണ്ണം വർധിക്കുമ്പോഴും, കുറഞ്ഞ ജൈവയോഗത്തിലുള്ള വ്യവസായങ്ങളാരംഭിക്കപ്പെടും. ഇത്തരം വ്യവസായങ്ങളിലെ മിച്ചമൂല്യനിരക്ക് മറ്റുള്ളവയേക്കാൾ ഉയർന്നിരിക്കും. പൊതുവേയുള്ള ലാഭനിരക്ക് ഉയർത്താനിതുപകരിക്കും.

5. വിദേശവ്യാപാരം: നാട്ടിൽ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനേക്കാൾ ലാഭത്തിൽ അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളും ഉപഭോഗവസ്തുക്കളും അന്യനാടുകളിൽ നിന്നു വാങ്ങാൻ പലപ്പോഴും സാധിക്കും. അങ്ങനെ മൂലധനത്തിന്റെ മൂല്യവും അധ്വാനശക്തിയുടെ മൂല്യവും ഇതുമൂലം വർധിക്കും. മിച്ചമൂല്യനിരക്ക് വർധിക്കുകയും ജൈവയോഗം കുറയുകയുമെന്നതാണിതിന്റെ ഫലം.

ലാഭനിരക്ക് കുറയുന്നതിനു വിഘാതമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന എല്ലാ കാരണങ്ങളും ശരിയായ രീതിയിൽ മാർക്സ് വിശകലനം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നുള്ള കാര്യം എടുത്തുപറയേണ്ടതുണ്ട്. മാത്രമല്ല, ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ, മിച്ചമൂല്യനിരക്ക് വർധിക്കുന്നതിനേക്കാൾ വേഗത്തിൽ മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം വർധിക്കുമെന്നും തന്മൂലം ലാഭനിരക്ക് കുറയുമെന്നും തന്നെയായിരുന്നു മാർക്സ് വിശ്വസിച്ചിരുന്നതു്.

പ്രതിസന്ധികൾ

ലാഭനിരക്ക് കുറഞ്ഞുവരുന്നതും മുതലാളിത്തത്തിന്റെ മറ്റു വൈരുധ്യങ്ങളും, ആവർത്തിച്ചുള്ള പ്രതിസന്ധികളിലേക്കു് ഈ വ്യവസ്ഥിതിയെ എപ്പോഴും നയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്നായിരുന്നു മാർക്സിന്റെ അഭിപ്രായം.

മുതലാളിത്തത്തിൽ കൂടെക്കൂടെ പ്രതിസന്ധികളുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുമെന്നു മാത്രമല്ല, മാർക്സ് വിശ്വസിച്ചതു്. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പ്രയാണം ചക്രഗതിയായിരിക്കുമെന്നും ഒരു വ്യാപാരചക്രത്തിൽ സാധാരണനിലയിലുള്ള പ്രവർത്തനഘട്ടം പുരോഗതിയുടെ ഘട്ടം, അമിതോല്പാദനഘട്ടം, പ്രതിസന്ധി, മാന്ദ്യം എന്നീ വിവിധഘട്ടങ്ങൾ വേർതിരിച്ചു കാണാൻ കഴിയുമെന്നും അദ്ദേഹം സമർ

ഥിച്ചു. കൂടാതെ ഒരു വ്യാപാരചക്രത്തിന്റെ കാലം ഉദ്ദേശം പത്തു കൊല്ലമായിരിക്കുമെന്നും അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു. പക്ഷേ ഈ ആശയങ്ങൾ—പലപ്പോഴും സൂചനകളുടെ രൂപത്തിൽ മാത്രം—മൂലധനത്തിലെ പല വാല്യങ്ങളിലെ അനേകം അധ്യായങ്ങളിലായി ചിതറിക്കിടക്കുകയാണു്. വ്യാപാരചക്രങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള മാർക്സിന്റെ ആശയങ്ങൾ ഒരു 'എഴുതാത്ത അധ്യായ'മാണെന്നാണു് പണ്ഡിതമതം.

ലാഭനിരക്കു കുറഞ്ഞുവരുന്നതാണു് പ്രതിസന്ധികളുടെ തുടക്കം. എന്നാൽ ലാഭം കുറയുന്നതിനു പ്രധാനമായി രണ്ടു വിധത്തിലുള്ള കാരണങ്ങളുണ്ടു്. ഒന്നു് മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം കൂടുകയും മിച്ചമൂല്യനിരക്കു കുറയുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്നതു്; രണ്ടു്, ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന മിച്ചമൂല്യം ഈടാക്കാൻ മുതലാളിവർഗത്തിനു കഴിയാതെ വരുന്നുവെന്നതു്.

മൂലധനസമ്പാദനത്തിനുള്ള അടങ്ങാത്ത ആഗ്രഹം കൊണ്ടു്, ചില പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളിൽ വേതനനിരക്കുയർന്നേക്കാമെന്നു നാം മുൻപു കണ്ടു. ഇതിന്റെ ഫലം മിച്ചമൂല്യനിരക്കു കുറയുകയെന്നതാണു്. എന്നാൽ ഈ കാരണത്തിനു് മാർക്സ് വലിയ പ്രാധാന്യം കല്പിച്ചിരുന്നില്ലെന്നാണു തോന്നുന്നതു്. ഓരോ മുതലാളിയും മറ്റു മുതലാളിമാരെ കടത്തിവെട്ടാനുള്ള ശ്രമം നടത്തുന്നതു മൂലം സമൂഹത്തിലെ പൊതുമൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം കൂടിവരുമെന്നും അങ്ങനെ ലാഭനിരക്കു താണുപോകുമെന്നുമുള്ളതാണു് മറ്റൊരാശയം. ഈ കാരണം കൂടെക്കൂടെയുള്ള പ്രതിസന്ധികളിലേക്കു വഴിതെളിക്കും എന്നോ ഇതിന്റെ ഫലം ദീർഘകാലം കൊണ്ടു മാത്രമേ അനുഭവപ്പെടുകയുള്ളു എന്നോ ഉള്ള കാര്യം വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന മിച്ചമൂല്യം ഈടാക്കാൻ കഴിയാതെ വരുന്നതുകൊണ്ടു് പ്രതിസന്ധികളും തുടർന്നു വ്യാപാരമാന്ദ്യവും ഉണ്ടാകുന്നുവെന്നാണു് രണ്ടാമത്തെ തരത്തിലുള്ള വിശകലനം. മിച്ചമൂല്യമുണ്ടാക്കിയതുകൊണ്ടു മാത്രം ഒരു മുതലാളിയും ഉദ്ദേശ്യപ്രാപ്തിയിലെത്തുന്നില്ല. അതിന്റെ ആദ്യപടി മാത്രമാണതു്. ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെട്ട ചരക്കുകൾ വിറ്റു പണമാക്കിയെങ്കിലേ അയാൾക്കു സമാധാനമാവുകയുള്ളു. അങ്ങനെ പണമാക്കിക്കഴിയുമ്പോൾ ഈടാകുന്ന ലാഭമാണു് മൂലധനസമ്പാദനപ്രക്രിയയുടെ ആണിക്കല്ലു്. ഉണ്ടാക്കിയ സാധനങ്ങൾ നഷ്ടത്തിലേ വില്ക്കാൻ കഴിയുവെന്നു വരുമ്പോൾ മിച്ചമൂല്യം കിട്ടുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല മുടക്കിയ പണത്തിലൊരംശം നഷ്ടപ്പെടുക കൂടി ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങനെ നഷ്ടം സഹിച്ചുകൊണ്ടു് ഒരു മുതലാളിയും തന്റെ പ്രവർത്തനം തുടരുകയില്ല. കാരണം പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ഏകലക്ഷ്യം അവരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മൂലധനസമ്പാദനമെന്നതു മാത്രമാണു്. അതുകൊണ്ടു് നഷ്ടം വരുന്നതു വരെ സംഗതികൾ പോകാൻ നിവൃത്തിയുണ്ടെങ്കിൽ അവർ അനുവദിക്കുകയില്ല. പതിവായി കിട്ടിവരുന്ന ലാഭം—ന്യായമായ ലാഭമെന്നായിരിക്കുമവർ പറയുക—കിട്ടാതെ വരുമ്പോൾത്തന്നെ അവർ തങ്ങളുടെ കൈയ്യിലുള്ള പണം ഉല്പാദനത്തിനു മുടക്കാതെയാവും. അങ്ങനെവും സങ്ങനെവുമായ മൂലധനത്തിനു ചോദനമില്ലാതെവരുകയും ഉല്പാദനവും വരുമാനവും തൊഴിലും താണുപോവുകയും അങ്ങനെ വ്യാപാരപ്രതിസന്ധി ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്യുകയെന്നതായിരിക്കും തുടർന്നുള്ള ഫലം.

ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെട്ട മിച്ചമൂല്യം ഈടാകാതെവരുമ്പോഴും മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പ്രവർത്തനഗതി ഇടയ്ക്കുവെച്ച് മുറിഞ്ഞുപോകുന്നതു മൂലമാണ് പ്രതിസന്ധിയുണ്ടാകുന്നതെന്ന ഈ വാദഗതി സ്വീകാര്യമാണെങ്കിൽ എന്തുകൊണ്ട് മിച്ചമൂല്യമീടാക്കാൻ കഴിയാതെ വരുന്നുവെന്നുകൂടിപ്പറയണം. മാർക്സിനു മുമ്പ് പലരും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്, ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളും മുഴുവൻ മുതലാവുന്ന വിലയ്ക്ക് വില്ക്കാൻ കഴിയാത്തതു കൊണ്ടാണ് മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയുടെ വളർച്ച നിലച്ചുപോകാനിടയാകുന്നതെന്ന്. അതിനവർ കണ്ട കാരണം തൊഴിലാളികൾക്കു കിട്ടുന്ന വരുമാനം കൊണ്ട്, സമൂഹത്തിലുൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ഉപഭോഗസാധനങ്ങളും മുഴുവൻ വാങ്ങുന്നതിനുള്ള സഫലപ്രചോദനം ഉണ്ടാകുന്നില്ല എന്നതാണ്. തൊഴിലാളികളുടെ വേതനനിരക്കുയർത്തിയാൽ സഫലപ്രചോദനം തദനുസരണം ഉയർന്നുകൊള്ളുമെന്നും, ലാഭനിരക്കു താഴാതെ നിൽക്കുന്നതിനു ഇതു മതിയാകുമെന്നുമുള്ള നിഗമനത്തിലേക്ക് ഇത്തരം സിദ്ധാന്തങ്ങളും വിരൽചൂണ്ടുന്നു. മാർക്സ് ഈ ആശയഗതിയെ ഒട്ടും അനുകൂലിച്ചില്ല. വേതനനിരക്കുകളുയർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു ഘട്ടത്തിലാണ് പ്രതിസന്ധികളുണ്ടാവുകയെന്ന കാര്യം അദ്ദേഹം എടുത്തുകാട്ടുകയും ചെയ്തു.

തൊഴിലാളികളിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന ചോദനം, മുതലാളിമാർക്ക് അവരുടെ 'പതിവുലാഭം' ഈടായിക്കിട്ടുന്നതിനു പര്യാപ്തമാവുന്നില്ലെങ്കിൽ അവർ മൂലധനം ഉല്പാദനത്തിനു മുടക്കുവാൻ മടിച്ചേക്കുമെങ്കിലും അവരുടെ സുഖസൗകര്യങ്ങൾക്കായി ധാരാളം പണം ചെലവാക്കിത്തുടങ്ങുമെന്നും അതിന്റെ ഫലമായി സമൂഹത്തിലെ മൊത്തം 'സഫലചോദനം' ആവശ്യത്തിനുയർന്നുകൊള്ളുമെന്നും ചില ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരുന്നു. വിനിമയമൂല്യം ഈടാകാതെ വരുമ്പോഴും ഉപയോഗമൂല്യം കൊണ്ട് മുതലാളിവർഗം തൃപ്തിപ്പെട്ടുകൊള്ളുമെന്നാണ് ഈ വാദഗതിയുടെ സാരം. ഈ വാദഗതിയും മാർക്സ് നിരാകരിച്ചു. മുതലാളിവർഗത്തിന്റെ മൗലികസ്വഭാവത്തിനു നിരക്കാത്തതാണ് ഈ രീതിയിലുള്ള പ്രവൃത്തിയെന്നായിരുന്നു മാർക്സിന്റെ നിഗമനം.

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ സഹജസ്വഭാവം ഉല്പാദനശക്തികളും വർധിപ്പിക്കുന്നതിലേക്കാണ് അതിനെ നയിക്കുക. ഉല്പാദനശക്തിയും ഉല്പാദനവും വർധിച്ചുവരുമ്പോഴും മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവസ്വഭാവവും, വ്യാവസായികകരുതൽപ്പടയും വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. അതനുസരിച്ച് തൊഴിലിന്റെ (സ്ഥിരമൂലധനത്തിന്റെ) ആനുപാതികപ്രാധാന്യം കുറഞ്ഞുവരുന്നു. വ്യാവസായികകരുതൽപ്പട വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഉല്പന്നങ്ങളും വിറ്റു മൂലധനവും മിച്ചമൂല്യവും ഈടാക്കുന്നതിനു കമ്പോളത്തിൽ വേണ്ടത്ര ചോദനമില്ലാതെ വരുന്നു. ഈയവസരത്തിൽ ഉല്പന്നങ്ങൾ വിലകുറച്ചു വില്ക്കേണ്ടിവരുന്നു. മിച്ചമൂല്യം കുറയുന്നതു കാണുമ്പോഴും മുതലാളിമാർ പണം മുടക്കാൻ മടിക്കുന്നു. മുതലാളിമാരുടെ പക്കലുള്ള പണം അവർ ചെലവാക്കാതെ വരുന്നതിന്റെ ഫലമായി സമൂഹത്തിലുല്പാദനം കുറയുന്നു. നിർമിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഉല്പന്നങ്ങളുടെ മൂല്യം മുഴുവൻ ഈടാകാത്തതുകൊണ്ട് അവയിലൊരംശം നശിച്ചുപോകുന്നു. മൂല്യനാശത്തിന്റെ ഫലം എല്ലാ

മുതലാളിമാരെയും ഒരേ പോലെ ബാധിക്കുകയില്ല. ചെറുകിടക്കാർക്കാണ് ഉന്മൂലനാശം സംഭവിക്കുക. ആവശ്യത്തിനുള്ള നാശം സംഭവിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ, ചോദനവും പ്രദാനവും തമ്മിൽ സന്തുലിതാവസ്ഥ വീണ്ടും സ്ഥാപിക്കപ്പെടുകയും മുതലാളിവർഗം പൂർവാധികം ഊർജസ്വലതയോടെ സമ്പാദനശ്രമങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടുതുടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ ഈ പ്രക്രിയയും അടുത്ത പ്രതിസന്ധിയിലേക്കാണ് സമൂഹത്തെ നയിക്കുന്നതു്. ഉല്പാദനശക്തികളും വർധിക്കുന്നതനുസരിച്ചു് ചോദനവും പ്രദാനവും തമ്മിലുള്ള വിടവു കൂടുതൽ സ്പഷ്ടവും വിസ്തൃതവുമായിത്തീരുകയാണു്. അതിനനുസരിച്ചു് പ്രതിസന്ധികളുടെ കാഠിന്യവും. ഓരോ പ്രതിസന്ധിയും കൂടുതൽ വിപുലമായ മൂല്യനാശത്തിനു വഴിതെളിക്കുന്നു. നിലവിലുള്ള സാമൂഹികവ്യവസ്ഥിതിയിൽ സംഭവിക്കുന്ന ഓരോ പ്രതിസന്ധിയും ഈ വ്യവസ്ഥിതിയുടെ ആത്യന്തികമായ തകർച്ചയുടെ ഓരോ ചെറിയ പതിപ്പാണു്. ഉല്പാദനോപാധികളും വിരലിലെണ്ണാവുന്നത്ര ചുരുക്കം മുതലാളിമാരുടെ കൈകളിൽ ഒതുങ്ങിക്കൂടുകയും ഉല്പാദനശക്തി വളരെ വർധിക്കുകയും വ്യാവസായികകുത്തകൾപ്പടയിൽ സമൂഹത്തിലെ മറെറല്ലാ അംഗങ്ങളും ചെന്നടിയുകയും ചെയ്തുകഴിഞ്ഞുണ്ടാകുന്ന ഒടുവിലത്തെ പ്രതിസന്ധിയോടു കൂടി മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥ തകരും. മുതലാളിവർഗം നിർമാർജനം ചെയ്യപ്പെടുകയും ഉല്പാദനോപാധികളും യഥാർഥ ഉല്പാദകരായ തൊഴിലാളികളിൽ ചെന്നുചേരുകയും ചെയ്യും. സോഷ്യലിസത്തിന്റെ പുതുയുഗപ്പിറവിയിലേക്കുള്ള ദുരിതപൂർണമായ മാർഗത്തിലെ ഓരോ ഘട്ടവും കടന്നു പോകുന്നതു് വ്യാപാരപ്രതിസന്ധികളെന്ന അഗ്നിപരീക്ഷയിലൂടെയാണു്. മാർക്സിന്റെ സാമ്പത്തികോപഗ്രഥനം അങ്ങനെ വീണ്ടും സാമൂഹികശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തത്തിലെത്തിച്ചേരുകയായി.

12

സീമാന്തികവാദം

ആധുനികഘട്ടത്തിന്റെ സ്വഭാവം

റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടതിനു ശേഷമുള്ള അര നൂറ്റാണ്ടു കാലം ധനശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അനിശ്ചിതത്വവും ആശങ്കയും വിശ്വാസരാഹിത്യവും നിറഞ്ഞതായിരുന്നു. സോഷ്യലിസ്റ്റുകളും റൊമാന്റിസിസ്റ്റുകളും ദേശീയവാദികളും മാത്രമല്ല ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അനുയായികളും പോലും, ആഡം സ്മിത്തിന്റെയും റിക്കാർഡോയുടെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ വൈകല്യങ്ങളും വൈരുധ്യങ്ങളും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. 1870–ാമാണ്ടിനു ശേഷം ഇംഗ്ലണ്ടിലും ഫ്രാൻസിലും ആസ്ട്രിയയിലും മിക്കവാറും ഒരേ കാലത്തു തന്നെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തിൽ ഒരു നൂതനഘട്ടമാണ് കുറിക്കുന്നതെന്നു പരക്കെ വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ഈ സിദ്ധാന്തങ്ങളും റിക്കാർഡോയുടെ കാലത്തിനു ശേഷം ഒളിഞ്ഞും തെളിഞ്ഞും പ്രകടമായിക്കൊണ്ടിരുന്ന ചിന്താഗതിയുടെ പരിണതഫലമായിരുന്നുവെന്നു കരുതുകയായിരിക്കും ശരി.

1870–ാമാണ്ടോടടുപ്പിച്ച് നിലവിൽ വന്ന ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം, സീമാന്തികസിദ്ധാന്തം എന്ന പേരിലാണറിയപ്പെടുന്നത്. ധനശാസ്ത്രത്തിൽ ഈ സിദ്ധാന്തത്തിനു് ഇന്നും സാർവത്രികമായ അംഗീകാരം ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആധുനിക ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ആവിർഭാവം 1870 നോടടുപ്പിച്ചാണെന്നു കരുതുന്നതിനിതാണ് കാരണം.

ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രം ഉല്പാദനം, പ്രദാനം, ഉല്പാദനച്ചെലവു് എന്നിവയിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധിച്ചു; എന്നാൽ ആധുനിക ധനശാസ്ത്രമാകട്ടെ, ഉപഭോഗം, ചോദനം, ഉപയുക്തത എന്നിവയിലാണ് ഊന്നിനില്ക്കുന്നതു്. ഈ വ്യതിയാനത്തിനു പല കാരണങ്ങളും ആരോപിക്കപ്പെടാറുണ്ടു്. മൂലധനത്തിന്റെ കുറെ വളർന്നുകഴിഞ്ഞതോടെ സ്വസ്ഥവൃത്തിയായിക്കഴിഞ്ഞുകൂടുന്ന ഒരു സമ്പന്ന വർഗം വളർന്നുവന്നുവെന്നും, ഈ സമ്പന്നവർഗത്തിന്റെ പ്രധാന താത്പര്യം ജീവിതം ആസ്വദിക്കയെന്നതു മാത്രമായിത്തീർന്നു എന്നുമാണ് ഒരഭിപ്രായം. ഉല്പാദന

ശ്രമങ്ങളിൽ അവർക്ക പങ്കില്ല. പല തരത്തിലുള്ള നിക്ഷേപങ്ങളിൽ നിന്ന് മുടക്കം കൂടാതെ കിട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആദായം ഏറ്റവും കൂടുതലാവുന്നു വിധമുള്ള രീതിയിൽ ചെലവാക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്ന മാത്രമായി ഇക്കൂട്ടരുടെ ചിന്ത. ഈ ചിന്തയിൽ നിന്ന് ഉരുത്തിരിഞ്ഞു വന്നതാണ് സീമാന്തികപ്രയോജനത്തെ ആധാരമാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള ആധുനിക ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തമെന്ന ഈ അഭിപ്രായക്കാർ കരുതുന്നു.

ഈ അഭിപ്രായത്തിൽ സത്യത്തിന്റെ അംശം കണ്ടേക്കാം. പക്ഷേ മുഴുവൻ കാരണവും ഇതിൽ കണ്ടെത്താനാവില്ല. 1870 നെത്തുടർന്നുണ്ടായ സിദ്ധാന്തവിപ്ലവത്തിന്റെ വിത്തുകൾ വളരെ നേരത്തെ തന്നെ വിതയ്ക്കപ്പെട്ട് കഴിഞ്ഞിരുന്നു. പലരും ഇതേ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ഭാഗികമായിട്ടെങ്കിലും അവതരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അവയുടെ ചുവട് പിടിച്ച്, തുടർന്നുണ്ടായ അപഗ്രഥനശ്രമങ്ങളുടെ സ്വാഭാവികഫലം മാത്രമാണ് 1870 നു ശേഷം പല രാജ്യങ്ങളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതു്. സുഖലോലുപരായ ഒരു അലസവർഗത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടിമാത്രമായിട്ടാണ് ഈ സിദ്ധാന്തങ്ങളുണ്ടായതെന്നു വിചാരിച്ചുകൂടാ. ധനശാസ്ത്രത്തിൽ അവഗാഹം നേടിയ പ്രഗത്ഭമതികളായ അന്നത്തെ പണ്ഡിതർക്ക് മറ്റൊരു സിദ്ധാന്തത്തിൽ എത്തിച്ചേരുന്നതിനു വിഷമമായിരുന്നുവെന്നതാണു സത്യം. മാത്രമല്ല, മുതലാളിത്തം വികാസം പ്രാപിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടില്ലായിരുന്ന ആസ്ട്രിയയെപ്പോലെ ഒരു നാട്ടിൽ അലസരായ സമ്പന്നവർഗക്കാരുടെ ധനശാസ്ത്രം എഴുതപ്പെട്ടുവെന്നു വിചാരിക്കാനും നിവൃത്തിയില്ല.

ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രജ്ഞർ പൊതുവെ മൂല്യത്തിന്റെ ആവിർഭാവം അന്വേഷിച്ചുപോയവരാണ്. കൊടുക്കൽവാങ്ങലുകളും നിത്യസാധാരണവും അനുപേക്ഷണീയവുമായ ഒരു വ്യവസ്ഥിതിയിൽ, ഉല്പാദനത്തിനും ഉപഭോഗത്തിനുമുള്ള എല്ലാ സാധനസാമഗ്രികൾക്കും കമ്പോളവിലകളുണ്ട്. ഈ വിലകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലല്ലാതെ ഉല്പാദനത്തെയോ ഉപഭോഗത്തെയോ വിഭജനത്തെയോ കുറിച്ചു ചർച്ച ചെയ്യുവാൻ വിഷമമാണ്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ കണ്ണിൽ കമ്പോളവിലകളായിരുന്നില്ല പ്രധാനം. കമ്പോളവിലകൾ ഉപരിതലത്തിൽ കാണുന്ന ഒരു പ്രതിഭാസമാണെന്നും അവയ്ക്കടിയിൽ മൂല്യമെന്ന സത്യം ഒളിച്ചുകിടപ്പുണ്ടെന്നും അവർ വിചാരിച്ചു. ഈ മൂല്യം തേടലായിരുന്നു അവരുടെ പിന്നത്തെ ശ്രമം.

വസ്തുനിഷ്ഠമായ കാഴ്ചപ്പാടിൽ നിന്നുകൊണ്ട്, വിനിമയവിധേയമായ എല്ലാ ചരക്കുകളുടെയും മൂല്യം കണ്ടെത്തുവാനുള്ള ശ്രമം അവരെ കൊണ്ടെത്തിച്ചതു് അധ്വാനമൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിലായിരുന്നു. എന്നാൽ അധ്വാനമൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ ക്രമേണ പല വിള്ളലുകളും ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരെ പിന്തുടർന്നുവന്നവർ കണ്ടെത്തി. പല തിരുത്തലുകളും കൂട്ടിച്ചേർക്കലുകളും അവർ നടത്തിനോക്കി. എങ്കിലും തൃപ്തികരമായ ഒരു സിദ്ധാന്തത്തിലെത്തിച്ചേരുന്നതിനു് ആർക്കും കഴിഞ്ഞില്ല.

വസ്തുനിഷ്ഠമായ കാഴ്ചപ്പാടിൽ നിന്നുകൊണ്ട് തൃപ്തികരമായ ഒരു സിദ്ധാന്തമാവിഷ്ക്കരിക്കുക വിഷമമാണെന്നു കണ്ടപ്പോഴും, ആത്മനിഷ്ഠമായ ഒരപഗ്രഥന

രീതി പരീക്ഷിച്ചു നോക്കുന്നതിനു പലരും തയ്യാറായി. ഈ സമീപനരീതിയും ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിൽത്തന്നെ സൂചിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ആഡം സ്മിത്തിന്റെ 'പാട്ടം ദുരിത'വുമെന്ന ആശയം ഈ വഴിക്കുള്ള ആദ്യത്തെ ചുണ്ടുപലകയായി കണക്കാക്കാം. ആത്മനിഷ്ഠമായ അപഗ്രഥനരീതി സ്വീകരിച്ചപ്പോഴും മൂല്യം കണ്ടെത്താനുള്ള ശ്രമം, ഉല്പാദനം, പ്രദാനം എന്നീ അടിസ്ഥാനങ്ങളിൽത്തന്നെ ഉറച്ചുനിന്നു. ഉപയോഗമൂല്യവും വിനിമയമൂല്യവും തമ്മിൽ ദൃഢമായ ബന്ധമുണ്ടെന്നു ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ പൊതുവേ വിചാരിച്ചില്ലെന്നതാണു് ഇതിനു കാരണം. ആത്മനിഷ്ഠമായ വിശകലനം സ്വീകരിച്ചപ്പോഴും, ഓരോ സാധനത്തിന്റെയും മൂല്യം, ആ സാധനം ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള മനഃപ്രയാസം ആണെന്ന സിദ്ധാന്തം പ്രചാരത്തിലായി. ഈ പ്രയാസം രണ്ടുതരത്തിൽപ്പെട്ടതെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെട്ടു. ഒന്നു്, അധ്വാനിക്കാനുള്ള പ്രയാസം. അധ്വാനം എപ്പോഴും ക്ലേശകരമാണെന്നായിരുന്നു അടിസ്ഥാന ധാരണ. രണ്ടു്, അധ്വാനത്തിനോടൊപ്പം, ഉല്പാദനത്തിനു വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന മൂലധനമുണ്ടാക്കാനുള്ള പ്രയാസം. ഉപഭോഗം വേണ്ടെന്നു വച്ചാൽ മാത്രമേ മിച്ചം വെക്കുന്നതിനു കഴിയുകയുള്ളുവെന്നും മിച്ചമുണ്ടായാൽ മാത്രമേ മൂലധനനിക്ഷേപം നടത്താൻ സാധിക്കൂ എന്നുമായിരുന്നു വാദഗതി. ഉപഭോഗം വേണ്ടെന്നുവെക്കുന്നതു് മനഃപ്രയാസമുണ്ടാക്കുന്ന കാര്യമാണെന്നും വാദിക്കപ്പെട്ടു. രണ്ടു തരത്തിലുള്ള പ്രയാസങ്ങളും ചേർന്നാൽ, ഉല്പാദനത്തിനു വേണ്ടി സമൂഹം സഹിക്കുന്ന മൊത്തം പ്രയാസമായി. ഈ പ്രയാസമാണു് ഉല്പന്നത്തിന്റെ മൂല്യം എന്നായിരുന്നു ആത്മനിഷ്ഠമായ ചെലവിനെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള മൂല്യസിദ്ധാന്തം. ഈ സിദ്ധാന്തവും ക്ലാസ്സിക്കൽ സിദ്ധാന്തത്തെപ്പോലെ 'മൂല്യ'മെന്ന കമ്പോളവിലകൂടിയിലുള്ള സത്യത്തെ അന്വേഷിച്ചുപോയതിന്റെ ഫലമാണു്.

മൂലധനരൂപീകരണത്തിനു് ഉപഭോഗവർജനം ആവശ്യമാണെന്ന വാദം നിശിതമായ പരിഹാസത്തിനും നിരൂപണത്തിനും വിധേയമായി. ക്രമേണ ഈ ആശയം തന്നെ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടു. ഉല്പാദനത്തിന്റെയും ഉല്പാദനച്ചെലവിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള അപഗ്രഥനം—ആത്മനിഷ്ഠമായാലും വസ്തുനിഷ്ഠമായാലും—സർവസമ്മതമായ സിദ്ധാന്തങ്ങളിലേക്കു് നയിക്കുകയില്ലെന്ന വിശ്വാസം പ്രബലമായിവന്നു. ഉൽപാദനത്തിൽ നിന്നു തുടങ്ങുന്നതിനുപകരം, ഉപഭോഗത്തിൽ നിന്നു വേണം മൂല്യാപഗ്രഥനം ആരംഭിക്കുകയെന്നു ഗോസ്സനെപ്പോലുള്ളവരുടെ കൃതികളും സൂചിപ്പിച്ചു. ഉല്പാദിപ്പിക്കാനുള്ള പ്രയാസമല്ല, ഉപഭോഗത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ഉപയുക്തതയാണു് മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതെന്നുള്ള വാദവും ചിലർ ഉന്നയിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഈ വാദവും ആത്മനിഷ്ഠമായിരുന്നുവെന്ന കാര്യം ശ്രദ്ധിക്കണം. ഉപഭോഗത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ഉപയുക്തത ഉപഭോക്താവിനുമാത്രം അറിയാൻ കഴിയുന്ന അനുഭവമാണു്. ഈയൊരു കാര്യത്തിൽ ഉപയുക്തതാവാദം പ്രയാസവാദത്തിന്റെ പിന്തുടർച്ച തന്നെയെന്നു പറയാം. ആധുനികസിദ്ധാന്തത്തെ മുൻസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ നിന്നു വേർതിരിച്ചു കാണിക്കുന്ന ഒരു സവിശേഷതയുണ്ടു്. സീമാന്തം എന്ന ആശയത്തെ പൂർണമായി ആശ്രയിച്ചുകൊണ്ടു

ള്ള സിദ്ധാന്തമാണ് ഇതു് എന്നുള്ളതാണീ സവിശേഷത. മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതിനു മൊത്തം ഉപയുക്തതയല്ല കാര്യമെന്നും, ഉപഭോഗത്തിൽ വരുന്ന തുച്ഛമായ വ്യത്യാസങ്ങളെ അനുസരിച്ചു് ഉപയുക്തതയിൽ വരുന്ന ഏറ്റക്കുറവുകളാണെന്നും ആധുനിക സിദ്ധാന്തം സമർഥിക്കുന്നു.

ആത്മനിഷ്ഠമായ ഉപയുക്തതാവാദത്തിന്റെ സ്വാധീനശക്തി ആധുനിക സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ആവിർഭാവകാലത്തു ജെവോൺസിനെപ്പോലുള്ളവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കണ്ടിരുന്നുവെങ്കിലും, ക്രമേണ ഈ സ്വാധീനം ഇല്ലാതെയായി. മൂല്യമെന്ന അത്ഭുതപ്രതിഭാസത്തെ അന്വേഷിച്ചു പോകേണ്ടതില്ലെന്നും പലർക്കും തോന്നി. അതിനു പകരം കമ്പോളവിലകളും എങ്ങനെയുണ്ടാകുന്നുവെന്നു മാത്രം നോക്കിയാൽ മതിയെന്ന അഭിപ്രായം പൊതുവേ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഉപയുക്തതാവാദത്തിന്റെ അതിപ്രസരം കുറയുകയും, മൂല്യപരിഗണനകളില്ലാത്ത വെറുംവില സിദ്ധാന്തം സാധാരണമാവുകയും ചെയ്തു.

ആധുനിക ഘട്ടത്തിലെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും കൊണ്ടുണ്ടായ മറ്റൊരു നേട്ടം ഉല്പാദനം, വിനിമയം, വിതരണം, ഉപഭോഗം എന്നീ വിഭിന്ന പ്രക്രിയകളെ മുഴുവൻ സീമാന്തതത്വം കൊണ്ടു്, ഒരൊറ്റ അപഗ്രഥനസൂത്രത്തിലൊതുക്കിനിറുത്താൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നതാണു്. ജെ. എസ്സു്. മില്ലും കൂട്ടരും അഭിപ്രായപ്പെട്ടതുപോലെ ഉല്പാദനവും വിതരണവും അന്യോന്യബന്ധമില്ലാത്ത രണ്ടു കാര്യങ്ങളാണെന്ന വാദം ഇതോടെ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടു. സീമാന്തതത്വം കൊണ്ടു്, ഉപഭോഗസാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം നേരിട്ടും അതിൽ നിന്നു് ഉല്പാദനോപാധികളുടെ മൂല്യം പരോക്ഷമായും നിർണയിക്കാമെന്നുവന്നു. ഓരോ ഉല്പന്നത്തിലും അടങ്ങിയിട്ടുള്ള മൂല്യം, അതിന്റെ ഉല്പാദനത്തിനു വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഉല്പാദനോപാധികളുടെ വീതിച്ചുപോയാൽ പിന്നെയൊന്നും അവശേഷിക്കുകയില്ലെന്നും, ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. ഒരു സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയുടെ വിവിധവശങ്ങളും—ഉല്പാദനോപാധികളുടെ കമ്പോളം പണത്തിന്റെ കമ്പോളം ഉപഭോഗസാധനങ്ങളുടെ കമ്പോളം മുതലായവ—എങ്ങനെയെ അന്യോന്യം അഭേദ്യമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്നും, ഈ അന്യോന്യബന്ധങ്ങളെ 'സീമാന്തം' എന്ന ഒരൊറ്റ മാനദണ്ഡംകൊണ്ടു് എങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കാമെന്നും കാണിച്ചതന്നതു് ആധുനികസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ നേട്ടമായി കണക്കാക്കണം.

സീമാന്തോപയുക്തത — ചില മുന്നോടികൾ

സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യവും അവയുടെ ഉപയുക്തതയും തമ്മിൽ ബന്ധമുണ്ടെന്നു പണ്ടുമുതൽക്കേ വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടുപോന്നിരുന്നു. അരിസ്റ്റോട്ടിലിന്റെയും അക്വിനാസിന്റെയും കൃതികളിൽ ഈ അഭിപ്രായം പ്രതിഫലിച്ചു കാണാം. വിനിമയമൂല്യനിർണയത്തിൽ ഉപയുക്തതയ്ക്കു് കാര്യമായ സ്ഥാനമുണ്ടെന്നു് 1588-ാ മാണ്ടു് ഇറ്റാലിയൻ ധനശാസ്ത്രജ്ഞനായ ദവൻസ്സാതി (1529–1606) മനസ്സിലാക്കിയി

രുന്നു. അദ്ദേഹത്തെത്തുടർന്നു് അടുത്ത 150 വർഷക്കാലത്തേയ്ക്കു് യൂറോപ്പിലെ അനേകം വിദ്വാന്മാർ ഈ അഭിപ്രായം കൂടുതൽ കൂടുതൽ ഉറച്ചു പറഞ്ഞുവന്നു. ഇവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഏതാനും ഇംഗ്ലീഷുകാരും ഉണ്ടായിരുന്നു. പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിൽ മറ്റൊരു ഇറ്റലിക്കാരനായ ഫെർദിനാന്ദോ ഗലിയാനി (1728–1787) തന്റെ ധനശാസ്ത്രചിന്തയിലൂടെ സീമാന്തോപയുക്തത എന്ന അശയത്തിനു വളരെ അടുത്തെത്തുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ ആ ആശയമല്പാതെ പ്രയോഗം അദ്ദേഹത്തിനു വശപ്പെടാതെ പോയി. സ്വിറ്റ്സർലൻഡുകാരനായ ഡാനിയേൽ ബെർനൗള്ളി (1700–1782) 1730 ലും 1731 ലും പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കൃതികളിൽ ഈ ആശയം വ്യക്തമായിത്തന്നെ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ബെർനൗള്ളിക്കും സീമാന്തോപയുക്തത എന്ന സംജ്ഞ വശഗമായില്ല. പക്ഷേ ഒരാൾക്കെത്ര കൂടുതൽ രൂപ കൈവശമുണ്ടോ അതനുസരിച്ചു്, പിന്നെ കിട്ടുന്ന രൂപയുടെ ഉപയുക്തത കുറഞ്ഞിരിക്കുമെന്നദ്ദേഹം എഴുതിയപ്പോഴും പണത്തിന്റെ സീമാന്തോപയുക്തത, എന്ന ആശയം തന്നെയാണു് അതിലന്തർഭവിച്ചിരുന്നതു്.

നൂറ്റാണ്ടിൽപരം കൊല്ലത്തെ പഴക്കമുണ്ടായിരുന്ന ഈ ആശയത്തിനു് ആഡം സ്മിത്തിന്റെയും റിക്കാഡോയുടെയും കൃതികളിൽ യാതൊരു സ്ഥാനവും ലഭിക്കാതെപോവുകയാണുണ്ടായതു്. ഉപയോഗമൂല്യവും വിനിമയമൂല്യവും അന്യോന്യബന്ധമില്ലാത്ത രണ്ടു കാര്യങ്ങളായിട്ടാണു് അവർക്കു തോന്നിയതു്. ഇംഗ്ലീഷ് ധനശാസ്ത്രം വളരെക്കാലത്തേയ്ക്കു് ഈ മഹാരഥന്മാരുടെ മാർഗം പിൻതുടർന്നു പോകുന്നതു കൊണ്ടു് ഇംഗ്ലീഷ് ധനശാസ്ത്രചിന്തയിൽ ഉപയുക്തതയ്ക്കു് മൂല്യനിർണയത്തിൽ അർഹമായ സ്ഥാനം ലഭിക്കുന്നതിനു കാലവിളംബമുണ്ടായി. ബെന്താമിന്റെ ഉപയുക്തതാസിദ്ധാന്തം പോലും ഈ നിലയ്ക്കു സാരമായ മാറ്റം വരുത്തുന്നതിനു പര്യാപ്തമായില്ല. ഒരു പക്ഷേ സീനിയറെ മാത്രം ഇതിനൊരു അപവാദമായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാം.

ഇറ്റലിയിലും ഫ്രാൻസിലും ഉപയുക്തതയെ ആസ്പദമാക്കിയിട്ടുള്ള അപഗ്രഥന രീതി നിശ്ശേഷം അവഗണിക്കപ്പെടാതെ തുടർന്നുപോന്നു. ജെ.ബി. സേ, കെനേ, തർഗോ തുടങ്ങിയവരുടെ കൃതികളിൽ ഈ അടിസ്ഥാനം പ്രകടമാണു്. എങ്കിലും തീരെ ഫലപ്രദമായ രീതിയിലായിരുന്നില്ല അവർ ഈ ആശയം അവതരിപ്പിച്ചതു്. അതുകൊണ്ടു് ഉപയുക്തതയെ പൂർണമായി അടിസ്ഥാനമാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള ഒരു സിദ്ധാന്തം ഈ ദേശങ്ങളിലും വികാസം പ്രാപിക്കാനിടയായില്ല.

സീമാന്തോപയുക്തതയെന്ന ആശത്തിന്റെ മുന്നോടികളായി സാധാരണ അറിയപ്പെടുന്ന പേരുകളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടവ വില്യം ഫോസ്റ്റർ ലോയിഡ്, ജൂൾസ് ഡ്യൂപ്യു, ഔഗസ്റ്റ് വാൽറാസ്, ഗോസ്സൽ എന്നിവരുടേതാണു്.

വില്യം ഫോസ്റ്റർ ലോയിഡ് (1794-1852)

ഓക്സ്ഫോർഡ് സർവകലാശാലയിലെ ധനശാസ്ത്രവിഭാഗത്തിൽ ലോയ്ഡ് 1833 ൽ നടത്തിയ ഒരു പ്രസംഗം മൂല്യത്തെ സംബന്ധിച്ചായിരുന്നു. ഈ

പ്രസംഗം അക്കാലത്താരുടെയും സവിശേഷ ശ്രദ്ധയാകർഷിച്ചില്ല. വളരെക്കാലത്തിനു ശേഷം പ്രൊഫസ്സർ സെലിഗ്മാൻ ഈ പ്രസംഗം വിസ്മൃതിയിൽ നിന്നു വീണ്ടെടുത്തു. സെലിഗ്മാന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, സീമാന്തികപ്രയോജനവാദം ആദ്യമായി കണ്ടുപിടിച്ച ആൾ ലോയിഡ് ആണ്. ലോയ്ഡ് തന്റെ പ്രസംഗത്തിൽ ആഫ്രാസീസീമാന്തോപയുക്ത സീമാന്തിക പ്രയോഗതയെക്കുറിച്ചും മൊത്തം ഉപയുക്തത, സീമാന്തോപയുക്തത എന്നിവ തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസത്തെക്കുറിച്ചും ചർച്ച ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. മാത്രമല്ല, ചോദനത്തിന്റെ ഇലാസ്തികത എന്ന് ഇന്നറിയപ്പെടുന്ന ആശയവും ലോയ്ഡിന്റെ പ്രസംഗം ഉൾക്കൊണ്ടിരുന്നതായിക്കാണാം.

ജൂൾസ് ഡ്യൂപ്യൂ (1804–1866)

ഫ്രാൻസിൽ ഒരു എൻജിനീയറായി ജോലി നോക്കിവന്നിരുന്ന ഡ്യൂപ്യൂ, ഉപയുക്തതയെയും അതിന്റെ മാനദണ്ഡത്തെയും പറ്റിയുള്ള തന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾ 1853 ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഗ്രാഫുകളുപയോഗിച്ച് ആഫ്രാസീസീമാന്തോപയുക്തതയെന്ന ആശയം അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു. ഒരു സാധനത്തിന്റെ വിലയും അതിന്റെ സീമാന്തോപയുക്തതയും തുല്യമാണെന്നു ഡ്യൂപ്യൂ തെളിയിച്ചു. മാത്രമല്ല, പിൽക്കാലത്തു മാർഷൽ സമർഥിച്ചതുപോലെ ഉപഭോക്താവിനു വില നൽകുമ്പോഴുണ്ടാകുന്ന ഉപയുക്തത കൂടുതലായിരിക്കുമെന്നും വ്യക്തമാക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു.

ഔഗസ്റ്റ് വാൽറാസ് (1801–1866)

ഫ്രാൻസിലെ പല വിദ്യാകേന്ദ്രങ്ങളിലും പ്രൊഫസ്സറായിരുന്ന ഔഗസ്റ്റ് വാൽറാസ് 1831 ൽ 'പ്രകൃതി, ധനം, മൂല്യത്തിന്റെ ഉത്ഭവം' എന്നിവയെപ്പറ്റി ഒരു കൃതി 1831 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. സ്വത്തും ധനവുമെല്ലാം 'ദൗർലഭ്യ'ത്തിൽ നിന്നാണുൽഭവിക്കുന്നതെന്നും ദൗർലഭ്യമില്ലെങ്കിൽ യാതൊന്നിനും മൂല്യം (വിനിമയമൂല്യം) ഉണ്ടായിരിക്കയില്ലെന്നുമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. ഉപയുക്തത മാത്രം കൊണ്ട് ഒരു സാധനത്തിനും മൂല്യമുണ്ടാവുകയില്ല. ഉപയുക്തതയും ദൗർലഭ്യവും കൂടിച്ചേർന്നാൽ മൂല്യ (വിനിമയമൂല്യം) മുണ്ടാകുന്നതിനു വേണ്ട സാഹചര്യങ്ങൾ മുഴുവനായി. വാൽറാസ് ദൗർലഭ്യമെന്ന വാക്കുപയോഗിക്കുന്നു പ്രയോജനപ്രദമായ സാധനങ്ങളുടെ ദൗർലഭ്യം എന്ന അർഥത്തിലാണ്. ഈ അർഥത്തിൽ ദൗർലഭ്യമാണ് മൂല്യത്തിനു അടിസ്ഥാനമെന്നദ്ദേഹം പറയുന്നു. സാധനങ്ങളുടെ മാത്രമല്ല, ഉല്പാദനോപാധികളുടെയും മൂല്യത്തിനാധാരമായി നിൽക്കുന്ന വസ്തുത ദൗർലഭ്യമാണെന്നു അദ്ദേഹത്തിനഭിപ്രായമുണ്ടായിരുന്നു. മൂല്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം ദൗർലഭ്യമാണെങ്കിലും ദൗർലഭ്യത്തിൽ വരുന്ന വ്യതിയാനങ്ങൾ മൂല്യത്തെ എങ്ങനെ ബാധിക്കുമെന്ന കാര്യം വാൽറാസ് വ്യക്തമാക്കിയില്ല.

ഹെർമാൻ ഹെൻറിഷ് ഗോസ്സൻ (1810–1858)

1854ൽ ആണ് ഗോസ്സൻ തന്റെ ആശയങ്ങൾ ലോകസമക്ഷം അവതരിപ്പി

ച്ചതു്. ''വിനിമയനിയമങ്ങളുടെ വികാസവും അതിൽനിന്നു ജനങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ഇടപാടുകളെ സംബന്ധിച്ചുണ്ടായിട്ടുള്ള നിയമങ്ങളും'' ആയിരുന്നു പ്രതിപാദ്യം. ആരും വായിക്കരുതെന്നു കരുതി എഴുതപ്പെട്ടതാണീപുസ്തകമെന്നു തോന്നിപ്പോകുമെന്നു് അലക്സാണ്ടർ ഗ്രേ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. മുഴുവൻ കണക്കുമയമാണു്. അതുതന്നെ സർവത്ര കുഴഞ്ഞുമറിഞ്ഞതും. തന്റെ പുസ്തകം വായിക്കാൻ ആളില്ലെന്നുകണ്ടു നിരാശനായ ഗോസ്സൻ അച്ചടിച്ച പ്രതികളെല്ലാം വരുത്തി ചുട്ടുകളഞ്ഞു. 1870 നുശേഷം മാത്രമാണു് ഇതു വീണ്ടും തേടിപ്പിടിച്ചു പ്രസിദ്ധം ചെയ്യാനിടയായതു്. വാൽറാസു്, ജെവോൺസു് എന്നിവർ മുഖ്യകണ്ടുപിടിച്ചതു കൊണ്ടു് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു പില്ക്കാലത്തു സമർഹമായസ്ഥാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ബെന്താമിന്റെ ഉപയുക്തതാസിദ്ധാന്തത്തിലാണു് ഗോസ്സൻ തന്റെ വാദം ഉറപ്പിച്ചുനിറുത്തിയിട്ടുള്ളതു്. ഓരോ മനുഷ്യന്റെയും ആഗ്രഹം കഴിയുന്നത്ര സുഖം അനുഭവിക്കുകയെന്നതാണു്. പക്ഷേ സുഖത്തിനു പുറകേ കണ്ണുമടച്ചു നടന്നാൽ ദുഃഖങ്ങളിൽ ചെന്നു ചാടേണ്ടതായി വരുമെന്നു് ഗോസ്സൻ ഓർമിപ്പിക്കുന്നു. ചില സുഖങ്ങളനുഭവിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ, അതിന്റെ ഫലമെന്നോണം ചില ദുഃഖങ്ങൾ തുടർന്നനുഭവിക്കേണ്ടിവരും. ഈ പരിതസ്ഥിതികളിൽ മനുഷ്യന്റെ ലക്ഷ്യം ജീവിതസുഖങ്ങളുടെ ആകെത്തുക പരമാവധി ഉയർത്തുകയെന്നതാണു്. സുഖാനുഭവത്തെക്കുറിച്ചു രണ്ടു പ്രധാന നിയമങ്ങൾ ഗോസ്സൻ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ഇടതടവില്ലാതെയോ ഇടവിട്ടിടവിട്ടോ ഒരേ തരത്തിലുള്ള സുഖം മതിവരുവോളം ആസ്വദിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ രസം ക്രമേണ കുറഞ്ഞുവരുന്നതായി അനുഭവപ്പെടുമെന്നതാണു് ഒന്നാമത്തെ നിയമം. പലതരം സുഖങ്ങളനുഭവിക്കാനുള്ള സൗകര്യം ഒരാൾക്കുണ്ടായിരിക്കുകയും, എന്നാൽ അവയെല്ലാം പൂർണമായി അനുഭവിക്കാനുള്ള സമയം അയാൾക്കില്ലാതെ പോവുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ, ഏറ്റവും കൂടുതൽ സുഖാനുഭവം കിട്ടുന്നതിനു് അയാൾ ഏറ്റവും വലിയ സുഖം പോലും പൂർണമായി ആസ്വദിക്കാൻ ശ്രമിക്കാതെ വിവിധതരത്തിലുള്ള സുഖങ്ങളെല്ലാം കുറേശ്ശെ ആസ്വദിക്കാൻ നിർബന്ധിതനായിത്തീരുമെന്നതാണു് ഗോസ്സന്റെ രണ്ടാമത്തെ നിയമം. ഈ ശ്രമത്തിന്റെ പരിസമാപ്തി കുറിക്കുന്ന മുഹൂർത്തത്തിൽ ഓരോ ഇനം സുഖത്തിലും നിന്നു്, അയാൾക്കു് ലഭിക്കുന്ന ആനന്ദാനുഭവം ഒരേ അളവിലായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. രണ്ടാമത്തെ നിയമം, സമ—സീമാന്തോപയുക്തതാതത്വം എന്ന പേരിലാണു് സാധാരണ അറിയപ്പെടാറുള്ളതു്.

ഈ രണ്ടു നിയമങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഗോസ്സൻ തന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം ആവിഷ്കരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉപഭോക്താവിൽ നിന്നു മാറി നിറുത്തി ഒരു സാധനത്തിന്റെയും മൂല്യം കണക്കാക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. കേവലമായ അർഥത്തിലുള്ള മൂല്യമെന്നൊന്നില്ലതന്നെ. ഭോക്താവും ഭോജ്യവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമേ മൂല്യം നിശ്ചയിക്കാൻ സാധ്യമാകൂ. കൈവശമുള്ള സാധനം കൂടിവരുന്നതനുസരിച്ചു്, പിന്നെപ്പിന്നെ കിട്ടുന്ന അതേ സാധനത്തിന്റെ ഓരോ തുകയുടെയും മൂല്യം കുറഞ്ഞുവരും. അതായതു് ഒരു സാധ

നത്തിന്റെ തന്നെ മൂല്യം എപ്പോഴും ഒരേ അളവിലായിരിക്കണമെന്നില്ല എന്നർഥം.

മൂന്നു തരം വസ്തുക്കളിൽ മൂല്യമുണ്ടാകാം. ഒന്നാമത്തേതാണ് ഭോജ്യങ്ങൾ; ഇവയിൽ നിന്നു നേരിട്ടും ഉടനെയും സുഖാനുഭവം കിട്ടും. രണ്ടാമത്തെ ഇനം വസ്തുക്കൾ മറ്റു വസ്തുക്കളുമായി ചേർത്തുപയോഗിക്കുമ്പോഴല്ലാതെ ഒറ്റയ്ക്ക് സുഖം തരുന്നവയല്ല. സാധാരണയായി പൂരകവസ്തുക്കൾ എന്നറിയപ്പെടുന്നവയാണിവ. (അട്ടപ്പും, വിറകും കാളയും വണ്ടിയും തുടങ്ങിയവ ഉദാഹരണങ്ങൾ). ഗോസ്സന്റെ മൂന്നാമത്തെ വകുപ്പിൽപ്പെടുന്നവ, ഭോജ്യവസ്തുക്കൾ നിർമിക്കുന്നതിനുപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന വസ്തുക്കളാണ്. രണ്ടാമത്തെയും മൂന്നാമത്തെയും കൂട്ടത്തിലുള്ള വസ്തുക്കളുടെ മൂല്യം നേരിട്ടു നിശ്ചയിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. പൂരകവസ്തുക്കളൊന്നുചേർന്നു നൽകുന്ന ആസ്വാദ്യതയാണ് അവയുടെ മൂല്യത്തിന്റെ മാനദണ്ഡം. ഇതിനപ്പുറം അവയിലോരോന്നിന്റെയും മൂല്യം വകതിരിച്ചു കാണുന്നതിനുള്ള ശ്രമം നിഷ്ഫലമാണ്. മൂന്നാമത്തെ ഇനം, വസ്തുക്കളുടെ മൂല്യം അവകൊണ്ടു നിർമിക്കപ്പെടുന്ന ഭോജ്യവസ്തുക്കളുടെ മൂല്യത്തിൽ നിന്നാണ് മനസ്സിലാക്കേണ്ടതു്. ഉൽപാദനത്തിനു വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യവും, ഉൽപന്നങ്ങളുടെ മൂല്യവും ഒന്നുതന്നെ. മെഞ്ജർ, വീസർ എന്നീ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ പിൽക്കാലത്താവിഷ്കരിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ഗോസ്സന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളോടു കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

അധ്വാനം ക്ലേശകരമായ കാര്യമാണെന്നും അധ്വാനത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ഉപയുക്തതയും അധ്വാനത്തിന്റെ ക്ലേശവും സമമാകുന്നതു വരെ മാത്രമേ അധ്വാനം തുടരാൻ നിവൃത്തിയുള്ളുവെന്നും ഗോസ്സൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

വിനിമയങ്ങളുടെ പരിധി നിർണയിക്കുന്നതിനും ഈ സമീപനരീതി ഗോസ്സൻ പ്രയോഗിച്ചു. പലതരം സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്ന ഒരാൾ, അവയിലോരോന്നിന്റെയും അവസാനത്തെ കണികയിൽ നിന്നുള്ള ഉപയുക്തത തുല്യമാകുന്നതു വരെ ആ പ്രക്രിയ തുടരും. ഗോസ്സന്റെ മേൽപ്പറഞ്ഞ ആശയങ്ങളിൽ നിന്നാണ് സീമാന്തോപയുക്തതാ വാദത്തിന്റെ പ്രധാന പ്രണേതാക്കളായി അറിയപ്പെടുന്ന ജെവോൺസ്, മെഞ്ജർ, വാൽറാസ് എന്നിവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ പലതും അദ്ദേഹം നേരത്തെ തന്നെ ആവിഷ്കരിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നുവെന്നു അസന്ദിഗ്ധമായി തെളിയുന്നുണ്ട്.

ജോഹാൻ ഹെൻറീഷ് ഫോൺ തൂണൻ (1783–1850)

ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തിൽ അനന്യമായ ഒരു സ്ഥാനം തൂണൻ അർഹിക്കുന്നുണ്ട്. സ്വന്തം അനുഭവങ്ങളും പ്രതിഭയും മാത്രമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈമുതൽ. മറ്റുള്ളവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളോ ബാഹ്യലോകത്തിലെ സംഭവങ്ങളോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തയെ കാര്യമായി സ്വാധീനിച്ചിരുന്നില്ല. ഒരു കൃഷീവലകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച തൂണൻ സാമാന്യവിദ്യാഭ്യാസവും കാർഷികവൃത്തിയിൽ പ്രത്യേക പരിശീലനവും നേടിയതിനു ശേഷം, തെല്ലോ എന്ന പ്രദേശത്തു് 1810-ൽ പുതിയ കൃഷിസ്ഥലം വാങ്ങി അവിടെ പാർപ്പുറപ്പിച്ചു.

അടുത്ത പത്തുവർഷക്കാലം തന്റെ പുതിയസ്ഥലത്തു് കൃഷിചെയ്യുകയും, കൃഷിയുടെ വരവു ചെലവുകളും വളരെ കൃത്യമായി എഴുതിസൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. തൃണൻ വെറുമൊരു കൃഷിക്കാരൻ മാത്രമല്ല, ജന്മനാ തന്നെ ചിന്തകനുമായിരുന്നു. കാർഷികവൃത്തിയുടെ ദൈനംദിനപരിപാടികളും വീക്ഷിക്കുമ്പോഴും അതിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിലേക്കു് തന്റെ ശ്രദ്ധ തിരിക്കാതിരിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. കൃഷിയിലുള്ള തന്റെ അനുഭവങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി, അദ്ദേഹം തന്റെ ധനശാസ്ത്രതത്ത്വങ്ങളും ആവിഷ്കരിച്ചു. ''ഒറ്റപ്പെട്ട സംസ്ഥാനത്തിലെ കൃഷിയും അതിന്റെ ധനശാസ്ത്രവും'' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആദ്യഭാഗം 1826ലും രണ്ടാംഭാഗത്തിൽ ഏതാനും അധ്യായങ്ങളും അപൂർണമായ നിലയിൽ 1850 ലും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അവശേഷിച്ചിരുന്ന ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ബാക്കി ഭാഗങ്ങളും 1863 ൽ മാത്രമേ പ്രസിദ്ധീകൃതമായുള്ളൂ.

അപഗ്രഥനത്തിനു സ്വീകരിച്ച മാർഗം വെച്ചു നോക്കുമ്പോൾ റിക്കാർഡോയ്ക്കും തൃണനും തമ്മിൽ പ്രകടമായ സാമ്യം കാണാനുണ്ടു്. രണ്ടുപേർക്കും താന്താങ്ങളെടുത്തു പെരുമാറുന്ന വിഷയങ്ങളിൽ സൂക്ഷ്മവും വിശദവുമായ അനുഭവജ്ഞാനം ഉണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ രണ്ടുപേരും തങ്ങളുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ യഥാർഥ സംഭവങ്ങളെയോ വസ്തുതകളെയോ പരാമർശിച്ചിട്ടില്ല. ശ്രദ്ധമായ സിദ്ധാന്തത്തോടായിരുന്നു രണ്ടുപേർക്കും മമത. റിക്കാർഡോയെക്കാൾ, തൃണനു ഗണിതശാസ്ത്രം വശമുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ, റിക്കാർഡോ തന്റെ വാദമുഖങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചെടുക്കുന്നതു് ഗണിതശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഭാഷ ഉപയോഗിച്ചല്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്താസരണി ഗണിതശാസ്ത്രത്തിനേറെതായിരുന്നു. തൃണനു ഗണിതശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഭാഷ നന്നായി കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നതു മാത്രമാണു വ്യത്യാസം. സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ തലത്തിൽ ചിന്തിക്കുന്നതിനുള്ള കഴിവു് റിക്കാർഡോയെക്കാൾ തൃണനായിരുന്നു കൂടുതൽ. ''തൃണനായിരുന്നു എന്റെ ഗുരുക്കന്മാരിൽ എനിക്കേറെറവും പ്രിയപ്പെട്ടയാൾ'' എന്നു മാർഷൽ പറഞ്ഞതു് ഈ കാരണത്താലായിരിക്കാം.

തൃണൻ ഉപയുക്തതയെയോ മൂല്യത്തെയോ കുറിച്ചു് ഒന്നും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ 'സീമാന്തിക'നിയമം സ്വന്തമായി കണ്ടെത്തുകയും ഉല്പാദനഘടകങ്ങളുടെ പ്രതിഫലം നിർണയിക്കുന്നതിനു് ഈ നിയമം പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതു തൃണന്റെ മഹത്തായ നേട്ടമായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. സീമാന്തികവാദത്തിന്റെ മുന്നോടികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അദ്വിതീയമായ ഒരു സ്ഥാനം തൃണനു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതു് ഇങ്ങനെയാണു്. കാർഷികവിഭവങ്ങളുടെ വിലകളും, കൃഷിരീതിയെയും തറപ്പാട്ടത്തിന്റെ നിരക്കുകളെയും എങ്ങനെ ബാധിക്കുന്നുവെന്നു് മനസ്സിലാക്കാനായിരുന്നു തൃണന്റെ ശ്രമം. ഇതിനു വേണ്ടിയാണു് 'ഒറ്റപ്പെട്ട സംസ്ഥാനം' എഴുതപ്പെട്ടതു്. 'ഒറ്റപ്പെട്ട സംസ്ഥാനം' ഒരു പ്രത്യേകതരം ഗ്രന്ഥമാണു്. ഈ ലോകത്തിലെ യഥാർഥ സ്ഥിതിഗതികളുമായി ഈ സംസ്ഥാനത്തിനു വലിയ ബന്ധമില്ലെന്നു പറയാം.

വൃത്താകൃതിയിലുള്ള, സമനിരപ്പായ ഒരു ഭൂപ്രദേശം; ഈ പ്രദേശം മുഴുവൻ ഒന്നുപോലെ ഫലപുഷ്ടിയുള്ളതാണു്. ഈ പ്രദേശത്തിന്റെ ഒത്ത മധ്യത്തിൽ

ഒരു പട്ടണമുണ്ട്"; ഈ പട്ടണത്തിൽ വേണം പ്രസ്തുത ഭൂപ്രദേശത്തുണ്ടാകുന്ന എല്ലാ കാർഷികവിഭവങ്ങളും വിറ്റഴിക്കുക. ഈ പ്രദേശത്തു ജലമാർഗമായോ കരമാർഗമായോ യാത്ര ചെയ്യുന്നതിനുള്ള യാതൊരു പ്രത്യേക സൗകര്യവുമില്ല. പട്ടണത്തിൽ നിന്നും അകന്നകന്നു പോകുന്തോറും കൃഷിചെയ്യപ്പെടുന്ന വിഭവങ്ങളുടെ സ്വഭാവം മാറി മാറി വരും. ഏറ്റവും അടുത്ത പ്രദേശങ്ങളിൽ മലക്കറികൃഷി, ക്ഷീരോൽപാദനം മുതലായവയായിരിക്കും ഏറ്റവും അനുയോജ്യം. അടുത്തതായി, വനങ്ങൾ വെച്ചുപിടിപ്പിക്കലായിരിക്കും ഏറ്റവും പറ്റിയ പ്രവൃത്തി. ഇങ്ങനെ പല തരം കൃഷികൾ ഒന്നിനെത്തുടർന്നു് ഒന്നായി വരുന്നു. ഇവയെല്ലാം കഴിഞ്ഞു്, ഈ സംസ്ഥാനം വിജനമായ പ്രദേശങ്ങളിൽ ചെന്നവസാനിക്കുകയാണു്. പ്രത്യേക ഗതാഗതസൗകര്യങ്ങളില്ലാത്തതു കൊണ്ടു്, കാർഷികവൃത്തിയുടെ ഓരോ മേഖലയും പട്ടണത്തെച്ചുറ്റി മോതിരവലയം പോലെയായിരിക്കും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. ഇങ്ങനെ ആറു പ്രധാന മേഖലകളെപ്പറ്റി തൃണൻ പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ടു്. വ്യവസായങ്ങളുടെ സ്ഥാനനിർണയത്തെ സംബന്ധിച്ചു് ഇപ്പോഴും നിലവിലുള്ള പല സിദ്ധാന്തങ്ങളും തൃണൻ മുൻകൂട്ടി കണ്ടിരുന്നുവെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'ഒറ്റപ്പെട്ട സംസ്ഥാന'ത്തിൽ നിന്നു തെളിയുന്നു.

ഉല്പന്നങ്ങളുടെ വിലയും വലുപ്പവും തമ്മിലുള്ള അനുപാതം പെട്ടെന്നു കേടുവരുന്നവയാണോ അല്ലയോ എന്നുള്ളതു് തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളും പരിഗണിച്ചാണു് ഓരോ ഉല്പന്നവും പട്ടണത്തിൽ നിന്നെത്ര അകലെയാണു് കൃഷിചെയ്യേണ്ടതെന്നു നിശ്ചയിക്കപ്പെടുക. ക്ഷീരോല്പാദനം തന്നെയെടുക്കുക. ഇതു പട്ടണത്തിൽ നിന്നും വളരെ അകലെയാകാൻ നിവൃത്തിയില്ല കാരണം, കേടു കൂടാതെ, അധികസമയം സൂക്ഷിക്കാനാകാത്ത ഒരുല്പന്നമാണിതു്. പക്ഷേ പട്ടണത്തിന്റെ അടുത്ത പ്രദേശം ഇതിനു വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കപ്പെടുമ്പോഴും, മറ്റൊരു പ്രയോജനം കൂടി ക്ഷീരോല്പാദകർക്കു കിട്ടുന്നു. പട്ടണത്തിൽ പാലെത്തിക്കുന്നതിനുള്ള ചുമട്ടുകൂലി മിക്കവാറും ഒഴിവായിക്കിട്ടുന്നുവെന്നുള്ളതാണിതു്. ചുമട്ടുകൂലി ഒഴിവാക്കിക്കിട്ടുന്നതു് മറ്റുള്ള ഉല്പാദകർക്കും താത്പര്യമുള്ള കാര്യമാണു്. അതുകൊണ്ടു് മറ്റു തരം കാർഷികവൃത്തികളിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരും പട്ടണത്തിനടുത്തു തന്നെ സ്ഥലം കിട്ടാനാഗ്രഹിക്കും. അവരുടെ ശ്രമം ഫലിക്കാതിരിക്കണമെങ്കിൽ ക്ഷീരോല്പാദനത്തിൽ നിന്നു് ലാഭമുണ്ടാക്കാൻ കഴിയുന്നതുപോലെ മറ്റൊരു പ്രവൃത്തിയിൽ നിന്നും ലാഭമുണ്ടാക്കാൻ ആ സ്ഥലത്തു സാധിക്കാതെയാകണം. ഈ സ്ഥിതിവിശേഷം നിലവിൽവരുത്തുന്നതിനു തക്കവണ്ണമുള്ള ഉയർന്ന നിലവാരത്തിലായിരിക്കും പാലിന്റെ വില വന്നു നില്ക്കുന്നതു്. അതുപോലെ തന്നെ ധാന്യോല്പാദനത്തിന്റെ കാര്യവും. പട്ടണത്തിൽ നിന്നു പല അകലങ്ങളിൽ ധാന്യം കൃഷിചെയ്യുമ്പോഴും, അതു പട്ടണത്തിലെത്തിക്കാൻ വേണ്ടിവരുന്ന ചെലവു് വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കും. ഏറ്റവും അകലെ കൃഷിചെയ്യുന്ന ആളുകൾക്കായിരിക്കും ഏറ്റവും കൂടുതൽ ചെലവു വേണ്ടിവരുന്നതു്. പട്ടണത്തിലെ ആവശ്യമാണു് ഏതകലം വരെ ധാന്യം കൃഷിചെയ്യണമെന്നു നിശ്ചയിക്കുക. ഏറ്റവും അകലെ കൃഷിചെയ്യുന്ന ആളുടെ കൃഷിച്ചെല

വും ചുമട്ടുകൂലിയും അടങ്ങിക്കിട്ടുന്ന വിധത്തിൽ വില ഉയരണം. മത്സരപൂർണമായ ഒരു കമ്പോളത്തിൽ ഒരു സാധനത്തിനു് ഒരു വിലയേ ഉണ്ടായിരിക്കൂ. അതുകൊണ്ടു് ഏറ്റവും അകലത്തുള്ള കൃഷിക്കാരനു മുതലാവുന്ന വില, അടുത്തുള്ള കൃഷിക്കാർക്കു മുതലും മുതലിനു പുറമെ മീതിയും കിട്ടുന്നതിനു് ഇടയാക്കുന്നു. അതുപോലെ, കൃഷി പിന്നെയും അകലത്തേക്കു വ്യാപിപ്പിച്ചാൽ, അവിടം കൃഷി ചെയ്യുന്നവർക്കു മുതലടങ്ങിക്കിട്ടുകയുമില്ല. കിട്ടുന്ന വില മുഴുവൻ ചുമട്ടുകൂലി ഇനത്തിൽ ചെലവായിപ്പോകുന്ന ഒരവസ്ഥ വരും, കൃഷി വീണ്ടും വ്യാപിപ്പിച്ചു പോയാൽ. അതിനപ്പുറമുള്ള പ്രദേശത്തു ധാന്യം യാതൊരു ചെലവും ചെയ്യാതെ ഉണ്ടാക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ പോലും അതു നഷ്ടമായിത്തീരുകയേയുള്ളൂ. തൃണന്റെ ചിത്രീകരണം, ഇപ്പോഴും പ്രചാരത്തിലുള്ള ഉല്പാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തങ്ങളോടു വളരെ അടുത്തു വരുന്നുണ്ടു്. ഒരു സാധനത്തിനു് ചോദനം എത്രയെന്നു നിശ്ചയമുണ്ടെങ്കിൽ ഉല്പാദനച്ചെലവു് (കൃഷിച്ചെലവു് + ചുമട്ടുകൂലി) വിലയ്ക്കു തുല്യമാകുന്ന ഘട്ടത്തിൽ ഉല്പാദനം നിറുത്തേണ്ടിവരുമെന്നാണു് ഈ സിദ്ധാന്തം.

മേൽപ്പറഞ്ഞ ആശയങ്ങളിൽ നിന്നു് പാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ച ഒരു സിദ്ധാന്തത്തിലെത്തുവാൻ വിഷമമില്ല. തറപ്പാട്ടവും, വരമ്പു്, അണക്കെട്ടു്, കളപ്പുര മുതലായവ നിർമിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി മുടക്കിയിട്ടുള്ള മൂലധനത്തിന്മേലുള്ള പലിശയും രണ്ടാണെന്നു ആദ്യമേ തന്നെ തൃണൻ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. സാധാരണ ഈ രണ്ടിനങ്ങളും കൂട്ടിച്ചേർത്താണു് പാട്ടമെന്നു പറയാറുള്ളതെങ്കിലും പാട്ടമെന്ന സംജ്ഞയുടെ ശരിയായ അർഥത്തിൽ തറപ്പാട്ടം മാത്രമേ ഉൾപ്പെടുത്താവൂ. ഏറ്റവും കൂടിയ ഉല്പാദനച്ചെലവുചെയ്തു് ഉല്പാദനം നടത്തുന്ന ആളിനും പാട്ടം പൂജ്യത്തിൽ താഴെ ആയിപ്പോകാത്ത വിധത്തിലായിരിക്കും വിലനിലവാരമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു്, ആ ഒരാളൊഴികെ മറെറല്ലാ ഉല്പാദകർക്കും അവരുടെ ചെലവുകഴിച്ചു നീക്കിബാക്കിയൊരു തുക കൈവശം അവശേഷിക്കും. ഈ തുകയാണു് പാട്ടം. തൃണന്റെ സിദ്ധാന്തം റിക്കാർഡ്ഡോയുടേതിൽ നിന്നു് സാരാംശത്തിൽ വ്യത്യസ്തമല്ല. ഫലപുഷ്ടിയിലുള്ള വ്യത്യാസമാണു് റിക്കാർഡ്ഡോയുടെ സിദ്ധാന്തമനുസരിച്ചു പാട്ടത്തിന്റെ ഉറവിടം. തൃണന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിലാകട്ടെ, കമ്പോളസ്ഥലത്തു നിന്നുള്ള അകലവും തന്മൂലമുണ്ടാകുന്ന ചുമട്ടുകൂലിയുമാണു് ഇതിനു കാരണമായി കാണിച്ചിട്ടുള്ളതു്. തൃണൻ തന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിൽ 'സീമാന്തം' എന്ന ആശയം കൂടുതൽ വ്യക്തമായി ഉപയോഗിക്കുന്നുവെന്ന കാര്യം എടുത്തുപറയണം.

പലിശ, കൂലി എന്നിവ നിർണയിക്കുന്നതിലും തൃണൻ സീമാന്തതത്വം ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടു്. കൂടുതൽ ആളുകളെ ഒരു സ്ഥലത്തു കൃഷി ജോലിയിലേർപ്പെടുത്തിയാൽ വിളവു വർധിക്കുമെങ്കിലും, ആളുകളുടെ എണ്ണം കൂടുന്നതനുസരിച്ചു് വിളവുവർധനവുണ്ടാവുകയില്ല. ഇരുപതാമത്തെയാൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതു വിളവു് ഇരുപത്തിഒന്നാമത്തെയാൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കുകയില്ല. അങ്ങനെ, അങ്ങോട്ടോരോ ആളും അധികമായി ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന വിളവു് കുറഞ്ഞു കുറഞ്ഞുവരും. ഒരാളെ കൂടുതൽ ജോലിക്കു നിയമിക്കുമ്പോഴും അയാൾക്കു കൊടുക്കേണ്ടി വരുന്ന കൂലിയും, അയാളുടെ പ്രയത്നഫലമായി വിളവിലുണ്ടാകുന്ന വർധനവും എ

വിടെവെച്ചു തുല്യമാവുന്നോ അവിടം വരെ മാത്രമേ കൂടുതൽ ആളുകളെ എടുക്കുകയുള്ളൂ. മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സാഹചര്യത്തിൽ ഓരോ ജോലിക്കാരനും കാരോ നിരക്കിൽ കൂലി കൊടുക്കാൻ സാധ്യമാവില്ല. എല്ലാപേർക്കും ഒരേ നിരക്കിലായിരിക്കും കൂലി. അവസാനമായി ജോലിയിലേർപ്പെടുന്ന ആളുടെ കൂലി തന്നെ എല്ലാപേർക്കും നൽകേണ്ടിവരും. എന്നാൽ അവസാനത്തെ ആൾ ഒഴികെ മറ്റുള്ളവരെല്ലാം അവരുടെ കൂലിയെക്കാൾ കൂടുതൽ വിലയുള്ള ഉല്പന്നമുണ്ടാക്കുന്നുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് കൃഷിചെയ്യുന്ന ആൾക്ക് കിട്ടുന്ന മൊത്തമുല്പന്നം അയാളുടെ മൊത്തം ചെലവിനെക്കാൾ കൂടുതലായിരിക്കും. പലിശയുടെ കാര്യത്തിലും ഇങ്ങനെതന്നെയാണ് സംഭവിക്കുന്നതു്. ഉല്പാദനത്തിൽ മുടക്കുന്ന മൂലധനത്തിന്റെ അവസാന കണികയിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ഉല്പന്നമാണ് അതിന്റെ വില (പലിശ). പക്ഷേ അവസാന കണികയ്ക്ക് മുൻപു മുടക്കിയിട്ടുള്ള മൂലധനത്തിനും മുഴുവൻ ഈ നിരക്കിൽ പലിശ കൊടുത്താൽ മതി. എന്നാൽ അവയിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ഉല്പന്നം പലിശയേക്കാൾ കൂടിയിരിക്കുകയും ചെയ്യും. തൃണൻ സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാതത്വം നല്ലപോലെ ധരിച്ചിരുന്നുവെന്നും ഈ ഉദാഹരണങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു.

തൃണൻ ധനശാസ്ത്രത്തിനു നൽകിയ പ്രധാന സംഭാവനകളിങ്ങനെ സമാഹരിക്കാം; ഗണിതശാസ്ത്രത്തിലെ 'കാൽക്കുലസ്', ധനശാസ്ത്രചിന്തയ്ക്കുവേണ്ടി ആദ്യമായി ഉപയോഗിച്ചതു തൃണനാണ്. തൃണൻ സ്വീകരിച്ച പല സാമാന്യതത്വങ്ങളുടെയും അടിസ്ഥാനം 1810 മുതൽ 1820 വരെ സ്വന്തം കൃഷിയിടത്തിൽ നിന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ച അനുഭവങ്ങളും കൃഷിയുടെ വരവുചെലവു കണക്കുകളുമാണ്. കണക്കുകളിലും വസ്തുതകളിലും നിന്നു സാമാന്യസിദ്ധാന്തങ്ങളാവിഷ്കരിക്കുന്നതിനു് തൃണൻ നടത്തിയ ശ്രമം അദ്ദേഹത്തെ ധനമിതികപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്ഥാപകന്മാരിൽ ഒരാളാക്കിത്തീർക്കുന്നുണ്ട്. ധനശാസ്ത്രത്തിൽ വ്യവഹരിക്കപ്പെടുന്ന വൈവിധ്യംനിറഞ്ഞ കാര്യങ്ങളെല്ലാം പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടവയാണെന്നും, അവയെ ഒന്നിച്ചു് ഒരു സമവാക്യപടലത്തിൽ ചേർത്തുനിർത്തേണ്ടതാവശ്യമാണെന്നും ആദ്യമായി മനസ്സിലാക്കിയവരിൽ തൃണൻ ഉൾപ്പെടുന്നു. റിക്കാർഡോയുടേതിനേക്കാൾ ഒട്ടും മോശമല്ലാത്ത ഒരു സിദ്ധാന്തം പാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ചു് അദ്ദേഹം ആവിഷ്കരിച്ചു. സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാതത്വം വ്യക്തമായി പ്രതിപാദിച്ചു.

തൃണനെപ്പറ്റി പറയുമ്പോൾ പെട്ടെന്നോർമിക്കുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വാഭാവികവേതനം എന്ന ആശയമാണ്. ക്ലിഷ്ടവും സുദീർഘവുമായ ഗണിതക്രിയകൾ നടത്തിയതിന്റെ ഫലമായി, തൊഴിലാളിയുടെ സ്വാഭാവികവേതനം അയാളുടെ ആവശ്യങ്ങളെയും, അയാളുടെ അധ്വാനഫലത്തെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കുമെന്നു് തൃണൻ കണ്ടെത്തി. അയാളുടെ ആവശ്യങ്ങൾ a, അധ്വാനഫലം p എന്നിങ്ങനെ സങ്കല്പിക്കാമെങ്കിൽ, സ്വാഭാവിക വേതനം $\sqrt{ap}$ എന്നെഴുതാമെന്നു് തൃണൻ പ്രഖ്യാപിച്ചു. തൊഴിലാളിക്കയാളുടെ നിത്യാവശ്യത്തിനുള്ളതു മാത്രം വേതനമായി നൽകിയാൽപ്പോരെന്നും, ഉല്പാദനക്ഷമതയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി അധികമായിക്കിട്ടുന്ന ആദായത്തിൽ ഒരു പങ്കു കൂടി അയാൾക്കു നൽകു

ണമെന്നുമായിരുന്നു തൃണന്റെ ആഗ്രഹം. സ്വാഭാവികവേതനനിയമം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതും മറ്റൊന്നല്ല. പക്ഷേ ഈ നിയമത്തിനു് അതിനില്ലാത്ത അർഥവും പ്രാധാന്യവുമാണു് തൃണൻ സങ്കല്പിച്ചതു്. തന്റെ കഴിമാടത്തിൽ ഈ നിയമം കൊത്തിവെയ്പിക്കുന്നിനു് അദ്ദേഹം ഏർപ്പാട് ചെയ്തിരുന്നു എന്ന വസ്തുത ഇതിനു തെളിവാണു്.

വില്യം സ്റ്റാൻലി ജെവോൺസ് (1835–1882)

ഹ്രസ്വമായ ഒരു ജീവിതമായിരുന്നു ജെവോൺസിന്റേതു്. എങ്കിലും ചുരുങ്ങിയ ജീവിതകാലം കൊണ്ടു് ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തിൽ അനശ്വരമായ ഒരു സ്ഥാനം നേടുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു. ജെവോൺസ്, വാൽറാസ്, മെഞ്ചർ എന്നീ ത്രിമൂർത്തികളെ, ആധുനിക ധനശാസ്ത്രയുഗത്തിന്റെ ശില്പികളായിട്ടാണു് കരുതിപ്പോരുന്നതു്. 1835 ൽ ലിവർപ്പൂളിൽ ജനിച്ച ജെവോൺസ്, 1854 മുതൽ അഞ്ചു വർഷക്കാലം ആസ്ട്രേലിയയിലെ ഖജനാവിൽ ജോലി നോക്കുകയുണ്ടായി. അതിനു ശേഷം നാട്ടിൽ തിരിച്ചു വരികയും ഉപരിവിദ്യാഭ്യാസം നേടുകയും ചെയ്തു. വളരെക്കാലം മാഞ്ചെസ്റ്ററിലെ ഓവൻസ് കോളേജിൽ തത്വചിന്തയുടെ പ്രൊഫസ്സറായും പിന്നീടു് 1880 വരെ ലണ്ടനിൽ ധനശാസ്ത്രപ്രൊഫസ്സറായും ജോലി ചെയ്തു.

ലണ്ടൻ സർവകലാശാലയിൽ രസതന്ത്രവും സസ്യശാസ്ത്രവും പഠിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പതിനാറു വയസ്സു മാത്രം പ്രായമുണ്ടായിരുന്ന ജെവോൺസ്, ലണ്ടൻ നഗരത്തിലെ പാവപ്പെട്ടവരുടെ ജീവിതവൈഷമ്യങ്ങളും നേരിട്ടു കാണാനിടയായി. അവരുടെ ദുരിതത്തിന്റെ കാരണങ്ങളും അറിയാനുള്ള ആഗ്രഹം അദ്ദേഹത്തെ ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിലേക്കു നയിച്ചു. കുടുംബത്തിലെ സാമ്പത്തിക വൈഷമ്യങ്ങളും മൂലം കോളേജ് വിദ്യാഭ്യാസം ഇടയ്ക്കു വെച്ചു നിറുത്തുന്നതിനും, ആസ്ട്രേലിയയിൽ ജോലി സ്വീകരിക്കുന്നതിനും ജെവോൺസ് നിർബന്ധിതനായി. ആസ്ട്രേലിയയിലായിരുന്നപ്പോഴും ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിലുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ താത്പര്യം അടിക്കടി വർധിച്ചുവരികയായിരുന്നു. എന്നാൽ അതോടൊപ്പം കുറേക്കാലം വാനശാസ്ത്രത്തിലും അദ്ദേഹം രസം കണ്ടെത്തി. ആസ്ട്രേലിയയിലെ കാലാവസ്ഥയെക്കുറിച്ചു് മറ്റാരെയുംകാൾ കൂടുതൽ അധികൃതമായി പറയുന്നതിനു ജെവോൺസിനു കഴിയുമെന്നു് അംഗീകരിക്കപ്പെടാൻ അധികം കാലം വേണ്ടിവന്നില്ല. ഖജനാവിലെ ജോലിയിൽ നിന്നുണ്ടായ താത്പര്യം കൊണ്ടായിരിക്കണം, പണത്തെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം പഠനങ്ങളാരംഭിച്ചു. ഈ ഉദ്യമങ്ങളാണു് പിൽക്കാലത്തു് പണത്തെയും ധനവിനിമയത്തെയും കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണങ്ങളും പുസ്തകരൂപത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപ്തനാക്കിയതു്.

ജെവോൺസിന്റെ മൂലധനസിദ്ധാന്തം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാവനകളിൽ ഒട്ടും അപ്രധാനമല്ല, മൂലധനസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഏകദേശരൂപവും ആസ്ട്രേലിയയിൽ വെച്ചു തന്നെ ജെവോൺസിന്റെ മനസ്സിൽ രൂപം കൊണ്ടിരുന്നുവെന്ന

തിനു് തെളിവുകളുണ്ടു്. ശരിയായ ഒരുക്കത്തോടു കൂടി ഒരു കാര്യം നിർവഹിക്കുന്നതാണു് കൂടുതൽ ഫലപ്രദമെന്നു് അദ്ദേഹം എപ്പോഴും ഉറച്ചുവിശ്വസിച്ചിരുന്നു.

ഒരുക്കത്തിനു മൂലധനമെന്നും, നിർവഹണത്തിനു് അധ്വാനമെന്നും അദ്ദേഹം അർഥം നൽകി. ആസ്ട്രേലിയയിൽ നിന്നു തിരികെ വന്നതിനു ശേഷം അധികം നാൾ കഴിയുന്നതിനു മുമ്പു തന്നെ, പിന്നീടു സുപ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്ന മൂല്യസിദ്ധാന്തം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ രൂപംകൊണ്ടിരിക്കണം. ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ശരിയായ സിദ്ധാന്തം താൻ കണ്ടുപിടിച്ചുകഴിഞ്ഞുവെന്നും, മറ്റുള്ളവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും അവജ്ഞയോടു കൂടിയല്ലാതെ തനിക്കു വായിക്കാൻ കഴിയാതെയായിരിക്കുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം അക്കാലത്തു തന്റെ സഹോദരനയച്ച ഒരെഴുത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

ബന്താമിന്റെ ഉപയുക്തതാവാദം ജെവോൺസിന്റെ ചിന്തയിൽ രൂഢമൂലമായിരുന്നുവെന്നു് വിചാരിക്കാൻ ന്യായമുണ്ടു്. 1862 ൽ എഴുതിയ ഒരു ഗവേഷണലേഖനത്തിൽ അദ്ദേഹമിങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചു: ''മനുഷ്യന്റെ പ്രവൃത്തികളുടെ മഹത്തായ ഉറവിടങ്ങളിലേക്കു്—സന്തോഷം, സന്താപം എന്നീ വികാരങ്ങളിലേക്കു്—മടങ്ങിച്ചെന്നാൽ മാത്രമേ, ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ശരിയായ സിദ്ധാന്തം കണ്ടെത്താൻ കഴിയുകയുള്ളൂ''.

'കല്ലരിയുടെ പ്രശ്നം' (The Coal question) എന്ന ഗ്രന്ഥം 1865 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതിൽപ്പിന്നെയാണു് ജെവോൺസു് ജനശ്രദ്ധ ആകർഷിച്ചുതുടങ്ങിയതു്. മാൽത്തൂസിന്റെ ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ചുവടുപിടിച്ചു കൊണ്ടുള്ള ഒരു വാദഗതി ഇതിൽ സ്വീകരിച്ചിരുന്നതായിക്കാണുന്നു. ഭക്ഷ്യോല്പാദനത്തിന്റെ പരിമിതികളും, ജനസംഖ്യാവർധനവിനെങ്ങനെ വിലങ്ങുതടിയായിത്തീരുമെന്നും മാൽത്തൂസു് വിശ്വസിച്ചുവോ, അതുപോലെ ഖനികളിലെ കൽക്കരിനിക്ഷേപത്തിന്റെ പരിമിതി; ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ വ്യാവസായികവളർച്ചയ്ക്കു് പ്രതിബന്ധമായിത്തീരുമെന്നു ജെവോൺസു് വിശ്വസിച്ചു.

കറൻസി, ഫിനാൻസു്

1862 ൽ തയ്യാറാക്കിയ ഒരു ലേഖനത്തിൽ ജെവോൺസു് വാണിജ്യാന്തരീക്ഷത്തിൽ മാറി മാറി വരുന്ന അവസ്ഥാഭേദങ്ങളെക്കുറിച്ചു് ചർച്ചചെയ്യുകയും വാണിജ്യശാസ്ത്രത്തിലും മറ്റും സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടുന്ന അപഗ്രഥനരീതി തന്നെയാണു് ഈ ചർച്ചയ്ക്കുദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചതു്. ഇതേത്തുടർന്നു, 1865 ൽ ''സ്വർണത്തിന്റെ വൻപിച്ച വിലയിടിവു്'' എന്നൊരു ലേഖനം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. 1848 നും 1862 നും ഇടയ്ക്കു് സ്വർണത്തിന്റെ വില 9 ശതമാനം കുറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു അദ്ദേഹം തെളിയിച്ചു. വില സൂചികകളും തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള വ്യക്തമായ ഒരു ശാസ്ത്രീയമാർഗം ആവിഷ്കരിക്കാനും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു. പണത്തിന്റെ വിലയിൽ വരുന്ന വ്യത്യാസങ്ങളും വിവിധ തരത്തിലുള്ള വരുമാനങ്ങളെ എപ്രകാരം സ്വാധീനിക്കുമെന്നും ഈ ലേഖനത്തിൽ അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചു. ജെവോൺസിന്റെ ഈ നേട്ടങ്ങളെ പില്ക്കാലത്തു കെയിൻസു് മുക്തകണ്ഠം പ്രശംസിച്ചു

ട്ടുണ്ട്. ജെവോൺസിനു മുമ്പു ജീവിച്ചിരുന്ന ചിന്തകന്മാരെല്ലാപേരും കൂടി നല്ലിയേടത്തോളം സംഭാവന വിലസൂചികകളുടെ കാര്യത്തിൽ ജെവോൺസ് ഒറ്റയ്ക്കു ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നാണു് കെയ്ൻസിന്റെ അഭിപ്രായം. പൊടുന്നനെയുണ്ടാകുന്ന വ്യാവസായികവിജൃംഭണങ്ങളുടെ കാരണം, പുതിയ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളും മൂലം നിശ്ചിതമൂലധനത്തിന്റെ തുകയിൽ (കെട്ടിടങ്ങളും, യന്ത്രങ്ങളും, റെയിൽവേകളും തുടങ്ങിയവ) പെട്ടെന്നുണ്ടാകുന്ന വർധനവാണെന്നു് ജെവോൺസ് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഈ വിഷയങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം പഠനങ്ങളും തുടർന്നു നടത്തിയില്ല. എങ്കിലും സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളും ആധാരമാക്കി പഠനങ്ങളും നടത്തിയ ആദ്യത്തെ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരിൽ ജെവോൺസിനു മാന്യമായ സ്ഥാനമുണ്ടു്. സൂര്യനിലെ പാടുകളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി വാണിജ്യത്തിന്റെ വൃദ്ധിക്ഷയങ്ങൾക്കു് ഒരു വിശദീകരണം നൽകുന്നതിനു് അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചുവെങ്കിലും അതു വിജയിച്ചില്ല. സ്വർണം, വെള്ളി എന്നീ രണ്ടു ലോഹങ്ങളും ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ടുള്ള നാണ്യസമ്പ്രദായത്തെക്കുറിച്ചും ജെവോൺസ് പഠനങ്ങളും നടത്തി.

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരെപ്പോലെ ജെവോൺസും സാമ്പത്തികരംഗത്തു് ഗവണ്മെൻറിന്റെ ഇടപെടൽ അനാശാസ്യമാണെന്ന അഭിപ്രായം വെച്ചുപുലർത്തിയിരുന്നു. തൊഴിലാളിസംഘടനകളും വേതനം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു ചെയ്യുന്ന ശ്രമങ്ങളും വിലവർധനവിനു വഴിതെളിക്കുമെന്നും അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. മാത്രമല്ല, തൊഴിലില്ലായ്മ പരിഹരിക്കുന്നതിനും, ദരിദ്രവിഭാഗങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി സ്വകാര്യമേഖല നടത്തിപ്പോരുന്ന പല പ്രസ്ഥാനങ്ങളും പാവങ്ങൾക്കു പണക്കാരോടുള്ള ആശ്രിതത്വം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു മാത്രമേ സഹായിക്കൂ എന്നും അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. ഈ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു കാലക്രമത്തിൽ അല്പം അയവു വന്നിട്ടുള്ളതായിക്കാണുന്നു. 1870നു ശേഷം ഉണ്ടായ വ്യാപാരമാന്ദ്യത്തിനു പ്രതിവിധിയായി, ഗവണ്മെൻറു് കൂടുതൽ പൊതുവിനോദസൗകര്യങ്ങളേർപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കണമെന്നു ജെവോൺസ് എഴുതുകയുണ്ടായി. ''സംസ്ഥാനത്തിനു തൊഴിലാളികളോടുള്ള ബന്ധ''ത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ജെവോൺസിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും ശ്രദ്ധേയങ്ങളാണ്. സാമ്പത്തികകാര്യങ്ങളിൽ ഇടപെടാതിരിക്കുക തന്നെയാണു് പൊതുവേ സ്വീകരിക്കപ്പെടേണ്ട നയമെങ്കിലും, ഓരോ പ്രശ്നത്തിനും ഉചിതമായ പരിഹാരങ്ങളും കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു് ഈ നയത്തിൽ നീക്കുപോക്കുകളും ആവശ്യമായിവരുമെന്നു് അദ്ദേഹം സമ്മതിക്കുന്നുണ്ടു്. സ്വതന്ത്രവ്യാപാരമാണു് പൊതുവേ നല്ലതെങ്കിലും, ചിലപ്പോൾ വിദേശങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള ശ്രുക്ഷമായ മത്സരത്തിൽ നിന്നു സ്വദേശവ്യവസായങ്ങളെ രക്ഷിക്കാൻ വേണ്ടി സംരക്ഷണനയങ്ങളും സ്വീകരിക്കാം. ആഭ്യന്തരസാമ്പത്തികരംഗത്തും ചിലപ്പോൾ ഗവണ്മെൻറിന്റെ ഇടപെടൽ അനപേക്ഷണീയമായിത്തീരാം. ജെവോൺസിന്റെ നിലപാടു്, ഫലത്തിൽ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടേതിനേക്കാളും കൂടുതൽ അയവുള്ളതായിട്ടാണു് കാണപ്പെടുന്നതു്. മില്ലിന്റെ കൃതികളിൽത്തന്നെ കണ്ടുതുടങ്ങിയിരുന്ന ഈ വിട്ടുവീഴ്ചമനസ്ഥിതി, ജെവോൺസിൽ ഒന്നുകൂടി പ്രത്യക്ഷമായിട്ടുണ്ടു്. ജെവോൺസിനുശേഷം വരുന്ന ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ഇതിലും ഒരു പടികൂടി മുന്നോട്ടുപോകാൻ തയ്യാറായി. അതായതു

കാലഘട്ടത്തിന്റെ സവിശേഷതകളെ എല്ലാ ശാസ്ത്രകാരന്മാരുടെയും സമീപന രീതിയെയും അഭിപ്രായങ്ങളെയും എങ്ങനെ സ്വാധീനിക്കുന്നുവെന്നതിനു് ഇതൊരു തെളിവായെടുക്കാം.

ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം

സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളെ ശേഖരിക്കുകയും വ്യാഖ്യാനിക്കുകയും ചെയ്യുക, പൊതുസാമ്പത്തികനയങ്ങളെ ചർച്ചചെയ്യുക തുടങ്ങിയ മണ്ഡലങ്ങളിൽ ജെവോൺസ് അമൂല്യമായ സംഭാവനകളെ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവൃത്തി കേവലധനശാസ്ത്രത്തിൽ അദ്ദേഹമവതരിപ്പിച്ച നൂതനസിദ്ധാന്തങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ളതാണു്. 1862-ൽ ബ്രിട്ടീഷ് അസോസിയേഷൻ അവതരിപ്പിച്ച രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സാമാന്യഗണിതസിദ്ധാന്തം (General Mathematical Theory of Political Economy) എന്ന ലേഖനത്തിൽ, ധനശാസ്ത്രതത്ത്വങ്ങളെ ഗണിതശാസ്ത്രസംജ്ഞകളുപയോഗിച്ചു് ഏതാനും പ്രമാണങ്ങളായി ആറിക്കുറുക്കി എടുക്കാമെന്നു ജെവോൺസ് കാണിച്ചിരുന്നു. 1871-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്ര സിദ്ധാന്തത്തിൽ (The Theory of Political Economy) ൽ ഈ സമീപനരീതി ജെവോൺസ് ഒന്നുകൂടി വ്യക്തമാക്കി: ''എനിക്കു തോന്നുന്നതു്, നമ്മുടെ ശാസ്ത്രം ഗണിതപരമായിരിക്കണമെന്നാണു്; തുകകളെയാണു് അതിൽ കൈകാര്യംചെയ്യുന്നതെന്നുള്ളതു കൊണ്ടു മാത്രമാണിതു്. കൈകാര്യംചെയ്യുന്ന സംഗതികൾ ഇതു കൂടുതൽ, ഇതു കുറവു് എന്ന രീതിയിൽ പറയാവുന്ന തരത്തിൽ പെട്ടവയാണെങ്കിൽ, അവ തമ്മിലുള്ള ബന്ധങ്ങളും അതിന്റെ നിയമങ്ങളുമെല്ലാം ഗണിതശാസ്ത്ര സ്വഭാവമുള്ളവയായിരിക്കും. ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ആ പേരു പറയാൻ തയ്യാറായില്ലെന്നു വച്ചു്, അവർക്കവരുടെ സ്വഭാവം നഷ്ടപ്പെടുകയില്ല... ധനശാസ്ത്രത്തിലെ ഗണിതനിയമങ്ങൾ വാക്കുകൾ കൊണ്ടു വിസ്തരിക്കുകയാണോ അതോ, x, y, z, p, q, മുതലായവ പ്രതീകങ്ങൾ കൊണ്ടു് പ്രകടിപ്പിക്കുകയാണോ വേണ്ടതെന്നതു് സൗകര്യത്തെ മാത്രം ആസ്പദമാക്കിനില്ക്കുന്ന കാര്യമാണു്.''

മേൽകൊടുത്ത അഭിപ്രായങ്ങളിൽ നിന്നു് ചോദനം, പ്രദാനം, വിലകൾ മുതലായവ തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള പൊതുതത്ത്വങ്ങളാവിഷ്കരിക്കുന്നതു കൊണ്ടു മാത്രം ജെവോൺസ് തൃപ്തനാവുമെന്നു തോന്നും. ഫ്രഞ്ചു ധനശാസ്ത്രജ്ഞനായ കൗർണോ മുൻപു് ഏതാണ്ടു് ഈ സമീപനരീതി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. കൗർണോയുടെ ധനശാസ്ത്രം ജെവോൺസിനു് അപരിചിതമായിരുന്നില്ലതാനും. പക്ഷേ അദ്ദേഹം അതുകൊണ്ടു തൃപ്തനായില്ല. കൗർണോ ഉപയുക്തതമൂല്യം എന്നിവയുടെ സ്വഭാവത്തെയും അടിസ്ഥാനത്തെയും സംബന്ധിച്ച സാമ്പത്തികമായ ഒരു സിദ്ധാന്തം രൂപീകരിച്ചിട്ടില്ലെന്നു ജെവോൺസിനു് ആക്ഷേപമുണ്ടായിരുന്നു.

മൂല്യം സമ്പൂർണമായും ഉപയുക്തതയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നായിരുന്നു ജെവോൺസിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ കേന്ദ്രബിന്ദു. ഒരു സാധനത്തിന്റെ ഉപയുക്തത അതിന്റെ തുകയെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യമാ

ണെന്നായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രമാണം; എന്നാൽ ഓരോ വ്യക്തിയുടെയും മാനസിക വ്യാപാരങ്ങളും അവരവർക്കല്ലാതെ മറ്റാർക്കും പിടികിട്ടാത്ത കാര്യമായതിനാൽ വിഭിന്ന വ്യക്തികൾക്കുണ്ടാവുന്ന ഉപയുക്തത താരതമ്യപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള യാതൊരു മാർഗവുമില്ലെന്നും ജെവോൺസ് കരുതി. ഉപയുക്തതയെന്നതു് വസ്തുക്കളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഒരു നൈസർഗികഗുണമല്ല. പ്രത്യുത വസ്തുവും വ്യക്തിയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തിന്റെ ഒരു ബഹിസ്ഫുരണം മാത്രമാണതു്. ഒരു വ്യക്തി ഒരു വസ്തുവിന്റെ ഓരോ അംശത്തിലും നിന്നു നേടുന്ന ഉപയുക്തതയും, ആ വസ്തുവിൽ നിന്നു നേടുന്ന മൊത്തം ഉപയുക്തതയും തമ്മിൽ വേർതിരിച്ചു മനസ്സിലാക്കിയെങ്കിൽ മാത്രമേ ഉപയുക്തതയെന്ന ആശയത്തിനു മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ പ്രസക്തിയുണ്ടാവുകയുള്ളൂ. ഒരാൾക്കേതെങ്കിലുമൊരു വസ്തു തുടരെത്തുടരെ കിട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നാൽ ഓരോ തവണ കഴിയുമ്പോഴും അടുത്തതായി കിട്ടുന്നതിൽ നിന്നുള്ള ഉപയുക്തത കുറഞ്ഞുവരുമെന്നു ജെവോൺസ് മനസ്സിലാക്കി. ഗോസന്റെ ആദ്യനിയമം തന്നെയാണിതു്. ഒരു വസ്തുവിൽ നിന്നുള്ള മൊത്തം ഉപയുക്തതയും ഏതെങ്കിലുമൊരു ഘട്ടത്തിൽ ആ വസ്തുവിന്റെ അടുത്ത അംശം കിട്ടുമ്പോൾ അനുഭവപ്പെടുന്ന ഉപയുക്തതയും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടു്. ഇതിൽ നിന്നു് ഉപയുക്തതയുടെ അവസാനാംശം എന്ന ആശയം ലഭിക്കുന്നു. സീമാന്തോപയുക്തത എന്നു് ഇന്നറിയപ്പെടുന്ന അതേ ആശയം തന്നെയാണിതു്. എന്നാൽ സീമാന്തമെന്ന വാക്കു് ജെവോൺസ് ഉപയോഗിച്ചിട്ടില്ലെന്നു മാത്രം.

ഗോസ്സന്റെ രണ്ടാം നിയമമെന്നു് പ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള സമസീമാന്തോപയുക്തതയാണു് അടുത്തതായി ജെവോൺസ് കണ്ടെത്തുന്നതു്. പല ഉപയോഗങ്ങളുള്ള ഒരു സാധനം, ഒരു ഉപഭോക്താവു് എങ്ങനെ വിനിയോഗിക്കുമെന്നു് ജവോൺസ് പരിശോധിക്കുന്നു. ഓരോ ഉപയോഗത്തിലും നിന്നു കിട്ടുന്ന ഉപയുക്തതയുടെ അവസാനാംശം തുല്യമായിത്തീരുന്ന വിധത്തിലായിരിക്കും വിനിയോഗമെന്നദ്ദേഹം കണ്ടെത്തി.

വിനിമയമൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതെങ്ങനെ എന്നാണു് ജെവോൺസ് അടുത്തതായി അന്വേഷിക്കുന്നതു്. ഇതിനു് മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു കമ്പോളം എന്നാലെന്തെന്നു നിർവചിക്കണം. രണ്ടോ അതിലധികമോ ആളുകൾ, രണ്ടോ അതിലധികമോ സാധനങ്ങൾ ക്രയവിക്രയം ചെയ്യുന്നതാണു് കമ്പോളം. രണ്ടു പേരും രണ്ടു സാധനങ്ങളും മാത്രമുള്ള ഒരു കമ്പോളത്തിന്റെയും അനേകം പേരും അനേകം സാധനങ്ങളുമുള്ള ഒരു കമ്പോളത്തിന്റെയും വ്യത്യാസങ്ങൾ ജെവോൺസ് ചർച്ചചെയ്യുന്നില്ല. വ്യാപാരവിഭോഗങ്ങൾ എന്നൊരു പ്രയോഗം കൊണ്ടു് രണ്ടു വ്യക്തികൾ മാത്രമുള്ള ഒരു കമ്പോളത്തിലെയും അനേകം വ്യക്തികളുൾപ്പെടുന്ന മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു കമ്പോളത്തിലെയും മൂല്യനിർണയവ്യവസ്ഥകൾ അപഗ്രഥിക്കാമെന്ന അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചതുപോലെ തോന്നുന്നു. സന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ രണ്ടു പേർ രണ്ടു ചരക്കുകൾ പരസ്പരം വിനിമയംചെയ്യുമ്പോൾ സ്വീകരിക്കുന്ന വിനിമയനിരക്കു്, വിനിമയം നടത്തിക്കഴിഞ്ഞതിനു ശേഷം ഉപഭോഗത്തിനവശേഷിക്കുന്ന ചരക്കുകളുടെ ഉപയുക്തതയുടെ അവസാനാംശങ്ങളുടെ അനു

പാതത്തിനു വിപരീതമായ ക്രമത്തിലായിരിക്കും. അതായതു്, വിനിമയം തുടരുന്നതുകൊണ്ടു രണ്ടുപേർക്കും കൂടുതൽ ഗുണമില്ലാതായിത്തീരുന്ന ഘട്ടത്തിൽ ഓരോരുത്തരുടെയും സീമാന്തോപയുക്തത വിലയ്ക്കാനുപാതികമായിരിക്കുമെന്നർഥം. ഈ വാദത്തിന്റെ അടുത്ത പടിയായി വിനിമയം മൂലം ഏറ്റവും കൂടുതൽ ഗുണം കിട്ടത്തക്കവണ്ണം ചരക്കുകൾ സമൂഹത്തിൽ വിതരണംചെയ്യപ്പെട്ടുമെന്ന നിഗമനത്തിൽ ജെവോൺസ് എത്തിച്ചേരുന്നു. ഏതു സമൂഹത്തിലും എല്ലാപേർക്കും ഒരുപോലെ ധനസ്ഥിതിയുണ്ടായിരിക്കുകയില്ലെന്നതുകൊണ്ടു്, ഈ നിയമത്തിൽ നിന്നുള്ള വ്യതിയാനങ്ങൾ അനുഭവപ്പെടുമെന്നും ജെവോൺസ് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ വിനിമയനിരക്കു് തഴെ പറയുംപ്രകാരമായിരിക്കും.

$$\frac{\phi_1(a-x)}{\Psi_1(y)} = \frac{y}{x} = \frac{\phi_2(x)}{\Psi_2(b-y)}$$

മേൽക്കൊടുത്ത സമവാക്യത്തിൽ a, b എന്നിവ രണ്ടു ചരക്കുകളുടെ മൊത്തം തുകകളെ പ്രതിനിധാനംചെയ്യുന്നു; x, y എന്നിവ കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെട്ട തുകകളെയും; ഫലനങ്ങളായി കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ϕ, Ψ എന്നിവ ഉപയുക്തതയുടെ അവസാനാംശങ്ങളെയും. ജെവോൺസിന്റെ സമവാക്യത്തിൽ പല വ്യക്തികളും ചേർന്ന സമൂഹത്തിന്റെ പൊതുവായ, 'ഉപയുക്തതയുടെ അവസാനാംശം' നിർണയിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്നു വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. രണ്ടു വ്യക്തികളും മാത്രം അടങ്ങിയ ഒരു കമ്പോളത്തിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥയാണു് ഈ സമവാക്യത്തിലാവിഷ്കരിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു് കരുതിയാലും പ്രശ്നമവസാനിക്കുന്നില്ല. കാരണം, അത്തരമൊരവസ്ഥയിൽ പല വിനിമയനിരക്കുകളിലും സന്തുലിതാവസ്ഥയുണ്ടാകാം. വിനിമയത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വ്യക്തികളുടെ, വിലപേശാനും പിടിച്ചുനിൽക്കാനുമുള്ള താരതമ്യശക്തിയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യമാണിതു്.

വിനിമയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ജെവോൺസിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും ചർച്ചചെയ്യുമ്പോൾ സ്ഥിതാപഗ്രഥനരീതിയും ചലനാത്മകാപഗ്രഥനരീതിയും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടെന്നും, സ്ഥിതാപഗ്രഥന രീതി മാത്രമാണു് താൻ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള കാര്യം കൂടി എടുത്തു പറയേണ്ടതുണ്ടു്. സ്ഥിതാപഗ്രഥനം പോലും പ്രയാസമായിരിക്കെ ചലനാത്മകമായ അപഗ്രഥനത്തിനു് മുതിരുന്നതിൽ അർഥമില്ലെന്നും അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ട. എന്നാൽ സ്ഥിതാപഗ്രഥന രീതി ഉപയോഗിച്ചു് എത്താവുന്നിടത്തോളം പോലും അദ്ദേഹം എത്തിയില്ല. മാത്രമല്ല, കമ്പോളവിലകളെങ്ങനെ നിർണയിക്കപ്പെടുന്നു എന്നല്ല, കമ്പോളവിലകളറിയാമെങ്കിൽ ഉപയുക്തത പരമാവധിയാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി, വിനിമയത്തിലേർപ്പെടുന്ന വ്യക്തികളും എത്രത്തോളം ക്രയവിക്രയം നടത്തണം എന്നു മാത്രമേ അദ്ദേഹം അന്വേഷിക്കുന്നുള്ളൂതാനും.

വിനിമയത്തെക്കുറിച്ചു ജെവോൺസെഴുതിയ താഴെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം ശ്രദ്ധേയമാണു്,

''ഒരിക്കൽ ചെലവഴിക്കപ്പെട്ട അധ്വാനത്തിനു് ഒരു സാധനത്തിന്റെയും ഭാവിവിലയിൽ യാതൊരു സ്വാധീനശക്തിയുമില്ലെന്നുള്ളതാണു് വാസ്തവം. അതെന്നന്നേയ്ക്കുമായി കഴിഞ്ഞുപോയതും നഷ്ടപ്പെട്ടതുമാണു്. വാണിജ്യത്തിൽ ഒരിക്കൽ പൊയ്പ്പോയതെല്ലാം എന്നന്നേയ്ക്കും പൊയ്പ്പോയതു തന്നെ; ഓരോ നിമിഷവും നാം പുതുതായി ആരംഭിക്കുകയാണു്. ഭാവിയിലുള്ള ഉപയുക്തത വെച്ചുകൊണ്ടാണു് നാം സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യത്തെക്കുറിച്ചു വിധിയെഴുതുന്നതു്.... എന്നാൽ അധ്വാനം ഒരിക്കലും മൂല്യത്തിന്റെ ഹേതുവായിത്തീരുകയില്ലെങ്കിലും; പക്ഷേ വലിയൊരളവു വരെ താഴെ പറയുന്ന പോലെ അതു പലപ്പോഴും നിർണായകമായ സംഗതിയായിത്തീരുന്നുണ്ടു്. മൂല്യം പൂർണമായും ഉപയുക്തതയുടെ അവസാനാംശത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉപയുക്തതയുടെ ഈ ആംശികപ്രാധാന്യം നമുക്കെങ്ങനെ മാറ്റാം? ഉപഭോഗത്തിനുള്ള ചരക്കുകൾ കൂടുതൽ ഉണ്ടാകുന്നതു മൂലം. ചരക്കുകൾ കൂടുതലോ കുറവോ ആകുന്നതെങ്ങനെ? പ്രദാനം വർധിപ്പിക്കുന്നതിനോ കുറയ്ക്കുന്നതിനോ വേണ്ടി കൂടുതലോ കുറവോ ആയി അധ്വാനിക്കുന്നതുമൂലം. ഇങ്ങനെ നോക്കുമ്പോൾ അധ്വാനത്തിനും മൂല്യത്തിനുമിടയ്ക്കു് രണ്ടു ഘട്ടങ്ങളുള്ളതായിക്കാണാം. അധ്വാനം പ്രദാനത്തെ ബാധിക്കുന്നു. പ്രദാനം, മൂല്യത്തെ അഥവാ വിനിമയത്തിന്റെ അനുപാതത്തെ നിർണയിക്കുന്നു. ഉപയുക്തതയുടെ ആംശികപ്രാധാന്യത്തെ ബാധിക്കുന്നു.'' ജെവോൺസ് ഇങ്ങനെ തുടരുന്നു: ''ഉൽപാദനച്ചെലവു് പ്രദാനം നിശ്ചയിക്കുന്നു; പ്രദാനം ഉപയുക്തതയുടെ അവസാനാംശം നിശ്ചയിക്കുന്നു, ഉപയുക്തതയുടെ അവസാനാംശം മൂല്യം നിശ്ചയിക്കുന്നു.''

പരമാവധി ഉപയുക്തത ലഭിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഉപഭോക്താക്കൾ വിനിമയബന്ധങ്ങളിലേർപ്പെടുന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനനിയമങ്ങൾ, സീമാന്തപ്രമാണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ വിശദമാക്കാൻ ജെവോൺസിനു കഴിഞ്ഞുവെങ്കിലും ഉല്പാദകർ ഉല്പാദനോപാധികൾ വാങ്ങുന്നതിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന നിയമങ്ങൾ ഇതേ പ്രമാണമുപയോഗിച്ചു വിശദീകരിക്കാൻ ജെവോൺസിനു കഴിഞ്ഞില്ല. ഈ കുറവു പരിഹരിച്ചതു് ആസ്ട്രിയക്കാരനായ മെഞ്ജറിന്റെ ഒരു പ്രധാനനേട്ടമായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു.

ജെവോൺസിനു ഉല്പാദനോപാധികളെ സംബന്ധിച്ച സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാനിയമം അറിവില്ലായിരുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. 1860–ൽ തന്റെ സഹോദരനയച്ച ഒരെഴുത്തിലും, രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ രണ്ടാം പതിപ്പിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ള മുഖവുരയിലും അദ്ദേഹം ഈ നിയമത്തെക്കുറിച്ചു് സൂചനകളും നൽകിയിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ ഈ സൂചനകളെ പിന്തുടർന്നു് കൂടുതൽ വിശദമായ നിയമങ്ങളാവിഷ്കരിക്കുന്നിനു് അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. തന്മൂലം, വിതരണത്തെ സംബന്ധിച്ചു് ഒരൊറ്റ സിദ്ധാന്തത്തിനു പകരം വേതനം, പാട്ടം, പലിശ എന്നിവയ്ക്കോരോന്നിനും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ജെവോൺസിനു് ആവിഷ്കരിക്കേണ്ടിവന്നു.

ജെവോൺസ്, അധ്വാനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ചർച്ച തുടങ്ങുന്നതു് ''സകല

തിന്റെയും യഥാർഥവില (അതായതു് അതു സ്വായത്തമാക്കണമെന്നു് ആഗ്രഹിക്കുന്ന ആളം നൽകേണ്ടിവരുന്ന വില) അതു സ്വായത്തമാക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന പാടും ദുരിതവുമാണു്'' എന്ന ആഡം സ്മിത്തിന്റെ വാക്യം ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ടാണു്. അധ്വാനത്തിന്റെ യഥാർഥ വില പാടും ദുരിതവും അഥവാ ക്ലേശം ആണു്. തികച്ചും ആത്മനിഷ്ഠമായ ഒരു നിലപാടിൽ നിന്നു കൊണ്ടു് അധ്വാനത്തെ വീക്ഷിക്കുന്നതിന്റെ ഫലമാണു് ഈ പ്രസ്താവം. അധ്വാനം ക്ലേശകരമാണെങ്കിൽ, അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലം ഉപയുക്തതയാണു്. അധ്വാനത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ഉപയുക്തതയും അധ്വാനത്തിന്റെ ക്ലേശവും തുല്യമാകുന്നതു വരെ അധ്വാനം തുടർന്നു പോകും. മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയിൽ, വിവിധ തുറകളിൽ വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന അധ്വാനത്തിന്റെ അവസാനകണങ്ങളിൽ നിന്നു് ഒരേ കണക്കിലുള്ള ഉപയുക്തതയായിരിക്കണം ലഭിക്കുക. ജോലി വർധിക്കുമ്പോൾ ഒരു വശത്തു് ഉപയുക്തതയും മറുവശത്തു പ്രയാസവും വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ഉപയുക്തതയും പ്രയാസവും തുല്യമായി വരുമ്പോൾ സന്തുലിതാവസ്ഥയായി.

വേതനനിധി എന്ന ആശയത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി വേതനത്തെ സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ആഡം സ്മിത്തിന്റെ കാലം മുതൽ തന്നെ അറിയപ്പെട്ടുതുടങ്ങിയിരുന്നു. എന്നാൽ ഇവ സിദ്ധാന്തങ്ങളേ അല്ലെന്നും പറയാതെ തന്നെ അറിയാവുന്ന കാര്യങ്ങൾ മാത്രമാണെന്നും ജെവോൺസിനു തോന്നി. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ, നിത്യവൃത്തിക്കുള്ള വേതനം എന്ന സിദ്ധാന്തവും അദ്ദേഹത്തിനു സ്വീകാര്യമായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും വേതനനിധിസിദ്ധാന്തം ജെവോൺസ് അറിയാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചർച്ചയിൽ കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷേ അതു ഹ്രസ്വകാലവേതനനിരക്കുകളെപ്പറ്റി ചർച്ചചെയ്യുന്ന ഭാഗത്തു മാത്രമാണു് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതു്. പാടും, പലിശ എന്നിവ കൊടുത്തുതീർത്തതിനു ശേഷം അവശേഷിക്കുന്ന ഭാഗമാണു് തെഴിലാളികളുടെ വിഹിതമെന്ന, ഒരു അവശിഷ്ടാവകാശസിദ്ധാന്തവും ജെവോൺസിനേറതായിക്കാണുന്നുണ്ടു്.

പാടും

റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തം ആവർത്തിക്കുന്നതിൽ കവിഞ്ഞൊന്നും ജെവോൺസ് പാടത്തെ സംബന്ധിച്ചു ചെയ്തിട്ടില്ല. ഫലപുഷ്ടി ഏറിയും കുറഞ്ഞും ഇരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, നിലം കൃഷിചെയ്യുമ്പോൾ ആഹ്രാസിപ്രത്യായനിയമം അനുഭവപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടുമാണു് പാടും നിലവിൽ വരുന്നതു്. ഏറ്റവും അസൗകര്യമായ പരിത:സ്ഥിതികളിൽ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന സാധനങ്ങളുടെ ഉല്പാദനച്ചെലവു് ഈടാകത്തക്കവണ്ണം വില ഉയർന്നിരിക്കേണ്ടതു് ആവശ്യമായതിനാൽ കൂടുതൽ അനുകൂലസാഹചര്യങ്ങളിൽ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നവർക്കു് ഉല്പാദനച്ചെലവിനേക്കാളം കൂടിയ തുക ഈടായിക്കിട്ടുന്നു. അധികം കിട്ടുന്ന ഈ തുകയാണു് പാടും.

മൂലധനസിദ്ധാന്തം

മൂലധനമെന്ന വാക്കു് വളരെ പരിമിതമായ അർഥത്തിലാണു് ജെവോൺസ് ഉപയോഗിക്കുന്നതു്. വേതനവസ്തുക്കളം മാത്രമേ അതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നുള്ളു.

വേതനവസ്തുക്കൾ കൈവശമുണ്ടായാൽ ഉൽപാദനത്തിനു വേണ്ടി തൊഴിലാളികളെ എർപ്പെടുത്താം. ഉല്പാദനം പൂർത്തിയാകാൻ സമയമെടുക്കും. കൂടുതൽ സമയമെടുത്തു പൂർത്തിയാക്കുന്ന ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങൾ കൂടുതൽ ഉല്പാദനക്ഷമങ്ങളായിരിക്കും. അവയ്ക്ക് അതനുസരിച്ച് കൂടുതൽ വേതനവസ്തുക്കൾ അഥവാ മൂലധനം ആവശ്യമാണ്. കാലദൈർഘ്യമുള്ള ഉല്പാദനമാർഗങ്ങൾ അവലംബിക്കാൻ കഴിയുമോ ഇല്ലയോ എന്നു തീരുമാനിക്കുന്നത് ഉല്പാദനം ആരംഭിക്കുന്ന സമയത്തു വേതനവസ്തുക്കൾ എത്രത്തോളം കൈവശമുണ്ടെന്നുള്ളതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. കാലദൈർഘ്യം കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഉല്പാദനത്തിനുള്ള സാമഗ്രികൾ (യന്ത്രങ്ങൾ, ഉപകരണങ്ങൾ, തൊഴിൽശാലകൾ മുതലായവ) നിർമിക്കുന്നതിനും, അവ ഉപയോഗിച്ച് ഉല്പന്നങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നതിനും, നിർമിക്കപ്പെട്ട ഉല്പാദനസാമഗ്രികൾ ഉപയോഗിച്ചുതീരുന്നതിനും കൂടി മൊത്തം വേണ്ടിവരുന്ന സമയം പരിഗണിക്കണം. നിക്ഷേപിക്കപ്പെട്ട മൂലധനം, മൂലധനനിക്ഷേപം എന്നിവയ്ക്ക് തമ്മിൽ ജെവോൺസ് അർഥവ്യത്യാസം കല്പിക്കുന്നു. നിക്ഷേപിക്കപ്പെട്ട മൂലധനം എന്നതുകൊണ്ട് ജെവോൺസ് അർഥമാക്കുന്നത്, വേതനവസ്തുക്കളുടെ തുകയാണ്. മൂലധനനിക്ഷേപമാകട്ടെ, മൂലധനം, കാലദൈർഘ്യം എന്നീ രണ്ടു കാര്യങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. നിക്ഷേപിക്കപ്പെട്ട മൂലധനത്തിന്റെ ഓരോ അംശത്തെയും, ആ അംശം എത്ര കാലം നിക്ഷിപ്തമായി സ്ഥിതിചെയ്യുമോ അത്രയും കാലദൈർഘ്യം കൊണ്ടു ഗുണിച്ചുകിട്ടുന്ന തുകയാണ് മൂലധനനിക്ഷേപം.

മൂലധനത്തിന്റെ ഉല്പാദനക്ഷമത, ഉല്പാദനവർധനവും മൂലധനനിക്ഷേപത്തിന്റെ വർധനവും തമ്മിലുള്ള അനുപാതത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. മൂലധനനിക്ഷേപം വർധിക്കുമ്പോൾ ഉല്പാദനത്തിന്റെ കാലദൈർഘ്യവും, ഉല്പന്നവും വർധിക്കുന്നു. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ ഉല്പാദനത്തിന്റെ കാലദൈർഘ്യം ഉല്പന്നവർധനവിനിടയാക്കുന്നു. ഉല്പന്നവർധനവും മൂലധനവർധനവും തമ്മിലുള്ള അനുപാതം പലിശനിരക്കു നിർണയിക്കുന്നു. അഥവാ ഉല്പന്നവർധനവിനെ (ഇതു കാലദൈർഘ്യത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു) മൊത്തം ഉല്പന്നം കൊണ്ടു ഹരിച്ചാൽ പലിശനിരക്ക് കണ്ടുപിടിക്കാം. ഉല്പാദനക്ഷമത, കാലദൈർഘ്യം എന്നിവയെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള മൂലധനത്തെയും പലിശയെയും സംബന്ധിച്ച ജെവോൺസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ കുറെക്കൂടി പക്വമായ നിലയിൽ ബോംബോവർക്ക് അനന്തരകാലത്തു ചർച്ചചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

നാല്പത്തിയാറാമത്തെ വയസ്സിൽ ജെവോൺസ് വെള്ളത്തിൽ വീണു മരണമടഞ്ഞു. ആസ്ട്രേലിയയിൽ നിന്നു വന്നതിനു ശേഷം കഷ്ടിച്ചു ഇരുപത്തിമൂന്നു കൊല്ലക്കാലമേ അദ്ദേഹത്തിനു ധനശാസ്ത്രപഠനം നടത്താൻ ഇടകിട്ടിയുള്ളൂ. എന്നാൽ ഈ സമയം കൊണ്ട് അദ്ദേഹം ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തിൽ അനശ്വരമായ ഒരു സ്ഥാനം നേടിയെടുത്തു. മാർഷൽ, എഡ്ജ്വർത്ത്, വികസ്റ്റീഡ് തുടങ്ങിയ മഹാരഥന്മാർ അവരുടെ നാല്പത്തിയാറാം വയസ്സിനിടയ്ക്ക് ധനശാസ്ത്രത്തിനെത്ര സംഭാവന നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്നു പരിശോധിക്കുമ്പോഴാണ് ജെവോൺസിന്റെ ഔന്നത്യം മനസ്സിലാകുന്നത്.

കാൾ മെഞ്ജർ (1840—1921)

വിയന്നാ സർവകലാശാലയിലെ നിയമവകുപ്പിൽ ധനശാസ്ത്ര പ്രൊഫസ്സറായി മുപ്പതു കൊല്ലക്കാലം (1873—1903) ജോലി നോക്കിയ കാൾ മെഞ്ജർ ഓസ്ട്രിയയ്ക്ക ധനശാസ്ത്രഭൂപടത്തിൽ ശാശ്വതമായ സ്ഥാനം നേടിക്കൊടുത്തു. ധനശാസ്ത്രത്തിനു ചെയ്ത മഹത്സേവനങ്ങൾക്കു പാരിതോഷികമെന്നോണം അദ്ദേഹത്തിനു് 1903 മുതൽ ഓസ്ട്രിയയിലെ ഉപരിസഭയിൽ ആജീവനാന്തഅംഗത്വം നൽകപ്പെടുകയുണ്ടായി. ജെവോൺസ് ധനശാസ്ത്രചിന്തയിൽ വരുത്തിയ വിപ്ലവം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ വേണ്ടവണ്ണം അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നതിനിടയായില്ല. മാർഷലിന്റെ യശോധാവള്യം ജെവോൺസിനു ന്യായമായി കിട്ടേണ്ട ബഹുമതിക്കു മങ്ങലേല്പിച്ചുകളഞ്ഞു. എന്നാൽ മെഞ്ജർക്കു് ഈ ദുർയോഗമുണ്ടായില്ല. ആസ്ട്രിയൻസ്കൂൾ എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഒരു പ്രത്യേക ചിന്താഗതിയുടെ പ്രണേതാവെന്ന നിലയിൽ മെഞ്ജർ ഇന്നും സ്മരിക്കപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്താസരണിയിൽ കൂടി സഞ്ചരിക്കുകയും അദ്ദേഹം കൊളുത്തിയ ദീപശിഖ ഏറ്റു വാങ്ങി ബഹുദൂരം മുമ്പോട്ടു കൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്യുന്നതിനു് കരുത്തരായ അനുയായികളെ അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു. ബോം—ബോവർക്, വീസർ എന്നിവർ ഇവരിലെ ഏറ്റവും പ്രമുഖാംഗങ്ങളായിരുന്നു.

ഇംഗ്ലീഷ്ധനശാസ്ത്രജ്ഞരായ ആഡം സ്മിത്തു്, റിക്കാർഡോ, ജെ. എസ്സ്. മിൽ; ഫ്രഞ്ചുധനശാസ്ത്രജ്ഞരായ കോൺഡില്ലാക്, ആഗസ്റ്റ് വാൽറസ്; ജർമൻചിന്തകരായ ഹെർമാൻ, റോഷർ, സ്മോളർ, നൈസ് എന്നിവരാണു് മെഞ്ജറുടെ ശ്രദ്ധയെ കൂടുതലാകർഷിച്ചതു്. ഇവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ വിമർശനാത്മകമായ പഠനത്തിനു് വിഷയമാക്കുകയായിരുന്നു മെഞ്ജർ. ഇത്തരം പഠനങ്ങളിൽ നിന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും ഉരുത്തിരിഞ്ഞുവന്നു.

ജെവോൺസ് തന്റെ മുഖ്യകൃതിയായ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കൊല്ലത്തിൽത്തന്നെ (1871) മെഞ്ജറും തന്റെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഈ രണ്ടു കൃതികളും തമ്മിൽ പല സാമ്യങ്ങളും കാണാനുണ്ടു്. രണ്ടുപേരുടെയും കൃതികളും കേവലം കൂടി സമഗ്രവും ബൃഹത്തുമായ ധനശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ മുന്നോടികളെന്ന നിലയ്ക്കാണു് ലോകത്തിനു കാഴ്ചവെയ്ക്കപ്പെട്ടതു്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തോടു് രണ്ടുപേർക്കും ഒരുപോലെ എതിർപ്പുണ്ടായിരുന്നു. ഇങ്ങനെയാണെങ്കിലും, മെഞ്ജറുടെ കൃതി ജെവോൺസിനേക്കാളും എത്രയോ മെച്ചപ്പെട്ടതായിരുന്നു. കൂടുതൽ ചിട്ടയും ഗഹനതയും മാത്രമല്ല, ഗണിതശാസ്ത്രത്തെ ആവശ്യമില്ലാതെ വലിച്ചിഴച്ചിട്ടില്ലെന്ന മേന്മയും മെഞ്ജറുടെ കൃതിക്കവകാശപ്പെടാം. മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ടു് ഭദ്രമായ ഒരു വിതരണസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിത്തറ പാകുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു.

മെഞ്ജറുടെ സംഭാവന പ്രധാനമായും മൂന്നിനങ്ങളിൽ പെടുന്നു. അപഗ്രഥന

രീതി, നാണ്യസമ്പ്രദായങ്ങളും തത്വങ്ങളും, കേവലസിദ്ധാന്തം. ഇതിൽ അപഗ്രഥനരീതിയെപ്പറ്റി നമുക്ക് ആദ്യം ചർച്ച ചെയ്യാം. ''സാമൂഹികശാസ്ത്രങ്ങളിലെ, പ്രത്യേകിച്ചും ധനശാസ്ത്രത്തിലെ അപഗ്രഥനരീതിയെപ്പറ്റിയുള്ള പഠനങ്ങൾ'' എന്നൊരു പുസ്തകം മെഞ്ചർ 1883 ൽ പൂർത്തിയാക്കി. ജർമനിയിൽ പ്രാബല്യംപ്രാപിച്ചു വന്ന ''ചരിത്രാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്ര''ത്തെ വെല്ലുവിളിക്കുകയെന്ന പ്രധാന ഉദ്ദേശ്യത്തോടെ രചിച്ചതായിരുന്നു ഇതു്. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മുഖവുരയിൽത്തന്നെ അപഗ്രഥനരീതിയെക്കുറിച്ചുള്ള വഴിതെറ്റിക്കുന്ന തത്വങ്ങളാണു് ജർമനിയിലെ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ പിന്തുടരുന്നതെന്നും പ്രധാന പ്രശ്നം മറക്കുകയും നിസ്സാരപ്രശ്നങ്ങൾക്കു് അമിതപ്രാധാന്യം കല്പിക്കുകയുമാണു് അവർ ചെയ്യുന്നതെന്നും മെഞ്ചർ പരാതിപ്പെട്ടു. ജർമനിയിലെ ധനശാസ്ത്രപഠനത്തെ നേർവഴിക്കു കൊണ്ടുവരിക എന്നതായിരുന്നു മെഞ്ചറുടെ ലക്ഷ്യം. 1884ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിലെ തെറ്റുകൾ എന്ന ലഘുലേഖയിൽ മെഞ്ചർ ഈ ഉദ്ദേശ്യം ഒന്നുകൂടി ആവർത്തിച്ചു. പക്ഷേ മെഞ്ചറുടെ വിമർശനങ്ങൾ മുഴുവൻ കുറമാറാതാണെന്നു പറയാൻ വയ്യ. 1843 നു ശേഷം ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിലുണ്ടായ വികാസവും വളർച്ചയും മിക്കവാറും അവഗണിക്കുകയാണു മെഞ്ചർ ചെയ്തതു്. മാർഷൽ ഇക്കാര്യത്തിൽ കുറേക്കൂടി വസ്തുനിഷ്ഠമായ ഒരു നിലപാടു സ്വീകരിച്ചിരുന്നതായി തോന്നുന്നു. ('ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങൾ' എട്ടാം പതിപ്പു്, പേജു് 768 നോക്കുക).

ആദ്യമായി മെഞ്ചർ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്നു് ധനമിതികത്തിനും കേവലസൈദ്ധാന്തികധനശാസ്ത്രത്തിനും ഉള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. പിന്നീടു്, രണ്ടു തരത്തിലുള്ള ശാസ്ത്രവിജ്ഞാനത്തെക്കുറിച്ചു് അദ്ദേഹം പ്രതിപാദിക്കുന്നു; വ്യക്തികളെ അഥവാ അംശങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവും വസ്തുതകളെ ആസ്പദമാക്കിയുമുള്ള വിജ്ഞാനവും സാമാന്യമായ സിദ്ധാന്തപരമായ വിജ്ഞാനവും. പിന്നീടു്, പ്രായോഗികശാസ്ത്രങ്ങളിലും കലകളിലും സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്ന മറെറാരു വിജ്ഞാനത്തെക്കുറിച്ചു കൂടി പറയുന്നുണ്ടു്. ഈ മൂന്നു വിജ്ഞാനശാഖകളും വെവ്വേറെയുള്ളതും പരസ്പരം ഇടകലരാതെ വെയ്ക്കേണ്ടതുമാണു്. ഇവയ്ക്കോരോന്നിനും ഓരോ രീതിയിലുള്ള അപഗ്രഥനരീതിയാണു് വേണ്ടതു്. രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രത്തിൽ സിദ്ധാന്തങ്ങളും സാമ്പത്തികനയങ്ങളും വിഷയമാകാറുണ്ടു്. ഇവയ്ക്കു രണ്ടിനും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം അപഗ്രഥനരീതികളാണനുയോജ്യം. അതുകൊണ്ടു്, രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രത്തിൽ സ്വീകരിക്കേണ്ട രീതി ഇതിലേതെങ്കിലുമൊന്നു മാത്രമാണെന്നുള്ള ശാഠ്യം പാടില്ലെന്നാണു് മെഞ്ചറുടെ അഭിപ്രായം. ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ മുഖ്യവക്താവായിരുന്ന സ്മോളറുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ ചരിത്രവും സാംഖ്യികവുമാണു് രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിവരണാത്മകവശങ്ങൾ. എന്നാൽ മെഞ്ചറാകട്ടെ, ഇവ രണ്ടും ധനശാസ്ത്രമേ അല്ലെന്നും, ധനശാസ്ത്രത്തിനു കരുക്കൾ നൽകുന്ന ഉപശാഖകൾ മാത്രമാണവയെന്നും വാദിച്ചു. കെട്ടിടനിർമാണത്തിനു് തന്റെ വണ്ടിയിൽ കല്ലു കൊണ്ടുപോയിട്ടുണ്ടെന്നു കരുതി, വണ്ടിക്കാരനു് കെട്ടിടത്തി

ന്റെ ശില്പി താനാണെന്നവകാശപ്പെടാമോ എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചോദ്യം.

കലർപ്പില്ലാത്ത സ്വാർഥത, സർവജ്ഞത മുതലായ ചില സങ്കല്പങ്ങളും ശുദ്ധസിദ്ധാന്തത്തിൽ വേണ്ടിവന്നേക്കാം. അവയ്ക്ക് യഥാർഥ ലോകത്തിൽ സ്ഥാനമില്ലെന്നു കരുതി, അവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും കൊണ്ട് പ്രയോജനമില്ലെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. എല്ലാ ശാസ്ത്രശാഖകളിലും സ്വീകരിക്കുന്നതാണ് ഈ രീതി. ഉദാഹരണമായി, രസതന്ത്രത്തിൽ കലർപ്പില്ലാത്ത അമ്ലജനകം മുതലായവയെക്കുറിച്ച് ചർച്ചചെയ്യാറുണ്ട്. ഇവയും ലോകത്തിലെങ്ങും കാണാത്ത വസ്തുതകളാണ്. മെഞ്ചറിന്റെ ഈ അഭിപ്രായങ്ങളും മുഴുവനും ശരിയല്ല. കലർപ്പില്ലാത്ത അമ്ലജനകവും മറ്റും പരീക്ഷണശാലയിൽ വേർതിരിച്ചെടുക്കാവുന്നതേ ഉള്ളൂ. എന്നാൽ കലർപ്പില്ലാത്ത സ്വാർഥത യാതൊരു വിധത്തിലും മറ്റു സ്വഭാവങ്ങളിൽ നിന്നു വേർതിരിച്ചെടുത്തു പരിശോധിക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ല.

മെഞ്ചറുടെ മറ്റൊരു പ്രത്യേകത, ഗണിതശാസ്ത്രനിയമങ്ങളെ ആധാരമാക്കിയുള്ള അപഗ്രഥനരീതിയോടുണ്ടായിരുന്ന വൈമുഖ്യമായിരുന്നു. കണക്കുകൊണ്ട് ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സാരാംശം ഒരിക്കലും വിശദീകരിക്കാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നു അദ്ദേഹം വാൽറസിനെഴുതിയിട്ടുണ്ട്.

മാർഷൽ, പരേറ്റോ മുതലായ പല ചിന്തകന്മാരും ധനശാസ്ത്രത്തിലെ ഓരോ അംശത്തിനും മറ്റംശങ്ങളോടും, അതുപോലെ മറിച്ചും, കാര്യകാരണബന്ധമുണ്ടെന്ന പക്ഷക്കാരായിരുന്നു. ഈ അഭിപ്രായവും മെഞ്ചറിനു സ്വീകാര്യമായില്ല. ഇത്തരം ഒരു വീക്ഷണം സ്വീകരിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, ധനശാസ്ത്രപഠനം കൂടുതൽ സങ്കീർണവും ദുർഗ്രാഹ്യവുമാക്കാമെന്നല്ലാതെ മറ്റു പ്രയോജനമൊന്നുമില്ലെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിലപാട്.

നാണ്യം

ഓസ്ട്രിയയിലെ നാണ്യസമ്പ്രദായത്തെക്കുറിച്ച് നിരവധി ലേഖനങ്ങളും മെഞ്ചർ എഴുതിയിട്ടുണ്ട്; കൂടാതെ ഗവണ്മെൻറിലേക്കു നിരവധി അഭിപ്രായക്കുറിപ്പുകളും. നാണ്യസമ്പ്രദായം പരിഷ്കരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി എഴുതപ്പെട്ട ഈ ലേഖനങ്ങൾക്കും കുറിപ്പുകൾക്കും പുറമേ, ധനശാസ്ത്രതത്ത്വങ്ങളിലെ ഒരധ്യായവും ഒരു ലേഖനവും പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റേതായിട്ടുണ്ട്. ചരിത്രത്തിന്റെ പഴയ ഏടുകളിൽ നിന്ന് പണമെങ്ങനെ ആവിർഭവിച്ചു, ഏതെല്ലാം സാധനങ്ങളാണ് പണമായി പല സമുദായങ്ങളും അവയുടെ വികസനത്തിന്റെ വ്യത്യസ്തദശകളിൽ ഉപയോഗിച്ചതു് എന്നു തുടങ്ങി പല കാര്യങ്ങളും അദ്ദേഹം ചികഞ്ഞുകണ്ടുപിടിക്കുന്നു. പൊതുസമ്മതത്തോടുകൂടി, എല്ലാപേരുടെയും താത്പര്യം മുൻനിർത്തി, സ്വാഭാവികമായുണ്ടായതാണ് പണമുപയോഗിക്കുന്ന രീതിയെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു ബലമായ വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു. നാപ് അഭിപ്രായപ്പെട്ടതു പോലെ, ഗവണ്മെൻറിന്റെ അധികാരശ

ക്തിയും ഉത്തരവാദിത്വവും പിൻബലമായി ഉള്ളതുകൊണ്ടാണ് പണം പരക്കെ അംഗീകാരം നേടിയിട്ടുള്ളതെന്ന സിദ്ധാന്തം മെഞ്ചർ തള്ളിക്കളഞ്ഞു. പണം നിർവഹിക്കുന്ന ജോലികളെ എന്തൊക്കെയാണെന്നും മെഞ്ചർ ചർച്ചചെയ്തിരിക്കുന്നു. മെഞ്ചറുടെ അഭിപ്രായങ്ങളെ ഓസ്ട്രിയയിലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുയായികളെ കൂടുതൽ വിശദമായി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മൂല്യസിദ്ധാന്തം

മെഞ്ചറുടെ പ്രശസ്തിയുടെ ആണിക്കല്ല് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തമാണ്. വ്യക്തിയെ കേന്ദ്രമാക്കിക്കൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശകലനം. പലതരം ആവശ്യങ്ങളുള്ള മനുഷ്യരും, അവ സാധിതപ്രായമാക്കുന്നതിനുള്ള ഉപാധികളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ സാമ്പത്തികവൃത്തിയുടെ രണ്ടു ധ്രുവങ്ങളാണ്. ഇവയെ കൂട്ടിയിണക്കുന്ന കണ്ണിയാണ് ഉപയുക്തത. ആവശ്യങ്ങളും, അവ നിറവേറ്റുന്നതിനുള്ള മാർഗങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള അറിവും, ആവശ്യങ്ങളും നിറവേറ്റിക്കിട്ടുന്നതിനുപയുക്തമായ സാധനങ്ങളുടെ ലഭ്യത, ആവശ്യമായ മാർഗം സ്വീകരിക്കുന്നതിനുള്ള കഴിവ് ഇവയെല്ലാം ഉണ്ടാകുമ്പോഴും മാത്രമേ സാധനങ്ങൾക്കൊണ്ടുപകാരമുണ്ടാവുകയുള്ളൂ. ഇതിലേതെങ്കിലും ഒരു സാഹചര്യം ഇല്ലാത്തപ്പോഴും, സാധനങ്ങൾ കൊണ്ടു യാതൊരു ഉപയുക്തതയും സിദ്ധിക്കുകയില്ല.

മനുഷ്യന്റെ ആവശ്യങ്ങളെപ്പോഴും യുക്ത്യധിഷ്ഠിതമായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. ഭക്ഷണത്തിനെന്നപോലെ സുഗന്ധതൈലങ്ങൾക്കും ധനശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രയോജനപ്രദമായ സാധനങ്ങൾ എന്ന നിലയിൽ സ്ഥാനമുണ്ട്. ആവശ്യം സാധിക്കുന്നതിനുതകുന്ന ഏതു സാധനവും ഈ കൂട്ടത്തിൽപ്പെടും. സാധനങ്ങൾ മാത്രമല്ല, ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനു് ഉപയോഗപ്പെടുന്ന സേവനങ്ങളെയും ഈ അർഥത്തിൽ സാധനങ്ങളായിത്തന്നെ കണക്കാക്കണം. ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനു നേരിട്ടുപയോഗപ്പെടുന്നവ മാത്രമാണോ സാധനങ്ങളായി കണക്കാക്കപ്പെടേണ്ടതു്? തീർച്ചയായും അല്ല, എന്നു് മെഞ്ചർ തറപ്പിച്ചു പറയുന്നു. ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനു് ഉപയുക്തമായ സാധനങ്ങൾ നിർമിക്കുന്നതിനു് വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന സാധനങ്ങളും ഈ തരത്തിൽപ്പെടുന്നു. അവ പരോക്ഷമായി മാത്രമേ ആവശ്യനിർവഹണത്തിനുപയുക്തമാവുന്നുള്ളൂ എന്ന ഒരൊറ്റ വ്യത്യാസമേയുള്ളൂ. ഇങ്ങനെ പരോക്ഷമായുപകരിക്കുന്ന സാധനങ്ങളെ പൊതുവേ ഉയർന്നയിനം സാധനങ്ങൾ എന്നു മെഞ്ചർ വിളിക്കുന്നു. നേരിട്ടു് ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റാൻ ഉപയുക്തമായ സാധനങ്ങളെ ആദ്യത്തെ ഇനം സാധനങ്ങൾ എന്നും. പരോക്ഷമായുപകരിക്കുന്ന സാധനങ്ങളെ, നേരിട്ടാവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്ന സാധനങ്ങളിൽ നിന്നു് അവയ്ക്കുള്ള ദൂരം കണക്കാക്കി, രണ്ടാം ഇനം, മൂന്നാം ഇനം എന്നിങ്ങനെ പല തട്ടുകളായി തിരിക്കാം. റൊട്ടി ആദ്യത്തെ ഇനത്തിൽപ്പെട്ട സാധനത്തിനും; ഗോതമ്പുമാവു്, ഉപ്പു്, വിറകു് എന്നിവ രണ്ടാമത്തെ ഇനത്തിനും ഗോതമ്പു പൊടിക്കുന്ന യന്ത്രം, ഗോതമ്പു് എന്നിവ മൂന്നാമത്തെ ഇനത്തിനും ഉദാഹരണമായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാം. ഒന്നിലേറെ തരത്തിൽപ്പെട്ട ഉയർന്നയിനം

സാധനങ്ങളും ഒരുമിച്ചുണ്ടായാലേ അവ കൊണ്ട് ഒന്നാമത്തെ ഇനത്തിലുള്ള ഒരു സാധനം ഉൽപാദിപ്പിക്കാൻ കഴിയൂ. ഇങ്ങനെ നോക്കുമ്പോൾ ഉന്നതമായ ഇനങ്ങളിൽപ്പെട്ട സാധനങ്ങളെല്ലാം ആത്യന്തികമായി ഒന്നാമത്തെ ഇനത്തിലുള്ള സാധനങ്ങളാകേണ്ടവയാണ്. ആ ഘട്ടത്തിലേക്കുള്ള വഴിയിൽ പല ദൂരങ്ങളിലവ നില്ക്കുന്നു. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ മൂപ്പെത്താത്ത ഒന്നാമത്തെ ഇനം സാധനങ്ങളാണ് ഉന്നതമായ ഇനങ്ങളിൽപ്പെട്ടവയെല്ലാം തന്നെ. ഇവിടെ അടുത്ത പടിയായി വരുന്ന ചോദ്യമിതാണ്. ഒന്നാമത്തെ ഇനത്തിലുള്ള സാധനങ്ങളുടെ മൂപ്പെത്താത്ത രൂപങ്ങളാണ് മറ്റെല്ലാ സാധനങ്ങളുമെങ്കിൽ, ഇവയെല്ലാം ഒരൊറ്റ മൂല്യസിദ്ധാന്തം ബാധകമാവുകയില്ലേ? ആവുമെന്നു തന്നെയായിരുന്നു മെഞ്ചറിന്റെ അഭിപ്രായം. ഈ വഴിക്ക് അദ്ദേഹമല്പം ശ്രമങ്ങൾ നടത്താതെയുമിരുന്നില്ല. വിതരണത്തെ സംബന്ധിച്ച സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാസിദ്ധാന്തത്തിലേക്കുള്ള ഒരു പ്രധാന ചുവടുവെയ്പായിരുന്നു ഇതു്.

ഉന്നതമായ ഇനങ്ങളിൽപ്പെട്ട സാധനങ്ങളുടെ മൂന്നു പ്രത്യേകതകൾ മെഞ്ചർ എടുത്തുപറയുന്നുണ്ട്. ഒന്നു്, അവ പലതും ഒന്നിച്ചു ചേർന്നെങ്കിലേ ഒന്നാമത്തെ ഇനത്തിലുള്ള സാധങ്ങൾ നിർമിക്കാൻ സാധിക്കൂ. പൂരകസ്വഭാവം എന്നു് ഇതിനെ വിശേഷിപ്പിക്കാം. രണ്ടാമത്തെ പ്രത്യേകത, ഒന്നാമത്തെ ഇനം സാധനങ്ങൾക്കു ചോദനമുണ്ടായതുകൊണ്ടു മാത്രമാണു് ഉന്നതമായ ഇനങ്ങളിൽപ്പെട്ട സാധനങ്ങൾക്കു് ചോദനമുണ്ടാകുന്നതെന്നതാണു്. അതുകൊണ്ടു്, ആദ്യത്തെ ഇനത്തിന്റെ മൂല്യത്തെ, ഉന്നതമായ ഇനങ്ങളിലേക്കാരോപിക്കാൻ കഴിയുന്നു. ഉന്നതമായ ഇനങ്ങളിൽപ്പെട്ട വസ്തുക്കൾ വിനിയോഗിക്കുന്നതിനു സമയക്രമത്തിൽ വ്യത്യാസം ഉണ്ടാകുമെന്നതാണു് മൂന്നാമത്തെ പ്രത്യേകത. ഉന്നതമായ ഇനങ്ങളിൽപ്പെട്ട സാധനങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചു് ഇന്നു് ഉൽപാദനം ആരംഭിച്ചാൽ ഉൽപന്നങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നതു നാളെയോ മറ്റന്നാളോ അതിനു ശേഷമോ ആകാം. ഭാവിയിൽ ഉൽപന്നത്തിനു് ചോദനം കൂടുതലായിരിക്കുമോ ഇല്ലയോ എന്നു് ഇന്നു തീർത്തു പറയുവാൻ കഴിയുകയില്ല. ഈ അനിശ്ചിതത്വത്തിൽ നിന്നു് ഒട്ടേറെ സങ്കീർണങ്ങളായ പ്രശ്നങ്ങളുത്ഭവിക്കുന്നുണ്ടു്.

ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറുന്നതിനുപയുക്തമായ സാധനങ്ങളുടെ ഗുണപരമായ സ്വഭാവമാണു് ഇതുവരെ ചർച്ചചെയ്തതു്. ഇതിനു പുറമേ പാരിമാണികമായ മറ്റൊരു വശം കൂടിയുണ്ടു്. മനുഷ്യാവശ്യങ്ങളൊരുവശത്തും അവ നിറവേറുന്നതിനുപയുക്തമായ സാധനങ്ങൾ മറുവശത്തും ആയി നില്ക്കുകയാണു്. ഇവയിൽ ചില സാധനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ, ആവശ്യത്തിലധികം അവ കിട്ടാനുണ്ടെന്നുള്ളതായിരിക്കും വസ്തുത. ഇവയിൽ ഉപഭോഗം നശിച്ചുപോയാലും ആരുടെയും ഒരാവശ്യവും അതു മൂലം മുടങ്ങിപ്പോവുകയില്ല. എന്നാൽ ഭൂരിപക്ഷം സാധനങ്ങളുടെയും കാര്യം ഇങ്ങനെയല്ല. എല്ലാപേർക്കും പരിപൂർണ തൃപ്തി കിട്ടുന്നതു വരെ അനുഭവിക്കാനാവശ്യമായിടത്തോളം സാധനങ്ങൾ കാണുകയില്ല. ഇത്തരം സാധനങ്ങൾ മാത്രമാണു് ധനശാസ്ത്രത്തിലെ ചർച്ചയ്ക്കു് വിഷയമാക്കപ്പെടുക. ദൗർലഭ്യം ഇവയുടെ സഹജസ്വഭാവമാണു്. ഇവയിൽ കുറച്ചു ഭാഗം നശിച്ചുപോയാൽ

കുറേ ആവശ്യങ്ങളും അതോടൊപ്പം മുടങ്ങിപ്പോകും. ഇവയെ ആർഥികസാധനങ്ങൾ എന്നു മെഞ്ചർ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു. ആർഥികവും അല്ലാത്തതുമെന്നുള്ള വ്യത്യാസം ശാശ്വതമായിരിക്കണമെന്നില്ല. ഒരു കാലത്തു് ആർഥികമെന്നു കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരുന്നവ, ശാസ്ത്രവിജ്ഞാനത്തിന്റെയും സാങ്കേതികസമ്പ്രദായങ്ങളുടെയും വളർച്ചയുടെ ഫലമായി ആർഥികമല്ലാതായിത്തീർന്നുകൂടായ്കയില്ല. മറിച്ചും സംഭവിക്കാം. ആർഥികസാധനങ്ങൾക്കു മാത്രമേ മൂല്യമുണ്ടാവൂ; മറ്റുള്ളതു് ഉപയോഗമുള്ളവ മാത്രമേ ആവൂ. എണ്ണമില്ലാത്ത ആവശ്യങ്ങളും അവ നിറവേറുന്നതിനുള്ള ചുരുങ്ങിയ സൗകര്യങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചിരിക്കുന്ന 'ദൗർലഭ്യ'ത്തിൽ നിന്നാണു് മൂല്യം ഉടലെടുക്കുന്നതെന്ന സിദ്ധാന്തം ഇന്നു സുപരിചിതമാണു്. എന്നാൽ ഈ ആശയം വ്യക്തമായി ആവിഷ്കരിച്ചവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ മിക്കവാറും പ്രഥമസ്ഥാനം മെഞ്ചർക്കവകാശപ്പെടാം.

എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും ഒന്നുപോലെ തീവ്രതയുള്ളതായിരിക്കുകയില്ല. ആഹാരം, വസ്ത്രം, പാർപ്പിടം എന്നീ പ്രാഥമികാവശ്യങ്ങൾ ഒഴിച്ചു കൂടാൻ വയ്യാത്തവയാണു്; എന്നാൽ മദ്യപാനമോ ചീട്ടുകളിയോ സിനിമ കാണലോ അതുപോലെയും അനിവാര്യങ്ങളാണെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. ആവശ്യങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നുള്ളതിനു പുറമേ മറെറാരു പ്രത്യേകത കൂടി ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ടു്. ഏതു കൂടിയ ആവശ്യമായാലും ശരി, അതു നിറവേറുന്നതിനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ വർധിക്കുന്നതിനനുസരിച്ചു് അവയുടെ പ്രാധാന്യം കുറഞ്ഞുവരികയും ചെയ്യും. അല്പം ഭക്ഷണം ജീവസന്ധാരണത്തിനു കൂടിയേ തീരൂ. കുറച്ചു കൂടി ഭക്ഷണം കിട്ടിയാൽ അതു് ആരോഗ്യം കാത്തുസൂക്ഷിക്കാൻ ഉപകരിക്കും. പിന്നെയും ഭക്ഷണം കിട്ടുമ്പോൾ കുറേക്കൂടി തൃപ്തിയുണ്ടായേക്കാം. എന്നാൽ ഭക്ഷണം കൂടിവരുമ്പോൾ അതനുസരിച്ചു് സംതൃപ്തി കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയില്ല. ഒരു പരിധി കഴിഞ്ഞാൽ, കൂടുതൽ ഭക്ഷണം കൊണ്ടു് ഒട്ടും തന്നെ കൂടുതൽ സംതൃപ്തിയുണ്ടായില്ലെന്നും വരാം. ഈ തത്വങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി മെഞ്ചർ ഒരു ദാഹരണം നൽകുന്നുണ്ടു്.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
8	7	6	5	4	3	2	1	0	
7	6	5	4	3	2	1	0		
6	5	4	3	2	1	0			
5	4	3	2	1	0				
4	3	2	1	0					
3	2	1	0	(പുകയില)					
2	1	0							
1	0								
0									
(ഭക്ഷണം)									

മേൽ കൊടുത്ത ഉദാഹരണത്തിലെ എണ്ണങ്ങളും ഒരോ ആവശ്യത്തിന്റെയും താരതമ്യേനയുള്ള പ്രധ്യാന്യം സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഒരാവശ്യം മറെറാന്നിനെക്കാളും കൂടുതലാണെന്നല്ലാതെ, എത്ര കൂടുതലാണെന്നു് ഈ പട്ടികയിൽ സൂചനകളൊന്നും ഇല്ല. ഓരോ നിരയിലും താഴോട്ടു കൊടുത്തിരിക്കുന്ന എണ്ണങ്ങളും ഒരേ ആവശ്യത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം ആ ആവശ്യം സാധിക്കുന്നതിനുള്ള സൗകര്യം വർധിക്കുന്നതിനനുസരിച്ചു് കുറഞ്ഞുവരുമെന്നു കാണിക്കുന്നു. ഒന്നാമത്തെ നിലയിൽ ഭക്ഷണവും, അഞ്ചാമത്തേതിൽ പുകയിലയുമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാം. പത്തു യൂണിററു് ഭക്ഷണം കിട്ടിയാൽ ഒരു വ്യക്തിക്കു ഭക്ഷണക്കാര്യത്തിൽ പൂർണ തൃപ്തിയാകും. ഒരു യൂണിററു ഭക്ഷണം പോലും കിട്ടാത്തയാൾ, പുകയിലയെപ്പററി ചിന്തിച്ചില്ലെന്നു വരാം. എന്നാൽ ഭക്ഷണം കൂടുതൽ കിട്ടുകയും, അതിനെ തൊട്ടു നിൽക്കുന്ന മറെറാവശ്യങ്ങളും കുറേശ്ശെ നിറവേററപ്പെടുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ, പുകയില വാങ്ങുന്നതിനു് അയാൾ തയ്യാറാകും. ഓരോ വ്യക്തിയും ശ്രമിക്കുന്നതു് പലതരം ആവശ്യങ്ങളുടെ തീവ്രത ഒരേ നിരപ്പിലാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനാണു്. ആവശ്യങ്ങളെല്ലാം പൂർണമായി നിറവേറുന്നതിനു് നിവൃത്തിയില്ലാത്ത വ്യക്തികൾക്കു മറെറ പോംവഴികളില്ല. ഗോസ്സന്റെ രണ്ടാം നിയമമായ സമസീമാന്തനിയമമാണു് മെഞ്ജർ ഇവിടെ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതു്.

വ്യക്തികളുടെ ആവശ്യങ്ങളുടെ തീവ്രതയനുസരിച്ചു്, ലഭ്യമായ സാധനങ്ങളുടെ മൂല്യം നിർണയിക്കപ്പെടുന്നു എന്നു മുകളിൽ കൊടുത്ത ഉദാഹരണം തെളിയിക്കുന്നു. ഇതിൽ നിന്നു് വിലകളെക്കുറിച്ചുള്ള സിദ്ധാന്തത്തിലേക്കു മെഞ്ജർ കടക്കുന്നു. വിനിമയത്തിന്റെ മൂലകാരണം, മനുഷ്യമനസ്സിൽ സാധനങ്ങളെ വെച്ചുമാറുന്നതിനു ജന്മനായുള്ള വാസന കൊണ്ടാണെന്ന സ്മിത്തിന്റെ വാദം മെഞ്ജർ തള്ളിക്കളയുന്നു. ഓരോരുത്തരും ഏററവും കൂടുതൽ തൃപ്തി ലഭിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി കൈവശമുള്ള സാധനങ്ങളെ പലതരം ഉപയോഗങ്ങൾക്കു വിനിയോക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നതിന്റെ സ്വാഭാവികഫലമാണു സമൂഹത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക വൃത്തിയെന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. A എന്ന വ്യക്തിയുടെ പക്കൽ X എന്ന സാധനവും, B എന്ന വ്യക്തിയുടെ പക്കൽ Y എന്ന സാധനവും ഉണ്ടെന്നു കരുതുക. A യ്ക്കു തന്റെ പക്കലുള്ള X നേക്കാളും, Y കൂടുതൽ അത്യാവശ്യമാണെന്നു തോന്നുകയും, B യ്ക്കു് Y യേക്കാളും X വിലപ്പെട്ടതാണെന്നു തോന്നുകയും ചെയ്യാൽ, X, Y എന്നീ സാധനങ്ങളും പരസ്പരം കൈമാറുന്നതു മൂലം രണ്ടുപേരുടെയും സംതൃപ്തി വർധിക്കും. തന്റെ കൈയിൽ നിന്നു് X നഷ്ടപ്പെട്ടു തുടങ്ങുന്നതോടെ, ബാക്കിയുള്ള X ന്റെ പ്രാധാന്യം A യ്ക്കു കൂടി വരും. അതുപോലെ Y നഷ്ടപ്പെടുമ്പോൾ, ബാക്കിയുള്ള Y യ്ക്കു B യും കൂടുതൽ വില കല്പിക്കും. ഒരു പരിധി കഴിഞ്ഞാൽ X കൊടുത്തു് പകരം Y വാങ്ങുന്നതു കൊണ്ടു കൂടുതൽ തൃപ്തി കിട്ടുകയില്ലെന്നു A യ്ക്കും, Y കൊടുത്തു പകരം X വാങ്ങിയതുകൊണ്ടു് തന്റെ തൃപ്തി വർധിക്കുകയില്ലെന്നു B യ്ക്കും തോന്നും. ഈ ഘട്ടത്തിൽ വിനിമയത്തിനു വിരാമമിടാൻ രണ്ടു പേരും തീർച്ചയാക്കും. സന്തുലിതാവസ്ഥയിലെത്തിച്ചേരുന്നതിങ്ങനെയാണു്. സന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ രണ്ടു സാധനങ്ങളുടെ സീമാന്തോപയു

ക്തതയുടെ അനുപാതം രണ്ടുപേർക്കും ഒരുപോലെയായിരിക്കുമെന്നു ഇതിൽ നിന്നും വ്യക്തമാകുന്നു.

വ്യക്തികളുടെ സ്വന്തം അഭീഷ്ടങ്ങളാണു്, ഏതനുപാതത്തിൽ സാധനങ്ങളും വിനിമയം നടത്താൻ അവർ തയ്യാറാകുമെന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നതെങ്കിലും, കമ്പോളത്തിൽ നിലവിൽ വരുന്ന വിലകളും ഈ അനുപാതങ്ങളും അതേപോലെ പ്രതിഫലിപ്പിച്ചുകൊള്ളണമെന്നില്ല. കാരണം, പലതരം കമ്പോളങ്ങളും ഉണ്ടെന്നുള്ളതു തന്നെ. രണ്ടു വ്യക്തികളും മാത്രമടങ്ങുന്ന ഒരു കമ്പോളത്തിൽ ഒരു സാധനം വില്പനയ്ക്കു വരുമ്പോൾ ഒരാൾ വിൽക്കുകയും മറേറയാൾ വാങ്ങുകയുമാണു ചെയ്യുന്നതു്. ഏതു വിലയ്ക്കു കച്ചവടം നടക്കുമെന്നു പറയാൻ ഈ സ്ഥിതിയിൽ വിഷമമാണു്. ഒരാൾത്തു വില്പനക്കാരൻ ആവശ്യപ്പെടുന്ന വില; മറേറയാൾത്തു വാങ്ങുന്നയാൾ കൊടുക്കാൻ തയ്യാറാകുന്ന വില. ഇവ തമ്മിൽ ഒരു വിടവുണ്ടാവുക സാധാരണമാണു്. മെഞ്ചറുടെ അഭിപ്രായം ഈ വിലകളുടെ ശരാശരിയിൽ വ്യാപാരം നടക്കുമെന്നാണു്. പക്ഷേ ഇതു കണിശമായിപ്പറയാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നും, ഈ രണ്ടു വിലയ്ക്കുമിടയ്ക്കു ഏതു വിലയിലും വ്യാപാരം ഉറപ്പുന്നതിനു് സാധ്യതയില്ലാതില്ലെന്നും, കക്ഷികളുടെ ബലാബലം അനുസരിച്ചാണു് ഇതു നിശ്ചയിക്കപ്പെടുകയെന്നും അനന്തരകാലത്തു് ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്.

കമ്പോളത്തിൽ ഒരൊറ്റ സാധനം—അതും ഒരെണ്ണം—മാത്രം കച്ചവടത്തിനു വരുമ്പോൾ അതിന്റെ വില ഏറ്റവും വലിയ ആവശ്യക്കാരൻ കൊടുക്കാൻ സമ്മതിക്കുന്ന വിലയും അതിനടുത്തയാൾ കൊടുക്കാൻ തയ്യാറാവുന്ന വിലയുമനുസരിച്ചാണു് നിശ്ചയിക്കപ്പെടുകയെന്നു മെഞ്ചർ പറയുന്നു. ഒന്നിൽ കൂടുതൽ എണ്ണം ഉള്ളപ്പോഴാകട്ടെ, സീമാന്തവിക്രേതാവും സീമാന്തത്തിനു പുറത്തു നിൽക്കുന്ന ആദ്യത്തെ വിക്രേതാവും നൽകാൻ തയ്യാറാകുന്ന വിലകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരിക്കും കമ്പോളവില നിശ്ചയിക്കപ്പെടുക. വ്യാപാരക്രുത്തകകൾക്കു് ഒരേ സാധനം പലയാളുകൾക്കു പല വിലയ്ക്കു നൽകാൻ കഴിയുന്നതെങ്ങനെയെന്നും മെഞ്ചർ വിശകലനം ചെയ്യുന്നുണ്ടു്.

ഉപയുക്തതാസിദ്ധാന്തവും ഉല്പാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു് ജെവോൺസിന്റെ പ്രതിപാദനം സഹായകമാകുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ മെഞ്ചർ, ഉല്പാദനച്ചെലവിനു് മൂല്യനിർണയത്തിലോ മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിലോ യാതൊരു സ്ഥാനവുമില്ലെന്ന പക്ഷക്കാരനായിരുന്നു. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിതരണസിദ്ധാന്തം, നഷ്ടാവസരച്ചെലവു് (Opportunity cost) എന്ന ആശയത്തിന്റെ പടിക്കലെത്തി നിൽക്കുകയാണു്. മെഞ്ചറുടെ അനുയായിയായ വീസർ ഈ ആശയം കൂടുതൽ വ്യക്തമാക്കി ആവിഷ്കരിച്ചു.

വിതരണസിദ്ധാന്തത്തിൽ വളരെ പ്രാധ്യമുള്ള ഒരു വിഷയമാണു് ആനുപാതികത്വം. ഒരു സാധനമുണ്ടാക്കുന്നതിനു് ഒരൊറ്റ മാർഗം മാത്രമല്ല ഉള്ളതെന്നും; പല മാർഗങ്ങളുപയോഗിച്ചു് ഉല്പാദിപ്പിക്കുമ്പോൾ, ഉല്പാദനോപാധികൾ തമ്മിലുള്ള അനുപാതങ്ങളിലായിരിക്കും വേർതിരിക്കുകയെന്നുമാണു് ഈ നിയമം

വ്യക്തമാക്കുന്നതു്. ആനുപാതികത്വം ഒരു പൊതുനിയമമാണെന്നു പ്രഖ്യാപിച്ചതു് മെഞ്ചറുടെ ഗണ്യമായ ഒരു നേട്ടമായി കണക്കാക്കാം. ഈ നിയമത്തിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടിയല്ലാതെ വിതരണത്തെ സംബന്ധിച്ച സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാസിദ്ധാന്തം ആവിഷ്കരിക്കുക സാധ്യമല്ല. ഈ സിദ്ധാന്തത്തിനു നിലനിൽക്കാൻ മറ്റൊരു നിയമത്തിന്റെ സഹായം കൂടി വേണം. ആഫ്രാസീ സീമാന്തോല്പാദന നിയമമാണിതു്. എന്നാൽ ഈ നിയമത്തെക്കുറിച്ചു് മെഞ്ചർ ഒരിടത്തും പരാമർശിക്കുന്നതേയില്ല. മെഞ്ചറുടെ ഉല്പാദനസിദ്ധാന്തത്തിൽ വളരെ ശ്രദ്ധേയമായ മറ്റൊരു സംഗതി ഭൂമി, അധ്വാനം എന്നീ ക്ലാസ്സിക്കൽ ത്രിത്വം അദ്ദേഹം പിന്തുടരുന്നില്ല എന്നുള്ളതാണു്. ഒന്നാമത്തെ ഇനം, ഉയർന്ന ഇനങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ കുത്തനെയുള്ള ഒരു തരംതിരിക്കൽ മാത്രമേ അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ഭൂമിയുടെയും അധ്വാനത്തിന്റെയും മൂലധനത്തിന്റെയും ഉപയോഗങ്ങളെല്ലാം ഒരേയിനത്തിൽക്കൊണ്ടുവരുന്നതിനു് ഈ തരംതിരിക്കൽ പ്രയോജനപ്പെട്ടു. 'മൂല്യാരോപസിദ്ധാന്തം' രൂപമെടുക്കുന്നതിനു് ഇത്തരമൊരു സമീപനരീതി എത്രയും അത്യന്താപേക്ഷിതമായിരുന്നു.

മെഞ്ചറിനു മുൻപു് തൃപ്തികരമായ ഒരു വിതരണസിദ്ധാന്തമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതു് വാസ്തവമാണു്. ക്ളാസിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരിലാരും തന്നെ ഉല്പാദനസിദ്ധാന്തത്തിനും വിതരണസിദ്ധാന്തത്തിനും തമ്മിൽ കാര്യമായ ബന്ധമൊന്നും കണ്ടില്ല. സമൂഹത്തിലെ ഉല്പാദനം വിഭിന്നവിഭാഗങ്ങൾക്കിടയിൽ വിതരണം ചെയ്യപ്പെടുന്നതെങ്ങനെയെന്നായിരുന്നു സ്മിത്തും പിൻഗാമികളും അന്വേഷിച്ചതു്. ഉല്പന്നത്തിന്റെ മൂല്യത്തിനു് ഉല്പാദനോപാധികളെത്രമാത്രം അവകാശപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്ന പ്രശ്നം അവർ അന്വേഷിച്ചില്ലെന്നു തന്നെ പറയാം. മാത്രമല്ല, ഉല്പന്നങ്ങളുടെ മൂല്യം മാത്രമല്ല, ഉല്പാദനോപാധികളുടെ വിലയും കൂടി മൂല്യസിദ്ധാന്തം കൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ടെന്ന കാര്യവും അവർ പരിഗണിക്കാതെ വിട്ടുകളയുകയാണു ചെയ്തതു്. മെഞ്ചർ ഇക്കാര്യം ആദ്യമായി ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുവെന്നു തന്നെയല്ല, ഈ പ്രശ്നത്തിനുള്ള പോംവഴി സൂചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഉല്പന്നത്തിനു പ്രതീക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന മൂല്യത്തിൽ നിന്നാണു് ഉല്പാദനോപാധികളുടെ മൂല്യം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതെന്നായിരുന്നു മെഞ്ചറുടെ പക്ഷം. ഉല്പാദനത്തിനു സമയം വേണ്ടിവരുന്നതുകൊണ്ടാണു് പ്രതീക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന മൂല്യം എന്നു പറയേണ്ടിവരുന്നതു്. ഉല്പാദനോപാധികളുടെ മൂല്യം, ഉല്പന്നങ്ങളുടെ മൂല്യത്തിൽ നിന്നാണു് ഉരുത്തിരിക്കുന്നതെന്നു സ്ഥാപിച്ചുവെങ്കിലും ഓരോ ഉല്പാദനോപാധിക്കും അതിലെത്ര അംശം ലഭിക്കുമെന്നു നിർണയിക്കുന്നതിനു് തികച്ചും തൃപ്തികരമായ ഒരു സിദ്ധാന്തം നൽകാൻ മെഞ്ചർക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഈ കുറവു്, ഒരളവു വരെ പരിഹരിച്ചതു് മെഞ്ചറുടെ തുടർന്നു് ഓസ്ട്രിയയിൽ പ്രസിദ്ധനായിത്തീർന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരവനായ ഫ്രെഡറിക് ഫോൺ വീസറായിരുന്നു.

ലിയോൺ വാൽറാസ് (1834–1910)

ആധുനിക ധനശാസ്ത്രയുഗത്തിന്റെ കാഹളം മുഴക്കിയ മൂന്നു മഹാരഥന്മാ

രിൽ മൂന്നാമത്തെയാളാണ് ലിയോൺ വാൽറാസ്. ''എന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ശുദ്ധസിദ്ധാന്തത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഏറ്റവും വലിയ ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ വാൽറാസാണ്....അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രവുമായി തട്ടിച്ചുനോക്കുമ്പോഴും, മറ്റുള്ളവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെല്ലാം കപ്പലിനരികെ ഇഴഞ്ഞു നീങ്ങുന്ന ചെറുതോണികൾ പോലെ ചെറുതായിപ്പോവുന്നു.'' എന്നിപ്രകാരമാണ് ഷും പീറ്റർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

കെയിൻസിനെയും മില്ലിനെയും പോലെ, വാൽറാസും ഒരു ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ പുത്രനായിരുന്നു. അച്ഛന്റെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളെ മുറുകെപ്പിടിക്കുകയും, അവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ പടുത്തുയർത്തുകയുമാണ് അദ്ദേഹം ചെയ്തത്. കേവലശാസ്ത്രങ്ങളിലും എൻജിനീയറിങ്ങിലും പരിശീലനം നേടിയ വാൽറാസ് എൻജിനീയറായി ശോഭിച്ചില്ല. പിന്നീട് പത്രപ്രവർത്തനത്തിലേക്കും സാഹിത്യനിരൂപണത്തിലേക്കും അദ്ദേഹം തിരിഞ്ഞു. അവിടെയും അദ്ദേഹത്തിനു പരാജയമായിരുന്നു. 1858ലെ ഒരു സായാഹ്നത്തിൽ സ്വപിതാവിന്റെ നിർദേശമനുസരിച്ച് അദ്ദേഹം ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിനായി സ്വജീവിതം ഉഴിഞ്ഞുവെക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. 1860 ൽ സ്വിറ്റ്സർലൻഡിലെ ലാവ്സേൻ നഗരത്തിൽ ചേർന്ന ഒരന്തർദേശീയ സമ്മേളനത്തിൽ നികുതി സമ്പ്രദായത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു പ്രബന്ധം അവതരിപ്പിച്ചതു മുതൽക്കാണ് അദ്ദേഹം ഒരു ധനശാസ്ത്രജ്ഞനായി രംഗപ്രവേശം ചെയ്തത്. 1870 ൽ ലാവ്സേൻ സർവകലാശാലയിൽ ധനശാസ്ത്രത്തിനു ഒരു പ്രത്യേക വകുപ്പാരംഭിച്ചപ്പോൾ വാൽറാസ് അതിന്റെ അധ്യക്ഷനായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. 1892 വരെ ഈ ഉദ്യോഗത്തിലദ്ദേഹം തുടർന്നു. ഈ കാലമാണ് വാൽറാസിന്റെ ജീവിതത്തിലെ ഏറ്റവും ധന്യമായ ഘട്ടമെന്നു പറയാം.

ഫ്രാൻസിലാണു ജനിച്ചതെങ്കിലും ഫ്രഞ്ചുധനശാസ്ത്രജ്ഞരിൽ നിന്നാണ് പ്രചോദനമുൾക്കൊണ്ടതെങ്കിലും, വാൽറാസിനു ഫ്രാൻസിൽ ജോലി നോക്കാൻ അവസരം കിട്ടിയില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു വളരെയധികം മനോവ്യഥയുണ്ടാക്കിയ ഒരു കാര്യമായിരുന്നു ഇതു്. ഇന്നു വാൽറാസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സ്വാധീനശക്തിയിൽ നിന്നു് ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞനും മാറിനിൽക്കുക സാധ്യമല്ല. എന്നാൽ സ്വജീവിതകാലത്തു് അദ്ദേഹത്തിനർഹമായ അംഗീകാരം കിട്ടിയതേയില്ല. മെഞ്ചറുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ പിന്തുടരുന്നതിനും വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുന്നതിനും ബദ്ധകങ്കണരായ ഒരനുയായിവൃന്ദമുണ്ടായി. എന്നാൽ വാൽറാസിനു ആ ഭാഗ്യമുണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹത്തിനെത്തുടർന്നു ലാവ്സേൻ സർവകലാശാലയിൽ ധനശാസ്ത്രവകുപ്പിന്റെ അധ്യക്ഷനായിവന്ന വിൽഫ്രഡോപരേത്തോ വാൽറാസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ പിന്തുടരുകയും, തന്റെ അനുയായികളായി സമർഥരായ പല ധനശാസ്ത്രജ്ഞരെയും സമ്പാദിക്കുകയും ചെയ്തുവെന്നുള്ളതു ശരിതന്നെ. എന്നാൽ പരേത്തോയുടെ അനുയായികളായിട്ടല്ലാതെ വാൽറാസിന്റെ അനുയായികളായി അവർ അറിയപ്പെടാറില്ല. ഈ അനുഭവം വാൽറാസിനെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തിയില്ല. പെട്ടെന്നു വിളവെടുക്കണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹം പച്ചക്കറികളുടെ നടണം; ഓക്കുവൃക്ഷം

നടാൻ ഒരാളാഗ്രഹിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ''എന്റെ കൊച്ചുമക്കൾ ഈ മരത്തിന്റെ തണലിൽ നിൽക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയാണു് ഈ മരം ഞാൻ നട്ടുന്നതു്'' എന്നിങ്ങനെ സമാധാനിക്കാനുള്ള വിവരം അയാൾക്കുണ്ടായിരിക്കണം. വാൽറാസു് തന്റെ സുഹൃത്തിനയച്ച ഒരു കത്തിലെ വാചകമാണിതു്.

ജെവോൺസിന്റെയും മെഞ്ചറുടെയും സിദ്ധാന്തങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടതിനു ശേഷം 1874 ലാണു് വാൽറാസിന്റെ 'ശുദ്ധധനശാസ്ത്രമൂലകങ്ങൾ' പുറത്തുവന്നതു്. ജെവോൺസിനെപ്പോലെ വാൽറാസും, മനുഷ്യന്റെ വ്യവഹാരങ്ങൾ സുഖത്തിനു വേണ്ടിയുള്ളവയാണെന്ന വിശ്വാസക്കാരനായിരുന്നു; ജെവോൺസിനെപ്പോലെ, എന്നാൽ ജെവോൺസിനെക്കാൾ കൂടുതൽ വ്യാപകമായും വിശുദ്ധമായും, ഗണിതശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഭാഷയും പ്രയോഗവും അവലംബിച്ചുകൊണ്ടായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശാസ്ത്രചർച്ച. എന്നാൽ മെഞ്ചറെപ്പോലെ, മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു കമ്പോളവിലകളെപ്പറ്റിയുള്ള സിദ്ധാന്തങ്ങളിലേക്കു കടക്കുമ്പോൾ ജെവോൺസു് വരുത്തിയ തെറ്റുകൾ വരാതെ വാൽറാസു് സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.

വാൽറാസിനെ പ്രധാനമായി സ്വാധീനിച്ച ചിന്തകർ എല്ലാവരും തന്നെ ഫ്രഞ്ചുകാരായിരുന്നു. ദുർലഭ്യം എന്ന കാതലായ ആശയം സ്വപിതാവിൽ നിന്നു തന്നെ അദ്ദേഹം ഗ്രഹിച്ചു. സാമാന്യസന്തുലിതാവസ്ഥയെന്ന ആശയം കോർണോ, തർഗോ, സേ എന്നിവരിൽ നിന്നായിരിക്കണം അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിയതു്. സംരംഭശാലികളായ ആളുകളാണു് സാമ്പത്തികവൃത്തിയുടെ കേന്ദ്രബിന്ദുവെന്നുള്ള ആശയമാകട്ടെ സേ മുൻപു വിശദമാക്കിയിരുന്നതാണു്. ധനശാസ്ത്രചർച്ചയ്ക്കു് കണക്കുശാസ്ത്രത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നരീതി കോർണോ കാണിച്ചു കൊടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു താനും. ചിതറിക്കിടന്ന ഈ നൂലിഴകളെ ഒരുമിച്ചെടുത്തു്, ഊടും പാവുമാക്കി, മേനികൂടിയ ഒരു സിദ്ധാന്തം നെയ്തെടുത്തതു് വാൽറാസിന്റെ മഹത്തായ നേട്ടമായി കണക്കാക്കാം.

മത്സരപൂർണമായ ഒരു സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥയിൽ, സാമാന്യ സന്തുലനാവസ്ഥ നിലവിൽവരുന്നതിനു് ഏതെല്ലാം സാഹചര്യങ്ങളൊത്തു കിട്ടണമെന്നു കണ്ടുപിടിക്കാനാണു് വാൽറാസിന്റെ ശ്രമം. പടിപടിയായി അദ്ദേഹം തന്റെ സിദ്ധാന്തം വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുന്നു. ആദ്യമായി രണ്ടുപേരും രണ്ടു ചരക്കുകളും മാത്രമുള്ള, പണമുപയോഗിക്കാത്ത ഒരു വ്യവസ്ഥയിൽ, സന്തുലിതാവസ്ഥ ഉണ്ടാകുന്നതെങ്ങനെയെന്നു നോക്കുകയാണു്. പിന്നീടു് അനേകം പേരും, അനേകം ചരക്കുകളും പണവും മൂലധനവുമെല്ലാമുള്ള ഒരു സമൂഹത്തിന്റെ സന്തുലനാവസ്ഥയിലേക്കു് അദ്ദേഹം ക്രമേണ തന്റെ വീക്ഷണം വ്യാപിപ്പിക്കുകയായി. പൂർണമത്സരം നിലനിൽക്കുന്ന സാഹചര്യങ്ങളിലെ സന്തുലനപ്രക്രിയ മാത്രമേ അദ്ദേഹം പ്രതിപാദിക്കുന്നുള്ളൂ. ശാസ്ത്രസത്യങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സഹായകമായ സങ്കല്പമായി മാത്രമാണു് അദ്ദേഹം പൂർണമത്സരത്തെ കരുതിയിരുന്നതു്.

രണ്ടാളുകളും രണ്ടു ചരക്കുകളും മാത്രമുള്ള ഒരു കമ്പോളത്തിൽ സന്തുലനാവസ്ഥ എങ്ങനെയുണ്ടാകുന്നുവെന്നാണു് വാൽറാസു് ആദ്യം പരിശോധിക്കുന്നതു്,

ഓരോരുത്തരും അവരവരുടെ കൈവശമുള്ള ചരക്കിൽ നിന്നു് ഒട്ടും തന്നെ സ്വന്ത മുപയോഗത്തിനെടുക്കുന്നില്ലെന്നും മുഴുവൻ ചരക്കും വിൽക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്നുവെന്നും കരുതുക. ഒരു ചരക്കിന്റെ ഛോദനവക്രം മറേറ ചരക്കിന്റെ പ്രദാനവക്രത്തിൽ നിന്നു കണ്ടുപിടിക്കുകയാണു് അടുത്തതായി വാൽറാസു് ചെയ്യുന്നതു്. പിന്നീടു് ഛോദനവക്രത്തിൽ നിന്നു് ഉപഭോക്താവിന്റെ സന്തുലനാവസ്ഥയിലേക്കു് അദ്ദേഹം നോട്ടമെത്തിക്കുന്നു. രണ്ടു് ഉപഭോക്താക്കൾക്കും പരമാവധി തൃപ്തിലഭിക്കുന്ന അവസ്ഥയാണു് സന്തുലിതാവസ്ഥ. ഈയവസ്ഥയിൽ ഓരോ ആളും നൽകുന്ന വിലയുടെ അനുപാതം ഓരോ ചരക്കിൽ നിന്നും കിട്ടുന്ന സീമാന്തോപയുക്തതയുടെ അനുപാതത്തിനു് തുല്യമായിരിക്കണം. ജെവോൺസിനും മെഞ്ജർക്കും എന്ന പോലെ വാൽറാസിനും ഒരു സാധനത്തിന്റെ ഉപയുക്തത, ആ സാധനത്തിന്റെ തുകയെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യമാണു്.

സാമാന്യസന്തുലനസിദ്ധാന്തം

വിനിമയസിദ്ധാന്തം

അടുത്ത പടിയായി, മൂന്നിലേറെ ചരക്കുകളും വില്പനയ്ക്കുവരുന്ന ഒരു കമ്പോളത്തിലെ സന്തുലനാവസ്ഥ പരിശോധിക്കുകയാണു് വാൽറാസു്. m ചരക്കുകളും വില്പനയ്ക്കു വരുന്ന ഒരു കമ്പോളത്തിൽ $m(m-1)$ വിലകളും (ഓരോ ചരക്കും മറെറല്ലാ ചരക്കുകളുമായി കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുമ്പോഴും) ഉണ്ടാകും. രണ്ടു ചരക്കുകളും തമ്മിൽ കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുമ്പോഴും അതൊരു ഭാഗികവിപണിയായിക്കണക്കാക്കാം. അങ്ങനെ $\frac{m(m-1)}{2}$ ഭാഗികവിപണികളും ഈ കമ്പോളത്തിലുണ്ടാകുന്നു. m ചരക്കുകളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരെണ്ണം മറെറല്ലാ ചരക്കുകളുടെയും അളവായി സ്വീകരിച്ചാൽ, $m(m-1)$ വിലകളും, $(m-1)$ ആയി ചുരുങ്ങും. സന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ, ഈ അളവിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിർണയിക്കപ്പെടുന്ന വിനിമയമൂല്യങ്ങളും, കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നവരിലോരോരുത്തരുടെയും സീമാന്തോപയുക്തതയ്ക്കു് ആനുപാതികമായിത്തീരുന്നതാണു്.

സന്തുലിതാവസ്ഥയിലെത്തിച്ചേരുന്നതെങ്ങനെയെന്നും വാൽറാസു് വിശദീകരിക്കുന്നുണ്ടു്. വിലപ്രഖ്യാപനം എന്നൊരു സങ്കല്പം ഇതിനു വേണ്ടി അദ്ദേഹം അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ഒരാൾ വില വിളിച്ചുപറയുന്നു; ആ വിലയ്ക്കു് മൊത്തം പ്രദാനവും മൊത്തം ഛോദനവും തുല്യമായി വരുന്നില്ലെങ്കിൽ, ഒരു പുതിയ വില വിളിച്ചുപറയും. ഛോദനവും പ്രദാനവും കണിശമായി ഒത്തുവരുന്നതുവരെ ഈ വിലവിളി തുടരും. അങ്ങനെ, ക്രമേണയായിട്ടാണു് സന്തുലിതാവസ്ഥയിലെത്തുന്നതു്. വിളിച്ചുപറയുന്ന ഓരോ വിലയ്ക്കും ചരക്കുകളും വിൽക്കുന്നതിനും വാങ്ങുന്നതിനും തയ്യാറുള്ള കുറേപ്പേർ കമ്പോളത്തിലുണ്ടാകുമല്ലോ. ഈ ഓരോ വിലയ്ക്കും വ്യാപാരം നടക്കുമോ അതോ സന്തുലിതാവസ്ഥയിലുള്ള വിലയ്ക്കു മാത്രമാണോ വ്യാപാരം നടക്കുകയെന്ന കാര്യം വാൽറാസു് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടില്ല. ഓരോ വിലയ്ക്കും വ്യാപാരം നടക്കുമെങ്കിൽ, അതിന്റെ ഫലമായി വ്യാപാരത്തിൽ പങ്കുകൊള്ളുന്നവരുടെ സീമാന്തോപയുക്തതാനിലമാറുകയും അതനുസരിച്ചു് ഛോദനത്തിനും പ്രദാനത്തിനും മാറ്റംവരുകയും ചെയ്യും. തൽഫല

മായി എത്തിച്ചേരുന്ന സന്തുലിതാവസ്ഥയിലെ വിലകളും മറ്റു വിധത്തിലെത്തിച്ചേരുമായിരുന്ന വിലകളിൽ നിന്നു വിഭിന്നമായിത്തീരുന്നതാണു്. സന്തുലിതാവസ്ഥയിലുള്ള വിലകളിലല്ലാതെ വ്യാപാരം നടക്കുകയില്ലെന്നു വിചാരിച്ചാൽ വാൽറാസു് വിഭാവനംചെയ്ത സ്ഥിതിവിശേഷം ഉണ്ടാകുമെന്നുള്ളതിൽ തർക്കമില്ല. പക്ഷേ, അപ്പോഴും ഓരോ പുതിയ വിലവിളിയും മുൻപു വിളിച്ച വിലകളെ റദ്ദാക്കിക്കൊണ്ടുള്ളതായിരിക്കുമെന്ന സങ്കല്പം കൂടി ആവശ്യമായിവരും.

ഉല്പാദനസിദ്ധാന്തം

ഉൽപന്നങ്ങളും (ചരക്കുകളും) മാത്രമല്ലല്ലോ വിനിമയത്തിനു വിധേയമാകുന്നതു്. ഉപഭോഗത്തിനു വേണ്ടി ചരക്കുകളും വിനിമയം ചെയ്യപ്പെടുന്നതു പോലെ, ഉൽപാദനത്തിനു വേണ്ടി ഉൽപാദനോപാധികളും വിനിമയം ചെയ്യപ്പെടുന്നുണ്ടു്. ഉൽപാദനത്തിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥ എങ്ങനെ നിർണയിക്കും? ഈ പ്രശ്നത്തിനുത്തരം കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു് ഉൽപാദനോപാധികളുടെ സ്വഭാവമെന്തെന്നു് വിശകലനം ചെയ്യുകയാണു്, വാൽറാസു്. ഉൽപാദനോപാധികളെ, അഥവാ വിഭവങ്ങളെ, പ്രധാനമായി അദ്ദേഹം രണ്ടു വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുത്തിയിരിക്കുകയാണു്—ഈടുനിൽക്കുന്ന വിഭവങ്ങളും ഒരൊറ്റത്തവണ മാത്രം ഉപയോഗിക്കാൻ പറ്റുന്ന വിഭവങ്ങളും. ഈടുനിൽക്കുന്ന വിഭവങ്ങളും പല തവണ ഉപയോഗിക്കാം. പല തവണ ഉപയോഗിക്കാവുന്ന വിഭവങ്ങളെയാണു് 'മൂലധനം' എന്നു വാൽറാസു് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നതു്. പല തവണത്തെ ഉപയോഗത്തിന്റെ ആകെത്തുകയാണു് മൂലധനത്തിന്റെ മൂല്യം. പല തവണ ഉപയോഗം തരുന്ന ഒരു 'മൂലധന'ത്തെ മൂലധനമല്ലാതെയാക്കാനും കഴിയും. ഉദാഹരണമായി, ആണ്ടുതോറും ഫലം തന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു വൃക്ഷം മുറിച്ചുകീറി വിറകായി ഉപയോഗിക്കാം. ഒരൊറ്റത്തവണ മാത്രം ഉപയോഗിക്കാവുന്ന വിഭവങ്ങളുടെ (ഉദാഹരണം: ഭക്ഷണം, അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളും) വരവു് അഥവാ സേവനം എന്നാണു് വാൽറാസു് കൊടുത്തിരിക്കുന്ന പേരു്. മൂലധനമായാലും വരവായാലും ഉൽപന്നത്തിനു വേണ്ടതു് അവയുടെ 'ഉപയോഗം' ആണു്.

മൂലധനത്തെ മാമൂലനുസരിച്ചുള്ള മൂന്നു വിഭാഗങ്ങളായി—ഭൂമി, അധ്വാനം, മൂലധനവസ്തുക്കളും—തിരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ മൂന്നു വിഭാഗങ്ങളും ഉപഭോഗത്തിനോ ഉൽപാദനത്തിനോ ഉപയോഗിക്കാം. ഭൂമി, വീടുവെക്കാനോ കൃഷി ചെയ്യാനോ ഉപയോഗിക്കാം; അധ്വാനം ഗവണ്മെൻറുദ്യോഗത്തിലൂടെയോ ഫാക്ടറി ജോലിയിലൂടെയോ ആകാം; അതു പോലെ മൂലധനം (ഉദാ:—കെട്ടിടം) താമസത്തിനോ ഫാക്ടറിപ്രവർത്തനത്തിനോ ഉപയോഗപ്പെടുത്താം. അങ്ങനെ മൂലധനം ആറു വിഭാഗങ്ങളായിത്തീരുന്നു. ഇതിനോടു് ഏഴു് ഉപവിഭാഗങ്ങളും കൂടി വാൽറാസു് പിന്നീടു ചേർക്കുന്നുണ്ടു്.

മൂലധനവിഭാഗങ്ങളും സമൂഹത്തിൽ നിന്നു വാങ്ങുകയും ഉൽപാദനത്തിനു ശേഷം ഉപഭോഗത്തിനു വേണ്ടി ചരക്കുകളും സമൂഹത്തിനു വിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കർത്തവ്യം സംരംഭശാലികളുടേതാണു്. മൂലധനവിഭാഗങ്ങളും വിൽക്കുന്ന

തിൽ നിന്നു് സമൂഹത്തിനു കിട്ടുന്ന വരുമാനമാണു് ഉല്പന്നങ്ങളും വാങ്ങുന്നതിനു സമൂഹം ചെലവാക്കുന്നതു്. സമൂഹത്തിൽ സന്തുലിതാവസ്ഥ നിലവിലുണ്ടെങ്കിൽ മൊത്തം വരവും മൊത്തം ചെലവും തുല്യമായിരിക്കും. ഇതിന്റെ അർഥം സംരംഭങ്ങളും നടത്തുന്നവർക്കു് 'ലാഭം' കിട്ടുന്നില്ലെന്നാണു്. മൂലധനവർധനവുണ്ടാകാത്ത, ഒരു സ്ഥിരം സമൂഹത്തിൽ 'ലാഭം' ഉണ്ടാവുകയില്ലെന്നു ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ പൊതുവേ സമ്മതിക്കുന്നുണ്ടു്.

ഉൽപാദനത്തിനു പലതരത്തിൽപ്പെട്ട മൂലധനങ്ങളും ഒരുമിച്ചുപയോഗിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. പലയിനം മൂലധനങ്ങളും ഏതേതു് അനുപാതങ്ങളിൽ ചേർത്താൽ ഒരു സാധനം ഉല്പാദിപ്പിക്കാമെന്നു് നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു് നിലവിലുള്ള ഉല്പാദനരീതിയെയും സാങ്കേതികവിജ്ഞാനത്തെയും ആശ്രയിച്ചാണു്. മിക്ക സാധനങ്ങളും ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനു് ഒന്നിലധികം മാർഗങ്ങളും കാണും. ഓരോ മാർഗത്തിലും ഉല്പാദനോപാധികളും വിഭിന്നമായ അനുപാതത്തിലായിരിക്കും ചേർക്കേണ്ടിവരിക. എന്നാൽ അനുപാതങ്ങളും മാറുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തവിധം ഉല്പാദനരീതികളും സുനിശ്ചിതങ്ങളാണെന്ന സങ്കല്പമാണു വാൽറാസു് സ്വീകരിക്കുന്നതു്. സുനിശ്ചിത സാങ്കേതിക ഗുണാങ്കങ്ങളാണു് നിലവിലുള്ളതെങ്കിൽ പല ഉപയോഗങ്ങളുള്ള ഉല്പാദനോപാധികൾക്കു് പ്രതിഫലം നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതു് നഷ്ടാവസരപ്രമാണം അനുസരിച്ചായിരിക്കും. എന്നാൽ ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക ഉപയോഗത്തിനു മാത്രം കൊള്ളാവുന്ന ഉപാധികൾക്കാകട്ടെ അവയുടെ ഉല്പന്നത്തിന്റെ വിലയാണു് അവയുടെയും വിലയുടെ നിർണായകഘടകം. വാൽറാസിന്റെ ഈ രീതിയിലുള്ള ചർച്ചയ്ക്കു ചില പരിമിതികളുണ്ടു്. ഉല്പാദനയോഗങ്ങൾ യഥേഷ്ടം മാറാവുന്നതാണെന്നുള്ള സങ്കല്പത്തിൽ മാത്രമേ സീമാന്തോല്പാദനനിയമം അനുസരിച്ചുള്ള വിതരണസിദ്ധാന്തം കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ.

വാൽറാസിന്റെ സാമാന്യ സന്തുലിതസിദ്ധാന്തം സ്ഥിതമായ ഒരു സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണാവിഷ്കരിക്കുന്നതെങ്കിലും അതിൽ ചലനാത്മകതയുടെ ഒരനുബന്ധം ഇല്ലാതില്ല. വില വിളിച്ചുപറയുന്നതു വഴി പടിപടിയായി, അസന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ നിന്നു് സന്തുലിതാവസ്ഥയിലേക്കുള്ള പ്രയാണം ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നതാണു് 'ചലനാത്മകത'യെന്നു് വാൽറാസു് വിവക്ഷിക്കുന്നതു്. ഇതു് യഥാർഥത്തിൽ 'ചലനാത്മകത' അല്ലെന്നും ചലനാത്മകതയുടെ ഒരു മിഥ്യ മാത്രമാണെന്നും എഡ്ജ്വെർത്തിനെപ്പോലെയുള്ള പല ശാസ്ത്രജ്ഞരും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

സാമാന്യസന്തുലിതസിദ്ധാന്തം വഴി ഒരു സമൂഹം സംതൃപ്തിയുടെ പാരമ്യത്തിലെത്തുന്നതെങ്ങനെയെന്നു മനസ്സിലാക്കാമെന്നുള്ള വാൽറാസിന്റെ അവകാശവാദവും അതിരുകടന്നതാണു്. ഏതായാലും സാമ്പത്തികനയങ്ങൾ നിർദേശിക്കുമ്പോൾ വാൽറാസു് തന്റെ സാമാന്യസന്തുലിതസിദ്ധാന്തത്തെ അമിതമായി ആശ്രയിക്കുന്നില്ലെന്നുള്ളതു് ആശ്വാസകരമാണു്.

മറ്റൊരു ന്യൂനതയായി പലപ്പോഴും എടുത്തു പറയാറുള്ളതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിലെ ധനശാസ്ത്രപരമായ പോരായ്മയാണു്. കണ്ടുപിടിക്കാനുള്ള

കാര്യങ്ങളുടെ എണ്ണവും സമവാക്യങ്ങളുടെ എണ്ണവും തുല്യമായതുകൊണ്ട് അസന്ദിഗ്ധമായ ഒരൊറ്റ ഉത്തരം മാത്രമേ കിട്ടാവൂ എന്നില്ല എന്നാണ് ഈ വിമർശനത്തിന്റെ സാരം. ഇതു് വാൽറാസിന്റെ ഒരു നോട്ടപ്പിഴയായി കണക്കാക്കാമെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ പൊതുവേയുള്ള പ്രാധാന്യത്തെയോ ഭദ്രതയെയോ ഇതു കാര്യമായി ബാധിക്കുന്നില്ല.

സാമാന്യസന്തുലിതസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അവസാനപടിയായി മൂലധനത്തെയും പണത്തെയും കുറിച്ചുള്ള ചർച്ച വാൽറാസ് കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നു. മൂലധനവസ്തുക്കളുടെ വില അവയിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന വരുമാനത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. വരുമാനത്തിൽ നിന്നു് ഒരു ഭാഗം തേയ്മാനത്തിനും മറ്റൊരു ഭാഗം അപ്രതീക്ഷിതമായി ഉണ്ടാകാവുന്ന ചേതങ്ങൾക്കുള്ള ഇൻഷ്വറൻസിനും വേണ്ടി നീക്കിവെക്കണം. ബാക്കിയുള്ള വരുമാനം $P-(M+V)\ p$ എന്നെഴുതാം. (P=മൂലധനത്തിന്റെ വില; p = ആണ്ടുതോറുമുള്ള മൊത്തം വരുമാനം; M, V എന്നിവ യഥാക്രമം തേയ്മാനവും ഇൻഷ്വറൻസ് ചെലവും). സന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ എല്ലാത്തരം മൂലധനത്തിൽനിന്നും കിട്ടുന്ന അറ്റവരുമാനം ഒരേനിരക്കിലായിരിക്കും. ഈ നിരക്കും കമ്പോളത്തിലെ പലിശനിരക്കും ഒന്നായിരിക്കുമെന്നുള്ളതാണ് സന്തുലിതാവസ്ഥയുടെ സ്വഭാവം. ഈ നിരക്കിനെ ആസ്പദമാക്കി വ്യക്തികളും അവരുടെ വരുമാനത്തെ ഉപഭോഗത്തിനും മൂലധനരൂപീകരണത്തിനും വേണ്ടി എങ്ങനെ വിഭജിക്കണമെന്നു് തീർച്ചപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളും. ഉപഭോക്താക്കൾ തങ്ങളുടെ വരുമാനത്തിൽ നിന്നു് മിച്ചംവെക്കുമെന്നുള്ള (തേയ്മാനത്തിനും ഇൻഷ്വറൻസ് ചാർജിനും പുറമേ) സങ്കല്പം, ചലനാത്മകമായ ഒരു സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയിൽ മാത്രമേ ശരിയാവുകയുള്ളൂ. സ്ഥിതസാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ രൂപീകരിച്ച സന്തുലിതസിദ്ധാന്തത്തോടു് ചലനാത്മകവ്യവസ്ഥയിൽ മാത്രം പ്രായോഗികമാവുന്ന മൂലധനസിദ്ധാന്തം കൂട്ടിച്ചേർത്തതു് വാൽറാസിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഭദ്രതയ്ക്കു് അല്പം കോട്ടം തട്ടിച്ചിട്ടുണ്ട്. വികസെൽ ഇക്കാര്യം പിന്നീടു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ സങ്കല്പങ്ങളിൽ അല്പം ചില ഭേദഗതികളും വരുത്തിയാൽ മതി വാൽറാസിന്റെ സന്തുലിതസിദ്ധാന്തവും അതിന്റെ ഭാഗമായ മൂലധനസിദ്ധാന്തവും കുഴപ്പമില്ലാതെ ആയിക്കൊള്ളുമെന്നു് ഇറ്റാലിയൻ ധനശാസ്ത്രജ്ഞനായ ബരോണേ സമർഥിച്ചു.

പണത്തെ സംബന്ധിച്ച വാൽറാസിന്റെ കാഷ്—ബാലൻസ് സിദ്ധാന്തത്തിനു ശരിയായ അംഗീകാരമോ പ്രസിദ്ധിയോ ലഭിച്ചിട്ടില്ല. അതുപോലെതന്നെ നിഷ്പക്ഷമായ പണം എന്ന ആശയത്തിനും.

സാമ്പത്തികനയങ്ങൾ

പൂർണമത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ വ്യക്തികൾക്കെല്ലാം തൃപ്തിയുടെ പാരമ്യത്തിലെത്താമെന്നു് സിദ്ധാന്തപരമായി സ്ഥാപിക്കുവാനായിരുന്നു വാൽറാസിന്റെ ശ്രമം. എന്നാൽ പ്രായോഗികനയങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ കർശനമായ ഒരു നിലപാടു് അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചിരുന്നില്ല. സമത്വവും

സ്വാതന്ത്ര്യവും സ്വയമേവ നിലവിൽ വന്നുകൊള്ളുമെന്ന ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ വാദത്തോട് അദ്ദേഹത്തിന വലിയ മതിപ്പില്ലായിരുന്നു. അതുപോലെ സകല സാമ്പത്തികവൃത്തികളും സംസ്ഥാനത്തിന്റെ കുത്തകാവകാശമാക്കിത്തീർക്കണമെന്ന വാദഗതിയോടും അദ്ദേഹം വിയോജിച്ചു. വ്യക്തികൾക്കേതു സാമ്പത്തികവൃത്തിയും സ്വീകരിക്കുന്നതിനു സൗകര്യമുണ്ടായിരിക്കുന്നതു നല്ലതാണെങ്കിലും ആ സൗകര്യങ്ങൾ കുത്തകകളാക്കി മാറ്റുന്നതു് തടയേണ്ടതുണ്ടെന്നു വാൽറാസ് വിശ്വസിച്ചു. സമൂഹത്തിലെ അടിസ്ഥാന സാമ്പത്തികസൗകര്യങ്ങൾ എല്ലാ വ്യക്തികൾക്കുമൊരുപോലെയായിരിക്കണമെങ്കിലും എല്ലാപേരുടെയും സാമ്പത്തികനില ഒന്നുപോലെയാക്കേണ്ട കാര്യമില്ല. സ്വന്തം കഴിവും ബുദ്ധിയുമുപയോഗിച്ചു നന്നാകാനുള്ള അവസരം എല്ലാപേർക്കും നൽകണം. പക്ഷേ വസ്തുവും വകയും അവയിൽ നിന്നുള്ള ആദായവുമൊന്നും ആരുടെയും സ്വന്തമാകാൻ പാടില്ല. അവയെല്ലാം സ്റ്റേറ്റിനവകാശപ്പെട്ടതായിരിക്കണം. ഭൂമി ദേശസാൽക്കരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി വാൽറാസ് വാദിച്ചതു് ഈ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്. വ്യക്തിയുടെയും സ്റ്റേറ്റിന്റെയും അവകാശങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ ഒരു സന്തുലിതാവസ്ഥ കണ്ടെത്തുകയെന്നതാണ് വാൽറാസിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പ്രധാനമായ പ്രശ്നം. നാണ്യത്തിന്റെ മൂല്യസ്ഥിരത സംരക്ഷിക്കുക, വിദ്യാഭ്യാസം, നീതിപാലനം, സ്വകാര്യകുത്തകകൾ അവസാനിപ്പിക്കൽ, ഊഹക്കച്ചവടനിയന്ത്രണം, നിയമനിർമാണം എന്നീ പല കർത്തവ്യങ്ങളും സ്റ്റേറ്റിനുണ്ടായിരിക്കണം. പുതിയ പല രംഗങ്ങളിലും ഗവണ്മെൻറിന്റെ ഇടപെടൽ ആവശ്യമായി വന്നേക്കാം. ഈ വിഷയത്തിൽ അനേകം പരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തേണ്ടതാവശ്യമായി തീർന്നിരിക്കുകയാണെന്നു വാൽറാസ് വിശ്വസിച്ചു. വാൽറാസിന്റെ സാമ്പത്തികനയങ്ങൾ പൊതുവേ ഒരു മിശ്രസമ്പദ് വ്യവസ്ഥയിലേക്കാണ് വിരൽ ചൂണ്ടുന്നതെന്നു പറയാം.

സീമാന്തികവാദം—രണ്ടാം തലമുറ

ആൽഫ്രെഡ് മാർഷൽ (1842-1924)

പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഏറ്റവും പ്രഗത്ഭനായ ഇംഗ്ലീഷ് ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ ആൽഫ്രെഡ് മാർഷലായിരുന്നു. സമതം സ്ഥാപിക്കുകയും അതുല്യപ്രഭാവനായി വിരാജിക്കുകയും മാത്രമല്ല, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പിന്നീട് പ്രസിദ്ധരായിത്തീർന്ന അനേകം ധനശാസ്ത്രജ്ഞരെ വാർത്തെടുക്കുകയും ചെയ്ത അദ്ദേഹം. പിഗ്ഗുവും കെയിൻസും റോബർട്ട്സണും എല്ലാം മാർഷലിന്റെ കളരിയിൽ പയറ്റിത്തെളിഞ്ഞവരായിരുന്നു.

1842 ജൂലൈ 26—ാംതീയതി ബാങ്ക് ഓഫ് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ കാഷ്യറായിരുന്ന വില്യം മാർഷലിന്റെ പുത്രനായി ആൽഫ്രെഡ് ജനിച്ചു. ''പുരുഷന്റെ അവകാശങ്ങളും സ്ത്രീയുടെ കടമകളും'' എന്ന പുസ്തകം രചിച്ച വില്യം മാർഷൽ പുരുഷമേധാവിത്വത്തിൽ അടിയുറച്ച വിശ്വാസക്കാരനായിരുന്നു. പിതാവിന്റെ ഈ സ്വഭാവം കുറെയൊക്കെ മാർഷലിനും കിട്ടിയിരുന്നു എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. പിതാവിന്റെ ശാസനയെ ഭയന്ന് ഹീബ്രു ഭാഷയും ഗ്രീക്കുഭാഷയുമൊക്കെ പഠിക്കാൻ നിർബന്ധിതനായെങ്കിലും മാർഷലിന്റെ വാസന ഗണിതശാസ്ത്രത്തിലായിരുന്നു. ഉദാരമതിയായ ഒരു അമ്മാവന്റെ ധനസഹായത്തോടെ കേംബ്രിഡ്ജ് സർവകലാശാലയിൽ ഗണിതശാസ്ത്രം പഠിക്കുവാനുള്ള സൗകര്യം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചു. ഊർജതന്ത്രത്തിൽ ഉപരിപഠനം നടത്തുവാനായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗ്രഹം. എന്നാൽ വിജ്ഞാനത്തിന്റെ മൂലസ്രോതസ്സ് എവിടെയെന്ന വേദാന്തചിന്ത അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ പെട്ടെന്നുരുണ്ടുകൂടി. വേദാന്തത്തിൽ നിന്നു മനശ്ശാസ്ത്രത്തിലേക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ താല്പര്യം കുറച്ചുകാലത്തേയ്ക്കു തിരിഞ്ഞു. ഓരോ മനുഷ്യനും അവന്റെ കഴിവിന്റെ പാരമ്യത്തിലെത്തിച്ചേരാത്തതിന്റെ കാരണമെന്തെന്ന പ്രശ്നം അദ്ദേഹത്തെ പിന്നീടലട്ടിത്തുടങ്ങി. എല്ലാപേർക്കും ആവശ്യത്തിനുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം ലഭിക്കാതെയും വിശ്രമം അനുഭവിക്കാൻ ഇടകിട്ടാതെയും പോകുന്നതു നാട്ടിൽ വിഭവങ്ങളും വേണ്ടത്രയില്ലാത്തതുകൊണ്ടാണെന്നും പ്രായവും പക്വതയുമുള്ള പലരും അദ്ദേഹത്തോടു

പറഞ്ഞു. ഇക്കാര്യങ്ങളും കൂടുതൽ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു് ധനശാസ്ത്രപഠനം അനുപേക്ഷണീയമാണെന്നും അവർ ഉപദേശിച്ചു. ഈ ഉപദേശങ്ങളും വളരെ അർഥവത്താണെന്നു് മാർഷലിനു ബോധ്യമായി. തന്റെ ജീവിതം ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിനു് ഉഴിഞ്ഞുവെയ്ക്കുവാൻ അദ്ദേഹം തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു.

1868-ൽ കേംബ്രിഡ്ജിലെ സെയിന്റ് ജോൺസ് കോളേജിൽ ലക്ചറർ ആയി അദ്ദേഹം ഉദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. 1877-ൽ തന്റെ ഒരു മുൻവിദ്യാർഥിനിയായിരുന്ന മേരി പേലിയെ വിവാഹം കഴിച്ചതിനെത്തുടർന്നു് തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു് അദ്ദേഹത്തിനു് കേംബ്രിഡ്ജിൽ നിന്നു് വിട്ടുപോരേണ്ടതായി വന്നു. അതിനു ശേഷം 1883 വരെ ബ്രിസ്റ്റലിലെ യൂണിവേഴ്സിറ്റികോളേജിന്റെ പ്രിൻസിപ്പലായി ജോലിനോക്കി. 1883 മുതൽ രണ്ടു വർഷക്കാലം ഓക്സ്ഫോർഡ് സർവകലാശാലയിലെ ബാല്ലിയോൾ കോളേജിൽ ലക്ചററായിരുന്നു. 1885-ൽ കേംബ്രിഡ്ജ് സർവകലാശാലയിൽ ധനശാസ്ത്ര പ്രൊഫസ്സറെന്ന നിലയിൽ മടങ്ങിവന്ന മാർഷൽ 1908 വരെ ഈ ഉദ്യോഗത്തിൽ തുടർന്നു.

മാർഷലിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട കൃതികൾ താഴെപ്പറയുന്നവയാണു്: 'ധനശാസ്ത്രതത്ത്വങ്ങൾ' (Principles of Economics–1890); 'വ്യവസായവും വ്യാപാരവും' (Industry and Trade–1919); പണം, വായ്പ, വാണിജ്യം (Money, Credit and Commerce–1923). ഇവയ്ക്കു പുറമേ ഔദ്യോഗികപത്രങ്ങൾ(Official papers) എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണശേഷം (1926-ൽ) പ്രസിദ്ധീകൃതമായിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹവും ഭാര്യയും ചേർന്നെഴുതിയ 'വ്യവസായത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രം' (Economics of Industry) 1879-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. 'വിദേശവ്യാപാരത്തിന്റെ ശുദ്ധസിദ്ധാന്തം' (Pure Theory of Foreign Trade), 'ആഭ്യന്തരമൂല്യങ്ങളുടെ ശുദ്ധസിദ്ധാന്തം' (Pure Theory of domestic value), 'ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ പഴയ തലമുറയും പുതിയ തലമുറയും' (The Old Generation of Economists and the New–1869) എന്നിവയാണു് ശ്രദ്ധേയങ്ങളായ മറ്റു കൃതികൾ.

ഗണിതശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്നു് വേദാന്തത്തിലേക്കും, അവിടെ നിന്നു മനശ്ശാസ്ത്രത്തിലൂടെ ധനശാസ്ത്രത്തിലേക്കും കടന്നുവന്ന മാർഷൽ ഗണിതസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ ഉറച്ചുനിന്നുകൊണ്ടാണു് ധനശാസ്ത്രത്തെ സമീപിച്ചതു്. കോർണോ, തൃണൻ, റിക്കാർഡോ എന്നീ ആചാര്യന്മാരുടെ ശിഷ്യനായി സ്വയം സങ്കല്പിച്ചുകൊണ്ടു് മില്ലിന്റെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളെ ഗണിതരൂപത്തിലാക്കി മാറ്റുവാനുള്ള ശ്രമം അദ്ദേഹമാരംഭിച്ചു. 1867 മുതൽ 1870 വരെയുള്ള കാലഘട്ടത്തിലായിരുന്നു ഇതു്. ഈ ഗണിതസിദ്ധാന്തങ്ങളും 'ധനശാസ്ത്രതത്ത്വ'ങ്ങളുടെ 21-ാമത്തെ അനുബന്ധമായി ചേർത്തിട്ടുണ്ടു്. ഈ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ കഴിയുന്നത്ര യാഥാർഥ്യങ്ങൾക്കു് യോജിച്ച രൂപത്തിലാക്കി അവതരിപ്പിക്കുവാനായിരുന്നു മാർഷലിന്റെ ആജീവനാന്തമുള്ള ശ്രമം.

മാർഷലും ആഡം സ്മിത്തുമായി പല കാര്യങ്ങളിലും സാമ്യമുണ്ടു്. രണ്ടു പേരുടെയും ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഒരുപോലെ ജനപ്രീതിയാർജിച്ചു. സാമ്പത്തികപുരോഗ

തിയെന്ന പ്രക്രിയയുടെ പരിണാമസ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചു രണ്ടു പേർക്കും ഒരുപോലെയുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളാണുണ്ടായിരുന്നതു്. സിദ്ധാന്തത്തിനും വസ്തുതകൾക്കും രണ്ടുപേരുമൊരുപോലെ പ്രാധാന്യം നൽകി. ഇവയ്ക്കു പുറമേ രണ്ടു പേരുടെയും ലക്ഷ്യങ്ങൾക്കും പ്രവർത്തനരീതികൾക്കും പോലും വളരെ അധികം സാമ്യമുള്ളതായിക്കാണുന്നുണ്ടു്. ഇക്കാര്യം മാർഷലിനു തന്നെ നല്ലപോലെ അറിയാമായിരുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നു. ''ഇതെല്ലാം ആഡം സ്മിത്തു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു മാത്രമാണു'' എന്നു് അദ്ദേഹം തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെക്കുറിച്ചു് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതായി പറയപ്പെട്ടുന്നു.

ജെവോൺസിന്റെയും മാർഷലിന്റെയും സ്വഭാവങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ മൗലികമായ വ്യത്യാസങ്ങൾ ഉണ്ടു്. ഒരു പുതിയ ആശയം മനസ്സിലുദിച്ചാലുടൻ അതു ലോകത്തെ വിളിച്ചറിയിക്കുക എന്നതായിരുന്നു ജെവോൺസിന്റെ സ്വഭാവം. മാർഷലാകട്ടെ പുതിയ ആശയത്തെ കുറെമറെ ഓരായം ചേർന്ന സിദ്ധാന്തമായി രൂപപ്പെടുത്തിയതിനു ശേഷം മാത്രമേ ലോകത്തോടു വിളംബരം ചെയ്യാനൊരുമ്പെട്ടമായിരുന്നുള്ളൂ. ഈ കാര്യത്തിൽ ആഡം സ്മിത്തും ഇതേ സ്വഭാവക്കാരനായിരുന്നു. ഈ സ്വഭാവത്തിനു ഗുണങ്ങളെന്നതുപോലെ ദോഷങ്ങളുമുണ്ടു്. 1870നു മുമ്പുതന്നെ മാർഷൽ തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സാരാംശം ഗണിതസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ ആവിഷ്കരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. എന്നാൽ അവയെ കഴിയുന്നത്ര സരളമായ ഭാഷയിൽ സാധാരണ വ്യാപാരികൾക്കും വ്യവസായികൾക്കും മനസ്സിലാവുന്ന രൂപത്തിൽ യഥാർഥ ജീവിതാനുഭവങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള ഉദാഹരണങ്ങളോടുകൂടി യാതൊരാക്ഷേപത്തിനും ഇടനൽകാത്ത വിധത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കണമെന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തിന്റെ ഫലമായി, മാർഷലിനു തന്റെ ധനശാസ്ത്രതത്ത്വങ്ങൾ 1890–ൽ മാത്രമേ അവതരിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. അപ്പോഴേക്കും ജെവോൺസിന്റെ ഗ്രന്ഥം പുറത്തു വന്നിട്ടു് രണ്ടു ദശകങ്ങളോളം കഴിഞ്ഞിരുന്നു. 1870 ലോ അതിനടുത്തോ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചാലനുഭവപ്പെട്ടമായിരുന്ന നൂതനത്വവും ആകർഷകത്വവും 1890–ൽ മാർഷലിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ നിന്നു് ആക്കും അനുഭവപ്പെടാതെപോയി.

മാർഷലിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ ഉത്ഭവം ജെ. എസ്. മിൽ, റിക്കാർഡോ, ആഡം സ്മിത്തു് എന്നിവരുടെ കൃതികളിൽ നിന്നായിരുന്നു. ജെ. എസ്. മില്ലിനോടു് അദ്ദേഹത്തിനു് പിതൃനിർവിശേഷമായ ബഹുമാനം തന്നെയുണ്ടായിരുന്നു എന്നു് പറയാം. ഇവരെക്കൂടാതെ, കോർണോ, തൃണൻ, റോഷർ എന്നിവരുടെ ആശയങ്ങളും തന്റെ ചിന്താഗതിയെ സ്വാധീനിച്ചിരുന്നതായി അദ്ദേഹം തന്നെ സമ്മതിക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ ജെവോൺസു്, ഡ്യൂപ്യു തുടങ്ങിയവരാരും തന്നെ തന്റെ ചിന്താഗതിയെയോ ആശയങ്ങളെയോ കാര്യമായി സ്വാധീനിച്ചിരുന്നതായി അദ്ദേഹം അംഗീകരിച്ചിട്ടില്ല. ഇതിൽ മാർഷലിനെ സംശയിക്കേണ്ട കാര്യമില്ലെന്നു് കെയിൻസു് മാർഷലിനെക്കുറിച്ചെഴുതിയിട്ടുള്ള ജീവചരിത്രക്കുറിപ്പിൽ നിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടു്. എങ്കിലും വസ്തുനിഷ്ഠമായി പറയുകയാണെങ്കിൽ, മാർഷൽ സ്വന്തമായി ആവിഷ്കരിച്ചു് അവതരിപ്പിച്ചുമിക്ക സിദ്ധാന്തങ്ങളും അതിനു മുൻപു് മറ്റുള്ളവർ കണ്ടെത്തിക്കഴിഞ്ഞിരു

ന്നവയാണു്. ഉദാഹരണമായി, സീമാന്തോപയുക്തതാസിദ്ധാന്തം ഗോസ്സന്റെ ശേഷം ആദ്യമായി പുനരാവിഷ്കരിച്ചതു് ജെവോൺസായിരുന്നു; സാമാന്യസന്തുലനസിദ്ധാന്തം സ്ഥാപിച്ചതിന്റെ പ്രശംസയ്ക്കു് വാൽറാസു് ആണു് അർഹൻ. സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാസിദ്ധാന്തം ആവിഷ്കരിച്ചതിനുള്ള മേന്മയും വാൽറാസിനു് അവകാശപ്പെട്ടതാണു്. ചോദന—പ്രദാനവക്രങ്ങളും കൃത്തകയെ സംബന്ധിച്ച സ്ഥിതിസിദ്ധാന്തവും വിശദീകരിച്ചതു് കോർണോയാണു്. ഉപഭോക്താവിന്റെ മീതി എന്ന ആശയത്തിനു രൂപം നൽകിയതു് ഡ്യൂപ്യൂ ആണു്; ഈ ആശയങ്ങളെല്ലാം ധനശാസ്ത്രത്തിൽ വ്യക്തമായി സ്ഥാനംപിടിച്ചു കഴിഞ്ഞതിനു ശേഷം മാത്രമേ, സ്വന്തം മേധാശക്തി കൊണ്ടു തന്നെയാവട്ടെ, മാഷ്ൽ ഇവ വീണ്ടും കണ്ടെത്തുകയും പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തുള്ളൂ. ഈ വസ്തുത തുറന്നു സമ്മതിക്കുന്നതിനു മാർഷൽ വൈമുഖ്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നുവെന്നു് ഏതാനും ധനശാസ്ത്രജ്ഞർക്കെങ്കിലും ആക്ഷേപവുമുണ്ടു്.

മൂല്യസിദ്ധാന്തം

ജെവോൺസിന്റെയും വാൽറാസിന്റെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ സാങ്കേതികമായ പല വൈകല്യങ്ങളും മാർഷലിനു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. അവരുടെ ആശയങ്ങളിൽ പ്രധാനമായവയെല്ലാം തന്നെ സ്വന്തമായി നേരത്തെ കണ്ടെത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടും അവരുടെ പ്രതിപാദനത്തിൽ സാങ്കേതികമായ പല പോരായ്മകളും കണ്ടതുകൊണ്ടുമാണു് മാഷ്ൽ അവരോടു് വേണ്ടത്ര മതിപ്പു കാണിക്കാത്തതെന്നു് വേണമെങ്കിൽ പറയാം. സമകാലീന ധനശാസ്ത്രജ്ഞരോടു് പ്രകടിപ്പിച്ചതിൽ നിന്നു തികച്ചും വിഭിന്നമായിരുന്ന മാർഷലിനു ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരോടുള്ള മനോഭാവം. റിക്കാർഡോയും ജെ. എസ്. മില്ലും മറ്റുമാവിഷ്കരിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങളും തെറ്റാണെന്ന അഭിപ്രായമായിരുന്ന ജെവോൺസിനും മെഞ്ജർക്കുമുണ്ടായിരുന്നതു്. എന്നാൽ അവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും ശരിയായി മനസ്സിലാക്കിയിട്ടില്ലെന്നാണു് ജെവോൺസിനെയും കൂട്ടരെയും കുറിച്ചു മാർഷലിനു പറയാനുണ്ടായിരുന്നതു്. റിക്കാർഡോയും മില്ലും മൂല്യത്തിന്റെ നിർണായകഘടകം ഉല്പാദനച്ചെലവാണെന്ന വാദിച്ചിരിക്കാം. എന്നാൽ അവർ ചോദനത്തിനു് മൂല്യനിർണയത്തിൽ യാതൊരു പങ്കുമില്ലെന്നു പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ചോദനത്തിനു് അതർഹിക്കുന്ന പ്രാധാന്യം അവർ കല്പിച്ചിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതു് വാസ്തവം തന്നെ. പക്ഷേ അവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ ഖണ്ഡിക്കാനുള്ള ആവേശത്തിൽ ചോദനം മാത്രമേ മൂല്യനിർണയത്തിൽ കണക്കാക്കേണ്ടതുള്ളുവെന്നും ഉല്പാദനച്ചെലവിനു് അതിൽ യാതൊരു കാര്യവുമില്ലെന്നും ഉള്ള നിലപാടാണു് ജെവോൺസിനെപ്പോലുള്ളവർ സ്വീകരിച്ചതു്. ഈ നിലപാടും സാധൂകരിക്കത്തക്കതല്ലെന്നു മാർഷൽ വാദിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ഉല്പാദനച്ചെലവും ചോദനവും മൂല്യനിർണയത്തിൽ ഒരുപോലെ പ്രാധാന്യമുള്ളവയാണു്. ഒരു കത്രികയുടെ രണ്ടലകുകൾ പോലെയാണവ. ഈ രണ്ടലകുകളിൽ ഏതുകൊണ്ടാണു് തുണി മുറിയുന്നതെന്നു വാദിക്കുന്നതുപോലെ നിരർ

ഥകമാണു്, ചോദനമാണോ ഉല്പാദനച്ചെലവാണോ മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതെന്നുള്ള തർക്കവും. ഒരലകു് നിശ്ചലമായി വെച്ചുകൊണ്ടു് മറേറതു മാത്രം പ്രവർത്തിപ്പിച്ചാൽ അതുകൊണ്ടാണു് തുണി മുറിയുന്നതെന്നു തോന്നാം. പക്ഷേ ആ തോന്നൽ ശരിയാണെന്നു പറഞ്ഞുകൂടല്ലോ.

മാർഷലിൻെറ മേൽപ്പറഞ്ഞ വാദഗതിയിൽ ചില അപാകതകളുണ്ടെന്നു് ഷുംപീറർ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ഉൽപാദനച്ചെലവും ചോദനവും ഒരു കത്രികയുടെ രണ്ടലകുകളാണെങ്കിലും അവ രണ്ടും ഒരേ 'ലോഹം' കൊണ്ടു തീർത്തവ തന്നെയെന്നതാണു് ജെവോൺസിൻെറയും മെഞ്ചറുടെയും മറും വാദത്തിൻെറ സാരം. ഈ 'ലോഹ'മാകട്ടെ ഉപയുക്തതയാണുതാനും. ചരക്കുകൾക്കു ചോദനമുണ്ടാകുന്നതു് അവയിൽ നിന്നു് ഉപഭോക്താക്കൾ പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ഉപയുക്തതകൊണ്ടാണു്. പക്ഷേ ചരക്കുകൾക്കുള്ള ചോദനത്തിൽ നിന്നാണു് അവ നിർമിക്കാൻ വേണ്ടിവരുന്ന ഉല്പാദനോപാധികളുടെ ചോദനമുണ്ടാകുന്നതു്. അവയുടെ മൂല്യം ചരക്കുകളുടെ മൂല്യത്തിനു തുല്യമാണുതാനും. അപ്പോൾ ഉപയുക്തതയാണു് ചോദനത്തിൻെറയും ഉല്പാദനച്ചെലവിൻെറയും നിയാമകശക്തിയെന്നു വരുന്നു.

ഒരു ചരക്കിൽ നിന്നുള്ള ഉപയുക്തത അതിൻെറ തുകയെയും, ആ തുക അതിൻെറ ഉൽപാദനച്ചെലവിനെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ, ഒരു ചരക്കിൻെറ ഉപയുക്തതയിൽ നിന്നു് അതിൻെറ മൂല്യവും അനന്തരം ഈ മൂല്യത്തിൽ നിന്നു് പ്രസ്തുത ചരക്കിൻെറ ഉൽപാദനച്ചെലവും നിർണയിക്കപ്പെടുന്നുവെന്ന വാദം ശരിയല്ലെന്നു് മാർഷൽ മറെറാരിടത്തു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മൂന്നു പന്തുകളും ഒരു പാത്രത്തിലിട്ടാൽ അവ മൂന്നും പരസ്പരം തൊട്ടിരിക്കും. അവയിൽ ഒരോന്നിൻെറയും സ്ഥാനം അവ മൂന്നിനെയും ഒരു പോലെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒന്നു മറെറാന്നിൻെറ സ്ഥാനം നിർണയിക്കുന്നുവെന്ന വാദം തെറെറാണെന്നാണു് മാർഷലിൻെറ പക്ഷം. അതു പോലെ തന്നെയാണു്, ഉപയുക്തത മൂല്യത്തെയും, പ്രദാനം ഉൽപാദനച്ചെലവിനെയും നിർണയിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതു്. അങ്ങനെയൊരു കാര്യകാരണബന്ധം അവയ്ക്കു തമ്മിലില്ല. വാസ്തവത്തിൽ അവ മൂന്നും അന്യോന്യം നിർണയിക്കുകയും നിർണയിക്കപ്പെടുകയുമാണു ചെയ്യുന്നതു്. മാർഷലിൻെറ ഈ ആരോപണത്തിനോടും ഷുംപീറ്റർക്കു യോജിപ്പുണ്ടു്. ജെവോൺസും കൂട്ടരും പറഞ്ഞതിൻെറ അർഥം മൂല്യത്തെയും പ്രദാനത്തെയും ഉൽപാദനച്ചെലവിനെയും നിയന്ത്രിക്കുന്ന ശക്തി ഒന്നു തന്നെയാണെന്നു്—ഉപയുക്തതയാണെന്നു്—മാത്രമായിരുന്നുവെന്നു ഷുംപീറർ കരുതുന്നു.

ധനശാസ്ത്രത്തിൽ വിപ്ലവങ്ങളുണ്ടാകാറില്ലെന്നും അനുസ്യൂതമായ പരിണാമം മാത്രമേ ഉണ്ടാകാവുള്ളൂ എന്നും വിശ്വസിച്ച മാർഷൽ, തൻെറ സിദ്ധാന്തങ്ങളും ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്നു വിഭിന്നമല്ലെന്നു സ്ഥാപിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിച്ചു. സീമാന്തോപയുക്തത ഒരു വശത്തും ഉൽപാദനച്ചെലവു മറുവശത്തും ഒരേ സമയം പ്രവർത്തിക്കുന്നതു കൊണ്ടാണു് മൂല്യം നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതെന്ന മാർഷലിൻെറ വാദം ഈ മനോഭാവത്തിനുദാഹരണമായിപ്പറയാം. എന്നാൽ ഉൽപാദനച്ചെലവു് എന്നുള്ള ആശയം റിക്കാർഡോയും മറു ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്ര

ജ്ഞരും സാധാരണയായി ഉപയോഗിച്ച അർഥത്തിലല്ല മാർഷൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതു്. വ്യക്തിനിഷ്ഠമായ യഥാർഥ ഉൽപാദനച്ചെലവാണു് മാർഷൽ ഉദ്ദേശിച്ചതു്. ഇതു് രണ്ടിനങ്ങളിൽപ്പെടുന്നു. ഒന്നു് അധ്വാനച്ചെലവു്; മറ്റേതു് മൂലധനച്ചെലവു്. അധ്വാനച്ചെലവെന്നതു കൊണ്ടു് മാർഷൽ ഉദ്ദേശിച്ചതു് അധ്വാനത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുള്ള ക്ലേശമാണു്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരാകട്ടെ, ഉൽപാദനത്തിൽ ചെലവാക്കപ്പെടുന്ന അധ്വാനമളക്കുന്നതു്, വ്യക്തിനിഷ്ഠമായ മാനദണ്ഡമുപയോഗിച്ചല്ല; വസ്തുനിഷ്ഠമായ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു്. ഇത്രമണിക്കൂർ നേരത്തെ അധ്വാനമെന്നാണവർ പറയുക. അധ്വാനത്തിന്റെ ക്ലേശത്തിനു സമാന്തരമായി, മൂലധനച്ചെലവു് കണക്കാക്കുന്നതിനു് മാർഷൽ സീനിയറുടെ ഉപഭോഗവർജനം എന്ന ആശയത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നു. എന്നാൽ 'ഉപഭോഗവർജന'മെന്ന വാക്കിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള സാന്മാർഗികതയുടെ ധ്വനി മാർഷൽ ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. അതു കൊണ്ടു് കാത്തിരിപ്പു് എന്ന നിഷ്പക്ഷമായ പദം അദ്ദേഹം പകരമുപയോഗിച്ചു. കാത്തിരിപ്പു കൊണ്ടു്, ഉപഭോഗം വർജിക്കുന്നു എന്ന അർഥമല്ല, ഉപഭോഗം പിന്നീടൊരു സമയത്തേയ്ക്കു മാറ്റിവയ്ക്കുന്നു എന്ന അർഥമാണു ദ്യോതിക്കുക. പക്ഷേ, ഉപഭോഗം മാറ്റിവെയ്ക്കുന്നതിലും, വർജിക്കുന്നതിലുള്ളിടത്തോളം ഇല്ലെങ്കിലും, കുറേ ത്യാഗം അന്തർഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈ ത്യാഗത്തിനു പ്രതിഫലമായിട്ടാണു് കാത്തിരിക്കാൻ തയ്യാറാകുന്നവർക്കു പലിശ നൽകുന്നതു്. അതെങ്ങനെയായാലും, ഉപഭോഗം മാറ്റിവെയ്ക്കുന്നതിനും അധ്വാനം നടത്തുന്നതിനെന്ന പോലെ, ക്ലേശം സഹിക്കേണ്ടിവരുന്ന എന്നുള്ളതാണു് മാർഷലിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പ്രധാനകാര്യം. ഈ രണ്ടു ക്ലേശങ്ങളും കൂടിച്ചേരുന്നതാണു് ഉൽപാദനത്തിനു വേണ്ടി കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്ന യഥാർഥവില അഥവാ മൊത്തം ഉൽപാദനച്ചെലവു്.

യഥാർഥ ഉൽപാദനച്ചെലവും ഉല്പാദനത്തിനുള്ള പണച്ചെലവും ഒന്നല്ലെന്നു മാർഷൽ പ്രത്യേകം ഓർമിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്. അധ്വാനത്തിനും കാത്തിരിപ്പിനും പ്രതിഫലമായി നൽകേണ്ട തുകയ്ക്കാണു് ഉൽപാദനത്തിനുള്ള പണച്ചെലവെന്നു പറയുന്നതു്. ഒരേ തുക കൊണ്ടു വാങ്ങാവുന്നവയെല്ലാം വിനിമയദൃഷ്ട്യാ ഒരേ വിലയുള്ളവയാണു്. എന്നാൽ ഒരേ വിലയ്ക്കു വാങ്ങുന്ന അധ്വാനവും കാത്തിരിപ്പും ഒരേ അളവിലുള്ള ക്ലേശത്തെയാണു പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നതെന്നു പറയാൻ സാധ്യമല്ല. പലതരം അധ്വാനങ്ങൾക്കും പല തരത്തിലും അളവിലുമായിരിക്കും ക്ലേശാനുഭവം. അവയെ തമ്മിൽത്തമ്മിൽ താരതമ്യപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള യാതൊരു മാർഗവുമില്ല. അതു പോലെ അധ്വാനത്തിലടങ്ങിയിട്ടുള്ള ക്ലേശവും കാത്തിരിപ്പിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ക്ലേശവും തമ്മിലും താരതമ്യപ്പെടുത്താനും സാധ്യമല്ല. അവയെ താരതമ്യപ്പെടുത്തുന്ന കാര്യം വിഭാവനംചെയ്യാൻ പോലും വിഷമമായിരിക്കുമെന്നാണു് മാർഷലിന്റെ പക്ഷം. അതു കൊണ്ടു്, നിഷ്ഫലമായ ഈ ഉദ്യമത്തിനു് ഒരുമ്പെടുന്നതിനു പകരം പണച്ചെലവിന്റെ തോതുപയോഗിച്ചു് ഇവയെ താരതമ്യപ്പെടുത്തുന്നതു കൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടുകയാണു വേണ്ടതു്. ക്ലേശങ്ങൾ അതനുഭവിക്കുന്നവർക്കു മാത്രമേ അറിയാവൂ എന്നും അവയെ നേരിട്ടു് അളക്കുന്നതിനു മാർഗങ്ങളൊന്നുമില്ലെന്നുമുള്ള മാർഷലിന്റെ ആശയം, ഉപയുക്തതാ

വാദത്തോടദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന മനോഭാവത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ക്ലേശങ്ങളും ഉപയുക്തതകളും നേരിട്ടളക്കാൻ കഴിയുകയില്ലെങ്കിലും അവയുടെ കമ്പോളവില പണമായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയുമെന്നുള്ളതു കൊണ്ട്, പരോക്ഷമായി അവയെ അളക്കാം. ഇതിനപ്പുറം, ഉപയുക്തതയിലും ക്ലേശത്തിലും നേരിട്ട്, അടിയുറപ്പിച്ചു കൊണ്ടുള്ള ഒരു ധനശാസ്ത്രമുണ്ടാക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമം അപഹാസ്യമാണെന്നു മാർഷൽ വിശ്വസിച്ചു.

ഉപഭോക്താവിന്റെ മീതി

മാർഷലിന്റെ പേരുമായി പലപ്പോഴും ബന്ധപ്പെടുത്തിപ്പറയാറുള്ള ഒരാശയമാണു് ഉപഭോക്താവിന്റെ മീതി. കമ്പോളത്തിൽ സാധനം വാങ്ങാൻ പോകുന്ന ഒരാൾക്കു്, അയാളുടെ ആവശ്യത്തിന്റെ കൂടുതൽ കുറവു് അനുസരിച്ചു്, ആ സാധനത്തിനു പരമാവധി എന്തു വില കൊടുക്കാം എന്നതിനെക്കുറിച്ചു് ഒരു ധാരണയുണ്ടായിരിക്കും. തന്റെ ധാരണയിലുള്ള ആ പരമാവധി വിലയിൽ കവിയാത്ത ഏതു വിലയ്ക്കും അയാളതു വാങ്ങാൻ തയ്യാറാവും. എന്നാൽ പലപ്പോഴും കമ്പോളത്തിലെ വില, അയാളുടെ മനസ്സിലുള്ള വിലയിൽ കുറഞ്ഞിരിക്കും. അങ്ങനെയുള്ള അവസരങ്ങളിൽ, ആ സാധനം വാങ്ങുമ്പോൾ, അയാൾക്കു താൻ കൊടുക്കുന്ന വിലയും കൊടുക്കാൻ തയ്യാറായിരുന്ന വിലയും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം ഒരു മിച്ചമായി അനുഭവപ്പെടും. ഈ മിച്ചത്തിനാണു് ഉപഭോക്താവിന്റെ മീതിയെന്നു പറയുന്നതു്. ഈ സംജ്ഞയുടെ ഉപജ്ഞാതാവു് മാർഷലായിരുന്നുവെങ്കിലും, ഈ ആശയം ആദ്യമാവിഷ്കരിച്ചതു് 1844 ൽ ഡ്യൂപ്യൂ എന്ന ഫ്രഞ്ചുകാരനായിരുന്നു. ഡ്യൂപ്യൂവിനെത്തുടർന്നു് ഫ്ളെമിങ് ജെങ്കിൻ ഇതേ ആശയം ഇതരാവലംബം കൂടാതെ തന്നെ 1871 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ ഈ പൂർവകാലപ്രസ്താവനകളിൽ ഇല്ലാതിരുന്ന ചില വ്യവസ്ഥകളും മാർഷൽ തന്റെ വാദത്തിൽ കൂട്ടിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ടു്. ഇവയിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനം പണത്തിന്റെ സീമാന്തോപയുക്തത അഭേദമായിരിക്കുന്നു എന്നതാണു്. ഒരു സാധനത്തിനു വേണ്ടി കൂടുതൽ കൂടുതൽ പണം ചെലവാക്കുമ്പോൾ പിന്നെപ്പിന്നെ ചെലവാക്കുന്ന പണത്തിന്റെ സീമാന്തോപയുക്തത ഏറിവരാനിടയുണ്ടു്. പണത്തിന്റെ സീമാന്തോപയുക്തത ഏറിവരികയാണെങ്കിൽ, ഉപഭോക്താവിന്റെ മീതി കണക്കാക്കുന്നതിൽ ഇക്കാര്യം കൂടി ചേർക്കേണ്ടിവരും. ഇതൊഴിവാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി മാത്രമാണു് പണത്തിന്റെ സീമാന്തോപയുക്തത അഭേദമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതു്. ഈ സങ്കല്പം ശരിയാകണമെങ്കിൽ ഒരു സാധനത്തിനു ചെലവാകുന്നതു് ഒരാളിന്റെ മൊത്തം വരുമാനത്തിന്റെ തുലോം തുച്ഛമായ ഒരംശം മാത്രമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കേണ്ടിവരും. ഈ സങ്കല്പത്തിനു സാധൂകരണം വേണമെങ്കിൽ, തീരെ ചെലവു കുറഞ്ഞ ആവശ്യങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ (ഉദാ:—തീപ്പെട്ടി, പത്രം, തേയില മുതലായവ) മാത്രമേ ഈ ആശയം പ്രയോഗിക്കാവൂ. ഇങ്ങനെ വരുമ്പോൾ, ഈ ആശയത്തിന്റെ പ്രായോഗികമായ പ്രാധാന്യം തീരെ ചുരുങ്ങിപ്പോകുന്നു. ഇതു കൊണ്ടായിരിക്കണം, മാർഷലിന്റെ

ആരാധകരും അനുയായികളുമായ പലരും ഉപഭോക്താവിന്റെ മീതിയെന്ന ആശയത്തിനു് വലിയ സ്വീകരണമൊന്നും തങ്ങളുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ നൽകാതിരുന്നതു്. എന്നാൽ മാർഷലിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഈ ആശയത്തിനു വലിയ പ്രാധാന്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഈ ആശയത്തിന്റെ സാധൂകരണത്തിനു വേണ്ടി അദ്ദേഹം സങ്കല്പിച്ച വ്യവസ്ഥകളും ഭാഗിക—സന്തുലിതാപഗ്രഥനത്തിലുണ്ടാകുന്ന പേക്ഷണീയമായിരുന്നുവെന്നതും ഓർമിക്കേണ്ടതുണ്ടു്.

ഉപഭോക്താവിന്റെ മീതിയെന്ന സിദ്ധാന്തം നികുതിനയം രൂപീകരിക്കുന്നതിൽ സഹായകമായിത്തീരുമെന്നു് മാർഷൽ കാണിച്ചുകൊടുത്തിട്ടുണ്ടു്. ചോദനത്തിന്റെ ഇലാസ്തികതയനുസരിച്ചു് ഓരോ സാധനത്തിനുമേലും ചുമത്തുന്ന നികുതിക്കു് ഉപഭോക്താവിന്റെ മീതിയിലുണ്ടാകുന്ന വ്യത്യാസങ്ങളും അദ്ദേഹം വിവരിച്ചു. മാർഷലിനു ശേഷം വളർന്നുവന്ന ക്ഷേമസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെയെല്ലാം അടിയിൽ ഈ ആശയമുണ്ടെന്നു പറയാം.

മൂല്യഗണനയും കാലദൈർഘ്യവും

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രവും സീമാന്തികത്വ ധനശാസ്ത്രവും തമ്മിൽ യോജിപ്പിച്ചു് നവീന ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രമെന്നൊരു പ്രസ്ഥാനമാരംഭിച്ചുവെന്നതു് മാർഷലിന്റെ ഒരു പ്രത്യേക നേട്ടമായി കണക്കാക്കാം. ഉല്പാദനച്ചെലവും സീമാന്തോപയുക്തതയും കൂടിച്ചേർന്നാണു് മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതെന്നു മാർഷൽ വാദിച്ചു. ഉല്പാദനച്ചെലവു് (മൂലധനം, അധ്വാനമെന്നിവയ്ക്കു വേണ്ടിവരുന്ന കാത്തിരിപ്പും ക്ലേശവും) സീമാന്തോപയുക്തത എന്നീ മാനസ്സികാനുഭവങ്ങളെ നേരിട്ടളക്കുക സാധ്യമല്ലാത്തതിനാൽ അവയെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്ന പ്രദാനം, ചോദനം എന്നിവയെ ആശ്രയിച്ചു നിർണയിക്കപ്പെടുന്ന വിലകളെ അപഗ്രഥിക്കുക മാത്രമേ പോംവഴിയുള്ളൂ. പ്രദാനവും ചോദനവും എന്നു പറയുമ്പോൾ അവ ഏതു കാലത്തെ കുറിക്കുന്നു എന്നു കൂടി വ്യക്തമാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നു മാർഷൽ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. പരിഗണനയ്ക്കു വിഷയമാക്കപ്പെടുന്ന കാലത്തിന്റെ ദൈർഘ്യമനുസരിച്ചു് ഇവയുടെ രൂപവും അളവും വ്യത്യാസപ്പെടും. അതിനാൽ കാലദൈർഘ്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിലനിർണയസിദ്ധാന്തം കൂടുതൽ വ്യക്തമായി രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനു വേണ്ടി; കമ്പോളകാലം, ഹ്രസ്വകാലം, ദീർഘകാലം എന്നു മൂന്നു പ്രധാന കാലങ്ങളെപ്പറ്റി മാർഷൽ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായി പ്രതിപാദിക്കുന്നു.

കമ്പോളകാലത്തിനു് കേവലം നൈമിഷികമായ ദൈർഘ്യമേയുള്ളൂ. ഓരോ നിമിഷത്തിലും കമ്പോളവിലകൾ മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കാം. ഓരോ വിലയും ആ നിമിഷത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സന്തുലിതവിലയാണു്. നിമിഷനേരം മാത്രം നിലനില്ക്കുന്ന ഈ വിലകളും മറ്റു വിലകളെപ്പോലെ ചോദനപ്രദാനങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചുതന്നെയാണു് രൂപപ്പെടുക. പക്ഷേ ഓരോ നിമിഷത്തിലും ചോദനത്തിൽ വരുന്ന വ്യത്യാസമനുസരിച്ചു് പ്രദാനം മാറ്റുവാൻ സാധ്യമല്ല. പ്രദാനത്തിൽ വ്യത്യാസം വരുത്താൻ നിർവാഹമില്ലാതിരിക്കുകയും ചോദനത്തിൽ വ്യത്യാസംവരികയും ചെയ്യുമ്പോൾ വിലകൾ വ്യത്യാസപ്പെടും. ഈ

വിലവ്യത്യാസങ്ങൾക്കു കാരണം ചോദനമായകൊണ്ടു കമ്പോളകാലത്തെ വില നിർണയത്തിൽ നിയാമകമായ പങ്കുവഹിക്കുന്നതു ചോദനമാണെന്നു പറയാം.

ഹ്രസ്വകാലമെന്നു പറയുന്നതു് കമ്പോളകാലത്തെക്കാൾ നീണ്ടതാണു്. ഈ കാലത്തിലും ചോദനമാണു വിലനിർണയത്തിൽ പ്രധാനമായ പങ്കു വഹിക്കുന്നതു്. എങ്കിലും പ്രദാനത്തിനു് ചോദനത്തിന്റെ പ്രവണതയനുസരിച്ചു് പൊരുത്തപ്പെടാൻ ഇവിടെ അല്പംകൂടി സാവകാശമുണ്ടു്. നിലവിലുള്ള ഉല്പാദനശേഷിയും ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങളും വിവേശക്തിയും വച്ചുകൊണ്ടു് ചോദനത്തിൽ വരുന്ന മാറ്റങ്ങൾക്കനുസരിച്ചു് പ്രദാനം എത്രത്തോളം മാറ്റാമോ അത്രയും മാറ്റുന്നതിനു് ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ കഴിയുമെന്നു സങ്കല്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ദീർഘകാലത്തിലാകട്ടെ പ്രദാനത്തിനു കൂടുതൽക്കൂടി സാവകാശം കിട്ടുന്നു. ചോദനത്തിനനുസരിച്ചു് പ്രദാനം പൊരുത്തപ്പെടുത്തുന്നതിനായി ഉല്പാദനശേഷി വർധിപ്പിക്കുകയോ ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്യാൻ അവസരമുണ്ടെന്നു സങ്കല്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണിവിടെ. ഈ കാലത്തിലെ വിലനിർണയത്തിൽ ചോദനത്തെക്കാളേറെ പ്രദാനത്തിനു കാര്യമുണ്ടെന്നു മാർഷൽ വാദിക്കുന്നു. ഉല്പാദനശേഷിക്കും ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങൾക്കും പുറമേ ഉല്പാദനഘടകങ്ങളും വ്യത്യാസപ്പെടുത്താൻ കഴിയുന്ന കാലത്തിനു് അതിദീർഘകാലമെന്നോ ചിരകാലമെന്നോ പറയാവുന്ന കാലദൈർഘ്യം വേണം.

ഓരോ കാലദൈർഘ്യത്തിലും അനുവദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പ്രദാനത്തിന്റെ പൊരുത്തപ്പെടലുകളും മറ്റും പൂർണമായി നടന്നുകഴിഞ്ഞതിനു ശേഷം നിലവിൽ വരുന്ന വിലകൾക്കു് ക്രമപൂർവമായ വിലകൾ എന്നു പറയുന്നു.

ഭാഗികസന്തുലന അപഗ്രഥനം

കാലദൈർഘ്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സന്തുലനസ്ഥിതിയെ അപഗ്രഥിക്കുന്ന രീതി സ്വീകരിച്ചതുകൊണ്ടു് മാർഷൽരീതിക്കു് വാൽറാസ്, കെയിൻസ് എന്നിവരുടേതിൽ നിന്നു് തുലോം വ്യത്യസ്തമായ ചില പ്രത്യേകതകൾ കൈവന്നിട്ടുണ്ടു്. നിരവധി ഉല്പാദനശാലകളും ഉല്പാദനോപാധികൾ വില്ക്കുകയും ഉല്പന്നങ്ങൾ വാങ്ങുകയും ചെയ്യുന്ന നിരവധി ഗൃഹങ്ങളും ചേർന്ന ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ ഓരോ ഗൃഹത്തിനെ സംബന്ധിച്ചും ഓരോ ഉല്പാദനശാലയെ സംബന്ധിച്ചും സന്തുലിതാവസ്ഥയുണ്ടാകുകയും അതിന്റെ ഫലമായി സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെമ്പാടും സന്തുലിതാവസ്ഥ നിലവിൽവരികയും ചെയ്യുന്നതെങ്ങനെയെന്നതായിരുന്നു വാൽറാസ് അന്വേഷിച്ചതു്. സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ നിരവധി സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമുള്ള സന്തുലിതാവസ്ഥയെ അപഗ്രഥിക്കുന്നതിനേക്കാൾ പ്രധാനം മൊത്തമുല്പാദനം, മൊത്തം തൊഴിൽ, മൊത്തം വരുമാനം മുതലായവ തമ്മിലുള്ള ബന്ധങ്ങളും അവ സന്തുലിതാവസ്ഥയിലായിത്തീരുന്നതിനു് അനുപേക്ഷണീയമായ വ്യവസ്ഥകളും മറ്റുമെന്തായിരിക്കണം എന്നതാണെന്നു കെയ്ൻസ് കരുതി. വാൽറാസിന്റെ അപഗ്രഥനരീതി സൂക്ഷ്മാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ളതും കെയിൻസിന്റേതു് സ്ഥൂലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ളതുമായിട്ടാണു് സാധാരണ അറിയപ്പെടുക. മാർഷലിന്റേതാകട്ടെ,

വാൽറാസിന്റേതുപോലെ സൂക്ഷ്മാപഗ്രഥനരീതി തന്നെയാണെങ്കിലും അതിൽ കാലദൈർഘ്യമനുസരിച്ചും അപഗ്രഥനവിധേയമാക്കപ്പെടുന്ന മണ്ഡലത്തിന്റെ വിസ്തൃതിയനുസരിച്ചും പല പടവുകളുള്ളതായിക്കാണാം. അനവധി സ്ഥാപനങ്ങളും വിനിമയബന്ധങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥയിലെ എല്ലാ അംശങ്ങളുടെയും സന്തുലനാവസ്ഥ ഒരുമിച്ചു നിർണയിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമം അസാധ്യമായിത്തീരുമെന്നു മാർഷൽ ഭയപ്പെട്ടു. അതുകൊണ്ട് പടിപടിയായി ഓരോ പ്രത്യേക അംശത്തെയും ക്രമേണ അന്വേഷണപരിധിയിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതാണു് നല്ലതെന്നു മാർഷൽ വിശ്വസിച്ചു. ഈ രീതി പൊതുവേ അറിയപ്പെടുന്നതു ഭാഗിക–സന്തുലനാപഗ്രഥനം എന്ന പേരിലാണു്.

ഈ രീതിയെപ്പറ്റി മാർഷൽ പറയുന്നതു് ഏതാണ്ടിങ്ങനെയാണു്: ''നമുക്കു കൈകാര്യം ചെയ്യാനുള്ള ശക്തികളും എത്രയോ കൂടുതലായതുകൊണ്ടു് ഓരോ പ്രാവശ്യവും അവയിലേതാനും ചിലതു മാത്രം എടുക്കുന്നതാണേറ്റവും നല്ലതു്; അവ വെച്ചുകൊണ്ടു് നമ്മുടെ പ്രധാന പഠനത്തിനു് ഉപയുക്തമാകുന്ന ചില ഭാഗികമായ ഉത്തരങ്ങൾ നമുക്കു കണ്ടുപിടിക്കാം. ഈ രീതിയവലംബിച്ചു് ആദ്യമായി നമുക്കൊരു ചരക്കിന്റെ ചോദനം, പ്രദാനം, വില എന്നീ പ്രാഥമിക ബന്ധങ്ങളെ മറ്റെല്ലാക്കാര്യങ്ങളിൽ നിന്നും മാറ്റിനിർത്തി പരിശോധിക്കാം. മറ്റെല്ലാ ശക്തികളെയും 'മറ്റു കാര്യങ്ങളും സമമായിരുന്നാൽ' എന്നൊരു പ്രയോഗം കൊണ്ടു നിശ്ചേതനമാക്കിവെക്കാം. അവയെല്ലാം മറവിച്ചുപോയെന്നൊന്നും നാം വിശ്വസിക്കുകയല്ല, തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു് അവയുടെ പ്രവർത്തനം നാം വിഗണിക്കുന്നുവെന്നു മാത്രം.''

ഒരു ചരക്കിന്റെ ചോദനം, പ്രദാനം, വില മുതലായവ അന്വേഷണവിധേയമാക്കുമ്പോഴും, മറ്റെല്ലാക്കാര്യങ്ങളും അനക്കമറ്റു നിൽക്കുന്നുവെന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതു മൂലം, ഈ അപഗ്രഥനരീതി യാഥാർഥ്യത്തിൽ നിന്നു വളരെ അകന്നുപോകുന്നുവെന്ന ആരോപണം ഉന്നയിക്കപ്പെടാറുണ്ടു്. ചരക്കു് എന്നതിനു കൃത്യമായി ഒരു നിർവചനം നൽകാൻ പോലും വിഷമമാണു്. അപ്പോഴാ ഒരു ചരക്കിന്റെ ചോദനവക്രവും പ്രദാനവക്രവും നിർവചിക്കുക അതിലും വിഷമമുള്ള കാര്യമാണെന്നു വരുന്നു. ഒരു വ്യക്തിയുടെ മൊത്തം വരുമാനത്തിന്റെ തുച്ഛമായ അംശം മാത്രം ചെലവാക്കപ്പെടുന്ന ചരക്കുകളെ മാത്രമേ ഇത്തരം അപഗ്രഥനത്തിൽ സ്വീകരിക്കാവൂ എന്നതു് പൊതുവേ അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടു്. മാർഷൽ തന്നെ ഇക്കാര്യം വ്യക്തമാക്കിയിരുന്നു. എങ്കിലും ചില അവസരങ്ങളിൽ ഈ വ്യവസ്ഥ അദ്ദേഹം തന്നെ ലംഘിക്കുന്നതായിക്കാണുന്നു.

ഭാഗിക–സന്തുലിതാപഗ്രഥനരീതി ഇന്നു പരക്കെ ഉപയോഗത്തിലിരിക്കുന്ന പല ശാസ്ത്രീയ ആശയങ്ങളും വാർത്തെടുക്കുന്നതിനു് മാർഷലിനെ സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ചോദനത്തിന്റെ ഇലാസ്തികത, ബാഹ്യവും ആന്തരികവുമായ അനുകൂല സാഹചര്യങ്ങൾ, പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുള്ള ഉൽപാദനസംരംഭം, മുഖ്യ ഉൽപാദനച്ചെലവും പോഷക ഉൽപാദനച്ചെലവും മറ്റും ഇവയിൽപ്പെട്ടതാണു്.

പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുള്ള ഉൽപാദനസംരംഭം

ഉൽപാദനം ചർച്ചചെയ്യുന്ന അവസരത്തിൽ മാർഷൽ പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുള്ള ഉൽപാദനസംരംഭമെന്നൊരു ആശയം അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ഉൽപാദനസംരംഭങ്ങളും മറ്റു ജീവജാലങ്ങളെപ്പോലെ ശൈശവം, യൗവനം, വാർധക്യം മുതലായ പടവുകളിലൂടെ കടന്നു പോകുന്നുവെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. വളരുകയും തളരുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അനവധി ഉൽപാദനസംരംഭങ്ങളും, മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിൽ എപ്പോഴും ഉണ്ടായിരിക്കും. ചില സംരംഭങ്ങളും ആ വ്യവസ്ഥയുടെ ബാല്യദശയിലായിരിക്കും; മറ്റു ചിലതു് നാശകാലത്തും. ചിലതു തീരെ ചെറുതും മറ്റും ചിലതു വളരെ വലുതുമായിരിക്കും. ഇവയിൽ നിന്നു് കൂടുതൽ പഠനത്തിനു വേണ്ടി തെരഞ്ഞെടുക്കാവുന്ന സംരംഭങ്ങളെ പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുള്ളവയെന്നു മാഷ്ൽ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു. ഒരുവിധം ദീർഘമായ നിലനിൽപും നല്ലതോതിലുള്ള പ്രവർത്തനവും നല്ലവിധത്തിലുള്ള ഭരണവും നിലവിലുള്ള ബാഹ്യവും ആന്തരികവുമായ അനുകൂലസാഹചര്യങ്ങളും അനുഭവിക്കുന്നതിനുള്ള സൗകര്യവും മറ്റും ഉള്ള സംരംഭങ്ങളെയാണു അദ്ദേഹം ഇക്കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതു്. ഒരേ ചുറ്റുപാടിൽ തന്നെ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന അനേകം സംരംഭങ്ങളും പൊതുവേ വികസിക്കുമ്പോഴും അനുകൂലസാഹചര്യങ്ങളും അവയ്ക്കെല്ലാം പൊതുവേ ലഭ്യമായിത്തീരുന്നു. അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളും കുറഞ്ഞ വിലയ്ക്കു കിട്ടാനുള്ള സൗകര്യം, വാസ്തുസൗകര്യങ്ങളും മുതലായവ ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടും. ഒരുല്പാദനസംരംഭം വളർച്ച നേടുമ്പോഴും അതിന്റെ ഫലമായി ആ സംരംഭത്തിനു മാത്രം പ്രത്യേകമായി ചില അനുകൂല പരിതഃസ്ഥിതികളും സംജാതമായിത്തീരും. ഉല്പാദനത്തിന്റെ പല ഘട്ടങ്ങളും തമ്മിൽ കൂടുതൽ കൂട്ടിയിണക്കുന്നതു കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന അധ്വാനലാഭം അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളും മൊത്തമായി വാങ്ങുകയും ഉല്പന്നങ്ങളും മൊത്തമായി വില്ക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോഴും ചെലവിൽ വരുന്ന കുറവു് മുതലായവ ഈയിനത്തിൽപ്പെടും. ഇവയെ ആന്തരികമായ അനുകൂലസാഹചര്യങ്ങളെന്നു വിളിക്കുന്നു.

പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുള്ള ഉല്പാദനസംരംഭമെന്ന ആശയം പില്ക്കാലത്തു് നിശിതമായ പരിശോധനയ്ക്കും നിരൂപണത്തിനും പാത്രമായിട്ടുണ്ടു്. പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുള്ള ഒരു വ്യക്തിയെപ്പോലെ പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുള്ള ഒരുല്പാദനസംരംഭവും ഭാവിയിൽ മാത്രം സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഒരാശയമാണെന്നും യഥാർഥലോകത്തു് അങ്ങനെയൊന്നില്ലെന്നും റോബിൻസ് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രായോഗികമായി വലിയ പ്രാധാന്യമില്ലെങ്കിലും ഈ ആശയം ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങളുടെ ജീവിതദശകളെയും അവയ്ക്കു തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങളെയും വിശദമാക്കുന്നതിനുപകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

പ്രത്യായനിയമങ്ങൾ

വർധമാനവും ആഹ്രാസീപ്രത്യായവുമായ നിയമങ്ങളെക്കുറിച്ചു് മാർഷൽ വിസ്തരിച്ചു ചർച്ചചെയ്യുന്നുണ്ടു്. ആഹ്രാസീപ്രത്യായം അദ്ദേഹമിങ്ങനെ നിർവ

ചിക്കുന്നു: ''നിലം കൃഷി ചെയ്യുന്നതിന് മൂലധനവും അധ്വാനവും കൂടുതലുപയോഗിക്കുമ്പോൾ കൃഷിരീതികളും ഒപ്പം മെച്ചപ്പെടുന്നില്ലെങ്കിൽ ഉല്പന്നം അതിനനുസരിച്ചു വർധിക്കുന്നില്ല.'' ഭൂമിയുടെ കാര്യത്തിൽ മാത്രമേ സാധാരണയായി ഈ നിയമം ബാധകമാവുകയുള്ളുവെന്നു മാർഷൽ വിചാരിച്ചു. എന്നാൽ മറ്റുല്പാദനഘടകങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലും ഒരു പരിധിക്കപ്പുറം ഈ നിയമം കണ്ടെത്താൻ കഴിയുമെന്നും അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു.

വർധമാന പ്രത്യായനിയമം ഇങ്ങനെ നിർവചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു: ''മൂലധനവും അധ്വാനവും കൂടുതൽ ഉപയോഗിക്കുമ്പോൾ (സംരംഭം) കൂടുതൽ നന്നായി നടത്തപ്പെടുകയും അതു മൂലധനത്തിന്റെയും അധ്വാനത്തിന്റെയും ത്രാണി വർധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.'' ഈ നിയമം പ്രത്യക്ഷമായിക്കാണാവുന്നതു് വ്യവസായത്തിലാണെന്നു മാർഷൽ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

ഈ രണ്ടു നിയമങ്ങളും വിപരീതങ്ങളാണെന്നതു മാത്രമല്ല അവയുടെ പ്രത്യേകത. എല്ലാ രംഗങ്ങളിലും ഒന്നു മറ്റേതിനെ തള്ളിമാറ്റാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നു മാർഷൽ വിശ്വസിച്ചു. ഈ രണ്ടു നിയമങ്ങളെയും രണ്ടടി സ്ഥാനത്തിലാണു് മാർഷൽ നിർവചിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു കാണാം. ആഹ്രാസീ പ്രത്യായനിയമത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ നിലത്തിന്റെ വിസ്തൃതി നിശ്ചിതമാണെന്നും മൂലധനവും അധ്വാനവും മാത്രം കൂടുതലായുപയോഗിക്കുന്നുവെന്നും സങ്കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ വർധമാനപ്രത്യായനിയമത്തിലാകട്ടെ എല്ലാ ഉല്പാദനഘടകങ്ങളും ഒരുമിച്ചു വർധിപ്പിക്കുകയാണു്. ഇവിടെ നിശ്ചിതമായി നില്ക്കുന്ന ഒരു ഘടകമില്ല. അതുകൊണ്ടു് ഈ രണ്ടു നിയമങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ ഒരു സമാന്തരസ്വഭാവം ഇല്ലെന്നെടുത്തുപറയാവുന്നതാണു്.

വിതരണസിദ്ധാന്തം

ഉല്പാദനോപാധികൾക്കുണ്ടാകുന്ന ചോദനങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ബന്ധങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു് ''പ്രതിസ്ഥാപനം'' എന്നൊരു തത്വം മാർഷലാവിഷ്കരിച്ചു. ഉല്പാദനത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർ അവരുടെ അറിവും കഴിവുമനുസരിച്ചാണു് ഉല്പാദനഘടകങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതു്. അവർക്കേറ്റവും പറ്റിയതെന്നു വിശ്വാസമുള്ള രീതിയിൽ അവർ ഈ ഘടകങ്ങളെ ഉല്പാദനാവശ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ചേർക്കും. ഏറ്റവും ചെലവുകുറഞ്ഞ രീതിയിൽ ഉല്പാദനം നടത്തുകയെന്നതാണു് അവരുടെ ഉദ്ദേശ്യം. ഈ ഉദ്ദേശ്യം സാധിക്കുന്നില്ലെന്നു കാണുമ്പോൾ അവർ ഉല്പാദനഘടകങ്ങളെ മാറ്റിയും കൂട്ടിച്ചേർത്തും ഏറ്റവും ചെലവു കുറഞ്ഞ യോഗം കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു ശ്രമിക്കും. കുറേക്കൂടി ചുഴിഞ്ഞുനോക്കിയാൽ ശേഷി കുറഞ്ഞ ഉല്പാദകരെ മാറ്റിനിറുത്തിയിട്ടു് ശേഷിക്കുടിയവരെക്കൊണ്ടുല്പാദനം നിർവഹിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു ശക്തി സമൂഹത്തിൽത്തന്നെ കുടികൊള്ളുന്നതായും നമുക്കു കാണാം. ഈ ഏർപ്പാടിനു് പ്രതിസ്ഥാപനസമ്പ്രദായമെന്നു മാർഷൽ പേർ വിളിക്കുന്നു.

വിതരണത്തെ സംബന്ധിച്ച മൂന്നു വിഭിന്ന സിദ്ധാന്തങ്ങൾ മാർഷൽ ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഒന്നു്, നിശ്ചിത ഉല്പാദനയോഗത്തെ (Fixed co-efficients

of production) സംബന്ധിച്ചുള്ളതാണ്. രണ്ടാമത്തേതു്, വ്യതിയാനക്ഷമമായ ഉല്പാദനയോഗം (Variable co-efficients of production) അഥവാ സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാസിദ്ധാന്തമാണ്. മൂന്നാമത്തേതു് ഭൂമി, അധ്വാനം, മൂലധനം എന്നീ ഘടകങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള വ്യത്യസ്തമായ സിദ്ധാന്തങ്ങളും.

സംയുക്തചോദന സിദ്ധാന്തം വിതരണസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ആദ്യപടിയായി മാർഷൽ വിവരിക്കുന്നു. മെഞ്ചറുടെയും വാൽറാസിന്റെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളോടു് ഇതിനു ചില സാമ്യങ്ങളുണ്ടു്. ആവശ്യനിർവഹണത്തിനു നേരിട്ടു് ഉപയുക്തമായ ഒരു സാധനം നിർമിക്കുന്നതിനു് ഒന്നിലധികം ഉല്പാദനഘടകങ്ങളും വേണ്ടിവരുന്നു. ഇവ ചില പ്രത്യേക അനുപാതങ്ങളിൽ ഒരുമിച്ചു ലഭിച്ചാൽ മാത്രമേ പ്രസ്തുത സാധനമുണ്ടാക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളു. ഉല്പാദനഘടകങ്ങളും സംയുക്തമായി വരുന്ന ഇത്തരം ചോദനത്തിന്റെ സ്വഭാവവും അവയ്ക്കോരോന്നിനും പ്രതിഫലം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്ന രീതിയും മാർഷൽ വിവരിക്കുന്നതു നിശ്ചിത ഉല്പാദനയോഗം എന്ന സങ്കല്പനയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്. എന്നാൽ ഈ സങ്കല്പന എപ്പോഴും പ്രസക്തമല്ലെന്നദ്ദേഹം തന്നെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുണ്ടു്. തന്റെ ചർച്ച സാധാരണക്കാർക്കു കൂടി മനസ്സിലാകണമെന്ന നിർബന്ധമായിരിക്കണം യാഥാർഥ്യത്തിൽ നിന്നകന്നു നില്ക്കുന്ന ഇത്തരമൊരു സങ്കല്പന സ്വീകരിക്കാൻ മാർഷലിനെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു്.

ഭൂമിയിന്മേലുള്ള പാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ചു് മാർഷൽ, റിക്കാർഡോയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളെ മിക്കവാറും അംഗീകരിക്കുകയാണു്. മറ്റു ഘടകങ്ങളിൽ നിന്നു ഭൂമിയെ വേർതിരിച്ചു നിറുത്തുന്ന സ്വഭാവം അതിന്റെ നിശ്ചിതത്വം (fixity) ആണെന്നു മാർഷൽ കരുതി. മൂലധനവും അധ്വാനവും കാലക്രമംകൊണ്ടെങ്കിലും വർധിപ്പിക്കാം. എന്നാൽ ഭൂമിയുടെ കാര്യമങ്ങനെയല്ല. എങ്കിലും ഹ്രസ്വകാലഘട്ടങ്ങളിൽ ഭൂമിയും മറ്റുല്പാദനഘടകങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ഈ മൗലികമായ വ്യത്യാസം നേർത്തുവരുന്നതായിക്കാണാം. വളരെ ഹ്രസ്വമായ ഒരു കാലദൈർഘ്യം മാത്രമേ കണക്കിലെടുക്കുന്നുള്ളുവെങ്കിൽ എല്ലാ ഉല്പാദനഘടകങ്ങളും (പ്രധാനമായി നിശ്ചിതമൂലധനം) നിശ്ചിതമായ അളവിലായിരിക്കും ലഭ്യമാവുക. ചോദനത്തിന്റെ ഏറ്ററക്കറവനുസരിച്ചു് ഇവയ്ക്കു തല്ക്കാലത്തേക്കു് പാട്ടത്തിന്റെ ലക്ഷണമുള്ള ഒരു പ്രതിഫലം (quasi-rent) കിട്ടിയെന്നു വരാം.

വെറും രസത്തിനു വേണ്ടിയല്ലാതെ, മറ്റെന്തെങ്കിലും പ്രയോജനത്തിനായി മനസ്സു കൊണ്ടോ ശരീരം കൊണ്ടോ ചെയ്യുന്ന ശ്രമം എന്നാണു് അധ്വാനത്തെ മാർഷൽ നിർവചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ പാരമ്പര്യത്തിൽ ഊന്നിനില്ക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അധ്വാനത്തെ സംബന്ധിച്ച മാർഷലിന്റെ ആശയങ്ങൾക്കു് ജെവോൺസിന്റേതിനോടാണു് കൂടുതലടുപ്പമുള്ളതു്. ജോലിയുടെ ക്ലേശവും ക്ലേശത്തിൽ നിന്നുള്ള ഉപയുക്തതയും തമ്മിൽ ഒത്തുവരുന്നിടത്തു് സന്തുലിതാവസ്ഥ നിലവിൽ വരുന്നുവെന്നു തന്നെയാണു് മാർഷലും പറയുന്നതു്.

മൂലധനമുണ്ടാകണമെങ്കിൽ വരുമാനത്തിൽ നിന്നു് വ്യക്തികൾ മിച്ചം വെയ്ക്കണം. മിച്ചംവെക്കുന്നതിനു തടസ്സമായി നില്ക്കുന്ന രണ്ടു സംഗതികളുണ്ടു്,

ഒന്നു്, ഭാവിയിലുണ്ടാകാവുന്ന ആവശ്യങ്ങളെ ചെറുതാക്കിക്കാണുന്നതിനു് മനുഷ്യമനസ്സിനുള്ള പ്രവണത; രണ്ടു്, ഇന്നത്തെ ആവശ്യങ്ങളോടുള്ള അതിയായ അഭിമുഖ്യം. എന്നാൽ കുടുംബസ്നേഹം, ഭാവിയിലെ സുരക്ഷിതത്വത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആശങ്ക മുതലായ കാരണങ്ങളും മിച്ചംവെയ്ക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന ശക്തികളാണു്. വിരുദ്ധമായ ഈ രണ്ടു ശക്തികളിൽ മുൻതൂക്കം കിട്ടുന്നതു് മിച്ചം വെയ്ക്കുന്നതിനു വിഘാതമായി നില്ക്കുന്നവയ്ക്കാണു്. ഇക്കാരണത്താൽ തന്നെ മിച്ചം ഉണ്ടാകണമെങ്കിൽ അതിനു പ്രതിഫലം നൽകേണ്ടതാണെന്നു വരുന്നു. പലിശനിരക്കു കൂടിയാൽ മിച്ചം വർധിക്കുമെന്നായിരുന്നു മാർഷലിന്റെ വിശ്വാസം.

മൂലധനം കൂടുതലാവശ്യമായിത്തീരുന്നതു് മൂലധനം കൊണ്ടു് കൂടുതലുല്പാദനം നടത്താമെന്നുള്ളപ്പോഴാണു്. മൂലധനം ഉല്പാദനക്ഷമമായുപയോഗിക്കാൻ മാർഗങ്ങളില്ലാതെ വരുമ്പോഴും, അതിനു ചോദനവും കുറയും. അല്പം മൂലധനം കൂടി ഉല്പാദനത്തിനു് ഉപയോഗിച്ചാൽ മൊത്തമുല്പാദനത്തിൽ എത്ര വർധനവുണ്ടാവുമെന്നതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും ഒരു ഉല്പാദനസംരംഭത്തിൽ മൂലധനത്തിനെത്രത്തോളം ചോദനം ഉണ്ടാകുമെന്നുള്ള കാര്യം. മൂലധനനിക്ഷേപം വർധിപ്പിക്കുമ്പോഴും ഉല്പാദനം വർധിക്കുമെങ്കിലും, ഉല്പാദനവർധനവു് ആഹ്രാസീപ്രത്യായനിയമമനുസരിച്ചേ ആയിരിക്കുകയുള്ളുവെന്നു മാർഷൽ കൂട്ടിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ടു്.

അമിതോല്പാദനം, വ്യാപാരചക്രങ്ങളെന്നിവയെക്കുറിച്ചു് മാർഷലിനു് ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടേതിനോടു്, പ്രത്യേകിച്ചു് മില്ലിന്റേതിനോടു്, സാമ്യമുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളാണുണ്ടായിരുന്നതു്. വായ്പാസമ്പ്രദായങ്ങളെയും വായ്പാസൗകര്യങ്ങളും സാമ്പത്തികജീവിതത്തിൽ ചെലുത്തുന്ന സ്വാധീനശക്തിയെയും കുറിച്ചു് മാർഷൽ ശരിയായി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടില്ല. എങ്കിലും ഇവയുടെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിനു നല്ല ബോധ്യമുണ്ടായിരുന്നു എന്നതിനു് തെളിവുകളുണ്ടു്.

നാണ്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ തന്റെ സമകാലീനരിൽ മറ്റാരെക്കാളും ആധികാരികമായ ഒരു സ്ഥാനം മാർഷൽ കരസ്ഥമാക്കിയിരുന്നു. എന്നാൽ 1870നും 1880 നും ഇടയ്ക്കാവിഷ്കരിച്ച നാണ്യസിദ്ധാന്തങ്ങളും പലതും മാർഷൽ തന്റെ മരണത്തിനല്പകാലം മുമ്പു് (1923ൽ) മാത്രമേ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുള്ളൂ. അന്നത്തേയ്ക്കു് അവയുടെ പുതുമ വളരെയധികം നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയിരുന്നു. എങ്കിലും മാർഷലിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും നേരിട്ടു മനസ്സിലാക്കുകയും അവയിൽ നിന്നു് ഉത്തേജനം ലഭിക്കുകയും ചെയ്ത അനേകം പ്രതിഭാശാലികളും കേംബ്രിഡ്ജിലുണ്ടായിരുന്നു. ഹാട്രേ, കെയിൻസു്, റോബർട്ട്സൺ, പിഗു എന്നിവർ ഇക്കൂട്ടത്തിൽപെടുന്നു.

നാണ്യസിദ്ധാന്തത്തിനു മാർഷൽ നൽകിയിട്ടുള്ള ഏഴു പ്രധാന സംഭാവനകളെക്കുറിച്ചു് കെയിൻസു് 1924ൽ എഴുതിയ അനുസ്മരണലേഖനത്തിൽ പരാമർശിക്കുന്നുണ്ടു്. താഴെപ്പറയുന്നവയാണവ.

1. സാമാന്യസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ (General Theory of Value) ഭാഗമായി പരിമാണ നാണ്യസിദ്ധാന്തം (Quantity Theory of money) അവതരിപ്പിച്ചു.

2. യഥാർഥ പലിശനിരക്കും (Real rate of interest) നാണ്യപ്പലിശനിരക്കും (Money rate of interest) തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും വായ്പാചക്രങ്ങളും പണത്തിന്റെ വിലയിൽ വരുന്ന വ്യതിക്ഷയങ്ങളും ഈ വ്യത്യാസവുമായി എങ്ങനെ ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു് വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. 3. വായ്പസമ്പ്രദായങ്ങളും വായ്പ നൽകുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളും തഴച്ചുവളർന്നു കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ആധുനിക സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥിതികളിൽ പണം കൂടുമ്പോഴും അവയെങ്ങനെ വിലയെ ബാധിക്കുന്നുവെന്നു പരിശോധിച്ചു. 4. പരസ്പരം നേരിട്ടു് കൈമാറ്റം ചെയ്യാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത നാണ്യസമ്പ്രദായങ്ങളും നിലവിലുള്ള രാജ്യങ്ങളും തമ്മിൽ വ്യാപാരത്തിലേർപ്പെടുമ്പോഴും ആ നാണയങ്ങളും തമ്മിലുള്ള വിനിമയനിരക്കു് നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു് ക്രയശക്തിയുടെ തുല്യതയനുസരിച്ചായിരിക്കുമെന്നു സമർഥിച്ചു. 5. വിലയെയും മറ്റും സംബന്ധിക്കുന്ന സൂചികകളും ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു് ശൃംഖലാരീതി ആവിഷ്കരിച്ചു. 6. സർവണത്തെയും വെള്ളിയെയും ഒന്നിച്ചടിസ്ഥാനമാക്കി (Bymetallism) കൊണ്ടുള്ള പ്രചാരത്തിനു കടലാസ്സുപണം മാത്രം ഉപയോഗിക്കുന്ന ഒരു നാണ്യസമ്പ്രദായം നിർദേശിച്ചു. 7. ദീർഘകാലകരാറുകൾക്കു് ഉപയോഗിക്കുന്നതിനു് ഔദ്യോഗികമായ ഒരു നാണ്യമൂല്യപ്പട്ടിക വേണമെന്നു നിർദേശിച്ചു.

നഗരങ്ങളിലെ ദരിദ്രജനങ്ങളുടെ ജീവിതവിഷമതകളും കണ്ടു മനസ്സലിഞ്ഞതുകൊണ്ടാണു് മാർഷൽ ധനശാസ്ത്രപഠനം തന്റെ ജീവിതവ്രതമായി സ്വീകരിച്ചതു്. ദാരിദ്ര്യനിർമാർജനമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പഠനങ്ങളുടെ മൗലികമായ ലക്ഷ്യം. എന്നാൽ ധനശാസ്ത്രതത്ത്വങ്ങളെക്കുറിച്ചു് കൂടുതൽ മനസ്സിലാക്കുന്തോറും തന്റെ ലക്ഷ്യപ്രാപ്തി കൂടുതൽ ദുഷ്കരമായി അദ്ദേഹത്തിനു ബോധ്യപ്പെട്ടു. ഒടുവിൽ സർവസ്വതന്ത്രമായ ഒരു സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതി തന്നെയാണു് ഏറ്റവും കൂടുതൽ സംതൃപ്തി സമൂഹത്തിനു കൈവരുന്നതിനു് അനുയോജ്യമെന്ന നിഗമനത്തിലാണു് അദ്ദേഹമെത്തിച്ചേർന്നതു്. സാമ്പത്തികരംഗത്തു ഗവണ്മെൻറുകളും കൈകടത്തുന്നതു പലപ്പോഴും ഗുണത്തേക്കാളധികം ദോഷമാണു ചെയ്യുകയെന്നു മാർഷൽ വിശ്വസിച്ചു.

ഭാവിയെപ്പറ്റി തികഞ്ഞ ശുഭപ്രതീക്ഷ മാർഷലിനുണ്ടായിരുന്നു. ശാസ്ത്രീയവും സാങ്കേതികവുമായ പുതിയ കണ്ടുപിടുത്തങ്ങളും മാനവരാശിയുടെ ജീവിതനിലവാരം അതിവേഗം ഉയർത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നു് അദ്ദേഹം ദൃഢമായി വിശ്വസിച്ചു. പുരോഗതിയുടെ പാതയിൽ ബ്രിട്ടൺ എന്നും മുൻപന്തിയിൽത്തന്നെ നിലകൊള്ളുമെന്ന കാര്യത്തിലും ദേശാഭിമാനിയായിരുന്ന മാർഷലിനു് അടിയുറച്ച വിശ്വാസമാണുണ്ടായിരുന്നതു്.

2. ഫ്രെഡ്റിക് ഫോൺവീസർ (1851–1926)

മെഞ്ചറുടെ അനുയായികളെന്നറിയപ്പെടുന്നവരിൽ ഏറ്റവും പ്രമുഖരാണു ബോം ബാവർക്കും വീസറും. സമപ്രായക്കാരായ ഇവർ രണ്ടുപേരും വിയന്നാ സർവകലാശാലയിൽ പ്രൊഫസ്സർമാരായിരുന്നു; രണ്ടുപേരും ആസ്ട്രിയയിലെ

മന്ത്രിസഭാംഗങ്ങളായി ജോലിനോക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിനും പുറമേ രണ്ടുപേരും ബന്ധുക്കളുമായിരുന്നു.

വീസറുടെ കൃതികളിൽ 'മൂല്യത്തിന്റെ ഉത്ഭവവും നിയമങ്ങളും' (1884); 'സ്വാഭാവികമൂല്യം' (Natural value, 1889); 'സാമൂഹിക ധനശാസ്ത്രം' (Social Economics, 1914) എന്നിവ പ്രത്യേകം പ്രസ്താവ്യമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണശേഷം പുറത്തുവന്ന 'ശക്തിയുടെ നിയമം' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ധനശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്നും സാമൂഹ്യശാസ്ത്രത്തിലേക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്വേഷണമണ്ഡലം മാറിയിരിക്കുന്നതായിക്കാണുന്നു. വീസറുടെ സംഭാവനകൾ സമൂഹ്യശാസ്ത്രം, പണം, ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം എന്നു മൂന്നു മണ്ഡലങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്നു. ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തത്തിൽ മൂല്യം, ഉല്പാദനച്ചെലവ്, വിതരണം എന്നീ രംഗങ്ങളിലാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്.

വിഭവവിനിയോഗം

ഉല്പാദനച്ചെലവിനു മൂല്യത്തോടുള്ള ബന്ധത്തെ സംബന്ധിച്ച് 1876-ൽ നടത്തപ്പെട്ട ഒരു സെമിനാറിൽ വീസർ ഒരു പ്രബന്ധം അവതരിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഏതു സാധനങ്ങളുടെയും മൂല്യം അവയ്ക്കു പകരം നിർമിക്കാമായിരുന്ന മറ്റു സാധനങ്ങളാണ് എന്ന ആശയം ഈ പ്രസംഗത്തിൽ അടങ്ങിയിരുന്നു. 1884-ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതമായ മൂല്യത്തിന്റെ ഉത്ഭവവും നിയമങ്ങളും എന്ന കൃതിയിൽ ഈ ആശയം അദ്ദേഹം കൂടുതൽ വിശദമായി പ്രതിപാദിച്ചു. 1889-ലെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഇതിനു വീണ്ടും ചില മിനുക്കുപണികൾ വരുത്തി. മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിൽ നിലവിലുള്ള വിഭവങ്ങളും ആവശ്യങ്ങളും സാങ്കേതികസമ്പ്രദായങ്ങളും അനുസരിച്ച് ആ വ്യവസ്ഥയിലെ വിഭവങ്ങൾ പലതരം ഉല്പാദനാവശ്യങ്ങൾക്കായി എപ്രകാരം വിനിയോഗിക്കപ്പെടുമെന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ ഈ ആശയം ഉപകരിക്കുമെന്ന് വീസർ അവകാശപ്പെട്ടു. ഓരോ വിഭവത്തിന്റെയും മാത്രകൾക്ക് (യൂണിറ്റുകൾക്ക്) നാനാതരം ഉപയോഗങ്ങളിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലം തുല്യമായിത്തീരുമെന്നാണ് വീസർ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെ എല്ലാ ഉപയോഗങ്ങളിലും നിന്നു കിട്ടുന്ന സീമാന്തപ്രതിഫലം തുല്യമായി വരുമ്പോൾ എല്ലാ വിഭവങ്ങളിൽ നിന്നും സമൂഹത്തിനു മൊത്തമായി കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലം പരമാവധിയായിത്തീരുന്നു.

ഏതെങ്കിലും ഒരു വിഭവം വർധിച്ചുവരുമ്പോൾ, ആ വർധനവു മൂലം ആ വിഭവം കൂടുതലപ്രധാനമായ ഉപയോഗങ്ങൾക്കു വേണ്ടി വിനിയോഗിക്കാൻ സൗകര്യമുണ്ടാകുന്നു. തൽഫലമായി ആ വിഭവത്തിൽ നിന്നുല്പാദിപ്പിക്കുന്ന സാധനങ്ങളുടെ സീമാന്തോപയുക്തത താണുവരുന്നു. അതനുസരിച്ച് ആ വിഭവത്തിന്റെ മൂല്യവും താഴാതെ നിവൃത്തിയില്ല.

ഒരേ വിഭവം ഉപയോഗിച്ചു നിർമിക്കപ്പെടുന്ന പലതരം സാധനങ്ങൾ, അവയിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള വിഭവത്തിന്റെ അളവനുസരിച്ചായിരിക്കും പരസ്പരം വിനിമയം ചെയ്യപ്പെടുക. A എന്ന സാധനം ഉണ്ടാക്കാനാവശ്യമുള്ളതിന്റെ

ഇരട്ടി വിലവേം B എന്ന സാധനമുണ്ടാക്കാൻ വേണമെങ്കിൽ, A എന്ന സാധനം രണ്ടെണ്ണത്തിനു് B എന്ന സാധനം ഒരെണ്ണത്തിനു തുല്യമായ മൂല്യമുണ്ടായിരിക്കണം.

ചില ഉല്പാദനഘടകങ്ങൾക്കു് ഒരൊറ്റ ഉപയോഗം മാത്രമേ ഉണ്ടായിരിക്കുകയുള്ളു. ഇത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഉല്പാദനഘടകത്തിന്റെ മൂല്യം നിർണയിക്കപ്പെടുന്നതു് അതുപയോഗിച്ചു നിർമിക്കപ്പെടുന്ന സാധനത്തിന്റെ മൂല്യമനുസരിച്ചു മാത്രമായിരിക്കും. ഉല്പാദനച്ചെലവിനു്, ഉല്പാദനഘടകത്തിന്റെ മൂല്യനിർണയത്തിൽ ഇവിടെ സ്ഥാനമില്ല.

മെഞ്ചറുടെ വിതരണസിദ്ധാന്തത്തിലെ ചില വൈകല്യങ്ങൾ വീസർ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുണ്ടു്. ഒരു ഘടകത്തിന്റെ മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതിനു് മൊത്തമുല്പാദനഘടകങ്ങളിൽ നിന്നു് ഒരു ഘടകത്തിന്റെ ഒരു ചെറിയ അംശം പിൻവലിക്കുമ്പോൾ മൊത്തമുല്പാദനത്തിൽ വരുന്ന കുറവു് പരിശോധിച്ചാൽ മതിയെന്നായിരുന്നു മെഞ്ചറുടെ സിദ്ധാന്തം. വീസറുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ ഇങ്ങനെ പിൻവലിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ഉല്പാദനത്തിൽ വരുന്ന കുറവു് പിൻവലിക്കപ്പെടുന്ന ഘടകമാത്രയുടെ വിഹിതം മാത്രമായിരിക്കുകയില്ല. അദ്ദേഹം ഇതിനൊരുദാഹരണം നൽകുന്നുണ്ടു്. മൂന്നു് ഉല്പാദനഘടകങ്ങൾ ഏറ്റവും നല്ല രീതിയിൽ യോജിപ്പിച്ചു് നിർമാണത്തിനുപയോഗിച്ചാൽ അവ മൂന്നും ചേർന്നു്, ഒരു സാധനത്തിന്റെ പത്തു യൂണിറ്റുല്പാദിപ്പിക്കുമെന്നു വിചാരിക്കുക. ഇതിൽ ഓരോ ഘടകവും മറ്റേതെങ്കിലും കാര്യത്തിനുപയോഗിച്ചാൽ മൂന്നു യൂണിറ്റു് വീതമായിരിക്കുമുല്പാദിപ്പിക്കുക. ഏറ്റവും നല്ല ഉപയോഗത്തിൽ നിന്നു് ഒരു ഘടകം പിൻവലിച്ചാൽ മൊത്തം ഉല്പന്നത്തിൽ നിന്നു് മൂന്നു യൂണിറ്റല്ല നാലു യൂണിറ്റായിരിക്കും കുറയുന്നതെന്നു വരാം. അങ്ങനെ ഓരോ ഘടകവും പിൻവലിക്കുമ്പോൾ നാലു യൂണിറ്റു കുറയും. നാലു യൂണിറ്റാണു് ഒരു ഘടകത്തിന്റെ സീമാന്തപ്രത്യായം, അല്ലെങ്കിൽ മൂല്യമെന്നു കരുതുകയാണെങ്കിൽ അവയുടെ മൊത്തം പ്രതിഫലം പത്തു യൂണിറ്റല്ല, പന്ത്രണ്ടു യൂണിറ്റാണെന്നു സമ്മതിക്കേണ്ടിവരും. എന്നാൽ ഇവ മൂന്നും ചേർന്നുല്പാദിപ്പിക്കുന്നതു് പത്തു യൂണിറ്റ് മാത്രമായതിനാൽ, മെഞ്ചറുടെ സിദ്ധാന്തം തെറ്റാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. ഒരുല്പാദനഘടകം നിർമാണത്തിൽ നിന്നു പിൻവലിക്കുമ്പോൾ മറ്റു ഘടകങ്ങളുടെ ഉല്പാദനക്ഷമതയെയും അതു ബാധിക്കുമെന്ന കാര്യം ശ്രദ്ധിക്കാത്തതുകൊണ്ടാണു് മെഞ്ചർക്കു് ഈ അബദ്ധം പിണഞ്ഞതെന്നു വീസർ കരുതുന്നു. എന്നാൽ വീസറുടെ ഈ ആരോപണം ഗണിതശാസ്ത്രദൃഷ്ട്യാ കുറ്റമറ്റതല്ലെന്നു സ്റ്റിഗ്ളർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ഉല്പാദനഘടകങ്ങളുടെ മൂല്യം നിർണയിക്കുന്നതിനു് വീസർ നിർദേശിക്കുന്ന മാർഗമാണു് മൂല്യാരോപം. ഒരു ജഡ്ജി, ഒരു കുറ്റത്തിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം പ്രതികളിൽ പലരിലുമായി ചുമത്തുന്നതുപോലെയാണു് ഇതെന്നു വീസർ വിചാരിച്ചു. മെഞ്ചർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതു പോലെ ഒരു ഘടകം പിൻവലിക്കുന്നതു മൂലമുണ്ടാകുന്ന നഷ്ടം കണക്കാക്കിയല്ല ആ ഘടകം പിൻവലിക്കാതിരിക്കുന്ന

തുകൊണ്ട് ഉല്പാദനത്തിനുണ്ടാകുന്ന നേട്ടം കണക്കാക്കിയാണ് ഇതു കണ്ടുപിടിക്കേണ്ടതെന്നു വീസർ നിർദ്ദേശിച്ചു. എന്നാൽ ഈ രണ്ടു രീതികൾക്കും തമ്മിൽ സാരാംശത്തിൽ വ്യത്യാസമൊന്നുമില്ലെന്നു പിന്നീടുള്ള ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

വീസറുടെ മൂല്യാരോപസിദ്ധാന്തത്തിൽ അനവധാനതകൾ പലതും കാണാമെങ്കിലും ഭ്രമി, അധ്വാനം, മൂലധനം എന്നീ ''ത്രിമൂർത്തി''കളുടെ വിഹിതത്തെക്കുറിച്ചു് അദ്ദേഹം നടത്തുന്ന ചർച്ചയിൽ നിന്നു് വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട പല പുതിയ ആശയങ്ങളും ഉരുത്തിരിഞ്ഞു വന്നിട്ടുണ്ട്. റിക്കാർഡോ വിവക്ഷിക്കുന്ന അർഥത്തിലുള്ള പാട്ടം, ഭ്രമിയുടെ കാര്യത്തിൽ മാത്രം കാണാവുന്ന ഒരു പ്രത്യേകതയല്ലെന്നും മറ്റുല്പാദനഘടകങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലും പ്രസക്തമാണെന്നു കാണാവുന്ന ഒരു സാർവലൗകിക പ്രതിഭാസമാണെന്നും വീസർ സമർഥിച്ചു. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ അധ്വാനസിദ്ധാന്തവും നിത്യവൃത്തിക്കുള്ള കൂലിയെന്ന സിദ്ധാന്തവും അദ്ദേഹം നിരാകരിച്ചു. മൂലധനത്തിനു നൽകപ്പെടുന്ന പ്രതിഫലം അതിന്റെ ഉല്പാദനക്ഷമതയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്ഷം. ജെവോൺസും ബോം ബാവെർക്കും ഉല്പാദനകാലഘട്ടത്തെ ആസ്പദമാക്കിയാണു് പലിശയെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രമാണങ്ങൾ ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതു്. ഭാവിയിലെ ആവശ്യങ്ങളുടെ തീവ്രത കുറച്ചുകാണുന്നതിനുള്ള പ്രവണതയും പലിശയുടെ കാരണമായി ബോം ബാവെർക്കു്, ഫിഷർ എന്നിവർ എടുത്തു പറയുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ വീസറാകട്ടെ മൂലധനത്തിന്റെ ഉല്പാദനക്ഷമതയെ മാത്രമേ പലിശയുടെ കാരണമായി കണക്കാക്കുന്നുള്ളൂ.

'സ്വാഭാവികമൂല്യം', 'സാമൂഹികധനശാസ്ത്രം' എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വീസർ തന്റെ സാമൂഹികചിന്താഗതി പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്. അനിയന്ത്രിതമായ മത്സരത്തിൽ അടിയുറച്ച സമ്പദ്വ്യവസ്ഥിതിയും കേന്ദ്രീകൃതമായ അധികാരശക്തിയിലധിഷ്ഠിതമായ സോഷ്യലിസ്റ്റു വ്യവസ്ഥിതിയും ഒന്നുപോലെ അപകടകാരികളായി അദ്ദേഹം കരുതി. ഒരു മിശ്രസമ്പദ്വ്യവസ്ഥയോടായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചായ്വു്.

3. യൂജെൻ ഫോൺ ബോം ബാവെർക്കു് (1851-1924)

ബൂർഷ്വാമാർക്സു് എന്നു ബോം ബാവെർക്കു് അറിയപ്പെടാറുണ്ടു്. മാർക്സും ബോം ബാവെർക്കും മൂലധനത്തെക്കുറിച്ചു് അതിവിപുലമായ പഠനങ്ങളും നടത്തി. രണ്ടുപേരുടെയും ബൃഹദ്ഗ്രന്ഥങ്ങൾ മൂന്നു വാല്യങ്ങളിലായി വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്നു. ദീർഘവും ക്ലിഷ്ടവും മുഷിപ്പനുമായ രീതിയിൽ എഴുതുന്നതിൽ രണ്ടുപേരും ഒന്നിനൊന്നു മെച്ചമാണു്. സാങ്കേതിക പദാവലി കൊണ്ടു് വാചാടോപം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനു് രണ്ടുപേരും അതിയായ ഔത്സുക്യമാണു കാണിച്ചതു്. പ്രശ്നങ്ങളുടെ അടിയിലേക്കു് ആഴത്തിൽ ഇറങ്ങിച്ചെല്ലുവാനും ചുഴിഞ്ഞു നോക്കുവാനും അവർക്കൊരുപോലെ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. ആത്യന്തികവും കേവലവുമായ സത്യങ്ങളെന്ന മട്ടിലാണു് അവർ തങ്ങളുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ പ്രഖ്യാപി

ക്കുന്നതു്. സമകാലീന പ്രശ്നങ്ങളുടെ യഥാർഥസ്വഭാവം വെളിപ്പെടുത്തുന്നതിനു വേണ്ടി മുതലാളിത്തത്തിനു മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥകളുടെ മാതൃകാചിത്രങ്ങളും വരച്ചുകാട്ടുക എന്ന രീതിയും ഇരുവരും സ്വീകരിച്ചിരുന്നു. 'പലിശ'യെന്ന പേരിൽ താൻ പരിശോധിക്കുന്ന പ്രശ്നം തന്നെയാണു് 'മിച്ച മൂല്യം' എന്ന പേരിൽ മാർക്സു് പരിശോധിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു് ബോം ബാവെർക്കു് തന്നെ ഒരിടത്തു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ഇതൊക്കെയാണെങ്കിലും ബോം ബാവെർക്കിന്റെയും മാർക്സിന്റെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളും തമ്മിൽ മിക്കവാറുമെല്ലാക്കാര്യങ്ങളിലും വ്യത്യാസമുണ്ടായിരുന്നു. 'മൂലധന വ്യവസ്ഥിതി'എന്ന സംജ്ഞയുടെ നിർവചനം മുതൽ ആരംഭിക്കുന്ന ഈ വ്യത്യാസം. മുതലാളിത്തം അഥവാ മൂലധനവ്യവസ്ഥിതിയെന്നു സാധാരണ അറിയപ്പെടുന്നതു് മനുഷ്യപുരോഗതിയുടെ ഒരു ഘട്ടത്തിൽ അവതീർണമായ സ്വത്തവകാശത്തെയും സമൂഹഘടനയുടെ സ്വഭാവത്തെയും അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഒരു സമ്പ്രദായമല്ലെന്നു് ബോം ബാവർക്കു ശഠിച്ചു. ഭൂമി, അധ്വാനം എന്നീ പ്രകൃതിദത്തമായ ഘടകങ്ങൾക്കു പുറമേ, മൂലധനമെന്ന മനുഷ്യനിർമിതമായ ഘടകം കൂടിയുപയോഗിച്ചു് വളഞ്ഞവഴികളിൽ കൂടി ഉല്പാദനം നടത്തുന്നതിനെയാണു് മൂലധനവ്യവസ്ഥിതിയെന്നു ബോം ബാവെർക്കു് വിളിക്കുന്നതു്. ഈ അർഥത്തിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റു സമൂഹത്തിലും മുതലാളിത്തസമൂഹത്തിലും ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങളും മൂലധനാധിഷ്ഠിതമാകാതിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നു വ്യക്തമാണു്. ബോം ബാവർക്കിന്റെ മൂലധനസിദ്ധാന്തം പരിശോധിക്കുന്നതിനു മുമ്പു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മറ്റു സംഭാവനകളുടെ സാമാന്യസ്വഭാവത്തിലേക്കു് ഒന്നു കണ്ണോടിക്കാം.

ജീവിതത്തിന്റെ മുന്തിയപങ്കും ഭരണരംഗത്തു ചെലവഴിച്ച ബോം ബാവർക്കിനു് ശാസ്ത്രീയ സാമ്പത്തികകാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു പഠിക്കുന്നതിനു വേണ്ടത്ര സമയം കിട്ടിയിരുന്നില്ല. മുപ്പതാംവയസ്സിൽ ഇൻസ്ബ്രൂക്കു് യൂണിവേർസിറ്റിയിലെ ഉദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചുവെങ്കിലും ഏതാണ്ടെട്ടുവർഷക്കാലം മാത്രമേ അദ്ദേഹമവിടെ കഴിച്ചുകൂട്ടിയുള്ള. അതിനു ശേഷം 1904 വരെ അദ്ദേഹം ആസ്ട്രിയയിലെ മന്ത്രിസഭാംഗമായിരുന്നു. ഇക്കാലത്തു മൂന്നു തവണ അദ്ദേഹം ധനകാര്യമന്ത്രിയായി. തിരക്കുപിടിച്ച ഈ ഘട്ടത്തിലും അദ്ദേഹം സർവകലാശാലയുമായുള്ള ബന്ധം തീരെ ഉപേക്ഷിച്ചില്ല. 1905 മുതൽ ജീവിതാന്ത്യം വരെ അദ്ദേഹം വിയന്നാ സർവകലാശാലയിൽ പ്രൊഫസ്സറായി ജോലിനോക്കി. മൂലധനവും പലിശയുമാണു് ബൊം ബാവെർക്കിന്റെ പ്രധാന കൃതി.

മൂല്യം

മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു കമ്പോളത്തിൽ വിലകളെങ്ങനെ രൂപംകൊള്ളുന്നു എന്നു് വിശദമാക്കുവാൻ ബൊം ബാവർക്കു്, കുതിരകളെ വാങ്ങുകയും വില്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണു് ഉദാഹരണമായി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. കുതിരകളെ വില്ക്കുവാൻ എട്ടുപേരും വാങ്ങുവാൻ പത്തുപേരും ഈ കമ്പോളത്തിലുണ്ടെന്നു സങ്കല്പി

ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. താഴെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്ന പട്ടികയിൽ നിന്നു് വില്പനക്കാരുടെയും വാങ്ങുന്നവരുടെയും അന്തർഗതം വ്യക്തമാവുന്നു.

വാങ്ങുന്നവർ			വില്പനവർ		
A_1 ഒരു കുതിരയ്ക്കു നൽകാൻ തയ്യാറുള്ള വില (ഇതിൽ താഴെയുള്ള ഏതു വിലയും അയാൾക്കു സ്വീകാര്യമാണു്)		f30	B_1 ഒരു കുതിരയെ ഈ വിലയ്ക്കോ ഇതിൽ കവിഞ്ഞ വിലകൾക്കോ വില്ക്കാൻ തയ്യാറാണു്.		f 10
A2	,,	f 28	B2	,,	f 11
A3	,,	f 26	B3	,,	f 15
A4	,,	f 24	B4	,,	f 17
A5	,,	f 22	B5	,,	f 20
A6	,,	f 21	B6	,,	f 21/10
A7	,,	f 20	B7	,,	f 25
A8	,,	f 18	B8	,,	f 26
A9	,,	f 17			
A10	,,	f 15			

(ബോം ബാവെർക്കിന്റെ ഉദാഹരണങ്ങളിൽ ആസ്ട്രിയൻ നാണയങ്ങളിലാണു് വിലകൾ കൊടുത്തിരുന്നതു്. ഇംഗ്ലീഷ് തർജ്ജമയിൽ ബ്രിട്ടീഷ് നാണയങ്ങളിൽ വിലകൾ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു. അവയാണു് മേൽക്കാണിച്ച പട്ടികയിലുള്ളതു്).

മേൽക്കൊടുത്ത കമ്പോളത്തിൽ നടപ്പാകുന്ന വില, 21 പവനും 21 പവൻ 10 ഷില്ലിങ്ങിനുമിടയ്ക്കായിരിക്കുമെന്നു് ബോം ബാവെർക്ക് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. 20 പവനും 21 പവനും ഇടയ്ക്കുള്ള വിലയ്ക്കു് ആറു കുതിരകളെ വാങ്ങാൻ ആളുകളുണ്ടെങ്കിലും ആ വിലകൾക്കു് അഞ്ചു കുതിരകൾ മാത്രമേ വില്പനയ്ക്കുള്ളു. 21 പവൻ വിലയായിക്കഴിഞ്ഞാൽ വാങ്ങാൻ വന്നവരിൽ ആറാമത്തെയാൾ കമ്പോളം വിട്ടുപോകും. അപ്പോൾ ആ വിലയ്ക്കു വാങ്ങുന്നവരുടെയും വില്പനവരുടെയും എണ്ണം തുല്യമായിത്തീരുന്നു. ഈ തുല്യത 21 പവൻ 10 ഷില്ലിങ്ങ് ആയി വിലയയരുന്നതു വരെ നിലനില്ക്കും. വില 21 പവൻ 10 ഷില്ലിങ്ങാകുന്നതോടെ ആറാമത്തെ കുതിര വില്പനയ്ക്കു വരുന്നു. 21 പവനും 21 പവൻ 10 ഷില്ലിങ്ങിനിടയ്ക്കുള്ള ഏതു തുകയും വിലയായി നിശ്ചയിക്കപ്പെടാനിടയുണ്ടു്, ഈ കമ്പോളത്തിൽ. ''സീമാന്തജോഡിനിയമം'' എന്നാണു് ഈ നിയമത്തിനു് ബോം ബാവെർക്ക് കൊടുത്തിട്ടുള്ള പേരു്.

മൂലധനം

'മൂലധനവും പലിശയും'എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആദ്യവാല്യം 1884 ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. പലിശസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ ചരിത്രവും നിരൂപണവും എന്നാണു് ഈ വാല്യത്തിന്റെ പേരു്. അരിസ്റ്റോട്ടിൽ മുതലിങ്ങോട്ടു് നൂറിയൻപതിലേറെ ഗ്രന്ഥകാരന്മാരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ബോം ബാവർക്ക് ഈ പു

സ്ഥകത്തിൽ നിരൂപണം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഇവരിൽ ജോൺ റേ, തൃണൻ, കാറൽ മെഞ്ജർ, ജെവോൺസ് എന്നിവരുടെ സംഭാവനകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധയുള്ള വിഷയമായിരിക്കുന്നു. ഉല്പാദനക്ഷമത, ഉപഭോഗവർജനം, ചൂഷണം, മൂലധനത്തിന്റെ സേവനങ്ങളും എന്നീ ഇനങ്ങളിൽപ്പെടുന്ന പലവിശദീകരണങ്ങളെയെല്ലാംതന്നെ അപൂർണങ്ങളെന്നോ ഉപരിപ്ലവങ്ങളെന്നോ ബോം ബാവെർക്ക് മുദ്രകുത്തിയിരിക്കുകയാണ്.

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ ഘടകത്രയങ്ങളെ ഏതാണ്ട് അപ്പാടെ ബോം ബാവർക്ക് സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭൂമി, അധ്വാനം, മൂലധനം എന്നീ മൂന്നിനം ഘടകങ്ങളിൽ മൂലധനം ഒരു മൗലികഘടകമല്ല; ഭൂമിയും അധ്വാനവും മൗലികഘടകങ്ങളാണ്. വരുമാനം കിട്ടാനുതകുന്ന വസ്തുക്കളെല്ലാം മൂലധനമായികരുതുന്നതിനു ബോം ബാവർക്ക് തയ്യാറില്ല. വാടകയ്ക്കു കൊടുക്കാനുള്ള വീടും വണ്ടിയും കുതിരയും മറ്റും അവയുടെ ഉടമസ്ഥർക്കു വരുമാനം ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്ന വകകളാണ്. എന്നാൽ അവയിൽ നിന്നു പുതിയ സ്വത്തു ഉണ്ടാകുന്നില്ല. പുതിയ സ്വത്തുണ്ടാക്കാനുപകരിക്കുന്ന വസ്തുക്കളെ മാത്രമേ മൂലധനമായി കണക്കാക്കേണ്ടതുള്ളൂ എന്നായിരുന്നു ബോം ബാവർക്കിന്റെ നിലപാട്. 'സാമൂഹികമൂലധനം', 'സ്വകാര്യമൂലധനം' എന്നു മൂലധനത്തെ അദ്ദേഹം രണ്ടു വിഭാഗങ്ങളായി തിരിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്വകാര്യമൂലധനത്തിൽ സാമൂഹികമൂലധനവും ഉൾപ്പെടും.

മൂലധനം നേരിട്ടുല്പാദനക്ഷമത വർധിപ്പിക്കുന്നില്ല. ഉല്പാദനത്തിനു ഭൂമി, അധ്വാനം എന്നീ മൗലികഘടകങ്ങളും ഉപയോഗപ്പെടുന്ന രീതികളും മെച്ചപ്പെടുത്താൻ മൂലധനം സഹായിക്കുമെന്നേയുള്ളൂ. ഒരുല്പാദനഘടകമെന്നതിനേക്കാളും ഉല്പാദനഘടകങ്ങൾക്കും ചരക്കുകൾക്കും ഇടയിലെ ഒരന്തരാളഘട്ടത്തിലുള്ള വസ്തുവായി വേണം മൂലധനത്തെ പരിഗണിക്കുക. ചരക്കുകളായിത്തീരാനുള്ളവയാണവ. മൂപ്പെത്താത്ത ചരക്കുകളെന്നു വേണമെങ്കിൽ അവയെ വിളിക്കാം.

മൂലധനമായി ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള വകയുണ്ടാകുന്നതു മിച്ചംവെയ്പുകൊണ്ടാണ്. കൈവശമുള്ള ഉല്പന്നങ്ങളും മുഴുവൻ ഉപഭോഗത്തിനെടുത്താൽ മൂലധനമുണ്ടാവുകയില്ല. ഉപഭോഗത്തിലല്പം കുറവുവരുത്തിയാൽ മിച്ചമുണ്ടാവും. മിച്ചംവരുന്ന വകകളും ഉടനടി ഉല്പാദനാവശ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടി മുടക്കുമ്പോൾ അവ മൂലധനമെന്ന ധർമം നിറവേറ്റുകയായി. ഉല്പാദനത്തിനു വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന മൂലധനം ഉല്പാദനപ്രക്രിയ പൂർത്തിയാവുന്നതോടെ ഉപഭോഗക്ഷമങ്ങളായ ചരക്കുകളായിത്തീരുന്നു. മൂലധനം കൈവശമുണ്ടെങ്കിൽ അന്നന്നത്തെ ആവശ്യത്തിനു അന്നന്നു ഉല്പാദിപ്പിക്കുകയെന്ന രീതി ഉപേക്ഷിക്കാം. പകരം കൂടുതൽ സങ്കീർണങ്ങളും കൂടുതൽ കാലദൈർഘ്യം വേണ്ടതുമായ ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങളും സ്വീകരിക്കാൻ കഴിയും. മൂലധനമെത്ര കൂടുതലുണ്ടോ അതിനനുസരിച്ചു ഉല്പാദനകാലം ദീർഘിപ്പിക്കാൻ കഴിയും. ഉല്പന്നങ്ങളും ലഭിച്ചുതുടങ്ങുന്നതിനു കാലവിളംബമുണ്ടാവുമെങ്കിലും മൂലധനം കൈശമുള്ളതുകൊണ്ടു ഉല്പാദനത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർക്കു അവരുടെ ചെലവിനുള്ളതിൽനിന്നു കൊടുക്കാൻ സാധിക്കുന്നു. ഉല്പാദനത്തിന്റെ കാലദൈർഘ്യം വർധിക്കുന്നതിനു ഉല്പാദനരീതിയിൽ മാറ

ങ്ങൾ വരുത്തേണ്ടതുണ്ട്. ഒരേ ഉല്പന്നം തന്നെ സാധാരണയായി പല രീതിയിലുണ്ടാക്കാൻ കഴിയും. ഒരു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥിതിയുടെ ഏതെങ്കിലുമൊരു പ്രത്യേക ഘട്ടത്തിൽ എത്ര രീതികളിൽ ഉല്പാദനം നടത്താൻ ആ വ്യവസ്ഥിതിയിൽ കഴിയുമെന്നുള്ള കാര്യം, നിലവിലുള്ള സാങ്കേതികവിജ്ഞാനത്തെയും പ്രായോഗികപരിജ്ഞാനത്തെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. ചില രീതികളും മറ്റുള്ളവയെക്കാളും ദൈർഘ്യമുള്ളവയാകുന്നതു് അവയിൽ ഉല്പാദനം മറ്റുള്ളവയെ അപേക്ഷിച്ചു് കൂടുതൽ ഘട്ടങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണു്. ഒരുല്പാദനപ്രക്രിയയെ എത്ര കൂടുതൽ ഘട്ടങ്ങളായി വിഭജിക്കാമോ അതനുസരിച്ചു് ഉല്പാദനക്ഷമതയും വർധിക്കും. എന്നാൽ ഉല്പാദനപ്രക്രിയയുടെ നീളം കൂടുന്നതും ഉല്പാദനം വർധിക്കുന്നതും ഒരേ തോതിലായിരിക്കുകയില്ല. ഉല്പാദനവർധനവിന്റെ തോതു് അടിക്കടി കുറഞ്ഞുവരുമെന്നതാണു് സാധാരണ അനുഭവം.

ദൈർഘ്യം കൂടുതലുള്ള ഉല്പാദനരീതികളെയും ദൈർഘ്യം കുറഞ്ഞ ഉല്പാദനരീതികളെയും കുറിച്ചുള്ള ഈ പ്രതിപാദനം 'ഉല്പാദനകാലം' എന്നാലെന്തെന്ന നിർവചനം കൂടാതെ തുടരുന്നതിലർഥമില്ല. ഒരു ചരക്കു് ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ട പലതരം ചേരുവകളെല്ലാം ചേർക്കാൻ തുടങ്ങുന്ന സമയത്തിനും നിർമാണം പൂർത്തിയായി ചരക്കു പുറത്തുവരുന്ന സമയത്തിനും ഇടയ്ക്കുള്ള കാലത്തെയാണു് നിർമാണകാലമെന്നു് ബോം ബാവർക്കു് വിവക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഈ ആശയം ഫിഷർ, ക്ലാർക്കു് മുതലായ പണ്ഡിതരിൽ നിന്നുള്ള പലതരം ആക്ഷേപങ്ങൾക്കും പാത്രമായിട്ടുണ്ടു്.

ജെവോൺസിന്റെയും ബോം ബാവർക്കിന്റെയും മൂലധനസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ അനേകം സാധർമ്യങ്ങളുണ്ടു്. നിക്ഷേപിക്കപ്പെട്ട മൂലധനത്തിന്റെ തുകയും മൂലധനത്തിന്റെ നിക്ഷിപ്തത്തുകയുമെന്ന രണ്ടാശയങ്ങളും ജെവോൺസ് ഇനം തിരിച്ചു ചർച്ചചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ഇതിൽ രണ്ടാമത്തെ തുക— മൂലധനത്തിന്റെ നിക്ഷിപ്തത്തുക — മൂലധനത്തിന്റെ തുകയെ മൂലധനം ഉല്പാദനപ്രക്രിയയിലേർപ്പെട്ട മുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന കാലം കൊണ്ടു ഗുണിക്കുമ്പോൾ കിട്ടുന്ന തുകയാണു്. ആദ്യത്തെ തുകയെ രണ്ടാമത്തേതു കൊണ്ടു ഹരിച്ചാൽ കിട്ടുന്ന ഫലമാണു് ബോം ബാവർക്കിന്റെ പ്രസിദ്ധമായ 'ഉല്പാദനകാലം.'

$$\left(\frac{\text{നിക്ഷേപിക്കപ്പെട്ട മൂലധനത്തുക}}{\text{മൂലധനത്തിന്റെ നിക്ഷിപ്തത്തുക}} = \text{ഉല്പാദനകാലം}\right)$$

പലിശ

മിച്ചംവെയ്ക്കുന്നതിനും അന്തരാള ഉല്പന്നങ്ങൾ നിർമിക്കുന്നതിനും വ്യക്തികളെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന സംഗതികളേവയെന്നു് ബോം ബാവെർക്കു് അടുത്തതായി അന്വേഷിക്കുന്നു. വസ്തുനിഷ്ഠവും സാങ്കേതികവുമായ കാരണങ്ങളോടൊപ്പം ആത്മനിഷ്ഠവും മനശ്ശാസ്ത്രപരവുമായ കാരണങ്ങളും കൂടി ഇതു് ഉൾക്കൊണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നു് അദ്ദേഹം കരുതുന്നു. ഇതിൽ വസ്തുനിഷ്ഠവും സാങ്കേതികവുമായ കാരണങ്ങൾ മൂലധനത്തിന്റെ ചോദനത്തെയും, ആത്മനിഷ്ഠവും മനശ്ശാസ്ത്രപരവുമായ കാരണങ്ങൾ അതിന്റെ പ്രദാനത്തെയും ആണു ബാധിക്കുക.

ഏതാനും ചരക്കുകളുടെ ഇന്നത്തെ വിലയും അതേ അളവിലുള്ള അതുയും ചരക്കുകളുടെ ഭാവിയിലെ വിലയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമെന്തെന്നതാണ് പലിശയെ സംബന്ധിച്ച പ്രശ്നമെന്ന് ബോം ബാവെക്ക് കരുതുന്നു. ഇന്നു ചരക്കുകൾക്ക് മേലാലുണ്ടാകുന്ന ചരക്കുകളെക്കാൾ പൊതുവേ ചില മെച്ചങ്ങളുണ്ട് എന്നതത്വം ഈ പ്രശ്നത്തിനുത്തരം കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനദ്ദേഹം ഉപയോഗിക്കുന്നു. മൂന്ന് അടിസ്ഥാന കാരണങ്ങളാണ് ഇത്തരം മെച്ചങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതു്.

ഇപ്പോഴുള്ളതും മേലാലുണ്ടാകുന്നതുമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കു വ്യത്യസ്തമായ പ്രാധാന്യമാണ് ആളുകൾ കല്പിക്കുന്നതു് എന്നതാണൊന്നാമത്തെ കാരണം. ഇന്നു പലതരം ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ അനുഭവിക്കുന്നവർ ഭാവിയിൽ കുറേക്കൂടി നല്ല സ്ഥിതിയിലെത്തുമെന്ന് സാധാരണ പ്രതീക്ഷിക്കാറുണ്ട്. എന്നാലിതിനു നേരേ വിപരീതമായി ചിന്തിക്കുന്നവരും ഉണ്ടായിക്കൂടെന്നില്ല. ഉദ്യോഗത്തിൽ നിന്നു വിരമിക്കാറായവർക്ക് ഭാവിയെപ്പറ്റിയാവും കൂടുതലുൽകണ്ഠ. എങ്കിലും ആദ്യത്തെ കൂട്ടരാണ് ഭൂരിപക്ഷമെന്നു ബോം ബാവർക്കു വിചാരിക്കുന്നു. തന്മൂലം ഇന്നു കടം വാങ്ങിക്കുന്നതിനെക്കാൾ കൂടുതൽ തുക പിന്നീടു തിരിച്ചു നൽകാൻ ആളുകൾ സമ്മതിക്കാറുണ്ട്. ഭാവിയിലുണ്ടാകാവുന്ന ആവശ്യങ്ങളുടെ കാഠിന്യം കുറച്ചുകാണാനുള്ള മനുഷ്യന്റെ ജന്മവാസനയാണ് രണ്ടാമത്തെ അടിസ്ഥാന കാരണം. ഭാവിയെക്കുറിച്ചു ചിന്തിക്കുമ്പോൾ വന്നുപോകുന്ന യുക്തിഹീനതയും മനസ്സിന്റെ ഉറപ്പില്ലായ്മയും കണക്കുകൂട്ടലിലുണ്ടാകുന്ന പിശകുകളും ഭാവിയുടെ അനിശ്ചിതത്വവുമെല്ലാം ഏറിയോ കുറഞ്ഞോ ഇതിൽ പങ്കുവഹിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ കാരണത്താൽ ഇന്നു വാങ്ങുന്ന തുകയേക്കാൾ കൂടുതലായ ഒരു തുക പകരം പിന്നീടൊരിക്കൽ തിരിച്ചു നല്കുമെന്ന് സമ്മതിക്കുന്നതിനു മനുഷ്യർ സന്നദ്ധരാവുന്നു.

ഇന്നു പെരുമാറാൻ കിട്ടുന്ന സാധനങ്ങൾക്ക് പിന്നീടു കിട്ടുന്ന സാധനങ്ങളെക്കാൾ സാങ്കേതിക മേന്മയുണ്ടെന്നുള്ളതാണ് മൂന്നാമത്തെ കാരണം. ഇന്നു കൂടുതൽ സാധനങ്ങൾ കൈവശം വന്നുചേർന്നാൽ അവയെ കൂടുതൽ കാലദൈർഘ്യമുള്ള അക്കാരണത്താൽത്തന്നെ ഉല്പാദനക്ഷമമായ ഉല്പാദനപ്രക്രിയകൾക്കു വേണ്ടി വിനിയോഗിക്കാൻ കഴിയും. ഇന്നു കൂടുതൽ മത്സ്യം കിട്ടുന്ന ഒരു മുക്കുവനു് ആ മത്സ്യം കഴിച്ചുകൊണ്ട്, ഒരു വല നെയ്യുന്നതിലേർപ്പെടാം. പിന്നീടു കൂടുതൽ മത്സ്യം പിടിക്കുന്നതിനു് ഈ വല സഹായകമാവും. ഇതിൽ നിന്നു് ഇന്നു കിട്ടുന്ന സൗകര്യങ്ങൾക്കു പകരം പിന്നീടൊരിക്കൽ അവയുടെ ഇന്നത്തെ വിലയിൽ കൂടുതൽ നൽകുന്നതിനാളുകൾ തയ്യാറാവുന്നതാണെന്നു തെളിയുന്നു. മൂന്നാമതായി പറഞ്ഞ കാരണം, മറ്റു രണ്ടെണ്ണത്തിൽ നിന്നു തികച്ചും വിഭിന്നവും സ്വതന്ത്രവുമായ ഒന്നാണെന്നു ബോം ബാവെക്കു കരുതി. ആദ്യത്തെ രണ്ടെണ്ണം ആത്മനിഷ്ഠവും മനശ്ശാസ്ത്രപരവുമാണു്; എന്നാൽ മൂന്നാമത്തേതു് വസ്തുനിഷ്ഠവും സാങ്കേതികവുമത്രേ. ഭാവിയിൽ തിരിച്ചുകൊടുക്കാമെന്ന കരാറിൽ ഇന്നു കടം വാങ്ങുന്നതുകൊണ്ടാണു് പലിശയുടെ പ്രശ്നമുദിക്കുന്നതു്. പലിശയെന്നതു് ഇന്നു ലഭ്യമാവുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു ഭാവിയിൽ കിട്ടാവുന്ന സാധനങ്ങളെക്കാൾ കൂടുതലായി കല്പിക്കപ്പെടുന്ന പ്രീയമാണു്.

മേല്പറഞ്ഞ മൂന്നടിസ്ഥാനകാരണങ്ങളുടെ ഫലമായി പലിശനിരക്കെങ്ങനെ നിർണയിക്കപ്പെടുന്നു വെന്നു് ബാവെർക്കു് പിന്നീടു പരിശോധിക്കുന്നു. സമൂഹത്തെ ഒന്നാകെ എടുത്തുകൊണ്ടുള്ളതാണു് ഈ പരിശോധന. ആദ്യമായി അധ്വാനക്കമ്പോളത്തെക്കുറിച്ചാണു പറയുന്നതു്. തൊഴിലാളികൾക്കു് യാതൊരു വസ്തുവകകളുമില്ല എന്നാണു സങ്കല്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്. അധ്വാനശക്തി മാത്രമാണവരുടെ കൈമുതൽ. ചെലവിനുള്ള വക തരുന്നവർക്കു വേണ്ടി തങ്ങളുടെ പ്രയത്നം വില്പാൻ അവർ തയ്യാറാണു്. ഇതിന്റെ മറുവശത്തു നിലയുറപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന മുതലാളിമാർ. ഇവരുടെ കൈവശം ഇപ്പോഴുപയോഗിക്കാൻകൊള്ളാവുന്ന സാധനങ്ങളുണ്ടു്. ഇവരുടെ ആവശ്യം ഇന്നത്തെ സാധനങ്ങൾക്കു പകരം ഭാവിയിൽ സാധനങ്ങൾ കിട്ടുകയെന്നുള്ളതാണു്. ഭാവിയിൽ സാധനങ്ങൾ കിട്ടുന്നതിനു് ഇന്നത്തെ സാധനങ്ങൾ കൊടുത്തു് തൊഴിലാളികളെക്കൊണ്ടു് ഉല്പാദനജോലികൾ ചെയ്യിക്കുകയെന്നതാണു മാർഗം. കൂടുതൽ മുതൽ കൈവശമുണ്ടെങ്കിൽ കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെട്ടതും ദീർഘവുമായ ഉല്പാദനരീതികൾ സ്വീകരിക്കാൻ കഴിയും. ഉല്പാദനകാലത്തിന്റെ ദൈർഘ്യം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു് പലിശനിരക്കിനെ ആശ്രയിച്ചായിരിക്കും. പലിശനിരക്കു് ഇന്നത്തെ സാധനങ്ങൾക്കു് പില്ക്കാലത്തുണ്ടാകുന്ന സാധനങ്ങളെക്കാൾ കൂടുതൽ കല്പിക്കപ്പെടുന്ന പ്രിയത്തിനു് ഒപ്പമായിരിക്കുന്നതാണു്.

ബോം ബാവെർക്കിന്റെ പലിശസിദ്ധാന്തത്തെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമകാലീനരായിരുന്ന എല്ലാ പ്രധാനപ്പെട്ട ധനശാസ്ത്രജ്ഞരും വിമർശിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം അവരുടെ ജിജ്ഞാസയെയും ഔത്സുക്യത്തെയും ആളിക്കത്തിക്കാനുപകരിച്ചു. മാത്രമല്ല, മനഃശാസ്ത്രപരമായ കാരണങ്ങളും സാങ്കേതികമായ ഭൗതികകാരണങ്ങളും ഏറ്റവുമുട്ടുന്നതിൽ നിന്നാണു് പലിശയുടെ ഉല്പത്തിയെന്ന ആശയം അതിന്റെ സാരാംശത്തിൽ എല്ലാവരും അംഗീകരിക്കുന്നതായും കാണുന്നു. മൂലധനത്തെയും പലിശയെയും കുറിച്ചുള്ള ബോം ബാവെർക്കിന്റെ ആശയങ്ങൾ പില്ക്കാലത്തു് ആസ്ട്രിയയിലെ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർക്കു വ്യാപാരചക്രങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള സിദ്ധാന്തങ്ങളാവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിനു സഹായകമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടു്.

4. വിൽഫ്രെദോ പരേത്തോ (1848–1923)

സീമാന്തികവിപ്ലവകാലത്തെ രണ്ടാം തലമുറയിൽപ്പെട്ട പ്രമുഖ ധനശാസ്ത്രപണ്ഡിതരിൽ ഒടുവിലത്തെയാളായിരുന്ന പരേത്തോ. മസ്സീനിക്കു വേണ്ടി വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിച്ചതിനു് ഇറ്റലിയിൽ നിന്നു ഫ്രാൻസിലേക്കു നാടുകടത്തപ്പെട്ട ജെനോവാ സ്വദേശിയായ ഒരു മാന്യന്റെ പുത്രനായി പരേത്തോ പാരീസിൽ ജനിച്ചു. തന്റെ മാതാപിതാക്കൾ ഇറ്റലിയിലേക്കു തിരിച്ചുവന്നതിനു ശേഷം പരേത്തോ എൻജിനീയറിങ്ങ്, കേവലശാസ്ത്രങ്ങൾ, ഗണിതശാസ്ത്രം എന്നിവയിലും ക്ലാസ്സിക്കൽഭാഷകളിലും പഠനം നടത്തി. ടത്തൂർന്നു് അദ്ദേഹം ഇറ്റലിയിലെ റെയിൽവേ കമ്പനിയിൽ ഉയർന്ന

എൻജിനീയറിങ് ഉദ്യോഗങ്ങളും വഹിക്കുകയുണ്ടായി. അതിനു ശേഷം നിലവിലിരുന്ന ഭരണകൂടത്തിനെതിരായി സ്വാതന്ത്ര്യപ്രക്ഷോഭണങ്ങളിലദ്ദേഹം ഏർപ്പെട്ടു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ സ്വതന്ത്രസാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതികളെക്കുറിച്ചുള്ള ശാസ്ത്രീയസിദ്ധാന്തങ്ങളും പഠിക്കുന്നതിലദ്ദേഹം തത്പരനായിത്തീർന്നു. ഗണിതശാസ്ത്രത്തിലും എൻജിനീയറിങ്ങിലും നല്ലപോലെ പ്രാഗത്ഭ്യവും പരിചയവും നേടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ ഗണിതാത്മകമായ ധനശാസ്ത്രത്തോടു് അദ്ദേഹം പ്രത്യേകം താത്പര്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചു. കോർണോ, വാൽറാസ് എന്നീ ഫ്രഞ്ചുശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ ഗണിത–ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും അദ്ദേഹത്തെ പ്രത്യേകം ആകർഷിച്ചതിൽ അത്ഭുതമില്ല. പാന്തലിയോണി എന്ന ഇറ്റാലിയൻ ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ പ്രോത്സാഹനവും സഹായവും പരേത്തോയുടെ ശ്രമങ്ങൾക്കു കരുത്തു നല്കി. രാഷ്ട്രീയമായ അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളുടെ ഫലമായി സ്വിറ്റ്സർലണ്ടിലേക്കു കടക്കണമെന്നാലോചിച്ചു കഴിയുമ്പോഴാണു് വാൽറാസുമായി പരിചയപ്പെടാനിടയായതു്. വാൽറാസിനു ശേഷം ലാവ്സേൻ സർവകലാശാലയിലെ ധനശാസ്ത്രാചാര്യപദം പരേത്തോവിനു ലഭിക്കുന്നതിനു ഈ പരിചയം വഴിതെളിച്ചു. 1893 ലാണു് ഇതുണ്ടായതു്. അല്പകാലത്തെ ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിനു ശേഷം ഈ ഉന്നതപദവി ലഭിച്ചതിൽ നിന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഴിവുകളുടെ ഒരേകദേശരൂപം ഊഹിക്കാവുന്നതാണു്. 1893 നു ശേഷം ഉദ്ദേശം രണ്ടു ദശാബ്ദക്കാലം പരേത്തോ കേവലധനശാസ്ത്രപഠനത്തിൽ മുഴുകിക്കഴിഞ്ഞു.

കൂർ ദ് ഇക്കണോമിക് പൊലിത്തീക് (Cours d' Economic Politique, 1896–1897), മനുവേൽ ദ് ഇക്കണോമിയാ പൊലിത്തിക്കാ (Manuale d' Economia Politica, 1906) എന്നീ കൃതികളും ഈ കാലഘട്ടത്തിലാണു പുറത്തുവന്നതു്. സർവകലാശാലയിൽ നിന്നു വിരമിച്ചതിനു ശേഷം തൃത്താതോ ദെ സോഷ്യോളജിയാ ജനറാൽ (Trattato de Sociologia generale) എന്ന ഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. മനസ്സും സമൂഹവും (Mind and Society, 1916) എന്നാണിതിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് തർജ്ജമയ്ക്കു കൊടുത്ത പേരു്. ഒടുവിൽപ്പുറത്ത ഈ കൃതിയോടു കൂടി പരേത്തോവിന്റെ ശുദ്ധ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പരിമിതമായ പരിധികളെ അതിലംഘിച്ചു് പൊതുസാമൂഹികശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിശാലമേഖലകളിലേക്കു വ്യാപിക്കുന്നതായി കാണാം. മരിക്കുന്നതിനു് ഏതാനും മാസങ്ങൾക്കു മുൻപു് മുസ്സോളിനിയുടെ ഭരണകൂടം പരേത്തോവിനെ ഇറ്റലിയിലെ പരമാധികാരസഭയിലെ ഒരംഗമായി അംഗീകരിച്ചു. അദ്ദേഹം സ്വേച്ഛാഭരണത്തിനനുകൂലിയായിത്തീർന്നുവെന്നു് ഇതിനർത്ഥമില്ല. തന്റെ അന്ത്യദിനങ്ങളിലദ്ദേഹം എഴുതിയ ഒരു പത്രലേഖനത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ ഇതു വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടു്. മുസ്സോളിനിഭരണകൂടത്തെ അഞ്ചു കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യരുതെന്നു വിലക്കിയിരിക്കുകയാണീലേഖനത്തിലദ്ദേഹം. യുദ്ധം പോലെയുള്ള സാഹസങ്ങൾ, അഭിപ്രായസ്വാതന്ത്ര്യധ്വംസനം, ശിക്ഷയുടെ തുല്യമായ നികുതിചുമത്തൽ, മതനേതൃത്വവുമായുള്ള ചങ്ങാത്തം, സർവകലാശാലകളിലെ അധ്യാപന

സ്വാതന്ത്ര്യത്തിൽ ഏതെങ്കിലും വിധത്തിലുള്ള കൈകടത്തൽ—ഇവയാണ് അഞ്ചു കാര്യങ്ങൾ.

1896 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'കോഴ്സ്' എന്ന ആദ്യഗ്രന്ഥത്തിൽ വാൽറാസ്, എഡ്ജ്വർത്ത്, ഫിഷർ തുടങ്ങിയവരുടെ കൃതികളുടെ സാരാംശങ്ങൾ സമർഥമായവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നല്ലാതെ കേവലസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ പരേത്തോ അല്പമെങ്കിലും മുന്നോട്ടുപോയിട്ടുള്ളതായിക്കാണുന്നില്ല. നിരവധി സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളെ, പല രാജ്യങ്ങളിലെയും സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളുടെ സഹായത്തോടു കൂടി അദ്ദേഹം പരിശോധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട രണ്ടെണ്ണം മാത്രം ഇവിടെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാം.

പരേത്തോനിയമം

പല രാജ്യങ്ങളുടെയും സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകൾ ശ്രദ്ധാപൂർവം പഠിച്ചതിന്റെ ഫലമായി പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർധത്തിൽ ഈ രാജ്യങ്ങളിലെല്ലാം ദേശീയവരുമാനം ഏറെക്കുറെ ഒരേ അനുപാതക്രമത്തിലാണ് സമൂഹത്തിലെ വിവിധ വരുമാനവിഭാഗങ്ങൾക്കിടയിൽ വിതരണം ചെയ്യപ്പെടുന്നതെന്ന് പരേത്തോ കണ്ടെത്തി. ഇതിനൊരു ധനശാസ്ത്രപ്രമാണത്തിന്റെ വിലയൊന്നും അദ്ദഹം കല്പിച്ചില്ലെങ്കിലും 'പരേത്തോനിയമം' (Pareto's law) എന്ന പേരിലാണ് ഇന്നിതറിയപ്പെടുന്നതു്. ഈ നിയമത്തിന്റെ സാധുതയെന്തായിരുന്നാലും അത്യധികം ദുഷ്കരമായൊരു ധനമിതികാഭ്യാസമാണ് ഈ പഠനത്തിൽ പരേത്തോ നടത്തിയതെന്നു സമ്മതിച്ചേ തീരൂ.

വ്യാപാരപ്രതിസന്ധികൾ

1880 നും 1910 നുമിടയ്ക്ക് വ്യാപാരചക്രങ്ങളെക്കുറിച്ച് പ്രസിദ്ധരായ സാമ്പത്തികശാസ്ത്രജ്ഞർ അപൂർവമായേ ചർച്ച ചെയ്തിട്ടുള്ള. പരേത്തോയുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ ഇക്കാരണം കൊണ്ടുതന്നെ സവിശേഷശ്രദ്ധയർഹിക്കുന്നുണ്ട്. ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥിതിയുടെ മൊത്തത്തിലുള്ള ചലനാത്മകസ്വഭാവമാണ് വ്യാപാരപ്രതിസന്ധികൾക്കു കാരണമെന്ന് അദ്ദേഹം കരുതി. വ്യാപാരപ്രതിസന്ധികൾ വെറും യാദൃച്ഛികസംഭവങ്ങളായി തള്ളിക്കളയാൻ അദ്ദേഹം തയ്യാറായില്ല. ഒരു സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയുടെ പ്രയാണം സമനിരപ്പിലൂടെയല്ല, കയറ്റങ്ങളിലും ഇറക്കങ്ങളിലും കൂടി മാറി മാറിയാണ്. തിരകളുടെ പുറത്തു കൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന ഒരു വഞ്ചിയുടെ ഗതിയോടു് ഇതിനെ സാമ്യപ്പെടുത്താം. വ്യാപാരത്തിന്റെ വളർച്ച തളർച്ചയിലേക്കും; തളർച്ച വളർച്ചയിലേക്കും ക്രമാനുഗതമായി സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയെ നയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. സാമ്പത്തികസാഹചര്യങ്ങളിൽ വരുന്ന മാറ്റങ്ങളാണ് ഈ തരംഗഗതിയുടെ അടിസ്ഥാനകാരണമെങ്കിലും മനശ്ശാസ്ത്രപരമായ ഘടകങ്ങളും ഇവയ്ക്കു പിന്നിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. മാറി മാറി വരുന്ന ശുഭാപ്തിവിശ്വാസത്തിന്റെയും അശുഭാപ്തിവിശ്വാസത്തിന്റെയും വേലിയേറ്റങ്ങളെ, ഭൗതികസാമ്പത്തികസാഹചര്യങ്ങളിൽ വരുന്ന ഏറ്റക്കുറവുകളുമായി കൂട്ടിയിണക്കുന്നതിനും പരേത്തോ

ശ്രമിക്കുന്നു. പണസംബന്ധമായും മറ്റുമുള്ള സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളെ അദ്ദേഹം തന്റെ പഠനത്തിനു നിർലോഭമായുപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. സാമ്പത്തിക രംഗത്തെ ഈ ചക്രഗതി നിയന്ത്രിക്കാൻ കഴിയുമെന്നു വന്നാൽത്തന്നെയും അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നതു് അനാശാസ്യമായിരിക്കുകയില്ലേ എന്നദ്ദേഹം സംശയിക്കുന്നു.

ഉപഭോഗസിദ്ധാന്തം

ഉപഭോക്താക്കളുടെ പെരുമാറ്റത്തെ സംബന്ധിച്ച അപഗ്രഥനമാണു് പരേത്തോ കേവലധനശാസ്ത്രത്തിനു നൽകിയ ഏറ്റവും വലിയ സംഭാവനയെന്നു കരുതുന്നവരുണ്ടു്. ഇതത്ര ശരിയല്ല. ഒഫെലിമിത്തെ (Ophelimitē) എന്നൊരു പുതിയ പദം ധനശാസ്ത്രത്തിലവതരിപ്പിച്ചുവെന്നതു മാത്രമാണു് 'കോഴ്സു്' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽക്കാണുന്ന പുതുമ. ഉപയുക്തത (Utility) യെന്ന പദത്തിന്റെ ഒരു നിർവികാരരൂപമായിട്ടാണു് അദ്ദേഹം ഒഫെലിമിത്തെ അവതരിപ്പിക്കുന്നതു്. ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതു കൊണ്ടു്, ബെന്താമിന്റെ ഉപയുക്തതാവാദത്തിന്റെ പിടിയിൽ നിന്നു മൂല്യസിദ്ധാന്തത്തെ മോചിപ്പിക്കാമെന്നു പരേത്തോ കരുതി. ഒരു വസ്തു ഉപഭോക്താവിൽ ആഗ്രഹം ജനിപ്പിക്കുന്നതു് എന്തുകൊണ്ടാണോ അതിനാണു് ഒഫെലിമിത്തെ എന്നദ്ദേഹം പേരിട്ടിരിക്കുന്നതു്. ആ വസ്തു ഉപഭോക്താവിനു ഗുണമാണോ ദോഷമാണോ വരുത്തിവെയ്ക്കുക എന്ന കാര്യം ഇവിടെ പ്രശ്നമല്ല. ഈ പുതിയ പ്രയോഗം കൊണ്ടു ധനശാസ്ത്രത്തിനു് വലിയ മെച്ചമൊന്നുമുണ്ടാകാനില്ല. തന്മൂലം ഇതിനു ധനശാസ്ത്രജ്ഞരിൽ നിന്നു വലിയ സ്വീകരണമൊന്നും ലഭിച്ചതുമില്ല. യൂട്ടിലിറ്റി (Utility)എന്ന പദം ധനശാസ്ത്രചർച്ചകളിൽ ഇന്നും അതിന്റെ സ്ഥാനം അഭംഗുരമായി തുടരുകയാണു്.

ഇർവിങ്ങ് ഫിഷർ 1892—ൽ എത്തിച്ചേർന്ന നിഗമനങ്ങളിൽ നിന്നു് മാനുവൽ (Manuale) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലെ പ്രതിപാദനംപോലും വളരെ മുമ്പോട്ടു പോയിട്ടില്ല. എഡ്ജ്വർത്തു് 1881-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ഗണിതാത്മകമനോ വ്യാപാരം എന്ന കൃതിയിലെ ചില സൂചനകളിൽ നിന്നാണു് പരേത്തോ തന്റെ അപഗ്രഥനം ആരംഭിക്കുന്നതു്. ഒരു സാധനത്തിന്റെ ഉപയുക്തത ആ സാധനത്തെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന സങ്കല്പനയിലൊതുങ്ങിനില്ക്കുന്നു മൂല്യാപഗ്രഥനമെന്നാണു് എഡ്ജ്വർത്തു് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതു്. ആ സാധനത്തിനു പകരം ഉപയോഗിക്കാവുന്ന സാധനങ്ങളും അതുപോലെതന്നെ ആ സാധനത്തിനോടു ചേർത്തു് ഉപയോഗിക്കുന്ന സാധനങ്ങളും എത്രത്തോളം ലഭ്യമാണെന്ന കാര്യങ്ങളും കൂടി ആ സാധനത്തിന്റെ മൂല്യത്തെ ബാധിക്കും. 'മാനവലെ' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ തന്റെ മൂല്യസിദ്ധാന്തമെത്രത്തോളം വ്യാപകമാക്കാമോ അത്രത്തോളം വ്യാപകമാക്കണം എന്നു തന്നെ ആയിരുന്നു പരേത്തോവിന്റെ ആഗ്രഹം. പകരം ഉപയോഗിക്കുന്ന സാധനങ്ങളെയും ചേർത്തുപയോഗിക്കേണ്ട സാധനങ്ങളെയും പറഞ്ഞു പ്രതിപാദിക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിലെല്ലാം 'ഒഫെലിനിത്തെ' എന്ന പദം തന്നെ പരേത്തോ ഉപയോഗിക്കുന്നു. A, B എന്നീ രണ്ടു സാധനങ്ങളുണ്ടെന്നു വെയ്ക്കുക. A യ്ക്കു പകരം B യോ, B യ്ക്കു പകരം A യോ ഉപയോഗിക്കാം. രണ്ടിൽ നിന്നും കിട്ടുന്ന 'ഒഫെലിനിത്തെ' ഒന്നു തന്നെ

യാണു്. ഈ സ്ഥിതിയിൽ B എന്ന സാധനം കൂടുതൽ കിട്ടാനുള്ള സൗകര്യമുണ്ടായാൽ A യുടെ മൂല്യം കുറയും. ഉപയുക്തതാവാദത്തിന്റെ പിടിയിൽ നിന്നു മോചനം നേടുന്നതിനുള്ള വ്യഗ്രതയുണ്ടായിട്ടും പരേത്തോ ചിലയിടങ്ങളിൽ സന്തോഷത്തെയും വേദനയെയും കുറിച്ചു പറഞ്ഞുപോകുന്നുണ്ടു്. ''ഒരുകൂട്ടം സാധനങ്ങളിൽ നിന്നു് ഒരാൾക്കു ലഭിക്കുന്ന സന്തോഷം, മറ്റൊരു കൂട്ടം സാധനങ്ങളിൽ നിന്നു് ലഭിക്കുന്ന സന്തോഷത്തെക്കാൾ കൂടുതലാണോ കുറവാണോ എന്നയാൾക്കറിയാം'' എന്നു പരേത്തോ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ കിട്ടുന്ന സന്തോഷത്തിന്റെ തുകകളെ കൂടുതൽകുറവനുസരിച്ചു് ഒന്നു്, രണ്ടു്....എന്നിങ്ങനെ അക്കമിട്ടു പറയാനുമയാൾക്കു കഴിയുമെന്നാണു് സങ്കല്പന. ഇതിനു തുകകൾ കൃത്യമായറിയേണ്ടതില്ല; ഏതു കൂടുതൽ, ഏതു കുറവു് എന്നു മാത്രം അറിഞ്ഞാൽ മതി.

A, B, C എന്നിങ്ങനെ പല സാധനങ്ങൾ ഒരാൾ വാങ്ങുന്നുണ്ടാവും. ഓരോന്നും എത്രവീതം വാങ്ങുമെന്നുള്ളതു് അയാളുടെ വരുമാനത്തെയും സാധനങ്ങളുടെ വിലകളെയും അയാളുടെ ആവശ്യങ്ങളെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. വരുമാനത്തിൽ മാറ്റം വന്നാൽ ഈ സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിൽ വ്യത്യാസങ്ങൾ വരും. ഈ വ്യത്യാസങ്ങൾ രണ്ടു കാരണങ്ങളാലാണുണ്ടാകുന്നതെന്നു് പരേത്തോ വ്യക്തമാക്കി. വരുമാനം കൂടിയെന്നിരിക്കട്ടെ. മുൻപു വാങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്ന സാധനങ്ങളെല്ലാം കുറേക്കൂടി വാങ്ങണമെന്നായിരിക്കും കൂടുതൽ വരുമാനമുണ്ടാകുമ്പോൾ ആദ്യമായിത്തോന്നുന്നതു്; പക്ഷേ ഉടനേ തന്നെ മനസ്സിലാകും, എല്ലാ സാധനങ്ങളും ഒരേ തോതിൽ കൂടുതൽ വാങ്ങേണ്ട ആവശ്യമില്ലെന്നു്. അതിനു പകരം, ചില സാധനങ്ങൾ വളരെക്കൂടുതൽ വാങ്ങുകയും, മറ്റു ചിലതു് അല്പംമാത്രം കൂടുതൽ വാങ്ങുകയും, പിന്നെച്ചിലതു് ഒട്ടുംതന്നെ കൂടുതൽ വാങ്ങാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണു കൂടുതൽ പ്രയോജനകരമെന്നു് തോന്നിക്കൂടായ്കയില്ല. ഇങ്ങനെ രണ്ടു വിധത്തിലുള്ള പ്രേരണാശക്തികളുടെയും ഫലമായി, മുൻപു വാങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്ന അനുപാതങ്ങളിൽ നിന്നു വ്യത്യസ്തമായി A_1, B_1, C_1 ... എന്ന പുതിയ അനുപാതങ്ങളിൽ സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിനു് അയാളൊരുമ്പെടുന്നു. വരുമാനപ്രഭാവം എന്നും പ്രതിസ്ഥാപനപ്രഭാവം എന്നുമാണു് ഇവ യഥാക്രമം അറിയപ്പെടുന്നതു്.

ഉല്പാദനസിദ്ധാന്തം

ഉപഭോഗസിദ്ധാന്തത്തിലെ പോരായ്മകൾ നികത്തുന്നതിനു നടത്തിയതുപോലെയുള്ള ശ്രമങ്ങൾ പരേത്തോ ഉല്പാദനസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും നടത്തി. ഉല്പാദനോപാധികളുടെ ചേരുവ ഇഷ്ടംപോലെ മാറ്റാൻ കഴിയുമെന്ന ധാരണയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാസിദ്ധാന്തം ഉല്പാദനത്തെ സംബന്ധിച്ച ഒരു പൊതുസിദ്ധാന്തമായി സ്വീകരിക്കാവുന്നതല്ലെന്നു പരേത്തോ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ചില ഉല്പാദനപ്രക്രിയകളിൽ ഉല്പാദനഘടകങ്ങൾ നിശ്ചിത അനുപാതങ്ങളിൽ മാത്രമേ സംയോജിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കൂ! ഒരു പൊ

തുസിദ്ധാന്തമുണ്ടാക്കുമ്പോഴും രണ്ടു വിധത്തിലുള്ള ഉല്പാദനയോഗങ്ങളും അതിലുൾപ്പെട്ടിരിക്കണമെന്നു് പരേത്തോവിനു നിർബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു.

ക്രയാധിപത്യം അഥവാ കുത്തക

വാൽറാസിന്റെ ശുദ്ധധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും പൂർണമത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥിതിയെ ആസ്പദമാക്കി മാത്രം ഉള്ളവയായിരുന്നു. ധനശാസ്ത്രോപഗ്രഥനത്തെ ഇപ്രകാരം പരിമിതപ്പെടുത്തുന്നതു ശരിയല്ലെന്നായിരുന്നു പരേത്തോവിന്റെ പക്ഷം. പൂർണക്രയാധിപത്യം, ഉല്പന്നഭേദീകരണം, ഭാഗികക്രയാധിപത്യം എന്നീ സ്ഥിതിവിശേഷങ്ങളെല്ലാം അപഗ്രഥനത്തിന്റെ പരിധിയിൽ കൊണ്ടുവരണമെന്നു് അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചു. ഈ ആഗ്രഹം പൂർണമായി നിറവേറ്റുവാനദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. എങ്കിലും വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട ചില സൂചനകളും നൽകാനദ്ദേഹത്തിനു സാധിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

മൂന്നു വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട സ്ഥിതിവിശേഷങ്ങളെപ്പറ്റി പരേത്തോ പ്രത്യേകമെടുത്തു പറയുന്നു. ഒന്നാമത്തെ ഇനത്തിൽപ്പെട്ട സ്ഥിതിവിശേഷം പൂർണമത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു കമ്പോളത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു ഉല്പാദനശാലയുടെതും; രണ്ടാമത്തെതു്, പൂർണക്രയാധിപത്യമുള്ള ഒരുല്പാദനശാലയുടെതും; മൂന്നാമത്തേതു്, സമൂഹവൽകൃതമായ ഒരു ക്രയാധിപത്യസ്ഥാപനത്തിന്റെതുമാണു്. ഇതിൽ ഒന്നാമത്തെ ഉല്പാദനശാലയ്ക്കു് അതിന്റെ പ്രവർത്തനം കൊണ്ടു് കമ്പോള വിലകളെ ഒട്ടുംതന്നെ സ്വാധീനിക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. കമ്പോളത്തിലെ വിലകൾക്കനുസൃതമായി, അതിന്റെ ഉല്പാദനം പൊരുത്തപ്പെടുത്തുകയെന്നതു മാത്രമായിരിക്കും അതിനു ചെയ്യാൻ കഴിയുക. രണ്ടാമത്തെ ഇനത്തിൽപ്പെട്ട സ്വകാര്യ ക്രയാധിപതിക്കു് തന്റെ ഉല്പന്നങ്ങളുടെ വിലകൾ സ്വേച്ഛപോലെ നിശ്ചയിക്കാനുള്ള സൗകര്യം കിട്ടുന്നു. പരേത്തോ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച മാർഗത്തിൽ കൂടുതൽ പുരോഗതിയുണ്ടാകാൻ ധനശാസ്ത്രത്തിനു് വീണ്ടും കാൽ നൂറ്റാണ്ടുകാലം കാത്തിരിക്കേണ്ടിവന്നു. പൂർണ മത്സരാധിഷ്ഠിതസമ്പ്രദായത്തിനും പൂർണക്രയാധിപത്യത്തിനുമിടയ്ക്കുള്ള പല തോതിൽപ്പെട്ട അപൂർണക്രയാധിപത്യത്തെയും ക്രയാധിപത്യാത്മകമത്സരത്തെയും കുറിച്ചു്, പരേത്തോ അല്പം ചില സൂചനകളേ നൽകിയിരുന്നുള്ളൂ. ഈ കമ്പോളസ്ഥിതിവിശേഷങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യപാദത്തോടടുപ്പിച്ചു് വിലപ്പെട്ട അനേകം നൂതനസിദ്ധാന്തങ്ങളാവിഷ്കരിക്കുകയുണ്ടായി.

സ്ഥിതികവും ഗതികവും

കേവലധനശാസ്ത്രത്തെ മൂന്നു ഭാഗങ്ങളായിത്തിരിക്കാമെന്നു പരേത്തോ ഒരു കാലത്തു വിചാരിച്ചിരുന്നു. സ്ഥിതമായ ഒരു ഭാഗം; ഒന്നിനെത്തുടർന്നു് ഒന്നായിവരുന്ന സന്തുലിതസ്ഥിതികളെക്കുറിച്ചു വിസ്തരിക്കുന്ന രണ്ടാമതൊരു ഭാഗം; സാമ്പത്തികപ്രതിഭാസങ്ങളുടെ പ്രയാണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള മൂന്നാമത്തെ ഭാഗം. എന്നാൽ ഈ വിഭജനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലല്ല അദ്ദേഹം തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളാവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ളതു്. മാത്രമല്ല, ഈ മൂന്നുഭാഗങ്ങളും കൊണ്ടു്

അദ്ദേഹം ഉദ്ദേശിക്കുന്നതെന്താണെന്ന വ്യക്തവുമല്ല. രണ്ടാമത്തെ ഇനം താരതമ്യാത്മകമായ സ്ഥിതാപഗ്രഥനമെന്നു് ഇപ്പോഴും അറിയപ്പെടുന്ന രീതിയെയായിരിക്കണം സൂചിപ്പിക്കുന്നതെന്നു ഷുംപീറർ കരുതുന്നു. മൂന്നാമത്തെ ഇനമാകട്ടെ അപഗ്രഥനാത്മകവും ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവുമായ ചലനാത്മകരീതികളുടെ സങ്കരവും. ചലനാത്മകതയെക്കുറിച്ചു പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും പരേത്തോവിന്റെ അപഗ്രഥനം മുഴുവനും സ്ഥിതരീതിയിലുള്ളതാണു്.

ക്ഷേമധനശാസ്ത്രം

'കോഴ്സു്', 'മാനുവലെ' എന്നീ കൃതികളിൽ പരേത്തോ പൂർണമത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥിതിയാണു് പരമാവധി സംതൃപ്തി നൽകുന്നതിനു പറ്റിയതെന്ന വിശ്വാസം പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്താണു് ഒരു സമൂഹത്തിന്റെ പരമാവധി സംതൃപ്തി? ഈ സ്ഥിതി എങ്ങനെ നിർവചിക്കാം? പരേത്തോയുടെ മറുപടി ഏതാണ്ടിങ്ങനെ സംഗ്രഹിക്കാം. ''ഒരു സമൂഹത്തിൽപ്പെട്ട വ്യക്തികൾക്കെല്ലാം ആ സമൂഹത്തിലെ വരുമാനത്തിന്റെ ഒരു പങ്കു ലഭിക്കുന്നുണ്ടാവും. മൊത്തം വരുമാനം എല്ലാപേർക്കുമായി പങ്കുവെയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ഏർപ്പാടുകൾ ഏതു സമൂഹത്തിലുമുണ്ടായിരിക്കുമല്ലോ. ഇത്തരം ഏർപ്പാടുകളനുസരിച്ചു് സമൂഹത്തിൽ ഓരോരുത്തർക്കും കിട്ടിയിട്ടുള്ള വരുമാനവീതം, സമൂഹത്തിന്റെ മൊത്തം സംതൃപ്തി അഥവാ ക്ഷേമം പരമാവധിയാക്കുന്നതിനിടയാക്കിയിട്ടുണ്ടോ എന്നാണു് പരിശോധിക്കേണ്ടതു്. ഇതിനൊരു മാർഗമേയുള്ളൂ. നിലവിലുള്ള സ്ഥിതിയിൽ നിന്നു് (ഇതു് ഏതു സ്ഥിതിയുമാകാം) ഒരു ചെറിയ മാറ്റം വരുത്തുക. ഇതിന്റെ ഫലമായി എല്ലാപേരുടെയും ക്ഷേമം വർധിക്കുന്നുവെങ്കിൽ, മൊത്തം ക്ഷേമം വർധിച്ചുവെന്നു പറയാം. കുറേപ്പേരുടെ നില നന്നാവുകയും മറ്റു കുറേപ്പേരുടേതു് മോശമാവുകയും ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ മൊത്തം ക്ഷേമം കുറഞ്ഞുവെന്നോ കൂടിയെന്നോ പറയാൻ സാധിക്കാതെ വരും. അതു കൊണ്ടു്, ഒരു സമൂഹത്തിലുള്ള എല്ലാപേരുടെയും നില ഒരുമിച്ചു നന്നാക്കാനോ ഒരുമിച്ചു മോശമാക്കാനോ ഒരു ചെറിയ വ്യതിയാനം കൊണ്ടു സാധിക്കാത്ത ഒരവസ്ഥയുണ്ടു് ആ സമൂഹത്തിലെ പരമാവധി സംതൃപ്തി, അഥവാ പരമാവധി ക്ഷേമം എന്നു നിർവചനം നല്ലാം.'' പരേത്തോവിന്റെ നിർവചനത്തിൽ ഒരു പോരായ്മയുള്ളതു്, പല അവസ്ഥകളും ഈ നിർവചനത്തിന്റെ പരിധിക്കുള്ളിൽ വരുമെന്നതാണു്.

സോഷ്യലിസത്തോടു് പരേത്തോവിനു വലിയ മമതയുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്തൊക്കെ ദൂഷ്യങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥിതിയോടായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിനു് പ്രതിപത്തി. എങ്കിലും, സോഷ്യലിസം സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞാലുടൻ അവിടെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു പ്രസക്തിയില്ലാതെ വരുമെന്നും 'കീഴും കീഴക്കും' തിരിയാത്ത ഒരു അവസ്ഥയിൽപ്പെട്ടു പോകുമെന്നുമുള്ള വാദഗതികളോടു് അദ്ദേഹം യോജിച്ചില്ല. മാത്രമല്ല, പൊതുക്ഷേമം പരമാവധിയാക്കുന്നതിനു് ഒരു സോഷ്യലിസ്റ്റുവ്യവസ്ഥിതിക്കു കുറേക്കൂടി സാധ്യതകളുണ്ടെന്നു അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും ചെയ്തു.

സാമൂഹികശാസ്ത്രത്തിലുള്ള പരേത്തോവിന്റെ അവഗാഹം മുഴുവൻ പ്രകടിപ്പിച്ചു കാണുന്നതു് 1916 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'ത്രത്താദോ ദെ സോഷ്യോളജി' യനറൽ എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലാണു്. മാർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ അദ്ദേഹം പാടേ തിരസ്കരിച്ചു. ഒരു വൻപിച്ച വർഗസമരം കഴിഞ്ഞാലുടൻ, വർഗരഹിതമായ, സംഘട്ടനങ്ങളില്ലാത്ത ഒരു സമൂഹം നിലവിൽ വരുമെന്നും, സംസ്ഥാനം ഇല്ലാതായിക്കൊള്ളുമെന്നുള്ള മാർക്സിന്റെ ദിവാസ്വപ്നങ്ങളെ അദ്ദേഹം പുച്ഛിച്ചുതള്ളി. ഒരു സമൂഹത്തിൽ പല തരക്കാരുണ്ടു്. കഴിവു കുറഞ്ഞവരും കൂടിയവരും ശ്രദ്ധന്മാരും കടിലബുദ്ധികളും. ഓരോ കാലത്തും സമൂഹത്തെ ആവേശം കൊള്ളിക്കുകയും വികാരാധീനമാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രസ്ഥാനങ്ങളുണ്ടാകാറുണ്ടു്. മതത്തിന്റെയോ രാഷ്ട്രീയാദർശങ്ങളുടെയോ പുറംചട്ടയണിഞ്ഞു കൊണ്ടാവും അവ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുക. രാഷ്ട്രീയാധികാരമായിരിക്കും ഓരോ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെയും പുറകിലുള്ള ഉദ്ദേശ്യം. ഓരോ കാലത്തും ഇത്തരം പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കു പുറകിൽ വരുന്നതു് ഓരോ വിഭാഗക്കാരായിരിക്കും. ചരിത്രം തന്നെ ഇത്തരം ചെറിയ സാമൂഹികവിഭാഗങ്ങളുടെ ഉയർച്ചത്താഴ്ചകളുടെ കഥയാണു്. കടിലബുദ്ധികളും ശക്തിമാന്മാരും തമ്മിലുണ്ടാകുന്ന മത്സരമാണു് മറെറാരു വശം. ഇതിൽ ഒരു കൂട്ടരെ മറേറക്കൂട്ടർ ഒന്നിടവിട്ടു തോല്പിച്ചു് അധികാരത്തിലെത്തിച്ചേരുന്ന കാഴ്ചയും ചരിത്രം പരിശോധിച്ചാൽക്കാണാം: രസകരങ്ങളായ ഇത്തരം സാമൂഹികസിദ്ധാന്തങ്ങൾ പലതും പരേത്തോ നിരത്തിവെയ്ക്കുന്നുണ്ടു്. 'ചരിത്രം പ്രഭുതപരേണങ്ങളുടെ കഴിമാടമാണു്' എന്ന പരേത്തോയുടെ അഭിപ്രായവും ശ്രദ്ധേയമാണു്.

ചരിത്രാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്രവും അമേരിക്കൻ ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ആദ്യഘട്ടവും

ചരിത്രാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്രം

ചരിത്രവസ്തുതകളും സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളും ധനശാസ്ത്രത്തിനാവശ്യമില്ലെന്നു് ഒരു കാലത്തും ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ആഡം സ്മിത്തും, മാൽത്തൂസും മാർക്സും മാർഷലുമൊക്കെ ചരിത്രവും സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളും തങ്ങളുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളാവിഷ്കരിക്കുന്നതിനു് ധാരാളമായുപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അപ്പോഴും ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിനുള്ള പ്രത്യേകതയെന്താണു്? ചരിത്രവസ്തുതകളും സ്ഥിതിവിവരങ്ങളും ശരിയായി പഠിച്ചതിനു ശേഷം, ആ പഠനങ്ങളിൽ നിന്നു സാമാന്യതത്ത്വങ്ങൾ കണ്ടെത്തി, അവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം വേണം ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുകയെന്നതാണു് ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ സാരം.

1843 നും 1883 നും ഇടയ്ക്കുള്ള കാലഘട്ടത്തിലാണു് ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദം ഏറ്റവും പ്രബലമായ ഒരു ചിന്താഗതിയായി നിലനിന്നതു്. ജർമനിയിലായിരുന്ന ഈ വാദത്തിന്റെ ഏറ്റവും കൂടുതൽ സ്വാധീനശക്തി. ഇംഗ്ലണ്ടിലും മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലും ഇതുപോലെയുള്ള വാദഗതികൾ പൊന്തിവന്നിട്ടില്ലെന്നില്ല. ജർമനിയിൽ ഈ വാദഗതിക്കു കൂടുതലംഗീകാരം ലഭിച്ചതിനു ചില പ്രത്യേക കാരണങ്ങളുണ്ടു്. വ്യാവസായികപുരോഗതിയുടെ മുൻപന്തിയിലെത്തിക്കഴിഞ്ഞ ഇംഗ്ലണ്ടിലാവിർഭവിച്ച ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രം വ്യവസായവൽക്കരണത്തിൽ അക്കാലത്തു വളരെ പിന്നോക്കനിലയിലായിരുന്ന ജർമനിയിലേക്കു പകർത്തുന്നതു അനാശാസ്യമായിരിക്കുമെന്നു അവിടത്തെ ചിന്തകർക്കു തോന്നി. ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തോടുള്ള എതിർപ്പിൽ നിന്നാണു് റൊമാൻറിസിസം എന്ന പ്രസ്ഥാനം ജർമനിയിൽ ഉടലെടുത്തതു്. ഈ തായ്വഴിയിൽ നിന്നു

ണ്ടായ ഒരു ശാഖയായി ജർമനിയിലെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതപ്രസ്ഥാനത്തെ കണക്കാക്കാം. ഫ്രെഡറിക് ലിസ്റ്റിനെപ്പോലെയുള്ളവർ ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മുന്നോടികളും മാർഗദർശികളുമായിരുന്നു. ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്ഥാപകരും വക്താക്കളും സർവകലാശാലാ പ്രൊഫസ്സർമാരായിരുന്നുവെന്നതും ഇതിന്റെ ഒരു പ്രത്യേകതയായി അവശേഷിക്കുന്നു. ഈ പ്രസ്ഥാനം ജർമനിയിൽ എങ്ങനെ വളർന്നുവന്നുവെന്ന പരിശോധിച്ചതിനു ശേഷം മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലെ ഇതേപോലെയുള്ള പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ കഥയിലേക്കു നമുക്കു ശ്രദ്ധ തിരിക്കാം.

ജർമനിയിലെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ കഥ പ്രധാനമായും രണ്ടു കാലഘട്ടങ്ങളിലായി വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്നു. പൂർവഘട്ടമെന്നും ഉത്തരഘട്ടമെന്നും നമുക്കിവയെ വേർതിരിക്കാം.

പൂർവഘട്ടം

ബ്രൂണോ ഹിൽഡ് ബ്രാന്റ്, വിൽഹെം റോഷർ, കാറൽ നൈസ് എന്നിവരാണ് പൂർവഘട്ടത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രാമാണികരായ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദികൾ. ആദം മ്യൂളറെപ്പോലെയുള്ള റൊമാന്റിസിസ്റ്റുകൾ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിനോടു തികഞ്ഞ വിപ്രതിപത്തി പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ വക്താക്കൾക്ക് ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിനോട് കുറേക്കൂടി അനുഭാവം ഉണ്ടായിരുന്നതായിട്ടാണ് കാണുന്നതു്. ഹെഗലിന്റെ തത്വചിന്തയും നിയമശാസ്ത്രത്തിൽ അക്കാലത്തു നിലവിൽ വന്ന ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദവുമായിരുന്ന റോഷറിന്റെയും മറ്റും അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു പിൻബലം നൽകിയ പ്രവണതകൾ.

വിൽഹെം റോഷർ (1817–1894), 1843 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ചരിത്രാത്മകരീതിയനുസരിച്ചുള്ള രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രപ്രസ്താവനകളുടെ അടിസ്ഥാനങ്ങൾ എന്ന ഗ്രന്ഥമാണ് പൂർവഘട്ടത്തിന്റെ തുടക്കം കുറിച്ചതു്. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലും തുടർന്നു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ തന്റെ ഇതര ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും റോഷർ, നിയമശാസ്ത്രത്തിൽ നിലവിൽ വന്ന ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ മാർഗം അവലംബിക്കുന്നു. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരെപ്പോലെ, സ്വതന്ത്ര സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയിൽ റോഷർക്കു വിശ്വാസമായിരുന്നുവെങ്കിലും ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിൽ ചരിത്രാനുഭവങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള അറിവു കൂടി കടത്തിവിടുന്നതിനു് അദ്ദേഹം ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടു്. ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിനു്, പ്രത്യേകിച്ചും റിക്കാർഡോയുടെ ധനശാസ്ത്രത്തിനു്, സാർവലൗകികമായ സാധുത വകവെച്ചു കൊടുക്കുവാൻ റോഷർക്കു വൈമനസ്യമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ധനശാസ്ത്രത്തിൽ കേവലയുക്തിയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള അപഗ്രഥനരീതിക്കു് സ്ഥാനമില്ലെന്നു റോഷർ വാദിച്ചിരുന്നില്ല. കേവലയുക്തിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കണ്ടെത്തുന്ന പ്രമാണങ്ങൾക്കു് വസ്തുതകളുടെ സാമാന്യവല്ക്കരണവുമായി പൊരുത്തമുണ്ടെന്നുറപ്പു വരുത്തേണ്ടതുണ്ടെന്നു് മാത്രമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർബന്ധം.

ബ്രൂണോ ഹിൽഡ് ബ്രാൻറ് (1812–1878)

റോഷറിനുണ്ടായിരുന്നതിനെക്കാളും കൂടുതലെതിർപ്പ്, ഹിൽഡ്ബ്രാൻറിനു് ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തോടുണ്ടായിരുന്നു. സാമ്പത്തികനയങ്ങളും സിദ്ധാന്തങ്ങളുമെന്ന ധനശാസ്ത്രത്തിൻറെ രണ്ടു വ്യത്യസ്ത ഭാഗങ്ങളിൽ, സിദ്ധാന്തങ്ങളിലാണു് ഹിൽഡ് ബ്രാൻറ് താത്പര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചതു്. കാലം കടന്നു പോകുമ്പോഴും മനുഷ്യരാശിക്കു പുതിയ അനുഭവങ്ങളും അറിവുകളുമുണ്ടാകുന്നു; സമൂഹങ്ങളുടെയും പൊതുവേ മനുഷ്യരാശിയുടെയും പുരോഗതിയിൽ നിന്നുള്ള പാഠങ്ങളും ധനശാസ്ത്രം ഉൾക്കൊള്ളേണ്ടതുണ്ടു്; സംസ്കാരങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികചരിത്രം, ചരിത്രത്തിൻറെ മറ്റു മണ്ഡലങ്ങളും എന്നിവയെല്ലാം ഇതിനുവേണ്ടി ഉപയോഗിക്കേണ്ടതാണു്; എന്നിങ്ങനെ പോകുന്നു ഹിൽഡ് ബ്രാൻറിൻറെ അഭിപ്രായങ്ങളും. ഫ്രെഡറിക് ലിസ്റ്റിനെപ്പോലെ സാമ്പത്തികപുരോഗതിയുടെ ചരിത്രത്തെ അദ്ദേഹം പല ഘട്ടങ്ങളായി തിരിച്ചിരിക്കുന്നു. വിനിമയസമ്പ്രദായങ്ങളിൽ വരുന്ന മാറ്റങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണു് ഈ തരംതിരിപ്പു്. സാധനങ്ങളും നേരിട്ടു കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്ന വ്യവസ്ഥിതിയിൽ നിന്നു്, പണം ഉപയോഗിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിലേക്കും, പിന്നീടു വായ്പാസമ്പ്രദായങ്ങളും നിലവിൽ വരുന്ന ഘട്ടത്തിലേക്കും സമൂഹങ്ങളും പുരോഗമിക്കുന്നുവെന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിൻറെ സിദ്ധാന്തം.

കാർൽ നൈസ് (1821–1898)

ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിൻറെ ഏറ്റവും പ്രഗല്ഭനായ വക്താവായിരുന്നു നൈസു്. റോഷറുടെയും ഹിൽഡ് ബ്രാൻറിൻറെയും നിലപാടു് ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തോടു കണക്കിൽക്കവിഞ്ഞ സൗമനസ്യം കാണിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതായിരുന്നുവെന്നു് നൈസ് പരാതിപ്പെട്ടു. ചരിത്രപഠനമല്ലാതെ ധനശാസ്ത്രത്തിൽ വേറെ മാർഗമൊന്നും അവലംബിക്കാനില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം ഖണ്ഡിതമായിപ്രഖ്യാപിച്ചു.

ഉത്തരഘട്ടം

വാസ്തവത്തിൽ ചരിത്രാധിഷ്ഠിത ധനശാസ്ത്രം എന്നൊന്നുണ്ടായതു് സ്മോളറുടെ ശ്രമത്തിലാണെന്നു പറയാം. ഗുസ്താഫ് സ്മോളർ (1838—1917) പുതിയ തലമുറയുടെ നേതാവായിരുന്നു. വാക്കു കൊണ്ടും പ്രവൃത്തി കൊണ്ടും അദ്ദേഹം ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിനു നേതൃത്വം നൽകി. 1870 നോടടുപ്പിച്ചാണു് സ്മോളറുടെ രംഗപ്രവേശം. ധനശാസ്ത്രത്തിനു പൊതുവായ കേവലനിയമങ്ങളും കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനും, സാമ്പത്തികപുരോഗതിയുടെ ഘട്ടങ്ങളും നിർണയിക്കുന്നതിനുമുള്ള ചരിത്രാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്രവാദത്തിൻറെ മുൻ ശ്രമങ്ങളെല്ലാം സ്മോളറുടെ വരവോടെ കുറേക്കാലത്തേക്കെങ്കിലും അവസാനിച്ചു എന്നു പറയാം. ഗവണ്മെൻറുകളും സാമ്പത്തികരംഗത്തു് നടപ്പാക്കേണ്ട പരിഷ്ക്കാരങ്ങളെന്തെല്ലാം; വിവിധ സാമ്പത്തികമേഖലകളുടെയും സാമ്പത്തികവൃത്തികളുടെയും യഥാർഥ സ്ഥിതിയെന്തു്

എന്നിങ്ങനെയുള്ള കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് പഠനങ്ങൾ നടത്തുകയെന്നുള്ളതായി അന്നു മുതൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ ഏറ്റവും പ്രധാനമായ ജോലി. മുൻപൊരു കാലത്തുമുണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത തോതിൽ സാമ്പത്തികസ്ഥിതികളെയും സാമ്പത്തിക പ്രശ്നങ്ങളെയും കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങൾ ജർമനിയിലുണ്ടായിത്തുടങ്ങി. സംഭവങ്ങളെയും വസ്തുതകളെയും കുറിച്ചുള്ള നിരീക്ഷണപഠനങ്ങൾ വളരെ വിലപ്പെട്ടതും കൃത്യവുമായ അനേകം പുതിയ അറിവുകൾ ധനശാസ്ത്രത്തിനു കാഴ്ചവെച്ചു. സാമ്പത്തികവും ധനവിനിയോഗപരവുമായ അറിവുകൾ ഭരണനയങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനു സഹായമായിത്തീർന്നു. നഗരങ്ങളുടെ വളർച്ച, ഓരോ പ്രത്യേക വ്യവസായത്തിന്റെയും വികാസം, ബാങ്കുകളിൽ നിന്നുള്ള വായ്പാസമ്പ്രദായം തുടങ്ങിയ നിരവധി മേഖലകളിൽ ഈ പഠനങ്ങൾ വ്യാപിച്ചുകിടന്നു. എന്നാൽ സ്മോളറും അനുയായികളും കാർഷികമണ്ഡലത്തിൽ പറയത്തക്ക പഠനങ്ങളൊന്നും നടത്തിയിരുന്നില്ല. ഈ കുറവു പരിഹരിച്ചതു് ഹാൻസെൻ, മെയിറ്റ്സെൻ, നാപ്പ് എന്നിവരാണു്.

ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ ഒരു രാഷ്ട്രീയവിശ്വാസത്തിന്റെയും പിണിയാളാകരുതെന്നും സാമ്പത്തികയാഥാർഥ്യങ്ങൾ ശരിയായി മനസ്സിലാക്കി, അവയെ ഉള്ളതുപോലെ അവതരിപ്പിക്കുക മാത്രമേ അയാൾ ചെയ്യേണ്ടതുള്ളൂവെന്നും സ്മോളർ വിശ്വസിച്ചു. മനുഷ്യചരിത്രത്തിന്റെ മുഴുവൻ പ്രവാഹഗതിയെയും ആത്യന്തികലക്ഷ്യത്തെയും ഒരൊറ്റ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ പിടിയിലൊതുക്കുവാൻ വേണ്ടി, മാർക്സിനെപ്പോലെയുള്ള ചിന്തകർ നടത്തിയ ശ്രമങ്ങളെല്ലാം അശാസ്ത്രീയവും വ്യർഥവുമാണെന്നും അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. സമൂഹത്തിലെ ഓരോ സംഭവത്തിനും പിന്നിൽ നൂറുനൂറു ശക്തികൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടാവണം. സാമ്പത്തികവും സാംസ്കാരികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ എല്ലാം ഇക്കൂട്ടത്തിൽ പെടും. ഇവയിൽ നിന്നു സാമ്പത്തികശക്തികളെ മാത്രം മാറ്റി നിറുത്തി പഠനം നടത്തുന്നതു കൊണ്ടു്, പരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമാക്കപ്പെടുന്ന സംഗതികളുടെ പൂർണമായ സ്വഭാവവും സത്തയും മനസ്സിലാക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അതിനാൽ ചരിത്രത്തിൽ ദത്താവധാനനായ, ഏറ്റവും വിശാലമായ അർഥത്തിലുള്ള ഒരു സാമൂഹികശാസ്ത്രജ്ഞനുമാത്രമേ ധനശാസ്ത്രജ്ഞനെന്ന പേരിനു ശരിയായ അർഹതയുണ്ടായിരിക്കുകയുള്ളൂവെന്നായിരുന്നു സ്മോളറുടെ പക്ഷം.

സ്മോളർ വാർധക്യകാലത്തു പ്രസിദ്ധീകരിച്ച രൂപരേഖ (Grundriss) ളിൽ, തന്റെയും അനുയായികളുടെയും നേട്ടങ്ങൾ വിലയിരുത്തുന്നതിനു ശ്രമം നടത്തിയിരിക്കുന്നു. രണ്ടു വാല്യങ്ങളിലായി വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന രൂപരേഖകൾ 1900 നും 1904നുമിടയ്ക്കാണു് പ്രസിദ്ധീകൃതമായതു്. ഈ ഘട്ടത്തിലെത്തിയപ്പോഴേക്കും, തന്റെ പൂർവകാലവിശ്വാസങ്ങളിൽ പലതും സ്മോളർ ഉപേക്ഷിക്കുകയോ മയപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രജ്ഞരെപ്പോലെ ശുദ്ധസിദ്ധാന്തങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്യുന്നതിൽപ്പോലും അദ്ദേഹം അപാകതയൊന്നും കാണുന്നില്ല. ചരിത്രപഠനങ്ങളും വിശകലനങ്ങളും കേവലസിദ്ധാന്തങ്ങളുമായി ഒത്തിണങ്ങിപ്പോകുന്ന കാഴ്ചയാണു് ഈ കൃതിയിലുള്ളതു്. എങ്കിലും

കേവലസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്ക് നൽകപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സ്ഥാനം താരതമ്യേന ചെറുതാണെന്നുകൂടി എടുത്തു പറയേണ്ടതുണ്ട്.

രീതികൾ തമ്മിലുള്ള സമരം

1883 ൽ കാറൽ മെങ്ങർ 'സാമൂഹികശാസ്ത്രങ്ങളിലെ, പ്രത്യേകിച്ച ധനശാസ്ത്രത്തിലെ, രീതികളെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരന്വേഷണം' എന്ന കൃതി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതോടെയാണ് രീതികൾ തമ്മിലുള്ള അഥവാ രീതികളെച്ചൊല്ലിയുള്ള സമരം ആരംഭിച്ചതു്. സാമൂഹികശാസ്ത്രങ്ങളിലെ അപഗ്രഥനമാർഗങ്ങളിൽ നേരിടേണ്ടിവരുന്ന അടിസ്ഥാനപ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ച് മെങ്ങർ ഈ കൃതിയിൽ ചർച്ചചെയ്തിരുന്നു. മെങ്ങറുടെ ചായ്വ് സിദ്ധാന്തതലത്തിലുള്ള അപഗ്രഥനത്തോടായിരുന്നുവെന്നതിൽ സംശയമില്ല. ചരിത്രാധിഷ്ഠിതരീതിയെ മാത്രം അവലംബിക്കുന്നവർക്കു നേരെ ഉയർത്തിയ ഒരു വെല്ലുവിളിയും കൂടിയായിരുന്നു ഇതു്. സ്മോളർ ഈ കൃതിക്കു ഖണ്ഡനപരമായ ഒരു നിരൂപണമെഴുതി. ഒരു ലഘുലേഖയിലൂടെ മെങ്ങർ സ്മോളർക്കു മറുപടി നൽകി. ഇതിനു വീണ്ടും തിരിച്ചടി കിട്ടി. ഈ സമരം ഇങ്ങനെ ദശാബ്ദങ്ങളോളം തുടർന്നുപോയി. ഈ തർക്കത്തിന്റെ ഫലമായി ധനശാസ്ത്രത്തിനു വിലപ്പെട്ട യാതൊരു നേട്ടവുമുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നതാണു സത്യം.

ധനശാസ്ത്രം പോലെയുള്ള ഒരു സാമൂഹികശാസ്ത്രത്തിനു് കേവലയുക്തിയുടെ മാത്രം സഹായത്തോടെ വളരാൻ സാധ്യമല്ല. ചരിത്രസത്യങ്ങളും, സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളും പരിശോധിച്ചതു കൊണ്ടോ കൂട്ടിയിണക്കിയതു കൊണ്ടോ മാത്രം ഇതു നടക്കുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നതും ഭോഷ്കാണു്. വാസ്തവത്തിൽ ഇക്കാര്യത്തിൽ സ്മോളർക്കും മെങ്ങർക്കും തമ്മിൽ പറഞ്ഞുതീർക്കാൻ കഴിയാത്ത അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നാണു്. എന്നാൽ ഏതു രീതിക്കാണു പ്രാധാന്യം നല്കേണ്ടതു്, ഏതു രീതിയിലാണാരംഭമിടേണ്ടതു് എന്നും മറ്റുമുള്ള കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചായിരുന്നു തർക്കം. എതിർകക്ഷിയുടെ നിലപാടു ശരിയായി മനസ്സിലാക്കാത്തതു കൊണ്ടും, ഓരോ കക്ഷിയുടെയും വാസനയും വൈഭവവും വ്യത്യസ്തമായിരുന്നതു കൊണ്ടും കുറെയൊക്കെ വാശികൊണ്ടുമായിരിക്കണം ഈ തർക്കം ആവശ്യമില്ലാതെ വളരെക്കാലം തുടർന്നുപോകാനിടയായതു്.

ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിലെ ഇളംതലമുറ

രീതികളെച്ചൊല്ലിയുള്ള തർക്കം കാലക്രമത്തിൽ കെട്ടടങ്ങി. ഏതെങ്കിലുമൊരു പ്രത്യേക പ്രശ്നത്തെയൊ വിഷയത്തെയൊ വസ്തുതകളുടെയും കണക്കുകളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിരീക്ഷിച്ചു പഠിക്കുകയെന്ന സ്മോളർ നേരത്തേ തുടങ്ങിവെച്ച രീതി സാധാരണ നിലയിൽ പുനരാരംഭിക്കപ്പെട്ടു. ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ നേതൃത്വം സ്മോളറുടെ അനുയായികളായിരുന്ന സ്പീത്തോഫ്, സൊംബാർട്ട്, വെബർ എന്നിവരുടെ കരങ്ങളിലേക്കു പകർന്നു. സ്മോളറുടെ അഭിപ്രായങ്ങളെ അപ്പാടെ അംഗീകരിച്ചിരുന്നവരായിരുന്നില്ല ഇവരാരുംതന്നെ.

മാത്രമല്ല, ലക്ഷ്യങ്ങളും ഗവേഷണരീതികളെന്നിവയുടെ കാര്യത്തിൽ ഇവരോരോരുത്തരും വിഭിന്നമായ മാർഗമാണു സ്വീകരിച്ചതും. എങ്കിലും അടിസ്ഥാന തത്വങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇവരെല്ലാം സ്മോളറുടെ ശിഷ്യരായിത്തന്നെ തുടർന്നു. ഇവരെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ ഇങ്ങേയറ്റത്തെ തലമുറയായി കണക്കാക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല.

സ്വീത്തോഫ് വളരെക്കാലം സ്മോളറുടെ ഒരു സഹപ്രവർത്തകനായിരുന്നു. സ്മോളറുടെ രൂപരേഖകളിലെ ചരിത്രപരമായ പല ഭാഗങ്ങളും സ്വീത്തോഫിന്റെ പരിശ്രമത്തിന്റെ ഫലങ്ങളായിരുന്നു. എന്നാൽ ഒരു ചരിത്രകാരനായിരുന്നില്ല അദ്ദേഹം. വ്യാപാരചക്രങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച സ്വീത്തോഫിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും വളരെ പ്രസിദ്ധങ്ങളാണ്. ഓരോ ഉല്പാദനശാലയുടെയും വ്യവസായത്തിന്റെയും പ്രശ്നങ്ങളും അദ്ദേഹം സൂക്ഷ്മമായി പഠിച്ചതിനു ശേഷമാണ് ഒരു സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയെ മുഴുവൻ ഗ്രസിക്കുന്ന വ്യാപാരചക്രങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളാവിഷ്കരിച്ചതു്. ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവും അപഗ്രഥനാത്മകവുമായ പഠനരീതികളുടെ ഒരു സമഞ്ജസസമ്മേളനം സ്വീത്തോഫിന്റെ കൃതികളിൽ കാണപ്പെടുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ, ധനശാസ്ത്രത്തെ സർവംഗ്രാഹിയായ ഒരു സാമൂഹികശാസ്ത്രത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂട്ടിൽ ഒതുക്കണമെന്ന സ്മോളറുടെ അഭിപ്രായത്തിനു് സ്വീത്തോഫ് യാതൊരു അംഗീകാരവും നൽകിയിട്ടില്ല.

വെർണർ സൊംബാർട്ട് (1863–1941) ഇങ്ങനെയായിരുന്നില്ല. സ്മോളറുടെ ലക്ഷ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടി സ്മോളറെക്കാളും നന്നായി അദ്ദേഹം പരിശ്രമിച്ചു. 'ആധുനികമുതലാളിത്തം' (Der Moderne Kapitalismus) എന്നതാണു ബൊംബാർട്ടിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഗ്രന്ഥം. 1902 ൽ ഇതു പുറത്തു വന്നു. സ്മോളറുടെ 'രൂപരേഖകളിൽ' നിന്നും തികച്ചും വ്യത്യസ്തമായ ഒരു കൃതിയാണിതു്. ഇതിനു പുറമേ, യഹൂദരും 'ആധുനിക മുതലാളിത്ത'വും (Die Juden und das Wirtschaftsleben) എന്ന പുസ്തകം 1911 ലും ബൂർഷ്വാ (Der Bourgeois 1913 ലും ഒരു പുതിയ സാമൂഹികതത്വശാസ്ത്രം (Deutscher Sozialismus) 1934 ലും വെർണർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മറ്റു കൃതികളിൽ കാണാത്ത ഒരു കലാത്മകത സൊംബാർട്ട് ചിത്രീകരിക്കുന്ന മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിക്കു് കിട്ടിയിട്ടുണ്ടെന്നു ഷുംപീറർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. സമൂഹപുരോഗതിയുടെ വിവിധ ദശകൾ ചുമർചിത്രങ്ങളിലെന്നതുപോലെ സുന്ദരമായും താളാത്മകമായും ആണു് അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതു്. മാർക്സിന്റെ ചിന്തകൾ സൊംബാർട്ടിനെ നല്ലപോലെ സ്വാധീനിച്ചിട്ടുണ്ട്. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതി ഈ ലോകത്തെ മുഴുവൻ സ്വന്തം പ്രതിച്ഛായയിലാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമത്തിലാണെന്നും, ഈ ശ്രമത്തിൽ ലോകജനത ഒട്ടാകെ ശിക്ഷണബോധമുള്ള ഒരു തൊഴിലാളിപ്പടയായിത്തീരുകയാണെന്നും അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപിച്ചു. പക്ഷേ മുതലാളിത്തം നശിച്ചുപോകുന്ന പ്രശ്നമേ ഇല്ല, അദ്ദേഹത്തിന്റെ നോട്ടത്തിൽ. കാലാനുസൃതമായ മാറ്റങ്ങളോടു കൂടി അതു ചിരകാലം നിലനില്ക്കും. ആവശ്യമായി വന്നപ്പോൾ സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള

സാമ്പത്തികസംരംഭങ്ങൾക്ക് മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥ ഇടമുണ്ടാക്കിക്കൊടുത്തു. ഗവണ്മെൻറിൻെറ ഇടപെടലുകളോടും അതു കൂടുതൽ കൂടുതൽ സഹിഷ്ണത പ്രകടിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. കാലത്തിനൊത്തു മാറുന്നതിനുള്ള മുതലാളിത്തത്തിൻെറ കഴിവിനു് ഈ ഉദാഹരണങ്ങൾ തെളിവുകളാണെന്നു സൊംബാർട്ട് വിചാരിക്കുന്നു.

സൊംബാർട്ടിൻെറ കൃതികൾ ധനശാസ്ത്രം മാത്രമല്ല ഉൾക്കൊള്ളുന്നതു്. ചരിത്രഗതിയെ നിയന്ത്രിച്ചിട്ടുള്ള എല്ലാ ഘടകങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെടുകയും പരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. യുദ്ധങ്ങളും യഹൂദരും സ്വർണവും മിച്ചം വെയ്പുമെല്ലാം ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു.

സാമൂഹികശാസ്ത്രങ്ങളിലും ധനശാസ്ത്രത്തിലും ഉപയോഗിക്കാറുള്ള പഠനരീതികളുടെ ഉള്ളുറകളിലേക്കു് ചുഴിഞ്ഞുനോക്കുകയും അവയുടെ യഥാർഥ സ്വഭാവം വെളിച്ചത്തു കൊണ്ടുവരുന്നതിനു ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്തുവെന്നതാണു് മാക്സ് വെബറുടെ (1864–1920) പ്രത്യേകത. പ്രോട്ടസ്റ്റൻറ് സന്മാർഗചിന്തയും മുതലാളിത്തത്തിൻെറ സത്തയും (Die Protestantiche Ethik und der "Geist" des Kapitalismus) എന്ന ഗ്രന്ഥമാണു് ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ ഏറ്റവും പ്രശസ്തമായ കൃതി. ഇതിനു പുറമേ പൊതുസാമ്പത്തികചരിത്രം, സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയും സമൂഹവും എന്നു തുടങ്ങി മറ്റു ചില പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളും എടുത്തു പറയാവുന്നതാണു്. കേവലശാസ്ത്രങ്ങളും സാമൂഹികശാസ്ത്രങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ചില മൗലികവ്യത്യാസങ്ങൾ വെബർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സാമൂഹികശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ശാസ്ത്രജ്ഞർ പരിശോധനയ്ക്കു വേണ്ടി തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ പല പ്പോഴും ചില പ്രത്യേകതകളുൾക്കൊള്ളുന്നവയായിരിക്കും. പ്രശ്നങ്ങളെ അവയുടെ കാതലായ അംശങ്ങൾ വിട്ടുപോകാതെയും, അപ്രധാനങ്ങളായ അംശങ്ങൾ വിട്ടുകളഞ്ഞുമാണു് സാമൂഹികശാസ്ത്രജ്ഞർ പരിശോധനയ്ക്കു വേണ്ടി ഒരുക്കി നിർത്തുക. ഭൗതികശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ഇത്തരമൊരു സമീപനം ആവശ്യമില്ല. തന്മൂലം സാമൂഹികശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പ്രശ്നങ്ങൾക്കു കിട്ടുന്ന ഉത്തരങ്ങളുടെ ശരിയായ അർഥം വ്യാഖ്യാനിച്ചെടുക്കേണ്ട ചുമതല കൂടിയുണ്ടു്. ഇത്തരം ഉത്തരങ്ങൾ പൊതുനിയമങ്ങളുടെ രൂപത്തിലായിരിക്കും കിട്ടുക. അവയെ പ്രത്യേക പരിതസ്ഥിതികൾക്കനുയോജ്യമാക്കിത്തീർക്കണമെങ്കിൽ ചില നീക്കുപോക്കുകളും പൊരുത്തപ്പെടുത്തലുകളും വരുത്തേണ്ടിവരും. കേവലസിദ്ധാന്തത്തിലുള്ള അപഗ്രഥനത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മേല്പറഞ്ഞ പരിമിതികൾ എത്രയും പ്രധാനമാണെന്നു് വെബർ സമർഥിച്ചു.

ചരിത്രാധിഷ്ഠിത വാദത്തിൻെറ ഒടുവിലത്തെ തലമുറയെക്കുറിച്ചു് പറയുമ്പോൾ ജോസഫ് അലോയ്ഷ്യം പീറെറ (1883–1950) കൂടി ഓർക്കാതിരിക്കുന്നതു ശരിയല്ല. ഷ്യം പീറെറപ്പറ്റി കൂടുതൽ വിസ്തരിച്ചു് ഇനിയൊരിടത്തു നമുക്കു പ്രതിപാദിക്കേണ്ടിവരും. ഇവിടെ, ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദവുമായി അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന സമ്പർക്കവും ആ സമ്പർക്കം അദ്ദേഹത്തിൻെറ വീക്ഷണത്തെ സ്വാധീനിച്ച വിധവും ഒന്നു സ്പർശിച്ചു പോകുകയെന്നതു മാത്രമാണു് ഉദ്ദേശ്യം. ആസ്ട്രിയ, ജർമനി, ജപ്പാൻ, അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകൾ എന്നീ

മൂന്നു ഭൂഖണ്ഡങ്ങളിലായിക്കിടക്കുന്ന നാലു രാജ്യങ്ങളിലുദ്ദേഹം സർവകലാശാലാ പ്രൊഫസ്സറായിരുന്നു. അല്പകാലത്തേയ്ക്കു് ആസ്ട്രിയയിലെ മന്ത്രിസഭാംഗവുമായിരുന്ന അദ്ദേഹം. സാമ്പത്തിക വികസനസിദ്ധാന്തം (1911) വ്യാപാരചക്രങ്ങൾ (Business Cycles—1938), മുതലാളിത്തവും സോഷ്യലിസവും ജനകീയ ഭരണവും (Capitalism, Socialism and Democracy—1942) ധനശാസ്ത്രാപഗ്രഥനത്തിന്റെ ചരിത്രം (The History of Economic Analysis—1954) എന്നിവയാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും കീർത്തികേട്ട കൃതികൾ.

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിലും ചരിത്രാധിഷ്ഠിത ധനശാസ്ത്രത്തിലും ഒന്നുപോലെ പ്രചോദനം നേടിയിട്ടുണ്ടുദ്ദേഹം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യാപാരചക്രസിദ്ധാന്തം ക്ലാസ്സിക്കൽ രീതിയിലുള്ളതാണെങ്കിലും അതിനുപോൽബലകമായി, അതിവിപുലമായ ചരിത്രപഠനങ്ങളുടെയും, സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഗവേഷണം നടത്തിയതിന്റെ ഫലങ്ങളും അദ്ദേഹം നിരത്തി വെച്ചിട്ടുണ്ടു്. സാമ്പത്തിക വികസനസിദ്ധാന്തത്തിലും അദ്ദേഹം ചരിത്രത്തിൽ നിന്നുള്ള അനുഭവപാഠങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്നു. ചരിത്രപഠനങ്ങൾക്കും കേവലമായ സിദ്ധാന്തവൽക്കരണത്തിനും ധനശാസ്ത്രഗവേഷണങ്ങളിലുള്ള ന്യായമായ സ്ഥാനമെന്തെന്നുള്ള കാര്യത്തിൽ ഷും പീറ്റർക്കു സുചിന്തിതവും സുദൃഢവുമായ അഭിപ്രായങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ആ അഭിപ്രായങ്ങളും തന്റെ കൃതികളിൽ സൂക്ഷ്മമായി അദ്ദേഹം പിന്തുടർന്നിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള കാര്യവും എടുത്തു പറയേണ്ടതാണു്.

ചരിത്രാധിഷ്ഠിത ധനശാസ്ത്രം മറുനാടുകളിൽ

ജർമനിയിലും ആസ്ട്രിയയിലും ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിനുണ്ടായ ഗതിവിഗതികളെക്കുറിച്ചാണു നാം ഇതേവരെ പ്രതിപാദിച്ചതു്. എന്നാൽ മറ്റു ചില നാടുകളിലും ഇതിനോടു സാമ്യമുള്ള ചില പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടലെടുത്തിരുന്നു. പക്ഷേ അവ ജർമനിയിലെ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ നിന്നു പ്രചോദനമുൾക്കൊണ്ടവയായിരുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. ജർമനിയിലെ സാമ്പത്തികസ്ഥിതി അക്കാലത്തു് യൂറോപ്പിലെ മറ്റു ദേശങ്ങളിലേതിൽ നിന്നു വിഭിന്നമായിരുന്നു എന്നതാണു് ഇത്തരം പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ അവിടങ്ങളിൽ തഴച്ചുവളരാതിരുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രധാന കാരണം.

ഇറ്റലിയിലെ ധനശാസ്ത്രചിന്തയും ഗവേഷണവും എക്കാലത്തും വസ്തുതകളെയും ചരിത്രത്തെയും ആശ്രയിച്ചായിരുന്നു നടത്തിപ്പോന്നിട്ടുള്ളതു്. ജർമനിയിലെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ വളർച്ച ഇറ്റലിയിലെ അപഗ്രഥനമാർഗങ്ങൾക്കു വലിയ വ്യത്യാസമൊന്നും വരുത്തിയില്ല. മാത്രമല്ല രീതികളുടെ പേരിൽ ഒരു തർക്കവും അവിടെ ശക്തിയായി ഉയർന്നു വന്നതുമില്ല. ഫ്രാൻസിലെയും കഥ ഏതാണ്ടിതു തന്നെ. ഇതിനൊരപവാദമായി പറയാവുന്നതു് ഫ്രൻസ്വായ് സിമിയാന്ദ് (1873—1935) എന്ന ധനശാസ്ത്രപ്രൊഫസ്സറുടെ കൃതികൾ മാത്രമായിരുന്നു. ധനശാസ്ത്രത്തിലെ നിർമലരീതി (La Methode Positive en Science économique) എന്ന 1912ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കൃതിയിൽ, സിമിയാന്ദ്

പാരമ്പര്യധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ രീതികളോടും കാഴ്ചപ്പാടുകളോടും എതിർപ്പ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. അതിനു പകരം പരീക്ഷണസിദ്ധാന്തം (Theorie experimentale) വേണം ധനശാസ്ത്രത്തിൽ സ്വീകരിക്കപ്പെടേണ്ടതെന്നു് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. സിമിയാന്ദിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും സ്മോളറുടെ അഭിപ്രായങ്ങളോടു വളരെ അടുത്തു വരുന്നുണ്ടു്. പക്ഷേ, സ്മോളറിൽ നിന്നല്ല, ഫ്രാൻസിലെ തന്നെ മറെറാരു പ്രസിദ്ധ സോഷ്യലിസ്റ്റു ചിന്തകനായ കോംപ്തെ (Compte) യിൽ നിന്നായിരുന്നു സിമിയാന്ദ് പ്രചോദനമുൾക്കൊണ്ടിരുന്നതു്.

സാമ്പത്തിക ചരിത്രകാരന്മാർ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ അനേകം പേരുണ്ടായിരുന്നു. വില്യം കണ്ണിങ്ങാം (1849-1919) ഇതിനേറെറവും വലിയ ഉദാഹരണമാണു്. ഇംഗ്ലണ്ടിലെ വ്യവസായ—വാണിജ്യങ്ങളുടെ വളർച്ചയെക്കുറിച്ചും പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരത്തിന്റെ സാമ്പത്തികവശങ്ങളെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം വിസ്തരിച്ചെഴുതി. തോറോൾഡ് റോജേഴ്സിനെ (1823—90) പോലെയുള്ള ധനശാസ്ത്രപ്രൊഫസ്സർമാർപോലും അവരുടെ കൃതികളും വെച്ചുനോക്കുകയാണെങ്കിൽ സാമ്പത്തിക ചരിത്രകാരന്മാരായിരുന്നു എന്നു വേണം പറയുക. ആൽഫ്രെഡ് മാർഷൽ, തികഞ്ഞ ഒരു ചരിത്രപണ്ഡിതനായിരുന്നു. ഇത്തരം പരിത:സ്ഥിതികളിൽ, ചരിത്രാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സമീപനം ധനശാസ്ത്രത്തോടു വേണമെന്നു പ്രത്യേകം വാദിക്കേണ്ട കാര്യമൊന്നും ഇംഗ്ലണ്ടിലില്ലായിരുന്നു. ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ ചില 'പൊട്ടും പൊളിയും' മാത്രമേ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ കാണുന്നുള്ളൂ. ജർമനിയിൽ റോഷറുടെ കൃതി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതിനു മുമ്പു തന്നെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സമീപനരീതിക്കുവേണ്ടി വാദിച്ച ഒരാൾ—റിച്ചാർഡ് ജോൺസ് (1790—1855) ഇംഗ്ലണ്ടിലുണ്ടായി എന്നതു ശരിതന്നെ. എന്നാൽ അതൊരൊറപ്പെട്ട സംഭവമായി കരുതിയാൽ മതി. ജോൺസിനു ശേഷം, ആ വാദം തുടർന്നുകൊണ്ടു പോകുന്നതിനു് ഒരനുയായിവൃന്ദം ഉണ്ടായില്ല.

മാൽത്തൂസ്, ഹെയ്ലിബറി കോളേജിൽ നിന്നു് വിരമിച്ചപ്പോൾ ആ സ്ഥാനത്തു് അവരോധിക്കപ്പെട്ടതു് റിച്ചാർഡ് ജോൺസാണു്. റിക്കാർഡോയുടെ ധനശാസ്ത്രത്തോടു് ജോൺസിനു കടുത്ത അതൃപ്തിയുണ്ടായിരുന്നു. വെറും യുക്തിചിന്തയുടെ ഊഷരതലത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ടു് ആവിഷ്കരിക്കുന്ന സിദ്ധാന്തങ്ങളും പ്രായോഗിക നയരൂപീകരണത്തിനു് മാർഗദർശകമായി സ്വീകരിക്കാൻ കൊള്ളുന്നവയല്ലെന്നായിരുന്നു ജോൺസ് വിശ്വസിച്ചതു്. നയങ്ങളും രൂപീകരിക്കണമെങ്കിൽ വസ്തുതകളും സ്ഥിതിഗതികളും ശരിയായി പഠിക്കണം. മാത്രമല്ല, ഒരിക്കൽ ശരിയെന്നു കണ്ട നയങ്ങളും എക്കാലത്തേയ്ക്കും ശരിയായിക്കൊള്ളണമെന്നുമില്ല. സാമ്പത്തികസാഹചര്യങ്ങളും സദാ പിൻമാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. അതു കൊണ്ടു് പഠനങ്ങളും അടിക്കടി പുതുക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കേണ്ടിവരും. ഉൽപാദനത്തെ സംബന്ധിച്ച ശരിയായ ചില സിദ്ധാന്തങ്ങളും ധനശാസ്ത്രത്തിലുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നു ജോൺസ് സമ്മതിച്ചു. പക്ഷേ അതിനു കാരണം പ്രകൃതിനിയമവാദികളുടെയോ ആഡം സ്മിത്തിന്റെയോ യുക്ത്യധിഷ്ഠിതചിന്തയുടെ ഫലമല്ല; പ്രത്യുത വാണിജ്യയുഗത്തിലെ അനുഭവപാഠങ്ങളിൽക്കൂടി

തെളിഞ്ഞുവന്നവയാണ പ്രസ്തുതസിദ്ധാന്തങ്ങളും. വിതരണത്തെ സംബന്ധിച്ച ശരിയായ സിദ്ധാന്തങ്ങളും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന തന്നെ ജോൺസ് വിശ്വസിച്ചു. ഈ കുറവു നികത്തുന്നതിനു ''സ്വത്തിന്റെ വിതരണവും നികുതിപിരിവിന്റെ ഉറവിടങ്ങളും'' എന്നൊരു കൃതി എഴുതുന്നതിനദ്ദേഹം ശ്രമിക്കുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ ഈ കൃതിയുടെ ആദ്യഭാഗം മാത്രമേ പൂർത്തിയാക്കുവാനദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. പാട്ടത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഭാഗമാണ് അദ്ദേഹം പൂർത്തിയാക്കിയതു്. ഇതിൽ ജോൺസ്, റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തത്തെ നിശിതമായി വിമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. 1831 ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ഈ കൃതിക്കു പുറമേ, രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ച ഒരുപക്രമപ്രസംഗം (An Introductory Lecture on political Economy) എന്നൊരു ഗ്രന്ഥവും അദ്ദേഹം 1833 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയുണ്ടായി. ജോൺസിന്റെ വിമർശനം റിക്കാർഡോയുടെ പാട്ടസിദ്ധാന്തത്തെ ധനശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്നു നിഷ്കാസനം ചെയ്യുന്നതിനു ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതായിരുന്നില്ല. റിക്കാർഡോ പ്രത്യേകം എടുത്തു പറയാൻ വിട്ടുപോയ ചില വ്യവസ്ഥകളും സങ്കല്പങ്ങളും വ്യക്തമാക്കുന്നതിനു മാത്രമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രമം.

ജോൺസിന്റെ കാലത്തിനു ശേഷം ഏറെ നാളം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ മാത്രമേ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ മാറ്റൊലികളും വീണ്ടും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ കേട്ടുതുടങ്ങിയുള്ളൂ. അതിനിടയ്ക്കു ജർമനിയിൽ സ്മോളറുടെ ആശയങ്ങളും പ്രബലമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ആഷ്ലി, ഇൻഗ്രാം, ക്ലിഫ്ലെസ്ലി എന്നീ ഇംഗ്ലീഷ് ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ പേരുകളാണ് ഈയവസരത്തിൽ ശ്രദ്ധേയമായിട്ടുള്ളതു്.

വില്യം ജെയിംസ് ആഷ്ലി (1860—1927) ബർമിങ്ങാം സർവകലാശാലയിലെ പ്രൊഫസ്സറായിരുന്നു. ടോയ്ൻബിയെപ്പോലുള്ള ഇംഗ്ലീഷ് ചരിത്രകാരന്മാരുടെയും ജർമനിയിലെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിത ധനശാസ്ത്രവാദികളുടെയും സ്വാധീനത്തിന്റെ ഫലമായി ആഷ്ലി വ്യവസായങ്ങളെക്കുറിച്ചു് നിരവധി പഠനപ്രബന്ധങ്ങളും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഇംഗ്ലീഷ് സാമ്പത്തികചരിത്രത്തിനും സിദ്ധാന്തത്തിനും ഒരു മുഖവുര (Introduction to English Economic History and Theory) എന്നൊരു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രണ്ടു വാല്യങ്ങളും 1888 ലും 1893 ലുമായി പുറത്തു വന്നു.

ജോൺ കെൽസ് ഇൻഗ്രാം (1823—1907) മറ്റൊരു തരത്തിൽപ്പെട്ട ആളായിരുന്നു. ഒരു തത്ത്വചിന്തകനും കവിയുമായിരുന്ന ഇൻഗ്രാം, 1885 ൽ വിജ്ഞാനകോശത്തിനുവേണ്ടി എഴുതിയ ഒരു ലേഖനത്തിൽ രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ചരിത്രം പുനരവലോകനം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. മറ്റു സാമൂഹികശാസ്ത്രങ്ങളിൽ നിന്നു ധനശാസ്ത്രത്തെ വേർതിരിച്ചുകാണുന്നതു് തെറ്റാണെന്നും ചരിത്രഘട്ടങ്ങളിലൂടെയുള്ള പരിണാമഗതിയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ വേണം ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും പരിശോധിക്കേണ്ടതെന്നും മറ്റുമുള്ള ആശയങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയിൽ ഉടനീളം മുഴങ്ങിക്കേൾക്കാം. ധനശാസ്ത്രത്തിൽ സ്വീകരിക്കപ്പെടേണ്ട വിശകലനരീതിയെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചയും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

തോമസ് ക്ലിഫ്ലെസ്ലി (1826—1882) ചരിത്രാധിഷ്ഠിത പഠനരീതിക്കു വേണ്ടി ഏറ്റവും ശക്തിയായി വാദിച്ചു. സ്മോളറുടെ അഭിപ്രായങ്ങളോട് ഏറ്റവുമടുത്തു വരുന്ന ആശയങ്ങളാണ് ലെസ്ലിയുടേതു്. എന്നാൽ സ്മോളറിൽ നിന്നാണ്, ലെസ്ലി ഈ ആശയങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചതെന്നു കരുതുവാൻ നിർവാഹമില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളുടെ പ്രസിദ്ധീകരണകാലം ഇക്കാര്യം സംശയാതീതമായി തെളിയിക്കുന്നുണ്ട്. ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ തങ്ങളുടെ പഠനങ്ങൾ ആരംഭിക്കേണ്ടതു് വസ്തുതകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരിക്കണമെന്നു ലെസ്ലി നിർദ്ദേശിച്ചു. അല്ലാതെ, പൊതുവേ സാധുതയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്ന സങ്കല്പങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരിക്കരുതു്. അയർലൻഡ്, ഇംഗ്ലണ്ട്, യൂറോപ്പ് എന്നിവിടങ്ങളിലെ കൃഷിയായ്മസമ്പ്രദായങ്ങളെക്കുറിച്ചും സാമ്പത്തികനയങ്ങളെക്കുറിച്ചും അതിവിശദങ്ങളായ പല പഠനങ്ങളും ലെസ്ലി നടത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ആഷ്ലിയും ഇൻഗ്രാമും ലെസ്ലിയും തങ്ങളുടെ വ്യക്തിമുദ്രകൾ പതിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും ചരിത്രാധിഷ്ഠിത രീതിയ്ക്കു വേണ്ടി നിലകൊള്ളുന്ന ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ ഒരു പ്രത്യേക വിഭാഗമുണ്ടാക്കുന്നതിനു് അവരുടെ ശ്രമങ്ങളിടയാക്കിയില്ല, അങ്ങുമിങ്ങും രീതിയെക്കുറിച്ചുള്ള ചില പ്രതിഷേധശബ്ദങ്ങൾ പൊന്തിവന്നിരുന്നുവെന്ന മാത്രം. പക്ഷേ, അവയൊന്നും പൊതുശ്രദ്ധയെ അധികമായി ആകർഷിച്ചില്ല. എന്തെങ്കിലും തർക്കങ്ങളുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽത്തന്നെയും 1891ൽ ജോൺ നെവിൽ കെയിൻസ് (1852–1949) പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ 'രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രതിപാദ്യവും പ്രതിപാദനരീതിയും'(Scope and Method of Political Economy) എന്ന കൃതിയോടു കൂടി അവയെല്ലാം അസ്തമിച്ചുപോവുകയാണുണ്ടായതു്.

അമേരിക്കയിലെ ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ആദ്യഘട്ടങ്ങൾ

പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭം വരെ ചിട്ടയും ക്രമവും തികഞ്ഞ ധനശാസ്ത്രോപഗ്രഥനം അമേരിക്കയിലുണ്ടായില്ലെന്നു സാമാന്യമായിപ്പറയാം. അതിന്റെ ആവശ്യം അന്നത്തെ സാഹചര്യങ്ങളിൽ ഇല്ലാതായിരുന്നതാവാം കാരണം. ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കുള്ള പ്രശ്നങ്ങളെയും അവ പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗങ്ങളെയും കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങളാണ് ധാരാളമായി ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നതു്. റിപ്പോർട്ടുകൾ, ലഘുലേഖകൾ, ചെറു പ്രബന്ധങ്ങൾ എന്നിവയുടെ രൂപത്തിൽ അവ തുടരെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. നാണ്യസമ്പ്രദായം, നാണ്യനിർമാണം, കടലാസ്സുപണം, വാസ്സാസമ്പ്രദായങ്ങൾ, ധനവിനിമയരീതികൾ, വ്യാപാരം എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതായിരുന്നു മിക്ക പഠനങ്ങളും. ബെഞ്ചമിൻ ഫ്രാങ്ക്ളിൻ (1706–1790), അലക്സാണ്ടർ ഹാമിൽടൺ (1757–1804) എന്നിവരെ ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ചിന്തകരായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാം.

മാൽത്തൂസ് ആവിഷ്കരിച്ച ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തത്തിനോട് സാദൃശ്യമുള്ള ചില അഭിപ്രായങ്ങൾ 1755 ൽത്തന്നെ ഫ്രാങ്ക്ളിൻ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ജീവിക്കാനുള്ള വകയുണ്ടാകുന്നതനുസരിച്ച് ജനനങ്ങളും ഉണ്ടായി

ക്കൊണ്ടിരിക്കുമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. ജീവിതസൗകര്യങ്ങളും അതിവേഗം വർധിച്ചുവന്നിരുന്ന അമേരിക്കയിൽ ജനസംഖ്യ ഓരോ ഇരുപതു വർഷം കഴിയുമ്പോഴും ഇരട്ടിയായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നായിരുന്നു ഫ്രാങ്ക്ളിന്റെ കണക്കുകൂട്ടൽ. വില്യം പെറ്റിയെപ്പോലെ ജനസംഖ്യ, ദേശീയവരുമാനം എന്നിവയെക്കുറിച്ചു പല പഠനങ്ങളും ഫ്രാങ്ക്ളിൻ നടത്തി. ദേശീയവരുമാനത്തെ സംബന്ധിച്ച ഫ്രാങ്ക്ളിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളും പ്രകൃതിനിയമവാദികളുടേതിനോടു വളരെ അടുത്തുവരുന്നവയാണെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടാറുണ്ട്. എങ്കിലും മൗലികമായ ശാസ്ത്രീയചിന്തയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഫ്രാങ്ക്ളിന്റെ സ്ഥാനം ഒന്നാം തരക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നില്ലെന്നാണു ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രകാരന്മാർക്കു പൊതുവേയുള്ള അഭിപ്രായം.

ആഡം സ്മിത്തിന്റെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാർഗം പിൻതുടർന്ന മറ്റു ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെയും കൃതികളിൽ നല്ല അവഗാഹം ഉണ്ടായിരുന്ന ആളായിരുന്നു ഹാമിൽടൺ. സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രമായ ഒരു സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതി അമേരിക്കയ്ക്കു യോജിച്ചതല്ലെന്നു ഹാമിൽടൺ വാദിച്ചു. വ്യവസായങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകസംരക്ഷണവും ധനസഹായവും നൽകി അവയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കേണ്ടതാണെന്നു 1791 ൽ സമർപ്പിച്ച ഒരു റിപ്പോർട്ടിൽ ഹാമിൽടൺ സമർഥിച്ചിരുന്നു. അധ്വാനവിഭജനവും യന്ത്രവൽക്കരണവും വഴി സാമൂഹികപുരോഗതിക്കു സൗകര്യം നൽകുന്നതിനു കൃഷിയെക്കാൾ കൂടുതൽ സാധ്യതകളുള്ളതു വ്യവസായങ്ങൾക്കാണെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസം. വിദേശങ്ങളെ കൂടുതലാശ്രയിക്കാതെ കഴിയാനും വ്യവസായങ്ങളുടെ വളർച്ച സഹായിക്കും. ഏതെല്ലാം വ്യവസായങ്ങളാണു പ്രത്യേക സംരക്ഷണങ്ങൾക്കു അർഹമായവയെന്നു തീരുമാനിക്കുന്നതിനു അസംസ്കൃതപദാർഥങ്ങൾ ലഭ്യമാണോ പ്രസ്തുത വ്യവസായത്തിന്റെ ഉൽപന്നങ്ങൾക്കാവശ്യക്കാരുണ്ടോ എന്ന കാര്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കേണ്ടതാണെന്നും അദ്ദേഹം നിർദേശിച്ചു. കയറ്റുമതിച്ചുങ്കങ്ങൾ, പൊതുവായ്പാസൗകര്യങ്ങൾ തുടങ്ങി മറ്റു നിരവധി പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഹാമിൽടൺ പഠനങ്ങൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്.

പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ പൂർവാർധത്തിൽ അമേരിക്കയിലുണ്ടായ ധനശാസ്ത്രപഠനങ്ങളും വളരെ ഉയർന്ന നിലവാരം പുലർത്തുന്നവയായിരുന്നില്ല. അമേരിക്കയുടെ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ അന്നും കാർഷികപ്രധാനമായിരുന്നതാവാം ഒരു കാരണം. ഇക്കാലത്തു് ആഡം സ്മിത്തു്, റിക്കാർഡോ, സേ, എന്നിവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അമേരിക്കയിൽ പുനഃപ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടുതുടങ്ങി. ഈ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ പെട്ടെന്നു വലിയ താത്പര്യം ഉണർത്തിയില്ലെങ്കിലും വ്യാവസായികവികസനത്തിന്റെ ആക്കം കൂടിവരികയും അമേരിക്കയുടെ പടിഞ്ഞാറൻ പ്രദേശങ്ങൾ അധിവാസയോഗ്യങ്ങളായിത്തീരുകയും ചെയ്തതോടെ ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിലെ പ്രശ്നങ്ങൾ അമേരിക്കയിലും പ്രസക്തങ്ങളാണെന്നു വന്നു. തൽഫലമായി ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രപഠനത്തിലുള്ള താത്പര്യം വർധിച്ചു. അക്കാലത്തുണ്ടായ പല കൃതികളും ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ അസമർഥ

ങ്ങളായ അനുകരണങ്ങളോ അബദ്ധജടിലങ്ങളായ വ്യാഖ്യാനങ്ങളോ മാത്രമായിരുന്നു. എന്നാലിതിനു ചില അപവാദങ്ങളും ഇല്ലാതിരുന്നില്ല. ഇക്കൂട്ടർ പൊതുവേ സംരക്ഷണവാദികളും ആയിട്ടാണു് കാണപ്പെടുന്നതു്. ജോൺ റേ, ഹെൻറി കാരി എന്നിവരുടെ കാര്യം പ്രത്യേകം പ്രസ്താവയോഗ്യമാണു്.

ആഡം സ്മിത്തിന്റെ നാട്ടുകാരനായിരുന്ന ജോൺ റേ(1796-1872), ആബർഡീൻ, എഡിൻബർഗു് എന്നീ കലാലയങ്ങളിൽ നിന്നു് പൗരാണികസാഹിത്യം, ഗണിതശാസ്ത്രം, ജീവശാസ്ത്രം മുതലായവയിൽ പാണ്ഡിത്യം നേടിയതിനു ശേഷം ഇരുപത്തഞ്ചാം വയസ്സിൽ നാടുവിട്ടുപോയി. കാനഡയിലും അമേരിക്കയിലെ മറ്റനേകം രാജ്യങ്ങളിലും അദ്ദേഹം സഞ്ചരിച്ചു. ഒടുവിൽ അമേരിക്കയിൽ അദ്ദേഹം സ്ഥിരതാമസമാക്കി. ബുദ്ധിനൈർമല്യവും ലോലഹൃദയത്വവും മൂലം അദ്ദേഹം തൊട്ടതൊക്കെ തോൽവിയിലാണു് അവസാനിച്ചതു്. ജീവിതം മുഴുവൻ കഷ്ടപ്പാടു നിറഞ്ഞതായിരുന്നുവെങ്കിലും റേയുടെ മനസ്സിൽ താങ്ങാനാവാത്ത വിധത്തിൽ ആശയങ്ങളും കുന്നുകൂടിക്കിടക്കുകയായിരുന്നു. അവയെല്ലാം ഒന്നെഴുതിത്തീർത്തു് ഭാരം ഇറക്കിവെയ്ക്കുവാനുള്ള ശ്രമത്തിലായിരുന്നു റേ. മോഷാശാസ്ത്രവും ജീവശാസ്ത്രവും വർഗശാസ്ത്രവും വ്യോമയാനശാസ്ത്രവും ധനശാസ്ത്രവും എന്നു വേണ്ട, എന്തെല്ലാം മണ്ഡലങ്ങളിലാണു് ഈ ആശയങ്ങളും നിരന്നു കിടന്നതെന്നോ? ഇവയെല്ലാം ചേർത്തു് മനുഷ്യരാശിയെപ്പറ്റിയുള്ള തത്വചിന്താപരമായ ഒരു ചരിത്രമെഴുതണമെന്നതായിരുന്നു റേയുടെ സ്വപ്നം.

ധനശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ബോസ്റ്റണിൽ വെച്ചു് 1834 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ചില പുതിയ തത്വങ്ങളും എന്ന ഗ്രന്ഥം മാത്രമേ ശ്രദ്ധാർഹമായിട്ടുള്ളൂ. ആഡം സ്മിത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ നിശിതമായി വിമർശിച്ചിരിക്കുകയാണു് ഈ കൃതിയിൽ. മൂലധനം സംബന്ധിച്ച റേയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും സിദ്ധാന്തങ്ങളുമാണു് ഈ കൃതിയെ ഏറ്റവും ശ്രദ്ധാർഹമാക്കിത്തീർക്കുന്നതു്. ബോംബാവർക്കു് അരനൂറ്റാണ്ടിനു ശേഷം ആവിഷ്കരിച്ച മൂലധനസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ പല പ്രധാന അംശങ്ങളും റേ മുൻകൂട്ടി കണ്ടിരുന്നു. ഇവയിൽ രണ്ടംശങ്ങൾ പ്രത്യേകം എടുത്തു പറയാം. ഉൽപാദനകാലം ദീർഘിപ്പിച്ചാൽ, ഉൽപന്നം കൂടുമെന്നതാണു് ഒന്നു്. ഇന്നു കിട്ടുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു് ഇനിയൊരിക്കൽ കിട്ടുന്ന അതേ സാധനങ്ങളെക്കാൾ സാധാരണയായി കൂടുതൽ പ്രിയം മനുഷ്യർ കല്പിക്കാറുണ്ടെന്നതാണു് രണ്ടാമത്തേതു്. റേയുടെ ആശയങ്ങൾ ജോൺസ്റ്റുവർട്ടു് മില്ലിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുക്തകണ്ഠമായ പ്രശംസ നേടുകയുമുണ്ടായി. എങ്കിലും പിന്നെ വളരെക്കാലത്തേയ്ക്കു റേയുടെ കഥ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ മറന്ന മട്ടായിരുന്നു. 1897 ൽ റേയുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ വീണ്ടും കണ്ടുപിടിക്കപ്പെടുന്നതു വരെ, ഈ ശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ നാമം മിക്കവാറും വിസ്മൃതിയിലാണ്ടുകിടന്നു.

ഹെൻട്രി കാരി (1793–1879) ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഒരാരാധകനായിട്ടാണു് ധനശാസ്ത്രത്തിലേക്കു കടന്നു വന്നതു്. എന്നാൽ ഫ്രെഡറിക് ലിസ്റ്റിന്റെ കൃതികളുടെ സ്വാധീനം മൂലം ആയിരിക്കണം, കാരി സംരക്ഷണവാദിയായി

മാറി. തന്റെ അച്ഛന്റെ സുഹൃത്തായിരുന്ന ലിസ്റ്റിനെ കാരിക്ക് നേരിട്ട് പരിചയമുണ്ടായിരുന്നു. 1837 നും 1840 നു മിടയ്ക്ക് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങൾ (Principles of political Economy) എന്ന കൃതിയിലും മറ്റു കൃതികളിലും സാമ്പത്തികപുരോഗതിയെപ്പറ്റി കാരിക്കുണ്ടായിരുന്ന ശുഭപ്രതീക്ഷ തുടിച്ചു നിൽക്കുന്നുണ്ട്. ഈയൊരു മനോഭാവത്തിൽ കാരിയോട് കിടനിൽക്കുവാൻ ഫ്രാൻസിലെ ഫ്രെഡറിക് ബാസ്തിയ (1801—1850) മാത്രമേയുള്ളുവെന്നു തോന്നുന്നു (ബാസ്തിയ, കാരിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ മോഷ്ടിച്ചതാണെന്ന് ആരോപണമുണ്ട്). ഫലപുഷ്ടിനിറഞ്ഞ പ്രദേശങ്ങൾ, അമേരിക്കയിലും യൂറോപ്പിലും കണക്കില്ലാതെ തരിശ്ശു കിടപ്പുണ്ടെന്നു കാരി കരുതി. അതു പോലെ തന്നെ അമേരിക്കയിലെ വ്യവസായം, വാണിജ്യം എന്നീ മണ്ഡലങ്ങളെല്ലാം പരസ്പരം സഹകരിച്ചും സഹായിച്ചും പുരോഗമിക്കുമെന്നും അതോടൊപ്പം കല, സംസ്കാരം എന്നിവയും വളരുമെന്നും അങ്ങനെ അമേരിക്കയിലെ ഐക്യനാട്ടുകൾ സർവശക്തവും സമൃദ്ധവുമായ ഒരാദർശലോകമായിത്തീരുമെന്നും കാരിക്കു പൂർണ വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു. ഇക്കാര്യത്തിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ സ്വതന്ത്രവ്യാപാരവാദികളും ജർമനിയിലെ ഫ്രെഡറിക് ലിസ്റ്റും അമേരിക്കയിലെ കാരിയും തമ്മിൽ അടിസ്ഥാനമായ അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളില്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. ഇവരെല്ലാം തങ്ങളുടെ നാടുകളുടെ ഭാസുരമായ ഭാവിയിൽ അടിയുറച്ചു വിശ്വസിച്ചവരാണ്. എന്നാൽ ഓരോ കൂട്ടരും അന്നന്നത്തെ സാഹചര്യങ്ങളനുസരിച്ച് വിഭിന്നങ്ങളായ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുകയും നയങ്ങൾ നിർദേശിക്കുകയും ചെയ്യുവെന്നു മാത്രം. പക്ഷേ, ഇംഗ്ലീഷ് ധനശാസ്ത്രജ്ഞർക്ക് തങ്ങളുടെ ആശയങ്ങൾ കുറേക്കൂടി അപഗ്രഥനാത്മകമായ രീതിയിൽ ആവിഷ്കരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. ഫ്രെഡറിക് ലിസ്റ്റിനുമുണ്ടായിരുന്നു ഏറെക്കുറെ ഈ അപഗ്രഥനപാടവം. കാരിക്കാകട്ടെ ഇക്കാര്യത്തിൽ മേല്പറഞ്ഞ കൂട്ടരുടെ സിദ്ധികൾ തീരെ ഇല്ലായിരുന്നുവെന്നതന്നെ പറയാം. ധനശാസ്ത്രത്തിൽ എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഏറ്റവും മോശപ്പെട്ട ഗ്രന്ഥമെന്നും, വിശ്വാസം വരാത്ത വസ്തുതകളും അസംബന്ധങ്ങളായ വ്യാഖ്യാനങ്ങളും നിറഞ്ഞതെന്നും കാരിയുടെ കൃതിയെക്കുറിച്ച് ജെ. എസ്സ്. മിൽ അഭിപ്രായപ്പെട്ടതു് ഈയവസരത്തിൽ ഓർമിച്ചുപോവുകയാണു്.

അമേരിക്കയുടെ പ്രത്യേകസാഹചര്യങ്ങളിൽ ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രത്തിലെ പല സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കും വലിയ പ്രസക്തിയില്ലെന്നു കാരി മനസ്സിലാക്കി. അതുകൊണ്ട് ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രം അപ്പാടെ അബദ്ധമാണെന്ന നിഗമനത്തിലേക്ക് വഴുതിവീണതു്, കാരിക്കു ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരക്കുറവാണു വെളിപ്പെടുത്തുന്നതു്. ഉദാഹരണമായി മാൽത്തൂസിന്റെ ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തത്തെ വിമർശിക്കുന്ന ഭാഗം തന്നെ നോക്കാം. സമീപഭാവിയിലെങ്ങും ജനപ്പെരുപ്പം അമേരിക്കയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു പ്രശ്നമാകാൻ പോകുന്നില്ലെന്നു കാരി പറഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ, അതു് അനിഷേധ്യമായ ഒരു പ്രസ്താവമായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടുമായിരുന്നു. എന്നാലതിനു പകരം, മാൽത്തൂസിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തെ, സിദ്ധാന്തതലത്തിൽത്തന്നെ ഖണ്ഡിക്കാനാ

യിരുന്ന കാരിയുടെ ശ്രമം. അതുപോലെയാണ് പാട്ടത്തെക്കുറിച്ചുള്ള റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തം കൈകാര്യംചെയ്തതും. ഫലപുഷ്ടി നിറഞ്ഞ നിലങ്ങൾ വേണ്ടത്രയുള്ള അമേരിക്കയിൽ റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തത്തിന് വലിയ പ്രായോഗികപ്രാധാന്യം ഇല്ലെന്നതായിരുന്ന കാരിയുടെ വാദമെങ്കിൽ ആർക്കും അതിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ടാകുമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ അങ്ങനെ പറയുന്നതിനു പകരം കാരി, മറ്റു കാരണങ്ങളാൽ റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തത്തെ തന്നെ നിഷേധിക്കുന്നതിനാണ് ശ്രമിച്ചത്. നല്ല നിലങ്ങളിൽ നിന്നു മോശപ്പെട്ട നിലങ്ങളിലേക്ക് കൃഷി വ്യാപിപ്പിക്കുകയെന്നതല്ല സാധാരണ സംഭവിക്കാറുള്ളതെന്നും, നേരെ മറിച്ചാണെന്നും, അതുകൊണ്ടും റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തം തെറ്റാണെന്നും കാരി വാദിച്ചു. ഏതു തരം നിലത്തിൽ കൃഷി തുടങ്ങുന്നു, എങ്ങോട്ടു വ്യാപിക്കുന്നു എന്നതല്ല റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ മർമം. പല തോതിലുള്ള ഫലപുഷ്ടിയുള്ള നിലങ്ങളിൽ കൃഷി ചെയ്യേണ്ടി വരുന്നുവെന്നതു സത്യമാണെങ്കിൽ റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തവും ശരി തന്നെ. ശാസ്ത്രവും സാങ്കേതികവിദ്യയും അതിവേഗം വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ആഹ്രാസീപ്രത്യായനിയമത്തിനു് വലിയ പ്രാധാന്യം കല്പിക്കാനില്ലെന്നു പറയുന്നതിനു പകരം ക്ഷയോന്മുഖവും വർധമാനവുമായ പ്രത്യായനിയമങ്ങളെപ്പറ്റി വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനും, വർധമാനപ്രത്യായനിയമം റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിത്തറ പുഴക്കിക്കളയുന്നുവെന്നു വാദിക്കുന്നതിനും ആണ് കാരി ശ്രമിച്ചതു്. കാരിയുടെ മൂല്യസിദ്ധാന്തം ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ അധ്വാനത്തുകസിദ്ധാന്തം തന്നെയായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇവിടെ ഒരു പുതിയ ആശയം സൂചിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഒരു വസ്തുവിന്റെ മൂല്യം അതിന്റെ നിർമാണത്തിനു ചെലവാക്കപ്പെട്ട അധ്വാനത്തിന്റെ അളവാണെന്ന ക്ലാസ്സിക്കൽ സിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു് സ്വല്പം വ്യതിയാനപ്പെടുത്തി കാരി പറയുന്നതു്, ഒരു വസ്തുവിന്റെ മൂല്യം ആ വസ്തുവിന്റെ പുനർനിർമാണത്തിനു വേണ്ടി വരുന്ന അധ്വാനത്തിന്റെ അളവാണെന്നാണ്. സാങ്കേതികപുരോഗതിയോടൊപ്പം ഇതു കുറഞ്ഞു കുറഞ്ഞു വരുമെന്നും കാരി മനസ്സിലാക്കി. എന്നാൽ ഈ അറിവിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അദ്ദേഹം നടത്തിയ ഒരു നിഗമനം—സാങ്കേതികപുരോഗതിയോടൊപ്പം ദേശീയവരുമാനത്തിൽ നിന്നും തൊഴിലാളിവർഗത്തിനു ലഭിക്കുന്ന പങ്കു് കൂടിവരുമെന്നുള്ളതു്—തികച്ചും അസംഗതമായിപ്പോയെന്നു പറയാതെ നിവൃത്തിയില്ല.

കാർഷികവിഭവങ്ങൾ കയറ്റുമതിചെയ്യുകയും വ്യാവസായികോല്പന്നങ്ങൾ ഇറക്കുമതിചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്ന രാജ്യം ക്രമേണ ഒരു ഊഷരഭൂമിയായിപ്പോകുമെന്നുള്ള കാരിയുടെ അഭിപ്രായം ജെ. എസ്സ്. മിൽ മുതലിങ്ങോട്ടു് പല ശാസ്ത്രജ്ഞരും പരിശോധിച്ചു തള്ളിക്കളഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണ്. താരതമ്യലാഭനഷ്ടസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ സാരത്തെക്കുറിച്ചു് കാരിക്കു നല്ലപോലെ അറിവില്ലായിരുന്നു എന്നു വേണം വിചാരിക്കുക.

പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർധത്തിൽ അമേരിക്കയിലെ ധന

ശാസ്ത്രചിന്ത വളരെ വേഗം പുരോഗമിച്ചു. സാമ്പത്തികരംഗത്തു് അമേരിക്കയുടെ കുതിച്ചുകയറ്റം ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. സർവകലാശാലാതലത്തിൽ ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിനു് പ്രാധാന്യം കൂടിക്കൂടി വന്നു. അമേരിക്കൻ ധനശാസ്ത്രചിന്ത ദേശാന്തരങ്ങളിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടതുടങ്ങിയതിക്കാലത്താണു്. 1870നു ശേഷം ഈ പ്രക്രിയ കൂടുതൽ വേഗത്തിലും ശക്തിയിലുമായി. ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ പ്രാവീണ്യം നേടുന്നതിനു് അമേരിക്കൻ സർവകലാശാലകളിൽ സൗകര്യം പോരെന്നു തോന്നിയവർ പലരും യൂറോപ്പിലേക്കു്, പ്രത്യേകിച്ചു ജർമനിയിലേക്കു് 'തീർഥാടനം' നടത്തി. ജെ. ബി. ക്ലാർക്കു്, സെലിഗ്മാൻ, യെലി, ഹാഡ്ലി, ടാസ്സിഗ് എന്നിവരെല്ലാം ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടും. പലരും ജർമനിയിലെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതധനശാസ്ത്രത്തിൽ ആകൃഷ്ടരായിത്തീർന്നു. ഏതാനും ചിലർ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ചുവടുപിടിച്ചു് മുന്നോട്ടു പോയി. മിക്കവരും ഗവണ്മെൻറിന്റെയും വ്യവസായതാത്പര്യങ്ങളുടെയും പ്രശ്നങ്ങളും പഠിക്കുന്നതിൽ വ്യഗ്രത കാണിച്ചു. ശ്രദ്ധസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ ഒതുങ്ങിക്കൂടിയവർ ഇക്കാലത്തു വിരളമായിരുന്നു എന്നു തന്നെ പറയാം. ഈ കാലഘട്ടത്തിന്റെ പ്രതിനിധികളെന്ന നിലയിൽ ഏതാനും ചില ചിന്തകരുടെ സംഭാവനകളിലേക്കു് ഒന്നു കണ്ണോടിക്കാം.

1870 നു ശേഷം അമേരിക്കയിലെ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ വളർച്ച മിക്കവാറും സർവകലാശാലകളിലെ പ്രൊഫസർമാരുടെ പരിശ്രമഫലമായിരുന്നു. ഇതിനൊരു പ്രധാന അപവാദമായിപ്പറയാനുള്ളതു് ഹെൻറി ജോർജ് (1839–1897) മാത്രമാണു്. ഫ്രാൻസിലെ പ്രൂഫോണിനെപ്പോലെ ഇടത്തരക്കാരുടെ കൂട്ടത്തിലെ ഒരു താണ കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചു വളർന്ന ജോർജ് പെറിബൂർഷ്വാ സംസ്കാരത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയായിരുന്നു. ശരിയായ വിദ്യാഭ്യാസം ലഭിച്ചില്ലെങ്കിലും സ്വന്തം പരിശ്രമം കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ഈ കുറവു നികത്തി. ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ ചൂടു് അദ്ദേഹം നല്ലപോലെ അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞിരുന്നു. പത്രപ്രവർത്തനം കൊണ്ടു് മൂർച്ചയുള്ള ഒരു ശൈലിയും അദ്ദേഹത്തിനു വശമായിരുന്നു. സാമ്പത്തികപുരോഗതിയും ദാരിദ്ര്യവും തോളുരുമ്മി നില്ക്കുന്ന കാഴ്ചയാണദ്ദേഹം അമേരിക്കയിൽ കണ്ടതു്. ധനശാസ്ത്രത്തിൽ പറയത്തക്ക പാണ്ഡിത്യമില്ലാതിരുന്ന കാലത്തു് 1871 ൽ അദ്ദേഹം 'നമ്മുടെ ഭൂമിയും' ഭൂനയവും (Our Land and Land Policy) എന്നൊരു കൃതി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. പിന്നീടു് ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രവുമായി കൂടുതൽ പരിചയപ്പെട്ടപ്പോഴും, തന്റെ ആശയങ്ങൾക്കു ശാസ്ത്രസമ്മതിയുള്ളതായി ജോർജ് മനസ്സിലാക്കി. പാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ച റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തം തന്റെ വാദങ്ങൾക്കു കൂടുതൽ അർഥവ്യാപ്തിയും മിഴിവും നല്കാൻ സഹായിക്കുമെന്നും അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. 1879 ൽ പുറത്തുവന്ന 'പുരോഗതിയും ദാരിദ്ര്യവും' (Progress and Poverty) 1897ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതമായ 'രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രം' (Science of Political Economy) എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഹെൻറി ജോർജ് തന്റെ പൂർവകാലാശയങ്ങൾ കുറേക്കൂടി ശക്തിയായും ശാസ്ത്രീയമായും ആവിഷ്കരിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. സ്വകാര്യഭൂവുടമസമ്പ്രദായം മനു

ഷ്യന്റെ മൗലികമായ അധ്വാനസ്വാതന്ത്ര്യത്തെ നിഹനിക്കുന്നുവെന്നു ജോർജ് കരുതി. സമൂഹം പുരോഗതി നേടുമ്പോഴും, ആ പുരോഗതിയുടെ സിംഹഭാഗവും ഭൂവുടമകളും പാട്ടമെന്ന പേരിൽ കൈയടക്കുകയാണു്. ഇതിനൊരു പരിഹാരം വേണമെങ്കിൽ ഭൂവുടമകളുടെ ആദായം നികുതിയായി ഗവണ്മെന്റു വസൂലാക്കണം. ഭൂനികുതിയെന്ന ഒരൊറ്റ നികുതി ശരിയായി ഈടാക്കിയാൽ പുരോഗതിയുടെ മധ്യത്തിൽ നടമാടുന്ന ദാരിദ്ര്യം തുടച്ചുമാറ്റുന്നതിനു കഴിയും. ജോർജിന്റെ ഈ ഏകനികുതിനിർദ്ദേശം ധനശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പുത്തരിയല്ലെന്നു നമുക്കറിയാം. പ്രകൃതിനിയമവാദികളുടെ കാലം മുതൽ കേട്ടു തുടങ്ങിയതാണു് ഈ അഭിപ്രായം. റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും പ്രചാരത്തിലായതോടെ ഈ അഭിപ്രായത്തിനു കൂടുതൽ പിന്തുണ കുറേക്കാലത്തേക്കെങ്കിലും വർധിച്ചുവരികയും ചെയ്തു.

കൃഷി, വ്യാപാരം, നിയമോപദേശം, പത്രപ്രവർത്തനം എന്നിങ്ങനെയുള്ള വ്യത്യസ്ത തുറകളിലൂടെ ഹാർവാർഡു് സർവകലാശാലയിലെ ധനശാസ്ത്രാചാര്യപദവിയിൽ എത്തിച്ചേർന്നയാളാണു് ചാൾസ് ഡൺബാർ (1830–1900). 1886 ൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട 'ക്വാർട്ടർലി ജേർണൽ ഓഫ് എക്കണോമിക്സ്'നെറ പത്രാധിപരായി അദ്ദേഹം അവരോധിക്കപ്പെട്ടു. 'ധനശാസ്ത്രോപന്യാസങ്ങൾ' (Economic Essays) ഡൺബാറിന്റെ ആശയങ്ങളിലേക്കു വെളിച്ചംവീശുന്ന ഒരു സമാഹാരമാണു്. ആർതർ ഹാഡ്‌ലി (1856–1930) യുടെ 'ധനശാസ്ത്രം' (Economics, 1896)ഇക്കാലത്തുണ്ടായ മറെറാരു പ്രധാന കൃതിയാണു്. രാഷ്ട്രീയാഭിപ്രായങ്ങളും സാമ്പത്തികനയങ്ങളും നിറഞ്ഞ ഈ കൃതിയിൽ സിദ്ധാന്തങ്ങളും വിരളമല്ല. വർധമാനവും ക്ഷയോന്മുഖവുമായ ഉല്പാദനച്ചെലവുനിയമങ്ങൾക്കു കൂടുതൽ കൊള്ളുന്ന നിർവചനങ്ങളും ഹാഡ്‌ലി നൽകിയിട്ടുണ്ടു്. സൈമൺ ന്യൂക്കോംബു് (1835–1909) സുപ്രസിദ്ധനായ ഒരു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനും ധനശാസ്ത്രപണ്ഡിതനുമായിരുന്നു. 1885 ൽ 'രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രതത്ത്വങ്ങൾ' (Principles of Political Economy) എന്ന ന്യൂക്കോംബിന്റെ പുസ്തകം പുറത്തു വന്നു. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരെപ്പോലെ സർവസ്വതന്ത്രമായ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിക്കു വേണ്ടി വാദിച്ചയാളാണു് ന്യൂക്കോംബു്. നാണ്യസിദ്ധാന്തത്തിലും ഇദ്ദേഹം സ്വന്തമായ ഒരു സ്ഥാനം ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തിൽ നേടിയിട്ടുണ്ടു്.

അമാസാ വാക്കർ എന്ന ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ പുത്രനായ ഫ്രാൻസിസ് വാക്കർ (1840-1897) ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ ഏറ്റവും എണ്ണപ്പെട്ട പണ്ഡിതനായിരുന്നു. അമേരിക്കയിലെ ആഭ്യന്തരയുദ്ധത്തിൽ പങ്കെടുക്കുകയും യേൽ സർവകലാശാലയിൽ അധ്യാപനം നടത്തുകയും മസാച്യുസെറ്റ്സ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ടെക്നോളജി പ്രസിഡൻറായിരിക്കുകയും 1870 ലെയും 1880 ലെയും അമേരിക്കയുടെ കാനേഷുമാരി കണക്കെടുപ്പിന്റെ മേൽനോട്ടം വഹിക്കുകയും അമേരിക്കൻ ധനശാസ്ത്രസംഘടനയുടെ (American Economic Association) ഒന്നാമത്തെ പ്രസിഡൻറാവുകയും ചെയ്ത വാക്കർക്കു് സമശീർഷരായി

അന്നു് അമേരിക്കയിലെ ധനശാസ്ത്രപണ്ഡിതരുടെ കൂട്ടത്തിലാരുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു പറയാം. നാണ്യസിദ്ധാന്തം, വിതരണസിദ്ധാന്തം എന്നീ രംഗങ്ങളിൽ വാക്കറുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും ആധികാരികങ്ങളായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു.

നാണ്യസിദ്ധാന്തത്തിലെ ബാങ്കിങ്ങ് വാദഗതിയെ വാക്കർ എതിർക്കുകയും പരിമാണസിദ്ധാന്തത്തെ അനുകൂലിക്കുകയും ചെയ്തു. വേതനനിധിസിദ്ധാന്തമെന്നറിയപ്പെട്ടിരുന്ന വേതനസിദ്ധാന്തത്തെ അദ്ദേഹം നിരാകരിക്കുകയും അതിനു പകരം അവശിഷ്ടാവകാശസിദ്ധാന്തം എന്നറിയപ്പെട്ടിരുന്ന വേതനസിദ്ധാന്തം അദ്ദേഹം സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തു. 1876 ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ 'വേതനപ്രശ്നം' (The Wages Question) എന്ന കൃതിയിലാണു് ഈ അഭിപ്രായങ്ങളടങ്ങിയിട്ടുള്ളതു്. ഹെൻറി ജോർജിന്റെ ഏകനികുതിനിർദ്ദേശത്തെയും അതുപോലെയുള്ള മറ്റനവധ്യനിർദ്ദേശങ്ങളെയും വാക്കർ നിശിതമായി വിമർശിച്ചു. 1883 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രം' (Political Economy)ത്തിൽ അമേരിക്കൻ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥിതിയെ നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന സമ്പ്രദായങ്ങളിൽത്തന്നെ ഉറപ്പിച്ചു നിറുത്തുന്നതിനുള്ള ശ്രമമാണു് നിഴലിച്ചു കാണുന്നതു്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ, പ്രത്യേകിച്ചും ആഡം സ്മിത്തു്, വിഭാവനം ചെയ്തതുപോലെയുള്ള ഒരു സ്വതന്ത്രവ്യവസ്ഥിതിയെയാണു് വാക്കർ അനുകൂലിച്ചിരുന്നതു്.

പാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ച റിക്കാർഡോസിദ്ധാന്തത്തിനു സമാന്തരമായ ഒരു ലാഭസിദ്ധാന്തമായിരുന്നു വാക്കറുടേതു്. ഏറ്റവും കഴിവു കുറഞ്ഞ വ്യാപാരിക്കു കഷ്ടിച്ചു് അയാളുടെ വേലക്കൂലി മാത്രമേ കിട്ടൂ. അയാളെക്കാളും കഴിവുള്ളവർക്കു കിട്ടുന്നതാണു് യഥാർഥ ലാഭം. കഴിവു കൂടുന്നതനുസരിച്ചു് ലാഭത്തിന്റെ തോതും കൂടിവരും. ഉല്പാദനഫലത്തിൽ നിന്നു് ആദ്യം മാറ്റിവെക്കുന്ന പങ്കാണു് പാട്ടം; രണ്ടാമത്തെ പങ്കു ലാഭം; ഇവ രണ്ടും കഴിഞ്ഞു് ബാക്കിവരുന്ന ഭാഗമാണു് വേതനം—എന്നിങ്ങനെ പോകുന്നു വാക്കറുടെ വിതരണസിദ്ധാന്തങ്ങളും. അമേരിക്കയിലെ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ പുതിയതും പഴയതുമായ തലമുറകളിൽ പഴയ തലമുറയെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്ത ആളായിട്ടാണു് വാക്കർ പൊതുവേ അറിയപ്പെട്ടുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പദവിയും പ്രാമാണ്യവും മൂലം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രചിന്തയ്ക്കു് അർഹിക്കുന്നതിൽ കൂടുതൽ അംഗീകാരം കിട്ടിയിട്ടില്ലേ എന്നു സംശയിക്കുന്നവർ ഇല്ലാതില്ല.

ജോൺ ബേറ്റ്സ് ക്ലാർക്ക് (1847–1938)

ജെവോൺസ്, വാൽറാസ്, മെഞ്ജർ എന്നിവരെപ്പോലെ സ്വന്തം ധിഷണാശക്തികൊണ്ടു് സീമാന്തതത്വം കണ്ടുപിടിച്ചുവെന്നതാണു് ജോൺ ബേറ്റ്സ് ക്ലാർക്കിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ നേട്ടമെന്നു പറക്കെ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിലും ജർമനിയിലെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിത ധനശാസ്ത്രവാദത്തിലും നിഷ്ണാതനായിരുന്ന ക്ലാർക്കിന്റെ ധനശാസ്ത്രചിന്തകൾ വിഭിന്നങ്ങളായ പല ഘട്ടങ്ങളിലൂടെ വികാസംപ്രാപിച്ചുവരുന്ന കാഴ്ചയാണു് 1877 മുതൽ 1907 വരെ അദ്ദേഹം എഴുതിയ നിരവധി ലേഖനങ്ങളിലും ഗ്രന്ഥ

ങ്ങളിലും പ്രതിഫലിച്ചു കാണുന്നതു്. 1877 മുതൽ 1882 വരെ 'ന്യൂ ഇംഗ്ലണ്ടർ' എന്ന ആനുകാലികപ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ ക്ലാർക്ക് എഴുതിയ ലേഖനങ്ങളും 1885 ൽ 'ധനത്തെ സംബന്ധിച്ച തത്വചിന്ത' (The philosophy of wealth) എന്ന പേരിൽ ഗ്രന്ഥരൂപത്തിൽ പുറത്തുവന്നു. അതിനുശേഷം അദ്ദേഹമെഴുതിയ ലേഖനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തയ്യാറാക്കിയ ഗ്രന്ഥമാണു് 1899 ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതമായ 'ധനവിതരണം' (The Distribution of wealth). ഈ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും പ്രകടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള അഭിപ്രായഗതികളും തമ്മിൽ സാരമായ വ്യത്യാസങ്ങളും കാണുന്നുണ്ടു്.

1870 നോടടുപ്പിച്ചു് രണ്ടുകൊല്ലം ജർമനിയിലെ റോഷർ, കാറൽ നൈസ് എന്നീ ചരിത്രാധിഷ്ഠിത ധനശാസ്ത്രവാദികളായ പണ്ഡിതരുടെ ശിഷ്യനായി കഴിഞ്ഞുകൂടിയ ക്ലാർക്കിന്റെ ആദ്യകാലചിന്തകളിൽ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തോടു് വെറുപ്പു നിഴലിച്ചുകാണുന്നതിൽ അത്ഭുതമില്ല. ധനത്തെ സംബന്ധിച്ച തത്വചിന്തയിൽ മൂന്നു കാരണങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി ക്ലാർക്ക് ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തെ വിമർശിക്കുന്നു. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം സാധാരണ മനുഷ്യരുടെ പ്രവൃത്തികളെയല്ല പ്രത്യുത ലാഭവും നഷ്ടവും മാത്രം കണക്കുകൂട്ടി അതനുസരിച്ചു് ജീവിക്കുന്ന സങ്കല്പജീവികളുടെ പ്രവൃത്തികളെ മാത്രമാണു് ശാസ്ത്രീയാപഗ്രഥനത്തിനു വിധേയമാക്കിയിരിക്കുന്നതെന്നായിരുന്നു ക്ലാർക്കിന്റെ ഒരു പ്രധാന ആക്ഷേപം. സ്വത്തിനെയും സമ്പാദ്യത്തെയും അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള മനുഷ്യരുടെ പ്രവൃത്തികളും മറ്റു പല പ്രേരണകളും വശംവദമാകാറുണ്ടു്. മനുഷ്യസ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അജ്ഞതകൊണ്ടായിരിക്കണം ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ, മനുഷ്യന്റെ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചു് ഇത്തരം നികൃഷ്ടമായ ഒരു രൂപം വരച്ചുവെച്ചതു്. ക്ലാർക്കിന്റെ ഈ വിമർശനത്തിൽ റസ്കിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളുടെ ഒരു വിദൂരപ്രതിധ്വനികൂടി കേൾക്കാവുന്നതാണു്.

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ മറ്റൊരു ദൗർബല്യം അതു പൂർണമത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥിതിയിൽ മാത്രമേ ശരിയാവുകയുള്ളുവെന്നതാണു്. പൂർണമത്സരമെന്ന സങ്കല്പത്തിലെന്തെങ്കിലും അപാകതകളും ഉള്ളതായി ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ കരുതിയില്ല. എന്നാൽ മത്സരം വളരെവേഗം തിരോധാനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നും, അതിന്റെ സ്ഥാനത്തു ധർമാധർമചിന്തകളും പ്രതിഷ്ഠിതമാവുകയാണെന്നും ക്ലാർക്കു വിശ്വസിച്ചു. മാത്രമല്ല മത്സരാധിഷ്ഠിതവ്യവസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചു റിക്കാർഡോയ്ക്കും മറ്റുമുണ്ടായിരുന്ന മതിപ്പു്, സമൂഹത്തിൽ വിപ്ലവത്തിന്റെ വിത്തുകളും പാകുന്നതിനു കളമൊരുക്കിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുകയാണെന്നും അദ്ദേഹം കുറ്റപ്പെടുത്തി. തൊഴിലാളികളും മുഴുവൻ ഒറ്റക്കെട്ടായി ഒരുവശത്തും മുതലുടമകളും മറ്റൊരുവശത്തും സമരസന്നദ്ധരായി അണിനിരന്നിരിക്കുകയാണെന്നും, ഈ ദുഃസ്ഥിതിക്കിടവരുത്തിയതു് റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളാണെന്നും ക്ലാർക്കു ബലമായി വിശ്വസിച്ചു. ക്രിസ്തീയ സോഷ്യലിസ്റ്റു പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വാധീനശക്തിയും ക്ലാർക്കിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ തെളിഞ്ഞുകാണാം.

മൂന്നാമത്തെ ആരോപണത്തിൽ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ സ്വാധീനമാണ് കാണപ്പെടുന്നത്. സമൂഹമെന്നു പറയുന്നതു വെറും ആംക്കൂട്ടമല്ലെന്നും ഒരു സാവയവസംരൂപം (Organism) തന്നെയാണെന്നുമാണ് ക്ലാർക്ക് അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത്.

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പോരായ്മകളും പരിഹരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി അർത്ഥൈകതല്പരനായ മനുഷ്യൻ (Economic Man), ഉല്പാദനക്ഷമവും അല്പാത്തതുമായ അധ്വാനം മുതലായ സങ്കല്പങ്ങളെല്ലാം ക്ലാർക്ക് ഉപേക്ഷിക്കുകയും, ധനമെന്ന ആശയത്തെ കൂടുതൽ വിശാലമായ അർത്ഥത്തിൽ നിർവചിക്കുകയും ചെയ്തു. വ്യാപാരം കൂടുതൽ ധർമബോധത്തോടു കൂടി നടത്തപ്പെടുകയും സമൂഹത്തിൽ സഹകരണമനോഭാവം വളരുകയും പൊതുസ്വത്തുക്കൾ എല്ലാപേരും ഒരുപോലെ അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്താൽ സ്ഥിതിഗതികൾ മെച്ചപ്പെടുമെന്നു ക്ലാർക്കു വിശ്വസിച്ചു. ഈ രീതിയിലുള്ള ക്ലാർക്കിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾ അനേകം ആക്ഷേപങ്ങൾ ക്ഷണിച്ചുവരുത്തുകയുണ്ടായി. ധനശാസ്ത്രനിയമങ്ങൾ നിഷ്പക്ഷമായി പരിശോധിക്കുന്നതിനു പകരം സമൂഹത്തിനു നന്മവരുന്നതിനു സഹായകമായ നിയമങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമം നിലവിലുള്ള സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയെ അരക്കിട്ടുറപ്പിക്കുന്നതിനു ഭംഗ്യന്തരേണ നടത്തുന്ന ഒരു യത്നമായിട്ടാണു നിരൂപകർ കണ്ടതു. ഒരുകാലത്തു ക്ലാർക്കിന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്ന വെബ്ലൻ തന്റെ നിശിതമായ പരിഹാസങ്ങൾക്കു ശരവ്യമായി തെരഞ്ഞെടുത്തതു ക്ലാർക്കിനെത്തന്നെ ആയിരുന്നു.

''ധനത്തെസംബന്ധിച്ച തത്വചിന്ത''യിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട സംഭാവന സീമാന്തോപയുക്തതയെന്ന ആശയമാണ്. ഉപയുക്തതയുടെ അളവാണു മൂല്യമെന്നും, പക്ഷേ മുഴുവൻ ഉപയുക്തതയുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിലല്ല, ഫലത്തിലുള്ള ഉപയുക്തതയുടെ മാത്രം അടിസ്ഥാനത്തിലാണു മൂല്യം നിശ്ചയിക്കപ്പെടുകയെന്നും ക്ലാർക്ക് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. സ്വാഹചര്യങ്ങളിൽവരുന്ന അല്പമായ ഏറ്റക്കുറവുകൾ മൂലം പ്രയോജനത്തിൽ വരുന്ന മാറ്റത്തിനാണ് 'ഫലത്തിലുള്ള ഉപയുക്തത' എന്നു ക്ലാർക്ക് പേരു നൽകിയിരിക്കുന്നതു. സീമാന്തോപയുക്തതയെന്ന ആശയം പ്രകടമാക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമമാണിതെന്നു വ്യക്തമാണ്.

വീസറിനെപ്പോലെ സാമൂഹികമൂല്യം, നൈസർഗികമൂല്യം മുതലായ ആശയങ്ങളും ക്ലാർക്ക് അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. കാൾ നൈസിന്റെ സ്വാധീനശക്തി ഇതിനു പിന്നിൽ കാണാം. ഓരോ വ്യക്തിയുടെയും ഫലത്തിലുള്ള ഉപയുക്തത സമൂഹത്തിന്റെ പൊതുവേയുള്ള ഉപയുക്തതയായി മാറുകയും അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കമ്പോളങ്ങളിൽ ഓരോ സാധനത്തിനും വില നിശ്ചയിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്നതാണ് ഈ സിദ്ധാന്തം.

ക്ലാർക്കിന്റെ ഏറ്റവും മികച്ച ധനശാസ്ത്രചിന്തകൾ ധനവിതരണത്തിലാണ്. 1888 മുതൽ പലപ്പോഴായി എഴുതിയ ലേഖനങ്ങളിലെ ആശയങ്ങളാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനശിലകൾ. അമേരിക്കയിൽ അന്നുവരെ ഉണ്ടായതിൽവെച്ചേറ്റവും അടുക്കും ചിട്ടയുമുള്ളതും അപഗ്രഥനാത്മകവും ആധുനിക

സങ്കേതങ്ങളും അവലംബിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ ഗ്രന്ഥമായിരുന്നു ഇതു്. നിലവിലുള്ള വ്യവസ്ഥിതിയെ നീതീകരിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങളും പരോക്ഷമായിട്ടെങ്കിലും ഇവിടെയും കാണാം. 'സ്ഥിത'മായ അവസ്ഥയിൽ ഓരോ വ്യക്തിക്കും ലഭിക്കുന്ന ഉല്പാദനവീതവും അയാളുല്പാദിപ്പിക്കുന്നതും തുല്യമായിരിക്കും. നിലവിലുള്ള സ്വത്തുടമസമ്പ്രദായത്തിൻകീഴിലും ഈ നിയമം പാലിക്കപ്പെടുമെന്നു തന്നെയായിരുന്നു ക്ലാർക്കിന്റെ വിശ്വാസം. ഈ വിശ്വാസം ശരിയാണെങ്കിൽ നിലവിലുള്ള സ്വത്തുടമസമ്പ്രദായത്തിൽ അന്യായമായൊന്നുമില്ലെന്നു ക്ലാർക്കു് വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്തു.

ധനവിതരണത്തിന്റെ കാലമായപ്പോഴേക്കും ക്ലാർക്കിനു ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തോടു് മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന മനോഭാവത്തിനു് വൻപിച്ച മാറ്റം വന്നിരിക്കുന്നതായി കാണാം. ഇപ്പോൾ അദ്ദേഹം റിക്കാർഡോയെ കുറ്റപ്പെടുത്തുന്നതു് അയഥാർഥമായ കേവലസങ്കല്പനകളെ അവലംബിച്ചു് ശാസ്ത്രോപഗ്രഥനം നടത്തിക്കളഞ്ഞു എന്നതിനല്ല, കേവലസങ്കല്പനകളുടെ കുറേക്കൂടി ഉയർന്ന മേഖലകളിൽ അപഗ്രഥനം ഉറപ്പിച്ചു നിർത്തിയില്ല എന്നതിനായിരുന്നു.

ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന രണ്ടു പ്രധാനരീതികളായ സ്ഥിതരീതിയും ചലനാത്മകരീതിയും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങളും ക്ലാർക്കു് വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടു്. സ്ഥിതരീതിയിൽ യാഥാർഥ്യങ്ങളിൽ നിന്നു് ഒട്ടൊക്കെ അകന്നു നില്ക്കുന്ന കേവലസങ്കല്പനകളും പലതും ആവശ്യമായി വരും. എങ്കിലും സ്ഥിതരീതി അവലംബിച്ചു നടത്തുന്ന പഠനങ്ങളുടെ ഫലങ്ങളും ചലനാത്മകമായ ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥിതിയിൽ തീരെ അപ്രസക്തങ്ങളായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. കാരണം ചലനാത്മകമായി വർത്തിക്കുന്ന ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥിതിയിലെ ശക്തികളിലേറ്റവും പ്രബലങ്ങളായവ സ്ഥിതാവസ്ഥയുടെ പഠനത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുള്ളവ തന്നെയായിരിക്കും.

സ്ഥിതവും ചലനാത്മകവുമായ സാമ്പത്തികോപഗ്രഥനങ്ങളുംതമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം പ്രധാനമായി അഞ്ചിനങ്ങളിൽ പെടുമെന്നു് ക്ലാർക്കു് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ജനസംഖ്യ, മൂലധനം, സാങ്കേതികസമ്പ്രദായങ്ങളും, ഉപഭോക്താക്കളുടെ അഭിരുചികളെന്നിവ മെച്ചപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതും വ്യാവസായികസ്ഥാപനങ്ങളുടെ രൂപവും ഭാവവും മാറിവരുന്നതുമായ ഒരവസ്ഥയാണു് ചലനാത്മകോപഗ്രഥനത്തിൽ വരുന്നതു്. എന്നാൽ ഇപ്പറഞ്ഞ അഞ്ചുകാര്യങ്ങളിലും യാതൊരു വ്യത്യാസവും വരാത്ത അവസ്ഥയാണു് അപഗ്രഥനവിഷയമാകുന്നതെങ്കിൽ അതു് സ്ഥിതോപഗ്രഥനമായിരിക്കും. ക്ലാർക്കിന്റെ അപഗ്രഥനം സ്ഥിതരീതിയിലുള്ളതായിരുന്നു.

ആഹ്രാസീ ഉപയുക്തതാനിയമം, ആഹ്രാസീപ്രത്യായനിയമം, മൂലധനസീമാന്തം, സീമാന്തതത്വം എന്നിവയാണു് ക്ലാർക്കിന്റെ സ്ഥിതോപഗ്രഥനത്തിന്റെ നെടുംതൂണുകളും. ആഹ്രാസീപ്രത്യായനിയമത്തെ സ്വയംസ്പഷ്ടമായ ഒരു സത്യമായി ക്ലാർക്കു് കണക്കാക്കി. സാമ്പത്തികവൃത്തികളിൽ സാർവത്രികമായി കാണാവുന്ന ഒരു നിയമമാണു് ഇതെന്നും അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. എന്നാൽ ഈ നിയമം

കുറെമറെവിധത്തിൽ നിർവചിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. വർധമാനപ്രത്യായത്തിനു് തന്റെ സ്ഥിതാപഗ്രഥനത്തിൽ സ്ഥാനം നൽകുന്നതിനദ്ദേഹം വിസമ്മതിച്ചു. ഇതിനെച്ചൊല്ലി വാക്കും ക്ലാർക്കുമായി തർക്കങ്ങളും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. എങ്കിലും ക്ലാർക്കു തന്റെ നിലപാടിൽ ഉറച്ചുനിന്നു. ഉല്പാദനവിഭവങ്ങളും വർധിക്കുകയും ഉല്പാദനയോഗങ്ങളും മാറുകയും ചെയ്യുമ്പോഴും മാത്രമേ ഈ നിയമം പ്രാവർത്തികമാവുകയുള്ളു എന്നും, ഇത്തരം കാര്യങ്ങളും സ്ഥിതാപഗ്രഥനത്തിന്റെ പരിധിക്കുള്ളിൽ വരുന്നവയല്ല എന്നും ക്ലാർക്കു വാദിച്ചു.

സീമാന്തപ്രത്യായപ്രമാണം

'ശുദ്ധ'മത്സരം നിലനില്ക്കുന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥിതിയിൽ സന്തുലിതാവസ്ഥയുള്ളപ്പോഴും ഓരോ ഉല്പാദനഘടകത്തിന്റെയും പ്രതിഫലം ആ ഘടകത്തിന്റെ സീമാന്തമാത്രയുടെ ഉല്പാദനക്ഷമതയ്ക്കു തുല്യമായിരിക്കുമെന്നതാണു് സീമാന്തപ്രത്യായപ്രമാണം. ഒരുല്പാദനഘടകത്തിന്റെ സീമാന്തപ്രത്യായം അറിയുന്നതിനു് ആ ഘടകത്തിന്റെ ഒരു മാത്ര കൂടുകയോ കുട്ടുകയോ ചെയ്യുന്നതു മൂലം മൊത്തം ഉല്പന്നത്തിൽ വരുന്ന മാറ്റം കണക്കാക്കിയാൽ മതി. ഉല്പാദനോപാധികളുടെ ഉടമകളും തമ്മിലുള്ള മത്സരം നിമിത്തം ഓരോ ഘടകവും ഏറ്റവും അനുയോജ്യമായ ഉല്പാദനരംഗങ്ങളിൽ എത്തിച്ചേരും. ഓരോ ഘടകത്തിനും കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലത്തിന്റെ നിരക്കു് അതിന്റെ സീമാന്തോല്പന്നത്തിനു തുല്യമായിരിക്കുന്നതാണു്. ഒരു ഘടകത്തിന്റെ എല്ലാ മാത്രകളും ഏകജാതീയങ്ങ (സജാതീയ)ളായതിനാൽ അവയ്ക്കെല്ലാം ഒരേ അളവിലായിരിക്കും പ്രതിഫലം ലഭിക്കുക. ഈ നിയമത്തിനു സാധാരണയായി അനാസ്ഥാനിയമം എന്നു പറയാറുണ്ടു്.

ഇവിടെ ഒരു പ്രശ്നം പൊന്തിവരുന്നു. ആഹ്രാസീപ്രത്യായനിയമമനുസരിച്ചു് നിശ്ചിതമായ ഒരുല്പാദനവിഭവത്തോടു് മറ്റുല്പാദനോപാധികളും കൂടുതൽ കൂടുതൽ ചേർക്കുമ്പോഴും, കൂടുതലായി ചേർക്കപ്പെടുന്ന ഉല്പാദനോപാധിയുടെ സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമത കുറഞ്ഞു കുറഞ്ഞു വരും. ഏറ്റവും ഒടുവിൽ ചേർക്കപ്പെടുന്ന മാത്രയുടെ ഉല്പാദനക്ഷമതയാണു് ആ മാത്രയ്ക്കു ലഭിക്കുന്ന പ്രതിഫലം. എന്നാൽ ഒരു ഘടകത്തിന്റെ സീമാന്തമാത്രയ്ക്കു് ഒരു പ്രതിഫലവും മറ്റു മാത്രകൾക്കു് മറ്റു പ്രതിഫലവും നൽകുക മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു വ്യവസ്ഥിതിയിൽ സാധ്യമല്ല. ഇങ്ങനെ വരുമ്പോഴും സീമാന്തമാത്രയ്ക്കു മുൻപുള്ള മറ്റു മാത്രകൾക്കു കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലം അവയുടെ ഉല്പാദനക്ഷമതയിൽ നിന്നും കുറവായതോതിൽ ആയിരിക്കുകയില്ലേ? ഇതായിരുന്നു ക്ലാർക്കിനെ അലട്ടിയ പ്രശ്നം. തൃണന്റെയും ബോംബാവർക്കിന്റെയും മറ്റും സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാസിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു് ഇപ്രകാരമൊരു സാധ്യതയുള്ളതായി അവർ അംഗീകരിച്ചിരുന്നുവെന്നുവേണം വിചാരിക്കുക. എന്നാൽ ഇത്തരമൊരു നിഗമനത്തിലെത്തുന്നതിനു മുൻപു് അല്പം കൂടി ആലോചിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നു കു്ളാർക്കു വിചാരിച്ചു.

തൊഴിലാളികളുടെ വേതനക്കാര്യം തന്നെ ഉദാഹരണമായെടുക്കാം. എല്ലാ തൊഴിലാളികളും ഒരേപോലെയുള്ളവരാണെന്നാണു് സ്ഥിതാപഗ്രഥനത്തിലെ

സങ്കല്പന. തൊഴിലിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരിൽ നിന്നു് ഒരാളെ പിൻവലിച്ചാൽ ഉല്പാദകൻ മറ്റുള്ളവരെക്കൊണ്ടു് ജോലിചെയ്യിക്കുന്നതിനായി അവരെ ഏല്പിക്കുന്ന പ്രവൃത്തികളിൽ ആവശ്യമായ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തും. എങ്കിലും മുൻപു് ഉല്പാദിപ്പിച്ചിരുന്നേടത്തോളം ഉല്പാദിപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞെന്നു വരികയില്ല. ഉല്പാദനത്തിൽ വരുന്ന ഈ കുറവു് സീമാന്തസ്വഭാവമുള്ളതാണു്. ആരാണു് ജോലിവിട്ടുപോയതെന്ന കാര്യം ഇവിടെ പ്രസക്തമല്ല. ഈ വിധത്തിലുള്ള ആലോചനകൾ കൊണ്ടു തൃപ്തനാകാഞ്ഞിട്ടെന്നപോലെ ക്ളാർക്കു മറ്റൊരു രീതിയിലും ആലോചിച്ചുതുടങ്ങുന്നു. വേലക്കാരുടെ എണ്ണം കൂട്ടിയെന്നിരിക്കട്ടെ. മുൻപുള്ള യന്ത്രങ്ങളും ഉപകരണങ്ങളും ഉപയോഗിച്ചു വേണം പുതുതായി വന്നവരുൾപ്പെടെ എല്ലാപേരും ജോലിചെയ്യുക. അതിന്റെ അർഥം ആളെണ്ണം വർധിക്കുമ്പോൾ ഓരോരുത്തരുടെയും ഉല്പാദനക്ഷമത കുറയുന്നുവെന്നാണു്. ആളെണ്ണം കുറയുമ്പോൾ ഇതു കൂടുകയും ചെയ്യുന്നു. പക്ഷേ ഇതു ആളുകളുടെ കഴിവിൽ വരുന്ന വ്യത്യാസമല്ലെന്നു വ്യക്തമാണു്. അവയ്ക്കുപയോഗിക്കുവാൻ കിട്ടുന്ന യന്ത്രസാമഗ്രികളുടെ കൂട്ടത്തിൽകുറവിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും ഈ വ്യത്യാസങ്ങൾ. അപ്പോൾ യന്ത്രസാമഗ്രികളുടെ, അഥവാ പൊതുവേ പറഞ്ഞാൽ മൂലധനത്തിന്റെ ഉല്പാദനശേഷിയിലാണു് വ്യത്യാസം വരികയെന്നു വേണമെങ്കിൽ പറയാം. കൂടുതൽ ആളുള്ളപ്പോൾ തൊഴിലാളിയുടെ സീമാന്തോല്പന്നം കുറഞ്ഞിരിക്കുകയും, ആ കുറഞ്ഞ ഉല്പന്നത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അയാളുടെ കൂലി നിശ്ചയിക്കപ്പെടുകയും ആ കൂലിനിരക്കു് എല്ലാ തൊഴിലാളികൾക്കും നൽകപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു് സീമാന്തതൊഴിലാളിയൊഴികെ മറ്റുള്ള തൊഴിലാളികളെല്ലാം ചൂഷണം ചെയ്യപ്പെടുന്നുവെന്നു വിചാരിക്കുന്നതിൽ ന്യായമില്ലെന്നു ഇതിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കാമെന്നാണു് ക്ളാർക്കിന്റെ അഭിപ്രായം. ഏതായാലും സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ കേവലതലത്തിൽ നടത്തുന്ന സ്ഥിതാപഗ്രഥനത്തിന്റെ ഫലങ്ങൾ വെച്ചുകൊണ്ടു് യഥാർഥ ലോകസ്വഭാവത്തിന്റെ ന്യായാന്യായതകളെക്കുറിച്ചു് വിധിയെഴുതുന്നതു ശരിയല്ലെന്നു റാവ്സിഗ്, ഫെറർ മുതലായ പല ശാസ്ത്രജ്ഞരും അക്കാലത്തുതന്നെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിരുന്നു.

മൂലധനസിദ്ധാന്തവും പലിശയും

മൂലധനം എന്ന സംജ്ഞയ്ക്കു് തികച്ചും വിഭിന്നങ്ങളായ രണ്ടു് അർഥങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നു ക്ലാർക്ക് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഒന്നു് 'സാമൂഹ്യ'മായ, അഥവാ 'ശുദ്ധ'മായ മൂലധനം; രണ്ടു്, മൂലധനസാമഗ്രികൾ (ഉദാ:യന്ത്രങ്ങൾ, ഉപകരണങ്ങൾ, അസംസ്കൃതസാധനങ്ങൾ, ഭൂമി തുടങ്ങിയവ). മൂലധനസാമഗ്രികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഈടുനിൽക്കുന്ന ഉപഭോഗസാധനങ്ങളെയും സേവനങ്ങളെയും ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല. ഉൽപാദനത്തിനു വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന എല്ലാ സാധനങ്ങളും മൂലധനസാമഗ്രികളുടെ കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു. മൂലധനമാകട്ടെ, മൂലധനസാമഗ്രികളുടെ മൂല്യത്തെക്കുറിക്കുന്നു. മൂലധനവും മൂലധനസാമഗ്രികളും തമ്മിലുള്ള പ്രധാന വ്യത്യാസം, ആദ്യത്തേതു് അനശ്വരവും രണ്ടാമത്തേതു് നശ്വരവുമാണെന്നതാണു്. മൂലധനസാമഗ്രികൾക്കു് നിശ്ചിതമായ രൂപങ്ങളുണ്ടു്; അവ കാലക്രമത്തിൽ നശിച്ചു

പോകുന്നു. മൂലധനത്തിനു സ്ഥിരമായ രൂപമില്ല; അതിനു ഏതു രൂപവും കൈക്കൊള്ളുന്നതിനു് കഴിയും; അതു നശിക്കുകയുമില്ല. ഒരു വെള്ളച്ചാട്ടമാണു് മൂലധനമെങ്കിൽ ആ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിൽ ഓരോ ക്ഷണത്തിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന വെള്ളത്തുള്ളികളാണു് മൂലധനസാമഗ്രികളും. വെള്ളത്തുള്ളികളും എപ്പോഴും മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കും. എന്നാൽ വെള്ളച്ചാട്ടമാകട്ടെ ഒരേ പോലെ എക്കാലത്തേക്കും നിലനിൽക്കുകയും ചെയ്യും.

മൂലധനസാമഗ്രികളും നശിച്ചുപോകുന്നവയാണെന്നതു മാത്രമല്ല, അവയുടെ പ്രത്യേകത; അവ നശിക്കേണ്ടവയുമാണു്. അവ നശിക്കാതെ സൂക്ഷിച്ചാൽ, ഉൽപാദനം കുറയുകയും അവസാനം മൂലധനം (മൂലധനത്തിന്റെ മൂല്യം) തന്നെ ഇല്ലാതെ വരികയും ചെയ്യും. അതു പോലെ തന്നെയാണു് മൂലധനം നശിപ്പിക്കുന്നതും. മൂലധനം നശിപ്പിച്ചാൽ, പിന്നീടു് വെറുംകയ്യോടെ ആദ്യം മുതൽ തുടങ്ങേണ്ടിവരും.

ക്ലാർക്കിന്റെ മേൽക്കൊടുത്ത ആശയങ്ങളും പരക്കെ അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടു്. മൂലധനസാമഗ്രികളും അവയുടെ മൂല്യവും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസവും ഇന്നു ധനശാസ്ത്രത്തിൽ സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണു്. എന്നാൽ മൂലധനം അനശ്വരമാണെന്നും മറ്റും പറയുന്നതിൽ വലിയ അർഥമില്ല. മൂലധനം കുറയാതെ നോക്കുന്നതിനു പ്രത്യേക ശ്രമങ്ങളും നടത്തിയില്ലെങ്കിൽ അതു നിലനിൽക്കുകയില്ലെന്നുള്ള കാര്യം വ്യക്തമാണു്. മനഃപൂർവമായ ശ്രമവും ശ്രദ്ധയും കൂടാതെ സമൂഹത്തിൽ മൂലധനം കോട്ടംകൂടാതെ സ്വയം നിലനിന്നുകൊള്ളുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നതു തെറ്റു തന്നെ.

മൂലധനം വർധിക്കണമെങ്കിൽ ഉപഭോഗം വർജിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നു ക്ലാർക്കു വിശ്വസിച്ചു. ഉപഭോഗവർജനത്തിനു പരിഹാരമായി നൽകുന്ന പ്രതിഫലമാണു് പലിശ. വളർച്ചയും തളർച്ചയുമില്ലാത്ത ഒരു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിൽ മൂലധനത്തിന്റെ തുക വർധിക്കുകയില്ല. അതു കൊണ്ടു്, അവിടെ ഉപഭോഗവർജനവും വർധിപ്പിക്കേണ്ട കാര്യമില്ല. പലിശനിരക്കു നിർണയിക്കുന്നതു മൂലധനത്തിന്റെ സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു്. പലിശയും പാട്ടവും സാരാംശത്തിൽ ഒന്നു തന്നെ. ഒരു മൂലധനസാമഗ്രിക്കു നൽകുന്ന പ്രതിഫലം പാട്ടമായും, മൂലധനത്തിന്റെ പ്രതിഫലം പലിശയായുമാണു് അറിയപ്പെടുക.

ക്ലാർക്കും ബോംബാവർക്കും തമ്മിൽ മൂലധനസിദ്ധാന്തത്തെ സംബന്ധിച്ചു് വളരെക്കാലം തർക്കങ്ങളും നടന്നുവന്നിരുന്നു. മൂലധനത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ക്ലാർക്കിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും വെറും ''അമ്മൂമ്മക്കഥകളും'' ആണെന്നു വരെ ബോംബാവർക്കു ആക്ഷേപിച്ചുകളഞ്ഞു. എന്നാൽ ബൊംബാവർക്കിന്റെ 'ഉൽപാദനകാലം' എന്ന ആശയത്തോടു് എന്തായിട്ടും യോജിക്കാൻ ക്ലാർക്കിനു കഴിഞ്ഞില്ല. മൂലധനസാമഗ്രികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഉൽപാദനകാലമുണ്ടെന്നു ക്ലാർക്കു സമ്മതിച്ചു. പക്ഷേ മൂലധനത്തിനു ഉൽപാദനകാലവും ഉപഭോഗകാലവും ഒന്നുമില്ല. അതു നിത്യമാണു്, അനശ്വരമാണു്. ഉൽപാദനവും ഉപഭോഗവും ഒരേ കാലത്തിൽത്തന്നെ സാധ്യമാക്കുന്നതും മൂലധനമാണു്. ഇക്കാര്യം സമർഥിക്കു

ന്നതിനു ക്ലാർക്കു് ഒരുപമ പ്രയോഗിക്കുന്നുണ്ടു്. ഒരു പ്രത്യേകതരം തടി വളർന്നു പാകമാകുന്നതിനു് അൻപതു വർഷക്കാലം വേണം എന്നു വിചാരിക്കുക; വൃദ്ധിക്ഷയങ്ങളില്ലാത്ത ഒരു വ്യവസ്ഥിതിയിൽ, ഏതു സമയത്തും അൻപതു നിര വൃക്ഷങ്ങൾ കാണും. ഒരു വർഷം മുതൽ അൻപതു വർഷം വരെ പ്രായമുള്ളവയായിരിക്കും അവ. ഓരോ നിരയിലെ വൃക്ഷവും വളർന്നു പാകമാകുന്നതിനു് അൻപതു വർഷം വേണമെങ്കിലും, ഏതു സമയവും അൻപതു വർഷം പൂർത്തിയാക്കിയ ഒരു നിര വൃക്ഷങ്ങൾ ഈ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നുള്ളതു കൊണ്ടു് തടി, പാകമാകുന്നതിനു് അൻപതു വർഷം വേണമെന്നു പറയേണ്ട കാര്യമില്ല.

മൂലധനമൊരിക്കലുണ്ടായാൽ തേയ്മാനത്തിനും പുനർനിർമാണത്തിനും ഉള്ള ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്യുന്നതു കൊണ്ടു്, അതു് എന്നത്തേക്കും നിലനിൽക്കും. തന്മൂലം മൂലധനത്തിന്റെ ആദിയെപ്പറ്റിയല്ലാതെ അന്ത്യത്തെപ്പറ്റി പറയാൻ സാധ്യമല്ല. കൂടുതൽ മൂലധനമുണ്ടായാൽ ഉൽപാദനകാലം നീട്ടാമെന്നു ബോം ബാവർക്കു പറയുന്നതിൽ കഴമ്പില്ല എന്നു സമർഥിക്കുന്നതിനാണു് ഇത്തരം വാദമുഖങ്ങൾ ക്ലാർക്കു് ഉന്നയിക്കുന്നതു്. അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പറയുന്നു. ''ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ, യുഗാന്തരങ്ങളിലൂടെ നിലനിൽക്കുന്ന മൂലധനത്തിന്റെ മാത്രകളോടു് കുറേയെണ്ണം കൂടി ചേർക്കുവാൻ മാത്രമേ കഴിയൂ; മൂലധനം നിലനിൽക്കുന്ന യുഗാന്തരങ്ങളുടെ നീളം കൂട്ടുന്നതിനു് സാധ്യമല്ല തന്നെ.'' 'അമ്മൂമ്മക്കഥകൾ' എന്നു ബൊംബാവർക്കു് ക്ലാർക്കിന്റെ ആശയങ്ങളെ പരിഹസിച്ചതിൽ അദ്ദേഹത്തെ കുറ്റം പറഞ്ഞുകൂടാ. ബൊംബാവർക്കിന്റെ സിദ്ധാന്തം പ്രധാനമായും 'മൂലധനസാമഗ്രികളെ' ആസ്പദമാക്കിയുള്ളതും, ക്ലാർക്കിന്റേതു് 'മൂലധന'ത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ളതുമായിരുന്നു എന്നകാര്യം കൂടി ഓർമിക്കേണ്ടതാണു്.

പാട്ടം

റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തത്തിലെ വൈകല്യങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, അതിന്റെ സാരാംശം ക്ലാർക്കു് അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ നിലങ്ങളെ മറ്റുൽപാദനോപാധികളിൽ വേർതിരിച്ചു കാണേണ്ട കാര്യമില്ലെന്നായിരുന്നു ക്ലാർക്കിന്റെ അഭിപ്രായം. മൂലധനസാമഗ്രികൾക്കും ഭൂമിക്കുമെല്ലാം ഒരു പോലെ ബാധകമാണു് പാട്ടത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം.

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ രണ്ടു കാരണങ്ങളാണു് ഭൂമിയെ മറ്റുല്പാദനഘടകങ്ങളിൽ നിന്നു വേർതിരിച്ചു കാണുന്നതിനു് ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതു്. ഒന്നാമതു്, ഭൂമിയുടെ പരിമിതത്വം. മറ്റു ഘടകങ്ങളെപ്പോലെ കാലക്രമം കൊണ്ടു വർധിക്കുന്ന ഒന്നല്ല ഭൂമി. ഈ കാരണത്തിനു ക്ലാർക്കു പറയുന്ന മറുപടി, മറ്റു ഘടകങ്ങളെപ്പോലെ നിലവും നിരവധി ആവശ്യങ്ങൾക്കു് ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയുമെന്നുള്ളതു കൊണ്ടു്, ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേകാവശ്യത്തിനു് ലഭ്യമായ ഭൂമിയുടെ വ്യാപ്തി നിശ്ചിതമാണെന്നു പറയുന്നതിൽ കാര്യമില്ലെന്നാണു്. ഇക്കാര്യത്തിൽ മൂലധനവും ഭൂമിയും തമ്മിൽ അടിസ്ഥാനപരമായ വ്യത്യാസമില്ലെന്നു തന്നെപറയാം.

രണ്ടാമത്തെ കാരണമായി പറയപ്പെടുന്നത് പല തരം ഭൂമിയിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ആദായം പല തോതിലായിരിക്കുമെന്നുള്ളതാണ്. റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം തന്നെ ഇതാണല്ലോ. എന്നാൽ സ്വഭാവവും ഭൂമിയുടെ മാത്രം പ്രത്യേകതയല്ലെന്നും മറ്റെല്ലാ ഉൽപാദനഘടകങ്ങൾക്കും പൊതുവേയുള്ളതാണെന്നും ക്ലാർക്ക് വിശ്വസിച്ചു. റിക്കാർഡോയുടെ സിദ്ധാന്തത്തിൽ ഭൂമി പരിമിതമായി വെച്ചുകൊണ്ട് മറ്റു ഘടകങ്ങൾ കൂടി നോക്കുകയാണ്. അപ്പോൾ, മറ്റു ഘടകങ്ങളുടെ (മൂലധനത്തിന്റെയും അധ്വാനത്തിന്റെയും) ഉൽപാദനക്ഷമത കുറഞ്ഞുവരുന്നു. കൂലിയും പലിശയും കൊടുത്തു, ശേഷിക്കുന്നതുക പാട്ടമായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. ഇതു പോലെ മറ്റു ഘടകങ്ങളുടെ തുക നിശ്ചിതമാക്കിവെച്ചുകൊണ്ട്, ഭൂമിയുടെ അളവു കൂട്ടി നോക്കാം. ഇങ്ങനെയായാൽ ഭൂമിയുടെ സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതയിൽ അതിന്റെ പ്രതിഫലം നിശ്ചയിക്കുകയും ബാക്കി ശേഷിക്കുന്ന ഉൽപന്നം മറ്റു ഘടകങ്ങളുടെ (മൂലധനത്തിന്റെയും അധ്വാനത്തിന്റെയും) വിഹിതമായി കണക്കാക്കുകയും ചെയ്യാം.

വേതനവും ലാഭവും

വേതനത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ക്ലാർക്കിന്റെ സിദ്ധാന്തം ഏറെക്കുറെ ജെ വോൺസിന്റേതു തന്നെയാണെന്നു പറയാം. അധ്വാനത്തിന്റെ സീമാന്ത പ്രയാസവും അധ്വാനഫലത്തിന്റെ സീമാന്തോപയുക്തതയും തുല്യമാകുന്നിടത്തു വെച്ചാണ് വേതനം നിർണയിക്കപ്പെടുകയെന്നു ക്ലാർക്കും പൊതുവേ വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. പ്രയാണവേഗം നിലച്ച, വളർച്ചയറ്റ ഒരു സമ്പദ്ഘടനയിൽ, ഉൽപാദനഘടകങ്ങളെ കൂട്ടിയിണക്കുകയും ഉല്പാദനത്തിൽ വരാവുന്ന അപകടങ്ങളും മറ്റും നേരിടാൻ തയ്യാറാവുകയും ചെയ്യുന്ന സംരംഭശാലികളുടെ ആവശ്യമില്ല. അതു കൊണ്ട്, അത്തരമൊരു വ്യവസ്ഥിതിയിൽ, 'കേവലലാഭം' എന്നൊന്നുണ്ടായിരിക്കുകയുമില്ല. കൂലി, പലിശ എന്നീ രണ്ടിനം പ്രതിഫലങ്ങൾ മാത്രമേ ഈ വ്യവസ്ഥയിലുണ്ടാവൂ. പാട്ടം തീർച്ചയായും കാണും. പക്ഷേ അതു ഭൂമിക്കു മാത്രം കിട്ടുന്ന വിഹിതമായിരിക്കുകയില്ല. ഉൽപാദനശേഷിയിൽ ഏറ്റക്കുറവുകളുള്ള ഘടകങ്ങൾക്കു കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലങ്ങളിലെല്ലാം പാട്ടത്തിന്റെ അംശവും കാണും. വളർച്ചയും തളർച്ചയുമില്ലാത്ത സാമ്പത്തികസ്ഥിതികളിൽ ലാഭമുണ്ടാവുകയില്ലെന്ന നിലപാട് വാൽറാസ്, മാർഷൽ തുടങ്ങി മറ്റു ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ വാദങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്നതാണ്. ചലനാത്മകമായ ഒരു വ്യവസ്ഥയിൽ മാത്രമേ ലാഭത്തിനു നില നിൽക്കാൻ കഴിയൂ എന്നു അവരെല്ലാം സമ്മതിക്കുന്നുണ്ട്. ക്ലാർക്കിന്റെ ലാഭസിദ്ധാന്തത്തെ കാര്യമായി വിമർശിച്ചിട്ടുള്ളതു അമേരിക്കയിലെ പ്രസിദ്ധ ധനശാസ്ത്രജ്ഞനും ക്ലാർക്കിന്റെ ശിഷ്യനുമായ ഫ്രാങ്ക് നൈറ് ആണ്. ചലനാത്മകമായ അവസ്ഥയിലേ ലാഭമുണ്ടാകൂ എന്ന കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു തർക്കമില്ല. എന്നാൽ അതു മാത്രം പോര, ലാഭത്തിന്റെ നിലനില്പിനു, അപകടങ്ങളിൽ നിന്നു വരാവുന്ന ചേതം ഏറെറടുക്കുന്നതു കൊണ്ടുമല്ല ലാഭം വേണ്ടിവരുന്നതു. പല അപകടസാധ്യതകളും മുൻകൂട്ടിക്കണ്ട് അവയ്ക്കെതിരെ ഇൻഷ്വറൻസുപോലെയുള്ള രക്ഷാമാർഗങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്താവുന്ന

താണ്. എന്നാൽ ഒരിക്കലും മുൻകൂട്ടി കാണാൻ കഴിയാത്ത കാര്യങ്ങളും പലതും ഭാവിയുടെ അജ്ഞാതലോകത്തു് ഒളിഞ്ഞുകിടപ്പുണ്ടാവും. ഇവയ്ക്കെതിരെ ഒരു രക്ഷാനടപടിയും മുൻകൂട്ടി സ്വീകരിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അജ്ഞാതങ്ങളായ ഭവിഷ്യത്തുകളും നേരിടുന്നതിനു തയ്യാറായിക്കൊണ്ടല്ലാതെ മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ലോകത്തിൽ ആക്കം ഉല്പാദനസംരംഭത്തിൽ ഏർപ്പെടാൻ സാധ്യമല്ല. ഇങ്ങനെ തയ്യാറാവുന്നവർക്കു് അക്കാര്യത്തിനു ലഭിക്കേണ്ട പ്രതിഫലമാണു ലാഭമെന്നു് നൈറ്റ് വാദിക്കുന്നു. അനിശ്ചിതത്വം ചുമലിലേറ്റുന്നതിനു കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലമാണു ലാഭം.

അമേരിക്കയിലെ സീമാന്തപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവും ഏറ്റവും നല്ല പ്രതിനിധിയുമെന്ന നിലയ്ക്കാണു് ക്ലാർക്കിന്റെ സംഭാവനകളെക്കുറിച്ചു നാം സാമാന്യം ദീർഘമായി പ്രതിപാദിച്ചതു്. ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ അമേരിക്കൻ ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ സ്വഭാവം ഗ്രഹിക്കുന്നതിനു് ഇർവിങ് ഫിഷർ, ഫ്രാങ്ക് റാവ്സിഗ് എന്നിവരുടെ ആശയങ്ങളിലൂടെ ഓരോട്ടപ്രദക്ഷിണം നടത്തുന്നതു നന്നായിരിക്കും.

ഇർവിങ് ഫിഷർ (1876-1947)

യേൽ സർവകലാശാലയിലെ ഏറ്റവും ഉന്നതനായ ഒരു വിദ്യാർഥിയായും യഥാകാലം അധ്യാപകനും ആയി പ്രശോഭിച്ച ഇർവിങ് ഫിഷർ ഗണിതശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്നു ധനശാസ്ത്രത്തിലേക്കു കടന്നു വന്നയാളാണു്. മൂല്യം, വിലകം, വരുമാനം, മൂലധനം, പലിശ, പണം, വ്യാപാരചക്രങ്ങം എന്നീ മണ്ഡലങ്ങളിൽ അപ്രതിമമായ സിദ്ധാന്തങ്ങളാവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിൽ ഫിഷർ വിജയം നേടി. സാംഖ്യിക (statistics) ത്തിനദ്ദേഹം നേടിക്കൊടുത്ത സമ്പാദ്യവും അതുല്യമാണു്. 'മൂല്യത്തിന്റെയും വിലകളുടെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ ഗണിതാത്മകമായ അന്വേഷണങ്ങം' (Mathematical Investigations in the Theory of value and price-1892), 'ജോൺ ബേറ്റ്സ് ക്ലാർക്കിന്റെ ബഹുമാനാർഥം എഴുതപ്പെട്ട ധനശാസ്ത്രോപന്യാസങ്ങം' (Economic Essays contributed in honour of John Bates Clark-1927), 'മൂലധനത്തിന്റെയും വരുമാനത്തിന്റെയും സ്വഭാവം' (Nature of Capital and Income-1906), 'പലിശനിരക്കു്' (The rate of Interest–1907), 'പണത്തിന്റെ ക്രയശക്തി' (Purchasing Power of Money–1911), എന്നിവയാണു പ്രധാന കൃതികം.

ആദ്യത്തെ കൃതിയായ ഗണിതാത്മകമായ അന്വേഷണങ്ങളിൽ ജെവോൺസ്, വാൽറാസ് എന്നിവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെയാണു ഫിഷർ പ്രധാനമായും ആശ്രയിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഉപയുക്തത എന്ന ആശയം കൃത്യമായി നിർവചിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമമാണു് അദ്ദേഹം ആദ്യമായി ഏറ്റെടുത്തതു്. മനശ്ശാസ്ത്രപരമായ പരിഗണനകം കൂടാതെ ഈ ആശയം നിർവചിക്കുന്നതിലദ്ദേഹം വ്യാപൃതനായി. ഒരു വസ്തുവിന്റെ ഉപയുക്തത ആ വസ്തുവിനെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചാണു നിൽക്കുന്നതെങ്കിൽ എങ്ങനെ ഉപയുക്തത അളക്കാം എന്നു് ഈ കൃതിയുടെ ആദ്യഭാഗത്തിൽ

ചർച്ചചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. രണ്ടാംഭാഗത്തിൽ ഈ സങ്കല്പനയ്ക്ക് കുറേക്കൂടി അയവു വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഒരു വസ്തുവിൽ നിന്നുള്ള ഉപയുക്തത ആ വസ്തുവിനെ മാത്രമല്ല മറ്റെല്ലാവസ്തുക്കളെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നതാണ് ഇവിടെ സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സങ്കല്പന. ഒരു വസ്തു, മറ്റു വസ്തുക്കളുടെ ഉപയുക്തതയെ എങ്ങനെ ബാധിക്കുന്നുവെന്ന പ്രശ്നം വിശദമായ പരിശോധനയ്ക്കു ഫിഷർ വിധേയമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇന്ന് ഉപഭോക്തൃവൃത്തി അപഗ്രഥിക്കുന്നതിൽ പൊതുവേ ഉപയോഗത്തിലിരിക്കുന്ന മിക്ക സംജ്ഞകളും നിർവചനങ്ങളും ഫിഷറുടെ ശ്രമഫലങ്ങളാണെന്നു പറയാം. സാധനങ്ങളും തമ്മിലുള്ള പൂരകബന്ധങ്ങളും പ്രതിസ്ഥാപനബന്ധങ്ങളും സമഭാവവക്രങ്ങളും വിലരേഖകളെ സമഭാവവക്രങ്ങളും തൊട്ടുരുമ്മിയിട്ടു പിൻവാങ്ങിപ്പോകുന്ന ബിന്ദുക്കളുടെ പ്രാധാന്യവും എല്ലാം ഇക്കൂട്ടത്തിൽ പെടും. ഉപയുക്തതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മൂല്യസിദ്ധാന്തം ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനു ഒരു വ്യക്തിയുടെ ഉപയുക്തതയെ മറെറാരാളുടേതുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുക, ഒരു വ്യക്തിക്കു തന്നെ ഒരുകൂട്ടം ഉപഭോഗവസ്തുക്കളിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന സീമാന്തോപയുക്തതയെ മറെറാരുകൂട്ടം ഉപഭോഗവസ്തുക്കളിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന സീമാന്തോപയുക്തതയുമായി തട്ടിച്ചുനോക്കുക എന്നിവയൊന്നും ആവശ്യമില്ലെന്നു ഫിഷർ വിശ്വസിച്ചു. മനശ്ശാസ്ത്രപരമായ എല്ലാ പരിഗണനകളും മൂല്യസിദ്ധാന്തചർച്ചയിൽ നിന്നു ഒഴിവാക്കുകയെന്നതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. ഫിഷറുടെ മൂല്യസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു അമേരിക്കയിലോ മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലോ കാര്യമായ സ്വീകരണം അക്കാലത്തു ലഭിച്ചില്ല. ഇതിന്റെ ഒരു പ്രധാന കാരണം ഗണിതാത്മകരീതിയുടെ അതിപ്രസരമാണെന്നു വിചാരിക്കാം. ഗണിതത്തെ അത്രയധികം ആശ്രയിച്ച വാൽറാസിനും ജെവോൺസിനും ഏതാണ്ടിതുപോലെയുള്ള തണുപ്പൻ സ്വീകരണം മാത്രമേ അവരുടെ നാടുകളിലും കിട്ടിയിരുന്നുള്ളുവെന്നു കാര്യം ശ്രദ്ധേയമാണ്. എങ്കിലും ഗണിതാത്മകമായ രീതി പരക്കെ അംഗീകരിക്കപ്പെടാതിരുന്ന ഒരു കാലത്തു് ആ രീതിയിൽ ധനശാസ്ത്രവിഭാഗത്തിനു വേണ്ടി പതറാതെ ശ്രമിച്ചുവെന്നതു് ഫിഷറുടെ നേട്ടമായി കണക്കാക്കണം.

മൂലധനത്തെപ്പറ്റിയും വരുമാനത്തെപ്പറ്റിയും ധാരാളം പ്രബന്ധങ്ങൾ എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും മൂലധനത്തിന്റെ വരവുചെലവുകളെപ്പറ്റിയുള്ള കണക്കുകൾ എഴുതേണ്ടതെങ്ങനെയെന്ന കൃത്യമായ നിർദേശങ്ങളൊന്നും ആരും നൽകിയിട്ടില്ലെന്നു ഫിഷറിനു തോന്നി. വീട്ടുടമകളും വ്യാപാരികളും വ്യവസായികളും ഗവണ്മെൻറുകളും കണക്കുകൾ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതെങ്ങനെയെന്നു ഫിഷർ വിസ്തരിച്ചുപ്രതിപാദിച്ചു. സൂക്ഷ്മതലത്തിൽ ആരംഭിച്ച ഈ പഠനം സ്ഥൂലതലങ്ങളിലേക്കു ക്രമേണ വ്യാപിപ്പിച്ചു. ഫിഷറുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും മാതൃകകളും സാമൂഹികതലത്തിലുള്ള കണക്കുകൾ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനും ദേശീയവരുമാനം കണക്കാക്കുന്നതിനുമുള്ള മാർഗങ്ങളും തുറന്നുവെച്ചു.

പലിശയെക്കുറിച്ചുള്ള ഫിഷറുടെ ചിന്തകളും വളരെ ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ തുടങ്ങിയതാണ്. 1896 ൽ 'വിലക്കയറ്റവും പലിശയും' എന്ന ഒരുപന്യാസം

അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു. സ്വീഡിഷ് ധനശാസ്ത്രജ്ഞനായ നട്വിക് സെൽ രണ്ടുകൊല്ലത്തിനു ശേഷം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പല ആശയങ്ങളും ഫിഷറുടെ ഉപന്യാസത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. പണത്തിന്റെ മൂല്യത്തിലുണ്ടാവുന്ന വ്യത്യാസങ്ങളും പലിശനിരക്കുകളിൽ വരുന്ന ഏറ്ററ്റത്താഴ്ചകളുമായിരുന്നു രണ്ടു പേരുടെയും പ്രശ്നം. നാമമാത്രമായ പലിശനിരക്കും യഥാർഥ പലിശനിരക്കും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസമാണ് ഈ പ്രശ്നത്തിന്റെ പുറകിലുള്ളതെന്നു് അവർ രണ്ടുപേരും ഒരുപോലെ കരുതി. കമ്പോളങ്ങളിൽ നിലവിലുള്ളവയാണ് നാമമാത്രകമായ പലിശനിരക്കുകൾ. പണത്തിന്റെ മൂല്യത്തിൽ വന്നിട്ടുള്ള വ്യത്യാസമനുസരിച്ച് ഈ പലിശനിരക്കുകളിൽ വേണ്ട പൊരുത്തപ്പെടുത്തലുകൾ കണക്കുകൂട്ടിയെടുക്കുന്നതാണ് യഥാർഥ നിരക്ക്. കാര്യങ്ങൾ മുൻകൂട്ടി കാണുന്നതിനു മനുഷ്യർക്കുള്ള കഴിവ് അപൂർണവും വ്യത്യസ്തവുമായതുകൊണ്ടാണ് യഥാർഥ പലിശനിരക്കുകളിൽ വ്യതിയാനങ്ങളുണ്ടാവുന്നതെന്നു ഫിഷർ വിചാരിച്ചു. ഇക്കാരണങ്ങളാണ് വ്യാപാരചക്രങ്ങൾക്കിടവരുത്തുന്നതും.

പലിശനിരക്കുകൾക്കു വ്യത്യാസം വരുന്നതെന്തുകാരണത്താലായാലും പലിശയുടെ തന്നെ ആവശ്യമെന്താണ്? ഇക്കാര്യം 'പലിശനിരക്ക്' (1907), 'പലിശസിദ്ധാന്തം' (1930) എന്നീ കൃതികളിൽ ചർച്ചചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വർത്തമാനകാലത്തോടുള്ള പ്രതിപത്തിയും മൂലധനത്തിന്റെ പ്രഭാവവും ഇതിനു കാരണങ്ങളായി ഫിഷർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ മൂലധനത്തിന്റെ ഉല്പാദനക്ഷമതയെന്ന കാരണത്തിന്റെ പേരിൽ വളരെനാൾ നീണ്ടുനിന്ന തർക്കങ്ങൾ ബോംബാവർക്കും ഫിഷറും തമ്മിൽ നടന്നുവന്നു. വാക്കുകളുടെ അർഥത്തെച്ചൊല്ലിയുള്ള ഒരു വിവാദമെന്നേ ഇതിനെ വിശേഷിപ്പിക്കാനുള്ളൂ. ഈ വാദത്തിനു ശേഷം 1930 ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പലിശസിദ്ധാന്തം കഴിയുന്നത്ര കുറ്റമറ്റതാക്കാൻ ഫിഷർ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ ഗ്രന്ഥം വാദത്തിൽ തന്റെ എതിരാളിയായിരുന്ന ബോംബാവർക്കിന്റെ സ്മരണയ്ക്കു മുമ്പിൽ സമർപ്പിച്ചിരിക്കുകയാണു ഫിഷർ.

ഫ്രാങ്ക്വിലിയം റാവ്സിഗ് (1859-1940)

1917 മുതൽ അല്പകാലത്തേക്കു അമേരിക്കൻ ഗവണ്മെന്റിന്റെ താരിപ്പുകമ്മീഷന്റെ അധ്യക്ഷനായിരുന്നുവെന്നതൊഴിച്ചാൽ റാവ്സിഗ് തന്റെ ഔദ്യോഗികജീവിതം മുഴുവൻ ഹാർവാർഡ് സർവകലാശാലയിൽ അധ്യാപകനായിട്ടാണു കഴിച്ചുകൂട്ടിയതു്. ഏറ്റവും മികച്ച ധനശാസ്ത്രാധ്യാപകനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞനെന്ന നിലയിൽ അന്തർദേശീയ വ്യാപാരത്തിലാണു അദ്ദേഹത്തിനു കൂടുതൽ പ്രസിദ്ധി ലഭിച്ചതു്. 'ഐക്യനാടുകളുടെ താരിപ്പുകളുടെ ചരിത്രം'(Tariff History of the United States) 1888ലും 'അന്തർദേശീയ വ്യാപാരം' (International Trade) 1927ലും അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. 1896 ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ 'വേതനവും മൂലധനവും' (Wages and Capital) എന്ന കൃതിയിൽ റിക്കാർഡോ, ബൊംബാവർക്ക് എന്നിവരുടെ കാലടികളാണു റാവ്സിഗ് പിന്തുടരുന്നതു്. സീമാന്ത-അപഗ്രഥന രീതിയോടു് ഉണ്ടാ

യിരുന്ന നീരസം ക്രമേണ നീങ്ങുകയും 1910 ന ശേഷം ആ രീതി അദ്ദേഹം സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

തോഴ്സ്റ്റീൻ വെബ്ളൻ (1857-1929)

ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രം, മാർക്സിന്റെ ധനശാസ്ത്രം, നവീന ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം എന്നീ പ്രസ്ഥാനങ്ങളോടെല്ലാം ഏതാണ്ടൊരു സമദൂരസിദ്ധാന്തം പുലർത്തുന്ന പ്രസ്ഥാനമാണ് തോഴ്സ്റ്റീൻ വെബ്ളൻ അമേരിക്കയിൽ പ്രചരിപ്പിച്ച സ്ഥാപനാധിഷ്ഠിതവാദം. ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ രീതിയോടും സമീപനത്തോടും ഇതിനു കുറേക്കൂടി അടുപ്പമുണ്ട്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ അപഗ്രഥനപാടവത്തെയും പാണ്ഡിത്യത്തെയും കുറിച്ച് വെബ്ളനു അതിരറ്റ ബഹുമാനമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ തെറ്റായ അടിസ്ഥാന സങ്കല്പനങ്ങളിൽ നിന്നാരംഭിക്കുന്ന അവരുടെ അപഗ്രഥനം തെറ്റായ നിഗമനങ്ങളിൽ എത്തിച്ചേരുന്നു എന്നതായിരുന്നു വെബ്ളന്റെ ആക്ഷേപം.

മിന്നെസോട്ടാ സംസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിസ്കോൺസിൻ എന്ന പ്രദേശത്തെ ഒരു കൃഷീവല കുടുംബത്തിലാണ് വെബ്ളൻ ജനിച്ചത്. നോർവേക്കാരായിരുന്നു മാതാപിതാക്കൾ. കുറെക്കാലം കാർലറൺ സർവകലാശാലയിൽ ജെ. ബി. ക്ലാർക്കിന്റെ കീഴിൽ ധനശാസ്ത്രം പഠിച്ചതിനു ശേഷം യേൽ സർവകലാശാലയിൽ നിന്നു 1884 ൽ ഡോക്ടർ ബിരുദം നേടി. ഔദ്യോഗിക ജീവിതത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വെബ്ളൻ ഒരു വിജയമായിരുന്നില്ല. പിരിയിളകിയ മട്ടിലുള്ള പെരുമാറ്റവും പ്രവൃത്തിയും മൂലമാണ് സർവകലാശാലാതലങ്ങളിൽ ഉന്നതസ്ഥാനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിനു കിട്ടാനിടയാകാതെ പോയതു്. വെബ്ളന്റെ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങളിൽ നിന്നു മനസ്സിലാകുന്നതു്, അമേരിക്കയിലെ സാമൂഹ്യരീതികളോടും സംസ്കാരത്തോടും ഇണങ്ങിച്ചേരാൻ അദ്ദേഹത്തിനു ഒരിക്കലും കഴിഞ്ഞില്ല എന്നാണ്. ഭാഷയിലും മതവിശ്വാസത്തിലും സംസ്കാരത്തിലും തികച്ചും വിഭിന്നമായ മറ്റൊരു നാട്ടിൽ നിന്നു വന്നു മിക്കവാറും ഒറ്റപ്പെട്ടകഴിഞ്ഞ ഒരു കുടുംബത്തിൽ പിറന്നുവളർന്നതിന്റെ ഫലമായിരിക്കണമിതു്. ചുറ്റുപാടുമുള്ള ജീവിതത്തിൽനിന്നകന്നു നിന്നുകൊണ്ടു് അതിനെ നിരുപണദൃഷ്ട്യാ നോക്കിക്കാണുന്നതിനും, അതിലെ വൈകല്യങ്ങളും വൈരുധ്യങ്ങളും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു പരിഹസിക്കുന്നതിനും വെബ്ളനെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു ഈ പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളായിരുന്നുവെന്നതിൽ സംശയമില്ല. സമകാലീന അമേരിക്കയിലെ സാമൂഹിക സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥകളും വെബ്ളന്റെ നിശിതമായ പരിഹാസങ്ങൾക്കു ശരവ്യമായി. ഇതുയും മൂർച്ചയുള്ള പരിഹാസപ്രയോഗങ്ങളും മറ്റാരുടെയും തൂലികയിൽ നിന്നു് ഇതുവരെ ഒഴുകിവീണിട്ടില്ലെന്നതന്നെ പറയാം.

വെബ്ളന്റെ ആശയങ്ങളോടു് കടുത്ത എതിർപ്പായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹപ്രവർത്തകർക്കും മറ്റു ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർക്കുമെല്ലാം ഉണ്ടായിരുന്നതു്. എങ്കിലും തന്റെ ജീവിതസായാഹ്നമായപ്പോഴേക്കും അമേരിക്കയിൽ മാത്രം

മല്ല. പുറംരാജ്യങ്ങളിലും തന്റെ ആശയങ്ങളുടെ സ്വാധീനശക്തി ശ്രദ്ധേയമായിത്തീർന്ന കഴിഞ്ഞുവെന്നകണ്ട സന്തോഷിക്കുന്നതിനു വെബ്ളനു ഭാഗ്യമുണ്ടായി. ഇന്നു് വെബ്ളനെ പുകഴ്ത്താത്ത ധനശാസ്ത്രവിദ്യാർഥികളില്ലെന്ന നിലയാണു്. ധനശാസ്ത്രത്തിനു്, അമേരിക്കയുടെ മാത്രം സ്വന്തമെന്നു് അവകാശപ്പെടാവുന്ന ഒരേ ഒരു സംഭാവനയാണു് വെബ്ളന്റെ സ്ഥാപനാധിഷ്ഠിതവാദം എന്നതിൽ സംശയമില്ല.

വെബ്ലന്റെ ചിന്തകനും ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂട്ടിനകത്തു് ഒതുങ്ങിനില്ക്കുന്നവയായിരുന്നില്ല. ഭാഷാശാസ്ത്രവും പ്രകൃതിയുടെ പരിണാമചരിത്രവും തത്വചിന്തയും മറ്റുമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൗമാരകൗതുകങ്ങളം. ഡോക്ടർ ബിരുദത്തിനു വേണ്ടി അദ്ദേഹം എഴുതിയ പ്രബന്ധം ജർമൻ തത്വചിന്തകനായ കാൻറിനെ അധികരിച്ചുള്ളതായിരുന്നു. സോഷ്യലിസം, തത്വചിന്ത, സാങ്കേതിക വിദ്യകം, നരവംശശാസ്ത്രം, യുദ്ധം, സമാധാനം എന്നു വേണ്ട, നിരവധി സാമൂഹികസാങ്കേതിക വിഷയങ്ങളിൽ മിക്കവയെയും കുറിച്ചു് വെബ്ളൻ നിരവധി ലേഖനങ്ങളും ഉപന്യാസങ്ങളും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടു്. ധനശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വെബ്ലന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഗ്രന്ഥങ്ങം 'വിശ്രമവർഗസിദ്ധാന്തം' (The Theory of the Leisure Class—1899), 'ബിസിനസു് സംരംഭങ്ങളുടെ സിദ്ധാന്തം' (The Theory of Business Enterprise—1904), 'കൈവിരുതിനുള്ള ജന്മവാസന' (The Instinct of workmanship—1914) എന്നിവയാണെന്നു പറയാം. ഇതിനു പുറമേ, 'ധനശാസ്ത്രം ഒരു പരിണാമാത്മകശാസ്ത്രം അല്ലാത്തതെന്തുകൊണ്ടു്' (Why is Economics not an Evolutionary Science?), 'ധനശാസ്ത്രത്തിലെ മുൻധാരണ' (The Reconception of Economic Science), 'പ്രൊഫസർ ക്ലാക്കിന്റെ ധനശാസ്ത്രം' (Prof. Clark's Economics), 'സീമാന്തോപയുക്തതയുടെ പരിമിതികം' (The Limitations of Marginal Utility) തുടങ്ങിയ ലേഖനങ്ങളും പ്രത്യേകം എടുത്തു പറയാവുന്നവയാണു്. മേൽക്കാണിച്ച ലേഖനങ്ങളിൽ ക്ളാസിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തെയും സീമാന്തോപയുക്തതാസിദ്ധാന്തത്തെയും വെബ്ളൻ വിമർശനവിധേയമാക്കിയിരിക്കുന്നു.

ധനശാസ്ത്രത്തിലെ അംഗീകൃതസിദ്ധാന്തങ്ങളെല്ലാം പഴഞ്ചനായിപ്പോയെന്നാണു് വെബ്ലന്റെ ആക്ഷേപം. എല്ലാ ശാസ്ത്രങ്ങളും, കേവലശാസ്ത്രങ്ങം പോലും, ക്രമമായി പരിണാമവിധേയമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. ഓരോ ഘട്ടത്തിലും ''അടുത്ത ഘട്ടമെന്തു്? എന്തു കൊണ്ടു്?'' എന്ന ജിജ്ഞാസയാണു് ശാസ്ത്രങ്ങളുടെ വളർച്ചയ്ക്കു വഴിതെളിക്കുന്നതു്. ധനശാസ്ത്രത്തിൽ മാത്രം ഈ ജിജ്ഞാസയും അന്വേഷണബുദ്ധിയും കാണാനില്ല. ക്ളാസിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരും അവരുടെ വ്യാഖ്യാതാക്കളും ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആത്യന്തിക ലക്ഷ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ഏതാനും മുൻധാരണകളം മനസ്സിലുറപ്പിച്ചു കൊണ്ടാണു് തങ്ങളുടെ അപഗ്രഥനം ആരംഭിക്കുന്നതു തന്നെ. സാമ്പത്തികശക്തികളം ഈ ആത്യന്തികലക്ഷ്യങ്ങളിലേക്കു ചില അംഗീകൃത നിയമങ്ങളനുസരിച്ചു് നീങ്ങിക്കൊള്ളുമെന്നു് അവർ ധരിച്ചു

വശായിരിക്കുന്നു. അന്വേഷണബുദ്ധി കൂടാതെ തന്നെ അംഗീകരിച്ചു വെച്ചിട്ടുള്ള മുൻധാരണകളെ ആധാരമാക്കി ന്യായയുക്തമെന്നു് അവർ കരുതുന്ന മാർഗങ്ങളിൽക്കൂടി സാമ്പത്തികശക്തികളെ പുരോഗമിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്നു് അപഗ്രഥിച്ചു കാണിക്കുന്നതിനാണു് അവർ നിഗമനരീതി എന്നു് പേരിട്ടിരിക്കുന്നതു്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിലെന്നതു പോലെ, പ്രകൃതിനിയമവാദത്തിലും കാണാം ഈ രീതി. പ്രകൃതിനിയമങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചാണു സാമ്പത്തികശക്തികളെ പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്ന വിശ്വാസം രണ്ടു പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലുമുണ്ടു്. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിൽ ഉപയുക്തതാവാദത്തിന്റെ സ്വാധീനം അധികപ്പറ്റായി കടന്നു കൂടിയിട്ടുണ്ടെന്നു മാത്രം. വേദനയും സുഖവും തൂക്കിനോക്കി, അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്ന മനുഷ്യരെപ്പറ്റി മാത്രമേ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം പരാമർശിക്കുന്നുള്ളൂ. ഒരിക്കലും മാറ്റമില്ലാത്ത പ്രകൃതിനിയമങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി പടുത്തുയർത്തിയിട്ടുള്ള ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിനു് ആവശ്യങ്ങൾക്കൊത്തു മാറാൻ കഴിയുകയില്ല. കാലം മാറിയിട്ടും സാമ്പത്തികസാഹചര്യങ്ങൾ വളരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിട്ടും ധനശാസ്ത്രം പഴയ ധാരണകളും സിദ്ധാന്തങ്ങളും ആവർത്തിക്കുക മാത്രമേ ചെയ്യുന്നുള്ളൂ. മറ്റെല്ലാ ശാസ്ത്രങ്ങളിലുമെന്ന പോലെ പുതിയ ധാരണകളും പുതിയ സങ്കേതങ്ങളും പുതിയ അപഗ്രഥനരീതികളും ധനശാസ്ത്രത്തിലും കടന്നുവരേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സീമാന്തോപയുക്തതാവാദത്തിലെ ''ഉപയുക്തതാംശം'' ക്രമേണ നിഷ്കാസിതമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. പിന്നീടതിൽ വലുതായിട്ടൊന്നും ശേഷിക്കുന്നില്ല. വളർച്ച, വികാസം, മാറ്റം എന്നീ പ്രക്രിയകളെ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു നവീന ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം ഒട്ടും തന്നെ സഹായകമല്ല—ഇങ്ങനെ പോകുന്നു വെബ്ളന്റെ ആരോപണങ്ങൾ. ക്ലാർക്കിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളോടു് വെബ്ളനു് ഏറ്റവും വലിയ എതിർപ്പുണ്ടായിരുന്നു.

ധനശാസ്ത്രത്തിൽ ചിരന്തനങ്ങളായ തത്വങ്ങളും നിയമങ്ങളും കണ്ടെത്തുന്നതിനുള്ള ഏതു ശ്രമവും പരാജയത്തിലേ കലാശിക്കൂ എന്നു് വെബ്ലൻ കരുതി. സമൂഹത്തിന്റെ സ്ഥായിയായ ഭാവം മാറ്റമാണു്. ഈ മാറ്റങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തിലേക്കും കാരണങ്ങളിലേക്കും അന്വേഷണം കേന്ദ്രീകരിക്കുക മാത്രമാണു ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിനുള്ള ഒരേ ഒരു മാർഗം. യുക്തിചിന്തയും ന്യായാന്യായവിവേചനബോധവും മാത്രമല്ല, ജന്മവാസനകളും വികാരങ്ങളും കൂടി മനുഷ്യസ്വഭാവം രൂപീകരിക്കുന്നതിൽ അതിപ്രധാനമായ പങ്കുവഹിക്കുന്നുണ്ടെന്നു് ആധുനിക മന:ശാസ്ത്രം പഠിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്. മന:ശാസ്ത്രപരങ്ങളായ ഈ തത്വങ്ങൾ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിലോ നവീന ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിലോ സ്ഥാനം പിടിച്ചിട്ടില്ല. ഈ പോരായ്മകൾ നികത്തണമെങ്കിൽ സമൂഹത്തിന്റെ ആചാരങ്ങളും ശീലങ്ങളും വിശ്വാസങ്ങളുമെല്ലാം ബോധപൂർവം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു പഠനരീതിക്കു മാത്രമേ കഴിയൂ. മതപരവും, വിദ്യാഭ്യാസപരവും ഭരണപരവുമായ ഏർപ്പാടുകൾക്കു പിന്നിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഇത്തരം ആചാരങ്ങളെയും, വിശ്വാസങ്ങളെയും മറ്റും കുറിക്കുന്നതിനു് വെബ്ലൻ നൽകുന്ന പേർ 'സ്ഥാപന'

ങ്ങളെന്നാണ്. ഈ സ്ഥാപനങ്ങളും മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ഓരോ പ്രത്യേക കാലത്തും നിലവിൽവരുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് അവയ്ക്കു മുമ്പു നിലനിന്നിരുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളാണു ജന്മം കൊടുക്കുന്നതു്.

മാർക്സിന്റെയും വെബ്ലന്റെയും സമീപനരീതികൾക്കു തമ്മിൽ മൗലികങ്ങളായ ചില സാമ്യങ്ങളും കാണാം. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനങ്ങൾക്കു നേരെ രണ്ടു പേരും പടവാളയർത്തുന്നുണ്ടു്. അർഥൈകദൃഷ്ടിയായ മനുഷ്യനെന്ന സങ്കല്പനയുടെ പരിഹാസ്യത ഇരുകൂട്ടരും എടുത്തുകാണിക്കുന്നുമുണ്ടു്. എന്നാൽ മാർക്സിനെക്കാളും ഇക്കാര്യത്തിൽ കൂടുതൽ എതിർപ്പു പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു് വെബ്ലനാണു്. മാർക്സും വെബ്ലനും 'സ്ഥാപന'ങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽത്തന്നെയാണു് അപഗ്രഥനം നടത്തുന്നതു്. എന്നാൽ ഇരുവരും വിഭാവനംചെയ്യുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളും തുലോം വിഭിന്നങ്ങളാണു്. മാർക്സിന്റെ അടിസ്ഥാനസ്ഥാപനങ്ങളും, സമൂഹത്തിലെ ഉൽപാദനസമ്പ്രദായങ്ങളും ഉല്പാദനബന്ധങ്ങളും ആണു്. അവയിൽ നിന്നു ജന്മമെടുക്കുന്ന, അവയെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന, സ്ഥാപനങ്ങളും മാത്രമാണു് മതവും സംസ്കാരവും ആചാരങ്ങളും ശീലങ്ങളുമെല്ലാം തന്നെ. മാർക്സിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ അവയ്ക്കുള്ള മൗലികപ്രധാന്യം. എന്നാൽ വെബ്ലൻ സർവപ്രാധാന്യവും അവയ്ക്കു കല്പിക്കുന്നു. മാത്രമല്ല, മാറിവരുന്ന ശീലങ്ങളും ആചാരങ്ങളും മറ്റും മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അന്ത്യം കുറിക്കുകയാണെന്ന വിശ്വാസം വെബ്ലനില്ലായിരുന്നുതാനും.

നാണ്യസംസ്കാരമാണു് ആധുനിക മുതലാളിത്തമെന്നു വെബ്ലൻ കുറപ്പെട്ടത്തി. 'വിശ്രമവർഗസിദ്ധാന്ത'ത്തിൽ ആധുനിക മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പൊള്ളത്തരം പൊളിച്ചുകാട്ടുകയാണു വെബ്ലൻ. വിശ്രമിക്കുകയെന്നതൊഴിച്ചു് മറ്റൊന്നും ചെയ്യാനില്ലാത്ത സമ്പന്നവർഗത്തിനു നേരെ അദ്ദേഹം ചൊരിയുന്ന പരിഹാസശരങ്ങളും സൂക്ഷ്മങ്ങളും നിശിതങ്ങളും തന്നെ. നാണ്യസംബന്ധിയായ അനുകരണം പ്രതാപത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള പാഴ്ച്ചെലവു്, പ്രതാപത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള ഉപഭോഗം മുതലാളിത്തപരമായ അടിമറി എന്നിങ്ങനെ പല പുത്തൻ പ്രയോഗങ്ങളും വിശ്രമവർഗത്തെ കളിയാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി വെബ്ലൻ നിർമിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പുതിയ പ്രയോഗങ്ങളും വാർത്തെടുക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹത്തിനൊരു പ്രത്യേക വൈദഗ്ധ്യം തന്നെയുണ്ടായിരുന്നു. ഈ പ്രയോഗങ്ങളെല്ലാം തന്നെ കുറിക്കു കൊള്ളുന്നവയും അവയേൽക്കുന്നവരെ വല്ലാതെ വേദനിപ്പിക്കുന്നവയുമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഈ പ്രയോഗങ്ങളും പലതും പരിഭാഷയ്ക്കു വഴങ്ങാത്തവയാണു്.

വെബ്ലന്റെ കാഴ്ചപ്പാടും സമീപനരീതിയും ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സീമകളെ അതിലംഘിച്ചു നിൽക്കുകയാണു്. 'സാമ്പത്തിക—സമൂഹശാസ്ത്രം' എന്ന പേരാണു് വെബ്ലന്റെ സംഭാവനകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കൂടുതൽ അനുയോജ്യം. ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പരിധിക്കകത്തു് ഒതുങ്ങിനിൽക്കുന്നവയെന്നു ഏറെക്കുറെയെങ്കിലും കരുതാവുന്ന ആശയങ്ങളും പലതുമുള്ളതു് 'ബിസിനസ്സ് സംരംഭത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം' എന്ന കൃതിയിലാണു്. 'കൈവിരുതിനുള്ള ജന്മവാസന',

'എൻജിനീയർ മാരും വിലസമ്പ്രദായവും' എന്നിവയും ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുത്താം.

വിരുദ്ധകോടികളിലേക്കു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയെ പിടിച്ചുവലിക്കുന്ന രണ്ടു ശക്തികളെക്കുറിച്ച് വെബ്‌ളൻ പറയുന്നുണ്ട്. മനുഷ്യനാവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങളും നിർമിക്കാനുള്ള പ്രവണതകളും ശ്രമങ്ങളുമാണ് ആദ്യത്തേതു്; മറേതു് പണമുണ്ടാക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങളും. യന്ത്രപ്രക്രിയ എന്നും ബിസിനസ് സംരംഭം എന്നും ഇവയ്ക്ക് യഥാക്രമം പേരു നല്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പഠനപരിചയങ്ങളും അഭ്യാസബലവും സാങ്കേതികവിദ്യകളുമെല്ലാം യന്ത്രപ്രക്രിയയുടെ അവിഭാജ്യഘടകങ്ങളാണ്. കൂടുതൽ നന്നായികൂടുതൽ സാധനസൗകര്യങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുക എന്നതാണ് യന്ത്രപ്രക്രിയയുടെ ലക്ഷ്യം. സാങ്കേതികജ്ഞാനം അനുസ്യൂതം വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. അവനവന്റെ ജോലിയിൽ പ്രാഗല്ഭ്യവും പ്രസിദ്ധിയും നേടണമെന്ന ജന്മസിദ്ധമായ മനുഷ്യന്റെ ആഗ്രഹമാണ് ഈ പുരോഗതിയുടെ പ്രഭവം. പാഴ്ച്ചെലവുകളും കുറയ്ക്കുന്നതിനും, ഉൽപാദനഗുണം വർധിക്കുന്നതിനും ഇതിടയാക്കുന്നു. സാങ്കേതികജ്ഞാനം വർധിക്കുന്നതോടൊപ്പം മനുഷ്യന്റെ ശീലങ്ങളും ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളും മാറിവരും. പല പഴയ ചിന്താഗതികളും മറഞ്ഞു മണ്ണടിയുകയും ചെയ്യും. അവയുടെ സ്ഥാനത്തു പുത്തൻ രീതികളും മുളച്ചുണ്ടാകും.

യന്ത്രപ്രക്രിയയിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന ഈ പുരോയാനപ്രവണതയ്ക്കു വിലങ്ങടിച്ചു നിൽക്കുന്ന ഒരാധുനിക പ്രതിഭാസമാണ് ബിസിനസ് സംരംഭം. ഇന്നത്തെ മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയിൽ വ്യാപാരം, വ്യവസായം, കൃഷി എന്നീ തുറകളിലൊന്നും പ്രവൃത്തിയെടുക്കാത്ത, എന്നാൽ അവയിലെല്ലാം മുതലിറക്കിയിട്ടുള്ള, ഒരു കൂട്ടം ധനികരുണ്ട്. ഒരു തുറയിലും അവരുടെ സാന്നിധ്യമില്ല. അവരും അവരുടെ പരിവാരങ്ങളും അവരുടെ മുടക്കുമുതലിൽ നിന്നു കഴിയുന്നത്ര പണം ആദായമുണ്ടാക്കാൻ കണ്ണുംനട്ടിരിക്കുന്നവരാണ്. പണമുണ്ടാക്കാൻ കഴിയുമോ ഇല്ലയോ എന്നു് ഓരോ സംരംഭവും മുൻകൂട്ടി പരിശോധിച്ചു തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള അതിവിപുലങ്ങളായ സമ്പ്രദായങ്ങളും ഇവരുടെ അധീനതയിലുണ്ട്. പണമുണ്ടാക്കാൻ കഴിയാത്ത പ്രസ്ഥാനങ്ങളെല്ലാം ഇവർക്കു നിഷിദ്ധമാണ്. എന്നാൽ യന്ത്രപ്രക്രിയയുടെ താത്പര്യവും ലക്ഷ്യവും ഇതല്ല. ഉൽപ്പാദനപ്രക്രിയ കൂടുതൽ കരുത്താർജിക്കുകയും മെച്ചപ്പെടുകയും ചെയ്യണമെന്നേ യന്ത്രപ്രക്രിയയുടെ പുറകിലുള്ള ശക്തികൾക്കു താത്പര്യമുള്ളൂ. എൻജിനീയർമാരും തൊഴിൽവൈദഗ്ധ്യമുള്ളവരും, വ്യാവസായിക തൊഴിലാളികളുമെല്ലാം ഇത്തരം ശക്തികളുടെ പ്രതിനിധികളാണ്. ഈ രണ്ടു വിരുദ്ധപ്രവണതകളും തമ്മിലുള്ള സംഘട്ടനമാണ് ആധുനിക മുതലാളിത്തത്തിന്റെ മുഖമുദ്രയെന്നു വെബ്‌ളൻ വിധിയെഴുതി. ബിസിനസ് സംരംഭം കൃത്രകകൃത്യം വളർത്തിക്കൊണ്ടുവരികയും യന്ത്രപ്രക്രിയയുടെ മുന്നേറ്റത്തെ തടയുകയും ചെയ്യുന്നു. തന്റെ കൺമുമ്പിൽ വളർന്നുവന്ന ബിസിനസ് കൃത്രകകൃത്യം വെബ്‌ളന്റെ ചിന്താഗതിയെ സാരമായി സ്പർശിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. മാർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളിലെന്നപോലെ വിരുദ്ധചേരികളും തമ്മിലുള്ള സംഘട്ടനമാണ് സാമൂഹിക പുരോഗതിയുടെ പിന്നിലെ പ്രവർത്തനശക്തിയെന്നു വെബ്ലനും സമർഥിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മാർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിലെ അഭിനേതാക്കളല്ല, വെബ്ല

ന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിലേതു് എന്നു മാത്രം. വെബ്ലനും മാർക്സും തമ്മിലുള്ള സാമ്യവും വ്യത്യാസവും രസകരമായ നിരവധി പഠനങ്ങൾക്കു വിഷയമായിട്ടുണ്ടു്.

ബിസിനസ്സ്സ്ഥാപനം മുടക്കിയിട്ടുള്ള നാണ്യമൂലധനവും യന്ത്രപ്രക്രിയയുടെ ഫലമായി സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന വ്യാവസായിക മൂലധനവും തമ്മിലുണ്ടാകുന്ന വിടവു് വ്യാപാരചക്രങ്ങൾക്കു വഴിതെളിക്കുന്നുവെന്നു് വെബ്ലൻ കരുതി. ശരിയായ, അഥവാ സ്വാഭാവികമായ പ്രതിസന്ധികളും വ്യാപാരമാന്ദ്യങ്ങളും വ്യാപാരതീക്ഷ്ണാവസ്ഥകളും കൃഷിനാശംപോലെ യാദൃച്ഛികമായ കാരണങ്ങളാലുണ്ടാകുന്നതല്ലെന്നും, അവ ബിസിനസ്സിൽ സാധാരണ ഗതിയിലുണ്ടാകുന്നവയാണെന്നും വെബ്ളനഭിപ്രായമുണ്ടായിരുന്നു. വ്യാപാരമാന്ദ്യത്തെത്തുടർന്നു വ്യാപാരം ഊർജിതമായിത്തീരുമെന്നുള്ളതു് ഒരു പൊതുനിയമമാണെന്നും അദ്ദേഹം എടുത്തുപറഞ്ഞു. മാന്ദ്യം കഴിഞ്ഞുണർന്ന ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ ഏതെങ്കിലുമൊരു വ്യവസായത്തിലുണ്ടാകുന്ന വിലക്കയറ്റം പെട്ടെന്നു, വർധമാനമായ തോതിൽ മറ്റെല്ലാ രംഗങ്ങളിലേയ്ക്കും വ്യാപിക്കുന്നു. യന്ത്രങ്ങൾക്കും സാധനസാമഗ്രികൾക്കും അവർ വില കൂട്ടികൊടുക്കാൻ തയ്യാറാവുന്നു. അതനുസരിച്ചു് അവരുടെ മുടക്കുമുതലിനു്, അവർ പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ലാഭവും വർധിക്കുന്നു. ഈ പ്രതീക്ഷ, സാമ്പത്തികരംഗത്തിലെ ഈ ഉത്സാഹത്തിമിർപ്പു്, നിലനില്ക്കുന്നേടത്തോളം തുടരും. ബാങ്കുകളിൽ നിന്നുള്ള വായ്പസൗകര്യങ്ങളും മറ്റും ബിസിനസ്സ്താൽപ്പര്യങ്ങൾക്കു് കൂട്ടുനിൽക്കുന്നു. വിലക്കൂടുതൽ ഒരു രംഗത്തുനിന്നു മറ്റു രംഗങ്ങളിലേയ്ക്കു് വ്യാപിച്ചു് ഒടുവിൽ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലാകെ നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. വേതനനിരക്കുകളും വർധിക്കുന്നു. ഉൽപാദനച്ചെലവു വർധിച്ചു് ഒരു ഘട്ടം കഴിയുമ്പോഴും, ചോദനത്തിന്റെ ഭാഗത്തു് ആവശ്യത്തിനനുസരിച്ചുള്ള വർധനവുണ്ടാകാതെ വരുന്നതുകൊണ്ടു് ലാഭനിരക്കു കുറഞ്ഞുതുടങ്ങുന്നു. ലാഭം കിട്ടാൻ വഴിയില്ലെന്നു ബിസ്സിനസ്സിനു തോന്നിത്തുടങ്ങുമ്പോഴും, ഇരച്ചുകയറ്റം അവസാനിക്കുകയായി. ബിസ്സിനസ്സിനു ലാഭം കിട്ടാതെവരുന്ന ഒരു അവസ്ഥയുണ്ടാകുന്നതു് ബാങ്കുകളും അമിതമായി വായ്പകളും നൽകുന്നതുകൊണ്ടാണു്. ഒരു ബിസിനസ്സു് ആദ്യം പൊളിയുന്നു; പിന്നെ ബിസിനസ്സ്തകർച്ചയുടെ ഒരു വേലിയേറ്റംതന്നെ ആയിരിക്കും ഉണ്ടാവുക. കുറച്ചുകാലത്തേയ്ക്കു്, ബിസിനസ്സിൽ പിടിച്ചുനിൽക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയുള്ള ജീവിതസമരത്തിൽ, മറ്റുള്ളവരെക്കാൾ വില കുറച്ചു വിൽക്കാൻ ഓരോരുത്തരും ശ്രമിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ഈ പ്രക്രിയയുടെ വേഗം കൂടുകയേ ഉള്ളൂ. വെബ്ളന്റെ ഈദൃശമായ ആശയങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിനു് വ്യാപാരചക്രപണ്ഡിതരുടെയിടയിൽ സമ്മാന്യമായ ഒരു സ്ഥാനം സമ്പാദിച്ചുകൊടുത്തിട്ടുണ്ടു്. മാർക്കിനെപ്പോലെതന്നെ, ഓരോ പ്രതിസന്ധി കഴിയുമ്പോഴും ബിസിനസ്സിനു കരകയറാനുള്ള ശക്തി ക്ഷയിച്ചുവരുമെന്നു് വെബ്ലനും വിശ്വസിച്ചു; അതോടൊപ്പം ബിസിനസ്സ്സംരംഭവും യന്ത്രപ്രക്രിയയും തമ്മിലുള്ള സംഘട്ടനവും.

ഈ സംഘട്ടനത്തിന്റെ ആധുനികഫലമെന്തായിരിക്കും എന്നതിനെപ്പറ്റിയും ചില സൂചനകളും വെബ്ലൻ നൽകിയിട്ടുണ്ടു്. രണ്ടു് സാധ്യതകളിലേയ്ക്കു്

അദ്ദേഹം വിരൽ ചൂണ്ടുന്നു; ബിസിനസ്സ് സംരംഭം ഒരു താൽക്കാലിക പ്രതിഭാസമാണെന്നു വരാം. അങ്ങനെയെങ്കിൽ കുറെ കഴിയുമ്പോഴേക്കും അതു തിരോഭവിക്കുകയും ആധുനിക യാന്ത്രികസങ്കേതങ്ങളിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്ന ഒരു വ്യാവസായിക റിപ്പബ്ലിക്ക് നിലവിൽ വരികയും ചെയ്യും. മറെറാരു സാധ്യത, ലോകം ജന്മിത്വത്തിൻെറയും നാടുവാഴിത്തത്തിൻെറയും ഇരുളടഞ്ഞ യുഗങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിപതിക്കുകയെന്നതാണു്. ഇതിൽ ഏതു മാർഗമാണു് കൂടുതൽ സംഭവ്യമെന്ന കാര്യത്തെക്കുറിച്ചു സൂചനകളൊന്നും വെബ്ലൻ ബിസിനസ്സു് സംരംഭത്തിൻെറ സിദ്ധാന്തത്തിൽ നൽകിയിട്ടില്ല. എന്നാൽ സാന്നിധ്യമില്ലാത്ത ഉടമസ്ഥത എന്ന കൃതിയിൽ, ജന്മിത്വത്തിലേയ്ക്കുള്ള തിരിച്ചുപോക്കിനു് കൂടുതൽ സാധ്യത അദ്ദേഹം കാണുന്നു. പ്രോലിറേറിയൻ വിപ്ലവംകൊണ്ടു് തൊഴിലാളിസർവാധിപത്യം ഉണ്ടായാലും, അതു താമസിയാതെ തൊഴിലാളികളുടെയിടയിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന തമ്പുരാക്കന്മാരുടെ ഇഷ്ടത്തിനൊത്തു തുള്ളുന്ന ഒരു സമ്പ്രദായമായി അധ:പതിച്ചുപോകുമെന്നു വെബ്ലൻ ദൃഢമായി വിശ്വസിച്ചു. ഭാവിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം തികഞ്ഞ അശുഭചിന്തകളേ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ.

വെബ്ലൻെറ ശിഷ്യരാണെന്നു് അഭിമാനിക്കുന്നവർ ധാരാളമുണ്ടു്. സ്ഥാപനാധിഷ്ഠിതവാദമെന്ന പേരു് ഇവരെ മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നു് വേർതിരിച്ചു നിറുത്തുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ വെബ്ലൻെറ ആശയങ്ങളെ അതേപടി അംഗീകരിക്കുകയോ അവയുടെ മൊത്തമായ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കൂടുതൽ പഠനങ്ങൾ നടത്തുകയോ ചെയ്തിട്ടുള്ളവർ ഏറെയില്ല. വെബ്ലനുശേഷം, സ്ഥാപനാധിഷ്ഠിത ധനശാസ്ത്രത്തിൻെറ പേരിൽ നടന്നിട്ടുള്ള തർക്കങ്ങൾ മിക്കതും രീതിയെ സംബന്ധിച്ചായിരുന്നു. ജർമനിയിലെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തിൻെറ പേരിലുണ്ടായ വിവാദങ്ങളെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന തരത്തിലായിരുന്നു അവ. യഥാർഥ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിഗതികളെ നേരിട്ടു നോക്കിപ്പഠിച്ചതിനുശേഷം സിദ്ധാന്തതലത്തിലേക്കു പോയാൽ മതി എന്ന നിലപാടു പലരും സ്വീകരിച്ചു. വെബ്ലൻ ഇങ്ങനെയൊരു വീക്ഷണഗതിക്കു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൃതികളിൽ പ്രാധാന്യം നൽകിയിട്ടില്ല. പക്ഷേ ഇതായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായമെന്നും തങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു് നേരിട്ടുമനസ്സിലാക്കിയിരുന്നുവെന്നാണു് വെബ്ലൻെറ അനുയായികളെന്നു് അവകാശപ്പെടുന്നവരുടെ നിലപാടു്. ഈ വീക്ഷണഗതി അമേരിക്കയിലെ ധനശാസ്ത്രചിന്തയ്ക്കു് സൽഫലങ്ങൾ നൽകിയിട്ടില്ലെന്നു് പറഞ്ഞുകൂടാ. വ്യാപാരം, വ്യവസായം ഗവണ്മെൻറു് എന്നീ രംഗങ്ങളെക്കുറിച്ചു് വസ്തുനിഷ്ഠവും അത്യന്തം വിശ്വാസ്യവുമായ അനേകം പഠനങ്ങൾ ഉണ്ടായി. ഇത്തരം പഠനങ്ങളിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനു് ആവശ്യമുള്ള പല സാങ്കേതികോപാധികളും ആശയങ്ങളും സംജ്ഞകളും ധനശാസ്ത്രത്തിനു ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു.

ദേശീയവരുമാനം, അന്തർദേശീയ സാമ്പത്തിക ആസ്തിബാധ്യതകൾ, മുതലായവ കണക്കുകൂട്ടുന്നതിനു നിരവധി പുതിയ മാർഗങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനും ഈ ശ്രമങ്ങൾ വഴിതെളിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തിൽ വെബ്ളനു് അതുല്യമായ ഒരു സ്ഥാനമുണ്ടു്. മൗലികപ്രതിഭയുള്ള പ്രകാശിക്കുന്നതിനു വളരെ സഹായകമല്ലാത്ത ഒരു മണ്ഡലമാണു് ധനശാസ്ത്രത്തിനേറ്റതു്. പ്ലേറോയുടെയും അരിസ്റ്റോട്ടിലിന്റെയും കാലം മുതൽക്കെങ്കിലും കേട്ടുവന്നിട്ടുള്ള ആശയങ്ങൾക്കു് പുതിയ അർഥവും ഭാവവും നൽകുന്നതിനു മാത്രമേ മിക്കപേർക്കും കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളൂ. ഇതിൽ നിന്നു വേറിട്ടുനിൽക്കുന്ന ഏതാനും ചില പ്രതിഭാശാലികളുണ്ടു്. വില്യംപെററി, കെനേ, റിക്കാർഡോ, മാർക്സു്, കെയിൻസു് എന്നിവരെ ഇക്കൂട്ടത്തിൽ പെടുത്താം. ഇവരുടെ കൂട്ടത്തിൽതന്നെ അവരോടൊപ്പമല്ലെങ്കിലും ഒരു സ്ഥാനം വെബ്ളനും അവകാശപ്പെടാം. വെബ്ളന്റെ അനുയായികളെന്നു് അറിയപ്പെടുന്ന 'സ്ഥാപനാധിഷ്ഠിതവാദി'കളിൽ ജോൺ റോജേഴ്സു് കോമൺസു്(1862-1945), വെസ്ലിക്ലെർ മിഷെൽ (1874–1948) എന്നിവരുടെ പേരുകളും പ്രത്യേകം എടുത്തുപറയേണ്ടവയാണു്. വെബ്ളന്റെ ചില ആശയങ്ങളിൽ നിന്നു പ്രചോദനമുൾക്കൊണ്ടവരാണു് രണ്ടുപേരും. എന്നാൽ ഇവരുടെ ചിന്താമണ്ഡലങ്ങളും തുലോം വ്യത്യസ്തങ്ങളായിരുന്നു. ജോൺ കോമൺസു് നീതിന്യായപരങ്ങളായ ആശയങ്ങൾക്കും മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കും മുതലാളിത്തത്തിലുള്ള സ്ഥാനം എന്തെന്നു കണ്ടുപിടിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. മിഷെലാകട്ടെ വ്യാപാരചക്രങ്ങളെക്കുറിച്ചു പഠിക്കുന്നതിനാണു് ശ്രദ്ധിച്ചതു്. മൊത്തവിലസൂചികകളെക്കുറിച്ചും, സ്വർണത്തിന്റെ വിലയും വേതനനിരക്കുകളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധങ്ങളെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം എഴുതിയിട്ടുണ്ടു്. 1913–ലും 1927–ലും 1946–ലും പ്രസിദ്ധീകൃതങ്ങളായ, വ്യാപാരചക്രങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങളാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും മികച്ച സംഭാവന.

കോമൺസിനെയും മിഷെലിനെയും കൂടാതെ ആർതർബേൺസു്, സൈമൺ കുസ്നെറ്റ്സു് തുടങ്ങിയ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരും ചിലപ്പോഴും സ്ഥാപനാധിഷ്ഠിതവാദത്തിന്റെ പിന്തുടർച്ചക്കാരായി അറിയപ്പെടാറുണ്ടു്. ദേശീയവരുമാനം കണക്കുകൂട്ടുന്നതിലും വ്യാപാരചക്രങ്ങളുടെ കാരണവും ഗതിയും അപഗ്രഥിക്കുന്നതിലും ഇവരുടെ സംഭാവനകൾ വളരെ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. വസ്തുനിഷ്ഠവും യാഥാർഥികവുമായ പഠനങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചതിൽ ജർമനിയിലെ ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദത്തെപ്പോലെ അമേരിക്കയിലെ സ്ഥാപനാധിഷ്ഠിതവാദവും ഗണ്യമായ പങ്കുവഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

15

സമകാലിക ധനശാസ്ത്രരംഗം—1

ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധത്തിനു ശേഷമുള്ള കാലത്തെയാണു് സമകാലിക ഘട്ടം എന്നതുകൊണ്ടു് നാം വിവക്ഷിക്കുന്നതു്. കഴിഞ്ഞ ചില അധ്യായങ്ങളിൽ ഒന്നാംലോകമഹായുദ്ധത്തിനു ശേഷമുണ്ടായിട്ടുള്ള ചില ചിന്തകളെയും കൃതികളെയും പറ്റി നാം പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എങ്കിലും അവ ദിങ്മാത്രദർശനങ്ങളും മാത്രമായിരുന്നു. മാർഷൽ, കു്ളാർക്കു്, പരേത്തോ, ബാവെർക്കു്, വീസർ, സ്മോളർ, വെബു്ളൻ എന്നിവരെല്ലാം മുഖ്യമായും ഇതിനു മുമ്പുള്ള കാലഘട്ടത്തിന്റെ ചിന്തകളുടെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെയും പ്രതിനിധികളാണു്. ഇവരുടെ പിൻതലമുറകളും ധനശാസ്ത്രത്തിനു നൽകിയിട്ടുള്ള പ്രധാന സംഭാവനകളും ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ഇന്നത്തെ പൊതുവെയുള്ള നിലയും പരിശോധിക്കുകയെന്നതാണു തുടർന്നുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ നമ്മുടെ ഉദ്ദേശ്യം.

സമകാലികഘട്ടത്തിലെ ധനശാസ്ത്രചിന്തയെ വിലയിരുത്തുമ്പോൾ ഒരു കാര്യം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. സജീവമായ ചർച്ചകൾക്കും വിവാദങ്ങൾക്കും ഇടനൽകിക്കൊണ്ടു് ഇന്നത്തെ അന്തരീക്ഷത്തിൽ നിലവിലുള്ള ആശയങ്ങളും സിദ്ധാന്തങ്ങളുമാണു് നമുക്കു് കൈകാര്യംചെയ്യാനുള്ളതു്. എണ്ണമറ്റ ആശയങ്ങളും എണ്ണമറ്റ ഗ്രന്ഥകാരന്മാരും നിറഞ്ഞ ഈ അന്തരീക്ഷത്തിൽ നിന്നു് ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ വികാസത്തിനു വഴിതെളിക്കുന്നവയെന്ന അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഏതാനും ചിലതിനെ മാത്രം തെരഞ്ഞെടുത്തു കാണിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. യഥാർഥത്തിൽ കൊള്ളേണ്ടതു കൊള്ളുന്നതിനും തള്ളേണ്ടതു തള്ളുന്നതിനും കാലത്തിനു മാത്രമേ കഴിയുകയുള്ളൂ.

വില, ഉല്പാദനം എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങളും, ചലനാത്മക ധനശാസ്ത്രം, വ്യാപാരചക്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും നയങ്ങളും, ദേശീയ വരുമാനനിർണയം, ആസൂത്രണവും സാമ്പത്തികവികസനവും എന്നിങ്ങനെ നാനാമേഖലകളിലായി വ്യാപിച്ചുകിടക്കുകയാണു് ഇന്നത്തെ ധനശാസ്ത്രചിന്തകളും.

വിലസിദ്ധാന്തങ്ങൾ

ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ വിലസിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ ഏറ്റവും പ്രകടമായ ഒരു

പ്രത്യേകത, വ്യവസായങ്ങളെയും മൊത്തം സമൂഹത്തെയും അന്വേഷണവിധേയമാക്കുന്ന മുൻ രീതിയിൽ നിന്നു് വിഭിന്നമായി ഒരു ഉല്പാദനസംരംഭത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളെ നേരിട്ടു് അപഗ്രഥിക്കുന്ന രീതിക്കു കൂടുതൽ അംഗീകാരവും പ്രാബല്യവും സിദ്ധിച്ചുവെന്നതാണു്. മൂല്യത്തെയും വിലകളെയും കുറിച്ചു് മാർഷൽ നടത്തിയ അപഗ്രഥനങ്ങൾ സൂക്ഷ്മതലത്തിലുള്ളവയായിരുന്നുവെന്നു നമുക്കറിയാം. എന്നാൽ അവ പ്രധാനമായും ഒരു ഉല്പന്നത്തിന്റെ പ്രദാനം, ചോദനം, സന്തുലിത വില മുതലായ പ്രശ്നങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു. ഒരേ ഉല്പന്നം നിർമിക്കുന്ന അനേകം ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങൾ ഉണ്ടാകാം. അങ്ങനെയുള്ള ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങളെയെല്ലാം ചേർത്തു് ഒരു വ്യവസായമെന്നു പറയുന്നു. ഒരു ഉല്പന്നത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പരാമർശം യഥാർഥത്തിൽ ഒരു വ്യവസായത്തിനെപ്പറ്റിയുള്ളതാകുന്നതു് ഇങ്ങനെയാണു്. ചെറിയ ചെറിയ വ്യവസായങ്ങളെക്കുറിച്ചാണു മാർഷൽ പ്രധാനമായും പഠനങ്ങൾ നടത്തിയതു്. എന്നാൽ ഈ രീതിയിലുള്ള അപഗ്രഥനം യാഥാർഥ്യത്തിൽ നിന്നും അകന്നു നില്ക്കുന്നതാണെന്നു പില്ക്കാലത്തു കൂടുതൽ പേർക്കു ബോധ്യമായിത്തുടങ്ങി. പല ഉല്പാദനസ്ഥാപനങ്ങളും ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന സാധനങ്ങൾ സാധർമ്യങ്ങളുള്ളവയാകാമെങ്കിലും അവയ്ക്കോരോന്നിനും സ്വന്തമായി ചില പ്രത്യേകതകളെങ്കിലും ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നതാണു് ഇന്നത്തെ ലോകത്തിലെ അനുഭവം. പലതരം ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങൾ നിർമിക്കുന്ന ഒരേ ഇനത്തിൽപ്പെട്ട ഉപഭോഗവസ്തുക്കൾക്കു് (ഉദാ:—സോപ്പു്, തുണി, റേഡിയോ, കാർ മുതലായവ) തമ്മിൽ വ്യത്യാസങ്ങൾ സാധാരണമായി ഉപഭോക്താക്കൾ കല്പിക്കുന്നുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് ഇവയിലോരോ ഉല്പാദനശാലയ്ക്കും കുറെയൊക്കെ ഉപഭോക്താക്കളുടെമേൽ വിലകൾ നിശ്ചയിക്കുന്നതിലൂടെയും സാധനങ്ങളുടെ ഗുണങ്ങളിലും കെട്ടിലും മട്ടിലും മറ്റും വ്യത്യാസങ്ങൾ വരുത്തുന്നതിലൂടെയും സ്വാധീനം ചെലുത്താൻ കഴിയും. അതിന്റെ അർഥം പൂർണമത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു കമ്പോളത്തിലുള്ളതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ സ്വാതന്ത്ര്യം ഇക്കാര്യങ്ങളിൽ ഓരോ ഉല്പാദനസ്ഥാപനവും അനുഭവിച്ചുവരുന്നുണ്ടെന്നാണു്. അതായതു് കൃത്രികയുടെ അഥവാ വ്യാപാരമേധാവിത്വത്തിന്റെ ചില അംശങ്ങൾ ഓരോ ഉല്പാദനസംരംഭത്തിനും കിട്ടുന്നു. ഉല്പാദനത്തിന്റെ തോതു് വർധിക്കുമ്പോൾ നിർമാണച്ചെലവു് അതേ തോതിൽ വർധിക്കുന്നില്ല. പലപ്പോഴും ക്ഷയോന്മുഖ ഉല്പാദനച്ചെലവു നിയമമനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഇത്തരം ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങളെക്കുറിച്ചു പഠിക്കുന്നതിനു പൂർണമത്സരമെന്ന സങ്കല്പന ഒഴിവാക്കേണ്ടതുണ്ടു്. മേല്പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ ബോധ്യമായതോടു കൂടി പുതിയ രീതിയിലുള്ള ഒരു അപഗ്രഥനസരണി തുറക്കപ്പെട്ടുകയുണ്ടായി.

ജോവൻ റോബിൻസൺ, ചേംബർലിൻ എന്നിവർ ഈ വഴിക്കു് ഏറ്റവും വലിയ സംഭാവനകൾ നൽകിയവരാണു്. എന്നാൽ മാർഷലും വികു്സെല്ലും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച മാർഗത്തിൽ നിന്നുള്ള പരിപൂർണമായ ഒരു വ്യതിയാനമാണു് ഇതു് എന്നു ധരിക്കരുതു്. മാർഷൽ തന്നെ ഈ രീതിയിലുള്ള അപഗ്രഥനത്തിന്റെ ആവശ്യം നല്ലപോലെ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. ഓരോ ഉല്പാദനസംരംഭത്തിനും അതിന്റെ ഉല്പന്നങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സ്വന്തമായ ചോദന

വക്കും ഉള്ള അവസ്ഥ വിരളമല്ലെന്നും അത്തരം അവസ്ഥ കൂടുതൽ പഠനങ്ങൾക്ക വിഷയമാക്കേണ്ടതാണെന്നും മാർഷൽ നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നു. അതുപോലെ ക്ഷയോന്മുഖഉല്പാദനച്ചെലവു നിയമം ബാധകമാവുന്ന ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങളുടെയും വ്യവസായങ്ങളുടെയും സന്തുലിതാവസ്ഥ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിന് പുതിയ അപഗ്രഥന സങ്കേതങ്ങളും ആവിഷ്ക്കരിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന നിർദ്ദേശവും മാർഷൽ നൽകിയിരുന്നു. ഈ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ 1926 മുതൽ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളിലുണ്ടായ മേൽ സൂചിപ്പിച്ച പുത്തൻ നാമ്പുകളും മാർഷലിന്റെ സിദ്ധാന്തവൃക്ഷത്തിൽ നിന്നു തന്നെ പൊട്ടിക്കിളിർത്തതാണെന്നു കാണാം. മാത്രമല്ല മാർഷലിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും അതിലെ പല അംശങ്ങളും അപൂർണമായിട്ടാണെങ്കിലും ഉൾക്കൊണ്ടിരുന്നതാണും. അവയെ പൂർണമാക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങളുടെ ഭാഗമെന്ന നിലയിലും മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രവണതകളെ കണക്കാക്കാവുന്നതാണ്.

സർ ജോൺ ക്ലാപ്ഹാം 1922-ൽ എഴുതിയ ഒരു ലേഖനം ക്ഷയോന്മുഖ പ്രതിദായകതാനിയമം അനുഭവപ്പെടുന്നതും, വർധമാനപ്രതിദായകതാനിയമം അനുഭവപ്പെടുന്നതും എന്ന അടിസ്ഥാനത്തിൽവ്യവസായങ്ങളെ വേർതിരിക്കുന്നതിൽ വല്ല അർഥവുമുണ്ടോ എന്ന സംശയം പ്രകടിപ്പിച്ചു. ഇതിനെത്തുടർന്ന് പിയേറോ സ്രാഫാ 1922 ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ, 'മത്സരാത്മകവ്യവസ്ഥകളിലെ പ്രതിദായകതാ നിയമങ്ങൾ' ധനശാസ്ത്രചിന്തകരുടെ സവിശേഷശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയമായി. ബാഹ്യമായ ആനുകൂല്യങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്ന ഒരു വ്യവസായത്തിനു മാർഷൽ വിഭാവനം ചെയ്തതുപോലെയുള്ള മത്സരാധിഷ്ഠിതവ്യവസ്ഥകളിൽ സന്തുലിതാവസ്ഥയിലെത്തിച്ചേരാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നു സ്രാഫാ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഒരു വ്യവസായത്തിനു ലഭ്യമാകാവുന്ന എല്ലാ ശക്തികളും ആ വ്യവസായത്തിൽ വിനിയോഗിച്ചുകഴിഞ്ഞ അവസ്ഥയിലോ ആ വ്യവസായത്തിലെ ഓരോ വ്യവസായശാലയും വളർച്ചയുടെ അനന്തരമായി അനുകൂല സാഹചര്യങ്ങൾ വർധിക്കുമെങ്കിലും അത്തരം അനുകൂല സാഹചര്യങ്ങളൊന്നും ആ വ്യവസായത്തിനു പുറത്തുള്ള ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങൾക്കും വ്യവസായങ്ങൾക്കും ഇല്ലാതിരിക്കുമ്പോഴോ മാത്രമേ സന്തുലിതാവസ്ഥയുണ്ടാകാനിടയുള്ളൂ എന്നു സ്രാഫാ വാദിച്ചു. എന്നാൽ ഇത്തരം സന്ദർഭങ്ങൾ വിരളവും ഉള്ളവ തന്നെ തീരെ അപ്രധാനങ്ങളുമാണെന്നായിരുന്ന സ്രാഫാ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതു. മത്സരാധിഷ്ഠിത സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെന്ന സങ്കല്പന വേണ്ടെന്നു വെച്ചാൽ മാത്രമേ ഈ സാഹചര്യങ്ങളിൽ അർഥവത്തായ അപഗ്രഥനം നടത്തുന്നതിനു സാധിക്കുകയുള്ളൂ എന്ന വസ്തുത ഇതോടുകൂടി ധനശാസ്ത്രജ്ഞർക്കു ബോധ്യമായി.

പൂർണമത്സരത്തിനും പൂർണമായ ഏകവ്യാപാരമേധാവിത്വത്തിനും മധ്യേയുള്ള പല ഘട്ടങ്ങളിലായി നിരന്നുകിടക്കുകയാണു വ്യവസായങ്ങൾ. മത്സരത്തിനു ലോപം വന്നിട്ടുള്ളതു വെറും സംഘർഷങ്ങൾ കൊണ്ടല്ല. സ്ഥായിയായ കാരണങ്ങളാലാണ് അതുണ്ടായിട്ടുള്ളതു. പെട്ടെന്നു മാറിപ്പോകുന്ന തരത്തിലുള്ള കാരണങ്ങളല്ല അവ. ഓരോ ഉല്പാദകനും ക്ഷയോന്മുഖഉല്പാദനത്തോതു വർധിപ്പിച്ചാൽ ഓരോ ഉല്പന്നത്തിനും വേണ്ടിവരുന്ന ഉല്പാദനച്ചെലവു കുറഞ്ഞു

വരുന്നു. ഇത്തരം അവസ്ഥയിൽ വിലയ്ക്കു മാറ്റം വരുന്നില്ലെങ്കിൽ ഉല്പാദനം വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന തോതിൽത്തന്നെ ഉല്പാദകന്റെ ലാഭവും വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. എന്നാൽ വിലയ്ക്കു് വ്യത്യാസം വരുന്നില്ലെന്നുള്ള പൂർണമത്സരാധിഷ്ഠിത കമ്പോളത്തിന്റെ സങ്കല്പന വാസ്തവത്തിൽ മിക്കവാറും കാണാനില്ലാതായിട്ടുണ്ടു്. ഒരാൾ തന്റെ ഉല്പന്നങ്ങൾ കൂടുതൽ വിൽക്കുന്നതിനു ശ്രമിക്കുമ്പോൾ ആ ഉല്പന്നത്തിന്റെ വിലയും കുറഞ്ഞുവരുന്നു. ഇതിൽ നിന്നു് ഓരോ ഉല്പാദകന്റെയും ഉല്പന്നത്തിനു് അതിന്റേതായ ഒരു പ്രത്യേക വില്പനവക്രം ഉണ്ടെന്നു വരുന്നു. ഈ വില്പനവക്രവും അധോഗമി ഉല്പാദനവക്രവുമാണു് ഓരോ ഉല്പാദകനെയും സംബന്ധിച്ച സന്തുലിതാവസ്ഥ നിർണയിക്കുന്നതു്. വില കുറയ്ക്കാതെ കൂടുതൽ സാധനം വില്ക്കാൻ സാധിച്ചെന്നു വരാം. പക്ഷേ അതിനു സാധാരണ ഉല്പാദനച്ചെലവിനു പുറമേ മറ്റു ചെലവുകൂടി ചെയ്യേണ്ടിവരും. ഉപഭോക്താക്കളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ എവിടെയും കാണുന്നുണ്ടു്. അവ ഫലപ്രദങ്ങളാകുന്നുമുണ്ടു്. ഉപഭോക്താവിനു് ഒരു പ്രത്യേക ഉല്പാദകനോടും ആഭിമുഖ്യമോ പ്രതിപത്തിയോ ഇല്ലെന്നും തികഞ്ഞ അനാസ്ഥയാണു് അയാളുടെ പ്രകൃതമെന്നുമുള്ള പൂർണ മത്സരവ്യവസ്ഥയുടെ സങ്കല്പനകർക്കു് ഇവിടെയാതൊരു സ്ഥാനവുമില്ല. ഒരു വ്യവസായത്തിനു് ഒരൊറ്റക്കമ്പോളം എന്ന അടിസ്ഥാനത്തിനു പകരം ഓരോ ഉല്പാദകനും അയാളുടേതായ കമ്പോളം എന്നതാണു് ഇവിടത്തെ സ്ഥിതി. ഓരോ ഉല്പാദകനും തന്റെ സ്വന്തം കമ്പോളത്തിൽ മറ്റുള്ളവർ കടന്നാക്രമണം നടത്താതെ സൂക്ഷിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. തന്റെ ഉല്പന്നങ്ങളോടു് ഉപഭോക്താക്കൾക്കു് ശരിയായ കാരണങ്ങളാലായാലും അല്ലെങ്കിലും തോന്നിയിട്ടുള്ള പ്രതിപത്തി നിലനിറുത്തുന്നതിനു് അയാൾ കിണഞ്ഞുപരിശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. എന്നാൽ അതേ സമയം തന്നെ പരസ്യംകൊണ്ടും മറ്റു് ആകർഷണങ്ങൾ കൊണ്ടും മറ്റു് ഉല്പാദകരുടെ സ്വാധീനത്തിലുള്ള കമ്പോളത്തിൽ നിന്നു് ഉപഭോക്താക്കളെ തന്റെ ഉല്പന്നത്തിലേക്കു് പിടിച്ചുവലിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങളും നടക്കുന്നുണ്ടാവും. വില കൂട്ടുന്നതിനു് എല്ലാപേക്കും പൊതുവെ ഭയമായിരിക്കും. കാരണം വില കൂട്ടിയാൽ അല്പം ചില ഉപഭോക്താക്കളെങ്കിലും കൈവിട്ടുപോകുമെന്നു് ഓരോരുത്തരും വിചാരിക്കുന്നു. ഒരു ഉല്പന്നത്തിനു പകരം ഉപയോഗിക്കാവുന്ന മിക്കവാറും അതേ ഗുണങ്ങളുള്ള മറ്റു് ഉല്പന്നങ്ങൾ കുറവാണെങ്കിൽ അതിന്റെ നിർമാതാവിനു് ഏറെക്കുറെ ഒരു ഏകവ്യാപാരിമേധാവിത്വം തന്നെ സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടിയേക്കും. എല്ലാ ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങളും ഏതാണ്ടു് ഒരേ നിലയും ശക്തിയും ഉള്ളവയാണെങ്കിൽ കമ്പോളത്തിൽ നിലവിൽ വരുന്ന വിലകൾ കുത്തക(ഏകവ്യാപാരിമേധാവിത്വ)വിലകൾക്കു് അടുത്തുവരും. അമിതമായ കുത്തകലാഭം എടുക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ പുതിയ എതിരാളികൾ ഉല്പാദനരംഗത്തു് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുമെന്നു് അധികം ഭയപ്പെടേണ്ട കാര്യമില്ല. എന്തെന്നാൽ പുതിയ ഒരു ഉല്പാദനസംരംഭം വിജയപ്രദമായി സ്ഥാപിച്ചെടുക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന പലവിധത്തിൽപ്പെട്ട ചെലവുകൾ വളരെ കൂടുതലായിരിക്കും.

സ്രാഫായുടെ ലേഖനത്തെത്തുടർന്നു് ഈ വിഷയത്തിൽ ഉന്നതരായ അനേകം ഇംഗ്ലീഷു് ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ആകൃഷ്ടരായി. 1926 നും 1933-നു മിടയ്ക്കു് ഡെ

ന്നീസ് റോബർട്ട്സൺ, ജി. എഫ്. ഷോവ്, റോയ് ഹാരോഡ്, ലയോണൽ റോബിൻസ്, ജോവൻ റോബിൻസൺ എന്നിവർ 'എക്കണോമിക് ജേർണലിൽ' പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ലേഖനങ്ങളും ഇതിനു സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു. അതേസമയം ഈ വിവാദങ്ങളിൽനിന്നകന്നു നിന്നിരുന്ന ഹോട്ടലിങ്, സ്വെതെൻ, ജേക്കബ് വീനർ തുടങ്ങി മറ്റു നാടുകളിലുള്ള ധനശാസ്ത്രചിന്തകർ ഈ വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പല ആശയങ്ങളും ചർച്ചചെയ്യുകയും വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടായിരുന്നു. 1933ൽ അമേരിക്കയിലും ഇംഗ്ലണ്ടിലും ഒരേ കാലത്തു പുറത്തുവന്ന രണ്ടു പ്രധാനകൃതികളും ഈ ചർച്ചകളുടെയും വിവാദങ്ങളുടെയും പരമോന്നതഫലമായിരുന്നുവെന്നു പറയാം. ജോവൻ റോബിൻസൺ എഴുതിയ 'അപൂർണമത്സരധനശാസ്ത്രം' (Economics of Imperfect Competition) എഡ്വേർഡ് ചേംബർലിൻ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ 'വ്യാപാരമേധാവിത്വാത്മകമത്സരസിദ്ധാന്തം' (Theory of Monopolistic Competition) എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളെയാണ് ഇവിടെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്.

ജോവൻ റോബിൻസൺ (1903—)

മാർഷൽ, കെയിൻസ്, മാർക്സ് എന്നിവരുടെ കൃതികളിൽ ഒരുപോലെ പ്രചോദനം നേടിയിട്ടുള്ള ഇന്നു ജീവിച്ചിരിപ്പുള്ളവരിൽ ഏറ്റവും ഉന്നതസ്ഥാനം അർഹിക്കുന്ന ഒരു ധനശാസ്ത്രജ്ഞയാണ് മിസ്സിസ്സ് ജോവൻ റോബിൻസൺ. 1922-ലാണ് അവർ കേംബ്രിഡ്ജ് സർവകലാശാലയിൽ പ്രവേശിച്ചതു്. മാർഷലിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും കൊടികുത്തിവാഴുന്ന കാലമായിരുന്നു അതു്. അടുത്ത പത്തോ പതിനഞ്ചോ വർഷക്കാലം കൊണ്ടു് ഈ സ്ഥിതിയാകെ മാറി. ഇതിനു കാരണക്കാരിൽ പ്രധാനി മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ തന്നെ ആയിരുന്നുതാനും. കെയിൻസിന്റെ സാമാന്യസിദ്ധാന്തം(General Theory)പുറത്തുവന്നതിനുശേഷം മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ കെയിൻസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സ്വാധീനവലയത്തിൽപ്പെട്ടു. കെയിൻസിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിനും അതിനെ ഒരു ദീർഘകാല വികാസസിദ്ധാന്തമായി രൂപപ്പെടുത്തിയെടുക്കുന്നതിനും അവർ ചെയ്തിട്ടുള്ള ശ്രമങ്ങളും സാർവലൗകികപ്രശംസയാർജിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മാർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളിലേക്കു് പിന്നീടു് അവരുടെ ശ്രദ്ധ തിരിഞ്ഞു. മൂലധനം, സാങ്കേതികസമ്പ്രദായങ്ങളും എന്നിവയെക്കുറിച്ചു മാർക്സിനുണ്ടായിരുന്ന അഭിപ്രായങ്ങളും പുനരവലോകനം ചെയ്യുന്നതിനും പുനരാവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിനും അവർ ശ്രമങ്ങളും നടത്തിയിട്ടുണ്ടു്. 'തൊഴിൽസിദ്ധാന്തത്തിനു് മുഖവുര' (Introduction to the theory of Employment, 1937), 'തൊഴിൽസിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഉപന്യാസങ്ങളും' (Essays in the theory of Employment, 1947), 'മാർക്സിയൻ ധനശാസ്ത്രത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഉപന്യാസം'(Essay on Marxian Economics, 1942), 'മൂലധനശേഖരണം' (The Accumulation of Capital 1956) എന്നിവ മേൽ പറഞ്ഞ രംഗങ്ങളിൽ മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ നൽകിയിട്ടുള്ള സംഭാവനകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മുന്നിട്ടുനില്ക്കുന്നു.

ഏകവ്യാപാരിമേധാവിത്വം തീരെ ഒറ്റപ്പെട്ട ഒരു പ്രതിഭാസമല്ലെന്നും, പൂർണമത്സരവ്യവസ്ഥയേക്കാൾ കൂടുതൽ യഥാർഥലോകത്തിൽ കാണപ്പെടുന്നതു് അതാണെന്നും സ്രാഫാ തന്റെ ലേഖനത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഈ സൂചനയിൽ മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ വിപുലമായ സാധ്യതകൾ ദർശിച്ചു. അന്നുവരെ, പ്രായേണ ധനശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ അപ്രധാനമായ ഒരു കോണിൽ ഒതുങ്ങിക്കൂടിയിരുന്ന ഏകവ്യാപാരിമേധാവിത്വസിദ്ധാന്തം സ്രാഫയുടെ ലേഖനത്തോടെ സ്വതന്ത്രമാവുകയും പൂർണമത്സരാപഗ്രഥനത്തെ മുഴുവൻ അനായാസം ഗ്രസിച്ചുകളയുകയും ചെയ്യുമെന്നു് അവർ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടു്. കോർണോയുടെ കാലം മുതൽ ഏകവ്യാപാരിമേധാവിത്വം അപഗ്രഥിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ നടന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ ആണു് ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സമകാലീനസമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ വിശകലനം ചെയ്യുവാൻ ആദ്യമായി ശ്രമിച്ചതെന്നു പറയാം.

ഓരോ ഉൽപാദകനെയും ഓരോ വ്യാപാരമേധാവി ആയിട്ടാണു് അവർ കാണുന്നതു്. ഓരോ ഉൽപാദകനും ഉൽപന്നത്തിന്റെ തുക, വില മുതലായവയെ സംബന്ധിച്ച സന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ എത്തിച്ചേരുന്നതെങ്ങനെയെന്നു കാണുന്നതിനു്, മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ ക്ഷേത്രഗണിതസങ്കേതങ്ങളെ നന്നായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടു്. അവർ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള രേഖകൾ (ചിത്രങ്ങൾ) പൊട്ടെന്നു് പാഠപുസ്തകങ്ങളിൽ സ്ഥലംപിടിച്ചു. അതുപ്പു് സരളതയും സ്പടതയും അവയ്ക്കുണ്ടു്.

ഓരോ ഉൽപാദകനും സ്വന്തം ഉൽപന്നത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കമ്പോളത്തിൽ പ്രത്യേക സ്ഥാനവും സ്വാധീനവുമുള്ളതുകൊണ്ടു്, ആ ഉൽപന്നത്തിന്റെ വിലയിൽ വ്യത്യാസങ്ങൾ വേണമെങ്കിൽ വരുത്താൻ അയാൾക്കു കഴിയും എന്നു റോബിൻസൺ വിചാരിക്കുന്നു. വില കൂട്ടിയാൽ വില്പന കുറയും; വില കുറച്ചാൽ വില്പനകൂടുകയും ചെയ്യും. അതായതു്, ആ ഉൽപന്നത്തിന്റെ വില്പനവക്രം താഴേക്കു ചരിഞ്ഞിരിക്കും. പൂർണമോ ശുദ്ധമോ ആയ മത്സരമുള്ള ഒരു കമ്പോളത്തിൽ ഓരോ ഉൽപാദകനെയും അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന വില്പനവക്രത്തിന്റെ ആകൃതി ഇങ്ങനെയായിരിക്കുകയില്ല. താഴേക്കും മുകളിലേക്കും നേരെ വിലങ്ങനെയായിരിക്കും അതിന്റെ കിടപ്പു്. എന്നാൽ ഇതു വെറും സങ്കല്പനയാണെന്നും താഴേക്കു ചരിയുന്ന വില്പനവക്രങ്ങളാണു് വാസ്തവത്തിൽ നിലവിലുള്ളതെന്നും റോബിൻസൺ വിശ്വസിച്ചു.

പൂർണമത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു കമ്പോളത്തിൽ ഓരോ ഉൽപാദകനും കമ്പോളത്തിൻ എന്തു വിലയുണ്ടോ ആ വിലയ്ക്കു് തന്റെ ഉല്പന്നങ്ങൾ വിൽക്കേണ്ടതായി വരും. അയാൾക്കു്, കമ്പോളവിലകളിൽ, സ്വന്തം പ്രവൃത്തികൊണ്ടു് അല്പമെങ്കിലും മാറ്റം വരുത്തുന്നതിനു കഴിയുകയില്ല. തന്റെ ഉൽപാദനം എത്രയുണ്ടെങ്കിലും കമ്പോളത്തിൽ നിലവിലുള്ള വിലനിരക്കിൽ അയാൾക്കു വിറ്റഴിക്കാൻ കഴിയുകയും ചെയ്യും. അതുകൊണ്ടാണു് പൂർണ മത്സരാധിഷ്ഠിതമായ കമ്പോളത്തിൽ, ഓരോ ഉൽപാദകനും അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന വില്പനവക്രം

അഥവാ ചോദനവക്രം വിലങ്ങനെയുള്ളതായിരിക്കുമെന്നു പറയുന്നതു്. ഇത്തരത്തിലുള്ള ചോദനവക്രത്തിന്റെ അർഥം, ശരാശരി വിറ്റുവരവും സീമാന്ത വിറ്റുവരവും ഒന്നുതന്നെയായിരിക്കുമെന്നാണു്. ഉല്പാദകൻ സന്തുലിതസ്ഥിതിയിലെത്തുമ്പോഴും, അയാളുടെ സീമാന്തോൽപാദനച്ചെലവും അയാൾക്കു കിട്ടുന്ന വിലയും തുല്യമായിരിക്കും. ശരാശരി വിറ്റുവരവിനു് തുല്യമായിരിക്കും വില. അതായതു്, ശരാശരി ഉൽപാദനച്ചെലവു് ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ പതനത്തിലെത്തുന്നതുവരെ അയാൾ ഉൽപാദനം തുടരും എന്നർഥം. ഈ അവസ്ഥയിൽ മാത്രമേ മേൽപ്പറഞ്ഞ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും കണിശമായി ഒത്തുവരുകയുള്ളൂ.

അപൂർണ മത്സരത്തിൽ ഇതല്ല സ്ഥിതി. ഇവിടെ ചോദനവക്രം വിലങ്ങനെയല്ല താഴോട്ടു ചരിഞ്ഞാണു് കിടക്കുന്നതു്. ഇവിടെയും വിലയും ശരാശരി ഉൽപാദനച്ചെലവും തുല്യമായിരിക്കും. എന്നാൽ പൂർണമത്സരത്തിലെപ്പോലെ ശരാശരി ഉൽപാദനച്ചെലവും സീമാന്തോൽപാദനച്ചെലവും തുല്യമാവുകയില്ല. കാരണം, സീമാന്ത വരവുവക്രം ശരാശരി വരവുവക്രത്തിനും താഴെയായിട്ടാണു് കിടക്കുന്നതു്. സീമാന്ത വരവുവക്രവും സീമാന്തോൽപാദനച്ചെലവുവക്രവും കൂട്ടിമുട്ടുന്നിടത്തുവച്ചു്, എത്രത്തോളം ഉൽപാദനം ഉണ്ടാക്കണമെന്നകാര്യം നിർണയിക്കപ്പെടുന്നു. ഇത്രയും ഉൽപന്നം ഉണ്ടാക്കുമ്പോൾ, എന്തു വിലയ്ക്കാണു് വിൽക്കപ്പെടുക എന്നു നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു് ചോദനവക്രത്തിന്റെ കിടപ്പിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. സന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ ചോദനവക്രവും ശരാശരി ഉൽപാദനച്ചെലവുവക്രവും ഈ ഉൽപാദനത്തുകയ്ക്കു് നേരെ മുകളിലുള്ള ഒരു ബിന്ദുവിൽ വച്ചു് മുട്ടിയുരുമ്മിപ്പോകുന്നതായി കാണാം. ഈ ബിന്ദു, ശരാശരി ഉൽപാദനച്ചെലവുവക്രത്തിലെ ഏറ്റവും താഴ്ന്ന ബിന്ദുവായിരിക്കുകയില്ല. പൂർണമത്സരത്തിലാകട്ടെ, ഇതു് ഏറ്റവും താഴ്ന്ന ബിന്ദുവായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇതിന്റെ അർഥം, അപൂർണമത്സരത്തിൽ ഉൽപാദനം പൂർണമത്സരത്തിലേതിനെക്കാളും കുറവും വില പൂർണമത്സരത്തിനെക്കാളും കൂടുതലും ആയിരിക്കുമെന്നാണു്. എന്നാൽ രണ്ടു കമ്പോളങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ വിലയിലും ഉൽപന്നത്തിലും എത്രമാത്രം വ്യത്യാസം വരും എന്നുള്ള കാര്യം, ചോദനവക്രങ്ങളുടെ ആയാമ്യതയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും.

മിസ്സിസ്സു് റോബിൻസൺ തന്റെ അപൂർണമത്സരത്തിലൂടെ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ ജിജ്ഞാസയെ ഉണർത്തിവിട്ട എന്നു പറയാം. കുത്തകസമ്പ്രദായങ്ങളും ഉൽപാദനഘടകങ്ങളെ, പ്രത്യേകിച്ചും അധ്വാനത്തെ, എങ്ങനെ ചൂഷണം ചെയ്യുന്നുവെന്നു് അവരുടെ അപഗ്രഥനത്തിൽ സൂചനകളുണ്ടു്. ഓരോരുത്തർക്കും തന്നിഷ്ടമനുസരിച്ചു് പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു സ്വാതന്ത്ര്യമുള്ള ഒരു വ്യവസ്ഥിതിയാണു് ഏറ്റവും അഭികാമ്യമെന്ന പഴയ വിശ്വാസം പാടേ മാറേറണ്ടതാണെന്നു് മിസ്സിസ്സു് റോബിൻസൺ അവതരിപ്പിച്ച സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽനിന്നു വ്യക്തമായി. ബോധപൂർവമുള്ള ഗവണ്മെൻറിടപെടൽകൊണ്ടല്ലാതെ, ചൂഷണവും അനീതിയും ഇല്ലാത്ത ഒരു വ്യവസ്ഥിതി താനേ സംജാതമാവുകയില്ല എന്ന സന്ദേശവും അവരുടെ വിശകലനത്തിൽ അടങ്ങിയിരുന്നുവെന്നു പറയാം.

എഡ്വേഡ് ചേംബർലിൻ (1899) തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽനിന്നും വ്യത്യസ്തമാണെന്നു സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു് തന്നാലാവുംവിധമെല്ലാം എപ്പോഴും പരിശ്രമിക്കാറുണ്ടു്. എന്നാൽ അടിസ്ഥാനപരമായ കാര്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺന്റെയും ചേംബർലിൻന്റെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളും ഭിന്നങ്ങളല്ലെന്നാണു് റോബർട്ട് ട്രിഫിൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്. ഒരു ഉൽപാദനസ്ഥാപനത്തിന്റെ ഉൽപാദനം, അതിന്റെ ഉൽപന്നങ്ങൾക്കു കമ്പോളത്തിലുള്ള ചോദനം, അതിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥ, എന്നീ കാര്യങ്ങളും പരിശോധിക്കുന്നതിനു് ആ ഉൽപാദനശാലകൂടി ഉൾപ്പെടുന്ന പ്രത്യേക വ്യവസായത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ വേണം ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കേണ്ടതു് എന്നു് മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ കരുതി, എന്നാൽ ചേംബർലിൻ വ്യവസായത്തെപ്പറ്റി ശ്രദ്ധിക്കുന്നില്ല. ഉല്പാദനസ്ഥാപനങ്ങളുടെ കൂട്ടങ്ങളെ മാത്രമേ അദ്ദേഹം പരാമർശിക്കുന്നുള്ള. ചെറിയ കൂട്ടങ്ങളും വലിയ കൂട്ടങ്ങളും അദ്ദേഹം പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായി പരിശോധിക്കുന്നുണ്ടു്.

ഒരു ഗവേഷണവിദ്യാർഥിയെന്ന നിലയിൽ 1921 മുതൽ ചേംബർലിൻ, ഹാർവാർഡു് സർവകലാശാലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടയാളാണു്. 1927-മുതൽ അദ്ദേഹം അവിടെ അധ്യാപനത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗവേഷണപ്രബന്ധത്തിന്റെ പരിഷ്കൃതവും വികസിതവുമായ ഒരു രൂപമാണു് 1933-ൽ പുറത്തുവന്ന 'വ്യാപാരമേധാവിത്വാത്മക മത്സരസിദ്ധാന്തം' (The theory of Monopolistic Competition). ഉൽപന്നവൈജാത്യവും ഓളിഗോപ്പോളിയും ആണു് സമകാലിക സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ ഏറ്റവും പ്രകടമായ പ്രത്യേകതകളെന്നു് ചേംബർലിൻ കണക്കാക്കി. ചില കമ്പോളങ്ങളിൽ വ്യാപാരത്തിന്റെ കുത്തക ചില ആളുകളും കൈയടക്കിവെച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിയാണു് കാണപ്പെടുന്നതെങ്കിൽ, മറ്റുചില കമ്പോളങ്ങളിൽ വ്യാപാരികളുടെ എണ്ണം കുറെക്കൂടി കൂടുതലായിരിക്കും. ഉൽപാദനച്ചെലവുകളും മാത്രമല്ല, പരസ്യങ്ങളും, വില്പന വർധിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയുള്ള മറ്റു ചെലവുകളും എന്നിവയും, ഉൽപന്നവൈജാത്യങ്ങളും, വ്യാപാരം സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥാനം വ്യാപാരത്തെ എങ്ങനെ ബാധിക്കുന്നുവെന്ന കാര്യവും എല്ലാം അപഗ്രഥനവിഷയമാക്കുന്ന ഒരു സിദ്ധാന്തമാണു് ചേബർലിന്റേതു്.

പൂർണമത്സരാധിഷ്ഠിത സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ ഒരു വ്യവസായത്തിൽപ്പെട്ട ഓരോ ഉല്പാദനശാലയും കമ്പോളത്തിൽ നിലവിലുള്ള വിലനിരക്കുകളും നീക്കുപോക്കില്ലാതെ സ്വീകരിക്കേണ്ടിവരുന്നു. പരമാവധി ലാഭമുണ്ടാക്കുന്നതിനു് ഏതുത്തോളം ഉല്പന്നം ആ വിലകൾക്കു വിറ്റാലാണു സാധിക്കുകയെന്നു മാത്രമേ ഓരോ ഉല്പാദനശാലയും ചിന്തിക്കുന്നുള്ള. എന്നാൽ ചേംബർലിൻ വിവക്ഷിക്കുന്ന വ്യാപാരാധിപത്യാത്മകമായ മൽസരക്കമ്പോളങ്ങളിൽ ഓരോ ഉല്പാദനശാലയ്ക്കും ലാഭം പരമാവധിയാക്കുന്നതിനു വേറെ ചില പ്രവർത്തനമാർഗങ്ങളും കൂടി സ്വീകരിക്കുന്നതിനുള്ള സൗകര്യമുണ്ടു്. ഉല്പന്നങ്ങളുടെ രൂപത്തിലും ഗുണത്തിലും യഥാർഥമോ യഥാർഥമെന്നതോന്നലുണ്ടാക്കുന്നതോ ആയ മാറ്റങ്ങളും വരുത്തുക

യെന്നതാണ് ഒരു മാർഗം. ഈ മാർഗം വർധിച്ചതോതിൽ ഓരോ ഉല്പാദകനും ഉപയോഗിച്ചുതുടങ്ങുമ്പോഴ അവരുടെ ഉല്പാദനച്ചെലവിൽ വ്യത്യാസങ്ങഠ വരാതെ തരമില്ല. ഉല്പാദനച്ചെലവിലുണ്ടാകുന്ന വ്യത്യാസങ്ങളും ഉല്പന്നവൈജാത്യീകരണവും കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ഫലങ്ങഠ ഒരുമിച്ചു ചേത്തു വിശകലനം ചെയ്യുകയെന്നതു ബുദ്ധിമുട്ടുള്ള കാര്യമാണെങ്കിലും അസാധ്യമാണെന്നു ചേംബർലിൻ വിശ്വസിച്ചില്ല.

മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ ഓളിഗോപ്പോളിയെക്കുറിച്ച് തന്റെ കൃതിയിൽ വ്യക്തമായി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ ചേംബർലിൻ ഇതിനു മുൻഗണന നൽകിയിരിക്കുന്നു. ഓളിഗോപ്പോളി നിലവിലുള്ള കമ്പോളങ്ങളിൽ സുനിശ്ചിതമായ വിലകഠ നിലനില്ക്കുമെന്നും, വില കുറച്ചു വിറ്റ് എതിരാളിയെ തറപറ്റിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമം സാധാരണയായി ഓളിഗോപ്പോളിസ്റ്റുകഠ സ്വീകരിക്കാറില്ലെന്നും അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഇതിൽ നിന്ന് അവരെ പിന്തിരിപ്പിക്കുന്നതു ഈ വിധത്തിലുള്ള ശ്രമങ്ങഠ ആത്മഹത്യാപരമാണെന്ന് അവർക്ക് അറിയാമെന്നതുകൊണ്ടാണ് എന്ന് അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ കമ്പോളത്തിലെ വ്യാപാരികളുടെ എണ്ണം കൂടിവരുന്തോറും വിലകളുടെ സുനിശ്ചിതത്വം കുറഞ്ഞുവരുന്നതാണ്. ഒരു വ്യാപാരത്തിൽ പുതിയതായി പ്രവേശിക്കുന്നതിനുള്ള സൗകര്യം എല്ലാപേക്കുമുണ്ടെങ്കിൽ ആ വ്യാപാരത്തിൽ ധാരാളം പേർ ഏർപ്പെടും. എന്നാൽ ഈ സൗകര്യം ഇല്ലാത്ത രംഗങ്ങളിൽ വ്യാപാരികളുടെ എണ്ണം കുറഞ്ഞിരിക്കും. സ്വതന്ത്രപ്രവേശനം എന്ന ആശയത്തെ ആസ്പദമാക്കിയാണ് ചേംബർലിൻ ഇക്കാര്യങ്ങഠ ചർച്ചചെയ്യുന്നതു.

ധാരാളം വ്യാപാരികളുള്ള ഒരു കമ്പോളത്തിൽ ഓരോ വ്യാപാരിയും വില്പനയ്ക്കു വെച്ചിരിക്കുന്ന ഉല്പന്നത്തോടു പ്രത്യേകം ഇഷ്ടമുള്ള കുറേപ്പേർ വീതം ഉണ്ടായിരിക്കും. ഉല്പന്നത്തിന്റെ ഗുണം, വ്യാപാരമുദ്ര, കെട്ടുംമട്ടും, പ്രസിദ്ധി തുടങ്ങിയ ഏതെങ്കിലും ചില അംശങ്ങളായിരിക്കും അവരെ അങ്ങനെ ആകർഷിക്കുന്നതു. ഇങ്ങനെ നോക്കുമ്പോഴ ഓരോ ചരക്കും ഏറെക്കുറെ കുത്തകസ്വഭാവമുള്ളതാണെന്നു വരുന്നു. എന്നാൽ അതിനു പകരം ഉപയോഗിക്കാവുന്ന ചരക്കുകഠ പലതും കമ്പോളത്തിലുണ്ടായിരിക്കും. അവയിൽ നിന്നുള്ള മൽസരം അവഗണിക്കാനാവാത്ത കാര്യമാണ്. ഈ നിലയിൽ കുത്തകയും മത്സരവും ചേംബർലിൻ വരച്ചുകാട്ടുന്ന ചിത്രത്തിന്റെ അവിഭാജ്യമായ ഭാഗങ്ങളായിത്തീരുന്നു.

വ്യാപാരികഠ വില്പന വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി നടത്തുന്ന ചെലവുകളുടെ ഫലമായി എതിരാളികളിൽ പലരെയും രംഗത്തുനിന്നു തുരത്തുന്നതിൽ അവർ കുറെയൊക്കെ വിജയിക്കാറുണ്ട്. എന്നാൽ വില്പന വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി നടത്തുന്ന ചെലവുകളും വില്പനവർധനവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം കൃത്യമായി പ്രതിപാദിക്കുക വിഷമമാണ്. പരസ്യങ്ങളും മറ്റും കൊണ്ടുള്ള പ്രയോജനമുണ്ടാകുമെന്നു മാത്രമേ പറയാൻ കഴിയൂ. എന്നാൽ ഇത്തരം ചെലവുകഠകൊണ്ട് ചരക്കുകളുടെ വിലകഠ വർധിക്കുമെന്നുള്ളകാര്യം ഏറെക്കുറെ അസന്ദിഗ്ധമാണ്. പൂർണമത്സരാധിഷ്ഠിതമായ ഒരു കമ്പോളത്തിലേതിനെക്കാഠ ചേംബർലിൻ

വിഭാവനംചെയ്യുന്ന കമ്പോളത്തിൽ വില്പനയ്ക്കുവരുന്ന ചരക്കുകളുടെ ആകെത്തുക കുറഞ്ഞിരിക്കുകയും ചെയ്യും. വ്യവസായത്തിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥയെക്കുറിച്ച ചേംബർലിൻ നൽകുന്ന വിവരണങ്ങളും സിദ്ധാന്തങ്ങളും തീരെ തൃപ്തികരമല്ല. ഓരോ ഉല്പാദകനും (വ്യവസായിയും) അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രദാനവക്രവും ചോദനവക്രവും മറ്റുള്ളവർ അഭിമുഖികരിക്കുന്നവയിൽ നിന്നു് ഒരുതരത്തിലും വിഭിന്നമല്ല എന്ന വീരസങ്കല്പനയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തികൊണ്ടാണു് അദ്ദേഹം ഇതിനൊരുമ്പെട്ടന്നതു്.

ഹെൻറിക്ക് ഫോൺ സ്റ്റാക്കെൽബെർഗ് (1905-1946)

1952–ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ 'കമ്പോളസമ്പദ്വ്യവസ്ഥിതിയുടെ സിദ്ധാന്തം' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലൂടെയാണു് സ്റ്റാക്കെൽ ബെർഗ്ഗു് ഇംഗ്ലീഷുഭാഷാ പരിജ്ഞാനമുള്ള ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചതു്. എന്നാൽ 1943–ൽ ജർമൻഭാഷയിൽ രചിച്ച ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വിവർത്തനമായിരുന്നു ഇതു്. അദ്ദേഹം തന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങം 1934 ൽ തന്നെ ജർമൻഭാഷയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു. ഏകവ്യാപാരിമേധാവിത്വം, ദ്വിവ്യാപാരിമേധാവിത്വം, ഒളിഗോപ്പോളി എന്നീ വിവിധ കമ്പോളസ്ഥിതികളും അദ്ദേഹം പ്രത്യേകപഠനത്തിനു വിഷയമാക്കിയിരിക്കുന്നു. വാൽറാസു്, പരേത്തോ എന്നിവരുടെ ആശയങ്ങളിൽ നിന്നു് പ്രചോദനമുൾക്കൊണ്ട സ്റ്റാക്കെൽബെർഗ് ഗണിതാത്മകമായ രീതിയാണു തന്റെ പഠനത്തിൽ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

മിസ്സിസ്സു് റോബിൻസൺ, ചേംബർലിൻ എന്നിവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളോടു് സ്റ്റാക്കെൽബെർഗിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു് അടുപ്പമുണ്ടു്. മൽസരക്കമ്പോളത്തിൽ ചോദനവും പ്രദാനവും കൂട്ടിമുട്ടുന്ന ബിന്ദുവിൽ വില നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നു. ഈ സന്തുലിതബിന്ദുവിലേക്കുള്ള സമീപനം ചിലന്തിവലയിലെ ഇഴകളിൽക്കൂടി വലയുടെ കേന്ദ്രബിന്ദുവിലെത്തുന്നതുപോലെയാണെന്നും സ്റ്റാക്കെൽ ബെർഗ് പറയുന്നു. ഏകവ്യാപാരിമേധാവിത്വ (കുത്തക)സമ്പ്രദായത്തിൻകീഴിൽ വിലകളും മൽസരക്കമ്പോളത്തിലേക്കാളും ഉയർന്നതും ചരക്കു കുറവും ആയിരിക്കും. ഒരു കമ്പോളത്തിൽ ഉല്പാദനഘടകങ്ങളും വാങ്ങുന്നതിനു് ഒരൊറ്റയാളും മാത്രമേയുള്ള എന്ന സ്ഥിതിയാണെങ്കിൽ ഉല്പാദനഘടകങ്ങൾക്കു് അവയുടെ സീമാന്തോല്പന്നമനുസരിച്ചു് പ്രതിഫലം കിട്ടിയില്ലെന്നും വരാം.

അപൂർവം ചിലയാളുകളും മാത്രം വ്യാപാരത്തിന്റെ കുത്തക കൈയടക്കി വെച്ചിരിക്കുന്ന കമ്പോളങ്ങളിൽ വിലയ്ക്കു് സുസ്ഥിരതയുണ്ടാവുക വിഷമമാണെന്നു സ്റ്റാക്കെൽബെർഗ് സ്ഥാപിക്കുന്നു. ഇത്തരം സാഹചര്യങ്ങളിൽ പലതരത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനരീതികളും കാണപ്പെടാറുണ്ടു്. ചില വ്യാപാരികളും കമ്പോളത്തിൽ തങ്ങൾക്കുള്ള ആധിപത്യം സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുന്നതിനു ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. എന്നാൽ വേറെ ചിലർ, മറ്റുള്ളവരുടെ ആധിപത്യം വകവച്ചുകൊടുക്കുന്നതിനും അവർ സ്വീകരിക്കുന്ന മാർഗം പിന്തുടരുന്നതിനും സമ്മതമുള്ളവരായി കാണപ്പെടുന്നു. മറ്റു ചില കൂട്ടർ, തന്റെ എതിരാളികളും സ്വീകരിക്കുന്ന മാർഗം എന്തായിരിക്കുമെന്നു് ഊഹിച്ചുകൊണ്ടു്, തങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനരീതികളും

ആവിഷ്കരിക്കുന്നു. ഊഹങ്ങളും തെറ്റിപ്പോകുന്നതും പ്രവർത്തനമാർഗങ്ങളിൽ വ്യതിയാനം വരുത്തുന്നതും വിരളമല്ല. ആധിപത്യത്തിനുവേണ്ടി അതിദീർഘമായ സമരങ്ങളും ചിലപ്പോൾ നടക്കാറുണ്ട്. സമരങ്ങളുടെ ഫലം എന്തായിരിക്കുമെന്നു പറയുക സാധ്യമല്ല. ഏതായാലും ഇത്തരം കമ്പോളങ്ങളിൽ വിലകൾക്കു് ഉറപ്പോ അധികകാലം നിലനില്പോ ഉണ്ടാവുക വിഷമമാണു്. സ്റ്റാക്കെൻ ബെർഗിന്റെ ചില ആശയങ്ങൾക്കു് ഇന്നു് അംഗീകാരം സിദ്ധിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഗേംസിദ്ധാന്ത (Gam Theory) ങ്ങളുമായി ബന്ധമുണ്ടു്. തന്ത്രപ്രാധാന്യമുള്ള (strategic) നീക്കങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കമ്പോളത്തെയും സന്തുലിതാവസ്ഥയെയും അപഗ്രഥിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങളും ഇവ രണ്ടിന്റെയും സമാനഗുണമായി ചൂണ്ടികാണിക്കാം.

ജോൺ ഹിക്സ് (1904)

മാർഷൽ, വാൽറാസു്, പരേത്തോ എന്നീ മഹാരഥന്മാരുടെ ആശയങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കെട്ടുറപ്പുള്ള ഒരു സിദ്ധാന്തശില്പം സൃഷ്ടിച്ചെടുക്കുന്നതിനു് ഹിക്സിനു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ഓക്സ്ഫോർഡു് സർവകലാശാലയിൽ പഠനം പൂർത്തിയാക്കിയതിനുശേഷം, ലണ്ടൻസ്കൂൾ ഓഫ് എക്കണോമിക്സു്, കേംബ്രിഡ്ജു്, മാഞ്ചെസ്റ്റർ എന്നീ സർവകലാശാലകളിൽ അധ്യാപനം നടത്തി. ഇപ്പോൾ ഓക്സ്ഫോർഡു് സർവകലാശാലയിലെ ധനശാസ്ത്രവകുപ്പിൽ ഡ്രമ്മണ്ടു് പ്രൊഫസ്സറായി ജോലിനോക്കിവരുന്നു. വിലസിദ്ധാന്തം, അന്തർദേശീയധനശാസ്ത്രം, നികുതിസമ്പ്രദായം എന്നീ വിവിധ മേഖലകളിൽ ഹിക്സു് തന്റെ വ്യക്തിമുദ്ര പതിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

പ്രയോജനം, സന്തുലിതാപഗ്രഥനം എന്നീ മേഖലകളിൽ അടുത്ത കാലത്തുണ്ടായ ഏറ്റവും മികച്ച സംഭാവനകളായി ഹിക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. ഗണിതാത്മകമായ അപഗ്രഥനരീതിയിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് അസാമാന്യമായ വൈദഗ്ധ്യമുണ്ടു്. മൂല്യവും മൂലധനവും (Value and Capital) ആണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട കൃതി. മാർഷൽ ഉൾപ്പടെയുള്ള ആധുനിക സീമാന്തവാദികളുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെല്ലാം ഗോസ്സന്റെ നിയമങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ളവയാണെന്നു ഹിക്സു് വിചാരിക്കുന്നു. സീമാന്തോപയുക്തതയും വിലകളും ആനുപാതികമായിരിക്കുമെന്നാണു് ഇവയിലെല്ലാം ഊന്നിപ്പറയുന്ന പ്രധാന വസ്തുത. ഉപയുക്തത അളന്നുതിട്ടപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയുമെന്ന സങ്കല്പം അവയിൽ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്. ഇതു് ഹിക്സിനു് അരോചകമായി തോന്നി. പരേത്തോ തന്റെ സിദ്ധാന്താവിഷ്കരണത്തിനു് ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയ സമഭാവവക്രങ്ങൾ കൊണ്ടു് സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ മേഖലയിൽ ഗണ്യമായ പരിഷ്കാരം വരുത്തുന്നതിനു കഴിയുമെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു ബോധ്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഈ മാർഗം അവലംബിച്ചാൽ ഉപയുക്തത അളന്നുതിട്ടപ്പെടുത്തുകയെന്ന ദുഷ്കരമായ ശ്രമം വേണ്ടെന്നുവെക്കാൻ കഴിയും. കൂടുതൽ അഭികാമ്യമായ നിലയേതു്, കുറഞ്ഞതേതു് എന്നു മാത്രമേ വിവരിക്കേണ്ടിവരികയുള്ളൂ. ഈ

രീതിയിൽ 'സന്തുലിതാപഗ്രഥ'നത്തിൽ വിപ്ലവാത്മകമായ വ്യതിയാനം ഇതു കൊണ്ടു് ഉണ്ടാകുമെന്നു് ഹിക്സു് വിശ്വസിച്ചു. എന്നാൽ അതു പുതുമയൊന്നും ഈ രീതിക്കില്ലെന്നും, ആത്മനിഷ്ഠമായ ഉപയുക്തത എന്ന അടിസ്ഥാനാശയത്തെ പുതിയ പുറംചട്ടയണിയിച്ചു രംഗത്തു കൊണ്ടുവരുന്നതിനു മാത്രമേ ഇതു സഹായിക്കുന്നുള്ളൂ എന്നും പലരും വിചാരിക്കുന്നുണ്ടു്. സീമാന്തോപയുക്തതയുടെ പകരം സീമാന്തപ്രതിസ്ഥാപിതത്തോതു് എന്ന ആശയം ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നു. സീമാന്തോപയുക്തത വിലകൾക്കു് ആനുപാതികമായിത്തീരുന്നുവെന്ന മുൻസിദ്ധാന്തത്തിനു പകരം, വിലരേഖ സമഭാവവക്രത്തെ തൊട്ടുരുമ്മിപ്പോകുന്നുവെന്ന ആശയം നിലവിൽവരുന്നു. ക്ഷയോന്മുഖസീമാന്തികപ്രതിസ്ഥാപിതത്തോതു് എന്ന ആശയം ക്ഷയോന്മുഖസീമാന്തോപയുക്തതയുടെ പകരം രംഗത്തു വരുന്നു. ഇത്രമാത്രമേ വ്യത്യാസമുള്ളൂ എന്നാണു് നിരൂപകപക്ഷം.

ഹിക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തെ ഇങ്ങനെ അഗണ്യമായിത്തള്ളുന്നതു് ഒരിക്കലും ശരിയല്ല. മാർഷലിന്റെ ഭോഗികസന്തുലിതാപഗ്രഥനത്തെ ഏറ്റവും ശക്തിയായി വെല്ലുവിളിക്കുന്ന ഒരു സിദ്ധാന്തമായിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു് ഇതു്. പരേത്തോയുടെ സാമാന്യസന്തുലിതസിദ്ധാന്തത്തെ കുറെക്കൂടി വ്യക്തമാക്കുന്നതിനും മൂലധനം, പലിശ എന്നിവയിൽ നിന്നുദിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളെക്കൂടി ഈ സിദ്ധാന്തത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളിക്കുന്നതിനും ഹിക്സു് ശ്രമിച്ചിരിക്കുന്നു. മാത്രമല്ല, സ്ഥിതാപഗ്രഥനരൂപത്തിലുള്ള ഈ സിദ്ധാന്തത്തെ ചലനാത്മകമാക്കുന്നതിനും ഹിക്സിനു് ഉദ്ദേശ്യമുണ്ടായിരുന്നു. ഈ ശ്രമം അതുയൊന്നും വിജയിച്ചില്ല എന്നതു ശരിതന്നെ.

ഹിക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ പരിപൂർണമത്സരമെന്ന സങ്കല്പനയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ളതാണു്. മിസ്സിസ്സു് റോബിൻസൺ, ചേംബർലിൻ തുടങ്ങിയവർ പരിശോധനക്കെടുത്ത അപൂർണമത്സരവും, വ്യാപാരമേധാവിത്വാത്മക മത്സരവും ഹിക്സിന്റെ അപഗ്രഥനപരിധിയിൽ വരുന്നില്ല.

അളന്നു തിട്ടപ്പെടുത്താവുന്ന ഉപയുക്തത എന്ന ആശയം ധനശാസ്ത്രത്തിനു് ആവശ്യമില്ലെന്നും, സമഭാവവക്രങ്ങൾ വഴി ഉപഭോക്താവിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥ കണ്ടുപിടിക്കാമെന്നുമാണു് ഹിക്സിന്റെ നിലപാടു്. ഒരു സമഭാവവക്രത്തിലെ എല്ലാ ബിന്ദുക്കളും ഒരേ അളവിലുള്ള തൃപ്തിയെയാണു സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്. എന്നാൽ ഓരോ ബിന്ദുവും ഉപഭോഗവസ്തുക്കളുടെ വിഭിന്നമായ ഒരു തുകയെയാണു് പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നതു്. ഇതിൽ ഏതു ബിന്ദു പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്ന ഉപഭോഗവസ്തുക്കളുടെ തുകയാണു് ഉപഭോക്താവു് തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നതെന്ന കാര്യം നിലവിലുള്ള വിലനിരക്കുകളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. വിലകളുടെ അനുപാതം കാണിക്കുന്ന രേഖ തൊട്ടുരുമ്മിക്കടന്നുപോകുന്ന സമഭാവവക്രത്തിലെ ബിന്ദു, ഉപഭോക്താവിനു നിലവിലുള്ള സാഹചര്യങ്ങളിൽ എത്തിച്ചേരാവുന്ന ഏറ്റവും അഭികാമ്യമായ സ്ഥാനം സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഉപഭോക്താക്കളെല്ലാം, കമ്പോളത്തിലെ സ്ഥിതിഗതികൾക്കനുസരണമായി, മിന്നൽ വേഗത്തിൽ, തങ്ങളുടെ ചോദനം പൊരുത്തപ്പെടുത്തുമെന്നും, ഒരു സന്തുലിതബിന്ദുവിൽ നിന്നു

മറെറാരു ബിന്ദുവിലേക്ക് അനായാസം എത്തിച്ചേരുമെന്നും ഉള്ള സങ്കല്പന ഹിക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു പിന്നിൽ ഉള്ളതായി കാണാം. ഉപഭോക്താവ് ഇത്തരത്തിൽപ്പെട്ട ആളായാൽപ്പോലും, ആവശ്യമായ നീക്കങ്ങൾ നടത്താൻ അയാൾക്കു കെല്പില്ലാതെവരുന്ന പല സന്ദർഭങ്ങളും ഉണ്ടാകാം. ഉദാഹരണമായി, അയാളുടെ ചെലവിനങ്ങളിൽപ്പലതും കൂട്ടാനോ കുറയ്ക്കാനോ വയ്യാത്തരീതിയിലുള്ളതാണെന്നു വരാം. വീട്ടുവാടകയും ഇൻഷൂറൻസും നികുതികളും മറ്റും ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു. അതു പോലെ, പ്രതാപം കാണിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ചെയ്യുന്ന ചെലവുകളും ഈ അപഗ്രഥനത്തിൽ ഒതുങ്ങിനിൽക്കുകയില്ല. നേരിട്ട് ഉപഭോജ്യങ്ങളല്ലാത്ത, ഉൽപാദനഘടകങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലും ഈ അപഗ്രഥന സമ്പ്രദായം പരാജയപ്പെടും. ഈ വകയെല്ലാം മാററിനിറുത്തിയാൽ, ഹിക്സിന്റെ അപഗ്രഥനയന്ത്രത്തിന്റെ ഉപയോഗയോഗ്യത വളരെച്ചുരുങ്ങിപ്പോവുന്നതായികാണാം.

വരുമാന–ഉപഭോഗവക്രങ്ങളെയും ഹിക്സ് തരംതിരിച്ചു കാണിക്കുന്നുണ്ട്. വിലനിരക്കുകൾക്കു വ്യത്യാസംവരാതെ വരുമാനത്തിൽ വ്യത്യാസംവരുമ്പോൾ ഉപഭോഗം എപ്രകാരം വർധിക്കുമെന്നു കാണിക്കുന്നതാണ് വരുമാന–ഉപഭോഗവക്രം; ഒരുകൂട്ടം സാധനങ്ങളുടെ വിലയ്ക്ക് വ്യത്യാസം വന്നാൽ ഉപഭോഗം എങ്ങനെ മാറുമെന്നു കാണിക്കുന്നതാണ് വില–ഉപഭോഗവക്രം. വില കുറഞ്ഞാൽ രണ്ടുതരത്തിലുള്ള ഫലങ്ങളുണ്ടാകാം. സാധനവില കുറഞ്ഞാൽ യഥാർഥവരുമാനം വർധിക്കുന്നു; അതായതു നാണ്യവരുമാനം കൂടാതെതന്നെ വരുമാനം കൂടിയതിന്റെ ഫലം അനുഭവപ്പെടുന്നു. സാധനവില കുറയുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന മറെറാരു ഫലം ഉപഭോക്താക്കൾ ചില സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതു കുറയ്ക്കുകയും മറു ചില സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതു കൂട്ടുകയും ചെയ്യുമെന്നതാണ്. ഈ രണ്ടു ഫലങ്ങളെ യഥാക്രമം വരുമാനപ്രഭാവം, പ്രതിസ്ഥാപിതപ്രഭാവം എന്നു ഹിക്സ് വിളിക്കുന്നു. ഈ രണ്ടു പ്രഭാവങ്ങളും ഒരുമിച്ചുണ്ടാകാമെന്നും അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

ഹിക്സും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സരണി പിന്തുടർന്ന ധനശാസ്ത്രജ്ഞരും ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സജീവപരിഗണനയിൽ നിന്നു മുഖ്യഉപയുക്തത എന്ന ആശയത്തെ നിഷ്കാസനംചെയ്യുന്നതിനു അക്ഷീണമായ ശ്രമങ്ങൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഉപഭോക്താക്കളുടെ പെരുമാറ്റം, നിഗൂഢമായ അനാസ്ഥ, പ്രകടമാക്കപ്പെട്ട പ്രതിപത്തി എന്നിവയെ അവലംബമാക്കിക്കൊണ്ടാണ് ഹിക്സിന്റെ അനുയായികളുടെ അപഗ്രഥനശ്രമങ്ങൾ. എന്നാൽ ഈ ശ്രമങ്ങൾകൊണ്ടു ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ഫലങ്ങൾ ഉണ്ടാകാൻ വിഷമമാണെന്നു ഡെന്നിസ് റോബർട്ട്സൺ അന്നേ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിരുന്നു.

സമഭാവവക്രങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ ഉപഭോക്താക്കളുടെ മീതി എന്ന ആശയം കൂടുതൽ സ്പഷ്ടമായി അവതരിപ്പിക്കുവാൻ ഹിക്സിനു കഴിഞ്ഞു. 'ചോദനസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ആവർത്തനം' (Revision of Demand theory) എന്ന കൃതിയിൽ ഈ ആശയം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിഷ്കൃഷ്ടമായ പഠനത്തിനു വിഷയ

മാക്കുന്നുണ്ട്. ഈ പഠനത്തിന്റെ ഫലമായി പുതിയ പല ആശയങ്ങളും ധനശാസ്ത്രത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നതിനു ഹിക്സിനു കഴിഞ്ഞുവെങ്കിലും ഉപഭോക്താക്കളുടെ മീതിയെപ്പറ്റി മാർഷൽ പറഞ്ഞുവെച്ചിട്ടുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളെ മാത്രമേ സാധാരണഗതിയിൽ ധനശാസ്ത്രചർച്ചകളിൽ ആവശ്യമുള്ളുവെന്നും അവയ്ക്കു മാത്രമേ പ്രസക്തിയുള്ളുവെന്നുമുള്ള നിഗമനത്തിലാണു് അദ്ദേഹം ചെന്നുനിൽക്കുന്നതു്.

ഈയിടെ ഹിക്സ് 'മൂലധനവും വൃദ്ധിയും' (Capital and Growth)എന്ന പേരിൽ ഒരു പുതിയ ഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ചലനാത്മകാപഗ്രഥനമാണു് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ വിഷയം. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ യഥാർഥമൂല്യം എന്താണെന്ന കാര്യം ഇപ്പോഴും ചർച്ചാവിഷയമായിത്തുടരുകയാണു്. ചലനാത്മകാപഗ്രഥനത്തിൽ ഹിക്സിനു താല്പര്യം വളരെ മുമ്പുമുതൽക്കേ ഉണ്ടായിരുന്നു. 'മൂല്യവും മൂലധനവും' (Value and Capital) എന്ന കൃതിയിൽ ഇതു് അദ്ദേഹം പ്രകടമാക്കിയിരുന്നുതാനും. എങ്കിലും 'വ്യാപാരചക്രസിദ്ധാന്തത്തിലേക്കു് ഒരു സംഭാവന'(A Contribution to Theory of the Trade Cycle)യിലാണു് ചലനാത്മകാപഗ്രഥനത്തെക്കുറിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന അഭിപ്രായങ്ങളെ ഏതാണ്ടു് പൂർണരൂപത്തിൽ വെളിപ്പെട്ടതു്. കെയിൻസിന്റെ സാമാന്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നാണു് ഹിക്സു് ആവേശമുൾക്കൊണ്ടതെന്നു തോന്നുന്നു. 'ചലനാത്മകസാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയിലേക്കു്' (Towards a Dynamic Economy) എന്ന റോയ് ഹാരോഡിന്റെ കൃതിയും അദ്ദേഹത്തിനു് ഈ ശ്രമത്തിൽ മാർഗദർശകമായിരുന്നിട്ടുണ്ടു്.

വേതനസിദ്ധാന്തത്തിലേക്കു് കനത്ത സംഭാവന ചെയ്തിട്ടുള്ള ആളാണു് ഹിക്സു്. സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാസിദ്ധാന്തം സാധൂകരണത്തിനുള്ള ശക്തമായ ഒരു ശ്രമമെന്ന നിലയിലും ഈ വഴിക്കുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിശ്രമങ്ങളും ശ്ലാഘനീയമാണു്. എന്നാൽ വെറും സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമത മാത്രമല്ല, തക്കെക്ഷികളുടെ ബലാബലങ്ങളും കൂടി വേതനം നിർണയിക്കുന്നതിൽ പ്രധാന പങ്കു വഹിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ഹിക്സു് സമർഥിക്കുന്നു. വിലപേശലിനെക്കുറിച്ചു് ഒരു പുതിയ സിദ്ധാന്തം തന്നെ ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിനു ഹിക്സിനു കഴിഞ്ഞുവെങ്കിലും എല്ലാ വിലപേശലുകളും ആത്യന്തികമായി സന്തുലിതാവസ്ഥയിലെത്തുമ്പോഴും സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വേതനനിരക്കുകളിലായിരിക്കും തീരുമാനിക്കപ്പെടുകയെന്നായിരുന്നു ഹിക്സിന്റെ പക്ഷം. ഈ നിരക്കുകൾക്കു് ഉപരിയായി വേതനം നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടാൽ തൊഴിലില്ലായ്മയായിരിക്കും ഫലം. ഉല്പാദനസങ്കേതങ്ങളും മാറിവരുന്നതോടെ വേതനനിരക്കുകളും എങ്ങനെ വ്യത്യാസപ്പെടുമെന്ന കാര്യം ഹിക്സു് വിശദമായി പരിശോധിക്കുന്നു.

പഴയ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ പാടേ നിരാകരിക്കുന്നതിനോ തികച്ചും പുതിയ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിനോ ഹിക്സിനു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. എന്നാൽ പല സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കും കൂടുതൽ ശാസ്ത്രീയത നൽകുന്നതിലും പല ആശയങ്ങളെയും പരിഷ്കരിച്ചെടുക്കുന്നതിലും അദ്ദേഹം വിജയിച്ചിരിക്കുന്നു.

സാമ്പത്തികവികസനവും വ്യാപാരചക്രങ്ങളും
ജോസഫ് ഷുംപീറ്റർ (1883–1950)

സാമ്പത്തികവികസനം പ്രതിഭോദനന്മാരായ സംരംഭശാലികളുടെ സാഹസികപ്രവൃത്തികളെ ആശ്രയിച്ചു നിൽക്കുന്നുവെന്ന ഷുംപീറ്ററുടെ സിദ്ധാന്തം സുപ്രസിദ്ധമാണ്. പാൽക്കട്ടി കൂടുതൽ കഴിച്ചതുകൊണ്ട് അനങ്ങാൻ വയ്യാതെ ആയ പൂച്ചക്കുഞ്ഞിനെപ്പോലെ വിജയങ്ങളുടെ ആധിക്യംകൊണ്ട് മുതലാളിത്ത സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ വികസനശേഷി നശിച്ചുപോവുമെന്നു ഷുംപീറ്റർ വിചാരിക്കുന്നു.

ആസ്ട്രിയയിലെ മൊറേവിയ എന്ന സ്ഥലത്തു ജനിച്ച ഷുംപീറ്റർ 1901ൽ വിയന്ന സർവകലാശാലയിൽ നിന്നു നിയമത്തിൽ ഡോക്ടർ ബിരുദം സമ്പാദിച്ചു. അല്പകാലം കെയ്റോയിൽ നിയമരംഗത്തു പ്രവർത്തിച്ചതിനു ശേഷം അദ്ദേഹം ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിനു ജീവിതം ഉഴിഞ്ഞുവെക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു വീസറുടെയും ബോംബാവെർക്കിന്റെയും ശിഷ്യനായിരുന്ന ഷുംപീറ്റർ. 1909 ലാണ് ആദ്യമായി സർവകലാശാലയിലെ അധ്യാപനജോലി അദ്ദേഹം ഏറ്റെടുത്തത്. 1919 ൽ ആസ്ട്രിയ ഒരു റിപ്പബ്ളിക് ആയിത്തീർന്നതിനെത്തുടർന്ന് ആറേഴുമാസക്കാലം അവിടത്തെ ധനകാര്യമന്ത്രിയായിരിക്കുന്നതിനു അദ്ദേഹത്തിനു അവസരം ലഭിച്ചു. എന്നാൽ തന്റെ ആശയങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുക വിഷമമാണെന്നു കണ്ടപ്പോൾ മന്ത്രിപദം അദ്ദേഹം രാജിവെക്കുകയാണുണ്ടായതു്. രണ്ടുവർഷത്തിനുശേഷം സ്വന്തമായി ഒരു ചെറിയ ബാങ്ക് സ്ഥാപിച്ചുവെങ്കിലും 1924 ൽ അതു പൊളിഞ്ഞുപോയി. രാഷ്ട്രീയത്തിലും ബിസ്സിനസ്സിലും ഉണ്ടായ പരാജയം, അധ്യാപനരംഗത്തേക്കുതന്നെ തിരിച്ചുപോകുന്നതിനു അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. അല്പകാലം ജപ്പാനിൽ പ്രൊഫസ്സറായി ജോലിനോക്കിയതിനുശേഷം ബോൺ സർവകലാശാലയിൽ പൊതുധനകാര്യ(Public Finance) പ്രൊഫസ്സറായി അദ്ദേഹം നിയമിതനായി. 1932 ൽ ഹാർവാർഡ് സർവകലാശാലയിലേക്കു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഔദ്യോഗികരംഗം മാറ്റപ്പെട്ടു. തന്റെ മരണം വരെ ഹാർവാർഡിലെ ഉദ്യോഗത്തിൽ അദ്ദേഹം തുടരുകയും ചെയ്തു.

വളരെയധികം കൃതികളുടെ കർത്താവാണ് ഷുംപീറ്റർ. 1912 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'സാമ്പത്തികവികസനസിദ്ധാന്തം' (Theory of Economic Development) മുതൽ, ഷുംപീറ്ററുടെ മരണാനന്തരം 1954 ൽ പുറത്തുവന്ന 'ധനശാസ്ത്രോപഗ്രഥനചരിത്രം' (History of Economic Analysis) വരെ ഇവ വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്നു. വീസർ, ബോംബാവെർക്ക്, ഫിഷർ, ജെ. ബി. ക്ലാർക്ക്, വാൽറാസ് എന്നിവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ഷുംപീറ്ററുടെ ചിന്തയെ സാരമായി സ്വാധീനിച്ചിരുന്നു. മാർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളോട് യോജിക്കുന്നതിനു കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീക്ഷണവിശാലതയും സാമൂഹികശക്തികളെക്കുറിച്ചുള്ള അവഗാഹവും സർവോപരി അപഗ്രഥനപാടവവും ഷുംപീറ്ററെ വളരെയധികം ആകർഷിച്ചു. വാൽറാസാണ് കേവലസിദ്ധാന്തത്തെ സംബന്ധി

ച്ചിടത്തോളം നാളിതുവരെയുണ്ടായിട്ടുള്ള ഏറ്റവും വലിയ ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉറച്ച അഭിപ്രായം. കെയിൻസിന്റെ ധനശാസ്ത്രത്തോട് പൂർണമായി യോജിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. അതുപോലെതന്നെ ചേംബർലിൻ, മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ മുതലായവരുടെ അപൂർണമൽസരസിദ്ധാന്തങ്ങളോടും ഷുംപീറ്റർക്കു മതിപ്പുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇക്കാര്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം തികച്ചും ഒരു പഴയ മനുഷ്യൻതന്നെ ആയിരുന്നുവെന്നു പറയാം.

ധനശാസ്ത്രപഠനത്തിനു സിദ്ധാന്തപരം (theoretical), സാംഖ്യികം (statistical), ചരിത്രപരം (historical) എന്നിങ്ങനെ വിവിധ രീതികളുണ്ടെന്നും ഇവയെല്ലാം ഒരുപോലെ പ്രാധാന്യമുള്ളവയാണെന്നും ഷുംപീറ്റർ വിശ്വസിച്ചു. ഓരോന്നും എവിടെയാണ് പ്രയോഗിക്കേണ്ടതു് എന്നു് അറിയുന്നതിലാണ് ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ സാമർത്ഥ്യം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. ഗണിതശാസ്ത്രത്തെ ധനശാസ്ത്രാപഗ്രഥനത്തിനു് ആശ്രയിക്കുന്നതിൽ അപാകതയൊന്നുമില്ല. പക്ഷേ ധനശാസ്ത്രത്തിനു പകരം ഗണിതശാസ്ത്രം പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതു ശരിയല്ല. സാമൂഹികശാസ്ത്രങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ സൂക്ഷ്മതയുള്ളതു് ധനശാസ്ത്രത്തിനാണ്. കാരണം അളന്നുകുറിക്കാവുന്ന കാര്യങ്ങളാണു് ധനശാസ്ത്രത്തിലെ വിഷയം. നിത്യജീവിതത്തിലെ അനുഭവങ്ങളിൽ നിന്നു് ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിഭവങ്ങളും ലഭിക്കുന്നു. ജീവിതവ്യാപാരങ്ങളുടെ ആന്തരികപ്രേരണകളും അന്വേഷിച്ചുപോകേണ്ട ചുമതല ധനശാസ്ത്രജ്ഞനില്ല. കാണുന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അയാളും മുന്നോട്ടുപോയാൽ മതി. പക്ഷേ കണ്ടതുകൊണ്ടു മാത്രം അവയുടെ കാര്യകാരണബന്ധങ്ങളും മനസ്സിലായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. അതിനാണു് കേവലധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളെ ആശ്രയിക്കേണ്ടിവരിക. കേവലസിദ്ധാന്തങ്ങളാകട്ടെ പ്രതിഭയുടെയും യുക്തിബോധത്തിന്റെയും സൃഷ്ടികളാണ്.

മാനസികസൃഷ്ടികളായ കേവലസിദ്ധാന്തങ്ങളും ജീവിതാനുഭവങ്ങളുടെ യഥാർഥ ചിത്രങ്ങളായിരിക്കുകയില്ല. അനുഭവങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി അവയിൽ പ്രധാനമെന്നു തോന്നുന്നവയെ മാത്രം സ്വീകരിച്ചു് അന്വേഷണവിധേയമായിരിക്കുന്ന പ്രശ്നത്തിന്റെ പരിഹാരത്തിനു് ഉതകുന്നവിധത്തിൽ അവയെ അണിനിരത്തി നിർമിക്കുന്ന ഒരു മാതൃകയാണു് കേവലസിദ്ധാന്തം.

കേവലസിദ്ധാന്തം സ്ഥിതാപഗ്രഥനത്തിൽ നിന്നായിരിക്കും ആരംഭിക്കുക. ചലനാത്മകമായ ലോകത്തിലെ സാമ്പത്തികബന്ധങ്ങളും മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു ഒരു പ്രാരംഭമെന്ന നിലയിൽ ഈ സിദ്ധാന്തം സഹായകമാകും. ചലനാത്മകസിദ്ധാന്തങ്ങളും ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിനും സ്ഥിതസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകളും മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കേണ്ടതു് ആവശ്യമാണ്.

ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ ഏറ്റവും പ്രധാന പ്രശ്നം സന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ എത്തുകയും അതു നിലനിർത്തുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണു് എന്നു് ഷുംപീറ്റർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. മാർഷലിന്റെ ഭാഗികരീതിയിലൂടെ ഇതു സാധ്യമാവുകയില്ല. വാൽറാസിന്റെ രീതിയാണു ഷുംപീറ്റർക്കു സ്വീകാര്യമായിത്തോന്നുന്നതു്. ഒരേരീതിയിൽത്തന്നെ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു സമ്പദ്

വ്യവസ്ഥയുടെ പ്രാരംഭം അദ്ദേഹം അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ചാക്രികപ്രവാഹം മാത്രമേ ഇവിടെ നടക്കുന്നുള്ളൂ. ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരു അവസ്ഥയിൽ എല്ലാ ഉല്പാദനശാലകളും പൂർണ സന്തുലിതാവസ്ഥയിലായിരിക്കും; അവയിൽ ഓരോന്നിലും ഉല്പാദനച്ചെലവും വരുമാനവും ഒപ്പമായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. ലാഭവും പലിശയും ഇല്ലാത്ത ഈ അവസ്ഥയിൽ ശരാശരി ഉല്പാദനച്ചെലവിനൊപ്പമായിരിക്കും വിലകൾ. ലഭ്യമായ വിഭവശേഷി മുഴുവൻ ഉല്പാദനസംരംഭങ്ങളിൽ വിനിയോഗിക്കപ്പെടാൻ ഇടയാവുകയും ചെയ്യും. വികാസരഹിതമായ ഈ അവസ്ഥയിൽ വികസനത്തിന്റെ ശക്തികൾ എവിടെ നിന്നു് ഏതു വിധത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു എന്നു ഷുംപീറ്റർ ആരായുന്നു. ഉല്പാദനച്ചെലവും ഉല്പന്നത്തിന്റെ വിലയും തമ്മിൽ തെറ്റിക്കുന്ന ചില ശക്തികളാണു് സ്ഥിതപ്രകൃതിയായ ഈ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിൽ ചലനാത്മകതയുടെ അഥവാ വികാസത്തിന്റെ വിത്തുകൾ വിതയ്ക്കുന്നതു്. സാധാരണമാർഗങ്ങളിൽ കിട്ടുന്ന ലാഭം കൊണ്ടു് തൃപ്തനാകാത്ത പരിശ്രമശീലനും സാഹസികനും നൂതനോദ്യമങ്ങൾക്കു തയ്യാറാവുന്നവനുമായ പ്രയത്നശാലിയാണു് ഈ ശക്തി എന്നു് ഷുംപീറ്റർ കരുതുന്നു. പുതിയ അവസരങ്ങൾ മുൻകൂട്ടിക്കാണാൻ കഴിയുന്ന ഇത്തരത്തിൽപ്പെട്ട പ്രയത്നശാലികൾ മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ മാത്രം ഉണ്ടാകുന്ന ഒരു പ്രതിഭാസമത്രേ.

ഇത്തരമൊരു പ്രയത്നശാലിക്കു് പുതിയ ഉദ്യമങ്ങൾ സമാരംഭിക്കുന്നതിനു് ആവശ്യമായ പണം കടംകൊടുക്കുന്നതു ബാങ്കുകളായിരിക്കും. ബാങ്കിൽ നിന്നു കിട്ടിയ വായ്പയുമായി കമ്പോളത്തിലിറങ്ങുന്ന ഈയാൾ, നിലവിലുള്ള സാമ്പത്തികവിഭവങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ഉൽപാദനരംഗത്തു നേരത്തെ സ്ഥാനം പിടിച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഉൽപാദകരുമായി മത്സരത്തിലേർപ്പെടുന്നു. മറ്റുള്ളവർ കൊടുക്കുന്നതിൽ കൂടുതൽ വില കൊടുത്തു് ഇയ്യാൾ ഉൽപാദനവിഭവങ്ങൾ വാങ്ങുന്നു. അതോടെ കൂടുതൽ ഉൽപാദകസാമഗ്രികളും മറ്റും ഉണ്ടാക്കാനുള്ള ശ്രമം സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിൽ ആരംഭിക്കുകയായി. മൊത്തം വിഭവങ്ങൾ നിശ്ചിതമായതുകൊണ്ടു്, ഉൽപാദനസാമഗ്രികൾ കൂടുതൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതോടെ ഉപഭോഗസാധനങ്ങളുടെ ഉൽപാദനം കുറയാൻ ഇടയാകുന്നു. പുതിയ പ്രസ്ഥാനവുമായി മുന്നോട്ടു വന്ന ഇയാളുടെ ശ്രമം വിജയിക്കുന്നുവെന്നു കണ്ടാൽ, അതിനെ അനുകരിക്കുന്നതിനുള്ള വ്യഗ്രതയുമായി കൂടുതൽ ആളുകൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുതുടങ്ങും. പക്ഷേ മൂലധനനിക്ഷേപസൗകര്യങ്ങൾ പെട്ടെന്നു തീർന്നുപോവുന്നു. തുടർന്നു് ബാങ്കിൽ നിന്നുള്ളവായ്പകൾ നിലയ്ക്കുകയും നേരത്തെ വാങ്ങിയ വായ്പകൾ തിരിച്ചടയ്ക്കപ്പെട്ടുതുടങ്ങുകയും ചെയ്യുകയായി.

നാട്ടിലെങ്ങും വ്യാപാരമാന്ദ്യത്തിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടുതുടങ്ങുന്നു. സാധനവിലകൾ കുറയുന്നതോടെ ശേഷികുറഞ്ഞ ഉൽപാദകർ സാമ്പത്തികരംഗത്തു നിന്നു നിഷ്ക്രമിക്കേണ്ടിവരുന്നു. കുറച്ചു കാലം കഴിയുമ്പോൾ ഒരു പുതിയ ചാക്രികപ്രവാഹസമ്പ്രദായം സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിൽ പുനഃസ്ഥാപിക്കപ്പെടുന്നു. പക്ഷേ ഈ അവസ്ഥ പഴയ സന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ നിന്നു വിഭിന്നമായിരിക്കും. ഒരിക്കൽ വിട്ടുപോന്ന അവസ്ഥയിലേക്കു് വീണ്ടും തിരിച്ചുപോവുകയെ

ന്നതു് അസാധ്യമായ കാര്യമാണു്. ഉൽപന്നങ്ങളുടെ പ്രകൃതവും ഗുണവും എല്ലാം മാറിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കും. ഒരു സന്തുലിതാവസ്ഥയിൽ നിന്നു് മറെറാന്നിൽ എത്തിച്ചേരുന്നതിനു് എത്രകാലം പിടിക്കുമെന്നും മുൻകൂട്ടി പറയുക അസാധ്യമാണു്. പുതിയ സംരംഭങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തെയും അളവിനെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന കാര്യമാണു് അതു്.

പുതിയ സംരംഭങ്ങൾക്കു് ബാങ്കുകളിൽ നിന്നുള്ള വായ്പ ആവശ്യമായിവരുമെന്ന സിദ്ധാന്തം പണം, മൂലധനം, പലിശ എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച പല നൂതനപ്രശ്നങ്ങളും സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈ പ്രശ്നങ്ങളെല്ലാം വ്യക്തമായി അപഗ്രഥിക്കുന്നതിനു ഷുംപീറർ അസാമാന്യമായ പാടവമാണു് പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

വ്യാപാരചക്രങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഷുംപീറരുടെ അപഗ്രഥനത്തിൽ അട്ടേഹം ഐശ്വര്യം, ഐശ്വര്യഭംഗം, മാന്ദ്യം, പുനരുജ്ജീവനം എന്നീ ഘട്ടങ്ങളെ ചിത്രീകരിക്കുന്നുണ്ടു്. പക്ഷേ വ്യാപാരചക്രങ്ങളുടെയെല്ലാം പ്രകൃതം ഒരേപോലെയായിരിക്കുകയില്ലെന്നു് അട്ടേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുണ്ടു്. ഓരോ വ്യാപാരചക്രത്തിനും അതിനേറതായ സവിശേഷതകളും ഉണ്ടായിരിക്കും. സാമ്പത്തികവികസനത്തിനെറ മൂലകാരണം നവീനസംരംഭമാണു്. എന്നാൽ എല്ലാ നവീനസംരംഭങ്ങളും പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനു് ഒരേ കാലയളവു മതിയാവുകയില്ല. ഒരേകാലത്തു തന്നെ വിഭിന്നകാലദൈർഘ്യമുള്ള നൂതനസംരംഭങ്ങളും ഉണ്ടാവുകയെന്നതും അസംഭവ്യമല്ല. ഇതിനെറ ഫലം പല കാലയളവുകളിലുള്ള വ്യാപാരചക്രങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു കാണപ്പെടുകയെന്നതാണു്. മൂന്നു തരത്തിലുള്ള വ്യാപാരചക്രങ്ങളാണു് സാധാരണ കാണപ്പെടുക എന്നു് ഷുംപീറർ കരുതുന്നു. ഓരോ വ്യാപാരചക്രത്തിനും അതു കണ്ടുപിടിച്ച ആളിനെറ പേരാണു് നൽകിയിരിക്കുന്നതു്. കോൺട്രാതീഫ്, ജുഗ്ലാർ, കിച്ചിൻ എന്നിവയാണു് ഈ മൂന്നുതരം ചക്രങ്ങളും. ഇവയ്ക്കു് യഥാക്രമം അൻപത്തിഅഞ്ചുവർഷം, പത്തുവർഷം രണ്ടുവർഷം എന്നിങ്ങനെയാണു കാലദൈർഘ്യം. ഇവ ഒന്നിനോടൊന്നു ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒരു കോൺട്രാതീഫ്ചക്രം ആരംഭിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ, മറു രണ്ടു ചക്രങ്ങളും അതിനോടൊപ്പം ആരംഭിക്കുന്നതായിക്കാണാമെന്നു ഷുംപീറർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അതു കൊണ്ടു് ഈ ഘട്ടം സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ ഒരു സന്തുലിതസ്ഥിതിയെ ആയിരിക്കും സൂചിപ്പിക്കുക. ഓരോ കോൺട്രാതീഫ്ചക്രത്തിലും, അനേകം ജുഗ്ലാർചക്രങ്ങളും കിച്ചിൻ ചക്രങ്ങളും അടങ്ങിയിരിക്കും. ഓരോ ജുഗ്ലാർ ചക്രത്തിലും, ഏതാനും കിച്ചിൻചക്രങ്ങളും അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടാവുമെന്നും വ്യക്തമാണല്ലോ.

ഷുംപീറരുടെ സാമ്പത്തികവികസനസിദ്ധാന്തം, 'സംഭവോമിയുഗേയുഗേ' എന്ന മട്ടിലുള്ള ഒരു തരം 'അവതാര'സിദ്ധാന്തം ആണെന്നു് ആക്ഷേപം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ കാലാകാലങ്ങളിൽ നൂതനസംരംഭങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നതു് ഇത്തരം 'ദൈവീകനിയമ'ങ്ങളും കൊണ്ടല്ലെന്നും മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥയുടെ

സഹജമായ സ്വഭാവത്തിൽ നിന്നുമാണെന്നുമാണ് ഷുംപീറർ കരുതുന്നത്. യുദ്ധവും പ്രകൃതികോപവും വിപ്ലവങ്ങളും സാമ്പത്തികപുരോഗതിയെ ബാധിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളാണെങ്കിലും, അവയെ വികസനസിദ്ധാന്തത്തിനുള്ളിൽ കൊണ്ടുവരേണ്ട കാര്യമില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം കരുതുന്നു. മുതലാളിത്ത സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ പ്രവർത്തനരഹസ്യങ്ങളും കണ്ടുപിടിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ, അവയ്ക്കു് യാതൊരുസ്ഥാനവും നൽകുക സാധ്യമല്ല.

നൂതനസംരംഭങ്ങളും, നിലവിലുള്ള സന്തുലിതാവസ്ഥയെ തകർക്കുകയും സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ നഷ്ടങ്ങളും വരുത്തിവെക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടു് എന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. എന്നാൽ അവയുടെ ആത്യന്തികഫലം സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ ഉന്നമനമാണു്. ഉൽപാദനകഴിവുകളും വർധിക്കുകയും സാമ്പത്തികനിലവാരം ഉയരുകയും ചെയ്യുന്നതിനു്, അവ ഇടയാക്കുന്നു. നൂതനസംരംഭങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കുന്ന അനിശ്ചിതത്വത്തിൽ നിന്നു് മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയെ രക്ഷിച്ചുനിറുത്തുന്നതു് വൻകിടവ്യവസായങ്ങളാണു്. അവയുടെ വ്യാപാരാധിപത്യശക്തി, നൂതനശ്രമങ്ങൾക്കു കടന്നുകയറാൻ വയ്യാത്ത ഉരുക്കുകോട്ടയായി നിലകൊള്ളുന്ന കാഴ്ച പലപ്പോഴും കാണാം.

ഇന്നോളം വിജയപൂർവം നിലനിന്നു പോന്നിട്ടുള്ള മുതലാളിത്തസമ്പദ്വ്യവസ്ഥ ഇനി എത്രകാലം ഈ വിജയം തുടർന്നുപോകുമെന്ന കാര്യത്തിൽ ഷുംപീറർക്കു് ബലമായ സംശയമുണ്ടു്. സാമ്പത്തികകാരണങ്ങളെക്കാളും സാംസ്ക്കാരികമായ കാരണങ്ങളാലാണു് മുതലാളിത്തസമ്പദ്വ്യവസ്ഥ പരാജയമടയുക എന്നു് അദ്ദേഹം കരുതുന്നു. കെയിൻസും കൂട്ടരും വിചാരിച്ചതു പോലെ, മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനുള്ള അവസരങ്ങൾ കുമ്പടഞ്ഞുപോകുന്നതു മൂലമാണു് മുതലാളിത്തം തകരുന്നതു് എന്നും അദ്ദേഹം വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. നൂതന സംരംഭസാഹസികതയ്ക്കു ഇല്ലാതെവരുന്നതും ഇതിനു കാരണമല്ല. ഇതൊക്കെയാണെങ്കിലും മുതലാളിത്തസമ്പദ്വ്യവസ്ഥ തകരുകതന്നെ ചെയ്യും. പുരോഗതി ഇന്നു് യാന്ത്രികമായിത്തീർന്നിരിക്കുകയാണു്. സംരംഭശാലികളായ സാഹസികർക്കു് ഇന്നത്തെ സ്ഥിതിഗതികളിൽ സ്ഥാനമില്ല. വ്യക്തികളും ചെയ്തിരുന്ന ജോലികളും ഇന്നു് സമിതികളും സഭകളും ആണു് ചെയ്യുന്നതു്. മുൻകാലങ്ങളിൽ ഒരു പുതിയ വ്യാപാരസംരംഭത്തിലേക്കു് കുതിച്ചുചാട്ടുന്നതിൽ അനുഭവപ്പെട്ടിരുന്ന സാഹസികതയുടെ സുഖം ഇപ്പോൾ ആർക്കും ലഭിക്കാതെയായിട്ടുണ്ടു്. എല്ലാ ബിസിനസ്സും ഇപ്പോൾ വൻതോതിൽ മാത്രമേ നടത്താൻ സാധിക്കൂ എന്ന നില വന്നിരിക്കുന്നു. വ്യക്തികൾക്കും ചെറിയ സംരംഭങ്ങൾക്കും നിലനിൽക്കാൻ കഴിയാത്ത സ്ഥിതിയാണു് ഇപ്പോൾ ഉള്ളതു്. ബിസിനസ്സുമായി നേരിട്ടു ബന്ധമില്ലാത്ത ഓഹരിയുടമകൾ വ്യക്തികളുടെ സ്ഥാനം ഏറ്റെടുത്തിരിക്കുന്നു! വ്യക്തികളിൽ ഉത്സാഹം ജനിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി മുതലാളിത്തസമ്പദ്വ്യവസ്ഥക്കു് നഷ്ടപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുകയാണു്. സാമ്പത്തികവൃത്തിയോടു് ആഭിമുഖ്യവും അഭിനിവേശവും ഇല്ലാത്തവരുടെ കൈകളിലേക്കു് സമ്പ

ദ്ധവ്യവസ്ഥ വഴതിവീഴന്നു എന്നതാണു് മുതലാളിത്തത്തിന്റെ നാശത്തിനു കാരണമാകാൻപോകുന്നതെന്നു ഷുംപീറർ ദീർഘദർശനം ചെയ്തു. സോഷ്യലിസമെന്നോ മറെറന്തെങ്കിലുമെന്നോ അവരവരുടെ അഭിരുചിക്കു് ഒത്തവണ്ണം വിളിക്കാവുന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥയായിരിക്കും ഇതിനു പകരം നിലവിൽ വരിക യെന്നു് അദ്ദേഹം നിരാശാഭരിതനായി ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

സമകാലികധനശാസ്ത്രരംഗം—II

ജോൺ മെയ്നാർഡ് കെയിൻസ് (1883 - 1946)

ജനഹൃദയങ്ങളിൽ ശാശ്വതസ്വാധീനം ചെലുത്തുന്നതിനു കഴിവുള്ള ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും ഒന്നും തന്നെ ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയെപ്പറ്റി 1776-ൽ ആഡം സ്മിത്തു് വരച്ചു കാണിച്ച ശ്രുഭസുന്ദരമായ ചിത്രം, വെറും ഇരുപത്തിരണ്ടു വർഷം കഴിഞ്ഞപ്പോഴും, മാൽത്തൂസിന്റെ ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ കരിനിഴൽ തട്ടി മങ്ങിപ്പോയി. പിന്നീടു് ഇരുപതു വർഷം വേണ്ടി വന്നില്ല, മാൽത്തൂസിന്റെ സിദ്ധാന്തം കൂടി ഉപേക്ഷിച്ചു കൊണ്ടു് സാധാരണക്കാരനു് യാതൊരു മേൽഗതിയും സാധ്യമല്ല എന്ന ശാസ്ത്രീയനിഗമനവുമായി റിക്കാർഡോ രംഗപ്രവേശം ചെയ്യുന്നതിനു്. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ, ഇരുപതു വർഷത്തിൽ ഒരിക്കൽ എന്ന തോതിൽ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു മാറ്റം സംഭവിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെയും ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളുടെയും എണ്ണം കണക്കില്ലാതെ പെരുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. പഴയ സിദ്ധാന്തങ്ങളും തകരുന്നതും പുതിയ സിദ്ധാന്തങ്ങളും ഉയരുന്നതും നിത്യസാധാരണമായി തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഒരു സിദ്ധാന്തത്തിനും അല്പകാലത്തിൽ കവിഞ്ഞ നിലനില്പില്ലെന്നതാണു് ഇന്നു് പൊതുവെയുള്ള സ്ഥിതി. ഈ പരിതസ്ഥിതികളിൽ കെയിൻസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും, അവ പ്രസിദ്ധീകൃതമായിട്ടു് മൂന്നു ദശാബ്ദങ്ങൾക്കു ശേഷവും, ധനശാസ്ത്രത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രബലങ്ങളായ സിദ്ധാന്തങ്ങളായി തുടരുന്നുവെന്ന കാര്യം അത്ഭുതാവഹമായിരിക്കുന്നു. കെയിൻസിന്റെ പ്രതിഭയുടെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ സാധുതയുടെയും ഉത്തമനിദർശനങ്ങളായി ഈ വസ്തുതകൾ പരിഗണിക്കപ്പെടാവുന്നതാണു്.

1883 ജൂൺ 5-ാം തീയതി ജോൺ മെയ്നാർഡ് കെയിൻസ് ജനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവായ ജോൺ നെവിൽ കെയിൻസ് പ്രശസ്തനായ ഒരു വിദ്യാഭ്യാസവിദഗ്ദ്ധനും ധനശാസ്ത്രജ്ഞനുമായിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ

വ്യാപ്തിയും രീതിയും (The Scope and Method of Political Economy) എന്ന ഗ്രന്ഥം അക്കാലത്തു നിലവിലിരുന്ന ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിശ്വസ്തവും വിശദവുമായ ഒരു പ്രതിരൂപമാണു്. കെയിൻസിന്റെ മാതാവു് കേംബ്രിഡ്ജിലെ ന്യായാധിപസ്ഥാനം, മേയർസ്ഥാനം തുടങ്ങിയ പദവികളും അലങ്കരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈറ്റൺ, കേംബ്രിഡ്ജു് എന്നീ വിദ്യാലയങ്ങളിലാണു് കെയിൻസു് വിദ്യാഭ്യാസം നടത്തിയതു്. 1905–ൽ കേംബ്രിഡ്ജിൽ നിന്നു ബിരുദം നേടിയതിനു ശേഷം 1908 വരെ അദ്ദേഹം സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥനായി ജോലി നോക്കി. ഇന്ത്യാ ആഫീസിലായിരുന്നു ജോലി. 1908–ൽ ആൽഫ്രെഡു് മാർഷൽ നിർബന്ധിച്ചതനുസരിച്ചു് സർക്കാരുദ്യോഗം മതിയാക്കി, കേംബ്രിഡ്ജിൽ ലക്ചറർ ആയി ചേർന്നു. കേംബ്രിഡ്ജു് സർവകലാശാലയുമായുള്ള ബന്ധം കെയിൻസു് മരണം വരെ തുടരുകയും ചെയ്തു. ധനശാസ്ത്രവിഷയകമായി കെയിൻസു് ആദ്യം എഴുതിയ കനപ്പെട്ട ലേഖനം 'സൂചികകളും തയ്യാറാക്കുന്ന രീതി' (The Method of Index Numbers) യെപ്പറ്റി ആയിരുന്നു. 1909–ലാണു് ഇതുണ്ടായതു്. 1911–ൽ കെയിൻസു് 'ഇക്കണോമിക്കു് ജേർണ'ലിന്റെ പത്രാധിപരായി. മാർഷലിന്റെ ശുപാർശയും ശ്രമവുമാണു് ഇതിനിടയാക്കിയതു്. 1913–ൽ റോയൽ ഇക്കണോമിക്കു സൊസൈറ്റിയുടെ സെക്രട്ടറിസ്ഥാനവും അദ്ദേഹത്തിൽ നിക്ഷിപ്തമായി. അധ്യാപനം, പത്രപ്രവർത്തനം, ഇക്കണോമിക്കു് സൊസൈറ്റിയുടെ സെക്രട്ടറിജോലി എന്നിവയ്ക്കിടയിൽ കിട്ടിയിരുന്ന ഒഴിവുസമയം അദ്ദേഹം ഇന്ത്യയുടെ നാണ്യവർധനയെയും ധനകാര്യങ്ങളെയും കുറിച്ചു പഠിക്കുന്നതിനു വിനിയോഗിച്ചു. ഇന്ത്യാ ആഫീസിലെ ഉദ്യോഗകാലത്തു നേടിയ അറിവും പരിചയവും അദ്ദേഹത്തിനു് ഈ ശ്രമത്തിൽ സഹായകമായി. 1913–ൽ കെയിൻസിന്റെ ആദ്യത്തെ ഗ്രന്ഥമായ 'ഇന്ത്യയുടെ നാണ്യവ്യവസ്ഥയും ധനകാര്യവും' (Indian Currency and Finance) പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു പഠിക്കുവാൻ നിയുക്തമായ ചേംബർലിൻ കമ്മീഷനിൽ അംഗമായി അദ്ദേഹം നിയുക്തനായതു് ഈ പശ്ചാത്തലത്തിലാണു്. കമ്മീഷൻ സമർപ്പിച്ച റിപ്പോർട്ടിൽ കെയിൻസിന്റെ വ്യക്തിമുദ്ര തെളിഞ്ഞു കാണാം. ഇന്ത്യയിൽ ഒരു സ്റ്റേറ്റു് ബാങ്കു് സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള നിർദേശങ്ങളും എന്ന പേരിൽ, റിപ്പോർട്ടിനു് അനുബന്ധമായി ചേർത്തിരുന്ന മെമ്മോറാണ്ടം തയ്യാറാക്കിയതിനു് കെയിൻസിനെ മാർഷൽ ഹൃദയംഗമമായി അഭിനന്ദിച്ചു. കമ്മീഷനിലുള്ള പ്രവർത്തനം, സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളെ ധനശാസ്ത്രവിദഗ്ധന്റെയും ഭരണാധികാരിയുടെയും സംയുക്തമായ കാഴ്ചപ്പാടുകളിലൂടെ അപഗ്രഥിക്കുന്നതിനുള്ള പരിശീലനവും അതിലുമുപരി ആത്മവിശ്വാസവും അദ്ദേഹത്തിനു നൽകി.

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതിനെത്തുടർന്നു് 1915 ജനുവരി മാസത്തിൽ അദ്ദേഹം ബ്രിട്ടീഷു് ഗവണ്മെൻറിനെ പൊതുവെയും ധനകാര്യമന്ത്രിയെ പ്രത്യേകമായും സഹായിക്കുന്നതിനായി ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടു. നിസ്തുലമായ സേവനങ്ങൾക്കു് 1917–ൽ ഗവണ്മെൻറിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ ബഹുമ

തിയ്ക്ക് അദ്ദേഹം അർഹനായി. യുദ്ധാനന്തരം, 1919-ൽ ഫ്രാൻസിലെ വെഴ്സൈയിൽസ് നഗരത്തിൽ ചേർന്ന സന്ധിസമ്മേളനത്തിൽ കെയിൻസ് ബ്രിട്ടീഷ് സംഘത്തോടൊപ്പം ഉണ്ടായിരുന്നു. സഖ്യകക്ഷികളും, ജർമനിയുടെ മേൽ അടിച്ചേൽപ്പിച്ച നഷ്ടപരിഹാരവ്യവസ്ഥകളും അനീതിപരവും യാഥാർഥ്യബോധമില്ലാത്തതും ദൂരവ്യാപകങ്ങളായ വിനാശഫലങ്ങളും ഉളവാക്കുന്നതുമാണെന്നു ബോധ്യമായപ്പോൾ അദ്ദേഹം സന്ധിസംഭാഷണങ്ങളിൽ നിന്നു വിട്ടുപോരുകയും 1919-ൽ 'സമാധാനത്തിന്റെ സാമ്പത്തികമായ അനന്തരഫലങ്ങൾ' (The Economic Consequences of the Peace) എന്ന പേരിൽ തന്റെ വിയോജിപ്പും രോഷവും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള തർക്കവിഷയങ്ങളിൽ തലയിടാനും പാരമ്പര്യവിശ്വാസങ്ങളെ ചോദ്യം ചെയ്യാനുമുള്ള കെയിൻസിന്റെ ഔത്സുക്യവും പ്രാഗൽഭ്യവും പ്രകടമായിത്തുടങ്ങിയതു് 1919 മുതൽക്കാണെന്നു പറയാം. ജീവിതാവസാനം വരെ അദ്ദേഹം ഈ രീതി തുടരുകയും ചെയ്തു.

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനു ശേഷമുള്ള കുറെക്കാലം കെയിൻസ് കേംബ്രിഡ്ജ് സർവകലാശാലയിലും ലണ്ടനിലുമായിട്ടാണു് ചെലവഴിച്ചതു്. ഇക്കാലത്തു് കേംബ്രിഡ്ജ് സർവകലാശാലയുടെ ധനസ്ഥിതി വളരെ മോശമായിരുന്നു. കെയിൻസു് ധനകാര്യത്തിന്റെ ചുമതല ഏറ്റെടുത്തതോടെ സ്ഥിതി ആകെ മാറി. പഠനവിഷയങ്ങളിൽ വേണ്ടതു പരിഷ്കാരം വരുത്തുന്നതിനും, പുതിയ വിഷയങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിനും കെയിൻസു് അതിയായ ശ്രദ്ധകാന്തി കാണിച്ചു പോന്നു. 'ഇക്കണോമിക്സ് ജേർണലി'ന്റെ പത്രാധിപത്യം ഒരു ഭാരിച്ച ചുമതലയായിരുന്നു. ഇതിനൊക്കെ പുറമെ, കെയിൻസിന്റെ അക്കാലത്തെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ജോലി ഇൻഷുറൻസു് കമ്പനികൾ നടത്തുകയെന്നതായിരുന്നു. നാഷണൽ മ്യൂച്ചൽ ഇൻഷുറൻസു് കമ്പനിയുടെ അധ്യക്ഷനായും ഇൻഡിപ്പെൻഡന്റു് ഇൻവെസ്റ്റ്മെന്റു് കമ്പനിയുടെ (Independent Investment Company) ഡയരക്ടർ ആയും അദ്ദേഹം ഭാരിച്ച ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്തു. 'ന്യൂസ്റ്റേറ്റ്സ്മാൻ ആൻഡു് നേഷൻ' (New Statesman and Nation) തുടങ്ങിയ ആനുകാലികപ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളുടെ പത്രാധിപത്യവും കെയിൻസിൽ നിക്ഷിപ്തമായി.

യുദ്ധാനന്തരം യൂറോപ്പിനെ പുനരുദ്ധരിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്ന പ്രശ്നം കെയിൻസിനെ തുടർന്നു് അലട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഇക്കാലത്തു് എഴുതിയ 'ഉടമ്പടിയുടെ പൊളിച്ചെഴുത്തു്' (The Revision of the Treaty—1922) അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്താഗതികളെ വ്യക്തമായി പ്രതിഫലിപ്പിച്ചു. 1923-ൽ പ്രസിദ്ധീകൃതമായ 'നാണ്യപരിഷ്കാരത്തെക്കുറിച്ചു് ഒരു പ്രബന്ധം' (A Tract on Monetary Reform) പണത്തിന്റെ മൂല്യം, വിദേശവിനിമയനിരക്കുകൾ, അവ മൂല്യനത്തിന്റെ ഗുണങ്ങൾ എന്നീ കാര്യങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്തു. കെയിൻസിന്റെ

അഭിപ്രായങ്ങളും അന്നത്തെ ചിന്താഗതിക്കു് ഉപരിക്കാത്തതായിരുന്നു. ഇതേ കാലത്തു തന്നെ 'മാഞ്ചെസ്റ്റർ ഗാർഡിയൻ' (Manchester Guardian) എന്ന പത്രത്തിലൂടെ കാസ്സൽ, കെയിൻസു് തുടങ്ങിയ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ, ധനകാര്യമന്ത്രിമാർ, കേന്ദ്രബാങ്കുകളുടെ മേധാവികളും എന്നിവർ നാണ്യസിദ്ധാന്തത്തെയും അന്തർദേശീയസാമ്പത്തികബന്ധങ്ങളെയും കുറിച്ചു് സജീവമായ ചർച്ചകളും നടത്തുന്നുണ്ടായിരുന്നു. നാണ്യസമ്പ്രദായങ്ങളും, വിലക്കയറ്റം, ജനസംഖ്യാപ്രശ്നം, യുദ്ധക്കെടുതികൾക്കു നൽകുന്ന നഷ്ടപരിഹാരം, അവമൂല്യനം തുടങ്ങി നിരവധി വിഷയങ്ങളിലുള്ള കെയിൻസിന്റെ അവഗാഹം ഈ വിവാദങ്ങളിലൂടെ ലോകത്തിനു ബോധ്യമായി. വിനിമയനിരക്കുകളുടെ സുസ്ഥിരതയേക്കാളും ആഭ്യന്തരവിലകളുടെയും വരുമാനത്തിന്റെയും സുസ്ഥിരതയാണു് കൂടുതൽ പ്രധാനം എന്നു കെയിൻസു് ഇക്കാലത്തു ശക്തിയായി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു തുടങ്ങി.

1919-നു ശേഷം ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനു മുമ്പു നിലവിലിരുന്ന വിനിമയനിരക്കുകളും സ്വർണവ്യവസ്ഥയും പുനസ്ഥാപിക്കുന്നതിനു് അനുകൂലമായ ഒരു വാദഗതി ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഉയർന്നു വന്നിരുന്നു. കെയിൻസു് ഈ അഭിപ്രായഗതി അബദ്ധമാണെന്നു വാദിച്ചു. പക്ഷേ 1925-ൽ ബ്രിട്ടൻ സ്വർണവ്യവസ്ഥയിലേക്കു് മടങ്ങിപ്പോകാൻ തീരുമാനിച്ചു. വിൻസ്റ്റൺ ചർച്ചിൽ ആയിരുന്നു അന്നത്തെ ധനകാര്യമന്ത്രി. 'മിസ്റ്റർ ചർച്ചിലിന്റെ സാമ്പത്തികനയാനന്തരഫലങ്ങൾ' (The Economic Consequence of Mr. Churchill) എന്ന ഗ്രന്ഥം കെയിൻസു് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതു് ഈ അവസരത്തിലാണു്. ബ്രിട്ടന്റെ വ്യാപാരം, തൊഴിൽ, വ്യാവസായികബന്ധങ്ങൾ എന്നിവയെ മുഴുവൻ തകരാറിലാക്കുന്ന ഒരു നയമായിരുന്നു ചർച്ചിലിന്റേതു് എന്നായിരുന്നു കെയിൻസിന്റെ അഭിപ്രായം.

1925 കെയിൻസിന്റെ ജീവിതത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സുപ്രധാനമായ ഒരു വർഷമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം സുപ്രസിദ്ധ റഷ്യൻ നൃത്തവിദഗ്ധയായ ലിഡിയ ലൊപോകോവയെ വിവാഹം കഴിച്ചതു് ഇക്കൊല്ലമാണു്. ഒരു സുവിശേഷപ്രചാരകന്റെ തീക്ഷ്ണതയോടെ തന്റെ ആശയങ്ങൾക്കു വേണ്ടി അടരാടിയിരുന്ന കെയിൻസു് തികഞ്ഞ ഒരു പണ്ഡിതനും ചിന്തകനും തത്വവേദിയുമായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു തുടങ്ങിയതു് 1925 മുതൽക്കാണെന്നു പറയാം. 1925 മുതൽ, തൊഴിലില്ലായ്മ ഗുരുതരമായ ഒരു പ്രശ്നമായിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു. ധനകാര്യപ്രശ്നങ്ങളിൽ നിന്നു്, തൊഴിലില്ലായ്മയുടെ പ്രശ്നങ്ങളിലേക്കു് കെയിൻസിന്റെ ശ്രദ്ധ തിരിഞ്ഞു. 1926-ൽ കെയിൻസിന്റെ സഹകരണത്തോടു കൂടി ഡെന്നിസു് റോബർട്ട്സൺ 'ബാങ്കിങ്നയവും വിലനിലവാരവും' (Banking Policy and Price Level) പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. മിച്ചംവെയ്പും മൂലധനനിക്ഷേപവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധവൈജാത്യങ്ങൾ ആദ്യമായി ബ്രിട്ടീഷ് ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുടെ ശ്രദ്ധയിൽ കൊണ്ടു വന്നതു് റോബർട്ട്സന്റെ ഈ ഗ്രന്ഥ

മായിരുന്നുവെന്നു പറയാം. അതുപോലെതന്നെ, പണം കൈവശം വയ്ക്കുന്നതിനു് ജനങ്ങൾക്കുള്ള താത്പര്യവും പണത്തിന്റെ പ്രചാരവേഗം മുതലായ കാര്യങ്ങളും മിച്ചംവെയ്ക്കലും തമ്മിലുള്ള ബന്ധവും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ വരവോടെ കൂടുതൽ വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടു. റോബർട്ട്സൺ മുന്നോട്ടുവച്ച ഇത്തരത്തിലുള്ള ആശയങ്ങളും കെയിൻസിന്റെ ചിന്താഗതിയെ സാരമായി സ്വാധീനിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കെയിൻസിന്റെ ആശയങ്ങളിൽ പ്രേരണ ചെലുത്തിയ മറ്റൊരു ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ വിക്സെൽ ആണു്. വിക്സെല്ലിന്റെ കൃതികളും ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിലേയ്ക്കു് വിവർത്തനം ചെയ്യുന്നതിനു കെയിൻസു് മുൻകയ്യെടുത്തു. വിക്സെൽ ഒഴികെ ഇംഗ്ലീഷുകാരല്ലാത്ത മറ്റു ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ആരുംതന്നെ കെയിൻസിന്റെ ചിന്തകളെ സാരമായി സ്വാധീനിച്ചിട്ടുള്ളതായി തോന്നുന്നില്ല.

1927–ൽ 'പണത്തെ സംബന്ധിച്ച പ്രബന്ധം' (Treatise on Money) അദ്ദേഹം എഴുതിത്തുടങ്ങി. 1930–ൽ ഇതു പുറത്തുവന്നു. തൊഴിലില്ലായ്മയുടെ കാരണങ്ങളെക്കുറിച്ചും അതു പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗങ്ങളെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം ഗാഢമായി ചിന്തിച്ചിരുന്ന കാലമാണിതു്. 1929–ലെ തെരഞ്ഞെടുപ്പുകാലത്തു് 'ലോയിഡു് ജോർജിനു് അതു ചെയ്യാൻ കഴിയുമോ?' (Can Lloyd George Do It) എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പ്രബന്ധത്തിൽ, തൊഴിലവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന ചെലവു കണക്കുകൂട്ടുന്നതിനു കെയിൻസു് ശ്രമിച്ചിരുന്നു. 1929 നവംബറിൽ, ധനകാര്യവും വ്യവസായവും സംബന്ധിച്ച അന്വേഷണങ്ങൾക്കായി രൂപീകരിച്ച മാക്മില്ലൻ കമ്മിറ്റിയിലും 1930–ൽ ആരംഭിച്ച സാമ്പത്തികോപദേശക കൗൺസിലിലും അദ്ദേഹം അംഗമാക്കപ്പെട്ടു. ഈ രണ്ടു നിലയിലുമുള്ള പ്രവർത്തനാനുഭവം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തകൾക്കു പുതിയ രൂപം നൽകുന്നതിനു് ഒട്ടുവളരെ സഹായകമായിട്ടുണ്ടു്. പണമായി നൽകുന്ന കൂലിയുടെ നിരക്കുകളും തൊഴിലവസരങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെക്കുറിച്ചു് പിഗു, റോബർട്ട്സൺ എന്നിവരുമായി ചർച്ചകളിൽ ഏർപ്പെടുന്നതിനുള്ള സാഹചര്യം കെയിൻസിനു്, ഇക്കാലത്തു ധാരാളമായി ലഭിച്ചു. സാമ്പത്തികോപദേശകകൗൺസിൽ അംഗം എന്ന നിലക്കു് മറ്റു് രാജ്യങ്ങളോടൊപ്പം ഇംഗ്ലണ്ടിനെയും ബാധിച്ചുതുടങ്ങിയ വ്യവസായമാന്ദ്യത്തെക്കുറിച്ചു പഠിക്കുന്നതിനു് കെയിൻസു് നിയോഗിക്കപ്പെടുകയുണ്ടായി. ഈ നിയോഗം അദ്ദേഹത്തിനു് തന്റെ സ്വന്തം ആശയഗതികളും സിദ്ധാന്തങ്ങളും വസ്തുതകളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ പരീക്ഷിച്ചു് സംഘടംവരുത്തിയെടുക്കുന്നതിനു് ഒരു അവസരമായിത്തീർന്നു.

1930–ലാണു് 'പണത്തെ സംബന്ധിച്ച പ്രബന്ധം' പ്രസിദ്ധീകൃതമായതു്. സൂചികകൾ, നാണ്യനയം, മിച്ചം വെയ്പും മൂലധനനിക്ഷേപവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ചു് കെയിൻസു് ഈ പ്രബന്ധത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ച ആശയങ്ങൾക്കു നിത്യനൂതനത്വം അവകാശപ്പെടാം. പക്ഷേ, തൊഴിൽസിദ്ധാന്തവും നാണ്യസിദ്ധാന്തവും തമ്മിലുണ്ടായിരുന്ന വിടവു നികത്തുന്നതിനുള്ള ശ്രമം ഇതിൽ കാണാനില്ല. ഈ പോരായ്മ തന്റെ പ്രവർ

ത്തകർ എടുത്തുകാണിച്ചപ്പോഴും തൊഴിൽവിതാനം ഉയരുകയും താഴുകയും ചെയ്യുന്നതെങ്ങനെയെന്ന പ്രശ്നത്തിലേക്കു കെയിൻസ് തന്റെ സർവ ശ്രദ്ധയും തിരിച്ചുവിട്ടുതുടങ്ങി. തന്റെ പ്രബന്ധത്തിലെ പോരായ്മകളും വെളിച്ചത്തുകൊണ്ടുവരുന്നതിനും അവയിലെ സങ്കല്പനകളും ഖണ്ഡിക്കുന്നതിനും മറ്റാരെക്കാളും കൂടുതൽ ഔത്സുക്യമാണു കെയിൻസ് അക്കാലത്തു പ്രദർശിപ്പിച്ചതു്.

1936—ൽ കെയിൻസിന്റെ ഏറ്റവും മഹത്തായ കൃതിയായ 'പണി, പലിശ, പണം എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള സാമാന്യസിദ്ധാന്തം' (The General Theory of Employment, Interest and Money) പുറത്തുവന്നു. ഒരു ഞെട്ടലോടുകൂടിയാണു് ധനശാസ്ത്രലോകം ഈ കൃതിയെ സ്വീകരിച്ചതു്. ഞെട്ടിപ്പിക്കണമെന്നു കെയിൻസു് ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നതാണും. മാമൂൽസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ യുക്തിവാദത്തിലല്ല അപാകതകളുള്ളതെന്നും കെയിൻസു് പ്രഖ്യാപിച്ചു. ഒന്നുകിൽ മാമൂൽസിദ്ധാന്തത്തെ അപ്പാടെ തിരസ്കരിക്കുക, അല്ലെങ്കിൽ അതു മുഴുവനും അംഗീകരിക്കുക—ഈ രണ്ടു നിലപാടുകളല്ലാതെ മറ്റൊന്നും സാധ്യമല്ലെന്നു് അദ്ദേഹം തന്റെ സഹസാമ്പത്തികശാസ്ത്രജ്ഞർക്കു താക്കീതുനൽകി. കെയിൻസിന്റെ സന്ദേശം ഒരു പുതിയ മതപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ തീവ്രതയോടുകൂടി ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ ഇടയിൽ പരന്നു. അവർ രണ്ടു ചേരികളായി മാറി. കെയിൻസിന്റെ ആശയങ്ങളെ ആമൂലാഗ്രം എതിർത്തവർപോലും, അവയുടെ സ്വാധീനവലയത്തിൽ അറിയാതെ പെട്ടുപോയതായിട്ടാണു് തോന്നുന്നതു്. 'സാമാന്യസിദ്ധാന്ത'ത്തിനുശേഷം ധനശാസ്ത്രത്തിലെ എല്ലാ വിവാദങ്ങളുടെയും ചർച്ചകളുടെയും 'ശൈലി' കെയിൻസിന്റേതായിത്തീർന്നു. ഇതു് ഇന്നും മാറ്റമില്ലാതെ തുടരുന്ന ഒരു വസ്തുതയാണു്.

'സാമാന്യസിദ്ധാന്തം' കെയിൻസിന്റെ അവസാനവാക്കായിരുന്നുവെന്നു കണക്കാക്കാൻ പാടില്ല. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനു മുൻപു് എഴുതിയ 'നാണ്യാനുഭവപാഠങ്ങൾ' (The Lessons of Monetary Experience) എന്ന ലേഖനത്തിൽ കെയിൻസു് സാമാന്യസിദ്ധാന്തത്തിൽ നിന്നു ബഹുദൂരം മുന്നോട്ടുപോയിരുന്നതായിക്കാണാം.

'സാമാന്യസിദ്ധാന്ത'ത്തെ വിമർശിച്ചുകൊണ്ടു്, അമേരിക്കയിലും ഇംഗ്ലണ്ടിലും യൂറോപ്പിലുമുള്ള പല ധനശാസ്ത്രജ്ഞരും മുന്നോട്ടുവെച്ച ആശയങ്ങളും കെയിൻസു് ഈ ലേഖനത്തിൽ യാതൊരു വൈമനസ്യവും കൂടാതെ സ്വീകരിച്ചിരുന്നു.

രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ കെയിൻസു് അനാരോഗ്യം മൂലം അവശനായിക്കഴിയുകയായിരുന്നു. ഒന്നാം ലോകയുദ്ധക്കാലത്തെപ്പോലെ, ഗവണ്മെന്റിന്റെ ധനകാര്യങ്ങളിൽ ഉപദേശം നൽകാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് സാധ്യമാവുകയില്ല എന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത്തുക്കളും പോലും കരുതത്തക്കവണ്ണം അദ്ദേഹം അവശനായിക്കഴിയുകയായിരുന്നു. എന്നാൽ യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു് ഏതാനും ആഴ്ചകൾക്കകം യുദ്ധപ്രശ്നങ്ങളുടെ വലുപ്പത്തെക്കുറിച്ചും, യുദ്ധച്ചെലവുകളും എങ്ങനെ വഹിക്കണമെന്നതിനെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം ലേഖനങ്ങളും

ലഘുലേഖകളും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുതുടങ്ങി. 1940-ൽ ധനകാര്യമന്ത്രിയുടെ ഉപദേഷ്ടാക്കളിൽ ഒരാളായി അദ്ദേഹം നിയമിക്കപ്പെട്ടു. ബ്രിട്ടന്റെ യുദ്ധച്ചെലവുകളും മറ്റു പൊതുഭരണച്ചെലവുകളും നടത്തുന്നതിനു ബഡ്ജറിലൂടെ പല പുതിയ പദ്ധതികളും ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിനു കെയിൻസിന്റെ സാന്നിധ്യം ഉപകരിച്ചു. യുദ്ധം തീരുന്നതിനു വളരെ മുമ്പുതന്നെ യുദ്ധാനന്തര പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചു കെയിൻസു് ആലോചിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നു. ഇക്കാലത്തു ബാങ്കു് ഓഫു് ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ നേതൃത്വസഭയിലേക്കും കെയിൻസു് നിയമിതനായി. 1942-ൽ അദ്ദേഹത്തിനു് പ്രഭുസ്ഥാനം നൽകപ്പെട്ടു.എന്നാൽ ഇപ്പറഞ്ഞ എല്ലാ സ്ഥാനമാനങ്ങളേക്കാളും കെയിൻസിനു് സംതൃപ്തി നൽകിയതു തന്റെ സ്വന്തം വിദ്യാലയമായ ഈറ്റൺ നൽകിയ ബഹുമതിയാണു്.

1941-മുതൽ തന്നെ ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ വിദേശസാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളും ചർച്ചചെയ്യുന്നതിനായി അദ്ദേഹം അമേരിക്കൻയാത്രകളും തുടങ്ങിയിരുന്നു. 1943-ആയപ്പോഴേക്കും യൂറോപ്പിന്റെ യുദ്ധാനന്തര പുനർനിർമാണപ്രശ്നങ്ങളായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാന ചിന്താവിഷയം. 1943 മുതൽ അമേരിക്കയിൽവെച്ചു് അന്തർദേശീയ സാമ്പത്തിക പുനർനിർമാണത്തിനുവേണ്ടി കെയിൻസു് നടത്തിയ അശ്രാന്തപരിശ്രമങ്ങളുടെ ഫലമായി നിലവിൽവന്ന അന്തർദേശീയ നാണ്യനിധി (International Monetary Fund), പുനർനിർമാണത്തിനും വികസനത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള അന്തർദേശീയ ബാങ്കു് (International Bank for Reconstruction and Development) എന്നിവയുടെ ഗുണഫലങ്ങളും ഇന്നും ലോകം അനുഭവിച്ചുവരുന്നു.

ഭരണനിപുണനും ധനശാസ്ത്രജ്ഞനുമായ കെയിൻസിന്റെ വളർച്ചയുടെ ചില പ്രധാനഘട്ടങ്ങളും മാത്രമാണു നാം മുകളിൽ പരാമർശിച്ചതു്. ചിത്രകല, സംഗീതം, നൃത്തം എന്നീ കലാരൂപങ്ങളെ വളർത്തുന്നതിനും വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹം ചെയ്ത ശ്രമങ്ങളുംകൂടി കണക്കിലെടുത്താൽ കെയിൻസു് ''ബ്ലൂംസ്ബെറി'' സംഘത്തിലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അംഗത്വം ഇതിനു സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഗൃഹീതമായ പ്രസംഗപാടവം അനുയായികളെയും എതിരാളികളെയും ഒരുപോലെ ആകർഷിച്ചിരുന്നു. അധ്യാപകനെന്ന നിലയിൽ കെയിൻസിനോളം വിജയിച്ചിട്ടുള്ളവർ വിരളമത്രേ. ചുരുക്കത്തിൽ, ഒരു വ്യക്തിയെന്നതിനെക്കാളും അസാധാരണമായ വിഭിന്നവാസനകളും ഉള്ള അനേകം വ്യക്തിത്വങ്ങളും ഒത്തിണങ്ങിയ ഒരു മഹാപ്രസ്ഥാനമായിരുന്നു ജോൺ മെയിനാർഡു് കെയിൻസു്.

കെയിൻസിന്റെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും ചർച്ചചെയ്യുമ്പോളും മിക്കവാറും എല്ലാപേരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'സാമാന്യസിദ്ധാന്ത'ത്തിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധകേന്ദ്രീകരിക്കുകയാണു പതിവു്. ഇതിൽ അസ്വാഭാവികമായി ഒന്നുമില്ല. കെയിൻസിന്റെ ചിന്തകളും ഏറെക്കുറെ പക്വമായ സ്ഥിതിയിൽ കാണുന്നതു് 'സാമാന്യസിദ്ധാന്ത'ത്തിൽ തന്നെയാണെന്നു പറയാം. പക്ഷേ, 'സാമാന്യ

സിദ്ധാന്തത്തിലെത്തുന്നതിനു മുൻപു് അദ്ദേഹം നിരവധി പടവുകളിലൂടെ കടന്നു പോന്നിട്ടുള്ളതായിക്കാണാം. മാർഷലിന്റെയും പിഗുവിന്റെയും ധനശാസ്ത്രമാണു് അദ്ദേഹം പഠിച്ചതും വളരെക്കാലം പഠിപ്പിച്ചതും. പ്രസ്തുത ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പോരായ്മകളെ കുറിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിനു് ആദ്യം തൊട്ടേ സംശയങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും, യുക്തിയുക്തമായി പടുത്തുയർത്തിയിരുന്ന ഒരു സിദ്ധാന്തശില്പമായിരുന്നതു കൊണ്ടു്, അതിന്റെ സാധുതയെ പരസ്യമായി ചോദ്യംചെയ്യുന്നതിനുള്ള കരുക്കൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പക്കൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മാത്രമല്ല, ഈ സിദ്ധാന്തത്തിലെ ഓരോ പ്രത്യേക അംശവും എടുത്തു പരിശോധിച്ചാൽ അതിൽ അസംഗതമായോ അബദ്ധമായോ ഒന്നും ഇല്ലെന്ന നിഗമനത്തിലാണു് ആരും എത്തിച്ചേരുക. ഈ വിഷമത്തിൽ നിന്നു മുക്തിനേടുന്നതിനുള്ള കെയിൻസിന്റെ ശ്രമം ഫലപ്രദമായതു് 1930-നു ശേഷമാണെന്നു പറയാം. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രധാന ദോഷം, മൊത്തം ഉൽപന്നം എത്രയായിരിക്കുമെന്നുള്ളതിനെക്കുറിച്ചു് വ്യക്തമായ ഒരു സിദ്ധാന്തം അതിൽ ഇല്ലെന്നതാണു് എന്നു് കെയിൻസു് മനസ്സിലാക്കിയതു് ഏതാണ്ടു് ഈ ഘട്ടത്തിലാണെന്നു തോന്നുന്നു.

ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രമെന്നു സാധാരണ പറയാറുള്ളതു് ആഡം സ്മിത്തു മുതൽ ജോൺ സ്റ്റുവർട്ടു് മിൽ വരെയുള്ള ഇംഗ്ലീഷുധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ സംഭാവനകളെയാണു്. എന്നാൽ മില്ലിനു ശേഷമുള്ള ഇംഗ്ലീഷു് ധനശാസ്ത്രജ്ഞരായ ജെവോൺസു്, എഡ്ജ്വർത്തു്, വിക്സ്റ്റീഡു്, മാർഷൽ, പിഗു എന്നിവരെയെല്ലാം ചേർത്താണു് ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രജ്ഞർ എന്ന പദം കെയിൻസു് ഉപയോഗിക്കുന്നതു്. ഇവരിലാരും തന്നെ മൊത്തം ഉൽപന്നത്തിന്റെ അളവിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു സിദ്ധാന്തം അവതരിപ്പിച്ചിട്ടില്ലെന്നാണു് കെയിൻസിന്റെ ആക്ഷേപം.

കെയിൻസു് മിക്കവാറും താൽക്കാലികപ്രശ്നങ്ങളിൽ മുഴകിക്കഴിഞ്ഞയാളാണു്. 'നാളേറെക്കഴിഞ്ഞാൽ നാമെല്ലാം മരിക്കും.' (In the long run, we are all dead) എന്ന കെയിൻസിന്റെ പ്രസ്താവന പ്രസിദ്ധമാണു്. ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളെ, താൽക്കാലികപ്രശ്നങ്ങളും മനസ്സിലാക്കുന്നതിനും പരിഹരിക്കുന്നതിനും ഉപയോഗിക്കുകയെന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രത്യേകതയായിരുന്നു എന്നു പറയാം. 'ഇന്ത്യൻ നാണ്യവ്യവസ്ഥയും ധനകാര്യവും' എന്ന ഗ്രന്ഥം മുതൽ 'യുദ്ധച്ചെലവു് എങ്ങനെ വഹിക്കാം' എന്ന ലഘുലേഖ വരെയുള്ള കൃതികളും ബ്രെട്ടൺ വുഡ്സിൽ അവതരിപ്പിച്ച കെയിൻസ്പ്ലാനും ഇതിനു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. എന്നാൽ മാമൂലനുസരിച്ചുള്ള സിദ്ധാന്തങ്ങളും കണ്ണുമടച്ചു പ്രയോഗിക്കുന്നതു കൊണ്ടു മാത്രം അദ്ദേഹം തൃപ്തനായില്ല- ധീരമായി പുതിയ നിർദേശങ്ങളും വെക്കുവാനും പുതിയ രീതിയിലുള്ള സമീപനം സ്വീകരിക്കുവാനും, വേണ്ടിവരുമ്പോൾ പുതിയ തത്വങ്ങളും പ്രമാണങ്ങളും ആവിഷ്കരിക്കുവാനും കെയിൻസിനു് തളരാത്ത കഴിവുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്ത്യയുടെ നാണ്യപ്രശ്നങ്ങൾക്കു പരിഹാരമായി സ്വർണവിനിമയവ്യവസ്ഥ നിർദേശിക്കുന്നതിനും യുദ്ധാനന്തരജർമനിയുടെ മേൽ താങ്ങാനാവാത്ത നഷ്ടപരിഹാരവ്യവസ്ഥകളും അടിച്ചേൽപ്പിക്കുന്നതിനെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങളും തന്നെ ഉപയോഗിച്ചു് എതിർ

ക്കുന്നതിനും സ്വർണവ്യവസ്ഥയിലേക്കു് 1925 ൽ ഇംഗ്ലണ്ടു് തിരികെ വന്നപ്പോഴും അതിന്റെ അപ്രായോഗികതയെ യാതൊരു കൂസലും കൂടാതെ വിമർശിക്കുന്നതിനും 1929 ൽ ലോയിഡ്‌ ജോർജ്‌ മുന്നോട്ടുവച്ച സാമ്പത്തികപരിപാടികളും കൊണ്ടു തൊഴിലില്ലായ്മ പരിഹരിക്കാനാവുകയില്ലെന്നു ധൈര്യമായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിനും കെയിൻസു് മുന്നോട്ടുവന്നു. 1930 നു ശേഷം യൂറോപ്പിലും അമേരിക്കയിലും എന്നല്ല ലോകം മുഴുവനും പടർന്നുപിടിച്ച വ്യാപാരമാന്ദ്യവും തൊഴിലില്ലായ്മയും നേരിട്ടുകണ്ടപ്പോഴും സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠയാർജിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്ന മാമൂൽധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനശിലകളെപ്പോലും പിഴുതെറിയാൻ കെയിൻസു് മടിച്ചില്ല. തൽസ്ഥാനത്തു് യഥാർഥസ്ഥിതിഗതികളെ സാർഥകമായ രീതിയിൽ അപഗ്രഥിക്കുന്നതിനും പരിഹാരം നിർദേശിക്കുന്നതിനും പര്യാപ്തമായ ഒരു സിദ്ധാന്തം ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞു. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടപ്പോഴും ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ പ്രശ്നം തൊഴിലില്ലായ്മയായിരുന്നില്ല, പണപ്പെരുപ്പവും തൻമൂലം ഉണ്ടാകാവുന്ന വിലക്കയറ്റവും ആയിരുന്നു. ഈ പ്രശ്നം പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള നിർദേശങ്ങളുമായി മുന്നോട്ടുവരുവാൻ കെയിൻസിനു് അപ്പോഴും ഒട്ടും വിഷമമുണ്ടായില്ല. ഇതു പോലെ തന്നെയാണു്, യുദ്ധാനന്തരപരിത:സ്ഥിതികളെ നേരിടുന്നതിനു ലോകത്തെ സജ്ജമാക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായ അന്തർദേശീയനാണ്യപ്രശ്നങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച കെയിൻസിന്റെ പ്ലാനുകളും. താൽക്കാലിക പ്രശ്നങ്ങളാണു നേരിടേണ്ടതെങ്കിലും, അവയെ സൗകര്യംപോലെ, കയ്യിൽകിട്ടുന്ന ആയുധങ്ങളെടുത്തു നേരിടുന്നതു കൊണ്ടു മാത്രം കെയിൻസു് തൃപ്തിയടഞ്ഞിരുന്നില്ല. ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ സമ്മതിയും പിൻബലവുമുള്ള പരിപാടികളും മാത്രമേ അദ്ദേഹം ശുപാർശചെയ്യുമായിരുന്നുള്ളൂ.

ആഡം സ്മിത്തു മുതൽ പിഗു വരെയുള്ള ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ മിക്കപേരും യഥാർഥാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള, അതായതു് നാണ്യാടിസ്ഥാനത്തിലല്ലാത്ത, ധനശാസ്ത്രാപഗ്രഥനമാണു് നടത്തിയതു്. വിക്സെൽ, ഫിഷർ മുതലായ ചിലരെ ഇതിനു് അപവാദമായി എടുത്തുകാണിക്കാമെന്നതു ശരിതന്നെ. ഉല്പാദനവും വിനിമയവും വിതരണവും ഉപഭോഗവുമെല്ലാം യഥാർഥവസ്തുക്കളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരുന്ന ഭൂരിപക്ഷംപേരും കണ്ടതു്. പക്ഷേ പണം ഉപയോഗിച്ചുവരുന്ന സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥകളെപ്പറ്റിത്തന്നെയായിരുന്ന അവരും അപഗ്രഥനം നടത്തിയതു്. പണം ഉപയോഗിക്കുമെന്നതുകൊണ്ടു് സാമ്പത്തികവൃത്തിയുടെ യഥാർഥസ്വഭാവത്തിനു് എന്തെങ്കിലും മാറ്റംവരുമെന്നു് അവർ കരുതിയില്ല. പണം കേവലം നിഷ്പക്ഷമാണെന്നും അതു് യഥാർഥസംഗതികളുടെ മേലിട്ടിരിക്കുന്ന ഒരു നേരിയ ആവരണം മാത്രമാണെന്നും അവരിൽ പലരും ഊന്നിപ്പറയുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഈ അഭിപ്രായങ്ങളും തെറ്റാണെന്നു് കെയിൻസു് വിശ്വസിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ പണം വെറും കാഴ്ചക്കാരന്റെ പങ്കു് അല്ല വഹിക്കുന്നതു്; അതു് ഒട്ടും നിഷ്പക്ഷമല്ല; ഒരിക്കലും ഒരു വെറും ആവരണമെന്ന നിലയിൽ അതിനെ അവഗണിക്കാനും പാടില്ല. ക്ലേലിയും പലിശയും

പാട്ടവും ലാഭവും പണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കണക്കാക്കുകയും വരുമാനം പണമായി കിട്ടുകയും സാധനവിലകളെല്ലാം പണത്തിൽ മാത്രം അറിയപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന, പണം സർവരംഗങ്ങളിലും ആധിപത്യംചെലുത്തി നിൽക്കുന്ന, ഇന്നത്തെ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥകളിൽ അതിനെ വെറും ആവരണമെന്ന പേരിൽ അവഗണിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ സാധുതയെയാണ് നാം നഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നത് എന്ന് കെയിൻസ് താക്കീതുനൽകി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം പൂർണമായും പണത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ളതാണ്.

ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രവും 1870 നു ശേഷം വികാസംപ്രാപിച്ച സീമാന്ത ധനശാസ്ത്രവും ഏറെക്കുറെ സാമ്പത്തികവ്യത്തിയുടെ സൂക്ഷ്മതലങ്ങളിലാണ് ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചതെന്നു പറയാം. ആഡം സ്മിത്തിന്റെയും റിക്കാർഡോയുടെയും മറ്റും സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ സ്ഥൂലാപഗ്രഥനമില്ലെന്നല്ല. എങ്കിലും സ്ഥൂലാപഗ്രഥനത്തിനു വേണ്ടി മൂല്യസിദ്ധാന്തം ശരിയായി ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിലാണവർ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ ചെലുത്തിയത്. സീമാന്തധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ കാലമായപ്പോഴും ശ്രദ്ധ സൂക്ഷ്മാപഗ്രഥനത്തിൽ മാത്രമായി. ജെവോൺസും വാൽറാസും മെഞ്ചറും മാർഷലും എന്നു വേണ്ട സീമാന്തധനശാസ്ത്രത്തിലെ പ്രമുഖന്മാരെല്ലാം തന്നെ മൂല്യനിർണയത്തെയും ഉപഭോക്താവിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥയെയും പറ്റി ആയിരുന്നു കൂടുതൽ ശ്രദ്ധിച്ചത്. സൂക്ഷ്മതലങ്ങളിൽ തുടങ്ങി സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയുടെ എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങളിലും വ്യാപിച്ചു പടർന്ന് പന്തലിച്ചു നിൽക്കുന്ന സാമാന്യ സന്തുലിതതത്വം വാൽറാസ് അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കാര്യം ഓർക്കാതെയല്ല ഇതു പറയുന്നത്. പക്ഷേ, വാൽറാസിന്റെ അപഗ്രഥനം സൂക്ഷ്മാപഗ്രഥനത്തിന്റെ ഏറ്റവും വ്യാപകമായ രൂപമാണ് നൽകുന്നത്. ഇതിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമാണ് സ്ഥൂലാപഗ്രഥനം. കാൻറില്ലണും കെനേയും തുടങ്ങിവച്ച രീതിയാണിത്. സമൂഹത്തെ പൊതുവെ ചില സമാനസ്വഭാവങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി വിവിധ മണ്ഡലങ്ങളായി തിരിക്കുകയും അവയുടെ പരസ്പരനിഷ്ഠമായ പ്രവർത്തനം കൊണ്ട് മൊത്തം വരുമാനം എങ്ങനെ നിർണയിക്കപ്പെടുന്നുവെന്ന് കാണിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണ് ഈ രീതി. കെനേയുടെ അപഗ്രഥനത്തിൽ ഈ മണ്ഡലങ്ങളും യഥാക്രമം ഉടമസ്ഥർ, കൃഷിക്കാർ, കാർഷികേതരതൊഴിലാളികളും എന്നിങ്ങനെ ആയിരുന്നു. മാർക്സിന്റെ വർഗങ്ങളും ഇതേ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള മറ്റൊരു തരംതിരിക്കലാണെന്നു പറയാം. കെയിൻസും ഈ രീതിയാണ് തുടരുന്നത്. മൊത്തം വരുമാനത്തെ അദ്ദേഹം ഉപഭോഗം, മൂലധനനിക്ഷേപം എന്നിങ്ങനെ രണ്ടായി തിരിക്കുന്നു. ഉപഭോക്താക്കൾക്കിടയിലുള്ള രുചിഭേദങ്ങളോ താല്പര്യവ്യത്യാസങ്ങളോ ഇവിടെ കണക്കാക്കാൻ സാധ്യമല്ല. അതുപോലെ മൂലധനനിക്ഷേപം നടത്തുന്ന ഓരോരുത്തരെയും സംബന്ധിക്കുന്ന പ്രത്യേകതകളും. ചില സാമാന്യനിയമങ്ങൾ ഓരോ മണ്ഡലത്തിനും ബാധകമായി ഉണ്ടെന്നുള്ള സങ്കല്പനയിലാണ് ഈ അപഗ്രഥനം നടത്തുന്നത്. ഈ സാമാന്യനിയമങ്ങൾ മാത്രമേ അപഗ്രഥിക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്ന പ്രശ്നത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സംഗതമായി ഉള്ളൂ എന്നതാണ് വിവക്ഷ. സാമാന്യ

നിയമങ്ങളുടെയും അപഗ്രഥനവിഷയമായിരിക്കുന്ന മണ്ഡലങ്ങളും തമ്മിലുണ്ടെന്നു വിചാരിക്കപ്പെടുന്ന ബന്ധങ്ങളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഈ അപഗ്രഥനരീതിയ്ക്കു് സമസ്താപഗ്രഥനം എന്നും സ്ഥൂലാപഗ്രഥനം എന്നും പറയാറുണ്ടു്.

കെയിൻസിന്റെ 'പണത്തെസംബന്ധിച്ച പ്രബന്ധവും', 'സാമാന്യസിദ്ധാന്തവും' ചലനാത്മകാപഗ്രഥനം ഉൾക്കൊള്ളുന്നില്ല. 'സാമാന്യസിദ്ധാന്തം' 'തരതമസ്ഥിതാപഗ്രഥന'മാണു കാഴ്ചവെക്കുന്നതു് എന്നു് ഷുംപീറർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷേ ചലനാത്മകമാക്കി മാറ്റാവുന്ന പല സങ്കേതങ്ങളും സംജ്ഞകളും 'സാമാന്യസിദ്ധാന്ത'ത്തിലടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. 'സാമാന്യസിദ്ധാന്ത'ത്തെത്തന്നെ ചലനാത്മകമാക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങളും ഇന്നും തുടർന്നുവരുന്നുണ്ടു്. സാമ്പത്തികവികസനത്തെ സംബന്ധിച്ച തത്വങ്ങളും കെയിൻസിൽ നിന്നു കിട്ടിയിട്ടില്ലെന്നു് ചിലപ്പോൾ ആക്ഷേപം ഉയർന്നുകേൾക്കാറുണ്ടു്. ഇതു ശരിയാണെങ്കിലും കെയിൻസു് നൽകിയിട്ടുള്ള അപഗ്രഥനോപകരണങ്ങളും ഉപയോഗിച്ചാണു് ചലനാത്മകമായ സിദ്ധാന്തങ്ങളും ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനു പലരും ശ്രമിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന വസ്തുത വിസ്മരിച്ചുകൂടാ.

'സാമാന്യസിദ്ധാന്ത'ത്തിന്റെ ഏറ്റവും ലഘുവായ ഒരു രൂപരേഖ ഇനി പരിശോധിക്കാം. 'സാമാന്യസിദ്ധാന്ത'ങ്ങളുടെ ആമുഖത്തിൽ കെയിൻസു് ഇങ്ങനെ പറയുന്നു: ''ഇപ്പോൾ ഞാൻ എതിർക്കുന്ന സിദ്ധാന്തങ്ങളെല്ലാം ഞാൻ തന്നെ വളരെക്കാലം ഉത്തമവിശ്വാസത്തോടെ പേറിനടന്നിരുന്നവയാണു്; അവയുടെ കരുത്തുറ്റ അംശങ്ങളെപ്പറ്റി ഞാൻ അജ്ഞനല്ലെന്നു തന്നെ ഞാൻ വിചാരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു....നമുക്കു പരിചിതമായ 'ക്ലാസ്സിക്കൽസിദ്ധാന്തത്തെക്കൂടി ഉൾക്കൊള്ളുന്ന കൂടുതൽ സാമാന്യസ്വഭാവമുള്ള ഒരു സിദ്ധാന്തത്തിലേക്കാണു നാം സാമാന്യസിദ്ധാന്തത്തിലൂടെ ആനയിക്കപ്പെടുന്നതു്....ഈ ഗ്രന്ഥരചന, ഗ്രന്ഥകാരനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വിമോചനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ദീർഘമായ ഒരു പോരാട്ടം തന്നെ ആയിരുന്നു .....നമ്മിൽ മിക്കപേരുടെയും മനസ്സിന്റെ ഓരോ മൂലയിലേക്കും പടർന്നിറങ്ങിയിട്ടുള്ള പഴയ ആശയങ്ങളിൽ നിന്നു രക്ഷപ്പെടുകയെന്നുള്ളതിലാണു്, പുതിയ ആശയങ്ങളും ഗ്രഹിക്കുകയെന്നതിലല്ല, വൈഷമ്യം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്.''

റിക്കാർഡോ മുതൽ പിഗു വരെയുള്ളവർ തൊഴിലില്ലായ്മയെക്കുറിച്ചു് ലാഘവബുദ്ധിയോടുകൂടി മാത്രമേ ചർച്ച ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ എന്നു കെയിൻസു് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. കെയിൻസിന്റെ പ്രത്യക്ഷോദ്ദേശ്യം തൊഴിലില്ലായ്മയെ അപഗ്രഥനവിധേയമാക്കുക എന്നതാണു്. കെയിൻസിന്റെ നിർവചനമനുസരിച്ചുള്ള ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ അഭിപ്രായം തൊഴിലില്ലായ്മ നിലവിലുള്ള അവസരങ്ങളിൽ സാധാരണഗതിയിൽ വേതനനിരക്കു താഴ്ത്തുമെന്നായിരുന്നു. നിലവിലുള്ള വേതനനിരക്കിനെക്കാൾ താഴ്ന്ന നിരക്കിൽ ജോലിചെയ്യാൻ തയ്യാറില്ലാത്തവരെ തൊഴിലില്ലാത്തവരെന്ന നിർവചനത്തിൽ ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ല. ഇക്കൂട്ടർ നിലവിലുള്ളതിൽ കുറഞ്ഞ നിരക്കുകൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിനു തയ്യാറായാൽ കൂലിനിരക്കുകൾ കുറയും, ലാഭനിരക്കു

കൂടും, വ്യാവസായികപ്രവർത്തനം ഊർജസ്വലമാകും; അതിന്റെ ഫലമായി കൂടുതലാളുകൾക്ക് ജോലികിട്ടുകയും ചെയ്യും. തൊഴിലില്ലായ്മ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നിടത്തോളം കാലം കൂലിനിരക്കുകൾ കുറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കും; കൂലി കുറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നിടത്തോളം ലാഭം കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ലാഭം കൂടുന്നതനുസരിച്ച് തൊഴിൽസൗകര്യം വർധിക്കും. തൊഴിലില്ലായ്മ നിശ്ശേഷം തീരുന്നതുവരെ ഈ പ്രക്രിയ തുടരും. സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥ സന്തുലിതാവസ്ഥയിലെത്തുമ്പോൾ തൊഴിലില്ലായ്മ അവശേഷിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതിനു കാരണം ഗവണ്മെൻറുകളോ ട്രേഡ് യൂണിയനുകളോ മറ്റേതെങ്കിലും സ്ഥാപനങ്ങളോ കുറഞ്ഞ കൂലി സ്വീകരിക്കുന്നതിൽ നിന്നും തൊഴിലാളികളെ പിന്തിരിപ്പിക്കുന്നു എന്നതായിരിക്കണം. ഇത്തരം കൊളുത്തിപ്പിടുത്തങ്ങൾ സമൂഹശരീരത്തിൽ നിന്നു മാറിയാൽ തൊഴിലില്ലായ്മ താനേ പരിഹൃതമായിക്കൊള്ളും—ഇതായിരുന്നു ക്ലാസിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പൊതുവെയുള്ള നിലപാട്.

കെയിൻസ് ഈ വാദഗതിയോട് പൂർണമായി വിയോജിക്കുന്നു. തൊഴിലില്ലായ്മയുടെ നിർവചനം തന്നെ തിരുത്തിയെഴുതണമെന്നാണ് കെയിൻസിന്റെ പക്ഷം. നിലവിലുള്ള 'യഥാർഥ' വേതനത്തിനെക്കാൾ കുറഞ്ഞ 'യഥാർഥ' വേതനം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് തൊഴിൽ സ്വീകരിക്കുവാൻ തയ്യാറുള്ളവരെയെല്ലാം തൊഴിലില്ലാത്തവരായി കണക്കാക്കണമെന്നു അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. പണമായി കണക്കാക്കുമ്പോൾ അവർ സ്വീകരിക്കുവാൻ തയ്യാറാകുന്ന വേതനം നിലവിലുള്ളതിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞതാകണമെന്നില്ല. ജീവിതച്ചെലവ് അല്പം ഉയർന്നാലും നടപ്പിലുള്ള നാണ്യവേതനനിരക്കു സമ്മതിച്ചുകൊണ്ട് ജോലിക്കുപോകാൻ സന്നദ്ധതയുള്ള പരസഹസ്രംപേർ ഉണ്ട്. ഇവരെ മുഴുവൻ തൊഴിലില്ലാത്തവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ നിന്നു മാറിനിറുത്തുന്നതിൽ അർഥമില്ല. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം ഇതാണു ചെയ്യുന്നതു. ഇത്രവളരെപ്പേർ ജോലിയില്ലാതെ നില്ക്കേണ്ടിവരുന്നതെന്തുകൊണ്ട്? അഥവാ എത്രപേർക്കു ജോലികിട്ടുമെന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നതിനുള്ള തത്വമെന്താണ്? ഈ പ്രശ്നത്തിനുള്ള ഉത്തരമാണു കെയിൻസിന്റെ സാമാന്യസിദ്ധാന്തം.

നിലവിലുള്ള കുറഞ്ഞകൂലിനിരക്കുകൾ സ്വീകരിച്ചാൽ എല്ലാപേർക്കും പണികിട്ടുമെന്നുള്ള സിദ്ധാന്തം കെയിൻസ് സ്വീകരിക്കുന്നില്ല. രണ്ടു കാരണങ്ങളാണ് അദ്ദേഹം ഇതിനു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതു. ഒന്ന്, ഇതു വിലപ്പോവുകയില്ലെന്നുള്ളതാണ്. ഒരിക്കൽ നിശ്ചയിച്ച കൂലിനിരക്കു കുറയ്ക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല; കൂലി വെട്ടിക്കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള യാതൊരു ശ്രമവും തൊഴിലാളികൾ വകവെച്ചുകൊടുക്കാറില്ല.

കൂടുതൽ പ്രധാനപ്പെട്ട കാരണം മറ്റൊന്നാണ്. കൂലി വെട്ടിക്കുറച്ചാൽ തൊഴിൽ വർധിക്കുമെന്നുള്ളതിനു യാതൊരു ഉറപ്പുമില്ല. കൂലിനിരക്കു കുറയുമ്പോൾ ഉൽപാദനച്ചെലവു കുറയുന്നു; ഉൽപാദകരുടെയിടയിലുള്ള മത്സരം നിമിത്തം ഉൽപാദനച്ചെലവു കുറയുന്നതനുസരിച്ച വിലയും കുറയാനിടയാകുന്നു. കൂലി കുറയുന്നതിനനുസരണമായി ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിലയും കുറയുമ്പോൾ

ലാഭം കൂട്ടുന്ന പ്രശ്നമേയില്ല. ഉൽപാദനത്തോതു് ഉയർത്തുന്നതിനോ കൂടുതൽ ആളുകളെ ജോലിക്കു് എടുക്കുന്നതിനോ ഉള്ള സാഹചര്യമൊന്നും ഉണ്ടാകുന്നുമില്ല. ഉൽപാദകരുമായി, പണമായിക്കിട്ടുന്ന കൂലിയെ സംബന്ധിച്ച മാത്രമേ കരാറിലേർപ്പെടാൻ തൊഴിലാളികൾക്കു കഴിയൂ. യഥാർഥ കൂലിനിരക്കുകളുടെ കാര്യത്തിൽ അവർക്കു് ഒന്നും ചെയ്യാനാവില്ല. അവരുടെ യഥാർഥ കൂലി കുറയുമെങ്കിൽ കൂടുതൽ ആളുകൾക്കു ജോലി കിട്ടിയെന്നു വരാം. പക്ഷേ, സാധനങ്ങളുടെ വിലകൾ മാറാതെയിരുന്നെങ്കിൽ മാത്രമേ പണമായി കുറഞ്ഞകൂലി സ്വീകരിക്കുന്നതോടുകൂടി, 'യഥാർഥ' കൂലിയും കുറയുകയുള്ളൂ. പണമായി വാങ്ങുന്ന കൂലി കുറയുന്നതോടെ വിലകൾ താഴാതെ നിവൃത്തിയില്ല. അപ്പോൾ യഥാർഥ കൂലിയിൽ യാതൊരു താഴ്ചയും ഉണ്ടായില്ലെന്നതാവും ഫലം. ഇതു കൊണ്ടാണു് തൊഴിലില്ലായ്മയ്ക്കു പരിഹാരം കാണാൻ തൊഴിലില്ലാത്തവർ മാത്രം തയ്യാറായാൽ പോരാ എന്നു് കെയിൻസു് പറയുന്നതു്. നിലവിലുള്ള കൂലിനിരക്കുകൾ കിട്ടണമെന്നു് അവർ വാദിക്കുമ്പോൾപോലും അവരുടെ തൊഴിലില്ലായ്മയെ സ്വമനസ്സാലെയല്ലാത്ത തൊഴിലില്ലായ്മയെന്നു് കെയിൻസു് നിർവചിക്കുന്നതു് ഇക്കാരണം കൊണ്ടാണു്.

പണമായി നൽകുന്ന കൂലിനിരക്കുകളല്ല, മൊത്തം തൊഴിൽ നിശ്ചയിക്കുന്നതെങ്കിൽ, എന്താണു് അതിന്റെ നിർണായകഘടകം?

കെയിൻസിന്റെ സിദ്ധാന്തശില്പത്തിലെ മൂലക്കല്ലാണു് സഫലചോദനം എന്ന ആശയം. ഈ ആശയത്തിന്റെ പിതൃത്വം മാൽത്തൂസിനു വേണം നൽകുക. മാൽത്തൂസിനു ശേഷം, പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടു മുഴുവൻ ഇംഗ്ലീഷുധനശാസ്ത്രചിന്തയെ കൈയടക്കിവാണിരുന്നതു റിക്കാർഡോയും കൂട്ടരുമായതുകൊണ്ടു് മാൽത്തൂസിന്റെ സഫലചോദനമെന്ന ആശയം വളരെക്കാലത്തേയ്ക്കു് പ്രചാരലുപ്തമായിപ്പോയി. കെയിൻസു് ഈ ആശയത്തിനു്, തന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിൽ പരമോന്നതമായ പ്രാധാന്യം നൽകിയിരിക്കുന്നു. സമസ്ത പ്രദാനവും-സമസ്ത ചോദനവും തുല്യമാവുന്ന സ്ഥാനമാണു് സഫലചോദനം. ഉൽപാദനം വർധിപ്പിക്കണമെങ്കിൽ കൂടുതൽ തൊഴിൽ നൽകണം. കൂടുതൽ തൊഴിൽ നൽകുന്നതിനു കൂടുതൽ തുക ഉൽപാദനച്ചെലവിനു വേണ്ടിവരും. തൊഴിൽ, ഉൽപാദനം, ഉൽപാദനച്ചെലവു് എന്നിവയ്ക്കു് തമ്മിൽ ഇപ്രകാരം ഉറ്റബന്ധമാണുള്ളതു്. ഉൽപാദനച്ചെലവു് എത്രയായി എന്നറിഞ്ഞാൽ, ഉൽപാദനവും തൊഴിലും എത്രയായിരിക്കുമെന്നു നിശ്ചയിക്കാം. ഓരോ നിശ്ചിത അളവിലുമുള്ള തൊഴിൽ നൽകി ഉൽപാദനം നടത്തുന്നതിനു വേണ്ടിവരുന്ന മൊത്തം ഉൽപാദനച്ചെലവു് എത്രവീതമാണെന്നു കാണിക്കുന്ന പട്ടികയ്ക്കു് സമസ്തപ്രദാനപട്ടികയെന്നു കെയിൻസു് പേരിട്ടിരിക്കുന്നു. ഉൽപാദനം വർധിപ്പിക്കുകയോ കുറയ്ക്കുകയോ ചെയ്യുക എന്നതു് ഉൽപന്നം വിറ്റുകിട്ടുന്ന തുക എത്രയായിരിക്കുമെന്നതിനെപ്പറ്റിയുള്ള ഉൽപാദകരുടെ പ്രതീക്ഷകളെ ആശ്രയിച്ചാണിരിക്കുന്നതു്. വിറ്റുകിട്ടാവുന്ന തുകയ്ക്കനുസരണമായ ഈ കണക്കുകൂട്ടലുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മറ്റൊരു പട്ടികയുണ്ടാക്കാം. ഈ പട്ടികയ്ക്കു് സമസ്തചോദനപ്പട്ടിക എന്നാണു

പേർ. ഉൽപാദനച്ചെലവു് കാണിക്കുന്ന പട്ടികയും പ്രതീക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന വിറ്റു വരവുകാണിക്കുന്ന പട്ടികയും ഒപ്പമാകുന്ന സ്ഥാനത്തിനു സഫലചോദനസ്ഥാനം എന്നു പറയുന്നു. ഈ സ്ഥാനം സൂചിപ്പിക്കുന്ന അളവിൽ ഉൽപാദനം നടത്തപ്പെടും. തന്മൂലം അതുയും ഉൽപാദനം നടത്താൻ ആവശ്യമായ തൊഴിലും സൃഷ്ടിക്കപ്പെടും. ഈ സ്ഥാനം സംപൂർണതൊഴിൽനില കാണിക്കുന്നതായിരിക്കണം എന്നു നിർബന്ധമില്ല,

ഉൽപാദനം നടത്തുമ്പോഴും, എല്ലാ ഉൽപാദനഘടകങ്ങൾക്കുംകൂടി കിട്ടുന്ന മൊത്തം പ്രതിഫലമാണു് ദേശീയവരുമാനം. ദേശീയവരുമാനവും ഉൽപന്നങ്ങളുടെ വിലയുടെ ആകെത്തുകയും തുല്യമായിരിക്കും. സഫലചോദനംമൂലം ദേശീയവരുമാനവും, മൊത്തം ഉൽപന്നവും തൊഴിലും ഒറ്റയടിക്കു നിർണയിക്കുവാൻ കഴിയുന്നുവെന്നതു് കെയിൻസിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അപഗ്രഥനാത്മകമായ മേന്മയും ശക്തിയും വിളിച്ചോതുന്നുണ്ടു്.

ഉൽപാദനഘടകങ്ങൾക്കെല്ലാംകൂടി കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലത്തിന്റെ ആകെത്തുകയാണല്ലോ ദേശീയവരുമാനം. ഉപഭോഗവസ്തുക്കളും മറ്റു വസ്തുക്കളും നിർമിക്കുന്നതിനാണു് ഉൽപാദനഘടകങ്ങളും ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നതു്. മറ്റു വസ്തുക്കളെ മൂലധനനിക്ഷേപവസ്തുക്കളും എന്നു വിളിക്കാം. സമൂഹത്തിന്റെ മൊത്തം വരുമാനം (Y) ഉപഭോഗവസ്തുക്കളും (C) മൂലധന നിക്ഷേപവസ്തുക്കളും (I) ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു് ഉൽപാദനഘടകങ്ങൾക്കു കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലമാകുന്നു. $Y=C+I$. ഉപഭോഗവസ്തുക്കളും ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലമായ C തന്നെ ആയിരിക്കണം സമൂഹത്തിൽ മൊത്തം ഉപഭോഗത്തിനുവേണ്ടി ചെലവാക്കുന്ന തുകയും. മൊത്തം വരുമാനത്തിൽ നിന്നു്, ഉപഭോഗത്തിനു ചെലവാക്കിയ ശേഷം, ബാക്കിവരുന്ന തുകയാണു് മിച്ചം. $S=Y-C$. ഈ രണ്ടു സമവാക്യങ്ങളിൽ നിന്നു് മിച്ചവും മൂലധനനിക്ഷേപവും തുല്യമാണെന്നു വരുന്നു. $S=I$.

'സഫലചോദനം' ഉപഭോഗത്തിന്റെയും മൂലധനനിക്ഷേപത്തിന്റെയും (മിച്ചത്തിന്റെയും) ആകെത്തുകയാണു്. ഉപഭോഗത്തെ സംബന്ധിച്ചു് കെയിൻസു് അടുത്തതായി ഒരു പ്രമാണം ആവിഷ്കരിക്കുന്നു. മൊത്തം വരുമാനത്തിന്റെ ഒരു അംശം സമൂഹം മിച്ചംവയ്ക്കുന്നതുപോലെ തന്നെ, വരുമാനം വർധിക്കുമ്പോഴും, വർധിക്കുന്ന വരുമാനത്തിന്റെ ഒരു അംശവും മിച്ചംവെയ്ക്കുന്നു. മറ്റൊരു വിധത്തിൽപ്പറഞ്ഞാൽ, വരുമാനവർധനവു മുഴുവൻ ഉപഭോഗത്തിനായി സമൂഹം ചെലവഴിക്കാറില്ല. വ്യക്തികളുടെ കാര്യത്തിൽ അപവാദങ്ങളും കണ്ടേക്കാം. എന്നാൽ സമൂഹത്തെ പൊതുവെ നോക്കുമ്പോഴും, മേൽപ്പറഞ്ഞ പ്രസ്താവം വാസ്തവമായിരിക്കുന്നു എന്നു കാണാം. മാത്രമല്ല, വരുമാനവർധനവിൽ നിന്നു് മിച്ചംവെയ്ക്കുന്ന ഭാഗത്തിന്റെ അനുപാതം ഹ്രസ്വകാലയളവുകളിൽ വലിയ ഏറ്റക്കുറവുകളും കാണിക്കാറുമില്ല. സീമാന്തോപഭോഗച്ചായ്വു് എന്നു് ഇതിനു കെയിൻസു് പേർകൊടുത്തിരിക്കുന്നു.

ഉപഭോഗത്തിന്റെയും മൂലധനനിക്ഷേപത്തിന്റെയും ആകെത്തുകയാണു് വരുമാനം. ഹ്രസ്വകാലയളവുകളിൽ സമൂഹങ്ങളുടെ ഉപഭോഗരീതികളിൽ

വ്യത്യാസം വരാറില്ല. എന്നാൽ വരുമാനത്തിൽ വ്യത്യാസം വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിൽ നിന്നു വ്യക്തമാവുന്ന ഒരു വസ്തുത, വരുമാനത്തിലുണ്ടാകുന്ന വ്യതിയാനങ്ങളുടെ പ്രധാന കാരണം മൂലധനനിക്ഷേപത്തിലുണ്ടാവുന്ന വ്യത്യാസങ്ങളാണെന്നാണു്. വരുമാനം ഉയർത്തുകയും പൂർണതൊഴിൽനില ഉറപ്പുവരുത്തുകയും ചെയ്യുന്നതിനു് ഹ്രസ്വകാലയളവുകളിൽ പ്രായേണ ഏറെക്കുറവുകൂടാണിക്കാത്ത ഉപഭോഗത്തിലല്ല, പെട്ടെന്നു് ഉയരുകയും താഴുകയും ചെയ്യുന്ന മൂലധനനിക്ഷേപത്തോതിലാണു് ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കേണ്ടതെന്നു് ഇതിൽ നിന്നു വ്യക്തമാവുന്നു.

മൂലധനനിക്ഷേപത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ഘടകങ്ങളും മുഖ്യമായും രണ്ടാണു്: മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനുള്ള ചെലവും അതിൽ നിന്നു പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന പ്രതിഫലവും. പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന പ്രതിഫലം, ചെലവിനേക്കാളും കൂടുതലാണെങ്കിൽ മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു് അനുകൂലമായ കാലാവസ്ഥയാണെന്നു പറയാം. ഇതു കണക്കുകൂട്ടുന്നതിനു്, മൂലധനത്തിന്റെ സീമാന്തശേഷി എന്ന ആശയം കെയിൻസു് അവതരിപ്പിക്കുന്നു. മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനുവേണ്ടിവരുന്ന മൊത്തം ചെലവു് അറിയാമെന്നു വെയ്ക്കുക. മൂലധനനിക്ഷേപത്തിൽ നിന്നു പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന വരുമാനം ഏതാനും വർഷങ്ങളിലായി വ്യാപിച്ചുകിടക്കുകയായിരിക്കും. ഇരുപതോ അൻപതോ വർഷങ്ങളും കൊണ്ടു കിട്ടുന്ന ഈ പ്രതിഫലത്തുകകളുടെ ഇന്നത്തെ വിലയുടെ ആകെത്തുക മൊത്തം മൂലധനനിക്ഷേപച്ചെലവിനു തുല്യമാക്കുന്നതിനു് ഏതു ഡിസ്കൗണ്ടുനിരക്കു ഉപയോഗിച്ചാൽ ശരിയാകും എന്നു കണ്ടുപിടിക്കണം. ഈ ഡിസ്കൗണ്ടുനിരക്കിനാണു് മൂലധനത്തിന്റെ സീമാന്തശേഷി എന്നു കെയിൻസു് പേർനൽകിയിരിക്കുന്നതു്. ഒരു ഉദാഹരണം വഴി ഇതു വ്യക്തമാക്കാം. ഒരു പുതിയ യന്ത്രം നിർമിക്കുന്നതിനു് 300 രൂപ ചെലവാകുമെന്നും രണ്ടു വർഷക്കാലത്തേക്കു മാത്രമേ ഇതുപയോഗിക്കുവാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ എന്നും വിചാരിക്കുക. ഒരു വർഷം കൊണ്ടു യന്ത്രം പ്രവർത്തനസജ്ജമായിത്തീരുമെങ്കിൽ, രണ്ടാം വർഷത്തിലും മൂന്നാം വർഷത്തിലും അതിൽ നിന്നു് ആദായം കിട്ടും. രണ്ടാംവർഷം 220 രൂപയും മൂന്നാംവർഷം 121 രൂപയും കിട്ടുമെന്നു വിചാരിക്കുക. ഈ യന്ത്രത്തിന്റെ സീമാന്തശേഷി 10 ശതമാനമാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ, രണ്ടാം വർഷവും മൂന്നാം വർഷവും കിട്ടുന്ന ആദായത്തെ 10 ശതമാനം ഡിസ്കൗണ്ടു് വച്ചു കുറച്ചു് ഇന്നത്തെ വിലയിലാക്കിയാൽ ആകെത്തുക 300 രൂപ ആണെന്നു കിട്ടും.

$$\left(220 \text{ രൂ} \times \frac{100}{110} = \underline{200} \text{ രൂപ}; \; 121 \text{ രൂ} \times \left(\frac{100}{110}\right)^2 = \underline{100} \text{ രൂ}\right.$$

$$\left. 200 \text{ രൂപ} + 100 \text{ രൂ} = \underline{300} \text{ രൂപ}\right)$$

പലിശനിരക്കു പോലെ, സീമാന്തശേഷിയും ഒരു നിരക്കായിട്ടാണു പറയാറുള്ളതു്. അതു കൊണ്ടു്, ഇവ രണ്ടും തമ്മിൽ താരതമ്യപ്പെടുത്താൻ സാധിക്കുന്നു. സീമാന്തശേഷി, പലിശനിരക്കിനെക്കാളും കൂടിയിരുന്നാൽ മൂലധനനിക്ഷേപം

നടക്കും. കാരണം, മുതൽ മുടക്കുന്നതിനുവേണ്ടി കടംവാങ്ങുന്ന പണത്തിനു കൊടുക്കേണ്ട പലിശനിരക്കിനെക്കാൾ കൂടുതലാണല്ലോ പ്രതീക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന ലാഭനിരക്ക്. പക്ഷേ, മൂലധനനിക്ഷേപം വർധിച്ചുവരുന്നതോടെ ലാഭനിരക്ക് (സീമാന്തശേഷി) കുറഞ്ഞുവരാവുന്നതാണ്. പക്ഷേ ഇതിനു അതിദീർഘമായ കാലം വേണ്ടിവരും. മറ്റൊരു കാരണം കൊണ്ടും സീമാന്തശേഷി കുറയാം. ഇതു ഹ്രസ്വകാലയളവുകളിൽപ്പോലും ഉണ്ടാകാവുന്നതാണ്. മൂലധനനിക്ഷേപം വർധിച്ചുവരുന്നതോടെ, മൂലധനസാമഗ്രികളും ഉണ്ടാകുന്നതിനുള്ള ചെലവ് ഏറിവരും. ഇതിന്റെ ഫലമായി മൂലധനത്തിന്റെ ശേഷി ഇടിയുകയും പലിശനിരക്കിനു് ഒപ്പമായിത്തീരുകയും ചെയ്യും. ഓരോ പലിശനിരക്കിനും ഓരോ മൂലധനനിക്ഷേപത്തുകയുണ്ടാവും. ഈ ബന്ധം കാണിക്കുന്ന പട്ടികയ്ക്കു് മൂലധനത്തിന്റെ സീമാന്തശേഷിപ്പട്ടിക എന്നു പറയുന്നു.

അടുത്തതായി, പലിശനിരക്കു് ഏതെല്ലാം സംഗതികളെ ആശ്രയിച്ചുനിൽക്കുന്നു എന്നാണു കെയിൻസു് പരിശോധിക്കുന്നതു്. ക്ലാസ്സിക്കൽ പലിശസിദ്ധാന്തങ്ങളും എല്ലാം കെയിൻസു് തിരസ്ക്കരിക്കുകയാണു്. മിച്ചത്തിന്റെ പ്രദാനവും മൂലധനനിക്ഷേപത്തിന്റെ ചോദനവും തമ്മിൽ തുല്യമാവുന്ന സ്ഥാനമാണു് പലിശനിരക്കു നിശ്ചയിക്കുക എന്നതാണു ക്ലാസ്സിക്കൽ പലിശസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ സാരം. മിച്ചംവെയ്പു്, മൂലധനനിക്ഷേപത്തെക്കാളും കൂടിയിരുന്നാൽ പലിശനിരക്കു കുറയും, മറിച്ചായാൽ പലിശനിരക്കു കൂടും. ഇവ രണ്ടും തുല്യമാകുന്നതു് പലിശനിരക്കിൽ വരുന്ന വ്യത്യാസങ്ങളും മൂലമാണു്. ഈ സിദ്ധാന്തം അബദ്ധവും അർഥശൂന്യവുമാണെന്നു കെയിൻസു് വാദിച്ചു. ഒന്നാമതു്, മിച്ചംവെയ്പും മൂലധനനിക്ഷേപവും തമ്മിൽ വ്യത്യാസം വരാൻ ഒക്കുകയില്ല എന്നതാണു വസ്തുത. അപ്പോഴും പലിശനിരക്കാണു് ഇവയെ തുല്യതയിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതു് എന്നു പറയുന്നതിൽ അർഥമില്ല. മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു് ആവശ്യമായ തുകയെന്തായിരിക്കുമെന്നു കണക്കാക്കിക്കൊണ്ടല്ല മിച്ചംവെയ്പു നടക്കുക. നേരെ മറിച്ചു്, മൂലധനനിക്ഷേപം എത്രയാണെന്നതനുസരിച്ചാണു് ദേശീയവരുമാനം എത്രയായിരിക്കുമെന്നു നിശ്ചയിക്കപ്പെടുക. വരുമാനത്തിന്റെ തുകയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും മിച്ചംവയ്പിന്റെ തുകയും. എന്തെന്നാൽ, വരുമാനത്തിൽ എത്ര ഭാഗം ഉപഭോഗത്തിനായി ചെലവഴിക്കപ്പെടുമെന്നുള്ള കാര്യം ഏറെക്കുറെ കൃത്യമായി അറിയുന്നതിനു് സീമാന്തഉപഭോഗച്ചായ്വു് കൊണ്ടു സാധിക്കും. മിച്ചംവെയ്പിനു് അനുസരിച്ചു്, മൂലധനനിക്ഷേപം മാറുകയെന്നതല്ല, മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു് അനുസരിച്ചു് മിച്ചംവെയ്പു് മാറുകയെന്നതാണു് സംഭവിക്കുക.

ഈ വാദഗതിയുടെ ബദലായി ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ വക്താക്കൾ കൊണ്ടുവരുന്ന ന്യായം ഇതാണു്. വ്യക്തികളും തങ്ങളുടെ മിച്ചംവെയ്പു് വർധിപ്പിക്കുമ്പോൾ സമൂഹത്തിലെ മൊത്തം മിച്ചംവെയ്പു വർധിക്കുന്നു. എന്നാൽ കൂടുതൽ മിച്ചംവെയ്പുന്നു എന്നതിന്റെ അർഥം കുറച്ചു ചെലവാക്കുന്നു എന്നല്ലേ? ഇല്ല എന്നുതന്നെയാണു് ഇവർ നൽകുന്ന ഉത്തരം. മിച്ചംവയ്പു

കൂടുമ്പോഴും ഉപഭോഗാവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള ചെലവു കുറയുമെന്നുള്ളതു ശരിതന്നെ. പക്ഷേ മിച്ചംവെക്കുന്ന പണം മിച്ചംവെക്കുന്ന ആളുകളും നേരിട്ടോ അന്യർ മുഖേനയോ ഉടനടി മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു വിനിയോഗിക്കുന്നു. തൽഫലമായി ഉല്പാദനസാമഗ്രികളുടെ ചോദനം വർധിക്കുന്നു. ഉപഭോഗാവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള ചെലവു കുറഞ്ഞതിനു പരിഹാരമായി ഉല്പാദനസാമഗ്രികളുടെ ചെലവു കൂടുന്നതുകൊണ്ട് മൊത്തം ചെലവിൽ കുറവ് അനുഭവപ്പെടുന്നില്ല. ദേശീയവരുമാനവും തന്മൂലം കുറയാതെതന്നെയിരിക്കും.

ഈ വാദത്തിൽ പ്രകടമായ ചില പോരായ്മകളുണ്ട്. ഏറ്റവും പ്രധാനമായ ഒന്നുരണ്ടെണ്ണം മാത്രം ഇവിടെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാം. ഒരു നാണ്യസമ്പദ് വ്യവസ്ഥയിൽ ഒരാൾ മിച്ചംവെയ്ക്കുന്നതു് മിക്കപ്പോഴും ഉല്പാദനത്തിൽ മുടക്കാനായിരിക്കുകയില്ല. ഒരാൾ മിച്ചം വെയ്ക്കുമ്പോൾ അതേസമയം അതുപോലെ മറ്റൊരാൾ തന്റെ മൂലധനനിക്ഷേപമായി മുടക്കുന്നതിനു മറ്റൊരാൾ തയ്യാറാവുന്നുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു കരുതുന്നതിനും യാതൊരു ന്യായവുമില്ല. അതു് ഒന്നു്, മറ്റൊന്നു് മിച്ചം വെയ്ക്കലും മൂലധനനിക്ഷേപവും ഒപ്പത്തിനൊപ്പം പോവുന്നതിനു് ഇടയാക്കുന്ന വല്ല വിദ്യയും ഉണ്ടെന്നു കരുതിയാൽപോലും വൈഷമ്യം അതുകൊണ്ട് അവസാനിക്കുന്നില്ല എന്നതാണു്. കാരണം, മിച്ചംവെയ്പും മൂലധനനിക്ഷേപവും സദാപി ഒപ്പമായിരുന്നാൽ ഇവയ്ക്കു രണ്ടിനും രണ്ടു പട്ടികയുണ്ടാവുകയില്ല. ഒരേ ഒരു പട്ടിക തന്നെ ആയിരിക്കും രണ്ടിന്റെയും. മിച്ചംവെയ്പിന്റെ പ്രദാനവക്രവും ചോദവക്രവും (അഥവാ മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനുള്ള ചോദനവക്രവും) ഒന്നുതന്നെ ആയിത്തീരുന്നുവെന്നതാണു് ഇതിന്റെ അർഥം. ഇങ്ങനെ വരുമ്പോൾ പലിശനിരക്കു നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നവിധം എങ്ങനെയാണു വിശദീകരിക്കുക? മിച്ചംവയ്പിന്റെ ചോദനവക്രവും പ്രദാനവക്രവും തമ്മിൽ മുറിച്ചുകടക്കുന്ന സ്ഥാനമാണു് പലിശനിരക്കു നിശ്ചയിക്കുന്നതെന്ന പ്രസ്താവം ഈ സ്ഥിതിയിൽ അപ്രസക്തവും അർഥശൂന്യവുമായിത്തീരുകയാണു്.

പണം കടംകിട്ടുന്നതിനു നൽകേണ്ടിവരുന്ന പ്രതിഫലമാണു് കെയിൻസിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ പലിശ. പണം കൈവശം വെച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൽ പലിശ കിട്ടുകയില്ല. പലിശ കിട്ടണമെങ്കിൽ മിച്ചമുണ്ടാക്കിയാൽപോരാ; മിച്ചമുള്ള തുക കടംകൊടുക്കാൻ തയ്യാറാവുകയും വേണം. മിച്ചംവെക്കുന്നതിനു ലഭിക്കുന്ന പ്രതിഫലമാണു പലിശയെന്നു് സീനിയറെപ്പോലെയുള്ള ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ അതു ശരിയല്ല. മിച്ചംവയ്ക്കുന്നതിനു പ്രതിഫലമെന്ന നിലയിൽ പലിശ കിട്ടുകയില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, മിച്ചംവെയ്ക്കാതെ തന്നെ പലിശ കിട്ടിയെന്നും വരും. കഴിഞ്ഞകാലങ്ങളിൽ നീക്കിയിരുപ്പുണ്ടായിരുന്ന പണം കടംകൊടുത്താലും പലിശ കിട്ടുമല്ലോ. പലിശയ്ക്കുവേണ്ടിയല്ല പണം മിച്ചംവയ്ക്കുന്നതെങ്കിൽ പിന്നെയെന്താണതിനു കാരണം? പണത്തിനോടുള്ള പ്രത്യേക പ്രിയംതന്നെ. പണം കൈവശംവയ്ക്കുന്നതിനു് ആളുകൾക്കു് ഇഷ്ടമാണു്. ഇതിനു കാരണമുണ്ട്. ഒന്നാമതായി നിത്യച്ചെലവിനു പണം വേണം; രണ്ടാമതായി ഓക്കാപ്പുറത്തു വന്നുചേരുന്ന അടിയന്തിരാവശ്യങ്ങൾക്കു സാല്പം പണം

കൈവശം കരുതിവെക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനും പുറമെ മറ്റ് ആസ്തികളെപ്പോലെ പണവും ഒരു ആസ്തി ആയതുകൊണ്ട് അതു കൈവശം ഉണ്ടായാൽ സന്ദർഭം വരുമ്പോഴും ലാഭകരമായി ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയും. കൊണ്ടുനടക്കാൻ വലിയ ചെലവില്ലാത്ത ആസ്തിയാണു പണം. മറ്റു ആസ്തികളെപ്പോലെ അതു വിനിമയംചെയ്യുമ്പോഴും നഷ്ടം വരുന്നതിനു വഴിയില്ല. കടപ്പത്രങ്ങളെയും മറ്റുംപോലെ അതിന്റെ മൂല്യത്തിനു നഷ്ടം സംഭവിക്കുമെന്നു പേടിക്കാനുമില്ല. മറ്റ് ആസ്തികളുടെയെല്ലാം മൂല്യം കുറഞ്ഞുവരുന്ന അവസരമാണെങ്കിൽ പണത്തിന്റെ മൂല്യം വർധിക്കുന്നുവെന്നാണ് അർഥം. അപ്പോഴും പണം കൂടുതൽ കൈവശം വെയ്ക്കുന്നതായിരിക്കും മറ്റ് ഏതു് ആസ്തികളും കൈവശംവെയ്ക്കുന്നതിലും ആദായകരം. ഇങ്ങനെ നിത്യച്ചെലവിനു മുൻകരുതൽ എന്ന നിലയ്ക്കും ലാഭപ്രതീക്ഷയോടുകൂടിയും ആണ് ആളുകളും പണം കൈവശം സൂക്ഷിക്കുക. ഈ പ്രവണതയ്ക്ക് ദ്രവത്വാഭിലാഷം എന്നാണ് കെയിൻസ് നൽകിയിട്ടുള്ള പേരു്. ദ്രവത്വാഭിലാഷവക്രവും സമൂഹത്തിലെ മൊത്തം പണത്തിന്റെ വക്രവും തമ്മിൽ മുറിച്ചുകടക്കുന്ന സ്ഥാനമാണ് പലിശനിരക്കു നിർണയിക്കുന്നതു്. പലിശനിരക്ക് ഉയരുമ്പോഴും കടം കൊടുക്കാതെ പണം കൈവശംവെച്ചാൽ പലിശയിനത്തിൽ ആദായമുണ്ടാക്കാനുള്ള അവസരം അത്രയും കൂടുതൽ നഷ്ടപ്പെടുന്നു. ആളുകളും പൊതുവെ ഇതു് ഇഷ്ടപ്പെടുകയില്ല. തന്മൂലം പലിശനിരക്ക് ഉയരുമ്പോഴും കൈവശം വെയ്ക്കുന്ന പണത്തിന്റെ തുക കുറയുകയാണ് പതിവു്. അതുപോലെ സമൂഹത്തിലെ മൊത്തം പണത്തിന്റെ തുക വർധിച്ചാൽ ജനങ്ങളുടെ ദ്രവത്വാഭിലാഷവും ഒപ്പം ഉയരുന്നില്ലെങ്കിൽ പലിശനിരക്കു കുറയുന്നതിനുള്ള സാധ്യതയുണ്ട്. പലിശനിരക്കു കുറഞ്ഞുവരുന്നതോടെ പണം കൈവശംവെയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ആഗ്രഹം വർധിച്ചുവരുമെന്നുള്ള ഫലവും പ്രതീക്ഷിക്കാം. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ കെയിൻസിന്റെ പലിശസിദ്ധാന്തത്തിൽ പലിശനിരക്കു നിശ്ചയിക്കപ്പെടുന്നതു് ദ്രവത്വാഭോദനവും ദ്രവത്വപ്രദാനവും തമ്മിലുള്ള വടംവലിയിൽ നിന്നാണ്.

ഇതുവരെ പറഞ്ഞതിൽ നിന്നു് ഏതാനും കാര്യങ്ങളും വ്യക്തമാകുന്നുണ്ട്. ഒരു നാട്ടിലെ തൊഴിൽനില ആ നാട്ടിലെ സഫലചോദനത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. നിലവിലുള്ള സഫലചോദനം സംപൂർണ തൊഴിൽനിലയിലെ സഫലചോദനത്തിനു തുല്യമായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. നാണ്യവേതനം കുറച്ചാൽ സംപൂർണ തൊഴിൽനില ഉണ്ടായിക്കൊള്ളുമെന്നു് പറയുന്നതു് അബദ്ധമാണ്. ഉപഭോഗവും മൂലധനനിക്ഷേപവും കൂടിച്ചേർന്നതാണ് മൊത്തം ദേശീയവരുമാനം. ദേശീയവരുമാനത്തിൽ വൻതോതിലുള്ള ഏറ്റക്കുറവുകളും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിനു പ്രധാന കാരണം മൂലധനനിക്ഷേപത്തിൽ വരുന്ന വ്യത്യാസങ്ങളാണ്. ഉപഭോഗത്തിൽ ഇതുപോലെയുള്ള വ്യത്യാസങ്ങളും ഉണ്ടാകാറില്ല. വരുമാനവും ഉപഭോഗവും തമ്മിൽ ഏറെക്കുറെ കൃത്യമായ ഒരു ബന്ധം ഹ്രസ്വകാലയളവിൽ ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നുള്ളതാണു കാരണം. മൂലധനനിക്ഷേപത്തിൽ വൻതോതിലുള്ള വ്യതിയാനങ്ങളും വരുന്നതു് അതു പ്രതീക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന ലാഭനിരക്കുകളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതുകൊണ്ടാണ്. പ്രതീക്ഷകളെ മാറാറി

മറിക്കുന്ന അനവധി ശക്തികളും സമൂഹത്തിൽ എപ്പോഴുമുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മിച്ചംവെയ്പും മൂലധനനിക്ഷേപവും തുല്യതയിലെത്തിക്കുന്നതു പലിശനിരക്കുകളാണെന്ന സിദ്ധാന്തം ശരിയല്ല. കൂടുതൽ മിച്ചംവെക്കുന്നതിന്റെ ഫലം മിക്കപ്പോഴും ദേശീയവരുമാനവും തൊഴിൽനിലയും താണുപോകുകയെന്നതായിരിക്കും. മിച്ചംവെയ്ക്കുന്നതിനു നൽകുന്ന പ്രതിഫലമല്ല പലിശ; പ്രത്യുത ദ്രവ്യമായി കൈവശമുള്ള പണം അന്യരുടെ ഉപയോഗത്തിനു വിട്ടുകൊടുക്കുന്നതിനു നൽകുന്ന പ്രതിഫലമാണതു്.

സമ്പൂർണതൊഴിൽനിലയിലെത്തിയിട്ടില്ലാത്ത ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ ആ നിലയിലേക്കുയർത്തുന്നതിനു രണ്ടു മാർഗങ്ങളേ ഉള്ളൂ. ഒന്നു്, ഉപഭോഗം വർധിപ്പിക്കുക; രണ്ടു്, മൂലധനനിക്ഷേപം വർധിപ്പിക്കുക. ഉപഭോഗം വർധിപ്പിക്കുക വിഷമമാണു്. മൂലധനനിക്ഷേപം വർധിപ്പിക്കുകയെന്നതാണു് കൂടുതൽ ഫലപ്രദമായ മാർഗം. ഇതിനു പ്രത്യക്ഷവും പരോക്ഷവുമായ മാർഗങ്ങളുണ്ടു്. ഗവണ്മെൻറിനു സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണു്. പലിശനിരക്കു കുറയ്ക്കുകയെന്നതാണു് ഒരു മാർഗം. മൂലധനത്തിന്റെ സീമാന്തശേഷിയെക്കാളും പലിശനിരക്കു താഴ്ത്താൻ കഴിയുമെങ്കിൽ മൂലധനനിക്ഷേപം വർധിച്ചുകൊള്ളും. പക്ഷേ പലിശനിരക്കു കുറയ്ക്കുന്നതിനു ചില പരിധികളുണ്ടു്. ആ പരിധി വരെ താഴ്ത്തിയാൽ പോലും ചിലപ്പോഴും മൂലധനനിക്ഷേപം ഉണ്ടായില്ലെന്നു വരും. ലാഭപ്രതീക്ഷകളും തീരെ നശിച്ചുകിടക്കുന്ന അവസരങ്ങളിലാണിങ്ങനെ സംഭവിക്കുക. ദ്രവത്വാഭിലാഷം വളരെ കൂടിയിരിക്കും ഇത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ പലിശനിരക്കു കുറയ്ക്കുവാൻ വേണ്ടി ഗവണ്മെൻറു പുതുതായി ധാരാളം പണമടിച്ചു് പുറത്തിറക്കിയാൽ പോലും ആ പണം മുഴുവൻ കയ്യിൽകിട്ടുന്നവർ ചെലവാക്കാതെ സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചുവെന്നു വരാം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ, ഉപഭോഗവും മൂലധനനിക്ഷേപവും അല്പം പോലും ഉയർന്നില്ലെന്നുവരാം. ഇങ്ങനെയുള്ള അവസരങ്ങളിൽ ഗവണ്മെൻറു് മൂലധനനിക്ഷേപം നേരിട്ടു നടത്തുകയായിരിക്കും അഭിലഷണീയം. സമ്പൂർണതൊഴിൽനില കൈവരുത്തുന്നതിനു് എത്രത്തോളം മൂലധനനിക്ഷേപം കൈവരുത്തണമെന്നുള്ളതു് സീമാന്തഉപഭോഗച്ചായ്വിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. കൂടുതലായി കിട്ടുന്ന വരുമാനം മുഴുവൻ ചെലവാക്കുന്ന പ്രകൃതമാണു് ആളുകളുടേതെങ്കിൽ, എത്ര ചെറിയ തുക മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു മുടക്കിയാലും, സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ വളരെ പെട്ടെന്നു തന്നെ പൂർണതൊഴിൽനിലയിലെത്തിക്കൊള്ളും. കൈവശം കിട്ടുന്ന പണം ആരും സൂക്ഷിച്ചുവെക്കാതെ, അപ്പോഴപ്പോൾ ചെലവാക്കുന്നതു കൊണ്ടു് അതു വീണ്ടും വീണ്ടും കൈമറിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കും. അതനുസരിച്ചു വരുമാനം കൂടിക്കൂടിവരികയും ചെയ്യും. എന്നാൽ കൂടുതൽ കിട്ടുന്ന വരുമാനത്തിൽ നിന്നു് അല്പമെങ്കിലും മിച്ചംവെക്കുന്ന സ്വഭാവമാണു് സമൂഹത്തിനുള്ളതെങ്കിൽ ഗുണകത്തിന്റെ വില മുകളിൽ പറഞ്ഞതു പോലെ അനന്തമായി വർധിക്കുകയില്ല. സീമാന്തഉപഭോഗച്ചായ്വു് 50 ശതമാനമാണെങ്കിൽ, ഗുണകത്തിന്റെ വില രണ്ടായിരിക്കും. അതു് ഇങ്ങനെ വിശദമാക്കാം: ഒരു രൂപ കൂടുതലായിക്കിട്ടുന്നയാളും, അതിൽ അര രൂപ മിച്ചം വെക്കുന്നു;

അര രൂപ ചെലവാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു; രണ്ടാമത്തെ തവണ അര രൂപയാണയാളുടെ വരുമാനമായിത്തീർന്നതു്. ഈ അരരൂപയിൽ കാൽ രൂപ, അയാൾ മിച്ചം പിടിക്കുന്നു; പിന്നീടു്, കാൽരൂപയായി വരുമാനം....ഈ പ്രക്രിയ ഇങ്ങനെ തുടർന്നു പോയാൽ, മൊത്തം വരുമാനം, $1+\frac{1}{2}+\frac{1}{4}+\frac{1}{8}+\frac{1}{16}\ldots=2$ എന്നു കിട്ടും. മേൽപ്പറഞ്ഞതിൽ നിന്നു് ഒരു കാര്യം വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടു്. നിലവിലുള്ള ദേശീയ വരുമാനം പൂർണ തൊഴിൽനിലയിലുള്ള ദേശീയവരുമാനത്തിൽ നിന്നു കുറവാണെങ്കിൽ, ദേശീയവരുമാനം പൂർണ തൊഴിൽനിലയിലേതാക്കിത്തീർക്കുന്നതിനു്, ഇവ രണ്ടും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസത്തിന്റെ ഒരംശം മൂലധനനിക്ഷേപത്തിൽ കൂടുതലായി മുടക്കിയാൽ മതി.

കെയിൻസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും ധനശാസ്ത്രചിന്തയുടെ ചരിത്രത്തിലെ ഒരു വിപ്ലവമായിരുന്നുവോ അല്ലയോ എന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളുണ്ടാകാം. പക്ഷേ, ചില കാര്യങ്ങളും പ്രത്യേകം ഓർക്കേണ്ടതുണ്ടു്. 'സാമാന്യസിദ്ധാന്തം' പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെടുന്നതു വരെ, 'സമ്പൂർണ തൊഴിൽനില'യാണു മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയുടെ സ്ഥായിഭാവമെന്ന കാര്യത്തിൽ ആർക്കും കാര്യമായ സംശയമുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇനിയൊരിക്കലും തിരിച്ചുവരാത്ത വിധത്തിൽ ആ വിശ്വാസം അപ്രത്യക്ഷമായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. തൊഴിലാളികളും വേതനക്കാര്യത്തിൽ മർക്കടമുഷ്ടിപിടിക്കുന്നതു കൊണ്ടാണു് തൊഴിലില്ലായ്മ പരിഹരിക്കപ്പെടാതെ അവശേഷിക്കുന്നതെന്നു് കെയിൻസിനുശേഷം ആരും പറയാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. മിച്ചംവെയ്ക്കുന്നതു പോലെ നല്ല ശീലം വേറെയില്ലെന്നായിരുന്നു ആദ്യം സ്മിത്തു മുതൽ ഇങ്ങോട്ടുള്ള എല്ലാ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരും പഠിപ്പിച്ചുപോന്നിരുന്നതു്. എന്നാൽ മിച്ചംവെക്കുന്നതിന്റെ ഫലം മൂലധനനിക്ഷേപം കൂടുകയെന്നതല്ല, തൊഴിലും വരുമാനവും കുറയുകയെന്നതാണു് എന്നു് കെയിൻസ് ലോകത്തെ പഠിപ്പിച്ചു.

17

സമകാലിക ധനശാസ്ത്രരംഗം—III

കെയിൻസിന്റെ അനന്തരകാലപ്രഭാവം: സാമ്പത്തികവികസനം

1930—നോടടുപ്പിച്ചുള്ള കാലഘട്ടങ്ങളിൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരെ അലട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഏറ്റവും വലിയ പ്രശ്നം വ്യാപാരമാന്ദ്യവും തൊഴിലില്ലായ്മയുമായിരുന്നു. ജനസംഖ്യ വർധിക്കാതെയാവുകയും പുതിയ അതിർത്തികൾ അവസാനിക്കുകയും ഉല്പാദനശേഷി അമിതമായി വർധിച്ചുകഴിയുകയും ചെയ്ത അന്നത്തെ പരിതസ്ഥിതികളിൽ കെയിൻസിന്റെ സാമാന്യസിദ്ധാന്തം ഒരു കായകല്പമായിത്തീർന്നു. എന്നാൽ സ്ഥിതിഗതികൾ മാറിമറിയുന്നതിന് അധികകാലം വേണ്ടിവന്നില്ല. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതോടെ ആവശ്യത്തിന് അധ്വാനശേഷി ലഭ്യമല്ലാതെവരികയും സാധനവിലകൾ കുതിച്ചുകയറുകയും വിഭവങ്ങൾ ചുരുങ്ങുകയും ചെയ്തു. യുദ്ധത്തെത്തുടർന്ന് സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രാപിച്ച കോളനിരാജ്യങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികപുരോഗതി എന്ന പ്രശ്നം ധനശാസ്ത്രജ്ഞർക്ക് ഒരു വൻപിച്ച വെല്ലുവിളിയായിത്തീർന്നു. വികസനസിദ്ധാന്തങ്ങളിലേക്ക് പടിഞ്ഞാറൻനാടുകളിലെ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ പൊതുവേയുള്ള ശ്രദ്ധതിരിയാൻ പിന്നെ താമസമുണ്ടായില്ല.

സാമ്പത്തികവികസനം തികച്ചും നൂതനമായ ഒരന്വേഷണമേഖലയായിരുന്നില്ല. ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരായ ആഡം സ്മിത്തിന്റെയും റിക്കാർഡോയുടെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയുടെ വികസനഗതിയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രമാണങ്ങളടങ്ങിയിരുന്നു. മാർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തം സമൂഹത്തിന്റെ പ്രയാണഗതിയുടെ നിയമങ്ങൾ അനാവരണംചെയ്യുന്നതിനാണ് ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്. ക്ലാസ്സിക്കൽധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ മുതലാളിത്തത്തിൽ അഭംഗുരമായ വികസനം അസാധ്യമാക്കിത്തീർക്കുന്ന ശക്തികൾക്ക് ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമേ പ്രസക്തിയുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. കെയിൻസ് ഈ ആശയത്തിൽ അപാകതയുണ്ടെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. പക്ഷേ കെയിൻസ് ഒരു വികസനസിദ്ധാന്തം ആവിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിനു ശ്രമിച്ചില്ല. എങ്കിലും

കെയിൻസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വികസനസിദ്ധാന്തങ്ങളും പടുത്തുയർത്തുകയെന്നതു് ദുഷ്കരമല്ലെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്തതസഹചാരികളും അനുയായികളുമായിരുന്ന ഹാരോഡ്, മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ തുടങ്ങിയ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ മനസ്സിലാക്കി.

സർ റോയ് ഹാരോഡ് (1900) ആണു് ഈ മാർഗത്തിൽ ആദ്യം ചിന്തിച്ചുതുടങ്ങിയതു്. കെയിൻസിന്റെ ജീവചരിത്രകർത്താവായ ഹാരോഡ് സാമ്പത്തികവികസനം, അന്തർദേശീയവ്യാപാരം, വ്യാപാരചക്രങ്ങൾ, നാണ്യസിദ്ധാന്തം എന്നീ മേഖലകളിൽ കനത്ത സംഭാവനകൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. 1939 ൽ എഴുതിയ ഒരു ലേഖനത്തിലാണു് ഹാരോഡ് വികസനസിദ്ധാന്തത്തെക്കുറിച്ചുള്ള തന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട ആശയങ്ങൾ ആദ്യമായി അവതരിപ്പിച്ചതു്. വർധിച്ചുവരുന്ന മൂലധനം മുഴുവൻ വിനിയോഗിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്നു് ഉറപ്പാകണമെങ്കിൽ ദേശീയവരുമാനം ഏതു തോതിൽ വർധിക്കണമെന്നതായിരുന്നു അദ്ദേഹം പരിശോധനയ്ക്കെടുത്ത പ്രശ്നം. വരുമാനത്തിന്റെ ഈ വികസനത്തോതു് സ്വയം നിലനിന്നുകൊള്ളുമെന്നു വിചാരിക്കാൻ ന്യായമുണ്ടോ എന്നും അദ്ദേഹമന്വേഷിച്ചു. ഈ തോതിൽ നിന്നു് സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ മാറിപ്പോകുന്നതിനിടയാക്കുന്ന ശക്തികളേവ? പൂർണ തൊഴിൽനിലയും വരുമാനത്തിന്റെ ഈ വികസനത്തോതും ഒപ്പം നിലനില്ക്കുമോ എന്നതും പരീക്ഷിച്ചുനോക്കേണ്ട കാര്യമാണെന്നു് അദ്ദേഹം കരുതി.

ഹാരോഡ് പരിശോധനയ്ക്കെടുത്ത അതേ പ്രശ്നങ്ങൾ തന്നെ അമേരിക്കയിലെ ഒരു യുവധനശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്ന ഈവ്സി ഡോമാറി (1914) ന്റെയും സവിശേഷശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു. ഹാരോഡിന്റെയും ഡോമാറിന്റെയും സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു തമ്മിലുള്ള സാദൃശ്യം പരിഗണിച്ചു് ഹാരോഡ്-ഡോമാർസിദ്ധാന്തം എന്ന ഒറ്റപ്പേരിലാണു് അവ ഇന്നറിയപ്പെടുന്നതു്.

ഡോമാറിന്റെ പുതിയ ആശയങ്ങൾ ആദ്യമായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടതു് 'മൂലധനവ്യാപനം, വളർച്ചയുടെ തോതു്, തൊഴിൽനില' എന്ന പേരിൽ അദ്ദേഹം 1946 ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ഒരു ലേഖനത്തിലൂടെയാണു്. വ്യാപാരമാന്ദ്യത്തിനും തൊഴിലില്ലായ്മയ്ക്കും പരിഹാരമായി കെയിൻസ് നിർദേശിച്ചതു് മൂലധനനിക്ഷേപം വർധിപ്പിക്കുകയെന്നതാണു്. മൂലധനം വർധിച്ചുവരുമ്പോൾ ഉല്പാദനശേഷിയും വർധിക്കും. മൂലധനനിക്ഷേപം കൊണ്ടു് വരുമാനം വർധിക്കുമെന്നുള്ളതു് ശരിതന്നെ. പക്ഷേ വരുമാനവും ഉല്പാദനശേഷിയും ഒരുപോലെയല്ല വർധിക്കുന്നതെങ്കിൽ കുഴപ്പങ്ങളുണ്ടാവും. അവ ഒരുപോലെ വർധിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ മൂലധനനിക്ഷേപം എത്രയെന്നു കണ്ടുപിടിക്കുവാനായിരുന്നു ഡോമാറിന്റെ ശ്രമം. വരുമാനവും മൂലധനനിക്ഷേപവും വർധിക്കുന്നതിന്റെ തോതു് അടിക്കടി കൂടിക്കൊണ്ടിരുന്നില്ലെങ്കിൽ പൂർണ തൊഴിൽനില നിലനിർത്താൻ സാധ്യമല്ലെന്നു ഡോമാർ തെളിയിച്ചു. മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥിതിയിൽ വ്യാപാരമാന്ദ്യമുണ്ടാകാനുള്ള പ്രവണത സഹജമാണെന്നും സാങ്കേതികപുരോഗതികൊണ്ടു്

ഈ ദോഷത്തെ പിടിച്ചുനിർത്താമെന്നല്ലാതെ നിശ്ശേഷം ഉന്മൂലനംചെയ്യാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നും ഡോമാറിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളും സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

ഹാരോഡിന്റെ സിദ്ധാന്തം ചലനാത്മകമാണെന്നു് അദ്ദേഹം അവകാശപ്പെടുന്നു. ഉല്പാദനരീതികളും തുടർച്ചയായി മെച്ചപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്ന സങ്കല്പമാണു് ഈ അവകാശപ്രഖ്യാപനത്തിനടിസ്ഥാനം. പൂർണതൊഴിൽനിലയുണ്ടാക്കുന്നതിനോ ജ്യമായ ഒരു വികസനത്തോതു നിലനിർത്തുന്നതിനു് ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയ്ക്കു കഴിയുമെന്നു് ഹാരോഡു് വിചാരിക്കുന്നു. വ്യാപാരികളുടെ ലാഭപ്രതീക്ഷകളും സഫലമായിത്തീരുന്നതിനു് ആവശ്യമായ വികസനത്തോതാണു് 'വേണ്ടുന്ന വർദ്ധിത്തോതു്.' നിലവിലുള്ള ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങളും, തൊഴിലാളികളുടെ സംഖ്യ എന്നിവ ഈ വികസനത്തോതിന്റെ പരിധി നിശ്ചയിക്കുന്നു. ഈ പരിധിക്കപ്പുറം പോകുന്നതിനു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയ്ക്കു സാധ്യമല്ല. സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ യഥാർഥവികസനം ഈ തോതിൽ കുറവാണെങ്കിൽ തളർച്ചയും സ്തംഭനവുമായിരിക്കും ഫലം. നേരെമറിച്ചു് യഥാർഥവികസനം വേണ്ടുന്ന വികസനത്തേക്കാളും ഉയർന്ന തോതിലാണെങ്കിൽ വ്യാപാരികളുടെ ഉത്സാഹം കൂടുകയും കാലക്രമത്തിൽ വിലപ്പെരുപ്പത്തിന്റെ കെടുതികളും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്യും.

ഹാരോഡു് ഊന്നിപ്പറയുന്ന മറെറാരു തത്വം പ്രവേഗത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതാണു്. വരുമാനത്തിൽ വരുന്ന വ്യത്യാസങ്ങളും മൂലധനനിക്ഷേപത്തെ എങ്ങനെ ബാധിക്കുമെന്നാണു് ഇവിടെ പ്രതിപാദിക്കുന്നതു്. ഉപഭോഗത്തിൽ വരുന്ന ചെറിയ വ്യതിയാനങ്ങളും അവയുടെ പലമടങ്ങു ശക്തിയോടുകൂടി മൂലധനനിക്ഷേപത്തെ ബാധിക്കുകയും സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ വ്യാപാരമാന്ദ്യത്തിലേക്കോ വിലക്കയറ്റത്തിലേക്കോ തള്ളപ്പെടുകയും ചെയ്യും. രണ്ടു തരം മൂലധനനിക്ഷേപങ്ങളെക്കുറിച്ചു് ഹാരോഡു് പറയുന്നുണ്ടു്. സ്വയം സംഭവിക്കുന്ന മൂലധനനിക്ഷേപവും പ്രേരിതമൂലധനനിക്ഷേപവും. പുതിയ ഉല്പാദനസമ്പ്രദായങ്ങളും മറ്റും പരീക്ഷിച്ചുനോക്കുമ്പോഴും ഉണ്ടാകുന്നതാണു് സ്വയം സംഭവിക്കുന്ന മൂലധനനിക്ഷേപം. നിലവിലുള്ള വരുമാനത്തെയോ ലാഭനിരക്കുകളെയോ ആശ്രയിച്ചുനിൽക്കുന്നതല്ല ഇതു്. പ്രേരിതമൂലധനനിക്ഷേപം ഉല്പാദന (വരുമാന) ത്തെ ആശ്രയിച്ചായതു കൊണ്ടു്, 'പ്രവേഗ'നിയമം ഇതിന്റെ കാര്യത്തിൽ ബാധകമാണു്. സാധനങ്ങൾക്കു നല്ല ചെലവുള്ള കാലങ്ങളിൽ, 'പ്രവേഗ'തത്വത്തിന്റെ ഫലമായി പ്രേരിതമൂലധനനിക്ഷേപത്തിന്റെ തോതു് വർധിക്കുകയും അതിന്റെ ഫലം വരുമാനത്തിൽ ('ഗുണക'തത്വമനുസരിച്ചു) പലമടങ്ങായി അനുഭവപ്പെടുകയും ചെയ്യും. അനുകൂലപരിതസ്ഥിതികളിൽ ഈ പ്രക്രിയയുടെ ശക്തി കൂടിക്കൂടിവരും. പക്ഷേ അധികകാലം തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകാൻ കഴിയാത്ത ഒരു രീതിയാണിതു്. വിലപ്പെരുപ്പത്തിന്റെ കെടുതികളും നല്ലപോലെ അനുഭവപ്പെടുമ്പോഴും വ്യാപാരമാന്ദ്യത്തിന്റെ പടുകുഴിയിലേക്കു് സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ മുങ്ങുകുത്തിവീണുകൊള്ളും.

പൂർണ തൊഴിൽനില, നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുള്ള സ്ഥിരമായ വികസനത്തിനുള്ള സാധ്യത മുതലാളിത്തസമ്പദ്വ്യവസ്ഥകളിൽ വിരളമാണെന്ന നിഗ

മനത്തിലാണ് ഹാരോഡിന്റെയും ഡോമാറിന്റെയും സിദ്ധാന്തങ്ങൾ നമ്മെ ക്കൊണ്ടെത്തിക്കുക. ഈയിടെ, പോൾ എ. സാമുവൽസൺ, സോളോവ് എന്നി വരും ഈ അഭിപ്രായത്തിനു പിൻബലം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ വില്യം ഫെൽനർ ഇതിനു വിരുദ്ധമായ ഒരു നിലപാടാണ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. 'സാ മ്പത്തികവൃത്തിയിലെ സ്ഥായിക്രമങ്ങളും ചക്രങ്ങളും' (Trends and Cycles in Economic Activity) എന്ന പേരിൽ ഫെൽനർ, 1956 ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പുസ്തകത്തിൽ, ഈ അഭിപ്രായങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിവേഗം വികസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ, ആവശ്യമായ തോ തിൽ പുതിയ സാങ്കേതികസമ്പ്രദായങ്ങൾ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുമെങ്കിൽ കാ ര്യമായ കുഴപ്പമൊന്നും അതിനുണ്ടാവുകയില്ലെന്ന് ഫെൽനർ വിചാരിക്കുന്നു.

കെയിൻസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ വികസനപ്രശ്നങ്ങളിൽ പ്രയോഗിച്ചു നോക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങളുടെ ഫലമായി മിസ്സിസ് റോബിൻസൺ അവരുടെ തായ ഒരു വികസനസിദ്ധാന്തം ആവിഷ്കരിച്ചു. 'മൂലധനസഞ്ചയനം' എന്ന കൃതിയിലാണ് അവരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത്. സ മ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ മൊത്തം ഉല്പാദനവർധനവിന്റെ ഫലമായി ലാഭനിര ക്കിൽ വ്യത്യാസം വരാതിരിക്കുമോ എന്നുള്ള കാര്യം സാങ്കേതികപുരോഗതി യും തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണവും വർധിക്കുന്നതിന്റെ തോതിനെ ആശ്രയിച്ചി രിക്കുമെന്ന് മിസ്സിസ് റോബിൻസൺ സമർഥിക്കുന്നു. സ്ഥിരമായ വികസ നത്തോതും നിഷ്പക്ഷമായ സാങ്കേതികപുരോഗതിയും ഒരേ നിരക്കിലുള്ള ലാഭവും, തൊഴിൽനിലയും മൂലധനവും തമ്മിൽ ഒരേ രീതിയിലുള്ള ആനുപാതിക ബന്ധവും നിലനില്ക്കുന്ന ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയാണ് മാതൃകാപരമായ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥ. 'സുവർണയുഗം' എന്നു മിസ്സിസ് റോബിൻസൺ ഇത്തരം വ്യവ സ്ഥയുടെ പേർ നല്കിയിരിക്കുന്നു. മിസ്സിസ് റോബിൻസൺ തന്റെ വികസന സിദ്ധാന്തത്തിൽ കെയിൻസിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു പുറമേ മാർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ പല കാതലായ അംശങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കുന്നു.

മൂലധനസമ്പന്നങ്ങളായ രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ വികസനം, സാമ്പത്തികസുസ്ഥി രത, തൊഴിൽനില തുടങ്ങിയ പ്രശ്നങ്ങളിലേക്കാണ് ഹാരോഡ്, ഡോമാർ, മിസ്സിസ് റോബിൻസൺ തുടങ്ങിയവർ തങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധ പ്രധാനമായി കേന്ദ്രീ കരിച്ചത്. എന്നാൽ അല്പവികസിതരാഷ്ട്രങ്ങളിൽ സാമ്പത്തികവളർച്ചയെ ന്നതു് ആശാസ്യമായ ഒരു ലക്ഷ്യമായിരിക്കുമോ, ആയിരിക്കുമെങ്കിൽ അതി നെത്രമാത്രം സാധ്യതകൾ പ്രസ്തുത രാഷ്ട്രങ്ങളിലുണ്ട് എന്തെങ്കിലും പ്രത്യേക വൈഷമ്യങ്ങൾ അവയ്ക്ക് ഇക്കാര്യത്തിൽ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവരുമോ എന്നു തുടങ്ങിയ പ്രശ്നങ്ങൾ മുൻനിർത്തിക്കൊണ്ടു മുമ്പോട്ടുവന്നതു് മറെറാരു കൂട്ടരാ ണ്. ഇവരിൽ ആർതർ ലൂയിസ് പ്രഥമഗണനീയനത്രേ.

1955 ലാണ് ലൂയിസിന്റെ 'സാമ്പത്തികവളർച്ചയുടെ സിദ്ധാന്തം' പ്ര സിദ്ധീകൃതമായതു്. സാമ്പത്തികവികസനം വേദനകളില്ലാത്ത ഒരു പ്രക്രിയ യല്ല. പലരും സാമ്പത്തികവികസനം ഇളക്കിവിടുന്ന സാമൂഹികാസ്വാസ്ഥ്യ

ങ്ങളേക്കാൾ കെട്ടുറപ്പും സ്വസ്ഥതയും ഉള്ള ഒരു സമൂഹജീവിതമായിരിക്കും ഇഷ്ടപ്പെടുക. സാമ്പത്തികവികസനം മനുഷ്യന്റെ ജീവിതസുഖങ്ങൾ വർധിപ്പിക്കുമെന്നുള്ളതിനു് യാതൊരു തെളിവുമില്ല. ആകാശത്തു പറന്നുനടക്കുന്ന പക്ഷികളേക്കാൾ സുഖം സമ്പന്നതയുടെ മടിത്തട്ടിൽ വിഹരിക്കുന്ന മനുഷ്യൻ അനുഭവിക്കുന്നുണ്ടോ? ലൂയിസിനു സംശയമാണു്. പക്ഷേ സാമ്പത്തികവികാസംകൊണ്ടു് മറ്റൊരു നേട്ടമുണ്ടു്. പ്രകൃതിശക്തികളുടെ മേൽ മനുഷ്യനു കൂടുതൽ സ്വാധീനം ലഭിക്കുന്നു എന്നതാണു് ഈ നേട്ടം. മനുഷ്യനു് ഇഷ്ടമുള്ളതു തെരഞ്ഞെടുക്കാനുള്ള കൂടുതൽ അവസരങ്ങളും സാമ്പത്തികവികാസം നൽകുന്നുണ്ടു്. സാമ്പത്തികവികാസം ക്ഷാമം ഇല്ലാതാക്കുകയും ശിശുമരണങ്ങൾ തടയുകയും രോഗങ്ങൾ നിർമാർജനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. കൂടുതൽ സാധനങ്ങൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കുകയും കൂടുതൽ വിശ്രമസമയം ലഭ്യമാക്കുകയും മോഹഭംഗങ്ങളിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന സംഘർഷങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനു് സാമ്പത്തികവികസനം ഇടയാക്കുന്നു.

ഈ നേട്ടങ്ങൾക്കു കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്ന വില നിസ്സാരമല്ലെന്നും ലൂയിസ് ഓർമിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്. ധനമോഹം വർധിക്കുകയും മത്സരബുദ്ധി തീക്ഷ്ണമാവുകയും ചെയ്യുന്നതോടെ വ്യക്തികൾക്കും സമൂഹത്തിനു പൊതുവെയും പിരിമുറുക്കം അനുഭവപ്പെട്ടുതുടങ്ങുന്നു. സ്വാർഥതാത്പര്യത്തിനു മുമ്പിൽ സമൂഹതാത്പര്യങ്ങൾക്കു വില കല്പിക്കപ്പെടാതെയാകുന്നു; കുത്തകസമ്പ്രദായങ്ങൾ തലപൊക്കിത്തുടങ്ങുന്നു; അമിതമായ സമയനിഷ്ഠയും അളന്നുമുറിച്ച ചിട്ടകളും ജീവിതം വിരസവും യാന്ത്രികവുമാക്കിത്തീർക്കുന്നു. ഈ ദുഷ്യഫലങ്ങൾ ഒരളവു വരെ കുറയ്ക്കുന്നതിനു സാമ്പത്തികവികസനത്തിന്റെ ഗതിവേഗം കുറച്ചാൽ മതിയാകുമെന്നു് ലൂയിസ് സമ്മതിക്കുന്നുണ്ടു്.

വിഭവങ്ങൾ കഴിയുന്നത്ര പ്രയോജനപ്രദമായി ഉപയോഗിച്ചു് ഉല്പാദനം വർധിപ്പിക്കുക, പുതിയ അറിവുകൾ നേടുകയും പുതിയ ഉല്പാദനസങ്കേതങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുക, മൂലധനം വർധിപ്പിക്കുക എന്നീ മാർഗങ്ങളിൽക്കൂടി സാമ്പത്തികവികസനത്തിനു ശ്രമിക്കാമെങ്കിലും അതുകൊണ്ടു മാത്രം സാമ്പത്തികവികസനം ഉണ്ടായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല എന്നാണു് ലൂയിസ്സിന്റെ അഭിപ്രായം. സമൂഹത്തിന്റെ മൂല്യങ്ങൾ ഈ പ്രക്രിയക്കു വിലങ്ങുതടിയായിത്തീരുന്നു; മതവിശ്വാസങ്ങളും ജാത്യാചാരങ്ങളും സാമ്പത്തികപുരോഗതിക്കു് എതിരാകുന്നു് എന്നിങ്ങനെ പല വ്യവസ്ഥകളും ലൂയിസ് ഇതിലെടുത്തു പറയുന്നുണ്ടു്.

മൂലധനവും സാമ്പത്തികപുരോഗതിയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം പരിശോധിച്ചുനോക്കിയതിൽ നിന്നു് അല്പവികസിതരാജ്യങ്ങൾക്കു് ഉയർന്ന തോതുകളിലെത്താൻ വിഷമമാണെന്ന നിഗമനത്തിലാണു് ലൂയിസ് ചെന്നെത്തുന്നതു്.

വികസ്വരരാഷ്ട്രങ്ങളിൽ മൂലധനരൂപീകരണത്തിനുള്ള ഒരു പ്രധാന വൈഷമ്യം സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവുമായ അടിത്തറകൾ നിലവിലില്ലെന്നുള്ളതാണു്. നല്ല വിദ്യാലയങ്ങളും ആശുപത്രികളും റോഡുകളും മറ്റും ഇല്ലാത്ത

രാഷ്ട്രങ്ങളിൽ സാമ്പത്തികവികസനം ത്വരിതഗതിയിൽ നടപ്പാക്കുക വിഷമമാണു്. ഈ വിധത്തിലുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളാണു് റാഗ്നർ നർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിയിലുള്ളതു്. 'അല്പവികസിത രാജ്യങ്ങളിലെ മൂലധന രൂപീകരണപ്രശ്നങ്ങൾ' (Problems of Capital formation in Underdeveloped Countries) എന്ന കൃതിയിലൂടെ നെർക്സ് തന്റെ സിദ്ധാന്തം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. താഴ്ന്ന വരുമാനത്തിനു കാരണം മൂലധനത്തിന്റെ അഭാവമാണെന്നും, അതിന്റെ കാരണം മിച്ചംവെയ്പു കുറവായതാണെന്നും നർക്സ് വാദിച്ചു. മൂലധനനിക്ഷേപം തുടങ്ങുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രധാന തടസ്സം കമ്പോളത്തിന്റെ പരിമിതിയാണു്. അങ്ങനെ ദുഷിതവലയങ്ങൾക്കുമേൽ ദുഷിതവലയങ്ങളെന്ന രീതിയിലാണു് അവികസിതരാജ്യങ്ങളിലെ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ സ്ഥിതി. ഒറ്റതിരിഞ്ഞ മൂലധനനിക്ഷേപശ്രമങ്ങൾ കൊണ്ടു് ഈ വലയങ്ങൾ ഭേദിച്ചുകടക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെന്നു വരാം. മൊത്തം ഉല്പാദനത്തിൽ പെട്ടെന്നു കാര്യമായ ഉയർച്ച ഉണ്ടാക്കിയെങ്കിൽ മാത്രമേ ഈ വലയങ്ങളിൽ നിന്നു മോചനമുണ്ടാവൂ. അതിനു പല വ്യവസായങ്ങളിലായി, ഒരേ സമയം വൻപിച്ച മൂലധനനിക്ഷേപം നടത്തണം. ഓരോ വ്യവസായത്തിലെയും മൂലധനനിക്ഷേപത്തെ താങ്ങിനിർത്തുന്നതു്, മറ്റെല്ലാ വ്യവസായങ്ങളിലേയും മൂലധനനിക്ഷേപമായിരിക്കണം. അതായതു് ഒരു വ്യവസായത്തിലെ ഉല്പന്നങ്ങൾ മുഴുവൻ ചെലവാകണമെങ്കിൽ മറ്റു വ്യവസായങ്ങളിൽ നിന്നു തൊഴിലാളികൾക്കു കിട്ടുന്ന വരുമാനം ഉയരണം. ഇതിനു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ മുഴുവൻ ഒരുമിച്ചു് മുന്നോട്ടു് ഒരു ഉന്തു കൊടുക്കുകയാണു വേണ്ടതു്. ഇത്തരത്തിലുള്ള പരിശ്രമം സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങൾക്കും അനുഭവവേദ്യമാകുന്ന ബാഹ്യാനുകൂല്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കും.

റോസ്റ്റോവിന്റെ ''കുതിച്ചുപൊങ്ങൽ'' സിദ്ധാന്തത്തിന്റെയും അടിയിലുള്ളതു് ഇതേ ആശയങ്ങൾ തന്നെ. 'സാമ്പത്തികവൃദ്ധിയുടെ ഘട്ടങ്ങൾ' എന്ന 1960–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച റോസ്റ്റോവിന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അദ്ദേഹം കുതിച്ചുപൊങ്ങലിനു മുന്നു വ്യവസ്ഥകൾ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒന്നു്, ദേശീയവരുമാനത്തിന്റെ പത്തുശതമാനത്തിലധികം മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനു മുടക്കണം; രണ്ടു്, ഒന്നോ അതിലധികമോ പ്രധാന വ്യവസായങ്ങൾ വളരെ വേഗം വികസിക്കണം; മൂന്നു് വികസനപ്രവണതകൾ ശരിയായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനു കഴിവുള്ള രാഷ്ട്രീയസാമൂഹികസമ്പ്രദായങ്ങൾ നിലവിൽവരണം. ഈ വ്യവസ്ഥകളെല്ലാം നിറവേറ്റപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞാൽ അൻപതോ അറുപതോ വർഷങ്ങൾക്കകം സാമ്പത്തികവളർച്ചയുടെ പരിപക്വമായ ഘട്ടത്തിലെത്തുന്നതിനു് വിഷമംവരികയില്ലെന്നാണു് റോസ്റ്റോവിന്റെ സിദ്ധാന്തം.

ഒരു അവികസിതസമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ വികാസത്തിന്റെ പാതയിലെത്തിക്കുന്നതിനു് ആവശ്യമായ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ശ്രമം എന്തായിരിക്കുമെന്നതിനെക്കുറിച്ചു് 1957–ൽ ഹാർവി ലെബൻസ്റ്റീൻ ചില സിദ്ധാന്തങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. 'സാമ്പത്തികമായ പിന്നോക്കനിലയും സാമ്പത്തിക

വുദ്ധിയും' (Economic Backwardness and Economic Growth) എന്നതാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുപ്രസിദ്ധമായ കൃതി. പ്രതിശീർഷവരുമാനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പലവിധത്തിൽപ്പെട്ട താണനിലയിലുള്ള സന്തുലിതാവസ്ഥകളുണ്ടാകാമെന്നു് ലെബൻസ്റ്റീൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഇവയിൽപ്പെട്ട ചില സമ്പദ് വ്യവസ്ഥകളിൽ മൂലധനവും തൊഴിലാളികളും വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നു വരാം. പക്ഷേ സാമ്പത്തികവികാസത്തിനു സഹായകമായേക്കാവുന്ന പ്രവണതകൾക്കു് സാമ്പത്തികവികസനത്തെ താഴോട്ടു തള്ളിമാറ്റുന്ന മറ്റു പ്രവണതകളെ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവരുന്നതുകൊണ്ടു് പ്രതിശീർഷവരുമാനം എന്നും നിത്യച്ചെലവിനു മാത്രം തികയുന്ന നിലയിൽത്തന്നെ കിടക്കും.

സാമ്പത്തികവികസനത്തെ തള്ളിത്താഴ്ത്തുന്ന ശക്തികളെ മുറിച്ചു കടക്കുന്നതിനു് വികസനത്തിന്റെ ശക്തികൾക്കു കരുത്തു കൂട്ടുകയല്ലാതെ മറ്റു പോംവഴികളില്ല. ഊക്കോടെയുള്ള ഉന്തു് നിർണായകമായ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ശ്രമംകൊണ്ടു മാത്രമേ പുരോഗതി സാധ്യമാകൂ! ഈ ശ്രമം സാധ്യമാകണമെങ്കിൽ വികസനശക്തികൾ വളരെ വേഗം വളരണം. പുതിയ സംരംഭങ്ങളും പുതിയ പരീക്ഷണങ്ങളും തുടങ്ങുന്ന തന്മാറുള്ളവർ, അറിവും അഭ്യാസവും ഉള്ള ജോലിക്കാർ, ആവശ്യത്തിനു തികയുന്ന മിച്ചംവെയ്പു് മുതലായവയെല്ലാം ഈ ശക്തികളുടെ കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു. അവികസിതരാജ്യങ്ങളിൽ അപരിചിതങ്ങളായ ഭൗതികസംരംഭങ്ങൾ തുടങ്ങുന്നതിനു് ആളുകൾ മടികാണിക്കുന്നു. നാട്ടിൽ കൂടുതൽ വരുമാനമുണ്ടാകുന്നതിനിടനൽകാത്തതും, എന്നാൽ വ്യക്തികളെന്ന നിലയിൽ കൂടുതൽ ലാഭമോ ആദായമോ കിട്ടുന്നതിനു സഹായിക്കുന്നതും ആയ വ്യാപാരവും വസ്തുവാങ്ങലും മറ്റുമാണു് സാധാരണയായി ഇവിടങ്ങളിൽ കണ്ടുവരാറുള്ളതു്. ഇത്തരം പ്രവൃത്തികളുടെ മൊത്തം ഫലം പൂജ്യമാണെന്നു് ലെബൻസ്റ്റീൻ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ഇവയ്ക്കു പകരം സമൂഹത്തിനു മൊത്തത്തിൽ ലാഭമുണ്ടാക്കുന്ന പ്രവൃത്തികളുടെ ഉണ്ടായാൽ മാത്രമേ സാമ്പത്തികപുരോഗതി ഉണ്ടാവുകയുള്ളൂ.

സാമ്പത്തികവികസനത്തിനു് പല വ്യവസായമേഖലകളും ഒരുമിച്ചു് പരസ്പരപൊരുത്തത്തോടുകൂടി വളർന്നുവരണമെന്ന ആശയം മേല്പറഞ്ഞ സിദ്ധാന്തങ്ങളിലെല്ലാം അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്. ഈ അഭിപ്രായത്തെ ആൽബർട്ടു് ഹെർഷ്മാൻ നിരാകരിക്കുന്നു. 'സാമ്പത്തികവികസനതന്ത്രം' (The Strategy of Economic Development) 1958 ലാണു പുറത്തുവന്നതു്. എല്ലാ രംഗങ്ങളിലും ഒരേപോലെയുള്ള വളർച്ച ഒരുമിച്ചുണ്ടായെങ്കിൽ മാത്രമേ അവികസിതരാഷ്ട്രങ്ങൾക്കു വികസിക്കാൻ കഴിയൂ എന്നുള്ള ആശയം പരാജയബോധത്തിൽ നിന്നുണ്ടായതാണെന്നാണു് ഹെർഷ്മാൻ വിശ്വസിക്കുന്നതു്. എല്ലാ സാമ്പത്തികമേഖലകളും നിരന്നുനീങ്ങുന്നതിനു പകരം ചില മേഖലകളെ മറ്റുള്ളവയെ അപേക്ഷിച്ചു് കൂടുതൽ വേഗതയിൽ വളരുന്നതിനനുവദിക്കുകയാണു വേണ്ടതു്. ചില രംഗങ്ങളിലുണ്ടാവുന്ന വളർച്ചയുടെ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ മറ്റു രംഗങ്ങളിലേക്കു് വ്യാപിക്കുമ്പോൾ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ അനുഭവപ്പെടുന്ന നിരപ്പുകേടുകളും അതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന വൈഷമ്യങ്ങളും തുടർന്നുള്ള വികസനത്തിനു വേണ്ട ഉത്തേജനം നൽകു

ക്കൊള്ളും. ഏതു രംഗങ്ങളിലാണു് ആദ്യമായി വികസനശ്രമങ്ങൾ തുടങ്ങിവെക്കേണ്ടതു് എന്നതു സൂക്ഷിച്ചു തീരുമാനിക്കേണ്ട കാര്യമാണു്. ഏറ്റവും കൂടുതൽ വികസനസാധ്യതകൾ ഉള്ള ഇടങ്ങളിൽ തുടങ്ങണമെന്നതാണു് പൊതുവേ സ്വീകരിക്കപ്പെടേണ്ട തന്ത്രം. ചില രംഗങ്ങളിൽ വികസനം ആരംഭിച്ചാൽ അതിന്റെ ഫലം മുന്നിലേക്കും പുറകിലേക്കും വ്യാപിക്കും. ഒരു വ്യവസായമാണെങ്കിൽ ആ വ്യവസായത്തിന്റെ ഉല്പന്നങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന മറ്റു വ്യവസായങ്ങളിലാണു് 'മുന്നോട്ടുള്ളഫലങ്ങൾ' അനുഭവപ്പെടുന്നതു്. പ്രസ്തുത വ്യവസായം ഏതെല്ലാം വ്യവസായങ്ങളിൽ നിന്നാണോ സാധനസാമഗ്രികൾ വാങ്ങുന്നതു് ആ വ്യവസായങ്ങൾക്കു് അനുഭവപ്പെടുന്നതാണു് 'പുറകോട്ടുള്ള ഫലം'. ഈ ഫലങ്ങൾ ഏറ്റവും കൂടുതൽ ലഭിക്കുന്നതിനു സഹായകമാവുന്ന തരത്തിലുള്ള വികസനശ്രമങ്ങളാണു് സ്വീകരിക്കപ്പെടേണ്ടതു്. പക്ഷേ, അവികസിതരാജ്യങ്ങളിൽ ഇത്തരം ശൃംഖലനഫലങ്ങൾ ഏറ്റവും ദുർബലമായിരിക്കുമെന്നു ഹെർഷ്മാൻ വിചാരിക്കുന്നു. കൃഷിക്കു് പിറകിലോട്ടുള്ള ബന്ധങ്ങൾ ഇല്ല; മുന്നിലേക്കുള്ള ബന്ധങ്ങൾ വളരെ ദുർബലങ്ങളുമാണു്. ഹെർഷ്മാൻ മുന്നോട്ടുവെച്ചിട്ടുള്ള സിദ്ധാന്തം നർക്സിന്റെയും ലൂയിസ്സിന്റെയും സിദ്ധാന്തങ്ങളെക്കാൾ കൂടുതൽ അംഗീകാരം നേടിയിട്ടുണ്ടു്.

സമകാലിക ധനശാസ്ത്രരംഗം—IV

പോൾ സാമുവൽസൺ

ധനശാസ്ത്രത്തിനു് 1970-ലേയ്ക്കുള്ള നോബൽസമ്മാനം സാമുവൽസൺ (1915) ആണു് നേടിയതു്. ഗണിതശാസ്ത്രത്തിന്റെ കളത്തിൽ സാമുവൽസൺ ധനശാസ്ത്രത്തെ തളച്ചുനിർത്തിയിരിക്കുന്നു. M. I. T. എന്ന ചുരുക്കപ്പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന മെസ്സാച്ച്യൂസെറ്റ്സു് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടു് ഓഫു് ടെക്നോളജിയിൽ 1945 മുതൽ അദ്ദേഹം ധനശാസ്ത്രപ്രൊഫസ്സറാണു്.

ധനശാസ്ത്രചിന്തയ്ക്കു ഗണിതശാസ്ത്രത്തിന്റെ സഹായം കൂടിയേ കഴിയൂ എന്നു് ഉറപ്പിച്ചു വിശ്വസിക്കുന്ന ആളാണു് സാമുവൽസൺ. ധനശാസ്ത്രോപഗ്രഥനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനങ്ങൾ, അടുത്ത കാലത്തുണ്ടായിട്ടുള്ള ധനശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വെച്ചേറ്റവും ഗഹനമായ ഒന്നാണെന്നതിൽ സംശയമില്ല. ഗുണകവും പ്രവേഗകവും തമ്മിലുള്ള പ്രവർത്തനപ്രതിപ്രവർത്തനങ്ങൾ അദ്ദേഹം സൂക്ഷ്മമായി വിശകലനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ഉപഭോക്തൃചോദനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലേഖനങ്ങൾ, ജനങ്ങളുടെ വരണശീലങ്ങൾ, പ്രതിപത്തികൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ചുള്ള ദീർഘവും സജീവവുമായ ചർച്ചകൾക്കു കളമൊരുക്കി. മാർഷലിനെപ്പോലെ, വായനക്കാർ ഭയപ്പെടരുതെന്നു കരുതി തന്റെ ഗണിതശാസ്ത്രത്തെ അടിക്കുറിപ്പുകളുടെ മറവിൽ ഒളിച്ചുവെയ്ക്കുന്നതിനു് സാമുവൽസൺ ഒരുക്കമല്ല. ഭാഷയിലൂടെ പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനെക്കാൾ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങൾ ഗണിതത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നതാണു് കൂടുതൽ ഋജുവും സരളവുമെന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിക്കുന്നു. എങ്കിലും ഗണിതത്തിലൂടെയല്ലാതെയും ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങൾ ചർച്ചചെയ്യുന്നതിനു് അസൂയാർഹമായ കഴിവുള്ളയാളാണു് സാമുവൽസൺ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'ധനശാസ്ത്രം' (Economics) എന്ന കൃതി ഇതിനുത്തമോദാഹരണമാണു്. ഈ കൃതിയിൽ കെയിൻസിന്റെ ദേശീയവരുമാനസിദ്ധാന്തങ്ങളും, ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രത്തിലെ സൂക്ഷ്മോപഗ്രഥനതത്ത്വങ്ങളും അദ്ദേഹം കൂട്ടിയിണക്കിയിരിക്കുന്നു. അടുത്ത കാലത്തായി, സാമുവൽസൺ ഗെയിംസിദ്ധാന്തത്തിലേയ്ക്കും രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങിലേയ്ക്കും കടന്നിരിക്കുകയാണു്.

ഗണിതശാസ്ത്രത്തിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടിയതാണെങ്കിലും അല്ലെങ്കിലും ധനശാസ്ത്രാപഗ്രഥനം യഥാർഥ പ്രശ്നങ്ങളെ നേരിടുന്നതിനു് ഉപകരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ പ്രായോഗികതലത്തിൽ അവയ്ക്കു് ഒരു അർഥവുമില്ലാതെ വരും എന്നു് അദ്ദേഹം വിശ്വസിക്കുന്നു. ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കെല്ലാം പൊതുവേ ബാധകമായ ചില സാമാന്യസ്വഭാവങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നു് സാമുവൽസൺ വിചാരിക്കുന്നു. നികുതികൾ, വിലകൾ, അന്തർദേശീയവ്യാപാരം എന്നിങ്ങനെ ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ പരസ്പരം അടുത്ത ബന്ധമില്ലെന്നു തോന്നുന്ന മണ്ഡലങ്ങൾക്കു പോലും ഈ സമാനസ്വഭാവം കാണുന്നുണ്ടു് എന്നാണദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. ഒന്നു് ഇവയുടെ എല്ലാം അടിയിൽ 'പരമാവധീകരണം' (മാക്സിമീകരണം) ഒളിച്ചു കിടപ്പുണ്ടു്. 'സ്ഥിരത' എന്ന ആശയമാണു് രണ്ടാമത്തേതു്.

സന്തുലിതാവസ്ഥ എന്നതു തന്നെ മാക്സിമീകരണത്തെയോ ന്യൂനാവധീകരണത്തെയോ സംബന്ധിച്ച പ്രശ്നമാണു് എന്നു സാമുവൽസൺ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. പരമാവധീകരണവൃത്തി, ഉല്പാദനച്ചെലവു്, ഉല്പാദനം, ക്ഷേമധനശാസ്ത്രം എന്നീ ശാഖകളിലേയ്ക്കാണു് സാമുവൽസൺ തന്റെ അന്വേഷണകൗതുകം പ്രധാനമായും തിരിച്ചുവിടുന്നതു്. സ്ഥിതസാഹചര്യങ്ങളിൽ, സന്തുലിതാവസ്ഥ സ്ഥാപിക്കപ്പെടുന്നതെങ്ങനെ എന്നു ചർച്ചചെയ്തതിനു ശേഷം ചലനാത്മകസാഹചര്യങ്ങളിൽ അതിനു് ആവശ്യമായ നിബന്ധനകൾ ഏതെല്ലാമെന്നു് അദ്ദേഹം പരിശോധിക്കുന്നു. അതിനു ശേഷം ഈ സന്തുലിതാവസ്ഥ സുസ്ഥിരമായിരിക്കണമെങ്കിൽ എന്തെല്ലാം വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കപ്പെടണമെന്നതാണു് അദ്ദേഹം അന്വേഷണവിധേയമാക്കുന്നതു്.

ഉപഭോക്തൃവൃത്തിയെക്കുറിച്ചു് സാമുവൽസൺ അപഗ്രഥനം നടത്തിയിട്ടുള്ളതു് പ്രകടിതപ്രതിപത്തിയെ ആസ്പദമാക്കിയാണു്. പരമാവധി തൃപ്തി ലഭിക്കണമെന്നാണു് ഓരോ ഉപഭോക്താവിന്റെയുമാഗ്രഹം. വിവിധ രീതികളിൽ ഉപഭോഗം സംവിധാനംചെയ്യുമ്പോൾ അവയിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന സംതൃപ്തിക്കു് വ്യത്യാസങ്ങൾ ഉണ്ടാവുന്നു. ഏതുരീതിയിൽ നിന്നാണു താരതമ്യേന കൂടുതൽ സംതൃപ്തി ലഭിക്കുക എന്നതിനെപ്പറ്റി അയാൾക്കു വ്യക്തമായ അഭിപ്രായങ്ങൾ കാണും. ഈ അഭിപ്രായങ്ങൾ പ്രവൃത്തിയിലൂടെ 'പ്രകടിപ്പിക്കാൻ' അയാൾക്കു കഴിയുകയും ചെയ്യും. സംതൃപ്തിയുടെ അളവുകളെ കൂടുതൽകുറവു് എന്ന അടിസ്ഥാനത്തിലല്ലാതെ, ഇത്രയിത്ര എന്നു കണിശമായിപ്പറയാൻ കഴിയുമെന്നു് സാമുവൽസൺ വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഉപഭോക്തൃവൃത്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള അപഗ്രഥനത്തിൽ അവലംബിക്കുന്ന ഈ ആശയങ്ങൾ അദ്ദേഹം ഉല്പാദനസിദ്ധാന്തത്തിലും ഉപയോഗിക്കുന്നുണ്ടു്.

ഉല്പാദനസിദ്ധാന്തത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രധാന പ്രശ്നം, ഉല്പാദനച്ചെലവു് ഏറ്റവും കുറയ്ക്കുന്നതു് എങ്ങനെയെന്നതാണു്. ഉല്പാദനത്തിന്റെ ഓരോ ഘട്ടങ്ങളിലും ഉല്പാദനച്ചെലവു് ഏറ്റവും കുറഞ്ഞിരിക്കണമെങ്കിൽ, ഏതേതു തത്വങ്ങളിലാണു് ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതെന്നു കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു സാമുവൽസൺ ശ്രമിക്കുന്നു. ഉല്പാദനത്തിനു വിനിയോഗിക്കുന്ന നിവിഷ്ടത്തിന്റെ അവസാനമാത്രയുടെ ഉല്പാദന

ക്ഷമത, എല്ലാ ഉപയോഗമാർഗങ്ങളിലും ഒരേ അളവിൽ ആയിത്തീരുമ്പോഴും ഉല്പാദനച്ചെലവു് ന്യൂനാവധിയിലെത്തുന്നു എന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം. സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാസിദ്ധാന്തത്തെ കൂടുതൽ സരളമായും നിർണീതമായും പ്രതിപാദിക്കുവാൻ സാമുവൽസനു് കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ഉല്പാദനഘടകങ്ങളുടെ വിലകളും വ്യത്യാസപ്പെടുമ്പോഴും ഉല്പാദനത്തിനു് അവ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന അനുപാതക്രമം മാറുന്നതെങ്ങനെയെന്നും അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കുന്നു.

ഉപഭോക്താക്കളുടെ പ്രതിപത്തിയുടെ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചു് സാമുവൽസൺ, ഹിക്സു് എന്നിവർ തമ്മിൽ തർക്കങ്ങളും അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളും നിലനില്ക്കുന്നു. ദുർബലക്രമത്തിലുള്ള പ്രതിപത്തികളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉപഭോക്താക്കളുടെ അനാസ്ഥയെ അപഗ്രഥിക്കാമെന്നു ഹിക്സു് വിചാരിക്കുന്നു. പക്ഷേ, സാമുവൽസൺ ആകട്ടെ, ഉപഭോക്താക്കൾ അവരുടെ പ്രതിപത്തി പ്രകടിപ്പിച്ചതിനു ശേഷം മാത്രമേ അവരുടെ അനാസ്ഥയെപ്പറ്റി അപഗ്രഥിക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളു എന്ന അഭിപ്രായത്തിൽ ഉറച്ചു നില്ക്കുന്നു. പ്രകടമാക്കപ്പെട്ട പ്രതിപത്തി ദുർബലക്രമത്തെയല്ല, പ്രബലക്രമത്തെയാണു കാണിക്കുന്നതു്. മാർഷലിന്റെ 'ഉപഭോക്തുമീതി' എന്ന ആശയത്തെ ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തത്തിൽ പുനഃപ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതിനു ഹിക്സു് നടത്തിയിട്ടുള്ള ശ്രമങ്ങളെക്കുറിച്ചും സാമുവൽസനു് വലിയ മതിപ്പില്ല. ക്ഷേമസിദ്ധാന്തങ്ങളും സാമുവൽസൺ നിഷ്കൃഷ്ടമായ പരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമാക്കുന്നുണ്ടു്. തീരെ അയഥാർഥവും നേർത്തതുമായ സങ്കല്പങ്ങളിലാണു നിലവിലുള്ള ക്ഷേമസിദ്ധാന്തങ്ങളും നില്ക്കുന്നതു് എന്നു് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. നിവേശ-നിർഗമബന്ധങ്ങളും പരമാവധീകരിക്കുകയാണെന്നതാണു ക്ഷേമത്തിന്റെ മാനദണ്ഡമെന്ന സിദ്ധാന്തം കൂടുതൽ അറിവൊന്നും പ്രദാനം ചെയ്യുന്നില്ല. ക്ഷേമം പരമാവധീകരിക്കുന്നതിനു സാധാരണയായി പറഞ്ഞുവരാറുള്ള ഒരു നിബന്ധന, വരുമാനവിതരണം സമതാപൂർവമായിരിക്കണമെന്നാണു്. അഭിരുചികളും ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളും സമതാധിഷ്ഠിതമായിരുന്നാൽ മാത്രമേ ഈ നിബന്ധനക്ഷേമം പരമാവധീകരിക്കുന്നതിനു പര്യാപ്തമായിത്തീരുകയുള്ളൂ എന്നു സാമുവൽസൺ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

ക്ഷേമസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അന്തർദേശീയവ്യാപാരത്തെ സാമുവൽസൺ അപഗ്രഥിക്കുന്നുണ്ടു്. അന്തർദേശീയവ്യാപാരത്തിൽ ഏർപ്പെടുന്ന രാജ്യങ്ങളിലെ ഉല്പാദനച്ചെലവുകളും, സാമൂഹികാഭിരുചികളും, വരുമാനവിതരണരീതികളും എന്നിവ ഭിന്നങ്ങളായാലും, ആ രാജ്യങ്ങൾക്കു വ്യാപാരംകൊണ്ടു നേട്ടമുണ്ടു് എന്നു് അദ്ദേഹം സമർഥിക്കുന്നു. ഓരോ രാജ്യത്തിനും അതിന്റെ ഉല്പാദനം വർധിപ്പിക്കാതെ തന്നെ വ്യാപാരം മുഖേന കൂടുതൽ സാധനങ്ങളും ഉപഭോഗത്തിനു ലഭ്യമാകുന്നു. വ്യാപാരച്ചുങ്കങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തിയാൽ വ്യാപാരത്തിൽ നിന്നു കിട്ടാവുന്ന നേട്ടത്തിന്റെ അളവു കുറഞ്ഞുപോവുമെന്ന ധാരണയും എല്ലായ്പോഴും ശരിയായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ലെന്നു സാമുവൽസൺ തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഒരു രാജ്യം ചുങ്കം ഏർപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ആ രാജ്യവുമായി വ്യാപാരബന്ധങ്ങളുള്ള മറ്റു രാജ്യങ്ങളും തിരിച്ചടിയെന്ന മട്ടിൽ ചുങ്കങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്താതിരുന്നാൽ മതി.

ഒരു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിലെ ജനങ്ങളുടെ ക്ഷേമം പരമാവധിയാക്കുന്നതിനു ഗവണ്മെൻറ് ചെയ്യുന്ന ചെലവുകളുടെ രീതിയും തോതും ആവശ്യാനുസരണം വ്യത്യാസപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കണമെന്നു സാമുവൽസൺ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. മാറാത്ത സാങ്കേതികസമ്പ്രദായങ്ങളും അഭേദ്യപ്രതിദായകത്വനിയമവും ഉള്ളപ്പോൾ ഗവണ്മെൻറ് ചെലവുകൊണ്ട് വരുമാനവിതരണരീതിയിലുള്ള അസമത്വങ്ങൾ കുറയ്ക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ സമൂഹത്തിൻെറ ക്ഷേമം വർധിച്ചുവെന്നു വരാം.

സ്ഥിതാപഗ്രഥനം, ചലനാത്മകാപഗ്രഥനം എന്നിവയെ തമ്മിൽ വേർതിരിക്കുന്നതിനും അവയുടെ പ്രത്യേകസ്വഭാവങ്ങൾ സൂക്ഷ്മമായി നിർവചിക്കുന്നതിനും സാമുവൽസൺ നടത്തിയിട്ടുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ധനശാസ്ത്രത്തിനു് അദ്ദേഹം നൽകിയിട്ടുള്ള സംഭാവനകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും പ്രാധാന്യം അർഹിക്കുന്നു. കാലവും ദേശവും എന്ന പരിമിതികൾക്കുള്ളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവയാണു് എല്ലാ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥകളും. കാലം മാറുന്നതോടെ കാര്യങ്ങളെല്ലാം മാറിവരും. എത്ര കൂടുതൽ കാലം കഴിയുന്നുവോ അത്രയ്ക്കു് കൂടുതൽ മാറ്റങ്ങളും ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കും. അടുത്തടുത്ത രണ്ടു കാലങ്ങൾ തമ്മിൽ നോക്കിയാൽ മാറ്റങ്ങളുടെ അളവു് അത്രയ്ക്കും കുറഞ്ഞിരിക്കുന്നതായിക്കാണാം. കാലം മാറുന്നതേയില്ല എന്നു സങ്കല്പിക്കാമെങ്കിൽ വ്യതിയാനങ്ങളില്ലാത്ത ഒരു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയുടെ ചിത്രം മനസ്സിലുദിക്കും. വ്യതിയാനങ്ങളില്ലാത്ത, കാലത്തിനു പങ്കില്ലാത്ത ഒരു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയുടെ സ്വഭാവം അപഗ്രഥിക്കുന്നതിനു സ്ഥിതാപഗ്രഥനമെന്നും കാലത്തിൻെറ പ്രവാഹഗതിയിൽപ്പെട്ട ഒരു സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയുടെ സ്വഭാവം അപഗ്രഥിക്കുന്നതിനു് ചലനാത്മകാപഗ്രഥനമെന്നും പറയാം. ചലനാത്മകാപഗ്രഥനത്തിൻെറ ഇങ്ങേത്തലയ്ക്കലുള്ള ഒരു പ്രത്യേക അവസ്ഥാവിശേഷമാണു് സ്ഥിതാപഗ്രഥനം. ചലനാത്മകാപഗ്രഥനത്തിൻെറ ദുർഗമവീഥികളിലൂടെ ഗണിതസങ്കേതങ്ങളുടെ രഥത്തിലേറി സഞ്ചരിക്കുന്ന സാമുവൽസൺ സാമ്പത്തികവികസനം, വ്യാപാരചക്രങ്ങൾ എന്നിവയെല്ലാം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ചലനാത്മകസിദ്ധാന്തങ്ങളും ആവിഷ്ക്കരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

വാസ്സിലി ലിയോന്തീഫ്

പെട്രോഗ്രാഡിൽ ജനിച്ച വാസ്സിലി ലിയോന്തീഫ് (1906) ബെർലിൻ സർവകലാശാലയിൽ നിന്നു് ഡോക്ടർബിരുദം സമ്പാദിക്കുകയും 1931-ൽ അമേരിക്കയിലേക്കു ഉദ്യോഗാർഥം പോവുകയും ചെയ്തു. 1931 മുതൽ അദ്ദേഹം ഹാർവാർഡ് സർവകലാശാലയിൽ അധ്യാപനവും ഗവേഷണവുമായി കഴിയുകയാണു്.

പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ഫ്രാൻസ്വായ് കെനേ തുടങ്ങിവെച്ച സാമാന്യസന്തുലിതാപഗ്രഥനം, ജെ. ബി. സേ, മാർക്സ്, വാൽറാസ്, പരേത്തോ, ബരോണെ എന്നീ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ ശ്രമങ്ങളിലൂടെ ഇരുപതാംനൂറ്റാണ്ടിൻെറ ആദ്യപാദമായപ്പോഴേയ്ക്കും സിദ്ധാന്തതലത്തിൽ ഏതാണ്ടു പൂർണതപ്രാപിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. എന്നാൽ വാൽറാസിൻെറ സിദ്ധാന്തം പരേത്തോയും ബരോണെയും

പരിഷ്ക്കരിച്ചു എന്നേ ഉള്ളൂ. സുനിർണീതവും അനന്യവും ആയ ഒരു സന്തുലിതാവസ്ഥയെ നിർവചിക്കുന്നതിനു് പര്യാപ്തമാണോ എന്ന കാര്യത്തെ സംബന്ധിച്ചു് അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങൾ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അബ്രഹാം വാൽഡ് എന്ന ജർമൻധനശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ കൃതി 1926-ൽ പുറത്തുവന്നതിനു ശേഷം ഈ സംശയം ദൂരീകരിക്കപ്പെട്ടു. സുനിർണീതവും അനന്യവുമായ ഒരു സന്തുലിതാവസ്ഥ വാൽറാസിന്റെ സിദ്ധാന്തംവഴി ചിത്രീകരിക്കാം എന്നു് വാൽഡ് സമർഥിച്ചു. ഇതിനുശേഷവും വാൽറാസിന്റെ സിദ്ധാന്തത്തെ സംബന്ധിച്ചുണ്ടായിരുന്ന മറ്റൊരു വൈഷമ്യം അവശേഷിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഓരോ ഉല്പാദനഘടകത്തിനും ഓരോ ചരക്കിനും ഓരോ സമവാക്യം വീതം എന്ന കണക്കിനു് ആയിരമായിരം സമവാക്യങ്ങൾക്കു് ഉത്തരം കണ്ടെത്തിയെങ്കിൽ മാത്രമേ ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ സാമാന്യസന്തുലിതാവസ്ഥ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ഒക്കുകയുള്ളൂ എന്നതായിരുന്നു ഈ വൈഷമ്യം. ഈ വൈഷമ്യം തരണംചെയ്യുന്നതിലും കേവലസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ വിതാനത്തിൽക്കിടന്നിരുന്ന വാൽറാസിന്റെ സമവാക്യസമ്പ്രദായത്തെ യഥാർഥസ്ഥിതിഗതികളെ പ്രതിബിംബിപ്പിക്കുന്ന ഒരു അപഗ്രഥനസൂത്രമാക്കിയെടുക്കുന്നതിലും ആദ്യമായി വിജയിപ്പിച്ചതു വാസ്സിലി ലിയോന്തീഫ് ആണു്. 1919 മുതൽ 1929 വരെയുള്ള കാലയളവിലെ 'അമേരിക്കൻ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ ഘടന' എന്ന ലിയോന്തീഫിന്റെ ഗ്രന്ഥം 1941-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. നിവേശ-നിർഗമസമ്പ്രദായമാണു് ഈ കൃതിയിലൂടെ അദ്ദേഹം കാഴ്ചവെച്ചതു്. വാൽറാസിന്റെ ആയിരക്കണക്കിനുള്ള സമവാക്യങ്ങൾക്കു് വാസ്തവികതയുടെ പരിവേഷം നൽകുന്നതിനും അവയുടെ ഉത്തരം കാണുന്നതിനും ഈ സമ്പ്രദായം അനുയോജ്യമായിരുന്നു.

ലിയോന്തീഫിന്റെ സമ്പ്രദായമനുസരിച്ചു് ഒരു സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയ്ക്കു് മുഴുവൻകൂടി ഒരൊറ്റ കണക്കുമതി. സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ കണക്കു മുഴുവൻ കാണിക്കുന്നതിനു് ആദ്യമായി ചതുരംഗക്കളംപോലെ ഒരു കളം വരയ്ക്കുന്നു. ഒരു മേഖലയിൽ നിന്നു് മറ്റു മേഖലകളിലേക്കും, തിരിച്ചും വിഭവങ്ങളും ഉല്പന്നങ്ങളും ഒഴുകിയെത്തുന്നതിന്റെ ചിത്രമാണു് ഈ കളത്തിൽ കാണിക്കുന്നതു്. കളത്തിന്റെ വിലങ്ങനെയുള്ള കള്ളികളിൽ നിർഗമങ്ങളും മുകളിൽ നിന്നു കീഴോട്ടുള്ള കള്ളികളിൽ നിവേശങ്ങളുമാണു കാണിക്കുക. ഓരോ മേഖലയും രണ്ടുപ്രാവശ്യം വീതം ഈ കളത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഉല്പാദനത്തിൽ ഏർപ്പെടുന്ന മേഖലയായിട്ടും, ഉല്പാദനവിഭവങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുന്ന മേഖലയായിട്ടും ഒരു മേഖലയിലെ ഉല്പാദനഫലങ്ങൾ മറ്റേതെല്ലാം മേഖലകൾക്കു് നൽകപ്പെടുന്നുവെന്നതു് ഈ കളത്തിൽ നോക്കിയാൽ മനസ്സിലാക്കാം. മറ്റെല്ലാമേഖലകൾക്കും നല്കിക്കഴിഞ്ഞു് ഓരോ മേഖലയിലും ബാക്കിവരുന്ന ഉല്പാദനമാണു് അന്തിമഭോഗം.

ഈ ബന്ധങ്ങൾ സമവാക്യങ്ങളായി എടുത്തെഴുതാനും കഴിയും. സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിലെ മൊത്തം ഉല്പന്നത്തിന്റെ അളവും ഉല്പാദനത്തിന്റെ സാങ്കേതികരീതികളും അറിയാമെങ്കിൽ അന്തിമഭോഗങ്ങൾ അറിയാൻ വിഷമമില്ല.

ഉല്പാദനപരവും വിതരണപരവുമായ പരസ്പരബന്ധങ്ങളിൽ നിന്ന് പ്രസ്തുത സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയുടെ ഘടന ഇപ്രകാരം വെളിപ്പെടുന്നതാണ്. സാമാന്യസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ നൂലാമാലകളുടെ കുരുക്കുകൾ സ്ഥിതാപഗ്രഥനരീതിയിലൂടെ അഴിച്ചെടുക്കുന്നതിന് സഹായിക്കുന്ന ഒരു സമ്പ്രദായമാണ് ലിയോന്തീഫ് അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്.

ലിയോന്തീഫിന്റെ നിവേശ—നിർഗമസമ്പ്രദായത്തെ ചലനാത്മകാപഗ്രഥനത്തിനു് ഉപയുക്തമാക്കാനുള്ള പല ശ്രമങ്ങളും നടന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവ ഇന്നോളം വിജയിച്ചിട്ടില്ല എന്നതന്നെ പറയാം. ഇക്കാര്യംകൊണ്ടതന്നെയാവാം ഈ സമ്പ്രദായത്തോടു വിപ്രതിപത്തിയുള്ള ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ഇന്നു വളരെയുണ്ട്. നിശ്ചിത ഉത്പാദനസങ്കേതങ്ങൾ മാത്രമേ ഈ സമ്പ്രദായത്തിൽ ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയൂ എന്നതു് ഒരു വലിയ പോരായ്മയായി അവർ കരുതുന്നു. പക്ഷേ, അടുത്ത കാലത്തു് പ്രയോഗക്ഷമമായ നിലയിലെത്തിയിട്ടുള്ള രേഖീയ പ്രോഗ്രാമിങ് എന്ന മാർഗം ലിയോന്തീഫ് സമ്പ്രദായത്തിനോടു കൂട്ടിച്ചേർത്താൽ, മാറിവരുന്ന ഉത്പാദനസങ്കേതങ്ങളെക്കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ള അപഗ്രഥനം സാധിക്കുമെന്നും ഇതിനു സമാധാനമായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാം.

ഗെയിംസിദ്ധാന്തവും രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങും

പൂർണമത്സരസിദ്ധാന്തവും സമൂഹത്തിലെ വിവിധ സാമ്പത്തികതാത്പര്യങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ പൂർണമായ ചേർച്ചയും പൊരുത്തവും ഉണ്ടെന്നുള്ള തത്വവും ഇന്നത്തെ ലോകത്തിലെ യാഥാർഥ്യങ്ങളുടെ നേരെ കണ്ണടയ്ക്കുകയാണെന്ന വിശ്വാസമാണ് മിസ്സിസ്സ് റോബിൻസൺ, ചേംബർലിൻ തുടങ്ങിയവരുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു പ്രചോദനം നൽകിയതു്. എന്നാൽ ഈ രീതിയിലുള്ള ശ്രമങ്ങൾ പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിൽത്തന്നെ അപൂർവം ചില ശാസ്ത്രജ്ഞരെങ്കിലും നടത്തിയിട്ടുണ്ടായിരുന്ന എന്ന കാര്യം വിസ്മരിച്ചുകൂടാ. സ്വിറ്റ്സർലൻഡിലെ ഒരു സുപ്രസിദ്ധ ശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്ന ഡാനിയൽ ബെർനൗള്ളിയുടെ പേർ ഉദാഹരണമായി എടുത്തുപറയാം. ആയിരത്തിഎഴുന്നൂറ്റിമുപ്പതാമാണ്ടോടു് അടുപ്പിച്ചു് ബെർനൗള്ളി ചൂതാട്ടത്തിലെ ജയാപജയങ്ങളെക്കുറിച്ചു് ചില പ്രമാണങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ചു. ധനശാസ്ത്രപ്രശ്നങ്ങൾക്കു് ഉത്തരം കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു് ഈ പ്രമാണങ്ങൾ ഉപയുക്തമാക്കാമെന്നും അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. 'സെയിൻറ്പീറേഴ്സ്ബർഗ് വിനോദത്തിലെ വിരോധാഭാസം' എന്നറിയപ്പെടുന്ന പ്രശ്നത്തിനു് ഉത്തരം നൽകുന്നതിനു് ബെർനൗള്ളി നടത്തിയ ശ്രമം അടുത്ത കാലത്തായി ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ സവിശേഷശ്രദ്ധയ്ക്കു് വിഷയമായിട്ടുണ്ട്. പ്രശ്നം ഏതാണ്ടിങ്ങനെയാണ്. ഒരാൾ ഒരു നാണയം N പ്രാവശ്യം മേൽപ്പോട്ടു് എറിയുന്നു എന്നു വയ്ക്കുക. ആദ്യത്തെ പ്രാവശ്യം തല പുറത്തു കാണത്തക്കവിധമാണ് നാണയം വീഴുന്നതെങ്കിൽ x എന്ന ആളും y എന്ന ആളിനു് ഒരു രൂപ കൊടുക്കാമെന്നു സമ്മതിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ പ്രാവശ്യം അങ്ങനെ വീഴാതെ രണ്ടാമത്തെ പ്രാവശ്യം വീഴുകയാണെങ്കിൽ രണ്ടു രൂപയും

ആദ്യത്തെ രണ്ടു പ്രാവശ്യവും വീഴാതെ മൂന്നാം പ്രാവശ്യം വീഴുകയാണെങ്കിൽ നാലു രൂപയും എന്ന ക്രമത്തിനു് പിന്നെ അങ്ങോട്ടുള്ള ഓരോ പ്രാവശ്യത്തിനും ഇരട്ടി വീതം തുക നൽകാമെന്നു് x സമ്മതിക്കുകയാണു്. ഈ ഇടപാടിൽ y യ്ക്കു് കിട്ടാവുന്ന നേട്ടം $1, 2, 2^2, 2^3, \ldots\ldots 2^n - 1$ എന്ന ക്രമത്തിനായിരിക്കുമല്ലോ. എന്നാൽ ഈ നേട്ടം അയാൾക്കു് കിട്ടാവുന്നതു മാത്രമാണു്, കിട്ടാൻ ഇടയുള്ള തല്ല. കിട്ടാൻ ഇടയുള്ള നേട്ടം കാണണമെങ്കിൽ നാണയത്തിന്റെ ഏതു വശമാണു് വീഴാൻ ഇടയുള്ളതെന്നു കൂടി കണക്കാക്കണം. സംഭാവ്യതാസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ സഹായത്തോടു കൂടി ഇതു കണക്കാക്കാം. നാണയം കേടും കോട്ടവും ഇല്ലാത്തതാണെങ്കിൽ, സംഭാവ്യത $\frac{1}{2}, \frac{1}{4}, \frac{1}{8}$ .... എന്നിങ്ങനെയുള്ള ക്രമത്തിലായിരിക്കും. കിട്ടാവുന്ന നേട്ടത്തെ സംഭാവ്യത കൊണ്ടു് ഗുണിക്കുമ്പോൾ ഓരോ തവണയും കിട്ടാൻ ഇടയുള്ള നേട്ടം $\frac{1}{2}$ എന്നു കിട്ടുന്നു. (അതായതു്, $1 \times \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$; $2 \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2}$; $4 \times \frac{1}{8} = \frac{1}{2}$ .... എന്നിങ്ങനെ) ഇവയെല്ലാം ഒന്നിച്ചു കൂട്ടുമ്പോൾ ആകെത്തുക N/2 ആയിത്തീരുന്നു. N എന്ന സംഖ്യയുടെ വലിപ്പം കൂടുന്നതോടെ N/2 എന്ന തുകയും വർധിക്കും. ബെർനൗള്ളിയുടെ വിനോദസിദ്ധാന്തം സാമ്പത്തികവ്യാപാരങ്ങളിൽ നിന്നു് ഉണ്ടാകാവുന്ന ലാഭചേതങ്ങൾ കണക്കാക്കുന്നതിനു് സഹായകമായ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനു് ഉപകരിക്കും. ഇക്കാര്യം അസന്ദിഗ്ധമായി തെളിഞ്ഞതു് 'വിനോദസിദ്ധാന്തവും സാമ്പത്തികവൃത്തിയും' (Game and Economic Behaviour) എന്ന കൃതി പുറത്തു വന്നതിനു ശേഷം മാത്രമാണു്.

ജോൺ ഫോൺ ന്യൂമാൻ (1903–1956), ഓസ്കാർ മോർഗൻ സ്റ്റെൺ (1902) എന്ന രണ്ടു പേർ ചേർന്നു് 1944–ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'വിനോദസിദ്ധാന്തവും സാമ്പത്തികവൃത്തിയും' ധനശാസ്ത്രവൃത്തങ്ങളിൽ ഉയർന്ന പ്രതീക്ഷകളോടെ സ്വാഗതം ചെയ്തു. പൂർണ വ്യാപാരാധിപത്യം, വൻകിട കച്ചവടക്കാർ തമ്മിൽ ഒത്തു ചേർന്നു് പൊതുനയങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്ന രീതി എന്നിങ്ങനെ പൂർണമത്സരക്കമ്പോളത്തിൽ നിന്നും തുലോം വിഭിന്നമായ സ്ഥിതിഗതികളെ അപഗ്രഥിക്കുന്നതിനു് നിലവിലുള്ള ധനശാസ്ത്രം തീരെ അപര്യാപ്തമാണെന്നു് പരക്കെ പരാതിയുണ്ടായിരുന്ന ഒരവസരത്തിലായിരുന്നു ഈ കൃതി പുറത്തുവന്നതു്. ഉപരിഗണിതം ഉപയോഗിച്ചു് ആവിഷ്ക്കരിച്ചതാണു് ഈ സിദ്ധാന്തം. അന്നുവരെ ധനശാസ്ത്രത്തിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന കലനമിതി, ഏകകാല സമവാക്യങ്ങൾ എന്നിവ ആധുനികസമ്പദ്വ്യവസ്ഥകളിലെ വിരുദ്ധശക്തികളും തമ്മിലുള്ള ബലപരീക്ഷണത്തിലും മത്സരത്തിലും നിന്നു് ഉത്ഭൂതമാകുന്ന സ്ഥിതിവിശേഷങ്ങൾ പരിശോധിക്കുന്നതിനു് അപര്യാപ്തമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാണു് വിനോദസിദ്ധാന്തം ആവശ്യമാണെന്നു് ന്യൂമാനും മോർഗൻ സ്റ്റെണും തീരുമാനിച്ചതു്. ധനശാസ്ത്രം അന്നുവരെ കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത വ്യൂഹസിദ്ധാന്തം, സംഘസിദ്ധാന്തം മുതലായവ അവർ ഇതിനു വേണ്ടി ഉപയോഗിച്ചു.

ഒരേ പോലെ ചിന്തിക്കുന്നവരോ വിരുദ്ധഗതിയിൽ ചിന്തിക്കുന്നവരോ ആയ എതിരാളികളും അവർക്കു ലഭ്യമായ അറിവുകളും യുക്തിയുക്തമായി ചിന്തി

ക്കുന്നതിനും പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനുമുള്ള അവരുടെ കഴിവുകൾ, വിചാരിക്കാതെ വന്നുചേരുന്ന അവസരങ്ങളും ആപത്തുകളും എന്നിവയെല്ലാം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു ചൂതാട്ടത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനാണ് ഈ ശാസ്ത്രജ്ഞർ ശ്രമിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇത്തരം ചൂതാട്ടവും ഇന്നത്തെ സാമ്പത്തികവ്യവഹാരങ്ങളും തമ്മിൽ വ്യക്തമായ സാദൃശ്യമുണ്ടെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ഈ സിദ്ധാന്തം ധനശാസ്ത്രത്തിൽ മാത്രമല്ല, രാഷ്ട്രീയത്തിലും പടയൊരുക്കത്തിലും മറ്റു സാമൂഹികവ്യവഹാരങ്ങളിലും പ്രയോഗിക്കുവാൻ കൊള്ളാവുന്നതാണ്. പുതിയ സിദ്ധാന്തത്തിനു ഹൃദയപൂർവം സ്വാഗതം അരുളിയ ധനശാസ്ത്രജ്ഞരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ജേക്കബ് മാർഷാക്ക്, ഗിൽഡ് ബാഡ്, ലിയോണിഡ് ഹ്രവിഡ് എന്നിങ്ങനെ പലരുടെയും പേരുകൾ എടുത്തുപറയാം. ഇതിനു പുതിയ വ്യാഖ്യാനങ്ങളും പുതിയ ശാഖകളും അതിവേഗം ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

അന്നോളം തീരുമാനിക്കപ്പെടാതെകിടന്ന പല ധനശാസ്ത്രപ്രശ്നങ്ങളുടെയും സ്വഭാവം നിർവചിക്കുന്നതിനും അവയ്ക്ക് പരിഹാരം കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനും പുതിയ സിദ്ധാന്തം ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതിലെ അടിസ്ഥാനസങ്കല്പങ്ങൾതികച്ചും പുതിയവ ആയിരുന്നില്ല. ലാഭം കഴിയുന്നത്ര ഉയർത്തുന്നതിനും ചേതം കഴിയുന്നത്ര കുറയ്ക്കുന്നതിനും ഓരോ വ്യക്തിയും ശ്രമിക്കുന്നു എന്ന സങ്കല്പം ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെയും അടിയിൽ കാണാം. പക്ഷേ ഓരോ വ്യക്തിയെയും അയാൾ ജീവിക്കുന്ന സമൂഹത്തിൽ നിന്ന് അടർത്തിയെടുത്തു പരിശോധിക്കുന്ന പഴയരീതി ഇവിടെ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. റോബിൻസൺ ക്രൂസ്സോയുടെ പ്രവൃത്തികൾ അപഗ്രഥിച്ചാൽ അതു സമൂഹത്തിൽ ജീവിക്കുന്ന വ്യക്തികളുടെ അപഗ്രഥനമാകും എന്ന പഴയ ആശയം ഇവിടെ തിരസ്കരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്. ഓരോ വ്യക്തിയും തന്റെ ചുറ്റുമുള്ള സമൂഹത്തിന്റെ ഒരു ഭോഗമാണ്. ഓരോ ആളുടെയും പ്രവൃത്തി, അവരവരുടെ മാത്രം ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളെയോ ശ്രേഷ്ഠചിന്തകളെയോ ആശ്രയിച്ചല്ല നിൽക്കുന്നത്. മറ്റുള്ളവർ എന്തുചെയ്യുന്നു, എന്തുചെയ്യും എന്നുള്ള സംഗതികൾ കൂടി ഓരോ ആളും ചിന്തിക്കേണ്ടിവരുന്നു. തന്റെ പ്രവർത്തനരംഗത്ത് അയാൾക്ക് പൂർണസ്വാതന്ത്ര്യമില്ല. നിലവിലുള്ള സാഹചര്യങ്ങൾ മുഴുവൻ കണക്കിലെടുത്തുകൊണ്ടാണ് ഓരോ വ്യക്തിയും തന്റെ ലാഭവും സന്തോഷവും പരമാവധീകരിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ മാർഗങ്ങളും തന്ത്രങ്ങളും രൂപീകരിക്കുക.

കളിയിൽ ഏർപ്പെടുന്നവർ ബുദ്ധിയും യുക്തിയും ഉള്ളവരാണെങ്കിൽ കളിയുടെ ഫലം എന്തായിരിക്കുമെന്ന് കണക്കാക്കുന്നതിന് പുതിയ സിദ്ധാന്തം സഹായിക്കും. കളിയിൽ ഏർപ്പെടുന്നവരുടെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങൾ യുക്തിക്കു നിരക്കാത്തവയായിരുന്നാൽ കളിയുടെ ഗതിയും ഫലവും പറയുന്നതിനു മാർഗമില്ല. കളിക്കാരുടെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അവർ സ്വീകരിക്കുന്ന അടവുകൾ തന്ത്രങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാം. ഓരോ ആളിനും പ്രയോജനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള അഭിപ്രായം അവനവന്റെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങൾ അനുസരിച്ച് വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കും. കഴിയുന്നത്ര പ്രയോജനം കിട്ടുമെന്ന് അവർക്കു തോന്നുന്ന സമീപ

നമായിരിക്കും അവർ കളിയിൽ സ്വീകരിക്കുക. പ്രയോജനം അളന്നു തിട്ടപ്പെടുത്താവുന്നതാണെന്ന സങ്കല്പനം ഈ സിദ്ധാന്തം ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ട്.

നൃമാൻ-മോർഗൻ സ്റ്റെൺ സിദ്ധാന്തം ആരംഭിക്കുന്നതു്, ഒരാൾ തനിച്ചു കളിക്കുന്ന കളി ചിത്രീകരിച്ചുകൊണ്ടാണു്. വിഭവങ്ങളും വരുമാനവും വിതരണം ചെയ്യപ്പെടുന്ന രീതിയെപ്പറ്റി ആക്ഷേപം ചോദ്യംചെയ്യാൻ അവകാശമില്ലാത്ത സേച്ഛാധിപത്യസമുദായങ്ങൾക്കു് ഈ 'ഒറ്റയാൻ'കളിയുടെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ചേരുമെന്നു കരുതപ്പെടുന്നു. രണ്ടുപേർ ചേർന്നുള്ള കളിയാണു് കൂടുതൽ പ്രായോഗിക പ്രാധാന്യം ഉള്ളതു്. ഈ സിദ്ധാന്തം പല ഗണിതശാസ്ത്രജ്ഞരെയും ധനശാസ്ത്രാപഗ്രഥനത്തിലേയ്ക്കു് ആകർഷിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

സാധാരണരീതിയിലുള്ള ഒരു കളിയിൽ ഓരോ കളിക്കാരനും അയാൾക്കു് കൂടുതൽ നേട്ടമുണ്ടാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു. പക്ഷേ ഇതു് അയാളുടെ കളിയെ മാത്രമല്ല എതിരാളിയുടെ കളിയെയും കൂടി ആശ്രയിച്ചനിൽക്കുന്ന കാര്യമാണു്. പക്ഷേ അയാളുടെ എതിരാളി എങ്ങനെ കളിക്കുമെന്നുള്ളതു് അയാൾ എങ്ങനെ കളിക്കുമെന്നു് എതിരാളി വിചാരിക്കുന്നുവോ അതിനെ ആശ്രയിച്ചായിരിക്കും. രണ്ടുപേരുടെയും താല്പര്യം വിപരീതമാണു്. ഒരാൾക്കുണ്ടാകുന്ന നേട്ടം മറെറ ആളുടെ നഷ്ടമാണു്. അതുകൊണ്ടാണു് കളിയുടെ ആകെത്തുക പൂജ്യമാണെന്ന സങ്കല്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്. പക്ഷേ ഈ സങ്കല്പനത്തിൽ ചില ഭേദഗതികൾ പിന്നീടുവന്നിട്ടുണ്ടു്. ആകെത്തുക പൂജ്യമല്ലാത്ത കളികളും, എതിരാളികളും പരസ്പരം അറിഞ്ഞുകൊണ്ടു നടത്തുന്ന കളികളും, രണ്ടിൽ കൂടുതൽ പേർ ചേർന്നുള്ള കളികളും, ഓരോ വശത്തും ഒന്നിലധികം പേർ ചേർന്നുള്ള കളികളും എന്നിങ്ങനെ പല പുതിയ വികാസങ്ങളും വിനോദസിദ്ധാന്തത്തിൽ അടുത്തകാലത്തായി വന്നുചേർന്നിട്ടുണ്ടു്. അനിശ്ചിതത്വങ്ങളും അറിവുകേടുകളും ഉള്ളപ്പോൾ എങ്ങനെയായിരിക്കും കളി നടക്കുക എന്നതിനെപ്പറ്റിയും കൂടുതൽ അന്വേഷണങ്ങൾ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. ഇത്തരം സ്ഥിതിഗതികളെ ചിത്രീകരിക്കുന്നതിനു് 'തടവുകാരന്റെ ധർമസങ്കടം', 'ബൂരിഡന്റെ കഴുത' എന്നിങ്ങനെയെല്ലാം പല കഥാപാത്രങ്ങളെയും സന്ദർഭങ്ങളെയും വിനോദസിദ്ധാന്തം തേടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

വിനോദസിദ്ധാന്തത്തിനു് വിമർശകർ ഇല്ലാതില്ല. ചിലരുടെ പ്രധാന ആക്ഷേപം ഇതു് സ്ഥിതാപഗ്രഥനത്തിനു മാത്രമേ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നുള്ളു എന്നും, ഈ ലോകത്തിലെ പ്രശ്നങ്ങളെല്ലാം ചലനാത്മകമാണെന്നുമാണു്. വിനോദസിദ്ധാന്തത്തെ ചലനാത്മകമാക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നു് ഇതിനു സമാധാനം നൽകാം. മറ്റു ചിലരുടെ ആക്ഷേപം, ബാധ്യതകളും കടപ്പാടുകളും നിറഞ്ഞ ലോകത്തു്, മത്സരവും തന്ത്രവും മാത്രം അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു് വലിയ പ്രസക്തി ഇല്ല എന്നായിരുന്നു. ഇത്തരം വിമർശനങ്ങൾ ഒന്നും ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തിനു് അല്പവും കോട്ടംതട്ടിക്കുന്നില്ല. പുതിയ സ്ഥിതിഗതികൾ വിശദീകരിക്കുന്നതിനു് പുതിയ രീതിയിലുള്ള 'കളികൾ' ആവിഷ്ക്കരിക്കേണ്ടിവരുന്നുണ്ടെന്നേയുള്ളു.

രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങ്

പുതിയ അപഗ്രഥനസങ്കേതങ്ങളും തേടിയലയുന്ന ഇന്നത്തെ ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർക്ക് ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പുതിയ ആയുധമാണ് രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങും ഓപ്പറേഷൻസ് റിസർച്ചും. ഏതാനും ചില പ്രായോഗികപ്രശ്നങ്ങളും പരിഹരിക്കുന്നതിനു് ഈ സങ്കേതം ഉപയോഗിക്കാമെന്നു ബോധ്യമായപ്പോഴും, ധനശാസ്ത്രത്തിലെ കൂടുതൽ കൂടുതൽ പ്രശ്നങ്ങളും ഈ പരീക്ഷണത്തിനു വിധേയമാക്കപ്പെട്ടുതുടങ്ങി. സാമുവൽസൺ, സോളോവു്, ഡോർഫ്മാൻ, കൂപ്മാൻസ്, ബാവ്മൊൽ എന്നീ മഹാരഥന്മാർ വിഹരിക്കുന്ന രംഗമാണിതു്. ഗണിതശാസ്ത്രജ്ഞരും എൻജിനീയർമാരും സാംഖ്യികപണ്ഡിതരും ഈ രംഗത്തേയ്ക്കു് കടന്നുവന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഉല്പാദനം, ഉല്പാദനച്ചെലവു്, വാഹനച്ചെലവു് തുടങ്ങിയ പ്രധാന പ്രശ്നങ്ങളിൽ പോംവഴികളും കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനും തീരുമാനങ്ങളും എടുക്കുന്നതിനും രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങ് സങ്കേതം ഉപയോഗപ്പെടുത്തിവരുന്നു.

രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധത്തിനു ശേഷമാണു് രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങു് പ്രചാരത്തിൽ വന്നതു്. യുദ്ധകാലത്തു് വ്യോമസേനയുടെ ഉല്പാദന—സംഭരണ—വിതരണപ്രശ്നങ്ങൾക്കു് പോംവഴി കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു് ജി. ബി. ഡാൻറ്സീഗ് നടത്തിയ ശ്രമങ്ങൾ ഇതിനു് ആരംഭമിട്ടു. എന്നാൽ അതിനു മുൻപുതന്നെ ഹാൻസ് നിസ്സർ, ഹെൻറിക് ഫോൺ, സ്റ്റാക്കൽബെർഗ് എന്നിവർ 1930 ലും സോവിയറ്റ് ഗണിതശാസ്ത്രജ്ഞനായ കാന്തോറോവിച്ച് 1939 ലും ഈ സങ്കേതം കണ്ടെത്തിയിരുന്ന കാര്യം എടുത്തുപറയേണ്ടതാണു്. സാങ്കേതികമാർഗത്തിലൂടെ ഒരു സാധനം ഉണ്ടാക്കാമെന്നിരിക്കെ, ഉല്പാദനം പരമാവധീകരിക്കുന്നതിനു് ഏതു മാർഗമാണു് സ്വീകരിക്കപ്പെടേണ്ടതു് എന്നതായിരുന്നു കാന്തോറോവിച്ച് കൈകാര്യം ചെയ്ത പ്രശ്നം. വിനോദസിദ്ധാന്തവും നിവേശനിർഗമസിദ്ധാന്തങ്ങളും രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങു് വികസിക്കുന്നതിനു് കൂടുതൽ സഹായകമായി.

ചില പരിമിതികൾക്കു് വിധേയമായിരിക്കുന്ന ചരക്കുകളുടെ ഒരു വ്യൂഹത്തിൻെറ രേഖീയഫലനം പരമാവധീകരിക്കുന്നതു് എങ്ങനെ എന്നു് രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങ് കൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കാം. ഇതു വരെ കൈകാര്യം ചെയ്തിട്ടുള്ള പ്രശ്നങ്ങളെല്ലാം രേഖീയമാണെങ്കിലും അടുത്ത കാലത്തായി വിരേഖീയ പ്രശ്നങ്ങളും പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങളും ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. രേഖീയത, ഒരു ധനശാസ്ത്രജ്ഞനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, നിവേശങ്ങളും നിർഗമങ്ങളും തമ്മിലുള്ള അനുപാതമായിട്ടാണു് എളുപ്പം മനസ്സിലാവുക. അഭേദ്യപ്രതിഭായകത്വനിയമം രേഖീയതയെ ആണു് സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്. ഒരു പ്രവർത്തനസങ്കേതമെന്ന നിലയിൽ രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങ് ഏതു തലത്തിലും, സമൂഹത്തിലും പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണു്. ഒരു ഉൽപാദനശാലയുടെയോ വ്യവസായത്തിൻെറയോ മുതലാളിത്തസമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെയോ സോഷ്യലിസ്റ്റ് സമ്പദ്വ്യ

വസ്തുയുടെയോ ന്യൂനാവധിച്ചെലവും പരമാവധി ഉൽപാദനവും കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനു് ഈ സങ്കേതം ഉപയോഗിക്കാം. പ്രശ്നങ്ങളും ചരങ്ങളും തിരഞ്ഞെടുക്കാവുന്ന വിവിധമാർഗങ്ങളും മുൻപിൽ ഉണ്ടെങ്കിൽ ഇന്നത്തെ ഇലക്ട്രോണിക് കമ്പ്യൂട്ടർയന്ത്രങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ ഇത്തരത്തിൽപ്പെട്ട ഏതു പ്രശ്നങ്ങളും ക്കും ഉത്തരം കണ്ടുപിടിക്കാൻ കഴിയും.

രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങു് വഴി ഉത്തരം കാണാൻ ശ്രമിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളും മുൻപു് ഉണ്ടായിരുന്നവയല്ല എന്ന ധാരണ ശരിയല്ല. ധനശാസ്ത്രത്തിൽ പണ്ടുപണ്ടേയുള്ള പ്രശ്നത്തിനു് തന്നെയാണു് ഈ പുതിയ സങ്കേതം ഉപയോഗിച്ചു് ഉത്തരം കണ്ടുപിടിക്കുന്നതു്. പരിമിതമായ വിഭവങ്ങളും വച്ചുകൊണ്ടു് ഏറ്റവും കൂടുതൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കുകയും ചെലവു് ഏറ്റവും കുറയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നതെങ്ങനെ എന്നതാണു് ചിരപരിചിതമായ ഈ പ്രശ്നം. ഗണിതശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്നു് വ്യൂഹസിദ്ധാന്തം, രേഖീയവൈക്ടർനിയമങ്ങളും എന്നിവ കടമെടുത്തുകൊണ്ടു് ഇപ്പോഴും ഈ പ്രശ്നത്തെ ഒരു പുതിയ രീതിയിൽ നേരിടുന്നു എന്നു മാത്രം. പുതിയ ഉപകരണങ്ങളും ആയുധങ്ങളും ഇവിടെ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടു് എന്നുള്ളതു മാത്രമാണു് വ്യത്യാസം. ഗണിതധനശാസ്ത്രം മുൻകാലങ്ങളിൽ സമവാക്യസമ്പ്രദായങ്ങളാണു് ഉപയോഗിച്ചു വന്നിരുന്നതു്. അതിനു പകരം ഇപ്പോഴും അസമസമ്പ്രദായങ്ങളാണു് ഉപയോഗിക്കുന്നതു്. മുൻപു് ഉൽപാദനഫലനങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചു് നടത്തിയിരുന്ന അപഗ്രഥനം ഇപ്പോഴും പ്രക്രിയകളെയും പ്രവൃത്തികളെയും അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി ആയിരിക്കുന്നു. നിവേശ—നിർഗമബന്ധം മാത്രമല്ല ഇപ്പോഴും അപഗ്രഥിക്കപ്പെടുന്നതു്. ഉൽപാദനത്തിന്റെ ഘട്ടം ഘട്ടമായുള്ള പ്രക്രിയകളും വിശദമായ വിശകലനത്തിനു് വിധേയമാക്കപ്പെടുന്നു. ഓരോ ഉല്പാദകനും അയാളുടെ ലാഭം പരമാവധിയാകുന്നതു വരെ ഉൽപാദനം തുടരുമെന്ന പഴയ സങ്കൽപത്തിനു പകരം, അയാളുടെ ധനശേഷി, സാധനങ്ങളുടെ ലഭ്യത, ഉല്പാദനയന്ത്രങ്ങളുടെ ശേഷി, ഉല്പന്നങ്ങളുടെ വിവിധ ഘടകങ്ങളും നിർമിക്കുന്ന വകുപ്പുകളുടെ കഴിവു് എന്നിങ്ങനെ നാനാതരത്തിലുള്ള പരിഗണനകളുടെ മൊത്തം ഫലമാണു് അയാളുടെ ഉല്പാദനം നിശ്ചയിക്കുന്നതെന്നു് ഇപ്പോഴത്തെ രീതി അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ടു്. അടുത്തകാലത്തായി ക്ഷേമസിദ്ധാന്തത്തിലേയ്ക്കും, രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങു് സമീപനം വ്യാപിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

അപഗ്രഥനസങ്കേതങ്ങളിൽ വൻപിച്ച പരിവർത്തനങ്ങളും വരുത്തിയ വിനോദസിദ്ധാന്തവും രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്ങും നിവേശ—നിർഗമസമ്പ്രദായവും ധനശാസ്ത്രത്തെ ഇന്നു് മറ്റു് ഏതൊരു സാമൂഹ്യശാസ്ത്രത്തെക്കാളും അധുനാതനവും നിഷ്കൃഷ്ടവും ആക്കിയിട്ടുണ്ടു്. എങ്കിലും സാങ്കേതികരംഗങ്ങളിലുണ്ടായിട്ടുള്ള ഈ വളർച്ച ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു് യാതൊരു പുതിയ സംഭാവനയും ചെയ്തിട്ടില്ല. രീതിയിലാണു്, ഉള്ളടക്കത്തിലല്ല പരിവർത്തനങ്ങളും ഉണ്ടായതു്.

BIBLIOGRAPHY

Ambirajan, S. — Malthus and Classical Economics, Bombay, Popular Book Depot, 1959.

Bell, J. F. — History of Economic Thought, New York, Ronald Press Co, 1953.

Blaug, Mark — Ricardian Economics: a historical study, New Haven, 1958.

Bonar, James — Malthus and His work, (2nd ed.), London, George Allen & Unwin Ltd., 1924

Cannan, E. A. — A History of Theories of Production & Distribution in English Political Economy from 1776 to 1848, (3rd ed.), London, Staples Press, 1953.

Chamberlin, E. H. — The Theory of Monopolistic Competition, (6th ed.), New York, McGraw Hill, 1953.

Einaudi, Luigi — Fifty years of Italian Economic Thought: 1896-1946; "Reminiscences" reprinted in International Economic Papers, No. 5, London, 1955.

Galbraith, J. K. — The Affluent Society, Boston, Asia Publishing House, 1958.

Gide, C & Rist, C. — History of Economic Doctrines, London, Heath & Co, 1947.

Gray, Alexander — Development of Economic Doctrines, London, Longmans, 1931.

Haney, L. A. — History of Economic Thought, New York, Macmillan, 1963.

Hansen, Alvin H. — Fiscal Policy and Business Cycles, New York, W. W. Norton & Co, 1941.

Harris, S. E. (ed.) — The New Economics: Keynes' influence on Theory and Public Policy, New York, Macmillan, 1947.

Harrod, Roy F. — Life of John Maynard Keynes, London, Macmillan, 1951.

Hayek, F. A. von (ed.)	Collectivist Economic Planning, London, Routledge & Kegan Paul (6th impression), 1963.
Hazlitt, Henry	The failure of the "New Economics" An analysis of the Keynesian fallacies, Princeton, N. J. Van Nostrad Company, Inc, 1959.
Heckscher, Eli F.	Mercantilism (2 vols.), London, George Allen Unwin Ltd., 1960.
Heilbroner, R. L.	Worldly Philosphers, New York, Simon & Schuster, 1953.
Heiman, Eduard	History of Economic Doctrines, London, Oxford University Press, 1962.
Hicks, J. R.	Value and Capital, London, Oxford University Press, 1939.
Hicks, J. R.	Capital and Growth, London, Oxford University Press, 1965.
Higgs, Henry	The Physiocrats, New York, Macmillan. 1897.
Hirschman, A. O.	The Strategy of Economic Development, New Haven, Yale University Press, 1958.
Hutchison	A Review of Economic Doctrines, Oxford, Clarendon Press, 1953.
Jevons, W. S.	The Theory of Political Economy, London, Macmillan, 1911.
Johnson, E. A. J.	Predecessors of Adam Smith, Kelly, 1960.
Keynes, J. M.	Indian Currency and Finance, London, Macmillan, 1924.
do	The Economic Consequences of Peace, London, Harcourt, Brace & Co. Inc, 1920.
do	A Tract on Monetary Reform, New York, Harcourt, Brace & Co. Inc, 1924.
do	The Economic Consequences of Mr. Churchill, London, L. & V. Woolf, 1925.
do	The End of Laissez faire, London, L. & V. Woolf, 1926.

Keynes J. M.	A Treatise on Money, New York, Harcourt, Brace and Co. Inc, 1960.
do	The General Theory of Employment, Interest and Money, London, Macmillan, 1936.
do	Essays in Biography, New York, Harcourt, Brace and Co. Inc, 1933.
Klein, L. R.	The Keynesian Revolution, New York, Macmillan, 1947.
Lakashman, Robert	Keynes' General Theory: Reports of three decades, New York, Macmillan, 1964.
Leibenstein, Harvey	Economic Backwardness and Economic Growth, New York, Wiley & Sons, 1957.
Lewis, W. A.	Principles of Economic Planning, London, George Allen & Unwin, 1961.
Malthus, T. R.	An Essay on Population, London, J. M. Dent & Co, 1933.
Marshall, Alfred	The Old Generation of Economists and the New, Boston, 1897.
Marshall, Alfred	Principles of Economics, (8th ed.), London, Macmillan, 1922.
Marx, Karl	Capital, London, Dent & Sons. 1952.
Meade, J. E.	Planning and the Price Mechanism, New York, George Allen & Unwin, 1962.
Mill. J. S. (ed. by W. J. Ashley)	Principles of Political Economy, London, Macmillan, 1942.
Monroe, A. E.	Early Economic Thought, Cambridge, Harward University Press, 1951.
Neff, F. A.	Economic Doctrines, London, McGraw Hill, 1960.
Newman, Charles	Development of Economic Thought, New York, Prentice Hall, 1962.
Oser, Jacob	Evolution of Economic Thought, New York, Harcourt, 1963.
Pigou, A. C. (ed)	Memorials of Alfred Marshall, London, Macmillan, 1925.

Rae, John	Life of Adam Smith,London, Macmillan,1895.
Ricardo, David	Principles of Political Economy & Taxation, (3rd Edn. 1821), London, Everyman's Library, 1917.
Rostow, W. W.	Stages of Economic Growth, New York, Cambridge Univereisy Press, 1960.
Robinson, Joan	An Essay in Marxian Economics, London, Macmillan, 1942,
do	Collected Economic Papers, Oxford, Basil Blackwell, 1963.
do	The Economics of Imperfect Competition, New York, McGraw Hill, 1953.
Roll, Eric	History of Economic Thought, London, Faber & Faber, 1953.
Samuelson, P. A,	Marxian Economic Models, American Economic Review, Dec. 1957.
Schumpeter, J. A.	Capitalism, Socialism and Democracy, New York, Harper & Brothers, 1942.
do	History of Economic Analysis, London, Allen & Unwin, 1956.
do	Ten Great Economists, London, Allen & Unwin, 1956.
Scott, W. R.	Adam Smith As Student and Professor, Glasgow, Jackson Son and Co., 1937.
Seligman, Ben B.	Main Currents in Modern Economics, New York, Free Press, 1963,
Smith, Adam	An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations, London, Methuen & Co, 1961.
Spiegel, H. W.	Development of Economic Thought, New York, Wiley & Sons, 1952.
Sraffa, Piero (ed.)	Works and Correspondence of David Ricardo, New York, Cambridge, 1962.

Stigler, G. J. — Production and Distribution Theories, New York, Agathon Press, 1968.

Sweezy, P. M. — The Theory of Capitalist Development, New York, Oxford Uni. Press, 1942.

Taylor, O. H. — A History of Economic Thought, New York, Ronald Press & Co, 1953.

Viner, Jacob — Marshallian Economics. "The man and his times", American Economic Review, June, 1951.

Whittaker, Edmund — Schools and Streams of Economic Thought, Chicago, Rand Mc Nally, 1960.

ശബ്ദാവലി

അതിദീർഘകാലം	Secular period
അധമർണൻ	Debtor
അധ്വാനവിഭജനം	Division of labour
അനാസ്ഥാനിയമം	Law of indifference
അനിശ്ചിതത്വം	Uncertainty
അന്തരാളഉൽപന്നങ്ങൾ	Intermediate products
അന്തർദേശീയ തൊഴിലാളിസഖ്യം	International working Men's Association
അന്തർദേശീയനാണയപ്രവാഹം	International money flow
അന്തിമചോദനം	Final demand
അപഗ്രഥനം	Analysis
അഭേദ്യപ്രതിദായകത്വനിയമം	Law of constant returns
അഭേദ്യമൂലധനം	Constant capital
അയൽക്കാരനെ പാപ്പരാക്കുന്ന നയം	Beggar-my-neighbour policy
അരാജകവാദം	Anarchism
അവശിഷ്ടാവകാശം	Residual claimant
അവശിഷ്ടാവകാശസിദ്ധാന്തം	Residual claimant theory
അവശിഷ്ടോത്പന്നം	Produit net
അവശ്യവസ്തുക്കൾ	Necessary goods
അവശ്യാധ്വാനസമയം	Necessary labour time
അശിക്ഷിതാധ്വാനം	Unskilled labour
അസമസമ്പ്രദായങ്ങൾ	System of inequalities
അസാമ്പ്രദായികന്മാർ	Nonconformists
അറ്റവരുമാനം	Net Revenue
ആചാര്യമതം	Scholasticism
ആഡംബരവസ്തുക്കൾ	Luxury goods
ആത്മനിഷ്ഠം	Subjective
ആത്മീയമൂലധനം	Spiritual capital
ആനന്ദവാദം	Hedonism
ആത്മസംയമനം	Moral Restraint
ആദ്യത്തെയിനം സാധനങ്ങൾ	First order goods
ആനുപാതികത്വം	proportionality
ആപേക്ഷിക മിച്ചമൂല്യം	Relative surplus value
ആഭ്യന്തരമൂല്യങ്ങളുടെ ശുദ്ധസിദ്ധാന്തം	Pure theory of domestic value

ആഭ്യന്തരവ്യാപാരം	Internal trade
ആഹ്രാസീപ്രത്യായം	Diminishing return
ആഹ്രാസീസീമാന്തോപയുക്തത	Diminishing marginal utility
ആർഥികസാധനങ്ങൾ	Economic goods
ഇരച്ചുകയറ്റം	Boom
ഉത്തമജനസംഖ്യ	Optimum population
ഉപഭോക്താവിന്റെ മീതി	Consumer's surplus
ഉപഭോക്തൃചോദനം	Consumer's demand
ഉപഭോക്തൃമീതി	Consumer's surplus
ഉപഭോക്തൃവൃത്തി	Consumer behaviour
ഉപഭോഗം	Consumption
ഉപഭോഗവർജനം	Abstinence
ഉപഭോഗസാധനങ്ങൾ	Consumption goods
ഉപയുക്തത	Utility
ഉപയുക്തതാംശം	Utility aspect
ഉപയോഗമൂല്യം	Use value
ഉയർന്നയിനം സാധനങ്ങൾ	Higher order goods
ഉൽപന്ന ഭേദകരണം	Product differentiation
ഉല്പന്ന വൈജാത്യം	Product heterogeneity
ഉല്പാദനം	Production
ഉല്പാദനകാലം	Period of production
ഉല്പാദനച്ചെലവ്	Production cost
ഉല്പാദനച്ചെലവുസീദ്ധാന്തം	Cost of production theory
ഉല്പാദനവിലകൾ	Prices of production
ഉല്പാദനശക്തിസിദ്ധാന്തം	Theory of productive powes
ഉല്പാദനശാല ഉല്പാദനസംരംഭം ഉല്പാദനസ്ഥാപനം	Firm
ഊക്കോടെയുള്ള ഉന്തു്	Big push
ഏകകാല സമവാക്യങ്ങൾ	Simultaneous equations
ഏകജാതീയങ്ങൾ	Homogeneous
ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ശ്രമം	Minimum effort
ഔദ്യോഗികപത്രങ്ങൾ	Official effort
കടലാസ്സുപണം	Paper currency
കണിക	Particle
കപ്പൽക്കൂലി	Freight
കമ്പോളകാലം	Market period

കലനമിതി	Calculus
കളരി	The school
കാത്തിരിപ്പ്	Waiting
കാലിവളർത്തൽദശ	Pastoral stage
കിരാതദശ	Savage stage
കുതിച്ചുപൊങ്ങൽ	Take off
കുത്തക	Monopoly
കൂട്ടുടമവ്യവസ്ഥ	Joint system
കൂലി	Wage
കേവലവും നിഗമനാത്മകവും	Abstract–deductive
ക്ഷയോന്മുഖ ഉല്പാദനച്ചെലവ്	Decreasing cost
ക്ഷേമധനശാസ്ത്രം	Welfare Economics
ക്ഷൈതിജസന്തുലനം	Horizontal balance
ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം	Classical Economics
ക്ലേശം	Disutility
ക്രമപൂർവമായ വിലകൾ	Normal prices
ക്രയശക്തിയുടെ തുല്യത	Purchasing power parity
ക്രയാധിപത്യം	Monopoly
ക്രൈസ്തവലോകം	Christendom
ഗണിതം	Mathematics
ഗണിതാത്മക മനോവ്യാപാരം	Mathematical Psychics
ഗതികം	Dynamics
ഗുണകം	Multiplier
ഗൃഹഭരണം	Household management
ഗെയിംസിദ്ധാന്തം	Game theory
ചരിത്രത്തിന്റെ ഭൗതികവ്യാഖ്യാനം	The materialist interpretation of history
ചരിത്രാധിഷ്ഠിതപ്രസ്ഥാനം	Historical School
ചലനാത്മകസാഹചര്യം	Dynamic conditions
ചലനാത്മകാപഗ്രഥനരീതി	Dynamic analysis
ചാക്രികപ്രവാഹം	Circular flow
ചിരകാലം	Secular period
ചുങ്കങ്ങൾ	Tariffs
ചോദനവക്രം	Demand curve
ജന്മിതാസമ്പ്രദായം	Tenancy system
ഓജൈവയോഗം	Organic composition

ജ്യോതിഷം	Astrology
തത്വചിന്തയുടെ പാപ്പരത്തം	Poverty of philosophy
തമോയുഗങ്ങൾ	The dark ages
തരതമസ്ഥിതാപഗ്രഥനം	Comparative static analysis
തീരുവകൾ	Customs duty
തേയ്മാനം	Depreciation
തൊഴിൽക്കൂട്ടം	Guild
തൊഴിൽവിതാനം	Level of employment
ദരിദ്രനിയമങ്ങൾ	Poor laws
ദാരിദ്ര്യം	Poverty
ദിവ്യത്വം	Fetish character
ദീർഘകാലം	Long period
ദുർബലക്രമം	Weak ordering
ദേശീയപണിപ്പുരകൾ	National workshops
ദ്വി വ്യാപാരിമേധാവിത്വം	Duopoly
ദ്രവത്വചോദനം	Demand for liquidity
ദ്രവത്വപ്രദാനം	Supply of liquidity
ദ്രവത്വാഭിലാഷം	Liquidity preference
ദ്രവത്വാഭിലാഷവക്രം	Liquidity preference curve
ധനവിതരണം	Distribution of wealth
ധനശാസ്ത്രതത്ത്വങ്ങൾ	Principles of Economics
ധനശാസ്ത്രോപന്യാസങ്ങൾ	Economic essays
ധാന്യനിയമങ്ങൾ	Corn laws
നല്ല വില	Bon prix
നവരമ്യതാകോളനി	New harmony colony
നവീകരണപ്രസ്ഥാനം	Reformation
നഷ്ടം	Loss
നഷ്ടാവസരച്ചെലവ്	Opportunity cost
നാമമാത്രമായ പലിശ	Nominal interest
നാലു പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ സിദ്ധാന്തം	Theory of the four movements
നിക്ഷേപിക്കപ്പെട്ട മൂലധനത്തിന്റെ തുക	Amount of capital invested
നിഗമനരീതി	Deductive method
നിത്യവൃത്തിക്കുള്ള വേതനം	Subsistence wage
നിരപേക്ഷ മിച്ചമൂല്യം	Absolute surplus value
നിവിഷ്ടം/നിവേശം	Input

നിവിഷ്ട-നിർഗതം(നിവേശ-നിർഗമം)	Input–output
നിശ്ചിത	Fixed
നിശ്ചിതത്വം	Fixity
നിഷ്പക്ഷമായ പണം	Neutral money
നിർണീതം	Determinate
നൈസർഗികമൂല്യം	Natural value
ന്യായവില	Fair price
പണം	Money
പരമാവധീകരണം	Maximisation
പലിശ	Interest
പാടും ദുരിതവും	Toil and trouble
പാട്ടം	Rent
പാട്ടമില്ലാത്ത നിലം	No rent land
പാരിമാണികം	Quantitative
പുരോഗതി	Progress
പൂരകസ്വഭാവം	Complementary nature
പൂർണമത്സരം	Perfect competition
പൊതുകമ്പോളം	Common market
പൊതുധനകാര്യം	Public finance
പൗരധർമം	Civics
പ്രകടമാക്കപ്പെട്ട പ്രതിപത്തി	Revealed preference
പ്രകടിതപ്രതിപത്തി	Revealed preference
പ്രകൃതിനിയമം	Droit Natural
പ്രകൃതിനിയമവാദികൾ	Physiocrats
പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥ	Ordre naturel
പ്രതിപത്തി	Preference
പ്രതിഭാസങ്ങൾ	Phenomena
പ്രതിസന്ധി	Crisis
പ്രതിസ്ഥാപനം	Substitution
പ്രതിസ്ഥാപനപ്രഭാവം	Substitution effect
പ്രദാനവക്രം	Supply curve
പ്രബലക്രമം	Strong ordering
പ്രവേഗം	Acceleration
പ്രീയം	Agio
പ്രേരിതമൂലധനനിക്ഷേപം	Induced investment

ഫലത്തിലുള്ള ഉപയുക്തത	Effective utility
ഫലനം	Function
ഭാഗിക ക്രയാധിപത്യം	Oligopoly
ഭാഗികരീതി	Partial method
ഭാഗികവിപണി	Partial market
ഭാഗിക സന്തുലിതാപഗ്രഥനം	Partial equilibrium analysis
ഭൗതികശക്തി	Material power
മതരാഷ്ട്രം	Theocratic state
മധ്യയുഗങ്ങൾ	Middle ages
മനഃശാസ്ത്രപരം	Psychological
മനസ്സും സമൂഹവും	Mind and society
മലിവ്	Glut
മാക്സിമീകരണവൃത്തി	Maximising behaviour
മിച്ചമൂല്യം	Surplus value
മിച്ചമൂല്യസിദ്ധാന്തങ്ങൾ	Theories of surplus value
മിനിമീകരണം	Minimisation
മീതി	Surplus
മുതലാളിത്തം	Capitalism
മുതലാളിത്തപരമായ അട്ടിമറി	Capitalistic sabotage
മൂപ്പെത്താത്ത	Unripened
മൂലധനത്തിന്റെ നിക്ഷിപ്തത്തുക	Amount of investment of capital
മൂലധനത്തിന്റെ സീമാന്തശേഷി	Marginal efficiency of capital
മൂലധനത്തിന്റെ സേവനങ്ങൾ	Services of capital
മൂലധനസഞ്ചയനം	Accumulation of capital
മൂലധനസാമഗ്രികൾ	Capital goods
മൂലധനസിദ്ധാന്തം	Capital theory
മൂല്യം	Value
മൂല്യപ്രഭവം	Store of value
മൂല്യവൈരുധ്യം	Paradox of value
മൂല്യാരോപം	Imputation
മൂല്യാരോപസിദ്ധാന്തം	Theory of imputation
മൊത്തം ഉൽപാദനച്ചെലവ്	Total production cost
യഥാർഥ ഉൽപാദനച്ചെലവ്	Real production cost
യഥാർഥപലിശ	Real interest
രക്ഷാധികാരികൾ	Guardians
രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ധനം	Wealth of Nations

രാഷ്ട്രീയ ധനശാസ്ത്രനിരൂപണം	Critique of Political Economy
രേഖീയത	Linearity
രേഖീയപ്രോഗ്രാമിങ്	Linear Programming
രേഖീയ വെക്ടർ നിയമങ്ങൾ	Linear vector laws
ലാഭേച്ഛ	Profit motive
വരണശീലങ്ങൾ	Choices
വരവ്	Revenue
വരുമാനപ്രഭാവം	Income effect
വസ്തുനിഷ്ഠം	Objective
വഹനച്ചെലവ്	Transportation cost
വളഞ്ഞവഴി	Round about method
വർത്തക സാഹസികർ	Merchant adventurers
വാണിജ്യം	Commerce
വാണിജ്യത്തെപ്പറ്റി	Du Commerce
വാണിജ്യവാദം	Mercantalism
വാനശാസ്ത്രം	Meteorology
വായ്പ	Credit
വായ്പാസമ്പ്രദായം	Credit system
വിതരണം	Distribution
വിദേശവ്യാപാരം	Foreign trade
വിദേശവ്യാപാരത്തിന്റെ ശുദ്ധ സിദ്ധാന്തം	Pure theory of foreign trade
വിനിമയനിരക്ക്	Exchange rate
വിനോദസിദ്ധാന്തം	Game theory
വിനിമയമൂല്യം	Exchange value
വിരേഖീയ	Non-linear
വില	Price
വിലരേഖ	Price line
വില്പനവക്രം	Sales curve
വിശിഷ്ടലോഹവാദികൾ	Bullionists
വിശ്രമവർഗം	Leisure class
വെറുംപുനരുല്പാദനം	Simple reproduction
വേണ്ടുന്ന വൃദ്ധിത്തോത്	Warranted rate of growth
വേതനനിധി	Wage fund
വേതനനിധിസിദ്ധാന്തം	Wages fund theory
വേതനവസ്തുക്കൾ	Wage goods

വ്യവസായങ്ങളുടെ സ്ഥാനനിർണയം	Location of industries
വ്യവസായത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രം	Economics of industry
വ്യവസായവും വ്യാപാരവും	Industry and trade
വ്യാപാരചക്രം	Trade cycle
വ്യാപാരബന്ധങ്ങൾ	Trade relations
വ്യാപാരമുദ്ര	Trade mark
വ്യാപാരമേധാവി	Monopolist
വ്യാപാരവിഭാഗങ്ങൾ	Trading bodies
വ്യാവസായികമൂലധനം	Industrial capital
വ്യൂഹസിദ്ധാന്തം	Set theory
ശരാശരി ഉല്പാദനച്ചെലവ്	Average cost
ശരാശരി വിറ്റുവരവ്	Average revenue
ശൃംഖലാരീതി	Chain method
ശൃംഖലനഫലങ്ങൾ	Linkage effects
സംഘവാദം	Associationism
സംഘസിദ്ധാന്തം	Group theory
സംഭവ്യതാസിദ്ധാന്തം	Probability Theory
സംയുക്തചോദനം	Joint demand
സംരക്ഷണവാദികൾ	Protectionists
സംരംഭശാലികൾ	Entrepreneurs
സങ്കല്പന	Assumption
സജാതീയം	Homogeneous
സജീവസത്വം	Organism
സന്തുലിതവില	Equilibrium price
സന്തുലിതാപഗ്രഥനം	Equilibrium analysis
സന്ന്യാസിമഠങ്ങൾ	Monasteries
സന്മാർഗവികാരസിദ്ധാന്തം	Theory of moral sentiments
സഫലചോദനം	Effective demand
സഭേദമൂലധനം	Variable capital
സമസീമാന്തോപയുക്തത	Equi-marginal utility
സമഭാവവക്രം	Indifference curve
സമസ്തചോദനം	Aggregate demand
സമസ്തചോദനപ്പട്ടിക	Aggregate demand schedule
സമസ്തപ്രദാനം	Aggregate supply
സമസ്തപ്രദാനപ്പട്ടിക	Aggregate supply schedule
സമസ്താപഗ്രഥനം	Aggregatic analysis

സമാന്തരം	Parallel
സഹജവില	Natural price
സഹവർത്തിയായ അധ്വാനം	Co-existing labour
സാങ്കേതികം	Technical
സാങ്കേതികവിജ്ഞാനം	Technology
സാധനങ്ങളോടുള്ള ഭയം	Fear of goods
സാമാന്യ സന്തുലനാപഗ്രഥനം	General equilibrium analysis
സാമാന്യ സന്തുലിതാവസ്ഥ	General equilibrium
സാമൂഹികമൂല്യം	Social value
സാമ്പത്തികനിർണായകത്വം	Economic determinism
സാമ്പത്തികവൃത്തി	Economic activity
സാമ്പത്തികസാരണി	Tableau Economique
സാമൂഹികമായി ആവശ്യമുള്ള അധ്വാനം	Socially necessary labour
സാർവത്രികം	Universal
സീമാന്ത വിക്രേതാവു്	Marginal buyer
സീമാന്ത വിറ്റുവരവു്	Marginal revenue
സീമാന്തോല്പാദനക്ഷമതാനിയമം	Marginal productivity principle
സീമാന്തികതത്വം	Marginalist principle
സീമാന്തികസിദ്ധാന്തം	Marginalist theory
സീമാന്ത ജോഡിനിയമം	Law of marginal pairs
സീമാന്തോപഭോഗച്ചായ്വു്	Marginal prosperity to consume
സീമാന്തോപയുക്തതാസിദ്ധാന്തം	Marginal utility theory
സുഖതത്വസിദ്ധാന്തം	Hedonistic philosophy
സുനിശ്ചിത സാങ്കേതികഗുണാങ്കം	Fixed technical co-efficient
സുവർണയുഗം	Golden Age
സൂക്ഷ്മാടിസ്ഥാനം	Micro-base
സൂക്ഷ്മത	Precision
സൂചിക	Index
സേവനം	Service
സ്ഥാപനാധിഷ്ഠിതവാദം	Institutionalism
സ്ഥിതരീതി	Static method
സ്ഥിതസാഹചര്യങ്ങൾ	Static conditions
സ്ഥിതാപഗ്രഥനരീതി	Static analysis
സ്ഥിതികം	Statics
സ്ഥിരത	Stability

സ്ഥൂലാടിസ്ഥാനം	Macro-base
സ്പഷ്ടമായ ഒരു ചലനാത്മകമാതൃക	Explicit dynamic model
സ്വകാര്യഉല്പാദനം	Private production
സ്വകാര്യക്കണക്ക്	Private account
സ്വകാര്യ വിനിമയം	Private exchange
സ്വകാര്യസ്വത്തവകാശം	Right of private property
സ്വതന്ത്രപ്രവേശനം	Free entry
സ്വയംസംഭവിക്കുന്നമൂലധനനിക്ഷേപം	Autonomous investment
സ്വാഭാവികവേതനം	Natural wage
ഹ്രസ്വകാലം	Short period
റോക്ഡേൽ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണ സംഘം	Rockdale Consumers' Co-operative Society

നാമസൂചിക

അകവിനാസ്, തോമസ് 11, 229
അന്തോണീനെ പുണ്യവാളൻ 15
അരിസ്റ്റോട്ടൽ 2, 3-7, 11, 167, 229, 330
കൃതികൾ, 4
പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം 6
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 6
ആൻഡേഴ്സൺ, ജെയിംസ് 129
ആഷ്ലി, വില്യം ജേംസ് 303, 304
ഇൻഗ്രാം, ജോൺ കെൽസ് 303, 304
എംഗൽസ്, ഫ്രെഡറിക് 39, 189
എഡ്ജ്വർത്ത്, ഫ്രാൻസിസ് 144–149, 150, 154, 156, 230, 268, 358
ഓവൻ, റോബർട്ട് 178–180, 181, 191
ഓറസ്മേ, നിക്കോളെ 15
കണ്ണിങ്ഹാം, വില്യം 21, 302
കൻപെപ്പർ, തോമസ് (സർ) 25
കാനൺ, എഡ്വിൻ 127
കാന്തോറോവിച്ച് 388
കാൻറില്ലൺ, റിച്ചാർഡ് 46–52, 56, 59, 68, 82, 92, 101, 122, 139, 141, 360
പാട്ടം 49
പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം 49-50
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 47–48
വേതനസിദ്ധാന്തം 48–49
കാരി, ഹെന്റി 306–307
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 308
പാട്ടം 308
കാൽവിൻ, ജോൺ 18
കാസ്സൽ, ഗുസ്താഫ് 354
കിച്ചിൻ 348
കുസ്നെറ്റ്സ്, സൈമൺ 330
കൂപ്മാൻസ് 388
കെയിൻസ്, ജോൺ മെയ്നാർഡ് 59, 60, 61, 63, 72, 96, 138, 144, 171, 239, 256, 263, 265, 271, 276, 330, 335, 344, 346, 349, 351–370, 371, 372, 374
പലിശനിരക്ക് 366–369
കെയിൻസ്, ജോൺ നെവിൽ 304, 351
കൊണ്ടോറെ 123, 126
കൊളംബസ്, ക്രിസ്റ്റോഫർ 16
കോൺടാതീഫ് 348
കോൺഡില്ലാക് 139, 147
കോമൺസ്, ജോൺ റോജേഴ്സ് 330
കോളറിഡ്ജ് 152
കോംബെർട്ട, ജീൻ ബാപ്റ്റിസ്റ്റ് 37
കൗർണോ 241, 257, 264, 265, 266, 287, 336
ക്വെനെ, ഫ്രാങ്സ്വാ 52, 63, 64, 65, 68-75, 125, 217, 230, 330, 360, 382
ക്ലാപ്ഹാം, ജോൺ (സർ) 333
ക്ലാക്ക്, ജോൺ ബേറ്റ്സ് 74, 284, 309, 311–320, 323, 325, 331, 345
കൃതികൾ 312

മൂലധനസിദ്ധാന്തം 316–317
മൂലധനസാമഗ്രികളും 316, 317, 318
ക്ലാക്കും ബോംബാവർക്കും 317–318
വേതനസിദ്ധാന്തം 319–320
പലിശ 316–318.
ലാഭസിദ്ധാന്തം 319–320
സീമാന്തപ്രത്യായപ്രമാണം 315–316
ക്രോംവെൽ, ഒലിവർ 40
ഗലിയാനി, ഫെർദിനാന്ദോ 230
ഗിൽഡ് ബാഡ് 386
ഗൂർണേ, ഷാങ് ക്ലോദ് ദ് 63
ഗോഡ്വിൻ, വില്യം 124, 126
ഗോസ്സൻ, ഹെർമാൻ ഹെൻറിഷ് 228, 230, 231–233, 243, 253, 266, 341
ഗ്രേ, അലക്സാണ്ടർ 102, 232
ഗ്രേ, ജോൺ 193, 194, 195
ചേംബർലിൻ, എഡ്വേർഡ് 332, 335, 338–340, 342, 346, 384
ചൈൽഡ്, ജോസിയ (സർ) 26
ജൂഗ്ളാർ 348
ജെങ്കിൻ, ഫ്ളെമിങ് 269
ജെനോവേസി 125
ജെൻറ്സ്, ഫ്രെഡറിക് 165, 166
ജെവോൺസ്, വില്യം സ്റ്റാൻലി 46, 47, 74, 138, 229, 232, 233, 238–246, 247, 254, 257, 258, 265, 266, 267, 275, 280, 283, 284, 311, 320, 321, 358, 360
കൂലി (വേതനം) 245
ധനശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം 241
മൂലധനസിദ്ധാന്തം 238–239, 245–246
പാട്ടം 245
പലിശ 245
ജോൺസ്, റിച്ചാർഡ് 302–303
പാട്ടം 303
വിതരണസിദ്ധാന്തം 303
ജോൺസൺ, ഇ. എ. ജെ. 21
ജോർജ്, ഹെന്റി 309, 311
പാട്ടം 309–310
ടാസ്സിഗ്, ഫ്രാങ്ക് വില്യം 309, 316, 322–323
ടൗൺഷെൻഡ് 125
ടിഫിൻ, റോബർട് 338
ഡൺബാർ, ചാൾസ് 310
ഡാൻറ്സിഗ്, ജി. ബി. 388
ഡാർവിൻ 200
ഡോമാർ, ഈവ്സി 372–374
ഡോർഫ്മാൻ 388
ഡ്യൂപ്യൂ, ജ്യൂൾസ് 230, 231, 265, 266, 269
തർഗോ, ആൻ റോബർട്ട് ജാകൂ 64, 75–77, 129, 139, 230, 257
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 76
വിതരണസിദ്ധാന്തം 76–77
തോംപ്സൺ, വില്യം 180
തോൺടൺ 161
ത്യൂണൻ, ജോഹാൻ ഹെൻറീഷ്–
ഫോൺ 233, 264, 265, 315
കൂലി (വേതനം) 236–237
പാട്ടം 236
പലിശ 236–237
സ്വാഭാവികവേതനം 237
ദവൻസ്സാതി 229
നർക്സ്, റാഗ്നർ 376, 378
നാപ് 249, 297
നിസ്സർ, ഹാൻസ് 388
നെമൂർ, പിയർ, സമുവേൽ ദ് പൂ ദ്, 63
നൈറ്റ്, ഫ്രാങ്ക് 156, 320
നോക്സ് ജോൺ 18
നോത്ത് ഡഡ്ലി 54, 55, 58, 82

പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം 54
ന്യൂക്കോംബ്, സൈമൺ 310
ന്യൂമാൻ, ജോൺ ഫോൺ 385–388
പരേത്തോ, വിൽഫ്രെദോ 249, 256, 286, 331, 340, 341, 342, 382
കൃതികളും 288
വ്യാപാരപ്രതിസന്ധികളും 288-289
ക്ഷേമധനശാസ്ത്രം 292–293
ഫിഷേ 165, 166
ഫൂറിയർ, ചാൾസ് 178, 180-181, 191
ഫെൽനർ, വില്യം 374
ഫെർഡിനൻറ് മഗല്ലൻ 17
പാന്തലിയോണി 281
പിഗു, എ. സി. 14, 263, 276, 355, 358, 359, 361
പെററി, വില്യം 39–44, 46, 47, 52, 59, 82, 92, 125, 129, 305, 330
കൃതികളും 39
അപഗ്രഥനരീതി 39–40
നികുതികളും 40-41
പാട്ടം 41–44
പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം 45–46
ഭൂമിയുടെ മൂല്യം 44-45
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 41–44
വേതനസിദ്ധാന്തം 43
പ്ലിനി 7
പ്ലേറേറാ 2–4, 330
കൃതികളും 2
അധ്വാനവിഭജനം 3
പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം 4
പ്രൂധോൺ, പീയർ ജോസഫ് 178, 189–191, 194, 195, 199, 309
ഫിഷർ, ഇർവിങ് 74, 280, 284, 288, 289, 320–322, 345, 359
കൃതികളും 320
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 321
പലിശ 321–322
ഫെറർ 316
ഫ്രാങ്ക്ളിൻ, ബെഞ്ചമിൻ 125, 304 305
ബരോണെ 261, 382
ബർക്ക്, എഡ്മൺഡ് 165
ബർനൗള്ളി, ഡാനിയൽ 230
ബാവ്മോൽ 388
ബാസ്റ്റിയ, ഫ്രെദറിക് 307
ബെക്കാറിയ 125
ബെന്താം, ജെറമി 136–138, 151, 152, 193, 230, 232, 239, 289
ബെയ്ലി, സാമുവൽ 105
ബെർനൗള്ളി, ഡാനിയൽ 384-385
ബേക്കൺ, ഫ്രാൻസിസ് 20, 125
ബേൺസ്, ആർതർ 330
ബൊത്തേറോ 124–125
ബോംബാവർക് 74, 246, 247, 277, 280–286, 306, 315, 317, 318, 322, 331, 345
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 281–282
മൂലധനസിദ്ധാന്തം 282-284
മാർക്സും ബോംബാവർക്കും 280–281
ജെവോൺസും ബോംബാവക്കും 284
പലിശ 284–286
ബോഡിൻ, ജീൻ 21
ബൗളി, മരിയാൻ 145
ബ്ളാങ്ക്, ലൂയി 178, 191–193
ബ്രേ, ജോൺ 193, 195
മക് കുള്ളോക് 119
മൺ, തോമസ് 25, 29–34
കൃതികളും 25, 29
നികുതികളും 33

പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം 30-31
മലൈൻസ്, ജെറാഡ് 24, 27–28, 29, 45
വിദേശവ്യാപാരത്തിലെ ക്രമക്കേടുകൾ 27–28
മാക്കിയവെല്ലി 21, 124
മാൻഡെവിൽ, ബർണാർഡ് 81
മാൻലി, തോമസ് 26
മാൽത്തൂസ്, ഡാനിയൽ 123
മാൽത്തൂസ്, തോമസ് റോബർട്ട് 50, 58, 92, 103, 123–163, 1144, 145, 159, 160, 162, 187,188, 239, 294, 302, 304, 307,351, 363
കൃതികൾ 123
ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തം 123-129
പാട്ടം 130
ഫലപ്രദമായ ചോദനം 132, 134, 135
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 131–132, 172
മാർക്സ്, കാൾ 39, 43, 53, 63, 72, 106, 110, 119,148, 149, 162, 171, 178,180, 182, 198–225,280, 281, 293, 294, 297, 299,323, 326, 327, 328, 330, 335,345, 360, 371, 374, 382
കൃതികൾ 199
ചരിത്രത്തിന്റെ ഭൗതികവ്യാഖ്യാനം 202, 203
ഉൽപാദനവിലകൾ 216, 217
ചരക്കുകളുടെ ദ്വിവ്യക്തത 208–210
ചരക്കുകളുടെ മേധാവിത്വം 209
പലിശനിരക്ക് 221
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 206, 208
മിച്ചമൂല്യം 200, 210-212, 214, 215, 217, 223
മിച്ചമൂല്യനിരക്ക് 212–217, 221, 222, 223
മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം 215, 217, 220, 221, 222, 224
മാർക്സും വെബ്ബറും 224, 326
മാർഷൽ, ആൽഫ്രെഡ് 60, 146, 148 158, 162, 204, 231, 234, 246, 247, 248, 249, 263–277, 294, 302, 331, 332, 335, 341, 342, 346, 352, 358, 360, 379
കൃതികൾ 264
മാർഷലും ആഡം സ്മിത്തും 264–266
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 266-269
മിച്ചംവെയ്പ് 275–276
വിതരണസിദ്ധാന്തം 274-276
പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുള്ള ഉൽപാദന സംരംഭം 272–273
പ്രത്യായനിയമങ്ങൾ 273–274
മിൽ, ജെയിംസ് 116, 119, 151, 154
മിൽ, ജോൺ സ്റ്റ്യുവർട്ട് 58, 119, 138, 144, 145, 150-163, 129, 240, 247, 256, 264, 265, 266, 306, 307, 308, 358
അന്തർദേശീയമൂല്യസിദ്ധാന്തം 158
അടിസ്ഥാനപ്രമാണങ്ങൾ 159–60
വേതനസിദ്ധാന്തം 160
മിഷെൽ, വെസ്ലി ക്ലെർ 330
മിസ്സെൽ ഡൻ, എഡ്വേർഡ് 25, 28, 29, 31
മിറാബൂ, (ദ്) വിക്തോർ റികെത്തി മാർകിസ് 63, 68, 125
മെഞ്ജർ, കാൾ 15, 233, 238, 244, 247-255, 257, 258, 266, 267, 275, 279, 283, 298, 311, 360
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 250

വിതരണസിദ്ധാന്തം 255
മെയ്റ്റ്സൺ 297
മോൺടസ്ക്രെതീൻ 34-35
പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം 34-35
വിശിഷ്ട ലോഹങ്ങളുടെ അളവും രാജ്യപുരോഗതിയും 36-37
മോളിന്യൂസ് കരോളസ് 25
മോർഗൻസ്റ്റെൺ, ഓസ്കാർ 385–388
മൃളർ ആദം 165-170, 173, 295
യേലി 309
ലസ്സാം 148
ലിസ്റ്റ്, ഫ്രെഡറിക് 170–175, 295, 296, 306, 307
പുരോഗതിയുടെ പഞ്ചഘട്ടങ്ങൾ 173
ലീയോൺ ടീഫ്, വാസ്സിലി 71, 382
ലൂഥർ, മാർട്ടിൻ 17, 24
ലൂയിസ്, ആർതർ 374–375, 378
ലെബൻസ്റ്റീൻ, ഹാർവി 376-377
ലെസ്ലി, ക്ലിഫ് 303, 304
ലോക്ക്, ജോൺ 38, 52–54, 55, 82
പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം 53
ലോയ്ഡ്, വില്യം ഫോസ്റ്റർ 230
വാക്കർ അമാസാ 310
വാക്കർ, ഫ്രാൻസിസ് 310–311
ലാഭസിദ്ധാന്തം 311
വാസ്കോ ദ ഗാമ 16
വാല്വസ് 125
വാൽറാസ്, ഔഗസ്റ്റ് 230, 231, 247
വാൽറാസ്, ലിയോൺ 71, 74, 142, 232, 233, 238, 249, 255-262, 266, 271, 275, 287, 288, 311, 320, 321, 340, 341, 345, 346, 360, 382, 383
ഉൽപാദനസിദ്ധാന്തം 259-261
വിനിമയസിദ്ധാന്തം 258-259
സാമാന്യസന്തുലനസിദ്ധാന്തം 258–261
സാമ്പത്തികനയങ്ങൾ 261
വായ്ഡ്, അബ്രഹാം 383
വിക്സെൽ, നട് 261, 322, 332, 355, 359
വിക്സ്റ്റീഡ് 246, 358
വീനർ, ജേക്കബ് 29, 335
വീസർ, ഫ്രെഡറിക് ഫോൺ 233, 247, 255, 277-280, 313, 331, 345
കൃതികൾ 278
പാട്ടം 280
വെബർ, മാക്സ് 18, 20, 173, 298, 300
വെബ്ലൻ, തോഴ്സ്റ്റീൻ 313, 323–330, 331
കൃതികൾ 324
വെബ്ളനും മാർക്സും 326, 327, 328
ഷുംപീറ്റർ 6, 29, 64, 76, 102, 103, 126, 151, 256, 267, 292, 299, 300–301, 345–350, 361
അപഗ്രഥനരീതി 346
വ്യാപാരചക്രങ്ങൾ 348
സാമ്പത്തികവികസനം 348
ഷോവ്, ജി. എഫ് 335
സാമുവൽസൺ, പോൾ 374, 379-382, 388
സിമീയാന്ദ് ഫ്രാങ്സായ് 301-302
സിസ്മോണ്ടി 142, 150, 184-189
സീനിയർ, നസ്സാവു വില്യം 144-149, 150, 154, 156, 230, 268, 367
അടിസ്ഥാനപ്രമാണങ്ങൾ 145–146

പാട്ടം 147
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 145, 146
വേതനസിദ്ധാന്തം 147
സെനോഫോൺ 7
സെൻറ്, സൈമൺ, കോംറെ, ദ് 152, 178, 181–184, 302
സെർറാ, അന്തോണിയോ 35–36
സ്വർണവും വെള്ളിയും സുലഭമാക്കൽ 35
സേ, ജെ. ബി. 73, 80, 116, 138–144, 147, 150, 154, 159, 185 230, 257, 305, 382
ഉൽപാദനസിദ്ധാന്തം 140–144
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 139–140
സേയുടെ നിയമം 118, 131, 161
സെലിഗ്മാൻ 231, 309
സൊംബാർട്ട് വെർണർ 298, 299–300
സോളോവ് ആർ. എം. 374, 388
സ്റ്റാൻ 165
സ്റ്റീത്തോഫ് 298, 299
സ്പെൻസർ, ഹെർബർട്ട് 195
സ്മിത്ത്, ആഡം 3, 15, 21, 38, 43, 46, 52, 55, 63, 66, 74, 78, 79–100, 101, 102, 104, 105, 110, 113, 114, 115, 125, 128, 131, 136, 138, 139, 141, 144, 145, 147, 150, 155, 159, 162, 166, 168, 169, 171, 176, 184, 185, 204, 226, 228, 230, 245, 253, 255, 264, 294, 302, 305, 306, 311, 351, 358, 359, 360, 370, 371
കൃതികം 80
അധ്വാനവിഭജനം 83–84, 86–87
നികുതികം 99–100
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 87–91
മൂലധനസംഭരണം 94–96
വിതരണസിദ്ധാന്തം 91–94
വേതനസിദ്ധാന്തം 91–92
വിദേശവ്യാപാരസിദ്ധാന്തം 98–99
പാട്ടം 94
പണത്തിൻെറ സിദ്ധാന്തം 96–98
ലാഭസിദ്ധാന്തം 92–93
സ്മോളർ, ഗുസ്താഫ് 21, 247, 248, 296, 297, 298, 299, 302, 303, 304, 331
സ്വീസി, പോൾ 208
സ്യൂതെൻ 335
സ്രാഫാ പിയേറോ 333, 336
സ്റ്റാക്കെൽബെർഗ് ഹെൻട്രിക് ഫോൺ 340–341, 388
സ്റ്റിഗ്ളർ, ജോർജ് 279
സ്റ്റ്യൂവർട്ട്, ജെയിംസ് ഡെൻഹാം 57, 82, 125
പണത്തിൻെറ സിദ്ധാന്തം 59–60
ഹച്ചീസൺ, ഫ്രാൻസ് 81
ഹാടേ 276
ഹാഡ്ലി, ആർതർ 309, 310
ഹാമിൽടൺ, അലക്സാണ്ടർ 304
ഹാരോഡ്, റോയ് 335, 344, 372–374
ഹാല്ലി 49, 50
ഹിക്സ്, ജോൺ 341–344, 381
വിലസിദ്ധാന്തം 341–344
വ്യാപാരചക്രസിദ്ധാന്തം 344
വേതനസിദ്ധാന്തം 344
ഹിൽഡ്ബ്രാൻറ്, ബ്രൂണോ 295, 296

ഹ്യൂവിഡ്, ലിയോണിഡ് 386
ഹെക്ഷർ, യെലി 21, 24, 61
ഹെഗൽ 200, 201, 202, 204, 295
ഹെർമാൻ 247
ഹെർഷ്മാൻ, ആൽബെർട് 377–378
ഹോട്ടല്ലിംഗ് 335
ഹോഡ്ഗ്സ്കിൻ 193, 195–197
ഹോബ്സ് 40
ഹോർണിക്, ഫിലിപ് ഫോൺ 36–37
ഹ്യും, ഡേവിഡ് 50, 55–57, 58, 82, 123, 136
പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം 55–56
റസ്കിൻ, ജോൺ 312
റിക്കാഡോ, ഡേവിഡ് 43, 53, 58, 78, 79, 92, 101–122, 128, 129 130, 131, 132, 133, 136, 138 144, 146, 147, 150, 151, 154 156, 158, 159, 162, 176, 185 188, 193, 204, 208, 226, 230 234, 245, 247, 264, 265, 266 267, 275, 280, 295, 302, 303 305, 309, 310, 312, 314, 318 322, 330, 351, 360, 361, 363 371
കൃതികൾ 101–102
പാട്ടം 110–114
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 104–109
വേതനസിദ്ധാന്തം 109–110, 147
വിതരണസിദ്ധാന്തം 109–113
യന്ത്രവൽക്കരണം 118–121, 220
ലാഭസിദ്ധാന്തം 110
സാമ്പത്തികവികസനസിദ്ധാന്തം 114–121
റിവിയേർ, (ദ്) പിയർഫ്രാങ്സ്വാ മെർസിയേ 63
റൂസ്സോ 123
റേ, ജോൺ 283, 306
മൂലധനസിദ്ധാന്തം 306
റോജേഴ്സ്, തോ റോൾഡ് 302
റോബർട്സൺ, ഡെന്നിസ് 263, 276, 335, 354, 355
റോബിൻസ്, ലയോണൽ 273, 335
റോബിൻസൺ, ജോൻ 332, 335–337, 338, 339, 340, 342, 346, 372, 374, 384
റോഷർ, വിൽഹെം 247, 265, 295, 302, 312
റോസ്റ്റോവ്, വാൾട്ടർ 173, 376

വിഷയസൂചിക

അടിസ്ഥാനപ്രമാണങ്ങൾ 145-146, 159-160
അതിദീർഘകാലം (ചിരകാലം) 271
അത്യൽപാദനം (അമിതോൽപാദനം നോക്കുക)
അദൃശ്യഹസ്തം 81
അധ്വാനക്കമ്പോളം 286
അധ്വാനത്തിന്റെ ഉൽപാദനക്ഷമത 148
അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യം 42, 115
അധ്വാനത്തിന്റെ യഥാർഥ വിനിമയമൂല്യം 220
അധ്വാനത്തിന്റെ വിനിമയമൂല്യം 132
അധ്വാനത്തിന്റെ വില 109
അധ്വാനമൂല്യസിദ്ധാന്തം 108, 109, 227
അധ്വാനവിഭജനം (വിഭജനം) തൊഴിൽ 3, 7, 83–84, 86–87, 94, 98, 142, 156, 168, 169, 305
അധ്വാനശക്തിയുടെ മൂല്യം 212
അധ്വാനശേഷി 205, 211
അധ്വാനസിദ്ധാന്തം (തൊഴിൽസിദ്ധാന്തം) 89, 90, 91, 107, 109, 110, 122, 131 194, 280, 307, 355
അധ്വാനോപാധികൾ 187
അനാസ്ഥ 315
അനുകൂലമായ വ്യാപാരവില 25, 98
അന്തരാള ഉൽപന്നങ്ങൾ 284
അന്തർദേശീയ കൊട്ടക്കൽവാങ്ങലുകൾ 119
അന്തർദേശീയ തൊഴിലാളിസംഘ്യം 199
അന്തർദേശീയ നാണയപ്രവാഹം 15
അന്യനാട്ടുകാരെക്കൊണ്ടു കൊട്ടപ്പിക്കുന്ന വേതനം 26
അന്തർദേശീയനാണ്യനിധി 354
അന്തർദേശീയ നാണ്യപ്രശ്നങ്ങൾ 357
അന്തർദേശീയ മൂല്യസിദ്ധാന്തം 121-122, 158
അന്തർദേശീയ വിശിഷ്ടലോഹപ്രവാഹസമ്പ്രദായം 50
അന്തർദേശീയ വ്യാപാരബന്ധങ്ങൾ 121
അന്താരാഷ്ട്രീയ കമ്പോളങ്ങൾ 74
അന്തിമചോദനം 383
അപഗ്രഥനരീതി
വില്യം പെറ്റി 39-40
റിക്കാർഡോ 102–104
മാൽത്തൂസ് 131
മെഞ്ജർ 248
ആത്മനിഷ്ഠമായ രീതി 228
ഷുംപീറ്റർ 346
ഗണിതാത്മകമായ 341
അപഗ്രഥനസൂത്രം 4, 162
അപൂർണ ക്രിയാധിപത്യം (അപൂർണമായ കുത്തക) 286
അഭേദപ്രതിഭായകത്വനിയമം (നിർഭേദപ്രത്യായനിയമം നോക്കുക)
അഭേദമൂലധനം 213, 215, 217, 218, 219, 220
അമിതോൽപാദനം (അത്യുല്പാദനം) 115, 130, 131, 179, 185, 186, 276
അയൽപക്കക്കാരനെ പാപ്പരാക്കുന്നനയം 26, 60

അവശിഷ്ടോൽപന്നം 65, 66, 67, 75
അരാജകതാവാദം 189, 191
അലസവർഗം 227
അവമൂല്യനം 354
അവശിഷ്ടാവകാശസിദ്ധാന്തം 245
അവശ്യാധ്വാനസമയം 213
അവിരാമമായ പരിശ്രമം 34–35
അസന്തുലിതാവസ്ഥ 260
അസമ സമ്പ്രദായങ്ങൾ 389
അളന്നുതിട്ടപ്പെടുത്താവുന്ന ഉപയുക്തത 342
അർഥൈകദൃഷ്ടിയായ മനുഷ്യൻ 326
അർപിതാധ്വാനം 106
അറാദായം 49
ആഡംബരഭ്രമം 32
ആത്മനിഷ്ഠമായ ഉപയുക്തതാവാദം 229, 342
ആത്മീയമൂലധനം 168, 169
ആദ്യകാല ക്രിസ്ത്യൻ ചിന്ത 8–9
ആദ്യയിനം (ഒന്നാമിനം സാധനങ്ങൾ) 250, 251
ആധുനിക മുതലാളിത്തം 299
ആനന്ദവാദം 64
ആനുപാതികത്വം 254, 255
ആന്തരികമായ അനുകൂലസാഹചര്യങ്ങൾ 273
ആപേക്ഷികമായ ജനപ്പെരുപ്പം 222
ആപേക്ഷിക മിച്ചമൂല്യം 214
ആപേക്ഷികമൂല്യം 105
ആഭ്യന്തരവ്യാപാരം 24, 25, 37
ആരോഹപ്രത്യായനിയമം (വർധമാന പ്രത്യായ) (പ്രതിദായക)നിയമം 146, 274, 315, 333
ആവശ്യങ്ങൾക്കു കല്പിക്കുന്ന വ്യത്യസ്ത പ്രാധാന്യം 285
ആസ്ടിയൻ സ്കൂൾ 247
ആഹ്രാസീ ഉപയുക്തതാനിയമം 138, 314
ആഹ്രാസീപ്രത്യായനിയമം (ക്ഷയോന്മുഖ പ്രതിദായകത്വനിയമം) 7, 115, 129, 146, 157, 161, 162, 245, 276, 308, 315, 333
ആഹ്രാസീ സീമാന്തോപയുക്തത 231
ആഹ്രാസീ സീമാന്തോൽപാദന നിയമം 255
ആർഥികപ്രക്രിയ 81
ആർഥികസാധനങ്ങൾ 252
ഉപഭോക്താവിന്റെ മീതി 266, 269, 343, 344
ഉപഭോക്താവിന്റെ സന്തുലനാവസ്ഥ 259-261, 360
ഉപഭോക്തൃവൃത്തി 321
ഉപഭോഗവർജനം 147, 157, 219, 228, 268, 283, 317
ഉപഭോഗസിദ്ധാന്തം 289
ഉപയുക്തതാവാദം (അഥവാ പ്രയോജനവാദം) 54, 136, 138, 140, 165, 177, 193, 229, 232, 239, 254, 268, 325
ഉപയോഗമൂല്യം 6, 87, 88, 104, 208, 209, 210, 219, 228, 230
ഉയന്നയിനം (ഉന്നതയിനം) സാധനങ്ങൾ 250, 251
ഉൽപന്നഭേദീകരണം (ഉൽപന്നവ്യത്യാസവൽക്കരണം) 291
ഉൽപന്നമൂല്യം 39, 89, 132
ഉൽപന്നവൈജാതീകരണം 338, 339
ഉൽപാദകന്റെ സന്തുലിതസ്ഥിതി 337
ഉൽപാദകമല്ലാത്ത അധ്വാനം 94, 95 117, 133, 134, 140, 193, 196
ഉൽപാദകമായ അധ്വാനം 94, 95, 117, 130, 133, 140, 159, 193, 196

ഉൽപാദകവർഗം 85
ഉൽപാദകസഹകരണസംഘം 179
ഉൽപാദനകാലഘട്ടം (ഉൽപാദന കാലം) 280, 284, 306, 317, 318
ഉൽപാദനക്ഷമമല്ലാത്ത ഉപഭോഗം 117, 133, 134, 159
ഉൽപാദനഘടകങ്ങളുടെ പ്രതിഫലം 39
ഉൽപാദനഘടകങ്ങളുടെ വിലകം 31
ഉൽപാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തം 12, 47, 58, 90, 109, 132, 236, 254
ഉൽപാദനശക്തിസിദ്ധാന്തം 172
ഉൽപാദനസങ്കേതങ്ങം 344
ഉല്പാദനസമ്പ്രദായം 1, 59, 201, 204
ഉൽപാദനക്ഷമമായ ഉപഭോഗം 117, 159
ഉൽപാദനഘടകത്തിന്റെ മൂല്യം 279
ഉൽപാദനത്തിനുള്ള പണച്ചെലവ് 268
ഉൽപാദനത്തിന്റെ കാലദൈർഘ്യം 246, 283
ഉല്പാദനത്തിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥ 259
ഉല്പാദനബന്ധങ്ങം 201
ഉല്പാദനയോഗം 260, 291
ഉല്പാദനവിലകം 216, 217
ഉല്പാദനശക്തി 201, 203
ഉല്പാദനശക്തികളുടെ പരിണാമപ്രക്രിയ 202
ഉല്പാദനസിദ്ധാന്തം 65-68, 140-144, 259-261, 290-291
ഉല്പാദനോപാധികം 207, 231, 255, 259
ഉല്പാദനോപാധികളുടെ മൂല്യം 229
'ഊക്കോടെയുള്ള ഉണ്ണ്' 377
ഏകനികുതി 75, 310
ഏകവ്യാപാരമേധാവിത്വം കുത്തക; (ക്രയാധിപത്യം) 291, 332, 333, 334, 335, 340
ഒന്നാം അന്തർദേശീയം 199
ഒന്നാമിനം സാധനങ്ങം (ആദ്യയിനം സാധനങ്ങം നോക്കുക)
'ഒഫെലിമിത്തെ' 289
ഒറ്റത്തവണ മാത്രം ഉപയോഗിക്കാവുന്ന വിഭവങ്ങം 259
ഓപ്പറേഷൻസ് റിസർച്ച് 388
'ഓളിഗോപ്പോളി' 338, 339
കടലാസ്സുപണം 50, 97, 170, 179
കട്ടംകൃഷി 113
കമ്പോളകാലം 270-271
കമ്പോളത്തിന്റെ പരിമിതി 98
കമ്പോളമൂല്യം 53
കമ്പോളവിലകം 14, 42, 48, 91, 108, 109, 217
കമ്പോളസിദ്ധാന്തം 138, 142
കമ്യൂണിസ്റ്റ് മാനിഫെസ്റ്റോ 198, 203
കയറ്റുമതിച്ചുങ്കങ്ങം 305
കരാർസ്വാതന്ത്ര്യം 153
കരുതൽശേഖരം 33
'കാത്തിരിപ്പ്' 148, 268
കാലദൈർഘ്യമുള്ള ഉൽപാദനമാർഗങ്ങം 246
കാഷ് ബാലൻസ് സിദ്ധാന്തം 261
കാർഷികഭോഗങ്ങം 19
കാർഷികോൽപന്നങ്ങളുടെ വില 114, 115
'കൃതിച്ചുപൊങ്ങൽ' 376
കൃത്തകസമ്പ്രദായങ്ങം 147, 157
കൃത്തകാവകാശങ്ങം 22
കൃത്തനെയുള്ള തരംതിരിക്കൽ 255
കൂലി, കൂലിസിദ്ധാന്തം (വേതനം,

വേതനസിദ്ധാന്തം) 15, 27, 43, 48–49, 109–110, 147, 160, 236–237, 245, 319
കൂലിനിരക്ക് 31, 56, 93
'കെയിൻസ് പ്ലാൻ' 358
കേന്ദ്രബാങ്ക് 183
കേവലധനശാസ്ത്രം 289, 345, 346
കേവലസിദ്ധാന്തം 248, 383
ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം 60, 78–163, 165, 168, 172, 175, 185, 194, 227, 270, 294, 295, 396, 301, 305, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 323, 324, 325, 326, 358, 360, 361, 362, 366, 379
ക്ഷയോന്മുഖ ഉൽപാദനച്ചെലവ് സിദ്ധാന്തം 322, 333
ക്ഷയോന്മുഖപ്രതിഭായകത്വനിയമം (ആഹ്രാസീപ്രത്യായനനിയമം നോക്കുക)
ക്ഷയോന്മുഖ സീമാന്തികപ്രതിസ്ഥാപിതത്തോത് 342
ക്ഷയോന്മുഖ സീമാന്തോപയുക്തത (ആഹ്രാസീ സീമാന്തോപയുക്തത നോക്കുക)
ക്ഷേമധനശാസ്ത്രം 14, 292, 293, 380
ക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ 60, 66, 72, 78–163, 183, 204, 219, 220, 227, 240, 245, 262, 266, 268, 275, 280, 283, 295, 297, 310, 318, 323, 358, 361, 370
ക്ലേശം (പ്രയാസം) 228, 268, 275
ക്രമപൂർവമായ വിലകൾ 271
ക്രയാധിപത്യം (ഏകവ്യാപാരമേധാവിത്വം നോക്കുക)
ക്രയാധിപത്യാത്മകമത്സരം 291
ക്രിസ്തീയ ജീവിതദർശനം 8
ക്രിസ്തീയ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രസ്ഥാനം 312
ക്രോഡീകരണപ്രവണത 154
ഗതികം (ചലനാത്മകരീതി നോക്കുക)
ഗുണകം 369, 373
ഗൃഹഭരണം 5
ഗേം സിദ്ധാന്തം (വിനോദ സിദ്ധാന്തം) 311, 379, 384-388
ഗ്രീസ് 2
ചംക്രമണമൂലധനം 95
ചരക്കുകളുടെ ദിവ്യത്വം 209
ചരക്കുകളുടെ ദൈവത്വം 209
ചരക്കുകളുടെ പ്രപഞ്ചം 209
ചരിത്രത്തിന്റെ ഭൗതികവ്യാഖ്യാനം 202, 203
ചരിത്രാധിഷ്ഠിത പ്രസ്ഥാനം,
ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദം,
ചരിത്രാധിഷ്ഠിത ധനശാസ്ത്രം
ചരിത്രാധിഷ്ഠിതവാദികൾ 170, 182 248, 294–304, 309, 311, 313, 323, 329, 330
ചലനാത്മകമായ സാമ്പത്തിക-വ്യവസ്ഥ 261
ചലനാത്മകരീതി 155, 243, 291, 292, 314, 344, 361, 382, 384
ചാക്രികപ്രവാഹം 346, 347
ചിരകാലം (അതിദീർഘകാലം നോക്കുക) 271
ചുങ്കങ്ങൾ 10, 33, 164
ചൂഷണം, ചൂഷണസിദ്ധാന്തം 110, 196, 283, 316, 337
ചൂഷണത്തിന്റെ കടപ്പ് 222
ചോദനത്തിന്റെ ഇലാസ്തികത 270
ചോദനപ്പട്ടിക 157
ജനപ്പെരുപ്പം 160
ജനസംഖ്യ 26, 117, 187
ജനസംഖ്യാപ്രശ്നം 129

ജനസംഖ്യാസിദ്ധാന്തം 59, 92, 123-129, 145, 160
ജന്മിത്വസമ്പ്രദായം 10, 164, 176, 182
ജ്യാമിതീയശ്രേണി 126
തനിമൂല്യം 47
തനിവില 211
തമോയുഗങ്ങൾ 10
തരതമമൂല്യം 105
തരതമസ്ഥിതാപഗ്രഥനം (താരതമ്യാത്മകമായ സ്ഥിതാപഗ്രഥനം നോക്കുക)
താണനിലയിലുള്ള സന്തുലിതാവസ്ഥകം 377
താരതമ്യച്ചെലവുസിദ്ധാന്തം, (താരതമ്യ ഉൽപാദനച്ചെലവുസിദ്ധാന്തം) 121–122, 308
താരതമ്യാത്മകമായ സ്ഥിതാപഗ്രഥനം 292, 361
തുല്യമൂല്യങ്ങൾ 6
തൃപ്തിയുടെ പാരമ്യം (സംതൃപ്തിയുടെ പാരമ്യം) 251, 260
തൊഴിലാളികളുടെ ഉൽപാദനക്ഷമത 114
തൊഴിലാളിപ്രസ്ഥാനം 176, 177, 199
തൊഴിലാളിസർവാധിപത്യം 203, 329
തൊഴിലില്ലായ്മ 185, 220, 221, 240, 344, 354, 355, 361, 362, 363, 370, 371, 372
തൊഴിൽക്കുട്ടങ്ങൾ 18, 164
തൊഴിൽവിഭജനം (അധ്വാനവിഭജനം നോക്കുക)
തൊഴിൽസിദ്ധാന്തം (അധ്വാനസിദ്ധാന്തം നോക്കുക)
ദരിദ്രനിയമങ്ങൾ 128, 149
ദീർഘകാലം 270–271
ദീർഘകാലവികാസസിദ്ധാന്തം 335
ദുർബല ക്രമത്തിലുള്ള പ്രതിപത്തി 381
ദേശീയപണിപ്പുരകം 192, 193
ദേശീയവരുമാനം 69
'ദൗർലഭ്യം' 231, 251, 252
ദ്രവതാചോദനം 368
ദ്രവതാപ്രദാനം 368
ദ്രവതാഭിലാഷം 368, 369
ധനത്തിന്റെ ഉറവിടം 38
ധനമിതികം 50, 71, 237, 248
ധനശാസ്ത്രനിർമിതി 65
ധനസമ്പാദനവ്യഗ്രത 5, 11
ധാന്യനിയമങ്ങൾ 115, 131
നഗരരാഷ്ട്രം 8
നവരമ്യതാകോളനി 179
നവീകരണപ്രസ്ഥാനം 16, 17
നവീനക്ലാസ്സിക്കൽ ധനശാസ്ത്രം 270, 323, 325
നഷ്ടപരിഹാരസിദ്ധാന്തം 119
നഷ്ടാവസരച്ചെലവ് (നഷ്ടാവസരപ്രമാണം) 254, 260
നാണയങ്ങളിലെ ലോഹാംശം കുറയ്ക്കൽ 15, 34, 46, 53
നാണയനിർമാണത്തിന്റെ നിയമങ്ങൾ 15
നാണയവ്യവസ്ഥ, നാണ്യസമ്പ്രദായം 1, 164, 249
നാണ്യങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള വിനിമയനിരക്ക് 277
നാണ്യപ്പലിശനിരക്ക് 277
നാണ്യമൂലധനം 328
നാണ്യമൂല്യപ്പട്ടിക 277
നാണ്യവേതനം 115, 362

നാണ്യസംബന്ധിയായ അനുകരണം 326
നാണ്യസംസ്കാരം 326
നാണ്യസിദ്ധാന്തം (പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം) 4, 6, 7, 15, 30–31, 34–35, 45–46, 49–50, 53, 54, 55–56, 59-60, 96-98, 119–121, 169–170, 276, 310, 311, 355, 372
നാമാത്മകമായ (നാമമാത്രമായ) പലിശ നിരക്ക് 322
നികുതികരം, നികുതിനയം, നികുതി സമ്പ്രദായം 39, 40–41, 74–75, 99–100
നികുതിഭാരം 40, 41, 75
നിക്ഷേപിക്കപ്പെട്ട മൂലധനം 246
നിഗമനാത്മക രീതി 204
നിഗൂഢമായ അനാസ്ഥ 343
നിത്യവൃത്തിക്കുള്ള വേതനം (നിത്യവൃത്തിക്കുള്ള കൂലി) 245, 280
നിരപേക്ഷ മിച്ചമൂല്യം 214
നിവേശ–നിർഗമസാരണി 71
നിവേശ-നിർഗമ സമ്പ്രദായം 383, 384
നിശ്ചലസ്ഥിതി 162
നിശ്ചിത ഉൽപാദനയോഗം 274, 275
നിശ്ചിത ഉല്പാദന സങ്കേതങ്ങൾ 384
നിശ്ചിത മൂലധനം (അഭേദ മൂലധനം കൂടി നോക്കുക) 95
നിഷ്പക്ഷമായ പണം 261
നിഷ്പക്ഷമായ സാങ്കേതിക പുരോഗതി 374
നിർഗമനസിദ്ധാന്തം 142
നിർണായകമായ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ശ്രമം' 377
നിർഭേദപ്രത്യായ നിയമം (അഭേദപ്രത്യായ നിയമം) 157, 382
നിർമാണകാലം 284
നൂതന സംരംഭ സാഹസികത്വം 349
നെടുംകൃഷി 113
ന്യായദീക്ഷ 11
ന്യായവാദരീതി 40
ന്യായവില 12, 15
ന്യൂനാവധീകരണം 380
പണത്തിന്റെ ആവിർഭാവം 15
പണത്തിന്റെ നിഷ്പക്ഷത 359
പണത്തിന്റെ പരിമാണസിദ്ധാന്തം, പരിമാണനാണ്യസിദ്ധാന്തം 49, 119, 276
പണത്തിന്റെ പ്രചാരവേഗം 40,46, 50, 53, 355
പണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം 35
പണത്തിന്റെ മൂല്യം 6, 49, 322, 354
പണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം (നാണ്യ സിദ്ധാന്തം നോക്കുക)
പണത്തിന്റെ സീമാന്തോപയുക്തത 269
പണപ്പെരുപ്പം 119
പദാർഥരൂപത്തിലുള്ള ധനം 67
പരമാവധി ഉപയുക്തത 244
പരമാവധി നന്മ 83
പരമാവധി സംതൃപ്തി 292
പരമാവധീകരണം അഥവാ മാക്സിമീകരണം) 380
'പരേത്തോനിയമം' 288
പരോക്ഷാധാനം 107
പലിശ, പലിശനിരക്ക് 11–12, 14, 25-26, 27, 28, 54, 57, 60, 77, 93, 221, 236-237, 245, 276, 284–286, 316–318, 321–322, 365, 366–369

പലിശവാങ്ങൽ 5
പഴയ നിയമം 1
പാട്ടം 15, 31, 44, 49, 94, 110–114, 130, 147, 236, 245, 280 308, 309–310, 311
പാട്ടത്തിന്റെ ലക്ഷണമുള്ള പ്രതിഫലം 275
പാട്ടത്തുകയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള നികുതികം 41
പാരമ്പര്യവ്യവസ്ഥ 10
പിന്തുടർച്ചാവകാശം 183
പുനർനിർമാണത്തിനും വികസനത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള അന്തർദേശീയ ബാങ്ക് 357
പുരോഗതിയുടെ പഞ്ചഘട്ടങ്ങൾ 173
പുരോഹിത ഭരണകൂടങ്ങൾ 1
പൂരകവസ്തുക്കൾ 233
പൂർണ ക്രയാധിപത്യം 291
പൂർണ തൊഴിൽനില 369, 372, 373
പൊതു വാസ്തുസൗകര്യങ്ങൾ 305
പൊതുവുടമസമ്പ്രദായം 177
പോഷക ഉൽപാദനച്ചെലവ് 272
പ്രകടമാക്കപ്പെട്ട പ്രതിപത്തി 343,380
പ്രകൃതിനിയമം 63, 81, 166
പ്രകൃതിനിയമവാദം, പ്രകൃതിനിയമവാദികൾ 62–77, 85, 86, 95, 96, 113, 141, 302, 305, 310, 325
പ്രകൃതിവ്യവസ്ഥ 27, 64, 81
പ്രചാരത്തിലുള്ള പണം 30, 31, 49
പ്രതാപത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള ഉപഭോഗം 326
പ്രതാപത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള പാഴ് ച്ചെലവ് 326
പ്രതിസന്ധികൾ, വ്യാപാരപ്രതിസന്ധികൾ 222–225, 288-289, 326
പ്രതിസ്ഥാപനം 274
പ്രതിസ്ഥാപന പ്രഭാവം (പ്രതിസ്ഥാപിത പ്രഭാവം) 293, 343
പ്രതീക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന മൂല്യം 255
പ്രതീക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന ലാഭനിരക്കുകൾ 368
പ്രത്യേക വ്യാപാരനില 25, 31
പ്രബലക്രമത്തിലുള്ള പ്രതിപത്തി 381
പ്രഭുത്വഭരണം 2
പ്രയോജനവാദം (ഉപയുക്തതാവാദം നോക്കുക).
പ്രവേഗം 373
പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുള്ള സംരംഭം 272–273
പ്രേരിതമൂലധനനിക്ഷേപം 373
ഫലത്തിലുള്ള ഉപയുക്തത 313
ഫലപ്രദമായ ചോദനം 132, 134, 135
ഫ്രഞ്ചുവിപ്ലവം 165, 166, 118
ബാങ്കിൽ നിന്നുള്ള വായ്പകൾ 347, 348
ബാഹ്യമായ ആനുകൂല്യങ്ങൾ (ആനുകൂല സാഹചര്യങ്ങൾ) 333, 376
'ബ്രിസിനസ്സ് സംരംഭം' 328
ഭണ്ഡാരം വക വസ്തുക്കൾ 41
ഭാഗിക ക്രയാധിപത്യം 291
ഭാഗിക-വിപണി 258
ഭാഗിക സന്തുലിതാപഗ്രഥനം 270, 271-272, 342, 346
ഭാവിയിലെ ആവശ്യങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യം കുറച്ചുകാണൽ 285
ഭൂമിയുടെ മൂല്യം 44–45
മതിപ്പുമൂല്യം 76
മധ്യകാലസാമ്പത്തിക ചിന്ത 165
മധ്യയുഗചിന്ത 45

മധ്യയുഗങ്ങൾ (മധ്യകാലങ്ങൾ) 9–19, 23, 27, 30, 164, 173, 176, 189, 190
മധ്യയുഗസിദ്ധാന്തങ്ങൾ 65
മാക്മില്ലൻ കമ്മിറ്റി 355
മാതൃകാഭരണം 3
മാതൃകാ സഹകരണസമൂഹം 179
മാനസിക മൂലധനം 172
മാമൂൽ ധനശാസ്ത്രം 359
മാമൂൽ സിദ്ധാന്തം 359
മിച്ചംവെക്കാനുള്ള പ്രേരണ 61
മിച്ചംവെയ്പ് 275–276
മിച്ചംവെയ്പിന്റെ പ്രദാനവക്രം 367
മിച്ചമൂല്യം 43, 180, 193, 199, 200, 210-212, 214, 215, 217, 223
മിച്ചമൂല്യനിരക്ക് 212–217, 221, 222, 223
മിഥ്യാസങ്കല്പ സോഷ്യലിസം 180, 189
മിശ്രസമ്പദ്വ്യവസ്ഥ 280
മുഖ്യ ഉൽപാദനച്ചെലവ് 272
മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ജനനം 9
മുതലാളിത്തപരമായ അട്ടിമറി 326
മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതി 59,135, 171, 176, 177, 187, 189, 213, 225
മുതലാളിത്ത സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ 117, 153, 171, 175, 176, 177, 218, 349
മൂപ്പെത്താത്ത ചരക്കുകൾ 283
മൂലധനത്തിന്റെ കുമിഞ്ഞുകൂടൽ 114
മൂലധനത്തിന്റെ ജൈവയോഗം 215, 217, 220, 221, 222, 224
മൂലധനത്തിന്റെ മൂല്യം 259
മൂലധനത്തിന്റെ സീമാന്തോൽപാദനക്ഷമത 317
മൂലധനത്തിന്റെ സീമാന്തശേഷി 365, 369
മൂലധനത്തിന്റെ സേവനങ്ങൾ 283
മൂലധനനിക്ഷേപത്തിനുള്ള പ്രചോദനം 61
മൂലധനനിക്ഷേപത്തിന്റെ ചോദനവക്രം 367
മൂലധനസമ്പാദനം, മൂലധനസംഭരണം, മൂലധനസഞ്ചയനം 94–96, 133, 217
മൂലധനസാമഗ്രികൾ 316, 317, 318
മൂലധനസിദ്ധാന്തം 73–74, 238–239, 245–246, 282–284, 306, 316-318
മൂല്യത്തിന്റെ അധ്വാനത്തുകസിദ്ധാന്തം 308
മൂല്യത്തിന്റെ അളവ് 90
മൂല്യത്തിന്റെ ആവിർഭാവം 227
മൂല്യത്തിന്റെ ഉൽപത്തി 89
മൂല്യത്തിന്റെ യഥാർഥ മാനദണ്ഡം 49
മൂല്യനം 156
മൂല്യനിർണയം 41, 230, 254, 266, 360
മൂല്യനിർണായകമായ പാട്ടം 43
മൂല്യപ്രഭവം 6
മൂല്യരൂപത്തിലുള്ള ധനം 67
മൂല്യവൈരുധ്യം 15
മൂല്യസിദ്ധാന്തം 6, 41–44, 47–48, 71, 76, 87–91, 104–109, 131–135, 139–140, 146, 156, 172, 206–208, 232, 247, 250, 257, 266–269, 281-282, 308, 321, 341–344, 360
മൂല്യസ്ഥിരത 6
മൂല്യാപഗ്രഥനം 228
മൂല്യാരോപസിദ്ധാന്തം 251, 252, 279, 280

മൊത്തം ഫലം പൂജ്യമായ പ്രവൃത്തികം 377
മൊത്തത്തിൽ ലാഭമുണ്ടാവുന്ന പ്രവൃത്തികം 377
മൊത്തവിലസൂചികം 330
യഥാർഥ പലിശനിരക്ക് 191
യഥാർഥമൂല്യം 48, 52, 58
യഥാർഥ വില 42, 109
യഥാർഥ വേതനം 115, 362, 363
'യന്ത്രപ്രക്രിയ' 327, 328
യന്ത്രവൽക്കരണം 118–121, 220, 305
യുക്തിവാദമാർഗം 102
യോഗക്ഷേമസമ്പ്രദായം 191
രാജഭോഗം 40
രാജ്യാന്തര നാണയപ്രവാഹം 56
രാജ്യാന്തരവ്യാപാരത്തിലെ വിനിമയ മൂല്യം 121
രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ ഉൽഭവം 2, 4
രാഷ്ട്രീയവില 42
രേഖീയ പ്രോഗ്രാമിങ്ങ് 379, 384, 388
ലാഭം, ലാഭനിരക്ക് 92–93, 110, 114, 115, 116, 215, 216, 223, 311, 319–320, 361, 374
ലോഹനിർമിതമായ പണം 170
വചനംകൊണ്ടുണ്ടായ പണം 170
വന്ധ്യമായ സാമ്പത്തിക വ്യാപാരങ്ങം 66
വന്ധ്യവർഗം 69
വരവ് 259
വരവുചെലവുകളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങം 40
വരുമാന–ഉപഭോഗ വക്രം 343
വരുമാനപ്രഭാവം 290, 343
വരുമാനപ്രവാഹചക്രം 51
വർഗതാൽപര്യസമന്വയം 115
വർഗരഹിത സമുദായം 203
വർഗവൈരം 183
വർഗസമരങ്ങം 203, 204, 293
വർഗാധിപത്യം 200
വർധമാന നികുതിനിരക്കുസമ്പ്രദായം 100
വർധമാന പ്രത്യായനിയമം 274, 315, 333
വളഞ്ഞ വഴികളിൽ കൂടിയുള്ള ഉൽപാദനം 281
വാണിജ്യയുഗചിന്ത 54
വാണിജ്യവാദത്തിന്റെ സ്വഭാവം 23-29
വാണിജ്യവാദം, വാണിജ്യവാദികം 20, 42, 52, 54, 55, 57, 59, 60, 61, 74, 78, 79, 95, 97, 165, 173, 175, 302
വാസ്തുചക്രങ്ങം 277
വിതരണസിദ്ധാന്തം 76–77, 91, 94, 109–113, 247, 255, 274-276, 303, 311, 315–316
വിദേശനാണയക്കമ്പോളം 27–28
വിദേശവ്യാപാരത്തിലെ ക്രമക്കേടുകം 27-28
വിദേശവ്യാപാരനിയമം 31, 55, 60
വിദേശവ്യാപാരസിദ്ധാന്തം 98–99, 121–122, 158
വിനിമയബാങ്ക് 191, 194, 195
വിനിമയമൂല്യം 6, 76, 87, 88, 104, 207, 208, 209, 210, 211, 213, 228, 230
വിനിമയമൂല്യത്തിന്റെ ഘനീഭൂതരൂപം 210
വിനിമയമൂല്യത്തിന്റെ നിർണായക ഘടകം 88
വിനിമയമൂല്യത്തിന്റെ മാനദണ്ഡം 88

വിനിമയസമ്പ്രദായം 195
വിനിമയസിദ്ധാന്തം 258-259
വിനിമയോപാധി 53
വിനോദസിദ്ധാന്തം (ഗേം സിദ്ധാന്തം നോക്കുക).
വിഭേവവിന്യാസം 278
വിരുദ്ധ ചേരികം 115
വില-ഉപഭോഗവക്രം 343
വിലപ്രഖ്യാപനം 258
വിലസിദ്ധാന്തം 253, 331–344
വിലസൂചികം 239
വില്പനവക്രം 336
വിശിഷ്ടലോഹവാദികം 24
വിശ്രമവർഗം 326
വെറും പുനരുൽപാദനം 217, 218
വെറും പുനരുൽപാദനത്തിന്റെ സന്തുലനവ്യവസ്ഥ 218
വെറും വിലസിദ്ധാന്തം 229
വേണ്ടുന്ന വികസനത്തോത് 373
വേതനം, വേതനനിരക്ക് 43, 48–49, 91-92, 109-110, 147, 160; 245, 311, 319–320, 361
വേതനത്തിന്റെ 'ആയസനിയമം' 92
വേതനനിധി 161, 245
വേതനമൂലധനം 161
വേതനസിദ്ധാന്തം 43, 48–49, 91–92, 109–110, 147, 160, 245, 311, 319–320
വൈരുധ്യാധിഷ്ഠിതമാർഗം 202
വ്യക്തിനിഷ്ഠമായ യഥാർഥ ഉൽപാദനച്ചെലവ് 267
വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യം 7, 152–153, 165, 166
വ്യതിയാനക്ഷമമായ ഉല്പാദനയോഗം 275
വ്യവസായങ്ങളുടെ സ്ഥാനനിർണയം 235
വ്യവസായത്തിന്റെ സന്തുലിതാവസ്ഥ 340
വ്യവസായ മുതലാളിത്തം 78, 116
വ്യവസായ മേധാവിത്വം 38
വ്യവസായയുഗം 116
വ്യാപാരക്കുത്തകകം 254
വ്യാപാരക്കുശുമ്പ് 26, 60
വ്യാപാരചക്രങ്ങൾ 162, 222, 223, 276, 286, 299, 322, 326, 330, 348, 372, 382
വ്യാപാരചക്രസിദ്ധാന്തങ്ങൾ 97, 299, 301, 344
വ്യാപാരതീക്ഷ്ണാവസ്ഥകം 328
വ്യാപാരത്തകർച്ച 186
വ്യാപാരത്തിന്റെ മൊത്തം നില 25
വ്യാപാര പ്രതിസന്ധികൾ 288–289
വ്യാപാരമാന്ദ്യം 28, 135, 185, 223, 240, 326, 347, 359, 371, 372, 373
വ്യാപാര മുതലാളിത്തം 82
വ്യാപാരമേധാവിത്വവാദികൾ 40
വ്യാപാരമേധാവിത്വാത്മകമായ മത്സരം 342
വ്യാപാരവാദം (വാണിജ്യവാദം നോക്കുക).
വ്യാവസായിക കരുതൽപ്പട 221, 224
വ്യാവസായിക മൂലധനം 328
വ്യാവസായിക വിജൃംഭണം 240
വ്യാവസായികോൽപന്നങ്ങളിലെ അധ്വാനമൂല്യം 114
വ്യാവസായികോൽപന്നങ്ങളുടെ വില 114
വ്യൂഹസിദ്ധാന്തം 385
ശരാശരി ഉൽപാദനച്ചെലവ് 337
ശരാശരി വിറ്റുവരവ് 337
ശാസ്ത്രീയ വിശകലനരീതി 40
ശാസ്ത്രീയ സോഷ്യലിസം 178

ശോഭനവിപ്ലവം 38, 52
ശൃംഖലനഫലങ്ങൾ 378
ശൃംഖലരീതിയിലുള്ള വിലസൂചി 277
സംഘവാദം 178
സംഘസിദ്ധാന്തം 385
സംഘാടകൻ 141
സംതൃപ്തിയുടെ പാരമ്യം (തൃപ്തിയുടെ പാരമ്യം) 260
സംയുക്തചോദനസിദ്ധാന്തം 275
സംരംഭകവൃത്തി 51
സംരക്ഷണനയം 82, 171, 241, 305
സംരക്ഷണവാദികൾ 306
സജീവാധ്വാനം 107
സന്തുലിതാപഗ്രഥനം 342
സന്തുലിത ഉൽപാദനം 143
സന്തുലിത വില 270
സന്തുലിതാവസ്ഥ 116, 225, 257, 258, 259, 260, 261
സഫലചോദനം 224, 363, 364, 368
സഭേദമൂലധനം 212, 214, 215, 219
സമബന്ധം 48
സമഭാവ വക്രം (അനാസ്ഥാവക്രം) 321, 341, 342
സമസീമാന്ത നിയമം 253
സമസീമാന്തോപയുക്തതാതത്വം 232, 242
സമസ്തചോദനം 363
സമസ്തചോദനപ്പട്ടിക 363
സമസ്തപ്രദാനം 337
സമസ്തപ്രദാനപ്പട്ടിക 363
സമസ്താപഗ്രഥനം 361
സമ്പന്നവർഗം 226, 326
സമ്പൂർണ തൊഴിൽനില 364, 368, 369
സഹജമൂല്യം 109
സഹജവില 42, 44, 91, 108
സാംഖ്യികം 40, 50
സാംസ്കാരിക നവോത്ഥാനം 16
സാധനങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള പൂരകബന്ധം 321
സാധനങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള പ്രതിസ്ഥാപനബന്ധം 321
സാധനങ്ങളുടെ പെരുപ്പം 161–162
സാധനങ്ങളോടുള്ള ഭയം 24, 60
സാന്നിധ്യമില്ലാത്ത ഉടമസ്ഥത 329
സാമാന്യസന്തുലനം 142, 144, 257, 342, 360, 382, 383, 384
സാമാന്യ സന്തുലനസിദ്ധാന്തം 258–261
സാമൂഹികനീതി 194
സാമൂഹിക മൂലധനം 283
സാമൂഹികാധ്വാനാംശം 210, 211
സാമ്പത്തിക ചൂഷണം 200
സാമ്പത്തികതകർച്ച 179
സാമ്പത്തികനയങ്ങൾ 261
സാമ്പത്തിക നിർണായകത്വനിയമം 203
സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധികൾ 116
സാമ്പത്തിക വർഗങ്ങൾ 59
സാമ്പത്തിക വികസന സിദ്ധാന്തം 114–118, 348
സാമ്പത്തികവികാസത്തിനു സഹായകമായ പ്രവണതകൾ 377
സാമ്പത്തികവികാസത്തെ താഴോട്ടു തള്ളിമാറ്റുന്ന പ്രവണതകൾ 377
സാമ്പത്തികവൃദ്ധിയുടെ ഘട്ടങ്ങൾ 376
സാമ്പത്തിക സന്തുലിതാവസ്ഥ 71
സാമ്പത്തിക സാരണി 63, 68–71
സിദ്ധാന്തവൽക്കരണരീതി 131
സിൻഡിക്കലിസം 191
സീമാന്തജോഡിനിയമം 282

സീമാന്തോപഭോഗച്ചായ്‌വു് 364, 366, 369
സീമാന്തോപയുക്തത (സീമാന്തിക പ്രയോജനം) 227, 230, 231, 233, 254, 258, 267, 270, 278, 313, 324, 325, 341
സീമാന്തോപയുക്തതാസിദ്ധാന്തം 79, 266
സീമാന്തോൽപന്നം 77
സീമാന്തോൽപാദനക്ഷമത 76, 237, 244, 251, 255, 275, 315, 319, 344, 381
സീമാന്തതത്വം 311
സീമാന്ത പ്രതിസ്ഥാപിതത്തോതു് 342
സീമാന്തപ്രത്യായപ്രമാണം 315-316
സീമാന്തപ്രതിഫലം (സീമാന്തപ്രത്യായം) 278, 279
സീമാന്തികപ്രയോജനം (സീമാന്തോപയുക്തത നോക്കുക).
സീമാന്തമാതൃയുടെ ഉൽപാദനക്ഷമത 315
സീമാന്ത വരവുവക്രം 337
സീമാന്ത വാദം 90, 154, 341
സീമാന്ത വിക്രേതാവു് 254
സീമാന്ത വിറവുവരവു് 337
സുനിശ്ചിത സാങ്കേതിക ഗുണാങ്കങ്ങളം 260
'സുവർണയുഗം' 374
സൂക്ഷ്മാപഗ്രഥനം 360
സോഷ്യലിസം, സോഷ്യലിസ്‌റ്റു കളം 150, 153, 175–197, 225
'സൗഖ്യപാരമ്യതത്വം' 131
സ്ഥൂലാപഗ്രഥനം 360, 361
സ്തംഭനവാദികളം 162
സ്ഥാപനാധിഷ്ഠിതവാദം 323-330
സ്ഥിതസാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥ260,261
സ്ഥിതാപഗ്രഥനരീതി (സ്ഥിതരീതി) 155, 243, 315, 342, 346, 382, 384
സ്ഥിതികം 291
സ്ഥിരമായ വികസനത്തോതു് 374
സ്വകാര്യഭൂമി 91
സ്വകാര്യമൂലധനം 91, 283
സ്വകാര്യവിനിമയം 207
സ്വകാര്യസമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥ 5
സ്വകാര്യസ്വത്തു്, സ്വകാര്യസ്വത്തവകാശം 7, 11, 52, 69, 85, 90, 167, 177, 182, 190, 195, 208, 281
സ്വതന്ത്രപ്രവേശനം 339
സ്വതന്ത്രമത്സരം 84
സ്വതന്ത്രവ്യാപാരം 7, 28, 74, 240
സ്വതന്ത്രസമ്പദ് വ്യവസ്ഥ 76, 84, 152, 169
സ്വത്തുടമസമ്പ്രദായം 1, 5, 183, 314
സ്വയം നിലനിന്നുകൊള്ളുന്ന വികസനത്തോതു് 372
സ്വയം സംഭവിക്കുന്ന മൂലധനനിക്ഷേപം 373
സ്വർണത്തിന്റെ മൂല്യം 120
സ്വർണബുള്ളിയൻ സമ്പ്രദായം 120
സ്വർണവിനിമയ വ്യവസ്ഥ 358
സ്വർണവും വെള്ളിയും ഒന്നിച്ചു ചേർത്തുള്ള നാണ്യസമ്പ്രദായം 277
സ്വർണവ്യവസ്ഥ 354, 359
സ്വാഭാവികമൂല്യം 109
സ്വാഭാവികവേതനം 109, 237
സ്റ്റേറ്റ് സോഷ്യലിസം 191
'സ്റ്റോക്ക്' 30
ഹാരോഡ്– ഡോമാർ സിദ്ധാന്തം 372-374
ഹ്രസ്വകാലം 270–271
ഹ്രസ്വകാല വേതനനിരക്കുകം 245

'റിക്കാർഡോ എഫക്ട്' 108
'റിക്കാർഡിയൻ ദോഷം' 103
റൊമാൻറിക് പ്രസ്ഥാനം 150, 152, 164, 165–170, 175, 226, 294, 295
റോക്ഡേൽ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണ സംഘം 179
റോമൻ കത്തോലിക്കാസഭ 10, 167
റോമൻനിയമം 7, 167
റോസായുദ്ധങ്ങൾ 16

ശുദ്ധിപത്രം

പേജ്	വരി	തെറ്റ്	ശരി
2	9	പ്രാഭവേം	പ്രഭവേം
42	11–12	അതീവകാലത്തെ	അതീതകാലത്തെ
52	8	1960	1660
62	1	പതിനേഴാം ശതകത്തിന്റെ	പതിനെട്ടാം ശതകത്തിന്റെ
88	3	ഇതിനൊരുതരം	ഇതിനൊരുത്തരം
96	8	രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ	രാഷ്ട്രങ്ങം
125	19	ജനബാഹുല്യവും	ജനബഹുലവും
132	9	അടക്കം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഉൽപാദനവും	അടക്കം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുമായ അധ്വാനവും
134	1	മൂലധനം നിശ്ചയിക്കുന്നതിനും	മൂലധനം സഞ്ചയിക്കുന്നതിനും
137	34	വർധിക്കണമെന്നില്ല.	വർധിച്ചാൽ സൗഖ്യം വർധിക്കണമെന്നില്ല
154	14	1144	1844
174	16	മിൽ	ലിസ്റ്റ്
188	6	വിവാദരീതി	വിവാദം രീതി
210	30	(പ–ച)	(പ-പ)
211	31	ഒരനിശ്ചിതകാല	ഒരു നിശ്ചിതകാല
216	3	മിച്ചമൂല്യത്തിന്റെ	മിച്ചമൂല്യത്തിന്റെ നിരക്ക്
പട്ടിക അഞ്ചാംകാളം നാലാംവരി		10	20
218	12	$അ_1 + അ_2 = സ_1 + സ_1 + മി_1$ (1)	$അ_1 + അ_2 = അ_1 + സ_1 + മി_1$ (1)
,,	16	$സ_1 + മ_1 + സ_2 + മി_2$ (2)	$സ_1 + മി_1 + സ_2 + മി_2 = അ_2 + സ_2 + മി_2$ (2)
,,	28	അഭേദമൂലധനം $അ_1$	അഭേദമൂലധനം $അ_2$
,,	30	നൽകുകയും $അ_1$–നു്	നൽകുകയും $അ_2$-നു്
224	9	പ്രചോദനം	ചോദനം
,,	11	,,	,,
231	5	സീമാന്തിക പ്രയോഗ	(ഇതു് ആവശ്യമില്ല)

പേജ്	വരി	തെറ്റ്	ശരി
241	6 7	പ്രവൃത്തി	പ്രശസ്തി
,,	21	അവക്വെരുടെ	അവസ്ഥയുടെ
,,	32	ഉപയുക്തതമൂല്യം	ഉപയുക്തത, മൂല്യം
255	8	ഭൂമി, അധ്വാനം എന്നീ	ഭൂമി, അധ്വാനം, മൂലധനം എന്നീ
267	27	യോജിപ്പുണ്ട്.	വിയോജിപ്പുണ്ട്.
273	28	ഭാവി	ഭാവന
283	37	ചെലവിനുള്ളതിൽ നിന്നും	ചെലവിനുള്ളതു് അതിൽ നിന്നും
307	16	അടിസ്ഥാനമായ	അടിസ്ഥാനപരമായ
319	3	എന്നാൽ സ്വഭാവവും	എന്നാൽ ഈ സ്വഭാവം
321	25	ശാസ്ത്രവിഭാഗത്തിനു വേണ്ടി	ശാസ്ത്രാപഗ്രഥനത്തിനു വേണ്ടി
324	21	Recon-	Precon-
328	36	ആധുനികഫല	ആത്യന്തികഫല
333	36	ഉല്പാദകനും ക്ഷയോന്മുഖ ഉല്പാദനത്തോതു്	ഉൽപാദകനും ഉൽപാദനത്തോതു്
334	8	അധോഗമി	അധോഗാമി
385	4	$1, 2, 2^2, 2^3 \ldots 2^n - 1$	$1, 2, 2^2, 2^3 \ldots 2^n - 1$

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM
Cl. No. M 330 Acc. No. 1428

This book should be returned on or before the date last stamped below.

If the book is not returned on due date
a fine of 50 Ps. per day will be charged

M 330
P - D

1428

ഗോപിനാഥൻ നായർ P. R

ധനശാസ്ത്ര ചിന്തയുടെ
ചരിത്രം

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
Call No M 330 Acc. No 1428
Author [illegible]
Title [illegible]

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org